
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल.क्र. M-2667 विषय वेद

नाव ऋग्वेद संहिता १ ते ५ मंडल

लेखक/लिपीकार

पृष्ठ 438 काळ — पुर्ण/ अपुर्ण

प॰ पं॰
१

॥श्रीगणेशाय नमः॥ ॥हरिः ओम्॥ ॥स्तुषे। नरा। दिवः। अस्य। प्रऽसंता। अश्वि

ना। हुवे। जरमाणः। अर्कैः। या। सद्यः। उस्रा। विऽउषि। ज्मः। अंतान्। युयूषतः। परि

। उरू। वरांसि। ता। यज्ञं। आ। शुचिऽभिः। चक्रमाणा। रथस्य। भानुं। रुरुचुः। रजःऽ

भिः। पुरू। वरांसि। अमिता। मिमाना। अपः। धन्वानि। अति। याथः। अज्रान्। ता

। ह। त्यत्। वर्तिः। यत्। अध्रं। उग्रा। इत्था। धियः। ऊहथुः। शश्वत्। अश्वैः। मनःऽ

जवेभिः। इषिरैः। शयध्यै। परि। व्यथिः। दाशुषः। मर्त्यस्य। ता। नव्यसः। जरमाण

स्य। मन्म। उप। भूषतः। युयुजाना सप्ती इति युयुजानऽसप्ती। शुभं। पृक्षं। इषं।

ऊर्जं। वहंता। होता। यक्षत्। प्रत्नः। अध्रुक्। युवाना। ता। वल्गू इति। दस्रा। पुरु

शाकऽतमा। प्रत्ना। नव्यसा। वचसा। आ। विवासे। या। शंसते। स्तुवते। शंऽभ

अनुवाकः १

१

विष्ठा। बभूवतुः। गृणते। चित्रराती इति चित्रऽराती। १ ता। भुज्युं। विऽभिः। अत्ऽ
भ्यः। समुद्रात्। तुग्रस्य। सूनुं। ऊहथुः। रजःऽभिः। अरेणुऽभिः। योजनेभिः। भुजं
ता। पतत्रिऽभिः। अर्णसः। निः। उपऽस्थात्। वि। जयुषा। रथ्या। यातं। अद्रिं। श्रुतं।
हवं। वृषणा। वध्रिऽमत्याः। दश्रा। स्यंता। गूयवे। पिप्यथुः। गां। इति। च्यवाना। सुऽ
मतिं। भुरण्यू इति। यत्। रोदसी इति। प्रऽदिवः। अस्ति। भूम। हेळः। देवानां। उत।
मर्त्यऽत्रा। तत्। आदित्याः। वसवः। रुद्रियासः। रक्षःऽयुजे। तपुः। अघं। दधात।
यः। ईं। राजाना। ऋतुऽथा। विऽदधत्। रजसः। मित्रः। वरुणः। चिकेतत्। गंभीराय।
रक्षसे। हेतिं। अस्य। द्रोघाय। चित्। वचसे। आनवाय। अंतरैः। चक्रैः। तनयाय।
वर्तिः। घृऽमता। आ। यातं। नृऽवता। रथेन। सनुत्येन। त्यजसा। मर्त्यस्य। वनुष्यतां।

प॰पं॰१ अपि। त्रीर्षो। वृहृत्कं। आ। पुरमाभिः। उत। मध्यमाभिः। नियुत्ऽभिः। यातं। अ
२ वमाभिः। अर्वाक्। दृळ्हस्य। चित्। गोऽमतः। वि। व्रजस्य। दुरः। वर्त्तं। गृणते। चि
त्ररातीइतिचित्रऽराती। ॥२ क्व। त्या। वल्गूइति। पुरुऽहूता। अद्य। दूतः। न। स्तो
मः। अविदत्। नमस्वान्। आ। यः। अर्वाक्। नासत्या। ववर्त्त। प्रेष्ठा। हि। असथः।
अस्य। मन्मन्। अरं। मे। गंतं। हवनाय। अस्मै। गृणाना। यथा। पिबाथः। अं
धः। परि। ह। त्यत्। वर्त्तिः। याथः। रिषः। न। यत्। परः। न। अंतरः। तुतुर्यात्। अ
कारि। वां। अंधसः। वरीमन्। अस्तारि। बर्हिः। सुऽप्रऽअयनतमं। उत्तानऽहे
स्तः। युवऽयुः। ववंद। आ। वां। नक्षंतः। अद्रयः। आंजन्। ऊर्ध्वः। वां। अग्निः। अ
ध्वरेषु। अस्थात्। प्र। रातिः। एति। जूर्णिनी। घृताची। प्र। होता। गूर्त्तऽमनाः। उरा

णः। अयुक्त। यः। नासत्या। हवीमन्। अधि। श्रिये। दुहिता। सूर्यस्य। रथं। तस्थौ
। पुरुऽभुजा। शतऽऊतिं। प्र। मायाभिः। मायिना। भूतं। अत्र। नरा। नृतू इ
ति। जनिमन्। यज्ञियानां। ३ युवं। श्वाभिः। दनीताभिः। आभिः। शुभे। पुष्टिं
। ऊहथुः। सूर्यायाः। प्र। वां। वयः। वपुषे। अनु। पप्तन्। नक्षत्। वाणी। सुऽस्तुता
। धिष्ण्या। वां। आ। वां। वयः। अश्वासः। वहिष्ठाः। अभि। प्रयः। नासत्या। वहन्तु। प्र।
वां। रथः। मनःऽजवाः। असर्जि। इषः। पृक्षः। इषिधः। अनु। पूर्वीः। पुरु। हि। वां
। पुरुऽभुजा। देष्णं। धेनुं। नः। इषं। पिन्वतं। असक्रां। स्तुतः। च। वां। माध्वी इति। सुऽ
स्तुतिः। च। रसाः। च। ये। वां। अनु। रातिं। अग्मन्। उत। मे। ऋज्रे इति। पुरयस्य।
रघ्वी इति। सुऽमीळ्हे। शतं। पेरुके। च। पक्वा। शांडः। दात्। हिरण्यिनः। स्मत्ऽदि

प॰पं॰१
३

श्रीन्। दस्रौ। वुच्छासेः। अभिऽसाचेः। ऋधान्। सं। वां। नृत्ता। नासत्या। सहस्रा। अश्वा
नां। पुरुऽपथाः। गिरे। दात्। भरत्ऽवाजाय। वीरा। नु। गिरे। दात्। हता। रक्षांसि।
पुरुऽदंससा। स्थुरिति स्थुः। आ। वां। सुम्ने। वरिमन्। सूरिऽभिः। स्यां। उत्। ऊं इ ॥४॥
ति। श्रिये। उषसः। रोचमानाः। अस्थुः। अपां। न। ऊर्मयः। रुशंतः। कृणोति।
विश्वा। सुऽपथा। सुऽगानि। अभूत्। ऊं इति। वस्वी। दक्षिणा। मघोनी। भद्रा
। दद्दृक्षे। उर्विया। वि। भासि। उत्। ते। शोचिः। भानवः। द्यां। अपप्तन्। आविः। वक्षः।
कृणुषे। शुंभमाना। उषः। देवि। रोचमाना। महःऽभिः। वहंति। सं। अरुणासः।
रुशंतः। गावः। सुऽभगां। उर्विया। प्रथानां। अप। ईजते। शूरः। अस्ताऽइव। श
त्रून्। बाधते। तमः। अजिरः। न। वोळ्हा। सुऽगा। उत। ते। सुऽपथा। पर्वतेषु। अ

३

वाते।अपः।तरसि।स्वभानो इति स्वऽभानो।सा।नः।आ।वह।पृथुऽयामन्।ऋष्वे।रयिं
।दिवः।दुहितः।इषयध्यै।सा।आ।वह।या।उक्षऽभिः।अवाता।उषः।वरं।वहसि
।जोषं।अनु।त्वं।दिवः।दुहितः।या।ह।देवी।पूर्वऽहूतौ।मंहना।दर्शता।भूः॥ ५॥ ६
एषा।स्या।नः।दुहिता।दिवःऽजाः।क्षितीः।उच्छंती।मानुषीः।अजीगः।इति।या।
भानुना।रुशता।राम्यासु।अज्ञायि।तिरः।तमसः।चित्।अक्तून्।वि।ततू।ययुः।
अरुणयुक्ऽभिः।अश्वैः।चित्रं।भांति।उषसः।चंद्रऽरथाः।अग्रं।यज्ञस्य।बृहतः।
नयंतीः।वि।ताः।बाधंते।तमः।ऊर्म्यायाः।श्रवः।वाजं।इषं।ऊर्जं।वहंतीः।नि।दा
शुषे।उषसः।मर्त्याय।मघोनीः।वीरऽवत्।पत्यमानाः।अवः।धात।विधते।रत्नं।अ
द्य।इदा।हि।वः।विधते।रत्नं।अस्ति।इदा।वीराय।दाशुषे।उषसः।इदा।विप्राय।

प॰पं॰१
५

जरते । यत् । उक्था । नि । स्म । माऽवते । वहथ । पुरा । चित् । इदा । हि । ते । उषः । अद्रि
सानो इत्यद्रिऽसानो । गोत्रा । गवां । अंगिरसः । गृणंति । वि । अर्केण । बिभिदुः । ब्र
ह्मणा । च । सत्या । नृणां । अभवत् । देवऽहूतिः । उच्छ । दिवः । दुहितरिति । प्रत्नऽवत्
। नः । भरद्वाजऽवत् । विधते । मघोनि । सुऽवीरं । रयिं । गृणते । रिरीहि । उरुऽगायं ।
अधि । धेहि । श्रवः । नः ॥ ६ ॥ वपुः । नु । तत् । चिकितुषे । चित् । अस्तु । समानं । नाम ।
धेनु । पत्यमानं । मर्तेषु । अन्यत् । दोहसे । पीपाय । सकृत् । शुक्रं । दुदुहे । पृश्निः । ऊ
धः ॥ ये । अग्नयः । न । शोशुचन् । इधानाः । द्विः । यत् । त्रिः । मरुतः । ववृधंत । अरे
णवः । हिरण्ययासः । एषां । साकं । नृम्णैः । पौंस्येभिः । च । भूवन् । रुद्रस्य । ये । मी
ळ्हुषः । संति । पुत्राः । यान् । चो इति । नु । दाधृविः । भरध्यै । विदे । हि । माता । महः ।

५

मुही। सा। सा। दुत्। पृश्निः। सुऽभ्वै। गर्भं। आ। अधात्। न। ये। दूषंते। जनुषः।
अया। नु। अंतरिति। सं। तः। अवद्यानि। पुनानाः। निः। यत्। दुद्रे। शुचयः। अनु
।जोषं। अनु। श्रिया। तन्वं। उक्षमाणाः। मक्षु। न। येषु। दोहसे। चित्। अयाः। आ
।नाम। धृष्णु। मारुतं। दधानाः। न। ये। स्तौनाः। अयासः। मह्ना। नु। चित्। सुऽदा
नुः। अव। यासत्। उग्रान्। ७ ते। इत्। उग्राः। शवसा। धृष्णुऽसेनाः। उभेइति।
युजंत। रोदसीइति। सुमेकेइति। सुऽमेके। अध। स्म। एषु। रोदसी। स्वऽशोचिः। आ।
अमवत्ऽसु। तस्थौ। न। रोकः। अनेनः। वः। मरुतः। यामः। अस्तु। अनश्वः। चित्। यं।
अजति। अरथीः। अनवसः। अनभीशुः। रजःऽतूः। वि। रोदसीइति। पथ्याः। या
ति। साधन्। ०। नु। अस्ति। मरुतः। यं। अवथ। वाजऽसातौ। ०। यं। अपुऽसु। सनः। व्रजं।

द॒त्ता। पार्यं। अध। घोः। प्र। चि॒त्रं। अ॒र्कं। गृ॒ण॒ते। तु॒राय॑। मारु॑ताय। स्वऽतवसे। भ॒र॒ध्वं। ये। सहां॑सि। सह॑सा। सह॑न्ते। रेज॑ते। अ॒ग्ने॒। पृ॒थि॒वी। म॒खेभ्यः॑। त्वि॒षिऽम॑न्तः। अ॒ध्व॒रस्य॑ऽइव। दि॒द्युत्। तृ॒षुऽच्य॑वसः। जु॒ह्वः॑। न। अ॒ग्नेः। अ॒र्चत्र॑यः। धु॒नय॑ः। न। वी॒राः। भ्राज॑त्ऽजन्मानः। म॒रुतः॑। अधृ॑ष्टाः। तं। वृ॒धन्तं॑। मारु॑तं। भ्राज॑त्ऽऋष्टिं। रु॒द्रस्य॑। सू॒नुं। ह॒वसा॑। आ। वि॒वा॒से॒। दि॒वः। शर्धा॑य। शुच॑यः। म॒नी॒षाः। गि॒रयः॑। न। आपः॑। उ॒ग्राः। अ॒स्पृ॒ध्र॒न्। ११८

विश्वे॑षां। वः॒। स॒तां। ज्येष्ठ॑ऽतमा। गीः॒ऽभिः। मि॒त्रा॒व॒रु॒णा। व॒वृ॒धध्यै॑। सं। या। र॒श्मा॑ऽइव। य॒मतुः॑। यमि॑ष्ठा। द्वा। जना॑न्। अस॑मा। बा॒हुऽभिः॑। स्वैः। इ॒यं। म॒त्। वां। प्र। स्तृ॒णी॒ते॒। म॒नी॒षा। उप॑। प्रि॒या। नम॑सा। ब॒र्हिः। अच्छ॑। य॒न्तं। नः॒। मि॒त्रा॒व॒रु॒णौ॒। अधृ॑ष्टं। छ॒र्दिः। यत्। वां। व॒रू॒थ्यं॑। सु॒दा॒नू॒

इति सुऽदानू । आ । यातं । मित्रावरुणा । सुऽशस्ति । उप । प्रिया । नमसा । हूयमाना
। सं । यौ । अप्नःऽस्थः । अपसाऽइव । जनान् । श्रुधिऽयतः । चित् । यतथः । महिऽत्वा
। अश्वा । न । या । वाजिना । पूतबंधू इति पूतऽबंधू । ऋता । यत् । गर्भं । अदितिः ।
भरध्यै । प्र । या । महि । महांता । जायमाना । घोरा । मर्ताय । रिपवे । नि । दीधरि
ति दीधः । विश्वे । यत् । वां । मंहना । मंदमानाः । क्षत्रं । देवासः । अदधुः । सऽजो
षाः । परि । यत् । भूथः । रोदसी इति । चित् । उर्वी इति । संति । स्पशः । अदब्धासः ।
अमूराः । ५ ता । हि । क्षत्रं । धारयेथे इति । अनु । द्यून् । दृंहेथे इति । सानुं । उपमात्ऽ
इव । द्योः । दृळ्हः । नक्षत्रः । उत । विश्वऽदेवः । भूमिं । आ । अतान् । द्यां । धासिना । आयोः
ता । वि । ग्रं । धैथे इति । जठरं । पृणध्यै । आ । यत् । सद्म । सऽभृतयः । पृणंति । न । मृष्यं

प॰पं॰१ ते। युवतयः। अक्रताः। वि। यत्। पयः। विश्वऽजिन्वा। भरंते। ता। जिह्वया। सदं। आ।

६ दुदं। सुऽमेधाः। आ। यत्। वां। सत्यः। अरतिः। ऋते। भूत्। तत्। वां। महिऽत्वं। घृ

तऽअन्नौ। अस्तु। युवं। दाशुषे। वि। चयिष्टं। अंहः। प्र। यत्। वां। मित्रावरुणा। स्पूर्धन्

। प्रिया। धाम। युवऽधिता। मिनंति। न। ये। देवासः। ओहसा। न। मर्ताः। अयज्ञऽ

साचः। अप्यः। न। पुत्राः। वि। यत्। वाचं। कीस्तासः। भरंते। शंसंति। के। चित्। निऽ

विदः। मनानाः। आत्। वां। ब्रवाम। सत्यानि। उक्था। नकिः। देवेभिः। यतथः। म

हिऽत्वा। अवोः। इत्था। वां। छर्दिषः। अभिष्टौ। युवोः। मित्रावरुणौ। अस्कृधोयु।

अनु। यत्। गावः। स्फुरान्। ऋजिप्यं। धृष्णुं। यत्। रणे। वृषणं। युनजन्। १० ॥ ८

ष्टी। वां। यज्ञः। उतऽयतः। सऽजोषाः। मनुष्वत्। वृक्तऽबर्हिषः। यजध्यै। आ। यः।

इंद्रावरुणौ। इषे। अद्य। महे। सुम्नाय। महे। आऽववर्तत्। ता। हि। श्रेष्ठा। देवऽता
ता। तुजा। शूराणां। शविष्ठा। ता। हि। भूतं। मघोनां। मंहिष्ठा। तुविऽशुष्मा। ऋतेन। वृत्रऽतुरा। सर्वऽसेना। ता। गृणीहि। नमस्येभिः। शूषैः। सुम्नेभिः। इंद्रावरुणा
। चकाना। वज्रेण। अन्यः। शवसा। हंति। वृत्रं। सिसक्ति। अन्यः। वृजनेषु। विप्रः
। ग्नाः। च। यत्। नरः। च। ववृधंत। विश्वे। देवासः। नरां। स्वऽगूर्ताः। प्र। एभ्यः। इंद्रा
वरुणा। महिऽत्वा। द्यौः। च। पृथिवि। भूतं। उर्वी इति। सः। इत्। सुऽदानुः। स्वऽवा
न्। ऋतऽवा। इंद्रा। यः। वां। वरुण। दाशति। त्मन्। इषा। सः। द्विषः। तरेत्। दास्वा
न्। वंसत्। रयिं। रयिऽवतः। च। जनान्। ११ यं। युवं। दाशुऽअध्वराय। देवा।
रयिं। धत्थः। वसुऽमंतं। पुरुऽक्षुं। अस्मे इति। सः। इंद्रावरुणौ। अपि। स्यात्।

प० पं० १ ७

प्र । यः । मनक्ति । वनुषां । अशस्तीः । उत । नः । क्रुऽत्रात्रः । देवऽगोपाः । सूरिऽ
भ्यः । इंद्रावरुणा । रयिः । स्यात् । येषां । शुष्मः । पृतनासु । सह्वान् । प्र । सद्यः । द्युम्ना ॥
तिरते । ततुरिः । नु । नः । इंद्रावरुणा । गृणाना । पृंक्तं । रयिं । सौश्रवसाय । देवा । इ
त्था । गृणंतः । महिनस्य । शर्धः । अपः । न । नावा । दुःऽइता । तरेम । प्र । संऽराजे । बृह
ते । मन्म । नु । प्रियं । अर्च । देवाय । वरुणाय । सऽप्रथः । अयं । यः । उर्वी इति । महि
ना । महिऽव्रतः । क्रत्वा । विऽभाति । अजरः । न । शोचिषा । इंद्रावरुणा । सुतऽपौ ।
इमं । सुतं । सोमं । पिबतं । मद्यं । धृतऽव्रता । युवोः । रथः । अध्वरं । देवऽवीतये । प्रति
। स्वसरं । उप । याति । पीतये । इंद्रावरुणा । मधुमत्ऽतमस्य । वृष्णः । सोमस्य । वृष
णा । आ । वृषेथां । इदं । वां । अंधः । परिऽसिक्तं । अस्मे इति । आऽसद्य । अस्मिन् । ७

बर्हिषि । मादयेथां । १२ सं । वां । कर्मणा । सं । इषा । हिनोमि । इंद्राविष्णू इति । अपसः
। पारे । अस्य । जुषेथां । यज्ञूं । द्रविणं । च । धत्तं । अरिष्टैः । नः । पथिऽभिः । पारयंता । या
। विश्वासां । जनितारा । मतीनां । इंद्राविष्णू इति । कलनुंग । सोमऽधाना । प्र । वां । गि
रः । शस्यमानाः । अवंतु । प्र । स्तोमासः । गीयमानासः । अर्कैः । इंद्राविष्णू इति । म
दपती इति मदऽपती । मदानां । आ । सोमं । यातं । द्रविणो इति । दधाना । सं । वां । अं
जंतु । अक्तुऽभिः । मतीनां । सं । स्तोमासः । शस्यमानासः । उक्थैः । ० । अभिमातिऽ
सहः । इंद्राविष्णू इति । सधऽमादः । वहंतु । जुषेथां । विश्वा । हवना । मतीनां । उप ।
ब्रह्माणि । शृणुतं । गिरः । मे । इंद्राविष्णू इति । तत् । पनयाय्यं । वां । सोमस्य । मदे ।
उरुंचक्रमाथेइति । अकृणुतं । अंतरिक्षं । वरीयः । अप्रथतं । जीवसे । नः । रजां

प॰पं॰ १
८

स्थः। इंद्रा॑विष्णू॒ इति॑। ह॒विषा॑। व॒र्ध॒ना॒। अग्र॒ऽअ॒द्वा॒ना॒। नम॑सा। रा॒तऽह॑व्या। घृत॑सुती॒ इति॒ घृत॑ऽआसुती। द्रवि॑णं। धत्तं॑। अ॒स्मे इति॑। स॒मु॒द्रः। स्थः॑। क॒ल॒शः॑। सो॒म॒ऽधानः॑। इंद्रा॑विष्णू॒ इति॑। पिब॑तं। मध्वः॑। अ॒स्य। सोम॑स्य। द॒स्रा॒। ज॒ठरं॑। पृ॒णेथां॑। आ। वां॑। अंधां॑सि। म॒दि॒राणि॑। अ॒ग्म॒न्। ॰। हवं॑। मे॒। उ॒भा। जि॒ग्य॒थुः॒। न। परा॑। ज॒ये॒थे॒ इति॑। न। परा॑। जि॒ग्ये॒। क॒त॒रः। च॒न। ए॒नो॒ः। इंद्रः॑। च॒। वि॒ष्णो॒ इति॑। यत्। अप॑स्पृधेथां। त्रे॒धा। स॒ह॒स्रं। वि। तत्। ऐ॒र॒ये॒थां॒। १२ घृ॒तव॑ती॒ इति॑ घृ॒तऽव॑ती। भुव॑नानां। अ॒भि॒ऽश्रि॒या। उ॒र्वी इति॑। पृ॒थ्वी इति॑। म॒धु॒दुघे॒ इति॑ मधु॒ऽदुघे॑। सु॒ऽपेश॑सा। द्यावा॑पृथि॒वी इति॑। वरु॑णस्य। धर्म॑णा। विष्क॑भिते॒ इति॑ विऽस्क॑भिते। अ॒जरे॒ इति॑। भूरि॑ऽरेतसा। अस॑श्चंती॒ इति॑। भूरि॑धारे॒ इति॒ भूरि॑ऽधारे। पय॑स्वती॒ इति॑। घृ॒

८

तं। दुह्राते इति। सुऽकृते। शुचिव्रते इति शुचिऽव्रते। राजंती इति। अस्य। भुवन
स्य। रोदसी इति। अस्मे इति। रेतः। सिंचतं। यत्। मनुःऽहितं। यः। वां। ऋजवे। क्र
मणाय। रोदसी इति। मर्तः। ददाश। धिषणे इति। सः। साधति। प्र। प्रऽजाभिः। जा
यते। धर्मणः। परि। युवोः। सिक्ता। विषुऽरूपाणि। संऽव्रता। घृतेन। द्यावापृथिवी
इति। अभिवृते इत्यभिऽवृते। घृतऽश्रिया। घृतऽपृचा। घृतऽवृधा। उर्वी इति।
पृथ्वी इति। होतृऽवूर्ये। पुरोहिते इति पुरःऽहिते। ते इति। इत्। विप्राः। ईळते।
सुम्नं। इष्टये। मधु। नः। द्यावापृथिवी इति। मिमिक्षतां। मधुऽश्चुता। मधुदुघे इति
मधुऽदुघे। मधुव्रते इति मधुऽव्रते। दधाने इति। यज्ञं। द्रविणं। च। देवता। महि। श्र
वः। वाजं। अस्मे इति। सुऽवीर्यं। ऊर्ज्जं। नः। द्यौः। च। पृथिवी। च। पिन्वतां। पिता। मा

ता। विश्वऽविदा। स्कन्ऽदं सा। संरराणे इति संऽरराणे। रोदसी इति। विश्वऽश्नो भु
वा। सनिं। वाजं। रयिं। अस्मे इति। सं। इन्वतां। १४ ।०। हिरण्ययां। बाहू इति।
अयंस्त। सवनाय। सुऽक्रतुः। घृतेन। पाणी इति। अभि। प्रुष्णुते। मखः। युवा।
सुऽदक्षः। रजसः। विऽधर्मणि। देवस्य। वयं। सवितुः। सवीमनि। श्रेष्ठे। स्याम।
वसुनः। च। दावने। यः। विश्वस्य। द्विऽपदः। यः। चतुःऽपदः। निऽवेशने। प्रऽसवे
। च। असि। भूमनः। अदब्धेभिः। सवितरिति। पायुऽभिः। त्वं। शिवेभिः। अद्य। प
रि। पाहि। नः। गयं। हिरण्यऽजिह्वः। सुविताय। नव्यसे। रक्ष। माकिः। नः। अघ
ऽशंसः। ईशत। ०। दमूनाः। हिरण्यऽपाणिः। प्रतिऽदोषं। अस्थात्। अयःऽहनुः।
यजतः। मन्द्रऽजिह्वः। आ। दाशुषे। सुवति। भूरि। वामं। उत। ऊँ इति। अयान्।

उप॑ऽव॒क्त्राऽइ॑व। बा॒हू इति॑। हि॒र॒ण्यया॑। स॒वि॒ता। सु॒ऽप्रती॑का॥ दि॒वः। रोहां॑सि। अ॒रु॒
ह॒त्। पृ॒थि॒व्याः। अरी॑रमत्। प॒तय॑त्। कत्। चि॒त्। अभ्वं॑। वा॒मं। अ॒द्य। स॒वि॒तः। वा॒
मं। ऊं इति॑। श्वः। दि॒वेऽदि॑वे। वा॒मं। अ॒स्मभ्यं॑। सा॒वीः॥ वा॒मस्य॑। हि। क्षय॑स्य। दे॒व॒। भूरेः॑।
अ॒या। धि॒या। वा॒म॒ऽभाजः॑। स्या॒म॒॥ १५ इंद्रा॑सोमा। महि॑। तत्। वा॒म्। म॒हि॒ऽत्वं। यु॒वं।
म॒हानि॑। प्र॒थ॒मानि॑। च॒क्रथुः॑। यु॒वं। सूर्यं॑। वि॒वि॒दथुः॑। यु॒वं। स्वः॑। विश्वा॑। तमां॑सि। अ॒
ह॒तं। नि॒दः। च॒॥ इंद्रा॑सोमा। वा॒सय॑थः। उ॒षसं॑। उत्। सूर्यं॑। न॒य॒थः॒। ज्योति॑षा।
स॒ह॥ उप॑। द्यां। स्कं॒भ॒थुः॒। स्कंभ॑नेन। अप्र॑थतं। पृ॒थि॒वीं। मा॒तरं॑। वि॥ इंद्रा॑सोमौ। अहिं॑। अ॒पः।
प॒रि॒ऽस्थां। ह॒थः। वृ॒त्रं। अनु॑। वां॒। द्यौः। अ॒म॒न्य॒त॒। प्र। अर्णां॑सि। ऐ॒र॒य॒तं॒। न॒दीनां॑।
आ। स॒मु॒द्राणि॑। प॒प्र॒थुः॒। पु॒रूणि॑॥ इंद्रा॑सोमा। प॒क्वं। आ॒मासु॑। अं॒तः। नि। गवां॑। इत्।

प. पं. १
१०

त्। दधथुः। वक्षणासु। जगृभथुः। अनेपिऽनद्धं। आसु। रुशत्। चित्रासु। ज
गतीषु। अंतरिति। इंद्रासोमा। युवं। अंग। तरुत्रं। अपत्यऽसाचं। श्रुत्यं। ररा
थे इति। युवं। शुष्मं। नर्यं। चर्षणिऽभ्यः। सं। वि। व्यथुः। पृतनाऽसहं। उग्रा १६ ॥५
यः। अद्रिऽभित्। प्रथमऽजाः। ऋतऽवा। बृहस्पतिः। आंगिरसः। हविष्मान्।
द्विबर्हऽज्मा। प्राघर्मऽसत्। पिता। नः। आ। रोदसी इति। वृषभः। रोरवीति। ज
नाय। चित्। यः। ईवते। ऊं इति। लोकं। बृहस्पतिः। देवऽहूतौ। चकार। घ्नन्।
वृत्राणि। वि। पुरः। दर्दरीति। जयन्। शत्रून्। अमित्रान्। पृत्ऽसु। सहन्।
बृहस्पतिः। सं। अजयत्। वसूनि। महः। व्रजान्। गोऽमतः। देवः। एषः। अपः।
सिसासन्। स्वः। अप्रतिऽइतः। बृहस्पतिः। हंति। अमित्रं। अर्कैः। १७ ३ सोमा

१०

रुद्रा। धारयेथां। असुर्यं। प्र। वां। इष्टयः। अरं। अश्नुवंतु। दमेऽदमे। सप्त। रत्ना।
दधाना। शं। नः। भूतं। द्विऽपदे। शं। चतुःऽपदे। सोमारुद्रा। वि। वृहतं। विषूचीं
। अमीवा। या। नः। गयं। आऽविवेश। आरे। बाधेथां। निःऽऋतिं। पराचैः। अ
स्मे इति। भद्रा। सौश्रवसानि। संतु। सोमारुद्रा। युवं। एतानि। अस्मे इति। विश्वा
। तनूषु। भेषजानि। धत्तं। अव। स्यतं। मुंचतं। यत्। नः। अस्ति। तनूषु। बद्धं। कृतं।
एनः। अस्मत्। तिग्मऽआयुधौ। तिग्महेती इति तिग्मऽहेती। सुऽशेवौ। सोमारु
द्रौ। इह। सु। मृळतं। नः। प्र। नः। मुंचतं। वरुणस्य। पाशात्। गोपायतं। नः। सुऽम
नस्यमाना। १० जीमूतस्यऽइव। भवति। प्रतीकं। यत्। वर्मी। याति। समत्ऽसु।
उपऽस्थे। अनाविद्धया। तन्वा। जय। त्वं। सः। त्वा। वर्मणः। महिमा। पिपर्तु। ध

प॰पं॰१ ११

न्वेना। गाः। धन्वना। आजिं। जयेम। धन्वना। तीव्राः। सऽमदः। जयेम। धनुः। शत्रोः। अपऽकामं। कृणोति। धन्वना। सर्वाः। प्रऽदिशः। जयेम। वक्ष्यंतीऽइव। इत्। आ। गनीगंति। कर्णं। प्रियं। सखायं। परिऽसस्वजाना। योषाऽइव। शिंक्ते। विऽतता। अधि। धन्वन्। इयं। ज्या। इयं। समने। पारयंती। तेइति। आचरंतीइत्याऽचरंती। समनाऽइव। योषा। माताऽइव। पुत्रं। बिभृतां। उपऽस्थे। अप। शत्रून्। विध्यतां। संविदानेइतिसंऽविदाने। आर्त्नीइति। इमेइति। विस्फुरंतीइतिविऽस्फुरंती। अमित्रान्। बह्वीनां। पिता। बहुः। अस्य। पुत्रः। चिश्चा। कृणोति। समना। अवऽगत्य। इषुऽधिः। संकाः। पृतनाः। च। सर्वाः। पृष्ठे। निऽनद्धः। जयति। प्रऽसूतः। १९ रथे। तिष्ठन्। नयति। वाजिनः। पुरः। यत्रऽयत्र। कामयते। सुऽसारथिः। अभीशूनां।

महिमानं। पुना। अयत। मनः। पश्चात्। अनु। यच्छन्ति। रश्मयः। तीव्रान्। घोषान्। कृ
ण्वते। वृषऽपाणयः। अश्वाः। रथेभिः। सह। वाजयंतः। अवऽक्रामंतः। प्रऽपदैः।
अमित्रान्। क्षिणंति। शत्रून्। अनपऽव्ययंतः। रथऽवाहनं। हविः। अस्य। ना
म। यत्र। आयुधं। निऽहितं। अस्य। वर्म। तत्र। रथं। उप। शग्मं। सदेम। विश्वाहा। वयं।
सुऽमनस्यमानाः। स्वादुऽसंसदः। पितरः। वयःऽधाः। कृच्छ्रेऽश्रितः। शक्तिऽवंतः। ग
भीराः। चित्रऽसेनाः। इषुऽबलाः। अमृध्राः। सतःऽवीराः। उरवः। व्रातऽसहाः। ब्राह्म
णासः। पितरः। सोम्यासः। शिवे इति। नः। द्यावापृथिवी इति। अनेहसा। पूषा। नः।
पातु। दुःऽइतात्। ऋतऽवृधः। ०। २०। सुऽपर्णं। वस्ते। मृगः। अस्याः। दंतः। गोभिः।
संऽनद्धा। पतति। प्रऽसूता। यत्र। नरः। सं। च। वि। च। द्रवंति। तत्र। अस्मभ्यं। इषवः।

शा ४

प॰पं॰ १
१२

शर्म । यंसन् । ऋजीते । परि । वृङ्ग्धि । नः । अश्मा । भवतु । नः । तनूः । सोमः । अधि । ब्रवी
तु । नः । अदितिः । शर्म । यच्छतु । आ । जंघंति । सानु । एषां । जघनान् । उप । जिघ्नते ।
अश्वेऽअजनि । प्रऽचेतसः । अश्वान् । समत्ऽसु । चोदय । अहिःऽइव । भोगैः । प
रि । एति । बाहुं । ज्यायाः । हेतिं । परिऽबाधमानः । हस्तऽघ्नः । विश्वा । वयुनानि । वि
द्वान् । पुमान् । पुमांसं । परि । पातु । विश्वतः । आलऽअक्ता । या । रुरुऽशीर्ष्णी । अ
थो इति । यस्याः । अयः । मुखं । इदं । पर्जन्यऽरेतसे । इष्वै । देव्यै । बृहत् । नमः । २१
अवऽसृष्टा । परा । पत । शरव्ये । ब्रह्मऽसंशिते । गच्छ । अमित्रान् । प्र । पद्यस्व । मा ।
अमीषां । कं । चन । उत् । शिषः । यत्र । बाणाः । संऽपतंति । कुमाराः । विशिखाःऽ
इव । तत्र । नः । ब्रह्मणः । पतिः । अदितिः । शर्म । यच्छतु । विश्वाहा । शर्म । यच्छतु ।

१२

मर्माणि। ते। वर्मणा। छादयामि। सोमः। त्वा। राजा। अमृतेन। अनु। वस्तां। उरोः। वरी
यः। वरुणः। ते। कृणोतु। जयंतं। त्वा। अनु। देवाः। मदंतु। यः। नः। स्वः। अरणः। यः। च।
निष्ट्यः। जिघांसति। देवाः। तं। सर्वे। धूर्वंतु। ब्रह्म। वर्म। मम। अंतरं। २२ ॥अनु
वाकः॥ ॥इति षष्ठं मंडलं॥ ॥अग्निं। नरः। दीधितिऽभिः। अरण्योः। हस्तऽच्यु
ती। जनयंत। प्रऽशस्तं। दूरेऽदृशं। गृहऽपतिं। अथर्युं। तं। अग्निं। अस्ते। वसवः।
नि। कृण्वन्। सुऽप्रतिचक्षं। अवसे। कुतः। चित्। दक्षाय्यः। यः। दमे। आस। नित्यः।
प्रऽइद्धः। अग्ने। दीदिहि। पुरः। नः। अजस्रया। सूर्म्या। यविष्ठ। त्वां। शश्वंतः। उप।
यंति। वाजाः। प्र। ते। अग्नयः। अग्निऽभ्यः। वरं। निः। सुऽवीरासः। शोशुचंत। द्युऽ
मंतः। यत्र। नरः। संऽआसते। सुऽजाताः। दाः। नः। अग्ने। धिया। रयिं। सुऽवीरं।

१·पं·१
१३

सुऽअपत्यं। सहस्य। प्रऽशस्तं। न। यं। यावा। तरति। यातुऽमावान्। २३ उप। यं।
एति। युवतिः। सुऽदक्षं। दोषा। वस्तोः। हविष्मती। घृताची। उप। स्वा। एनं। अ
रमतिः। वसुऽयुः। विश्वाः। अग्ने। अप। दह। अरातीः। येभिः। तपःऽभिः। अदहः।
जरूथं। प्र। निऽस्वरं। चातयस्व। अमीवां। आ। यः। ते। अग्ने। इधते। अनीकं। व
सिष्ठ। शुक्र। दीदिऽवः। पावक। उतो इति। नः। एभिः। स्तवथैः। इह। स्याः। वि। ये।
ते। अग्ने। भेजिरे। अनीकं। मर्ताः। नरः। पित्र्यासः। पुरुऽत्रा। ०। सुऽमनाः। इह।
स्याः। इमे। नरः। वृत्रऽहत्येषु। शूराः। विश्वाः। अदेवीः। अभि। संतु। मायाः। ये।
मे। धियं। पनयंत। प्रऽशस्तां। २४ मा। शूने। अग्ने। नि। सदाम। नृणां। मा। अ
शेषसः। अवीरता। परि। त्वा। प्रजाऽवतीषु। दुर्यासु। दुर्य। यं। अनूवी। नित्यं। उ

१३

पऽयाति। युत्तं। प्रजाऽवंतं। सुऽअपत्यं। क्षयं। नः। स्वऽजेन्मना। शेषसा। वृह
धानं। पाहि। नः। अग्ने। रक्षसः। अजुष्टात्। पाहि। धूर्तेः। अररुषः। अघऽयोः।
त्वा। युजा। पृतनाऽयून्। अभि। स्यां। सः। इत्। अग्निः। अग्नीन्। अति। अस्तु।
अन्यान्। यत्रे। वाजी। तनयः। वीळुऽपाणिः। सहस्रऽपाथाः। अक्षरा। संऽए
ति। सः। इत्। अग्निः। यः। वनुष्यतः। निऽपाति। संऽएद्धारं। अंहसः। उरुष्यात्।
सुऽजातासः। परि। चरंति। वीराः। २५ अयं। सः। अग्निः। आऽहुतः। पुरुऽ
त्रा। यं। ईशानः। सं। इत्। इंधे। हविष्मान्। परि। यं। एति। अध्वरेषु। होता। त्वइति
। अग्ने। आऽहवनानि। भूरि। ईशानासः। आ। जुहुयाम। नित्या। उभा। कृण्व
तः। वहतू इति। मियेधे। हूमो इति। अग्ने। वीतऽतमानि। हव्या। अजस्रः। व

क्षि। देवऽतातिं। अच्छ। प्रति। नः। दुः। स्रुरभीणि। व्यंतु। मा। नः। अग्ने। अवीरते।
परा। दाः। दुःऽवाससे। अमतये। मा। नः। अस्यै। मा। नः। क्षुधे। मा। रक्षसे। ऋ
तऽवः। मा। नः। दमे। मा। वने। आ। जुहूर्थाः। नु। मे। ब्रह्माणि। अग्ने। उत्। शशाधि
। त्वं। देव। मघवत्ऽभ्यः। सुसूदः। रातौ। स्याम। उभयासः। आ। ते। यूयं। पात
। स्वस्तिऽभिः। सदा। नः। २८ त्वं। अग्ने। सुऽहवः। रण्वऽसंदृक्। सुऽदीती। सूनो इ
ति। सहसः। दिदीहि। मा। त्वे इति। सचा। तनये। नित्ये। आ। धक्। मा। वीरः। अस्म
त्। नर्यः। वि। दासीत्। मा। नः। अग्ने। दुःऽमतये। सचा। एषु। देवऽइद्धेषु। अग्नि
षु। प्र। वोचः। मा। ते। अस्मान्। दुःऽमतयः। भृमात्। चित्। देवस्य। सूनो इति।
सहसः। नशंत। सः। मर्तः। अग्ने। सुऽअनीकः। रेवान्। अमर्त्यः। यः। आऽजुहोति।

हव्यं। सः। देवता। वसुऽवनिं। दधाति। यं। सूरिः। अर्थी। पृच्छमानः। एति। मृहः। नः।
अग्ने। सुवितस्य। विद्वान्। रयिं। सूरिऽभ्यः। आ। वह। बृहंतं। येन। वयं। सहसाऽव
न्। मदेम। अविऽक्षितासः। आयुषा। सुऽवीराः। नु। मे। ब्रह्माणि। अग्ने। उत्। शा
शाधि। त्वं। देवा। मघवत्ऽभ्यः। सुसूदः। रातौ। स्याम। उभयासः। आ। ते। यूयं।
पात। स्वस्तिऽभिः। सदा। नः। २५॥१२५॥ इति पंचमाष्टके प्रथमोध्यायः॥ ॥
ओम्॥ ॥ जुषस्व। नः। संऽइधं। अग्ने। अद्य। शोच। बृहत्। यजतं। धूमं। ऋ
ण्वन्। उप। स्पृश। दिव्यं। सानु। स्तूपैः। सं। रश्मिऽभिः। ततनः। सूर्यस्य। नरा
शंसस्य। महिमानं। एषां। उप। स्तोषाम। यजतस्य। यज्ञैः। ये। सुऽक्रतवः। शु
चयः। धियंऽधाः। स्वदंति। देवाः। उभयानि। हव्या। ईळेन्यं। वः। असुरं। सुऽ

प॰ पं॰ २
१५

दक्षं। अंतः। दूतं। रोदसीइति। सत्यऽवाचं। मनुष्वत्। अग्निं। मनुना। संऽइद्धं। सं
। अध्वराय। सदं। इत्। महेम। सपर्यवः। भरमाणाः। अभिऽज्ञु। प्र। वृंजते। नमसा
। बर्हिः। अग्नौ। आऽजुह्वानाः। घृतऽपृष्ठं। पृषत्ऽवत्। अध्वर्यवः। हविषा। मर्जे
यध्वं। सुऽआध्यः। वि। दुरः। देवऽयंतः। अशिश्रयुः। रथऽयुः। देवऽताता। पूर्वी
इति। शिशुं। न। मातरा। रिहाणेइति। सं। अग्रुवः। न। समनेषु। अंजन्। १ उ
त। योषणेइति। दिव्येइति। महीइति। नः। उषसानक्ता। सुदुघाऽइव। धेनुः। ब
र्हिऽसदा। पुरुहूतेइति पुरुऽहूते। मघोनीइति। आ। यज्ञियेइति। सुविताय। श्र
येतां। विप्रा। यज्ञेषु। मानुषेषु। कारूइति। मन्ये। वां। जातऽवेदसा। यजध्यै। ऊ
र्ध्वं। नः। अध्वरं। कृतं। हवेषु। ता। देवेषु। वनथः। वार्याणि। ०। २ अग्निं। वः। देवं।

१५

अग्निऽभिः । सऽजोषाः । यजिष्ठं । दूतं । अध्वरे । कृणुध्वं । यः । मर्त्येषु । निऽध्रुविः । ऋत
ऽवा । तपुःऽमूर्धा । घृतऽअन्नः । पावकः । प्रोथत् । अश्वः । न । यवसे । अविष्यन् । यदा । म
हः । संऽवरणात् । वि । अस्थात् । ० । अध । स्म । ते । व्रजनं । कृष्णं । अस्ति । उत् । यस्य । ते
। नवऽजातस्य । वृष्णः । अग्ने । चरंति । अजराः । इधानाः । अच्छ । द्यां । अरुषः । धूमः ।
एति । सं । दूतः । अग्ने । ईयसे । हि । देवान् । वि । यस्य । ते । पृथिव्यां । पाजः । अश्रेत् ।
तृषु । यत् । अन्ना । संऽअवृक्त । जंभैः । सेनाऽइव । सृष्टा । प्रऽसितिः । ते । एति । यवं
। न । दस्म । जुह्वा । विवेक्षि । तं । इत् । दोषा । तं । उषसि । यविष्ठं । अग्निं । अत्यं । न । म
र्जयंत । नरः । निऽशिशानाः । अतिथिं । अस्य । योनौ । दीदाय । शोचिः । आऽहुत
स्य । वृष्णः । ३ सुऽसंदृक् । ते । सुऽअनीक । प्रतीकं । वि । यत् । रुक्मः । न । रोचसे ।

प·पं·२
१६

उपाके। दिवः। न। ते। तन्यतुः। एति। शुष्मः। चित्रः। न। सूरः। प्रति। चक्षि। भानुं। यथा
।वः। स्वाहा। अग्नये। दाशेम। परि। इळाभिः। घृतवत्ऽभिः। च। हव्यैः। तेभिः। नः।
अग्ने। अमितैः। महःऽभिः। शतं। पूःऽभिः। आयसीभिः। नि। पाहि। याः। वा। ते।
संति। दाशुषे। अधृष्टाः। गिरः। वा। याभिः। नृऽवतीः। उरुष्याः। ताभिः। नः। सूनो
इति। सहसः। नि। पाहि। स्मत्। सूरीन्। जरितॄन्। जातऽवेदः। निः। यत्। पूताऽइ
कृ पा। व। स्वऽधितिः। शुचिः। गात्। स्वया। तन्वा। रोचमानः। आ। यः। मात्रोः। उशेन्यः। जनि
ष्ट। देवऽयज्याय। सुऽक्रतुः। पावकः। एताः। नः। अग्ने। सौभगा। दिदीहि। अपि। क्र
तुं। सुऽचेतसं। वतेम। विश्वा। स्तोतृऽभ्यः। गृणते। च। संतु।॰ ४ प्र। वः। शुक्राय।   १६
भानवे। भरध्वं। हव्यं। मतिं। च। अग्नये। सुऽपूतं। यः। दैव्यानि। मानुषा। जनूंषि। अं

तः। विश्वानि। विद्मना। जिगाति। सः। गृत्सः। अग्निः। तरुणः। चित्। अस्तु। यतः।
यविष्ठः। अजनिष्ट। मातुः। सं। यः। वना। युवते। शुचिऽदन्। भूरि। चित्। अन्ना। सं।
दूतः। अत्ति। सद्यः। अस्य। देवस्य। संऽसदि। अनीके। यं। मर्तासः। श्येतं। जगृभ्रे। नि।
यः। गृभं। पौरुषेयीं। उवोच। दुःऽओकं। अग्निः। आयवे। शुशोच। अयं। कविः। अ
कविषु। प्रऽचेताः। मर्तेषु। अग्निः। अमृतः। नि। धायि। सः। मा। नः। अत्र। जुहुरः।
सहस्वः। सदा। त्वे इति। सुऽमनसः। स्याम। आ। यः। योनिं। देवऽकृतं। ससाद। क्रत्वा।
हि। अग्निः। अमृतान्। अतारीत्। तं। ओषधीः। च। वनिनः। च। गर्भं। भूमिः। च।
विश्वऽधायसं। बिभर्ति। ५ ईशे। हि। अग्निः। अमृतस्य। भूरेः। ईशे। रायः। सुऽवीर्य
स्य। दातोः। मा। त्वा। वयं। सहसाऽवन्। अवीराः। मा। अप्सवः। परि। सदाम। मा। अदु

प॰ पं॰ २
१७

वः। परिऽसद्यं। हि। अरणस्य। रेक्णः॥ नित्यस्य। रायः। पतयः। स्याम। न। शेषः। अग्ने
।अन्यऽजातं। अस्ति। अचेतानस्य। मा। पथः। वि। दुक्षः॥ नहि। ग्रभाय। अरणः
।सुऽशेवः। अन्यऽउदर्यः॥ मनसा। मंतवै। ऊं इति। अध। चित्। ओकः। पुनः। इत्
।सः। एति। आ। नः। वाजी। अभीषाट्। एतु। नव्यः॥ ८ प्र। अग्नये। तवसे। भर
ध्वं। गिरं। दिवः। अरतये। पृथिव्याः॥ यः। विश्वेषां। अमृतानां। उपऽस्थे। वैश्वान
रः। ववृधे। जागृवत्ऽभिः॥ पृष्टः। दिवि। धायि। अग्निः। पृथिव्यां। नेता। सिंधूनां।
वृषभः। स्तियानां॥ सः। मानुषीः। अभि। विशः। वि। भाति। वैश्वानरः। ववृधानः
।वरेण॥ त्वत्। भिया। विशः। आयन्। असिक्नीः। असमनाः। जहतीः। भोजना
नि। वैश्वानर। पूरवे। शोशुचानः। पुरः। यत्। अग्ने। दरयन्। अदीदेः॥ तव। त्रिऽ

१७

धा तु। पृथिवी। उत। द्यौः। वैश्वा नर। व्रतं। अग्ने। सचंत। त्वं। भासा। रो दसी इति। आ। ततंथ। अजस्रेण। शोचिषा। शोशुचानः। त्वां। अग्ने। हरितः। वावशानाः। गिरः। सचंते। धुनयः। घृताचीः। पतिं। कृष्टीनां। रथ्यं। रयीणां। वैश्वानरं। उष सां। केतुं। अह्नां। ७ त्वे इति। असुर्यं। वसवः। नि। ऋण्वन्। क्रतुं। हि। ते। मि त्रऽमहः। जुषंत। त्वं। दस्यून्। ओकसः। अग्ने। आजः। उरु। ज्योतिः। जनय न्। आर्याय। सः। जायमानः। परमे। विऽओमन्। वायुः। न। पाथः। परि। पा सि। सद्यः। त्वं। भुवना। जनयन्। अभि। क्रन्। अपत्याय। जातऽवेदः। दशस्य न्। तां। अग्ने। अस्मे इति। इषं। आ। ई रयस्व। वैश्वानर। द्युऽमतीं। जातऽवेदः। यया। राधः। पिन्वसि। विश्वऽवार। पृथु। श्रवः। दाशुषे। मर्त्याय। तं। नः। अग्ने। मघव

प.पं.२
१८

तुऽभ्यः। पुरुऽक्षुं। रयिं। नि। वाजं। श्रुत्यं। युवस्व। वैश्वानर। महि। नः। शर्म। यच्छ।
रुद्रेभिः। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः॥ ८ प्र। संऽराजः। असुरस्य। प्रऽशस्तिं। पुंसः
।कृष्टीनां। अनुऽमाद्यस्य। इंद्रस्यऽइव। प्र। तवसः। कृतानि। वंदे। दारुं। वंदमा
नः। विवक्मि। कविं। केतुं। धासिं। भानुं। अद्रेः। हिन्वंति। शं। राज्यं। रोदस्योः। पुरंऽ
दरस्य। गीःऽभिः। आ। विवासे। अग्नेः। व्रतानि। पूर्व्या। महानि। नि। अक्रतून्। ग्र
थिनः। मृध्रऽवाचः। पणीन्। अश्रद्धान्। अवृधान्। अयज्ञान्। प्रऽप्र। तान्। द
स्यून्। अग्निः। विवाय। पूर्वः। चकार। अपरान्। अयज्यून्। यः। अपाचीने। तम
सि। मदंतीः। प्राचीः। चकार। नृऽतमः। शचीभिः। तं। ईशानं। वस्वः। अग्निं।
गृणीषे। अनानतं। दमयंतं। पृतन्यून्। यः। देह्याः। अनमयत्। वधऽस्नैः। यः।

१८

अर्यऽपत्नीः। उषसः। चकार। सः। निऽरुध्य। नहुषः। यह्वः। अग्निः। विशः। चक्रे।
बलिऽहृतः। सहःऽभिः। यस्य। शर्मन्। उप। विश्वे। जनासः। एवैः। तस्थुः। सुऽम
तिं। भिक्षमाणाः। वैश्वानरः। वरं। आ। रोदस्योः। आ। अग्निः। ससाद। पित्रोः। उपऽ
स्थं। आ। देवः। ददे। बुध्न्या। वसूनि। वैश्वानरः। उत्ऽइता। सूर्यस्य। आ। समुद्रा
त्। अवरात्। आ। परस्मात्। आ। अग्निः। ददे। दिवः। आ। पृथिव्याः। ७ ॥ प्र। वः।
देवं। चित्। सहसानं। अग्निं। अश्वं। न। वाजिनं। हिषे। नमःऽभिः। भव। नः। दूतः।
अध्वरस्य। विद्वान्। त्मना। देवेषु। विविदे। मितऽद्रुः। आ। याहि। अग्ने। पथ्याः।
अनु। स्वाः। मंद्रः। देवानां। सख्यं। जुषाणः। आ। सानु। शुष्मैः। नदयन्। पृथिव्याः।
जंभेभिः। विश्वं। उशधक्। वनानि। प्राचीनः। यज्ञः। सुऽधितं। हि। बर्हिः। प्रीणी

प॰ मं॰ २
१९

ते । अग्निः । ईळितः । ना । होता । आ । मातरा । विश्ववारे इति विश्वऽवारे । हुवानः । य
तः । यविष्ठ । जज्ञिषे । सुऽशेवः । सद्यः । अध्वरे । रथिरं । जनंत । मानुषासः । विऽचे
तसः । यः । एषां । विशां । अधायि । विश्पतिः । दुरोणे । अग्निः । मंद्रः । मधुऽवचाः । ऋ
तऽवा । असादि । वृतः । वह्निः । आऽजगन्वान् । अग्निः । ब्रह्मा । नृऽसदने । विऽधर्ता । द्यौः
। च । यं । पृथिवी । वावृधाते इति । आ । यं । होता । यजति । विश्वऽवारं । एते । द्युम्नेभिः ।
विश्वं । आ । अतिरंत । मंत्रं । ये । वा । अरं । नर्याः । अतक्षन् । प्र । ये । विशः । तिरंत । श्रो
षमाणाः । आ । ये । मे । अस्य । दीधयन् । ऋतस्य । नु । त्वां । अग्ने । ईमहे । वसिष्ठाः । ई
शानं । सूनो इति । सहसः । वसूनां । इषं । स्तोतृऽभ्यः । मघवत्ऽभ्यः । आनट् ।० १० ७ १९
इंधे । राजा । सं । अर्यः । नमःऽभिः । यस्य । प्रतीकं । आऽहुतं । घृतेन । नरः । हव्येभिः ।

ईळते। सऽबाधः। आ। अग्निः। अग्रे। उषसां। अशोचि। अयं। ऊं इति। स्यः। संऽम
हान्। अवेदि। होता। मंद्रः। मनुषः। यह्वः। अग्निः। वि। भाः। अकरित्यकः। ससृजानः
। पृथिव्यां। कृष्णऽपविः। ओषधीभिः। ववक्षे। कया। नः। अग्ने। वि। वसः। सुऽवृक्तिं
। कां। ऊं इति। स्वधां। ऋणवः। शस्यमानः। कदा। भवेम। पतयः। सुऽदत्र। रायः।
वंतारः। दुस्तरस्य। साधोः। प्रऽप्र। अयं। अग्निः। भरतस्य। शृण्वे। वि। यत्। सूर्यः।
न। रोचते। बृहत्। भाः। अभि। यः। पूरुं। पृतनासु। तस्थौ। द्युतानः। दैव्यः। अति
थिः। शुशोच। असन्। न। दूतः। त्वं। ऊं इति। आऽहवनानि। भूरि। भुवः। विश्वेभिः। सुऽ
मनाः। अनीकैः। स्तुतः। चित्। अग्ने। शृण्विषे। गृणानः। स्वयं। वर्धस्व। तन्वं। सुऽ
जात। इदं। वचः। शतऽसाः। संऽसहस्रं। उत्। अग्नये। जनिष्ट। द्विऽबर्हाः॥०॥

प.प.२ घृत्ऽमत्। अमीवऽचातनं। रक्षःऽहा।०। ११ अबोधि। जारः। उषसां। उपऽस्था

२० त्। होता। मंद्रः। कविऽतमः। पावकः। दधाति। केतुं। उभयस्य। जंतोः। हव्या। दे

वेषु। द्रविणं। सुकृत्ऽसु। सः। सुऽक्रतुः। यः। वि। दुरः। पणीनां। पुनानः। अर्कं।

पुरुऽभोजसं। नः। होता। मंद्रः। विशां। दमूनाः। तिरः। तमः। ददृशे। राम्याणां।

अमूरः। कविः। अदितिः। विवस्वान्। सुऽसंसत्। मित्रः। अतिथिः। शिवः।

नः। चित्रऽभानुः। उषसां। भाति। अग्रे। अपां। गर्भः। प्रऽस्वः। आ। विवेश।

ईळेन्यः। वः। मनुषः। युगेषु। सम्ऽअनऽगाः। अशुचत्। जातऽवेदाः। सुऽसंदृ

शा। भानुना। यः। विऽभाति। प्रति। गावः। संऽदधानं। बुधंत। अग्ने। याहि।

दूत्यं। मा। रिषण्यः। देवान्। अच्छ। ब्रह्मऽकृता। गणेन। सरस्वतीं। मरुतः। २०

अश्विना। अपः। यक्षि। देवान्। रत्नऽधेयाय। विश्वान्। त्वं। अग्ने। सऽवृधानः।
वसिष्ठः। जरूथं। हन्। यक्षि। राये। पुरंऽधिं। पुरुऽनीथा। जातऽवेदः। जरस्व।। १२ ५
उषः। न। जारः। पृथु। पाजः। अश्रेत्। दविद्युतत्। दीद्यत्। शोशुचानः। वृषा। हरिः।
शुचिः। आ। भाति। भासा। धियः। हिन्वानः। उशतीः। अजीगः। इति। स्वः। न। वस्तोः।
उषसां। अरोचि। यज्ञं। तन्वानाः। उशिजः। न। मन्म। अग्निः। जन्मानि। देवः। आ
। वि। विद्वान्। द्रवत्। दूतः। देवऽयावा। वनिष्ठः। अच्छ। गिरः। मतयः। देवऽयंतीः।
अग्निं। यंति। द्रविणं। भिक्षमाणाः। सुऽसंदृशं। सुऽप्रतीकं। सुऽअंचं। हव्यऽवा
हं। अरतिं। मानुषाणां। इंद्रं। नः। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः। रुद्रं। रुद्रेभिः। आ।
वह। बृहंतं। आदित्येभिः। अदितिं। विश्वऽजन्यां। बृहस्पतिं। ऋक्वऽभिः। विश्वऽ

वीरं। मंद्रं। होतारं। उशिक्ऽजः। यविष्ठं। अग्निं। विऽशः। ईळते। अध्वरेषु। सः। हि।
क्षपाऽवान्। अभवत्। रयीणां। अतंद्रः। दूतः। यजथाय। देवान्। १३ महा
न्। असि। अध्वरस्य। प्रऽकेतः। न। ऋते। त्वत्। अमृताः। मादयंते। आ। विश्वे
भिः। सऽरथं। याहि। देवैः। नि। अग्ने। होता। प्रथमः। सद। इह। त्वां। ईळते। अ
जिरं। दूत्याय। हविष्मंतः। सदं। इत्। मानुषासः। यस्य। देवैः। आ। असदः। ब
र्हिः। अग्ने। अहानि। अस्मै। सुऽदिना। भवंति। त्रिः। चित्। अक्तोः। प्र। चिकितुः।
वसूनि। त्वे इति। अंतः। दाशुषे। मर्त्याय। मनुष्वत्। अग्ने। इह। यक्षि। देवान्।
भव। नः। दूतः। अभिशस्तिऽपावा। ०। अध्वरस्य। अग्निः। विश्वस्य। हविषः। कृ
तस्य। क्रतुं। हि। अस्य। वसवः। जुषंत। अथ। देवाः। दधिरे। हव्यऽवाहं। आ। अ

ग्ने। बृहत्। हविः ऽ अद्याय। देवान्। इंद्र ऽ ज्येष्ठासः। इह। मादयंतां। इमं। यज्ञं। दिवि। देवेषु। धेहि॥ १४ अग्नन्म। महा। नमसा। यविष्ठं। यः। दीदाय। संऽइद्धः।
स्वे। दुरोणे। चित्रऽभानुं। रोदसी इति। अंतः। उर्वी इति [illegible]। सुऽआहुतं। विश्वतः। प्रत्यंचं। सः। मह्ना। विश्वा। दुःऽइतानि। सह्वान्। अग्निः। स्तवे। दमे।
आ। जातऽवेदाः। सः। नः। रक्षिषत्। दुःऽइतात्। अवद्यात्। अस्मान्। गृणतः। उत। नः। मघोनः। त्वं। वरुणः। उत। मित्रः। अग्ने। त्वां। वर्धंति। मतिऽभिः। वसिष्ठाः।
त्वे इति। वसु। सुऽसननानि। संतु॥ १५ प्र। अग्नये। विश्वऽशुचे। धियंऽधे। असुरऽघ्ने। मन्म। धीतिं। भरध्वं। भरे। हविः। न। बर्हिषि। प्रीणानः। वैश्वानराय। यतये। मती नां। त्वं। अग्ने। शोचिषा। शोशुचानः। आ। रोदसी इति। अपृणाः।

प॰ पं॰ २
२२

जायमानः। त्वं। देवान्। अभिऽशस्तेः। अमुञ्चः। वैश्वानर। जातऽवेदः। महिऽत्वा। जातः।
पत्। अग्ने। भुवना। वि। अख्यः। पशून्। न। गोपाः। इर्यः। परिऽज्मा। वैश्वानर। ब्रह्म
णे। विंद। गातुं।०। १६ संऽइधा। जातऽवेदसे। देवाय। देवहूतिऽभिः। हविःऽभिः।
शुक्रऽशोचिषे। नमस्विनः। वयं। दाशेम। अग्नये। वयं। ते। अग्ने। संऽइधा। विधे
म। वयं। दाशेम। सुऽस्तुती। यजत्र। वयं। घृतेन। अध्वरस्य। होतः। वयं। देव।
हविषा। भद्रऽशोचे। आ। नः। देवेभिः। उप। देवऽहूतिं। अग्ने। याहि। वषट्ऽकृ
तिं। जुषाणः। तुभ्यं। देवाय। दाशतः। स्याम।०। १७ उपऽसद्याय। मीळ्हुषे। आ
स्ये। जुहुत। हविः। यः। नः। नेदिष्ठं। आप्यं। यः। पंच। चर्षणीः। अभि। निऽससाद
। दमेऽदमे।०। सः। नः। वेदः। अमात्यं। अग्निः। रक्षतु। विश्वतः। उत। अस्मान्।

२२

पातु । अंहसः ॥ नवं । नु । स्तोमं । अग्नये । दिवः । श्येनाय । जीजनं । वस्वः । कुवित् । व
नाति । नः । स्पार्हाः । यस्य । श्रियः । दृशे । रयिः । वीरऽवतः । यथा । अग्ने । यज्ञस्य ।
शोचतः ॥ १८ सः । इमा । वेतु । वषट्ऽकृतिं । अग्निः । जुषत । नः । गिरः । यजिष्ठः
हव्यऽवाहनः ॥ नि । त्वा । नक्ष्य । विश्पते । द्युऽमंतं । देव । धीमहि । सुऽवीरं । अग्ने ॥
आऽहुत । क्षपः । उस्रः । च । दीदिहि । सुऽअग्नयः । त्वया । वयं । सुऽवीराः । त्वं । अस्मऽ
युः ॥ उप । त्वा । सातये । नरः । विप्रासः । यंति । धीतिऽभिः । उप । अक्षरा । सहस्रिणी
। अग्निः । रक्षांसि । सेधति । शुक्रऽशोचिः । अमर्त्यः । शुचिः । पावकः । ईड्यः ॥ १९
सः । नः । राधांसि । आ । भर । ईशानः । सहसः । यहो इति । भगः । च । दातु । वार्यं । त्वं ।
अग्ने । वीरऽवत् । यशः । देवः । च । सविता । भगः । दितिः । च । दाति । वार्यं । अग्ने ।

प॰पं॰२
२३

रक्ष। नः। अंहसः। प्रति। स्म। देव। रिषतः। तपिष्ठैः। अजरः। दह। अध। मही। नः। आ
यसी। अनाधृष्टः। नृऽपीतये। पूः। भव। शतऽभुजिः।०। दोषाऽवस्तः। अघृऽय
तः। दिवा। नक्तं। अदाभ्य। २०। १५ एना। वः। अग्निं। नमसा। ऊर्जः। नपातं। आ।
हुवे। प्रियं। चेतिष्ठं। अरतिं। सुऽअध्वरं। विश्वस्य। दूतं। अमृतं। सः। योजते। अ
रुषा। विश्वऽभोजसा। सः। दुद्रवत्। सुऽआहुतः। सुऽब्रह्मा। यज्ञः। सुऽशमी।
वसूनां। देवं। राधः। जनानां। उत्। अस्य। शोचिः। अस्थात्। आऽजुह्वानस्य।
मीळ्हुषः। उत्। धूमासः। अरुषासः। दिविऽस्पृशः। सं। अग्निं। इंधते। नरः। तं।
त्वा। दूतं। कृण्महे। यशःऽतमं। देवान्। आ। वीतये। वह। विश्वाः। सूनो इति। स
हसः। मर्तऽभोजना। रास्व। तत्। यत्। त्वा। ईमहे। त्वं। अग्ने। गृहऽपतिः। त्वं। होता

२३

तो। नः। अध्वरे। त्वं। पोता। विभुवऽ वार। प्रऽचेताः। पक्षि। वेषि। च। वार्यं। कृधि। रत्नं
। यजमानाय। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। १०। आ। नः। कृते। शिशूनि। हि। विश्वं। ऋत्वि
जं। सुऽशंसः। यः। च। दक्षते। २१ त्वे इति। अग्ने। सुऽआहुत। प्रियासः। संतु।
सूरयः। यंतारः। ये। मघऽवानः। जनानां। ऊर्वान्। दयंत। गोनां। येषां। इळा। घृतऽ
हस्ता। दुरोणे। आ। अपि। प्राता। निऽसीदति। तान्। त्रायस्व। सहस्य। द्रुहः। निदः। य
च्छ। नः। शर्म। दीर्घऽश्रुत्। सः। मंद्रया। च। जिह्वया। वह्निः। आसा। विदुःऽतरः। अग्ने
। रयिं। मघवत्ऽभ्यः। नः। आ। वह। हव्यऽदातिं। च। सूदय। ये। राधांसि। ददति। अ
श्व्या। मघा। कामेन। श्रवसः। महः। तान्। अंहसः। पिपृहि। पर्तृऽभिः। त्वं। नूतं।
पूःऽभिः। यविष्ठ्य। देवः। वः। द्रविणःऽदाः। पूर्णां। विवष्टि। आऽसिचं। उत। वा। सिं

प॰पं॰२
२४

चध्वं। उप। वा। पृणध्वं। आ। त्त। दुत। वुः। देवः। ओहते। तं। होतारं। अध्वरस्य। प्रऽचे
तसं। वह्निं। देवाः। अकृण्वत। दधाति। रत्नं। विधते। सुऽवीर्यं। अग्निः। जनाय। दा
शुषे। २२ अग्ने। भव। स्रुऽसमिधा। सं ऽइद्धः। उत। बर्हिः। उर्विया। वि। स्तृणी
तां। उत। द्वारः। उशतीः। वि। श्रयंतां। उत। देवान्। उशतः। आ। वह। इह। अग्ने।
वीहि। हविषा। यक्षि। देवान्। स्रुऽअध्वरा। कृणुहि। जातऽवेदः। स्रुऽअध्व
रा। करति। जातऽवेदाः। यक्षत्। देवान्। अमृतान्। पिप्रयत्। च। स्वः। विश्वा
। वार्याणि। प्रचेतद्भूतिप्रऽचेतः। सखाः। भवंतु। आऽशिषः। नुः। अद्य। त्वां। ऊ
र्ति। ते। दधिरे। हव्यऽवाहं। देवासः। अग्ने। ऊर्जः। आ। नपातं। ते। ते। देवा
य। दाशतः। स्याम। महः। नः। रत्ना। वि। दधः। दूयानः। २३ ॥ अनुवाकः॥ ५१

२४

त्वे इति । ह । यत् । पितरः । चित् । नः । इंद्र । विश्वा । वामा । जरितारः । असन्वन् । त्वे इति ।
ति । गावः । सुऽदुघाः । त्वे इति । हि । अश्वाः । त्वं । वसु । देवऽयते । वनिष्ठः ॥ राजाऽइव
। हि । जनिऽभिः । क्षेषि । एव । अव । द्युऽभिः । अभि । विदुः । कविः । सन् । पिशा ।
गिरः । मघऽवन् । गोभिः । अश्वैः । त्वाऽयतः । शिशीहि । राये । अस्मान् । इ
माः । ऊं इति । त्वा । पस्पृधानासः । अत्र । मंद्राः । गिरः । देवऽयंतीः । उप । स्थुः । अ
र्वाची । ते । पथ्या । रायः । एतु । स्याम । ते । सुऽमतौ । इंद्र । शर्मन् ॥ धेनुं । न । त्वा । सु
ऽयवसे । दुधुक्षन् । उप । ब्रह्माणि । ससृजे । वसिष्ठः ॥ त्वां । इत् । मे । गोऽपतिं । वि
श्वः । आह । आ । नः । इंद्रः । सुऽमतिं । गंतु । अच्छ ॥ अर्णांसि । चित् । पप्रथाना । सुऽ
दासे । इंद्रः । गाधानि । अकृणोत् । सुऽपारा ॥ शर्धंतं । शिम्युं । उचथस्य । नव्यः । शा

प॰पं॰२
२५

पं। सिंधूनां। अकृणोत्। अशस्तीः॥ २४ पुरोळाः॥ इत्। तुर्वशः॥ यक्षुः॥ आसीत्। रा
ये। मत्स्यासः॥ निऽशिताः॥ अपिऽइव। श्रुष्टिं। चक्रुः। भृगवः॥ द्रुह्यवः॥ च। सखा
। सखायं। अतरत्। विषूचोः॥ आ। पक्थासः। भलानसः॥ भनंत। आ। अलिना
सः॥ विषाणिनः॥ शिवासः॥ आ। यः॥ अनयत्। सधऽमाः॥ आर्यस्य। गव्या। त
त्सुऽभ्यः॥ अजगन्। युधा। नॄन्। दुःऽआध्यः। अदितिं। स्रेवयंतः॥ अचेतसः
। वि। जगृभ्रे। परुष्णीं। मह्ना। अविथ्यक्। पृथिवीं। पत्यमानः॥ पशुः॥ कविः
। अशयत्। चायमानः॥ ईयुः॥ अर्थं। न। निऽअर्थं। परुष्णीं। आशुः॥ चन। इत्।
अभिऽपित्वं। जगाम। सुऽदासे। इंद्रः॥ सुऽतुकान्। अमित्रान्। अरंधयत्। मा
नुषे। वध्रिऽवाचः॥ ईयुः॥ गावः॥ न। यवसात्। अगोपाः॥ यथाऽकृतं। अभि। मि

त्रे ।च्छितासः। पृश्निऽगावः। पृश्निऽनिप्रेषितासः। ऋष्टिं। चक्रुः। निऽयुतः। रंतयः।
च। २५ एकं। चायः। विंशति। चाश्रवस्या। वैकुर्णयोः। जनो। न। राजा। नि। अ
स्तरित्यस्तः। दस्मः। न। सद्मन्। नि। शिशाति। बर्हिः। शूरः। सर्गं। अकृणोत्।
इंद्रः। एषां। अध। श्रुतं। कवषं। वृद्धं। अपऽसु। अनु। द्रुह्यं। नि। वृणक्। वज्रऽबा
हुः। वृणानाः। अत्र। सख्याय। सख्यं। त्वाऽयंतः। ये। अमदन्। अनु। त्वा। वि। स
द्यः। विश्वा। दृंहितानि। एषां। इंद्रः। पुरः। सहसा। सप्त। दर्दरिति दर्दः। वि। आनव
स्य। तृत्सवे। गयं। भाक्। जेष्म। पूरुं। विदथे। मृध्रऽवाचं। नि। गव्यवः। अनवः।
द्रुह्यवः। च। षष्टिः। शता। सुसुपुः। षट्। सहस्रा। षष्टिः। वीरासः। अधि। षट्। दुवः
ऽयु। विश्वा। इत्। इंद्रस्य। वीर्या। कृतानि। इंद्रेण। एते। तृत्सवः। वेविषाणाः। आपः।

प॰पं॰२ न। सृष्टाः। अधुवंत। नीचीः। दुःऽमित्रासः। प्रकलऽवित्। मिमानाः। जहुः। विश्वानि।

२६ भोजना। सुऽदासे। २६ अर्धं। वीरस्य। शृतऽपां। अनिंद्रं। परा। शर्धंतं। नुनुदे।
अभि। क्षां। इंद्रः। मन्युं। मन्युऽम्यः। मिमाय। भेजे। पथः। वर्तनिं। पत्यमानः। आ
ध्रेणे। चित्। तत्। ऊं इति। एकं। चकार। सिंह्यं। चित्। पेत्वेन। जघान। अव। स्र
क्तीः। वेश्या। अवृश्चत्। इंद्रः। प्र। अयच्छत्। विश्वा। भोजना। सुऽदासे। शश्वं
तः। हि। शत्रवः। रराधुः। ते। भेदस्य। चित्। शर्धतः। विंद। रंधिं। मर्तान्। एनः।
स्तुवतः। यः। कृणोति। तिग्मं। तस्मिन्। नि। जहि। वज्रं। इंद्र। आवत्। इंद्रं। य
मुना। तृत्सवः। च। प्र। अत्र। भेदं। सर्वऽताता। मुषायत्। अजासः। च। शिग्रवः। २६
यक्षवः। च। बलिं। शीर्षाणि। जभ्रुः। अश्व्यानि। न। ते। इंद्र। सुऽमतयः। न। रायः॥

संऽचक्षे। पूर्वीः। उषसः। न। नूत्नाः। देवकं। चित्। मान्यमानं। जघंथ। अव। त्म
ना। बृहतः। शंबरं। भेत्। २७ प्र। ये। गृहात्। अममदुः। त्वाऽया। पराऽशरः। शत
ऽयातुः। वसिष्ठः। न। ते। भोजस्य। सख्यं। मृषंत। अध। सूरिऽभ्यः। सुऽदिना। वि
उच्छान्। द्वे इति। नप्तुः। देवऽवतः। शते इति। गोः। द्वा। रथा। वधूऽमंता। सुऽदासः।
अर्हन्। अग्ने। पैजऽवनस्य। दानं। होताऽइव। सद्म। परि। एमि। रेभन्। चत्वारः।
मा। पैजऽवनस्य। दानाः। स्मत्ऽदिष्टयः। कृशनिनः। निरेके। ऋज्रासः। मा। पृ
थिविऽस्थाः। सुऽदासः। तोकं। तोकाय। श्रवसे। वहंति। यस्य। श्रवः। रोदसी इति।
अंतः। उर्वी इति। शीर्ष्णेऽशीर्ष्णे। विऽबभाज। विऽभक्ता। सप्त। इत्। इंद्रं। न। स्रवतः।
गृणंति। नि। युध्यामधिं। अशिशात्। अभीके। इमं। नरः। मरुतः। सश्चत।

प॰ पं॰ २
२७

अनु। दिवःऽदासं। न। पितरं। सुऽदासेः। अविष्टन। पैजऽवनस्य। केतं। दुःऽन
शं। क्षत्रं। अजरं। दुवःऽयु। २५ ॥ १८ यः। तिग्मऽशृंगः। वृषभः। न। भीमः। एकः। कृ
ष्टीः। च्यवयति। प्र। विश्वाः। यः। शश्वतः। अदाशुषः। गयस्य। प्रऽयंता। असि
। सुष्विःऽतरस्य। वेदः। ०। कुत्सं। आवः। शुश्रूषमाणः। तन्वा। सऽमर्ये। दासं। यत्। शु
ष्णं। कुयवं। नि। अस्मै। अरंधयः। आर्जुनेयाय। शिक्षन्। त्वं। धृष्णो इति। धृषता।
वीतऽहव्यं। प्र। आवः। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। सुऽदासं। प्र। पौरुऽकुत्सिं। त्रसद
स्युं। आवः। क्षेत्रऽसाता। वृत्रऽहत्येषु। पूरुं। त्वं। नृऽभिः। नृऽमनः। देवऽवीतौ। भू
रीणि। वृत्रा। हरिऽअश्व। हंसि। त्वं। नि। दस्युं। चुमुरिं। धुनिं। च। अस्वापयः। द
भीतये। सुऽहंतु। तव। च्यौत्नानि। वज्रऽहस्त। तानि। नव। यत्। पुरः। नवतिं। च।

२७

सद्यः। निऽवेशने। शतऽतमा। अविवेषीः। अहन्। च। वृत्रं। नमुचिं। उत। अहन्
। २९ ।०। भोजनानि। शतऽहव्याय। दाशुषे। सुऽदासे। वृष्णे। ते। हरी इति। वृषणा।
युनज्मि। व्यंतु। ब्रह्माणि। पुरुऽशाक। वाजं। मा। ते। अस्यां। सहसाऽवन्। परिष्टौ
। अघाय। भूम। हरिऽवः। पराऽदै। त्रायस्व। नः। अवृकेभिः। वरूथैः। तव। प्रियासः।
सूरिषु। स्याम। प्रियासः। इन्द्र। ते। मघऽवन्। अभिष्टौ। नरः। मदेम। शरणे। सखायः।
नि। तुर्वशं। नि। याद्वं। शिशीहि। अतिथिऽग्वाय। शंस्यं। करिष्यन्। सद्यः। चित्। नु
। ते। मघऽवन्। अभिष्टौ। नरः। शंसंति। उक्थऽशासः। उक्था। ये। ते। हवेभिः। वि।
पणीन्। अदाशन्। अस्मान्। वृणीष्व। युज्याय। तस्मै। एते। स्तोमाः। नरां। नृऽतम।
तुभ्यं। अस्मद्र्यंचः। ददतः। मघानि। तेषां। इंद्र। वृत्रऽहत्ये। शिवः। भूः। सखा। च।

प॰पं॰२
२८

शूरः। अविता। च। नृणां। नु। इंद्र। शूर। स्तवमानः। ऊती। ब्रह्मऽजूतः। तन्वा। ववृध
स्व। उप। नः। वाजान्। मिमीहि। उप। स्तीन्। ।१०। ३० ॥इति पंचमाष्टके द्विती
योध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥उग्रः। जज्ञे। वीर्याय। स्वधाऽवान्। चक्रिः। अपः। नर्यः। य
त्। करिष्यन्। जग्मिः। युवा। नृऽसदनं। अवःऽभिः। त्राता। नः। इंद्रः। एनसः। म
हः। चित्। हंता। वृत्रं। इंद्रः। शुभ्रुवानः। प्र। आवीत्। नु। वीरः। जरितारं। ऊती।
कर्त्ता। सुऽदासे। अह। वै। ऊं इति। लोकं। दाता। वसु। मुहुः। आ। दाशुषे। भूत्।
युध्मः। अनर्वा। खजऽकृत्। समत्ऽवा। शूरः। सत्राषाट्। जनुषा। ईं। अषाळ्हः।
वि। आसे। इंद्रः। पृतनाः। स्वऽओजाः। अध। विश्वं। शत्रुऽयंतं। जघान। उभे
इति। चित्। इंद्र। रोदसी इति। महिऽत्वा। आ। पप्राथ। तविषीभिः। तुविष्मः। नि।

२८

वज्री। इंद्रः। हरिऽवान्। मिमिक्षन्। सं। अंधसा। मदेषु। वै। उवोच। वृषा। जजा
न। वृषणं। रणाय। तं। ऊं इति। चित्। नारी। नर्यं। ससूव। प्र। यः। सेनाऽनीः। अर्ध।
नृऽभ्यः। अस्ति। इनः। सत्वा। गोऽएषणः। सः। धृष्णुः। १ नु। चित्। सः। भ्रेषते। ज
नः। न। रेषत्। मनः। यः। अस्य। घोरं। आऽविवासात्। यज्ञैः। यः। इंद्रे। दधते। दुवां
सि। क्षयत्। सः। राये। ऋतऽपाः। ऋतेऽजाः। यत्। इंद्र। पूर्वः। अपराय। शिक्षन्।
अयत्। ज्यायान्। कनीयसः। देष्णं। अमृतः। इत्। परि। आसीत्। दूरं। आ। चि
त्र। चित्र्यं। भर। रयिं। नः। यः। ते। इंद्र। प्रियः। जनः। ददाशत्। असत्। निरेके। अ
द्रिऽवः। सखा। ते। वयं। ते। अस्यां। सुऽमतौ। चनिष्ठाः। स्याम। वरूथे। अघ्नतः।
नृऽपीतौ। एषः। स्तोमः। अचिक्रदत्। वृषा। ते। उत। स्तामुः। मघऽवन्। अक्रपि

प.पं.२
२९

वु। रायः। कामः। जरितारं। ते। आ। अगन्। त्वं। अंग। शक्र। वस्वः। आ। शकः। नः। सः।
नः। इंद्र। त्वऽयतायै। इषे। धाः। त्मना। च। ये। मघऽवानः। जुनंति। वस्वी॥ स्तु। ते।
जरित्रे। अस्तु। शक्तिः।१०। २० असावि। देवं। गोऽऋजीकं। अंधः। नि। अस्मि
न्। इंद्रः। जनुषा। ईं। उवोच। बोधामसि। त्वा। हरिऽअश्व। यज्ञैः। बोध। नः। स्तो
मं। अंधसः। मदेषु। प्र। यंति। यज्ञं। विपयंति। बर्हिः। सोमऽमादः। विदथे। दुध्रऽ
वाचः। नि। ऊं इति। भ्रियंते। यशसः। गृभात्। आ। दूरेऽउपब्दः। वृषणः। नृऽसा
चः। त्वं। इंद्र। स्रवितवै। अपः। करिति कः। परिऽस्थिताः। अहिना। शूर। पूर्वीः। त्वत्।
वावक्रे। रथ्यः। न। धेनाः। रेजंते। विश्वा। कृत्रिमाणि। भीषा। भीमः। विवेष। आ
युधेभिः। एषां। अपांसि। विश्वा। नर्याणि। विद्वान्। इंद्रः। पुरः। जर्हृषाणः। वि।

२९

दृधोतू। वि। वज्रेऽहस्तः। मुहिना। जघान। न। यातवः। इंद्र। जूजुवुः। नः। न। वंद
ना। शा। विष्ठ। वेद्याभिः। सः। शर्धत्। अर्यः। विषुणस्य। जंतोः। मा। शिश्नऽदेवाः।
अपि। गुः। ऋतं। नः। ३ अभि। क्रत्वा। इंद्र। भूः। अध। ज्मन्। न। ते। विव्यक्। म
हिमानं। रजांसि। स्वेन। हि। वृत्रं। शवसा। जघंथ। न। शत्रुः। अंतं। विविदत्। यु
धा। ते। देवाः। चित्। ते। असुर्याय। पूर्वे। अनु। क्षत्राय। ममिरे। सहांसि। इंद्रः। म
घानि। दयते। विऽसह्य। इंद्रं। वाजस्य। जोहुवंत। सातौ। कीरिः। चित्। हि। त्वां।
अवसे। जुहाव। ईशानं। इंद्र। सोभगस्य। भूरेः। अवः। बभूथ। शतऽऊते। अ
स्मे इति। अभिऽक्षत्तुः। त्वाऽवतः। वरूता। सखायः। ते। इंद्र। विश्वह। स्याम।
नमःऽवृधासः। महिना। तरुत्र। वन्वंतु। स्म। ते। अवसा। संऽईके। अभिऽइतिं।

प॰पं॰३
३०

अर्यः। वनुषां। अरातीः। ४ १० पिब। सोमं। इंद्र। मंदतु। त्वा। यं। ते। सुषाव। हरिऽ
अश्व। अद्रिः। सोतुः। बाहुऽभ्यां। सुऽयतः। न। अर्वा। यः। ते। मदः। युज्यः। चारुः।
अस्ति। येन। वृत्राणि। हरिऽअश्व। हंसि। सः। त्वां। इंद्र। प्रभुवसो इति प्रभुऽवसो
। ममत्तु। बोध। सु। मे। मघऽवन्। वाचं। आ। इमां। यां। ते। वसिष्ठः। अर्चति। प्रऽ
शस्तिं। इमा। ब्रह्म। सधऽमादे। जुषस्व। श्रुधि। हवं। विऽपिपानस्य। अद्रेः। बो
ध। विप्रस्य। अर्चतः। मनीषां। कृध। दुवांसि। अंतमा। सचा। इमा। न। ते। गिरः।
अपि। मृष्ये। तुरस्य। न। सुऽस्तुतिं। असुर्यस्य। विद्वान्। सदा। ते। नाम। स्वऽय
शः। विवक्मि। ५ भूरि। हि। ते। सवना। मानुषेषु। भूरि। मनीषी। हवते। त्वां। इ
त्। मा। आरे। अस्मत्। मघऽवन्। ज्योक्। करिति कः। तुभ्य। इत्। इमा। सवना।

३०

शूर। विश्वा। तुभ्यं। ब्रह्माणि। वर्धना। कृणोमि। त्वं। नृऽभिः। हव्यः। विश्वधा। अ
सि। नु। चित्। नु। ते। मन्यमानस्य। दस्म। उत्। अश्नुवंति। महिमानं। उग्र। न।
वीर्यं। इंद्र। ते। न। राधः। ये। च। पूर्वे। ऋषयः। ये। च। नूत्नाः। इंद्र। ब्रह्माणि। ज
नयंत। विप्राः। अस्मे इति। ते। संतु। सख्या। शिवानि।० ६ उत्। ऊं इति। ब्र
ह्माणि। ऐरत। श्रवस्या। इंद्रं। सऽमर्ये। महय। वसिष्ठ। आ। यः। विश्वानि। श
वसा। ततान। उपऽश्रोता। मे। ईवतः। वचांसि। अयामि। घोषः। इंद्र। देवऽजा
मिः। इरज्यंत। यत्। शुरुधः। दिऽवाऽदिवि। नकिः। स्वं। आयुः। चिकिते। जनेषु। तानि।
इत्। अंहांसि। अति। पर्षि। अस्मान्। युजे। रथं। गोऽएषणं। हरिऽभ्यां। उप। ब्र
ह्माणि। जुजुषाणं। अस्थुः। वि। बाधिष्ट। स्यः। रोदसी इति। महिऽत्वा। इंद्रः। वृत्रा

प.पं.२ ३१

णि। अप्रति। जघन्वान्। आपः। चित्। पिप्युः। स्तर्यः। न। गावः। नक्षन्। ऋतं। ज
रितारः। ते। इंद्र। याहि। वायुः। न। नियुतः। नः। अच्छ। त्वं। हि। धीभिः। दयसे। वि।
वाजान्। ते। त्वा। मदाः। इंद्र। मादयंतु। शुष्मिणं। तुविऽराधसं। जरित्रे। एकः।
देवऽत्रा। दयसे। हि। मर्तान्। अस्मिन्। शूर। सवने। मादयस्व। एव। इत्। इंद्रं।
वृषणं। वज्रऽबाहुं। वसिष्ठासः। अभि। अर्चंति। अर्कैः। ०७ ।०।सदने।०।नऽ
भिः। पुरुऽहूत। प्र। याहि। अस्मे। यथा। नः। अविता। वृधे। च। दद। वसूनि। म
मदः। च। सोमैः। गृभीतं। ते। मनः। इंद्र। द्विऽबर्हाः। स्रुतः। सोमः। परिऽसिक्ता।
मधूनि। विसृष्टऽधेना। भरते। सुऽवृक्तिः। इयं। इंद्रं। जोहुवती। मनीषा। आ।
नः। दिवः। आ। पृथिव्याः। ऋजीषिन्। इदं। बर्हिः। सोमऽपेयाय। याहि। वहंतु।

३१

त्वा । हरयः । मद्र्यंचं । आंगूषं । अच्छ । तवसं । मदाय । आ । नः । विश्वाभिः । ऊतिऽभिः
। सऽजोषाः । ब्रह्म । जुषाणः । हरिऽअश्व । याहि । वरीवृजत् । स्थविरेभिः । सुऽशिप्र
प्र । अस्मे इति । दधत् । वृषणं । शुष्मं । इंद्र । एषः । स्तोमः । महे । उग्राय । वाहे । धु
रिऽइव । अत्यः । न । वाजयन् । अधायि । इंद्र । त्वा । अयं । अर्कः । ईट्टे । वसूनां ।
। दिविऽइव । द्यां । अधि । नः । श्रोमतं । धाः । एव । नः । इंद्र । वार्यस्य । पूर्धि । प्र । ते । म
हीं । सुऽमतिं । वेविदाम । इषं । पिन्व । मघवत्ऽभ्यः । सुऽवीरां ।०। ६ आ । ते । महः ।
इंद्र । ऊती । उग्र । सऽमन्यवः । यत् । संऽअरंत । सेनाः । पताति । दिद्युत् । नर्य
स्य । बाह्वोः । मा । ते । मनः । विष्वद्र्यक् । वि । चारीत् । नि । दुःऽगे । इंद्र । श्नथिहि ।
अमित्रान् । अभि । ये । नः । मर्तासः । अमंति । आरे । तं । शंसं । कृणुहि । निनि

प॰ पं॰ ३

३२

त्सोः। आ। नः। भर। सं॒ऽभरणं। वसूनां। वात्तं। ते। द्विरिप्रिन। ऊतयः। सुऽदासे। सह
सत्रं। त्वं। सोमाः। उत। रातिः। अस्तु। जहि। वधः। वनुषः। मर्त्यस्य। अस्मे इति। द्युम्नं
। अधि। रत्नं। च। धेहि। त्वाऽवतः। हि। इंद्र। क्रत्वे। अस्मि। त्वाऽवतः। अवितुः। शू
र। रातौ। विश्वा। इत्। अहा। नि। तविषीऽवः। उग्र। ओकः। कृणुष्व। हरिऽवः। न।
मर्डीः। कुत्साः। एते। हरिऽअश्वाय। शूषं। इंद्रे। सहः। देवऽजूतं। इयानाः। सत्रा
। कृधि। सुऽहना। शूर। वृत्रा। वयं। तरुत्राः। सनुयाम। वाजं। ०। ९ न। सोमः। इं
द्रं। असुतः। ममाद। न। अब्रह्माणः। मघऽवानं। सुतासः। तस्मै। उक्थं। जनये।
यत्। जुजोषत्। नृऽवत्। नवीयः। शृणवत्। यथा। नः। उक्थेऽउक्थे। सोमः।
इंद्रं। ममाद। नीथेऽनीथे। मघऽवानं। सुतासः। यत्। ईं। सऽबाधः। पितरं। न।

३२

पुत्राः। समानऽदक्षाः। अवसे। हवंते। चकार। ता। कृणवत्। नूनं। अन्या। यानि।
ब्रुवंति। वेधसः। सुतेषु। जनीःऽइव। पतिः। एकः। समानः। नि। मम्ऽजे। पुरः।
इंद्रः। सु। सर्वाः। एव। तं। आहुः। उत। श्रृण्वे। इंद्रः। एकः। विऽभक्ता। तरणिः। मघा
नां। मिथुःऽतुरः। ऊतयः। यस्य। पूर्वीः। अस्मे इति। भद्राणि। सश्चत। प्रियाणि। ए
व। वसिष्ठः। इंद्रं। ऊतये। नृन्। कृष्टीनां। वृषभं। सुते। गृणाति। सहस्रिणः। उप।
नः। माहि। वाजान्॥ ५ १० इंद्रं। नरः। नेमऽधिता। हवंते। यत्। पार्याः। युनजते।
धियः। ताः। शूरः। नृऽसाता। श्रवसः। च। कामः। आ। गोऽमति। व्रजे। भज। त्वं। नः।
यः। इंद्र। शुष्मः। मघऽवन्। ते। अस्ति। शिक्ष। सखिऽभ्यः। पुरुऽहूत। नृऽभ्यः।
त्वं। हि। दृळ्हा। मघऽवन्। विऽचेताः। अप। वृधि। परिऽवृतं। न। राधः। इंद्रः। राजा।

प॰पं॰३
३३

जगतः। चर्षणीनां। अधि। क्षमि। विषुऽरूपं। यत्। अस्ति। ततः। ददाति। दाशु
षे। वसूनि। चोदत्। राधः। उपऽस्तुतः। चित्। अर्वाक्। नु। चित्र। नः। इंद्रः।
मघऽवा। सऽहूती। दानः। वाजं। नि। यमते। नः। ऊती। अनूना। यस्य। दक्षि
णा। पीपाय। वामं। नृऽभ्यः। अभिऽवीता। सखिऽभ्यः। नु। इंद्र। राये। वरिवः।
कृधि। नः। आ। ते। मनः। ववृत्याम। मघाय। गोऽमत्। अश्वऽवत्। रथऽवत्। व्यं
तः।१०। ११ ब्रह्म। नु। इंद्र। उप। याहि। विद्वान्। अर्वांचः। ते। हरयः। संतु। युक्ताः।
विश्वे। चित्। हि। त्वा। विऽहवंत। मर्ताः। अस्माकं। इत्। शृणुहि। विश्वंऽइन्व।
हवं। ते। इंद्र। महिमा। वि। आनट्। ब्रह्म। यत्। पासि। शवसिन्। ऋषीणां। आ
। यत्। वज्रं। दधिषे। हस्ते। उग्र। घोरः। सन्। क्रत्वा। जनिष्ठाः। अषाढः। तव।

३३

प्रऽनीती । इंद्र । जोहुवानान् । सं । यत् । नॄन् । न । रोदसी इति । निनेथ । महे । क्ष
त्राय । शवसे । हि । जज्ञे । अतूतुजिं । चित् । तूतुजिः । अशिश्नत् । एभिः । नः ।
इंद्र । अहऽभिः । दशस्य । दुःऽमित्रासः । हि । क्षितयः । पवंते । प्रति । यत् । चष्टे । अ
नृतं । अनेनाः । अव । द्विता । वरुणः । मायी । नः । सात् । वोचेम । इत् । इंद्रं । मघ
ऽवानं । एनं । महः । रायः । राधसः । यत् । ददत् । नः । यः । अर्चतः । ब्रह्मऽकृतिं ।
अविष्ठः । ० १२५ अयं । सोमः । इंद्र । तुभ्यं । सुन्वे । आ । तु । प्र । याहि । हरिऽवः । त
त्ऽओकाः । पिब । तु । अस्य । सुऽसुतस्य । चारोः । ददः । मघानि । मघऽवन् । इ
यानः । ब्रह्मन् । वीर । ब्रह्मऽकृतिं । जुषाणः । अर्वाचीनः । हरिऽभिः । याहि । तू
यं । अस्मिन् । ऊं इति । सु । सवने । मादयस्व । उप । ब्रह्माणि । शृणवः । इमा । नः ।

का। ते। अरं ऽ कृतिः। स्कः ऽ उक्तैः। कदा। नूनं। ते। मघऽवन्। दाशेम। विश्वाः। मतीः। आ। ततने। त्वा ऽ या। अध। मे। इंद्र। शृणवः। हवा। इमा। उतो इति। घ। ते। पुरुष्याः। इत्। आसन्। येषां। पूर्वेषां। अशृणोः। ऋषीणां। अध। अहं। त्वा। मघऽवन्। जोहवीमि। त्वं। नः। इंद्र। असि। प्रऽमतिः। पिताऽइव। ० १३ आ। नः। देव। शवसा। याहि। शुष्मिन्। भव। वृधः। इंद्र। रायः। अस्य। महे। नृऽमणाय। नृऽपते। सुऽवज्र। महि। क्षत्राय। पौंस्याय। शूर। हवंते। ऊं इति। त्वा। हव्ये। विऽवाचि। तनूषु। शूराः। सूर्यस्य। सातौ। त्वं। विश्वेषु। सेन्यः। जनेषु। त्वं। वृत्राणि। रंधय। सुऽहंतु। अहा। यत्। इंद्र। सुऽदिना। विऽउच्छान्। दधः। यत्। केतुं। उपऽमं। समत्ऽसु। नि। अग्निः। सीदत्। असुरः। न। होता। हुवानः। अत्र। सुऽभगाय। देवान्। व

यं।ते।ते।इंद्र।ये।च।देव।स्तवंत।शूर।ददतः।मघानि।यच्छ।सूरिऽभ्यः।उपऽमं
।वरूथं।स्वऽआभुवः।जरणां।अश्नवंत।० १४ प्र।वः।इंद्राय।मादनं।हरिऽ
अश्वाय।गायत।सखायः।सोमऽपाव्ने।शंस।इत्।उक्थं।सुऽदानवे।उत।द्यु
क्षं।यथा।नरः।चकृम।सत्यऽराधसे।त्वं।नः।इंद्र।वाजऽयुः।त्वं।गव्युः।शतक्र
तो इति शतऽक्रतो।त्वं।हिरण्यऽयुः।वसो इति।० अभि।प्र।नोनुमः।वृषन्।
विद्धि।तु।अस्य।नः।वसो इति।मा।नः।निदे।च।वक्तवे।अर्यः।रंधीः।अराव्णे।
त्वे इति।अपि।क्रतुः।मम।त्वं।वर्म।असि।सऽप्रथः।पुरःऽयोधः।च।वृत्रऽहन्।
त्वया।प्रति।ब्रुवे।युजा। १५ महान्।उत।असि।यस्य।ते।अनु।स्वधावरी इ
ति स्वधाऽवरी।सहः।मम्नाते इति।इंद्र।रोदसी इति।तं।त्वा।मरुत्वती।परि।भुव

प॰पं॰३
३५

तू। काणी। स्तऽयावरी। नक्षमाणा। सह। द्युऽभिः। ऊर्ध्वासः। त्वा। अनु। इंदवः।
भुवन्। दस्मं। उप। द्यवि। सं। ते। नमंत। कृष्टयः॥ ०॥ महि। ऽवृधे। भरध्वं। प्रऽचेत
से। प्र। सुऽमतिं। कृणुध्वं। विशः। पूर्व्वीः। प्र। चर। चर्षणिऽप्राः। उरुऽव्यचसे।
महिने। सुऽवृक्तिं। इंद्राय। ब्रह्म। जनयंत। विप्राः। तस्य। व्रतानि। न। मिनंति।
धीराः। इंद्रं। वाणीः। अनुत्तऽमन्युं। एव। सत्रा। राजानं। दधिरे। सहध्यै। हरि
ऽअश्वाय। बर्हय। सं। आपीन्। १६ मोदुति। सुत्वा। वा घतेः। चन। आरे। अ
स्मत्। नि। रीरमन्। आरात्तात्। चित्। सधऽमादं। नः। आ। गहि। इह। वा। स
न्। उप। श्रुधि। इमे। हि। ते। ब्रह्मऽकृतः। सुते। सचा। मधौ। न। मक्षः। आस ३५
ते। इंद्रे। कामं। जरितारः। वसुऽयवः। रथे। न। पादं। आ। दधुः। रायः। ऽकामः॥

वज्रऽहस्तं। सुऽदक्षिणं। पुत्रः। न। पितरं। हुवे। इमे। इंद्राय। सुन्विरे। सोमासः। द
धिऽआशिरः। तान्। आ। मदाय। वज्रऽहस्त। पीतये। हरिऽभ्यां। याहि। ओकः।
आ। श्रवत्। श्रुतऽकर्णः। ईयते। वसूनां। नु। चित्। नः। मर्धिषत्। गिरः। सद्यः।
चित्। यः। सहस्राणि। शता। ददत्। नकिः। दित्संतं। आ। मिनत्। १७ सः। वी
रः। अप्रतिऽस्कुतः। इंद्रेण। शुशुवे। नृऽभिः। यः। ते। गभीरा। सवनानि। वृत्र
हन्। सुनोति। आ। च। धावति। भव। वरूथं। मघऽवन्। मघोनां। यत्। सं
अजासि। शर्धतः। वि। त्वाऽहतस्य। वेदनं। भजेमहि। आ। दुःऽनशः। भर।
गयं। सुनोत। सोमऽपाव्ने। सोमं। इंद्राय। वज्रिणे। पचत। पक्तीः। अवसे। कृणु
ध्वं। इत्। पृणन्। इत्। पृणते। मयः। मा। स्रेधत। सोमिनः। दक्षत। महे। कृणुध्वं।

प॰ पं॰ ३
३६

राये। आऽतुजे। तरणिः। इत्। जयति। क्षेति। पुष्यति। न। देवासः। कवत्नवे।
नकिः। सुऽदासः। रथं। परि। आस। न। रीरमत्। इंद्रः। यस्य। अविता। यस्य।
मरुतः। गमत्। सः। गोऽमति। व्रजे। १८ गमत्। वाजं। वाजयन्। इंद्र। मर्त्यः। यस्य। त्वं। अविता। भुवः। अस्माकं। बोधि। अविता। रथानां। अस्माकं। शूर। नृणां। उत्। इत्।
नु। अस्य। रिच्यते। अंशः। धनं। न। जिग्युषः। यः। इंद्र। हरिऽवान्। न। दभंति। तं। रिपः। दक्षं। दधाति। सोमिनि। मंत्रं। अखर्वं। सुऽधितं। सुऽपेशसं। दधात। यज्ञियेषु। आ। पूर्वीः। चन। प्रऽसितयः। तरंति। तं। यः। इंद्रे। कर्मणा।
भुवत्। कः। तं। इंद्र। त्वाऽवसुं। आ। मर्त्यः। दधर्षति। श्रद्धा। इत्। ते। मघऽवन्। पार्ये। दिवि। वाजी। वाजं। सिसासति। मघोनः। स्म। वृत्रऽहत्येषु। चोदय।

३६

ये।ददति।प्रिया।वसु।तव।प्रऽनीती।हरिऽअश्व।सूरिऽभिः।विश्वा।तरेम।दुः
ऽइता। १९ तव।इत्।तु।इंद्र।अवमं।वसु।त्वं।पुष्यसि।मध्यमं।सत्रा।विश्वस्य
।परमस्य।राजसि।नकिः।त्वा।गोषु।वृण्वते।त्वं।विश्वस्य।धनऽदाः।असि।श्रु
तः।ये।ईं।भवंति।आऽजयः।तव।अयं।विश्वः।पुरुऽहूत।पार्थिवः।अवस्युः।
नाम।भिक्षते।यत्।इंद्र।यावतः।त्वं।एतावत्।अहं।ईशीय।स्तोतारं।इत्।दि
धिषेय।रदवसो इति रदऽवसो।न।पापऽत्वाय।रासीय।शिक्षेयं।इत्।महऽ
यते।दिवेऽदिवे।रायः।आ।कुहचित्ऽविदे।नहि।त्वत्।अन्यत्।मघऽवन्।
नः।आप्यं।वस्यः।अस्ति।पिता।चन।तरणिः।इत्।सिसासति।वाजं।पुरंऽध्या
।युजा।आ।वः।इंद्रं।पुरुऽहूतं।नमे।गिरा।नेमिं।तष्टाऽइव।सुऽद्रुं। २० न।दुःऽ

प॰ पं॰ ३
३८

सूनृता। मर्त्यः। विंदते। वसु। न। स्रेधंतं। रयिः। नशत्। सुऽशक्तिः। इत्। मघऽव
न्। तुभ्यं। माऽवते। देष्णं। यत्। पार्यं। दिवि। अभि। त्वा। शूर। नोनुमः। अदुग्धाः
ऽइव। धेनवः। ईशानं। अस्य। जगतः। स्वःऽदृशं। ईशानं। इंद्र। तस्थुषः। न। त्वा
ऽवान्। अन्यः। दिव्यः। न। पार्थिवः। न। जातः। न। जनिष्यते। अश्वऽयंतः।
मघऽवन्। इंद्र। वाजिनः। गव्यंतः। त्वा। हवामहे। अभि। सतः। तत्। आ। भर।
इंद्र। ज्यायः। कनीयसः। पुरुऽवसुः। हि। मघऽवन्। सनात्। असि। भरेऽभ
रे। च। हव्यः। परा। नुद। स्व। मघऽवन्। अमित्रान्। सुऽवेदा। नः। वसु। कृधि। इं
द्र। क्रतुं। नः। आ। भर। पिता। पुत्रेभ्यः। यथा। शिक्ष।
नः। अस्मिन्। पुरुऽहूत। यामनि। जीवाः। ज्योतिः। अशीमहि। मा। नः। अ

३८

ज्ञाताः। वृजनाः। दुःऽआध्यः। मा। अति। वासः। अव। क्रमुः। त्वया। वयं। प्रऽवतः।
शश्वतीः। अपः। अति। शूर। तरामसि। २७ २१ श्वित्यंचः। मा। दक्षिणतःऽकपर्दाः।
धियंऽजिन्वासः। अभि। हि। प्रऽमंदुः। उत्ऽतिष्ठन्। वोचे। परि। बर्हिषः। नॄन्।
न। मे। दूरात्। अवितवे। वसिष्ठाः। दूरात्। इंद्रं। अनयन्। आ। सुतेन। तिरः।
वैशंतं। अति। पांतं। उग्रं। पाशऽद्युम्नस्य। वायतस्य। सोमात्। सुतात्।
इंद्रः। अवृणीत। वसिष्ठान्। एव। इत्। नु। कं। सिंधुं। एभिः। ततार। भेदं।
एभिः। जघान। दाशऽराज्ञे। सुऽदासं। प्र। आवत्। इंद्रः। ब्रह्मणा। वः। वसिष्ठाः।
जुष्टी। नरः। ब्रह्मणा। वः। पितॄणां। अक्षं। अव्ययं। न। किल। रिषाथ। यत्। शक्व
रीषु। बृहता। रवेण। इंद्रे। शुष्मं। अदधात। वसिष्ठाः। उत्। द्यांऽइव। इत्।

प॰ पं॰ ३
३८

तृष्णऽजः। नाथितासः। अदीधयुः। दाशऽराज्ञे। वृतासः। वसिष्ठस्य। स्तुवतः।
इंद्रः। अश्रोत्। उरुं। तृत्सुऽभ्यः। अकृणोत्। ऊं इति। लोकं। २२ दंडाःऽइव।
इत्। गोऽअजनासः। आसन्। परिऽछिन्नाः। भरताः। अर्भकासः। अभवत्।
च। पुरःऽएता। वसिष्ठः। आत्। इत्। तृत्सूनां। विशः। अप्रथंत। त्रयः। कृण्व
ति। भुवनेषु। रेतः। तिस्रः। प्रऽजाः। आर्याः। ज्योतिःऽअग्राः। त्रयः। घर्मासः।
उषसं। सचंते। सर्वान्। इत्। तान्। अनु। विदुः। वसिष्ठाः। सूर्यस्यऽइव। वक्ष
थः। ज्योतिः। एषां। समुद्रस्यऽइव। महिमा। गभीरः। वातस्यऽइव। प्रऽजवः। न।
अन्येन। स्तोमः। वसिष्ठाः। अनुऽएतवे। वः। ते। इत्। निण्यं। हृदयस्य। प्रऽके
तैः। सहस्रऽवल्शं। अभि। सं। चरंति। यमेन। ततं। परिऽधिं। वयंतः। अप्सरसः।

३८

उप। सेदुः। वसिष्ठाः॥ विऽद्युतः। ज्योतिः। परि। संऽजिहानं। मित्रावरुणा। यत्।
अपश्यतां। त्वा। तत्। ते। जन्म। उत। एकं। वसिष्ठ। अगस्त्यः। यत्। त्वा। विशः।
आऽजभार। २३ उत। असि। मैत्रावरुणः। वसिष्ठ। उर्वश्याः। ब्रह्मन्। मन
सः। अधि। जातः। द्रप्सं। स्कन्नं। ब्रह्मणा। दैव्येन। विश्वे। देवाः। पुष्करे। त्वा। अद
दंत। सः। प्रऽकेतः। उभयस्य। प्रऽविद्वान्। सहस्रऽदानः। उत। वा। सऽदानः॥ प॰ वयिष्यन्।
रि। जज्ञे। वसिष्ठः॥ सत्रे। ह। जातौ। इषिता। नमःऽभिः। कुंभे। रेतः। सिसिचतुः। अप्सरसः।
समानं। ततः। ह। मानः। उत्। इयाय। मध्यात्। ततः। जातं। ऋषिं। आहुः। वसि
ष्ठं। उक्थऽभृतं। सामऽभृतं। बिभर्ति। ग्रावाणं। बिभ्रत्। प्र। वदाति। अग्रे। उप।
एनं। आध्वं। सुऽमनस्यमानाः। आ। वः। गच्छाति। प्रऽतृदः। वसिष्ठः॥ २४ अनु० ५२

प॰ पं॰ ३

३९

प्र। शुक्रा। एतु। देवी। मनीषा। अस्मत्। सुऽतष्टः। रथः। न। वाजी। विदुः। पृथिव्याः।
दिवः। जनित्रं। शृण्वंति। आपः। अध। क्षरंतीः। आपः। चित्। अस्मै। पिन्वंत।
पृथ्वीः। वृत्रेषु। शूराः। मंसंते। उग्राः। आ। धूःऽसु। अस्मै। दधात। अश्वान्। इं
द्रः। न। वज्री। हिरण्यऽबाहुः। अभि। प्र। स्थात। अहेऽइव। यज्ञं। यातोऽइवाप
त्मन्। त्मना। हिनोत। त्मना। सऽमत्ऽसु। हिनोत। यज्ञं। दधात। केतुं। जनाय
। वीरं। उत्। अस्य। शुष्मात्। भानुः। न। आर्त। बिभर्ति। भारं। पृथिवी। न। भूम।
ह्वयामि। देवान्। अयातुः। अग्ने। साधन्। ऋतेन। धियं। दधामि। अभि। वः।
देवीं। धियं। दधिध्वं। प्र। वः। देवऽत्रा। वाचं। कृणुध्वं। आ। चष्टे। आसां। पाथः।
नदीनां। वरुणः। उग्रः। सहस्रऽचक्षाः। २५ राजा। राष्ट्रानां। पेशः। नदीनां। अ

३९

नुत्तं। अस्मै। क्षत्रं।। विश्वऽआयु। अविष्टोदूति। अस्मान्। विश्वासु। विक्षु। अद्युं।
कृणोतु। नृंसं। नि। निसो:। वि। एतु। दिद्युत्। द्विषां। अन्तौ वा। युयोत। विष्वक्। रपः।
तनूनां। अवीत्। नः। अग्निः। हव्यऽअत्। नमःऽभिः। प्रेष्ठः। अस्मे। अधायि।
स्तोमः। सऽजूः। देवेभिः। अपां। नपातं। सखायं। कृध्वं।। शिवः। नः। अस्तु। अप्
ऽजां। उक्थैः। अहिं। गृणीषे। बुध्ने। नदीनां। रजःऽसु। सीदन्। ०। मा। यज्ञः। अस्य
। स्रिधत्। ऋतऽयोः। उत। नः। एषु। नृषु। श्रवः। धुः। प्र। राये। यंतु। शर्धंतः।
अर्यः। तपंति। शत्रुं। स्वः। न। भूम। महाऽसेनासः। अमेभिः। एषां। आ। यत्।
नः। पत्नीः। गमंति। अच्छ। त्वष्टा। सुऽपाणिः। दधातु। वीरान्। २८ प्रति। नः। स्तो
मं। त्वष्टा। जुषेत। स्यात्। अस्मे। अरमतिः। वसुऽयुः। ता। नः। रासन्। रातिऽ

प॰ पं॰ ३
५०

साचेः। वसूनि। वरूत्रीभिः। सुऽशरणः। नः। अस्तु। त्वष्टा। सुऽदत्रः। वि। दधातु।
रायेः। तत्। नः। रायेः। पर्वताः। तत्। नः। आपः। तत्। रातिऽसाचेः। ओषधीः। उत
। द्यौः। वनस्पतिऽभिः। पृथिवी। सुऽजोषाः। उभे इति। रोदसी इति। परि। पास
तः। नः। अनु। तत्। उर्वी इति। रोदसी इति। जिहातां। अनु। द्युक्षः। वरुणः। इं
द्रऽसखा। अनु। विश्वे। मरुतः। ये। सहासः। रायः। स्याम। धरुणं। धियध्यै। त
त्। नः। इंद्रः। वरुणः। मित्रः। अग्निः। आपः। ओषधीः। वनिनः। जुषंत। शर्मन्।
स्याम। मरुतां। उपऽस्थे।०। ३५ २७ शं। नः। इंद्राग्नी इति। भवतां। अवःऽभिः। शं
। नः। इंद्रावरुणा। रातऽहव्या। शं। इंद्रासोमा। सुविताय। शं। योः। शं। नः। इंद्रापू
षणा। वाजऽसातौ। शं। नः। भगः। शं। ऊं इति। नः। शंसः। अस्तु। शं। नः। पुरंऽधिः। शं।

५०

ॐ इति। संतु। रायः। शं। नः। सत्यस्य। सुऽयमस्य। शं। सः। शं। नः। अर्यमा। पुरुऽजा
तः। अस्तु। शं। नः। धाता। शं। ॐ इति। धर्त्ता। नः। अस्तु। शं। नः। उरूची। भवतु। स्व
धाभिः। शं। रोदसी इति। बृहती इति। शं। नः। अद्रिः। शं। नः। देवानां। सुऽहवानि।
संतु। शं। नः। अग्निः। ज्योतिःऽअनीकः। अस्तु। शं। नः। मित्रावरुणौ। अश्विना। शं।
शं। नः। सुऽकृतां। सुऽकृतानि। संतु। शं। नः। इषिरः। अभि। वातु। वातः। शं। नः।
द्यावापृथिवी इति। पूर्वऽहूतौ। शं। अंतरिक्षं। दृशये। नः। अस्तु। शं। नः। ओष
धीः। वनिनः। भवंतु। शं। नः। रजसः। पतिः। अस्तु। जिष्णुः। २८ शं। नः। इंद्रः। व
सुऽभिः। देवः। अस्तु। शं। आदित्येभिः। वरुणः। सुऽशंसः। शं। नः। रुद्रः। रुद्रेभिः।
जलाषः। शं। नः। त्वष्टा। ग्नाभिः। इह। शृणोतु। शं। नः। सोमः। भवतु। ब्रह्म। शं।

प.पं.२
५१

नः। शं। नः। ग्रावाणः। शं। ॐ इति। संतु। यज्ञाः। शं। नः। स्वरूणां। मितयः। भवं
तु। शं। नः। प्रऽस्वः। शं। ॐ इति। अस्तु। वेदिः। शं। नः। सूर्यः। उरुऽचक्षाः। उत्। ए
तु। शं। नः। चतस्रः। प्रऽदिशः। भवंतु। शं। नः। पर्वताः। ध्रुवयः। भवंतु। शं। नः। सिं
धवः। शं। ॐ इति। संतु। आपः। शं। नः। अदितिः। भवतु। व्रतेभिः। शं। नः। भवंतु।
मरुतः। सुऽअर्काः। शं। नः। विष्णुः। शं। ॐ इति। पूषा। नः। अस्तु। शं। नः। भवित्रं।
शं। ॐ इति। अस्तु। वायुः। शं। नः। देवः। सविता। त्रायमाणः। शं। नः। भवंतु। उ
षसः। विऽभातीः। शं। नः। पर्जन्यः। भवतु। प्रऽजाभ्यः। शं। नः। क्षेत्रस्य। पतिः। अ
स्तु। शंऽभुः। २९ शं। नः। देवाः। विश्वऽदेवाः। भवंतु। शं। सरस्वती। सह। धीभिः।
अस्तु। शं। अभिऽसाचः। शं। ॐ इति। रातिऽसाचः। शं। नः। दिव्याः। पार्थिवाः। शं। नः।

५१

अप्याः। ०पतयः। भवंतु। शं। नः। अर्वंतः। शं। ऊं इति। संतु। गावः। शं। नः। ऋभवः।
सुऽकृतः। सुऽहस्ताः। शं। नः। भवंतु। पितरः। हवेषु। शं। नः। अजः। एकऽपात्।
देवः। अस्तु। शं। नः। अहिः। बुध्न्यः। शं। समुद्रः। शं। नः। अपां। नपात्। पेरुः। अ
स्तु। शं। नः। पृश्निः। भवतु। देवऽगोपा। ०जुषंत। इदं। ब्रह्म। क्रियमाणं। नवीयः।
शृण्वंतु। नः। दिव्याः। पार्थिवासः। गोऽजाताः। उत। ये। यज्ञियासः। ये। देवानां।
यज्ञियाः। यज्ञियानां। मनोः। यजत्राः। अमृताः। ऋतऽज्ञाः। ते। नः। रासंतां। उ
रुऽगायं। अद्य। ०। [illegible] १५ ३० ॥ इति पंचमाष्टके तृतीयो
ध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥ प्र। ब्रह्म। एतु। सदनात्। ऋतस्य। वि। रश्मिऽभिः। ससृजे
सूर्यः। गाः। वि। सानुना। पृथिवी। सस्रे। उर्वी। पृथु। प्रतीकं। अधि। आ। ईंधे। अ

ग्निः। इमां। वां। मित्रावरुणा। सुऽवृक्तिं। इषं। न। कृण्वे। असुरा। नवीयः। इनः। वां
। अन्यः। पदऽवीः। अदब्धः। जनं। च। मित्रः। यतति। ब्रुवाणः। आ। वातस्य। ध्रज
तः। रंते। इत्याः। अपीपयंत। धेनवः। न। सूदः। महः। दिवः। सदने। जायमानः।
अचिक्रदत्। वृषभः। सस्मिन्। ऊधन्। गिरा। यः। एता। युनजत्। हरी इति। इं
द्रं। प्रिया। सुऽरथा। शूरा। धायू इति। प्र। यः। मन्युं। रिरिक्षतः। मिनाति। आ।
सुऽक्रतुं। अर्यमणं। ववृत्यां। यजंते। अस्य। सख्यं। वयः। च। नमस्विनः।
स्वे। ऋतस्य। धामन्। वि। पृक्षः। बाबधे। नृऽभिः। स्तवानः। इदं। नमः। रुद्राय।
प्रेष्ठं। १ आ। यत्। साकं। यशसः। वावशानाः। सरस्वती। सप्तथी। सिंधुऽमा
ता। याः। सुस्वयंत। सुऽदुघाः। सुऽधाराः। अभि। स्वेन। पयसा। पीप्यानाः।

उत। त्ये। नः। मरुतः। मंदसानाः। धियं। तोकं। च। वाजिनः। अवंतु। मा। नः। परि
।ख्यत्। अक्षरा। चरंती। अवीवृधन्। युज्यं। ते। रयिं। नः। प्र। वः। महीं। अरमतिं
।कृणुध्वं। प्र। पूषणं। विदथ्यं। न। वीरं। भगं। धियः। अवितारं। नः। अस्याः।
सातौ। वाजं। रातिऽसाचं। पुरंऽधिं। अच्छ। अयं। वः। मरुतः। श्लोकः। एतु। अ
च्छ। विष्णुं। निसिक्तऽपां। अवःऽभिः। उत। प्रऽजायै। गृणते। वयः। धुः।। ७ २
आ। वः। वाहिष्ठः। वहतु। स्तवध्यै। रथः। वाजाः। ऋभुक्षणः। अमृक्तः। अभि। त्रि
ऽपृष्ठैः। सवनेषु। सोमैः। मदे। सुऽशिप्राः। महःऽभिः। पृणध्वं। यूयं। ह। रत्नं। मघ
वत्ऽसु। धत्थ। स्वःऽदृशः। ऋभुक्षणः। अमृक्तं। सं। यज्ञेषु। स्वधाऽवंतः। पिबध्वं।
वि। नः। राधांसि। मतिऽभिः। दयध्वं। उवोचिथ। हि। मघऽवन्। देष्णं। महः। अर्भ

स्या। वस्कं नः। विऽभागे। उभा। ते। पूर्णा। वसुना। गभस्ती इति। न। सूनृता। नि। यम
ते। वसव्यां। त्वं। इंद्र। स्वऽयशाः। ऋभुक्षाः। वाजः। न। साधुः। अस्तं। एषि। ऋक्वा
। वयं। नु। ते। दाश्वांसः। स्याम। ब्रह्म। कृण्वंतः। हरिऽवः। वसिष्ठाः। सनिता। असि।
प्रऽवतः। दाशुषे। चित्। याभिः। विवेषः। हरिऽअश्व। धीभिः। ववृन्म। नु। ते। युज्या
भिः। ऊती। कदा। नः। इंद्र। रायः। आ। दशस्येः। ३ वासयसिऽइव। वेधसः। त्वं।
नः। कदा। नः। इंद्र। वचसः। बुबोधः। अस्तं। तात्या। धिया। रयिं। सुऽवीरं। पृ
क्षः। नः। अर्वा। नि। उहीत। वाजी। अभि। यं। देवी। निःऽऋतिः। चित्। ईशे।
नक्षंते। इंद्रं। शरदः। सुऽपृक्षः। उप। त्रिऽबंधुः। जरतऽअष्टिं। एति। अस्वऽवे
शं। यं। कृण्वंत। मर्ताः। आ। नः। राधांसि। सवितरिति। स्तवध्यै। आ। रायः।

यं तु। पवीतस्य। रातौ। सदा। नः। दिव्यः। पायुः। सिसक्तु। ०। ५ ।०। यया। मा।०। नूनं।
भगः। हव्यः। मानुषेभिः। वि। ये। रत्ना। पुरुऽवसुः। दधाति। उत। ऊं इति। तिष्ठ।
सवितरिति। श्रुधि। अस्य। हिरण्यऽपाणे। प्रऽभृतौ। ऋतस्य। वि। उर्वीं। पृथ्वीं
। अमतिं। सृजानः। आ। नृऽभ्यः। मर्त्तऽभोजनं। सुवानः। अपि। स्तुतः। सविता
। देवः। अस्तु। यं। आ। चित्। विश्वे। वसवः। गृणंति। सः। नः। स्तोमान्। नमस्यः।
चनः। धात्। विश्वेभिः। पातु। पायुऽभिः। नि। सूरीन्। ०। अदितिः। गृणाति। स
वं। देवस्य। सवितुः। ऊषाणा। अभि। सं ऽराजः। वरुणः। गृणंति। अभि। मि
त्रासः। अर्यमा। सऽजोषाः। अभि। ये। मिथः। वनुषः। सपंते। रातिं। दिवः। रातिऽ
साचः। पृथिव्याः। अहिः। बुध्न्यः। उत। नः। शृणोतु। वरूत्री। एकधेनुऽभिः। नि।

प॰पं॰४ पातु। अनु। तत्। नः। जाःपतिः। मंसीष्ट। रत्नं। देवस्य। सवितुः। इयानः। भगं। उग्रः।
४४ अवसे। जोहवीति। भगं। अनुग्रः। अध। याति। रत्नं। शं। नः। भवंतु। वाजिनः। ह
वेषु। देवऽताता। मितऽद्रवः। सुऽअर्काः। जंभयंतः। अहिं। वृकं। रक्षांसि। सनेमि
। अस्मत्। युयवन्। अमीवाः॥ वाजेऽवाजे। अवत। वाजिनः। नः। धनेषु। विप्राः।
अमृताः। ऋतऽज्ञाः। अस्य। मध्वः। पिबत। मादयध्वं। तृप्ताः। यात। पथिऽभिः।
देवऽयानैः॥ ५ ऊर्ध्वः। अग्निः। सुऽमतिं। वस्वः। अश्रेत्। प्रतीची। जूर्णिः। देव
ऽतातिं। एति। भेजाते इति। अद्री इति। रथ्याऽइव। पंथां। ऋतं। होता। नः। इषि
तः। यजाति। प्र। वावृजे। सुऽप्रयाः। बर्हिः। एषां। आ। विश्पती इवेति विश्पतीऽ ४४
इव। बीरिटे। इयाते इति। विशां। अक्तोः। उषसः। पूर्वऽहूतौ। वायुः। पूषा। स्वस्त

ये। नियुत्वान्। ज्मयाः। अत्र। वसवः। रंत। देवाः। उरौ। अंतरिक्षे। मर्जयंत। शुभ्राः। अ
र्वाक्। पथः। उरुऽज्रयः। कृणुध्वं। श्रोत। दूतस्य। जग्मुषः। नः। अस्य। ते। हि। यज्ञे
षु। यज्ञियासः। ऊमाः। सधऽस्थं। विश्वे। अभि। संति। देवाः। तान्। अध्वरे। उशतः।
यक्षि। अग्ने। श्रुष्टी। भगं। नासत्या। पुरंऽधिं। आ। अग्ने। गिरः। दिवः। आ। पृथिव्याः।
मित्रं। वह। वरुणं। इंद्रं। अग्निं। आ। अर्यमणं। अदितिं। विष्णुं। एषां। सरस्वती। म
रुतः। मादयंतां। रराणे। हव्यं। मतिऽभिः। यज्ञियानां। नक्षत्। कामं। मर्त्यानां। असि
न्वन्। धात। रयिं। अविऽदस्यं। सदाऽसं। सक्षीमहि। युज्येभिः। नु। देवैः। नु। रो
दसी इति। अभिस्त्क्तेत्यभिऽस्क्रते। वसिष्ठैः। ऋतऽवा नः। वरुण। मित्रः। अग्निः
। यच्छंतु। चंद्राः। उपऽमं। नः। अर्कं। ०। ६ ओ इति। श्रुष्टिः। विदथ्या। सं। एतु। प्रति।

प॰पं॰४
४५

स्तोमं। दधीमहि। तुराणां। यत्। अद्य। देवः। सविता। सुवाति। स्याम। अस्य। रत्नि
नः। विऽभागे। मित्रः। तत्। नः। वरुणः। रोदसी इति। च। द्युऽभक्तं। इंद्रः। अर्यमा।
ददातु। दिदेष्टु। देवी। अदितिः। रेक्णः। वायुः। च। यत्। नियुवैते इति निऽयुवैते
। भगः। च। सः। नु। उग्रः। अस्तु। मरुतः। सः। शुष्मी। यं। मर्त्यं। पृषत्ऽअश्वाः।
अवाथ। उत। ईं। अग्निः। सरस्वती। जुनंति। न। तस्य। रायः। परिऽएता। अस्ति। अ
यं। हि। नेता। वरुणः। ऋतस्य। मित्रः। राजानः। अर्यमा। अपः। धुरिति धुः। सुऽ
हवा। देवी। अदितिः। अनर्वा। ते। नः। अंहः। अति। पर्षन्। अरिष्टान्। अस्य। देव
स्य। मीळ्हुषः। वयाः। विष्णोः। एषस्य। प्रऽभृथे। हविःऽभिः। विदे। हि। रुद्रः। रुद्रि
यं। महिऽत्वं। यासिष्टं। वर्तिः। अश्विनौ। इराऽवत्। मा। अत्रे। पूषन्। आघृणे। दूर

४५

स्यः। वरूत्री। यत्। राति॰ऽसाचः। चा। रासन्। मयः॰ऽभुवः। नः। अर्वतः। नि। पांतु। वृष्टिं। परि॰ऽज्मा। वातः। ददातु। ० ७ प्रातः। अग्निं। प्रातः। इंद्रं। हवामहे। प्रातः। मित्रावरुणा। प्रातः। अश्विना। प्रातः। भगं। पूषणं। ब्रह्मणः। पतिं। प्रातरिति। सोमं। उत। रुद्रं। हुवेम। प्रातः॰ऽजितं। भगं। उग्रं। हुवेम। वयं। पुत्रं। अदितेः। यः। वि॰ऽधर्ता। आध्रः। चित्। यं। मन्यमानः। तुरः। चित्। राजा। चित्। यं। भगं। भक्षि। इति। आह। भग। प्रनेतरिति प्र॰ऽनेतः। भग। सत्य॰ऽराधः। भग। इमां। धियं। उत्। अव। ददत्। नः। भग। प्र। नः। जनय। गोभिः। अश्वैः। भग। प्र। नृ॰ऽभिः। नृ॰ऽवंतः। स्याम। उत। इदानीं। भग॰ऽवंतः। स्याम। उत। प्र॰ऽपित्वे। उत। मध्ये। अह्नां। उत। उत्॰ऽइता। मघ॰ऽवन्। सूर्यस्य। वयं। देवानां। सु॰ऽमतौ। स्याम। भगः। एव। भग॰ऽ

प॰ पं॰ ४
४६

वा॒न्। अ॒स्तु॒। दे॒वाः॒। तेन॑। व॒यं। भग॑ऽवंतः। स्या॒म॒। तं। त्वा॒। भ॒ग॒। सर्वः॑। इ॒त्। जो॒ह॒
वी॒ति॒। सः। नः॒। भ॒ग॒। पु॒रः॒ऽए॒ता। भ॒व॒। इ॒ह। सं। अ॒ध्व॒राय॑। उ॒षसः॑। न॒मं॒त॒। द॒धि॒क्रा॒
वाऽइ॑व। शुच॑ये। प॒दाय॑। अ॒र्वा॒ची॒नं। व॒सु॒ऽवि॒दं॑। भगं॑। नः॒। रथं॑ऽइ॒व। अश्वाः॑। वा॒
जि॒नः॒। आ। व॒ह॒तु॒। अश्व॑ऽवतीः। गोऽम॑तीः। नः॒। उ॒षसः॑। वी॒रऽव॑तीः। सदं॑। उ॒च्छं॒
तु॒। भ॒द्राः॒। घृ॒तं। दुहा॑नाः। वि॒श्वतः॑। प्रऽपी॑ताः। ० ८ प्र। ब्र॒ह्माणः॑। अं॒गि॒रसः॑। न॒क्षं॒
त॒। प्र। क्रं॒द॒नुः॑। न॒भ॒न्य॑स्य। वे॒तु॒। प्र। धे॒नवः॑। उ॒द॒ऽप्रुतः॑। न॒वं॒त॒। यु॒ज्याता॑ं। अद्री॑ इ॒
ति॑। अ॒ध्व॒रस्य॑। पेश॑ः। सु॒ऽगः॑। ते॒। अ॒ग्ने॒। स॒नऽवि॑त्तः। अ॒ध्वा॒। यु॒क्ष्व॒। सु॒ते। ह॒रि॒तः॑
रो॒हि॒तः॑। च॒। ये। वा॒। स॒द्म॑न्। अ॒रु॒षाः॑। वी॒रऽवा॑हः। हु॒वे। दे॒वानां॑। जनि॑मा॒नि॒। स॒त्तः॑।
सं। ऊं॒इ॒ति॑। वः॒। य॒ज्ञं। म॒ह॒य॒न्। नम॑ःऽभिः। प्र। होता॑। मं॒द्रः॑। रि॒रि॒चे॒। उ॒पा॒के। य॒ज

४६

स्व। सु। पुरुऽअनीकः। देवान्। आ। यज्ञियां। अरमतिं। ववृत्याः॥ यदा। वीरस्य।
रेवतः। दुरोणे। स्योनऽशीः। अतिथिः। आऽचिकेतत्। सुऽप्रीतः। अग्निः। सु
ऽधितः। दमे। आ। सः। विशे। दाति। वार्यं। इयत्यै। इमं। नः। अग्ने। अध्वरं। जुष
स्व। मरुत्ऽसु। इंद्रे। यशसं। कृधि। नः। आ। नक्ता। बर्हिः। सदतां। उषसा। उशं
ता॥ मित्रावरुणा। यज। इह। एव। अग्निं। सहस्यं। वसिष्ठः। रायःऽकामः। विश्व
ऽप्स्न्यस्य। स्तोत। इषे। रयिं। पप्रथत्। वाजं। अस्मे इति।०। ९ प्र। वः। यज्ञेषु। देवऽ
यंतः। अर्चन्। द्यावा। नमःऽभिः। पृथिवी इति। इषध्यै। येषां। ब्रह्माणि। असमानि
। विप्रा। विष्वक्। विऽयंति। वनिनः। न। शाखाः॥ प्र। यज्ञः। एतु। हेत्वः। न। सप्तिः।
उत्। यच्छध्वं। सऽमनसः। घृताचीः। स्तृणीत। बर्हिः। अध्वराय। साधु। ऊर्ध्वा।

प॰पं॰ ४

४७

ग्रोचीं बिं। देवुऽयूनि। अस्थुः। आ। पुत्रासः। न। मातरं। विऽभृत्राः। सानौ। देवासः।
बर्हिषः। सदंतु। आ। विश्ववाचीं। विदथ्यां। अनक्तु। अग्ने। मा। नः। देवऽतातां। मर्धः।
करिति कः। तां। सीषपंत। जोषं। आ। यजत्राः। ऋतस्य। धाराः। सुऽदुघाः। दुहानाः।
ज्येष्ठं। वः। अद्य। महः। आ। वसूनां। आ। गं तन। सऽमनसः। यति। स्थ। एव। नः। अ
ग्ने। विक्ष्व। आ। दुग्नस्य। त्वया। वयं। सहसाऽवन्। आस्क्राः। राया। युजा। सधऽ
मादः। अरिष्टाः। ०।५ १० दधिऽक्रां। वः। प्रथमं। अश्विना। उषसं। अग्निं। सऽइद्धं।
इंद्रं। भगं। ऊतये। हुवे। इंद्रं। विष्णुं। पूषणं। ब्रह्मणः। पतिं। आदित्यान्। द्यावापृ
थिवी इति। अपः। स्वः। शरिति स्वः। दधिऽक्रां। ऊं इति। नमसा। बोधयंतः। उत्ऽ
ईरणाः। यज्ञं। उपऽप्रयंतः। इळां। देवीं। बर्हिषि। सादयंतः। अश्विना। विप्रा।

४७

कुऽ हवा। हुवेम। दधिऽक्रा वाणं। बुबुधानः। अग्निं। उप। ब्रुवे। उषसं। सूर्यं। गां। ब्रध्नं। मंश्चतोः। वरुणस्य। बभ्रुं। ते। विश्वा। अस्मत्। दुःऽइता। यवयंतु। दधिऽक्रावा। प्रथमः। वाजी। अर्वा। अग्ने। रथानां। भवति। प्रऽजानन्। संऽविदानः। उषसा। सूर्येण। आदित्येभिः। वसुऽभिः। अंगिरःऽभिः। आ। नः। दधिऽक्राः। पथ्यां। अनक्तु। ऋतस्य। पंथां। अनुऽएतवै। ऊं इति। शृणोतु। नः। दैव्यं। शर्धः। अग्निः। शृण्वंतु। विश्वे। महिषाः। अमूराः। ५ ११ आ। देवः। यातु। सविता। सुऽरत्नः। अंतरिक्षऽप्राः। वहमानः। अश्वैः। हस्ते। दधानः। नर्या। पुरूणि। निऽवेशयन्। च। प्रऽसुवन्। च। भूम। उत्। अस्य। बाहू इति। शिथिरा। बृहंता। हिरण्यया। दिवः। अंतान्। अनष्टां। नूनं। सः। अस्य। महिमा। पनिष्ट। सूरः। चित्। अस्मै।

प.पं.४ अनु। दात। अपस्यां। सः। घ। नः। देवः। सविता। सहऽवा। आ। सु। विषूत। वसुऽ
४८ पतिः। वसूनि। विऽश्रयमाणः। अमतिं। उरूचीं। मर्तऽभोजनं। अध। रासते। नः।
इमाः। गिरः। सवितारं। सुऽजिह्वं। पूर्णऽगभस्तिं। ईळते। सुऽपाणिं। चित्रं।
वयः। बृहत्। अस्मे इति। दधातु।०।४ १२ इमाः। रुद्राय। स्थिरऽधन्वने। गिरः।
क्षिप्रऽइषवे। देवाय। स्वधाऽव्ने। अषाळ्हाय। सहमानाय। वेधसे। तिग्मऽ
आयुधाय। भरत। शृणोतु। नः। सः। हि। क्षयेण। क्षम्यस्य। जन्मनः। सांऽराज्ये
न। दिव्यस्य। चेतति। अवन्। अवंतीः। उप। नः। दुरः। चर। अनमीवः। रुद्र। जा
सु। नः। भव। या। ते। दिद्युत्। अवऽसृष्टा। दिवः। परि। क्ष्मया। चरति। परि। सा
वृणक्तु। नः। सहस्रं। ते। सुऽअपिवात। भेषजा। मा। नः। तोकेषु। तनयेषु। रि

रिषः। मा। नः। वधीः। रुद्र। मा। परा। दाः। मा। ते। भूम। प्रऽसितौ। हीळितस्य। आ। नः। भज। बर्हिषि। जीवऽशंसे। ० १३ आपः। यं। वः। प्रथमं। देवऽयंतः। इंद्रऽपानं। ऊर्मिं। अकृण्वत। इळः। तं। वः। वयं। शुचिं। अरिप्रं। अद्य। घृतऽप्रुषं। मधुऽमंतं। वनेम। तं। ऊर्मिं। आपः। मधुमत्ऽतमं। वः। अपां। नपात्। अवतु। आशुऽहेमा। यस्मिन्। इंद्रः। वसुऽभिः। मादयाते। तं। अश्याम। देवऽयंतः। वः। अद्य। शतऽपवित्राः। स्वधया। मदंतीः। देवीः। देवानां। अपि। यंति। पाथः। ताः। इंद्रस्य। न। मिनंति। व्रतानि। सिंधुऽभ्यः। हव्यं। घृतऽवत्। जुहोत। याः। सूर्यः। रश्मिऽभिः। आऽततान। याभ्यः। इंद्रः। अरदत्। गातुं। ऊर्मिं। ते। सिंधवः। वरिवः। धातन। नः। ० १४ ऋभुक्षणः। वाजाः। मादयध्वं। अस्मे। इति। नरः। मघऽवा

प॰ पं॰ ४
५८

नः। स्तुतस्य। आ। वः। अर्वाचः। क्रतवः। न। याताम्। विऽभ्वः। रथम्। नर्यम्। वर्तयन्तु। ऋभुः।
ऋभुऽभिः। अभि। वः। स्याम। विऽभ्वः। विभुऽभिः। शवसा। शवांसि। वाजः। अ
स्मान्। अवतु। वाजऽसातौ। इन्द्रेण। युजा। तरुषेम। वृत्रं। ते। चित्। हि। पूर्वीः।
अभि। सन्ति। शासाः। विश्वान्। अर्यः। उपरऽताति। वन्वन्। इन्द्रः। विऽभ्वाः। ऋ
भुक्षाः। वाजः। अर्यः। शत्रोः। मिथत्या। कृणवन्। वि। नृम्णं। नु। देवासः। वरि
वः। कर्तन। नः। भूत। नः। विश्वे। अवसे। सऽजोषाः। सं। अस्मे इति। इषं। वसवः।
ददीरन्। ०।४ १५ समुद्रऽज्येष्ठाः। सलिलस्य। मध्यात्। पुनानाः। यन्ति। अनिऽवि
शमानाः। इन्द्रः। याः। वज्री। वृषभः। रराद। ताः। आपः। देवीः। इह। मां। अवन्तु। याः।
आपः। दिव्याः। उत। वा। स्रवन्ति। खनित्रिमाः। उत। वा। याः। स्वयंऽजाः। समु

५८

द्रऽअर्थाः। याः। शुचयः। पावकाः॥०॥ यासां। राजा। वरुणः। याति। मध्ये। सत्या
नृते इति। अवऽपश्यन्। जनानां। मधुऽश्चुतः। शुचयः। याः। पावकाः॥०॥ यासु।
राजा। वरुणः। यासु। सोमः। विश्वे। देवाः। यासु। ऊर्जं। मदंति। वैश्वानरः। यासु।
अग्निः। प्रऽविष्टः॥०॥ १६ आ। मां। मित्रावरुणा। इह। रक्षतं। कुलाययत्। विश्व
यत्। मा। नः। आ। गन्। अजकाऽवं। दुःऽदृशीकं। तिरः। दधे। मा। मां। पद्येन। रपसा
। विदत्। त्सरुः। यत्। विऽजामन्। परुषि। वंदनं। भुवत्। अष्ठीवंतौ। परि। कुल्फौ
च। आ। देहत्। अग्निः। तत्। शोचन्। अप। बाधतां। इति॥०॥ यत्। शाल्मलौ। भवति। यत्।
नदीषु। यत्। ओषधीभ्यः। परि। जायते। विषं। विश्वे। देवाः। निः। इतः। तत्। सुवंतु।
॥०॥ याः। प्रऽवतः। निऽवतः। उत्ऽवतः। उदन्ऽवतीः। अनुदकाः। च। याः। ताः। अस्म

प. पं. ४

५०

र्म्यं। पयसा। पिन्वमाना॥ त्रिवाः। देवीः॥ अग्निपुदा॥ भवंतु। सर्वाः॥ नद्यः॥ अग्नि
मिदाः॥ भवंतु। १७ आदित्यानो। अवसा। नूतनेन। सक्षीमहि। शर्मणा। शं
ऽतमेन। अनागाः ऽत्वे। अदितिऽत्वे। तुरासः॥ इमं। यज्ञं। दधतु। श्रोषमाणाः
। आदित्यासः॥ अदितिः। मादयंतां। मित्रः॥ अर्यमा। वरुणः॥ रजिष्ठाः॥ अ
स्माकं। संतु। भुवनस्य। गोपाः॥ पिबंतु। सोमं। अवसे। नः॥ अद्य। आदित्याः
विश्वे। मरुतः॥ च। विश्वे। देवाः॥ च। विश्वे। ऋभवः॥ च। विश्वे। इंद्रः॥ अग्निः॥ अ
श्विना। तुस्तुवानाः॥०। १८ आदित्यासः॥ अदितयः॥ स्याम। पूः॥ देवऽत्रा। व
सवः॥ मर्त्यऽत्रा। सनेम। मित्रावरुणा। सनंतः॥ भवेम। द्यावापृथिवी इति।
भवंतः॥०। ममहंत। शर्म। तोकाय। तनयाय। गोपाः॥ मा। वः॥ भुजेम। अन्यऽ

५०

जातं। एनः। मा। तत्। कर्म। वसवः। यत्। चयध्वे। तुरण्यवः। अंगिरसः। नक्षंत।
रत्नं। देवस्य। सवितुः। इयानाः। पिता। च। ततत्। नः। महान्। यजत्रः। विश्वे। देवाः।
सऽमनसः। जुषंत। १९ ।। नमःऽभिः। सऽबाधः। ईळे। बृहती इति। यजत्रे
इति। ते इति। चित्। हि। पूर्वे। कवयः। गृणंतः। पुरः। मही इति। दधिरे। देवपुत्रे
इति देवऽपुत्रे। प्र। पूर्वजे इति पूर्वऽजे। पितरा। नव्यसीभिः। गीःऽभिः। कृणुध्वं
। सदने इति। ऋतस्य। आ। नः। द्यावापृथिवी इति। दैव्येन। जनेन। यातं। महि।
वां। वरूथं। उतो इति। हि। वां। रत्नऽधेयानि। संति। पुरूणि। द्यावापृथिवी इति।
सुऽदासे। अस्मे इति। धत्तं। यत्। असत्। अस्कृधोयु।। २० वास्तोः। पते। प्रति।
जानीहि। अस्मान्। सुऽआवेशः। अनमीवः। भव। नः। यत्। त्वा। ईमहे। प्रति।

प॰पं॰४ तत्। नः। क्रुषस्व। शं। नः। भव। द्विऽपदे। शं। चतुःऽपदे। वास्तोः। पते। प्रऽतरणः

५१ । नः। एधि। गयऽस्फानः। गोभिः। अश्वेभिः। इंदो इति। अजरासः। ते। सख्ये। स्या

म। पिताऽइव। पुत्रान्। प्रति। नः। क्रुषस्व। वास्तोः। पते। शग्मया। मंऽसदा। ते। स

क्षीमहि। रण्वया। गातुऽमत्या। पाहि। क्षेमे। उत। योगे। वरं। नः।० ३ २१ अ

मीवऽहा। वास्तोः। पते। विश्वा। रूपाणि। आऽविशन्। सखा। सुऽशेवः। एधि।

नः। यत्। अर्जुन। सारमेय। दतः। पिशंग। यच्छसे। विऽइव। भ्राजंते। ऋष्टयः।

उप। स्रक्केषु। बप्सतः। नि। सु। स्वप। स्तेनं। राय। सारमेय। तस्करं। वा। पुनःऽसर।

स्तोतॄन्। इंद्रस्य। रायसि। किं। अस्मान्। दुच्छुनऽयसे।० त्वं। सूकरस्य। दर्दृहि। ५१

तव। दर्दर्तु। सूकरः।० सस्तु। माता। सस्तु। पिता। सस्तु। श्वा। सस्तु। विश्पतिः।

ससंतु । सर्वे । ज्ञातयः । सस्तु । अयं । अभितः । जनः ॥ यः । आस्ते । यः । च । चरति । यः ।
च । पश्यति । नः ॥ जनः । तेषां । सं । हन्मः । अक्षाणि । यथा । इदं । हर्म्यं । तथा ॥ सह
स्रऽशृंगः । वृषभः । यः । समुद्रात् । उत्ऽआ । चरत् । तेन । सहस्येन । वयं । नि । ज
नान् । स्वापयामसि । प्रोष्ठेऽशयाः । वह्येऽशयाः । नारीः । याः । तल्पऽशीवरीः । स्त्रि
यः । याः । पुण्यऽगंधाः । ताः । सर्वाः । स्वापयामसि । २२ ॥ अनुवाकः ५ ॥ के । ई । विऽ
अक्ताः । नरः । सऽनीळाः । रुद्रस्य । मर्याः । अध । सुऽअश्वाः ॥ नकिः । हि । एषां । ज
नूंषि । वेद । ते । अंग । विद्रे । मिथः । जनित्रं । अभि । स्वऽपूभिः । मिथः । वपंत । वातऽ
स्वनसः । श्येनाः । अस्पृध्रन् । एतानि । धीरः । निण्या । चिकेत । पृश्निः । यत् । ऊ
धः । मही । जभार । सा । विट् । सुऽवीरा । मरुत्ऽभिः । अस्तु । सनात् । सहंती । पुष्यं

प॰पं॰४ ५२

ती। नृम्णं। यामं। येष्ठाः। शुभ्रा। शोभिष्ठाः। श्रिया। संऽमिश्लाः। ओजःऽभिः। उग्राः।
। उग्रं। वः। ओजः। स्थिरा। शवांसि। अध। मरुत्ऽभिः। गणः। तुविष्मान्। शुभ्रः।
वः। शुष्मः। क्रुध्मी। मनांसि। धुनिः। मुनिःऽइव। शर्धस्य। धृष्णोः। सनेमि। अस्म
त्। युयोत। दिद्युं। मा। वः। दुःऽमतिः। इह। प्रणक्। नः। प्रिया। वः। नाम। हुवे।
तुराणां। आ। यत्। तृपत्। मरुतः। वावशानाः। २३ सू॰ऽआयुधासः। इष्मि
णः। सुऽनिष्काः। उत। स्वयं। तन्वः। शुंभमानाः। शुची। वः। हव्या। मरुतः। शु
चीनां। शुचिं। हिनोमि। अध्वरं। शुचिऽभ्यः। ऋतेन। सत्यं। ऋतऽसापः।
आयन्। शुचिऽजन्मानः। शुचयः। पावकाः। अंसेषु। आ। मरुतः। खादयः। ५२
वः। वक्षःऽसु। रुक्माः। उपऽशिश्रियाणाः। वि। विऽद्युतः। न। वृष्टिऽभिः। रुचानाः।

अनु। स्वधां। आयुधैः। यच्छमानाः। प्र। बुध्न्या। वः। ईरते। महांसि। प्र। नामानि। प्र
ऽयज्यवः। तिरध्वं। सहस्रियं। दम्यं। भागं। एतं। गृहऽमेधीयं। मरुतः। जुषध्वं।
यदि। स्तुतस्य। मरुतः। अधिऽइथ। इत्था। विप्रस्य। वाजिनः। हवीमन्। मक्षु
। रायः। सुऽवीर्यस्य। दात। नु। चित्। यं। अन्यः। आऽदभत्। अरावा। २४
अत्यासः। न। ये। मरुतः। सुऽअंचः। यक्षऽदृशः। न। शुभयंत। मर्याः। ते। हर्म्ये
ऽस्थाः। शिशवः। न। शुभ्राः। वत्सासः। न। प्रऽक्रीळिनः। पयःऽधाः। दशस्यंतः।
नः। मरुतः। मृळंतु। वरिवस्यंतः। रोदसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। आरे।
गोऽहा। नृऽहा। वधः। वः। अस्तु। सुम्नेभिः। अस्मे इति। वसवः। नमध्वं। आ। वः।
होता। जोहवीति। सत्तः। सत्राचीं। रातिं। मरुतः। गृणानः। यः। ईवतः। वृषणः।

१.पं.४
५३

अस्ति। गोपाः। सः। अद्वयावी। हवते। वः। उक्थैः। इमे। तुरं। मरुतः। रमयंति।
इमे। सहः। सहसः। आ। नमंति। इमे। शंसं। वनुष्यतः। नि। पांति। गुरु। द्वेषः। अ-
ररुषे। दधंति। इमे। रध्रं। चित्। मरुतः। जुनंति। भृमिं। चित्। यथा। वसवः।
जुषंत। अप। बाधध्वं। वृषणः। तमांसि। धत्त। विश्वं। तनयं। तोकं। अस्मे इति
। २५ मा। वः। दात्रात्। मरुतः। निः। अराम। मा। पश्चात्। दघ्म। रथ्यः। विऽभा-
गे। आ। नः। स्पार्हे। भजतन। वसव्ये। यत्। ईं। सुऽजातं। वृषणः। वः। अस्ति। सं।
यत्। हनंत। मन्युऽभिः। जनासः। शूराः। यह्वीषु। ओषधीषु। विक्षु। अध। स्म।
नः। मरुतः। रुद्रियासः। त्रातारः। भूत। पृतनासु। अर्यः। भूरि। चक्र। मरु-
तः। पित्र्याणि। उक्थानि। या। वः। शस्यंते। पुरा। चित्। मरुत्ऽभिः। उग्रः।

५३

पृतनासु। साळ्हा। मरुत्ऽभिः। इत्। सनिता। वाजं। अर्वा। अस्मे इति। वीरः।
मरुतः। शुष्मी। अस्तु। जनानां। यः। असुरः। विऽधर्ता। अपः। येन। सुऽक्षित
ये। तरेम। अध। स्वं। ओकः। अभि। वः। स्याम।। २६ मध्वः। वः। नाम। मारु
तं। यजत्राः। प्र। यज्ञेषु। शवसा। मदंति। ये। रेजयंति। रोदसी इति। चित्। उर्वी
इति। पिन्वंति। उत्सं। यत्। अयासुः। उग्राः।। निऽचेतारः। हि। मरुतः। गृणंतं। प्रऽ
नेतारः। यजमानस्य। मन्म। अस्माकं। अद्य। विदथेषु। बर्हिः। आ। वीतये। स
दत। पिप्रियाणाः।। न। एतावत्। अन्ये। मरुतः। यथा। इमे। भ्राजंते। रुक्मैः।
आयुधैः। तनूभिः। आ। रोदसी इति। विश्वऽपिशः। पिशानाः। समानं। अंजि। अं
जते। शुभे। कं।। ऋधक्। सा। वः। मरुतः। दिद्युत्। अस्तु। यत्। वः। आगः। पुरुष घु

प.पं.४
५४

तो। करोम। मा। वः। तस्याम्। अपि। भूम। यजत्राः। अस्मेइति। वः। अस्तु।
सुऽमतिः। चनिष्ठा। कृते। चित्। अत्र। मरुतः। रणंत। अनवद्यासः। शुचयः। पा
वकाः। प्र। नः। अवत। सुमतिऽभिः। यजत्राः। प्र। वाजेभिः। तिरत। पुष्यसे। नः।
उत। स्तुतासः। मरुतः। व्यंतु। विश्वेभिः। नामऽभिः। नरः। हवींषि। ददात। नः।
अमृतस्य। प्रऽजायै। जिगृत। रायः। सूनृता। मघानि। आ। स्तुतासः। मरुतः।
विश्वे। ऊती। अच्छ। सूरीन्। सर्वऽताता। जिगात। ये। नः। त्मना। शतिनः। वर्ध
यंति।७। २७ प्र। साकम्ऽउक्षे। अर्चत। गणाय। यः। दैव्यस्य। धाम्नः। तुविष्मा
न्। उत। क्षोदंति। रोदसीइति। महिऽत्वा। नक्षंते। नाकं। निःऽऋतेः। अवं
शात्। जनूः। चित्। वः। मरुतः। त्वेषेण। भीमासः। तुविऽमन्यवः। अयासः।

प्र । ये । महःऽभिः । ओजसा । उत । संति । विश्वः । वः । यामन् । भयते । स्वःऽदृक् । बृह
त् । वयः । मघवत्ऽभ्यः । दधात । जुजोषन् । इत् । मरुतः । सुऽस्तुतिं । नः । गंतः ।
न । अध्वा । वि । तिराति । जंतुं । प्र । नः । स्पार्हाभिः । ऊतिऽभिः । तिरेत । युष्माऽऊ
तः । विप्रः । मरुतः । शतस्वी । युष्माऽऊतः । अर्वा । सहुरिः । सहस्री । युष्माऽऊतः
। संऽराट् । उत । हंति । वृत्रं । प्र । तत् । वः । अस्तु । धूतयः । देष्णं । यम् । आ । रुद्रस्य ।
मीळ्हुषः । विवासे । कुवित् । नंसंते । मरुतः । पुनः । नः । यत् । सस्वर्ता । जिहीळिरे ।
यत् । आविः । अव । तत् । एनः । ईमहे । तुराणां । प्र । सा । वाचि । सुऽस्तुतिः । मघो
नां । इदं । सुऽउक्तं । मरुतः । जुषंत । आरात् । चित् । द्वेषः । वृषणः । युयोत ॥ २८ ॥ ६
ये । त्रायध्वे । इदंऽइदं । देवासः । यं । च । नयथ । तस्मै । अग्ने । वरुण । मित्र । अर्य

मन्। मरुतः। शर्म। यच्छत। ०। ईजानः। तरति। द्विषः। प्र। सः। क्षयं। तिरते। वि। म
हीः। इषः। यः। वः। वराय। दाश्नोति। नहि। वः। चरमं। चन। वसिष्ठः। परिऽमंसते।
अस्माकं। अद्य। मरुतः। सुते। सचा। विश्वे। पिबत। कामिनः। नहि। वः। ऊतिः।
पृतनासु। मर्धति। यस्मै। अराध्वं। नरः। अभि। वः। आ। अवर्त्। सुऽमतिः। न
वीयसी। तूयं। यात। पिपीषवः। ओ इति। सु। घृष्विऽराधसः। यातन। अंधांसि
। पीतये। इमा। वः। हव्या। मरुतः। ररे। हि। कं। मो इति। सु। अन्यत्र। गंतन। आ
। च। नः। बर्हिः। सदत। अवित। च। नः। स्पार्हाणि। दातवे। वसु। अस्रेधंतः। मरु
तः। सोम्ये। मधौ। स्वाहा। इह। मादयाध्वै। २९ सस्वः। चित्। हि। तन्वः। शुं
भमानाः। आ। हंसासः। नीलऽपृष्ठाः। अपप्तन्। विश्वं। शर्धः। अभितः। मा।

नि। सेद। नरः। न। रण्वाः। सवने। मदंतः। यः। नः। मरुतः। अभि। दुःऽहृणायुः।
तिरः। चित्तानि। वसवः। जिघांसति। द्रुहः। पाशान्। प्रति। सः। मुचीष्ट। तपिष्ठेन।
हन्मना। हंतन। तं। सांऽतपनाः। इदं। हविः। मरुतः। तत्। जुजुष्टन। युष्माक।
ऊती। रिशादसः। गृहऽमेधासः। आ। गत। मरुतः। मा। अप। भूतन। युष्माके
। ऊती। सुऽदानवः। इहऽइह। वः। स्वऽतवसः। कवयः। सूर्यऽत्वचः। यज्ञं। मरु
तः। आ। वृणे॥ त्र्यंबकं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं॥ उर्वारुकमिव बंधना
न्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्। ३० १२ ॥ इति पंचमाष्टके चतुर्थोध्यायः॥ ॥ ओम्
॥ यत्। अद्य। सूर्य। ब्रवः। अनागाः। उत्ऽयन्। मित्राय। वरुणाय। सत्यं। वयं।
देवऽत्रा। अदिते। स्याम। तव। प्रियासः। अर्यमन्। गृणंतः। एषः। स्यः। मित्रा

०पं०५ ५८

वरुणा। नृऽचक्षाः। उभे इति। उत्। एति। सूर्यः। अभि। ज्मन्। विश्वस्य। स्था
तुः। जगतः। च। गोपाः। ऋजु। मर्तेषु। वृजिना। च। पश्यन्। अयुक्त। सप्त। ह
रितः। सधऽस्थात्। याः। ईं। वहंति। सूर्यं। घृताचीः। धामानि। मित्रावरुणा।
युवाकुः। सं। यः। यूथाऽइव। जनिमानि। चष्टे। उत्। वां। पृक्षासः। मधुऽमंतः। अस्थुः
। आ। सूर्यः। अरुहत्। शुक्रं। अर्णः। यस्मै। आदित्याः। अध्वनः। रदंति। मित्रः।
अर्यमा। वरुणः। सऽजोषाः। इमे। चेतारः। अनृतस्य। भूरेः। मित्रः। अर्यमा।
वरुणः। हि। संति। इमे। ऋतस्य। वावृधुः। दुरोणे। शग्मासः। पुत्राः। अदितेः। अ
दब्धाः। इमे। मित्रः। वरुणः। दुःऽदभासः। अचेतसं। चित्। चितयंति। दक्षैः। ५८
अपि। क्रतुं। सुऽचेतसं। वतंतः। तिरः। चित्। अंहः। सुऽपथा। नयंति। १ इमे।

दिवः। अनिऽमिषा। पृथिव्याः। चिकित्वांसः। अचेतसं। नयंति। प्रऽव्राजे। चित्।
नद्यः। गाधं। अस्ति। पारं। नः। अस्य। विष्पितस्य। पर्षन्। यत्। गोपावत्। अ
दितिः। शर्म। भद्रं। मित्रः। यच्छंति। वरुणः। सुऽदासे। तस्मिन्। आ। तोकं। तन
यं। दधानाः। मा। कर्म। देवऽहेळनं। तुरासः। अव। वेदिं। होत्राभिः। यजेत। रि
पः। काः। चित्। वरुणऽध्रुतः। सः। परि। द्वेषःऽभिः। अर्यमा। वृणक्तु। उरुं। सु
ऽदासे। वृषणौ। ऊं इति। लोकं।०। संऽऋतिः। त्वेषी। एषां। अपीच्येन। सहसा।
सहंते। युष्मत्। भिया। वृषणः। रेजमानाः। दक्षस्य। चित्। महिना। मृळत।
नः। यः। ब्रह्मणे। सुऽमतिं। आऽयजाते। वाजस्य। सातौ। परमस्य। रायः।
सीक्षंत। मन्युं। मघऽवानः। अर्यः। उरु। क्षयाय। चक्रिरे। सुऽधातु। इयं।

..पं.५ ५७

देवाः । पुरःऽहितिः । युवऽभ्यां । यज्ञेषु । मित्रावरुणौ । अकारि । विश्वानि । दुःऽगा
। पिपृतं । तिरः । नः । ० ॥ ५ ॥ उत् । वां । चक्षुः । वरुणा । सुऽप्रतीकं । देवयोः । एति ।
सूर्यः । ततन्वान् । अभि । यः । विश्वा । भुवनानि । चष्टे । सः । मन्युं । मर्त्येषु । आ । चि
केत । प्र । वां । सः । मित्रावरुणौ । ऋतऽवा । विप्रः । मन्मानि । दीर्घऽश्रुत् । इयर्ति ।
यस्य । ब्रह्माणि । सुक्रतू इति सुऽक्रतू । अवाथः । आ । यत् । क्रत्वा । न । शरदः ।
पृणैथे इति । प्र । उरोः । मित्रावरुणा । पृथिव्याः । प्र । दिवः । ऋष्वात् । बृहतः । सु
दानू इति सुऽदानू । स्पशः । दधाथे इति । ओषधीषु । विक्षु । ऋधक् । यतः । अ
निऽमिषं । रक्षमाणा । शंस । मित्रस्य । वरुणस्य । धाम । शुष्मः । रोदसी इति । बद्ब
धे । महिऽत्वा । अयन् । मासाः । अयज्वनां । अवीराः । प्र । यज्ञऽमन्मा । वृजनं ।

५७

तिऽरते। अमूरा। विश्वा। वृषणौ। इमाः। वां। न। या। सु। चित्रं। ददृश्रे। न। यक्षं। द्रुहः
। सचंते। अनृता। जनानां। न। वां। निण्यानि। अचित्ते। अभूवन्। सं। ऊं इति। वां।
यज्ञं। महयं। नमःऽभिः। हुवे। वां। मित्रावरुणा। सऽबाधः। प्र। वां। मन्मानि।
ऋचसे। नवानि। कृतानि। ब्रह्म। जुजुषन्। इमानि। ०। जौज्ञे वुदुः॥ ॥ उत्।
सूर्यः। बृहत्। अर्चीषि। अश्रेत्। पुरु। विश्वा। जनिम। मानुषाणां। समः। दिवा
। ददृशे। रोचमानः। क्रत्वा। कृतः। सुऽकृतः। कर्तृऽभिः। भूत्। सः। सूर्य। प्र
ति। पुरः। नः। उत्। गाः। एभिः। स्तोमेभिः। एतशेभिः। एवैः। प्र। नः। मित्राय।
वरुणाय। वोचः। अनागसः। अर्यम्णे। अग्नये। च। वि। नः। सहस्रं। शुरुधः।
रदंतु। ऋतऽवानः। वरुणः। मित्रः। अग्निः। ०। आ। नः। कामं। पुपुरंतु। स्तवानाः।

पं. ५
५८

द्यावाभूमी इति। अदिते। त्रासीथां। नः। ये। वां। जज्ञुः। सुऽजनिमान। ऋष्वे
इति। मा। हेळे। भूम। वरुणस्य। वायोः। मा। मित्रस्य। प्रियऽतमस्य। नृणां।
प्र। बाहवा। सिसृतं। जीवसे। नः। आ। नः। गव्यूतिं। उक्षतं। घृतेन। आ। नः।
जने। श्रवयतं। युवाना। श्रुतं। मे। मित्रावरुणा। हवा। इमा। नु। मित्रः। वरु
णः। अर्यमा। नः। त्मने। तोकाय। वरिवः। दधंतु। सुऽगा। नः। विश्वा। सुऽपथा
नि। संतु।•। जीह्विचंदुः॥ ॥४॥ उत्। ऊं इति। एति। सुऽभगः। विश्वऽचक्षाः। सा
धारणः। सूर्यः। मानुषाणां। चक्षुः। मित्रस्य। वरुणस्य। देवः। चर्मऽइव। यः
। संऽअविव्यक्। तमांसि।•। प्रऽसविता। जनानां। महान्। केतुः। अर्ण
वः। सूर्यस्य। समानं। चक्रं। परिऽआविवृत्सन्। यत्। एतशः। वहति। धूःऽ

५८

सु। सुक्तः। विऽभ्राजमानः। उषसां। उपऽस्थात्। रेभैः। उत्। एति। अनुऽमद्यमा
नः। एषः। मे। देवः। सविता। चछंद। यः। समानं। न। प्रऽमिनाति। धाम। दिवः। रु
क्मः। उरुऽचक्षाः। उत्। एति। दूरेऽअर्थः। तरणिः। भ्राजमानः। नूनं। जनाः।
सूर्येण। प्रऽसूताः। अयन्। अर्थानि। कृणवन्। अपांसि। यत्र। चक्रुः। अमृ
ताः। गातुं। अस्मै। श्येनः। न। दीयन्। अनु। एति। पाथः। प्रति। वां। सूरे। उत्ऽ
इते। विधेम। नमःऽभिः। मित्रा। वरुणा। उत। हव्यैः। ० ॥ ५ ॥ दिवि। क्षयंता।
रजसः। पृथिव्यां। प्र। वां। घृतस्य। निःऽनिजः। ददीरन्। हव्यं। नः। मित्रः।
अर्यमा। सुऽजातः। राजा। सुऽक्षत्रः। वरुणः। जुषंत। आ। राजाना। महः। ऋ
तस्य। गोपा। सिंधुपती इति सिंधुऽपती। क्षत्रिया। यातं। अर्वाक्। इळां। नः।

मित्रावरुणा। उत। वा। वृष्टिं। अव। दिवः। इन्वतं। जीरदानू इति जीरऽदानू। ० दे
वः। अर्यः। प्र। सा। धिष्ठेभिः। पथिऽभिः। नयंतु। प्रवत्। यथा। नः। आ। तू। अरिः।
सुऽदासे। वृषा। मदे। मा। सह। देवऽगोपाः। पः। वां। गर्तं। मनसा। तक्षत्। एतं। ऊ
र्ध्वां। धीतिं। कृणवत्। धारयत्। च। उक्षेथां। मित्रावरुणा। घृतेन। ता। राजा
ना। सुऽक्षितीः। तर्पयेथां। एषः। स्तोमः। वरुण। मित्र। तुभ्यं। सोमः। शुक्रः।
न। वायवे। अयामि। ०। ५। ०। सुऽउक्तैः। मित्रं। हुवे। वरुणं। पूतऽदक्षं। ययोः।
असुर्यं। अक्षितं। ज्येष्ठं। विश्वस्य। यामन्। आऽचिता। जिगत्नु। ता। हि। देवानां।
असुरा। तौ। अर्या। ता। नः। क्षितीः। करतं। ऊर्जयंतीः। अश्याम। मित्रावरुणा।
वयं। वां। द्यावा। च। यत्र। पीपयन्। अहा। च। ता। भूरिऽपाशौ। अनृतस्य। सेतू

तू इति। दुरत्येतू इति दुःऽअत्येतू। रिपवे। मर्त्याय। ऋतस्य। मित्रावरुणा। पथा। वां। अपः। न। नावा। दुःऽइता। तरेम। आ। नः। मित्रावरुणा। हव्यऽजुष्टिं। घृतैः। गव्यूतिं। उक्षतं। इळाभिः। प्रति। वां। अत्र। वरं। आ। जनाय। पृणीतं। उद्नः। दिव्यस्य। चारोः॥ ॥ ७ प्र। मित्रयोः। वरुणयोः। स्तोमः। नः। एतु। शूष्यः। नमस्वान्। तुविऽजातयोः। या। धारयंत। देवाः। सुऽदक्षा। दक्षऽपितरा। असुर्याय। प्रऽमहसा। ता। नः। स्तिऽपा। तनूऽपा। वरुण। जरितॄणां। मित्र। साधयतं। धियः। यत्। अद्य। सूरे। उत्ऽइते। अनागाः। मित्रः। अर्यमा। सुवाति। सविता। भगः। सुप्रऽअवीः। अस्तु। सः। क्षयः। प्र। नु। यामन्। सुऽदानवः। ये। नः। अंहः। अतिऽपिप्रति। उत। स्वऽराजः। अदितिः। अदब्धस्य। व्रतस्य। ये। महः।

राजानः । दूऽनाशे । । मित्रं । गृणीषे । वरुणं । अर्यमणं । रिशादसं । राया । हिरण्यया ।
मतिः । इयं । अवृकाय । शवसे । इयं । विप्रा । मेधऽसातये । ते । स्याम । देवा । वरुण
। ते । मित्र । सूरिऽभिः । सह । इषं । स्वः२ रिति स्वः । च । धीमहि । बहवः । सूरऽचक्ष
सः । अग्निऽजिह्वाः । ऋतऽवृधः । त्रीणि । ये । येमुः । विदथानि । धीतिऽभिः । वि
श्वानि । परिभूतिऽभिः । वि । ये । दधुः । शरदं । मासं । आत् । अहः । यज्ञं । अ
क्तुं । च । आत् । ऋचं । अनाप्यं । वरुणः । मित्रः । अर्यमा । क्षत्रं । राजानः । आशत ।
तत् । वः । अद्य । मनामहे । सुऽउक्तैः । सूरे । उत्ऽइते । यत् । ओहते । वरुणः । मि
त्रः । अर्यमा । यूयं । ऋतस्य । रथ्यः । ऋतऽवानः । ऋतऽजाताः । ऋतऽवृधः । घो
रासः । अनृतऽद्विषः । तेषां । वः । सुम्ने । सुछर्दिःऽतमे । नरः । स्याम । ये । च । सूरयः ।

उत्। ऊं इति। त्यत्। दर्शतं। वपुः। दिवः। एति। प्रतिऽह्वरे। यत्। ईं। आशुः। वह
न्ति। देवाः। एतशः। विश्वस्मै। चक्षसे। अरं। शीर्ष्णःऽशीर्ष्णः। जगतः। तस्थुषः। पतिं
। समया। विश्वं। आ। रजः। सप्त। स्वसारः। सुऽविताय। सूर्यं। वहंति। हरितः। रथे
। १० तत्। चक्षुः। देवऽहितं। शुक्रं। उत्ऽचरत्। पश्येम। शरदः। शतं। जीवे
म। शरदः। शतं। काव्येभिः। अदाभ्या। आ। यातं। वरुण। द्युऽमत्। मित्रः। च। सो
मऽपीतये। दिवः। धामऽभिः। वरुण। मित्रः। च। आ। यातं। अद्रुहा। पिबतं। सोमं।
आतुजी इत्याऽतुजी। आ। यातं। मित्रावरुणा। जुषाणौ। आऽहुतिं। नरा। ०॥ २१॥ १८
प्रति। वां। रथं। नृपती इति नृऽपती। जरध्यै। हविष्मता। मनसा। यज्ञियेन। यः।
वां। दूतः। न। धिष्ण्यौ। अजीगः। अच्छ। सूनुः। न। पितरा। विवक्मि। अशोचि। अ

प॰ पं॰ ५

६१

ग्निः। संऽइधानः। अस्मे इति। उपो इति। अदृश्रन्। तमसः। चित्। अंताः। अचेति।
केतुः। उषसः। पुरस्तात्। श्रिये। दिवः। दुहितुः। जायमानः। अभि। वां। नूनं। अश्वि
ना। सुऽहोता। स्तोमैः। सिसक्ति। नासत्या। विवक्वान्। पूर्वेभिः। यातं। पथ्याभिः।
अर्वाक्। स्वःऽविदा। वसुऽमता। रथेन। अवोः। वां। नूनं। अश्विना। युवाकुः।
हुवे। यत्। वां। सुते। माध्वी इति। वसुऽयुः। आ। वां। वहंतु। स्थविरासः। अश्वाः।
पिबाथः। अस्मे इति। सुऽसुता। मधूनि। प्राचीं। ऊं इति। देवा। अश्विना। धियं।
मे। अमृध्रां। सातये। कृतं। वसुऽयुं। विश्वाः। अविष्टं। वाजे। आ। पुरंऽधीः। ता।
नः। शक्तं। शचीपती इति शचीऽपती। शचीभिः। १२ अविष्टं। धीषु। अश्विना ६१
। नः। आसु। प्रजाऽवत्। रेतः। अह्रयं। नः। अस्तु। आ। वां। तोके। तनये। तूतुजानाः।

ऋऽरत्नासः। देवऽवीतिं। गमेम। एषः। स्यः। वां। पूर्वगत्वाऽइव। सख्यै। निऽधिः।
हितः। माध्वी इति। रातः। अस्मे इति। अहेळता। मनसा। आ। यातं। अर्वाक्।
अश्वंता। हव्यं। मानुषीषु। विक्षु। एकस्मिन्। योगे। भुरणा। समाने। परि। वां।
सप्त। स्रवतः। रथः। गात्। न। वायंति। सुऽभ्वः। देवऽयुक्ताः। ये। वां। धूःऽसु। त
रणयः। वहंति। असश्चता। मघवत्ऽभ्यः। हि। भूतं। ये। राया। मघऽदेयं। जु
नंति। प्र। ये। बंधुं। सूनृताभिः। तिरंते। गव्या। पृंचंतः। अश्व्या। मघानि। नु।
मे। हवं। आ। शृणुतं। युवाना। यासिष्टं। वर्तिः। अश्विनौ। इराऽवत्। धत्तं। रत्ना
नि। जरतं। च। सूरीन्। ॥ १३ ॥ आ। शुभ्रा। यातं। अश्विना। सुऽअश्वा। गिरः। द
स्रा। जुजुषाणा। युवाकोः। हव्या। नि। च। प्रतिऽभृता। वीतं। नः। प्र। वां। अंधांसि।

प॰ पं॰ ५
६२

मघोनि। अस्थुः। अरं। गंतं। हविषः। वीतये। मे। तिरः। अर्यः। हवनानि। श्रु
तं। नः। प्र। वां। रथः। मनःऽजवाः। इयर्ति। तिरः। रजांसि। अश्विना। शतऽऊतिः
। अस्मभ्यं। सूर्यावसू इति। इयानः। अयं। ह। यत्। वां। देवऽयाः। ऊं इति। अद्रिः
। ऊर्ध्वः। विवक्ति। सोमऽसुत्। युवऽभ्यां। आ। वल्गू इति। विप्रः। ववृतीत। हव्यैः।
चित्रं। ह। यत्। वां। भोजनं। नु। अस्ति। नि। अत्रये। महिष्वंतं। युयोतं। यः। वां।
ओमानं। दधते। प्रियः। सन्। १४ उत। त्यत्। वां। जुरते। अश्विना। भूत्। च्य
वानाय। प्रतीत्यं। हविःऽदे। अधि। यत्। वर्पः। इतःऽऊति। धत्थः। उत। त्यं। भुज्युं।
अश्विना। सखायः। मध्ये। जहुः। दुःऽएवासः। समुद्रे। निः। ईं। पर्षत्। अरावा।
यः। युवाकुः। वृकाय। चित्। जसमानाय। शक्तं। उत। श्रुतं। शयवे। हूयमाना।

६२

यौ। अघ्न्यां। अपिन्वतं। अपः। न। स्तर्यं। चित्। शक्ती। अश्विना। शचीभिः। एषः।
स्यः। कारुः। जरते। सुऽउक्तैः। अग्रे। बुधानः। उषसां। सुऽमन्मा। इषा। तं। वर्धत्।
अघ्न्या। पयःऽभिः॥१५॥ आ। वां। रथः। रोदसी इति। बद्बधानः। हिरण्ययः। वृषऽ
भिः। यातु। अश्वैः। घृतऽवर्तनिः। पविऽभिः। रुचानः। इषां। वोळ्हा। नृऽपतिः।
वाजिनीऽवान्। सः। पप्रथानः। अभि। पंच। भूम। त्रिऽवंधुरः। मनसा। आ। यातु
युक्तः। विशः। येन। गच्छथः। देवऽयंतीः। कुत्र। चित्। यामं। अश्विना। दधा
ना। सुऽअश्वा। यशसा। आ। यातं। अर्वाक्। दस्रा। निऽधिं। मधुऽमंतं। पिबाथः।
वि। वां। रथः। वध्वा। यादमानः। अंतान्। दिवः। बाधते। वर्तनिऽभ्यां। युवोः। श्रि
यं। परि। योषा। अवृणीत। सूरः। दुहिता। परिऽतक्म्यायां। यत्। देवऽयंतं। अ

वेथः । शचीभिः । परि । घ्रंसं । ओमना । वां । वयः । गात् । यः । ह । स्यः । वां । रथिरा ।
वस्ते । उस्राः । रथः । युजानः । परिऽयाति । वर्तिः । तेन । नः । शं । योः । उषसः ।
विऽउष्टौ । नि । अश्विना । वहतं । यज्ञे । अस्मिन् । नरा । गौराऽइव । विऽद्युते ।
तृषाणा । अस्माकं । अद्य । सवना । उप । यातं ।
पुरुऽत्रा । हि । वां
। मतिऽभिः । हवंते । मा । वां । अन्ये । नि । यमन् । देवऽयंतः । युवं । भुज्युं । अव
ऽविद्धं । समुद्रे । उत् । ऊहथुः । अर्णसः । अस्रिधानैः । पतत्रिऽभिः । अश्रमैः ।
अव्यथिऽभिः । दंसनाभिः । अश्विना । पारयंता ॥ १६ आ । विश्वऽवारा । अ
श्विना । गतं । नः । प्र । तत् । स्थानं । अवाचि । वां । पृथिव्यां । अश्वः । न । वाजी । शु

नऽपृष्ठः। अस्थात्। आ। यत्। सेदथुः। ध्रुवसे। न। योनिं। सिसक्ति। सा। वां। सुऽ
मतिः। चनिष्ठा। अतापि। घर्मः। मनुषः। दुरोणे। यः। वां। समुद्रान्। सरितः। पि
पर्त्ति। एतऽग्वा। चित्। न। सुऽयुजा। युजानः। यानि। स्थानानि। अश्विना।
दधाथे इति। दिवः। यह्वीषु। ओषधीषु। विक्षु। नि। पर्वतस्य। मूर्धनि। सदंता
। इषं। जनाय। दाशुषे। वहंता। चनिष्टं। देवा। ओषधीषु। अप्ऽसु। यत्। यो
ग्याः। अश्नवैथे इति। ऋषीणां। पुरूणि। रत्ना। दधतौ। नि। अस्मे इति। अ
नु। पूर्वाणि। चख्यथुः। युगानि। श्रुश्रुऽवांसा। चित्। अश्विना। पुरूणि।
अभि। ब्रह्माणि। चक्षाथे इति। ऋषीणां। प्रति। प्र। यातं। वरं। आ। जनाय। अ
स्मे इति। वां। अस्तु। सुऽमतिः। चनिष्ठा। यः। वां। यज्ञः। नासत्या। हविष्मान्।

प॰पं॰५
६४

कृतऽब्रह्मा। सुऽमर्यः। भवाति। उप। ०। वसिष्ठं। इमा। ब्रह्माणि। ऋच्यंते। युवऽ
भ्यां। इयं। मनीषा। इयं। अश्विना। गीः। इमां। सुऽवृक्तिं। वृषणा। जुषेथां। इमा
। ब्रह्माणि। युवऽयूनि। अग्मन्। ०। १७ ॥ अनुवाकः ॥ अप। स्वसुः। उषसः। नक्
। जिहीते। रिणक्ति। कृष्णीः। अरुषाय। पंथां। अश्वऽमघा। गोऽमघा। वां। हुवे
म। दिवा। नक्तं। शारुं। अस्मत्। युयोतं। उपऽआयातं। दाशुषे। मर्त्याय। रथेन।
वामं। अश्विना। वहंता। युयुतं। अस्मत्। अनिरां। अमीवां। दिवा। नक्तं। माध्वी
इति। त्रासीथां। नः। आ। वां। रथं। अवमस्यां। विऽउष्टौ। सुम्नऽयवः। वृषणः। व
र्तयंतु। स्यूमऽगभस्तिं। ऋतयुक्ऽभिः। अश्वैः। आ। अश्विना। वसुऽमंतं। व
हेथां। यः। वां। रथः। नृपती इति नृऽपती। अस्ति। वोळ्हा। त्रिऽवंधुरः। व

६४

सुऽमाना। उस्रऽयामा। आ। नः। एना। नासत्या। उप। यातं। अभि। यत्। वां। वि
श्वऽप्स्न्यः। जिगाति। युवं। च्यवानं। जरसः। अमुमुक्तं। निः। अंहसः। तमसः।
स्पर्त्तं। अत्रिं। नि। जाहुषं। नि। थिरे। धातं। अंतरित्ति॥ १८ आ। गोऽमता।
नासत्या। रथेन। अश्वऽवता। पुरुऽचंद्रेण। यातं। अभि। वां। विश्वाः। नि
युतः। सचंते। स्पार्हया। श्रिया। तन्वा। शुभाना॥ आ। नः। देवेभिः। उप। यातं।
अर्वाक्। सऽजोषसा। नासत्या। रथेन। युवोः। हि। नः। सख्या। पित्र्याणि। स
मानः। बंधुः। उत। तस्य। वित्तं॥ उत्। ऊं इति। स्तोमासः। अश्विनोः। अबुध्रन्। जा
मि। ब्रह्माणि। उषसः। च। देवीः। आऽविवासन्। रोदसी इति। धिष्ण्ये इति। इमे
इति। अच्छ। विप्रः। नासत्या। विवक्ति॥ वि। च। दूत्। उच्छंति। अश्विनो। उषसः।

प॰पं॰५
६५

प्र। वां। ब्रह्माणि। कारवः। भरंते। ०। बृहत्। अग्नयः। सं॒ऽइ॒धः। जरंते। आ। पश्चात्।
तात्। नासत्या। आ। पुरस्तात्। आ। अश्विना। यातं। अधरात्। उदक्तात्। आ।
विश्वतः। पांचऽजन्येन। राया। ०। ५। १९। ०। स्तोमं। देवऽयंतः। दधानाः। पुरुऽ
दंसा। पुरुऽतमा। पुराऽजा। अमर्त्या। हवते। अश्विना। गीः। नि। ऊं इति। प्रि
यः। मनुषः। सादि। होता। नासत्या। यः। यजते। वंदते। च। अश्नीतं। मध्वः। अ
श्विनौ। उपाके। आ। वां। वोचे। विदथेषु। प्रयस्वान्। अरं। म। यज्ञं। पुथां। उरा
णाः। इमां। सुऽवृक्तिं। वृषणा। जुषेथां। श्रुष्टीवाऽइव। प्रऽइषितः। वां। अबो
धि। प्रति। स्तोमैः। जरमाणः। वसिष्ठः। उप। त्या। वह्नी इति। गमतः। विशं। नः।
रक्षःऽहना। संऽभृता। वीळुपाणी इति वीळुऽपाणी। सं। अंधांसि। अग्मत।

६५

मत्सराणि। मा। नः। मर्धिष्टं। आ। गतं। त्रिवेन। ० २०५ । ० दिविष्टयः। उस्त्रा।
हुवंते। अश्विना। अयं। वां। अह्वे। अवसे। शचीवसूइतिशचीऽवसू। विशं।ऽ
विशं। हि। गछथः। सुवं। चित्रं। ददथुः। भोजनं। नरा। चोदेथां। सूनृताऽवते।
अर्वाक्। रथं। समनसा। नि। यछतं। ० आ। यातं। उप। भूषतं। मध्वः। पिबतं।
अश्विना। दुग्धं। पयः। वृषणा। जेन्या। वसूइति। ० अश्वासः। ये। वां। उप। दा
शुषः। गृहं। युवां। दीयंति। बिभ्रतः। मक्षयुऽभिः। नरा। हयेभिः। अश्विना। आ
। देवा। यातं। अस्मयूइत्यस्मऽयू। अध। ह। यंतः। अश्विना। पृक्षः। सचंत। सूर
यः। ता। यंसत। मघवत्ऽभ्यः। ध्रुवं। यशः। छर्दिः। अस्मभ्यं। नासत्या। प्र। ये।
ययुः। अवृकासः। रथाःऽइव। नृऽपातारः। जनानां। उत। स्वेन। शवसा। शू

प॰ पं॰ ५

६६

श्रुवुः। नरः। उत। क्षियंति। स्रुऽक्षितिं। ॥१॥ वि। उषाः। आवः। दिविऽजाः। ऋतेन।
आविःऽकृण्वाना। महिमानं। आ। अगात्। अप। द्रुहः। तमः। आवः। अजुष्टं। अं
गिरःऽतमा। पथ्याः। अजीगरिति। महे। नः। अद्य। सुविताय। बोधि। उषः। महे।
सौभगाय। प्र। यंधि। चित्रं। रयिं। यशसं। धेहि। अस्मेइति। देवि। मर्त्तेषु। मानु
षि। श्रवस्युं। एते। त्ये। भानवः। दर्शतायाः। चित्राः। उषसः। अमृतासः। आ। अगुः।
जनयंतः। दैव्यानि। व्रतानि। आऽपृणंतः। अंतरिक्षा। वि। अस्थुः। एषा। स्या।
युजाना। पराकात्। पंच। क्षितीः। परि। सद्यः। जिगाति। अभिऽपश्यंती। व
युना। जनानां। दिवः। दुहिता। भुवनस्य। पत्नी। वाजिनीऽवती। सूर्यस्य। यो
षा। चित्रऽमघा। रायः। ईशे। वसूनां। ऋषिऽस्तुता। जरयंती। मघोनी। उ

६६

षां। उच्छती। वह्निऽभिः। गृणाना। प्रति। द्युऽतानां। अरुषासः। अश्वाः। चित्राः।
अदृश्रन्। उषसं। वहंतः। याति। शुभ्रा। विश्वऽपिशा। रथेन। दधाति। रत्नं। वि
धते। जनाय। सत्या। सत्येभिः। महती। महत्ऽभिः। देवी। देवेभिः। यजता। य
जत्रैः। रुजत्। दृळ्हानि। ददत्। उस्रियाणां। प्रति। गावः। उषसं। वावशंत। नु
। नु। गोऽमत्। वीरऽवत्। धेहि। रत्नं। उषः। अश्वऽवत्। पुरुऽभोजः। अस्मे
इति। मा। नः। बर्हिः। पुरुषता। निदे। कः॥ ॥२२॥ उत्। ऊं इति। ज्योतिः। अम
ते। विश्वऽजन्यं। विश्वानरः। सविता। देवः। अश्रेत्। क्रत्वा। देवानां। अजनिष्ट
चक्षुः। आविः। अकः। भुवनं। विश्वं। उषाः। प्र। मे। पंथाः। देवऽयानाः। अदृ
श्रन्। अमर्धतः। वसुऽभिः। इष्कृतासः। अभूत्। ऊं इति। केतुः। उषसः। पुरस्ता

प॰पं॰५

६७

त्। प्रतीची। आ। अगात्। अधि। हर्म्येभ्यः। तानि। इत्। अहानि। बहुलानि।
आसन्। या। प्राचीनं। उत्ऽइता। सूर्यस्य। यतः। परि। जारःऽइव। आऽच
रंती। उषः। ददृक्षे। न। पुनः। यतीऽइव। ते। इत्। देवानां। सधऽमादः। आस
न्। ऋतऽवानः। कवयः। पूर्व्यासः। गूळ्हं। ज्योतिः। पितरः। अनु। अविंदन्
। सत्यऽमंत्राः। अजनयन्। उषसं। समाने। ऊर्वे। अधि। संऽगतासः। सं। जा
नते। न। यतंते। मिथः। ते। देवानां। न। मिनंति। व्रतानि। अमर्धंतः। व
सुऽभिः। यादमानाः। प्रति। त्वा। स्तोमैः। ईळते। वसिष्ठाः। उषःऽबुधः। सुऽ
भगे। तुस्तुऽवांसः। गवां। नेत्री। वाजऽपत्नी। नः। उच्छ। उषः। सुऽजाते। प्र
थमा। जरस्व। एषा। नेत्री। राधसः। सूनृतानां। उषाः। उच्छंती। रिभ्यते। व

६७

सिषेः। दीर्घुऽश्रुतं। रयिं। अस्मे इति। दधाना॥ ०॥ २३॥ उपो इति। रुरुचे। युव
तिः। न। योषा। विश्वं। जीवं। प्रऽसुवंती। चरायै। अभूत्। अग्निः। संऽइधे। मानु
षाणां। अकः। ज्योतिः। बाधमाना। तमांसि। विश्वं। प्रतीची। सऽप्रथाः। उ
त्। अस्थात्। रुशत्। वासः। बिभ्रती। शुक्रं। अश्वैत्। हिरण्यऽवर्णा। सुद
शीकऽसंदृक्। गवां। माता। नेत्री। अह्नां। अरोचि। देवानां। चक्षुः। सुऽभ
गा। वहंती। श्वेतं। नयंती। सुऽदृशीकं। अश्वं। उषाः। अदर्शि। रश्मिऽभिः। वि
ऽअक्ता। चित्रऽमघा। विश्वं। अनु। प्रऽभूता। अंतिऽवामा। दूरे। अमित्रं। उरु।
उर्वीं। गव्यूतिं। अभयं। कृधि। नः। युवय। द्वेषः। आ। भर। वसूनि। चोदय। राधः।
गृणते। मघोनि। अस्मे इति। श्रेष्ठेभिः। भानुऽभिः। विऽभाहि। उषः। देवि। प्रऽ

तिरंती। नः। आयुः। दूषं। च। नः। दधती। विश्वऽवारे। गोऽमत्। अश्वऽ
वत्। रथऽवत्। च। राधः। यां। त्वा। दिवः। दुहितः। वर्धयंति। उषः। सुऽजाते।
मतिऽभिः। वसिष्ठाः। सा। अस्मासु। धाः। रयिं। ऋष्वं। बृहंतं। ॥ त्रितिमफोः॥
२४ प्रति। केतवः। प्रथमाः। अदृश्रन्। ऊर्ध्वाः। अस्याः। अंजयः। वि। श्रयंते।
उषः। अर्वाची। बृहता। रथेन। ज्योतिष्मता। वामं। अस्मभ्यं। वक्षि। प्रति।
सीं। अग्निः। जरते। संऽइद्धः। प्रति। विप्रासः। मतिऽभिः। गृणंतः। उषाः। याति।
ज्योतिषा। बाधमाना। विश्वा। तमांसि। दुःऽइता। अप। देवी। ॥ प्रति। अदृ
श्रन्। पुरस्तात्। ज्योतिः। यच्छंती। उषसः। विऽभातीः। अजीजनन्। सूर्यं।
यज्ञं। अग्निं। अपाचीनं। तमः। अगात्। अजुष्टं। अचेति। दिवः। दुहिता। म

घोनी। विश्वै। प्रयंति। उषसः। विऽभातीः। ०। स्वधया। युज्यमानं। आ। यं। अश्वा
सः। सुऽयुजः। वहंति। प्रति। त्वा। अद्य। सुऽमनसः। बुधंत। अस्माकासः। मघ
ऽवानः। वयं। च। तिल्विलायध्वं। उषसः। विऽभातीः॥ ०॥ २५॥ ०। पथ्या। जना
नां। पंच। क्षितीः। मानुषीः। बोधयंती। सुसंदृक्ऽभिः। उक्षऽभिः। भानुं। अश्रेत।
वि। सूर्य्यः। रोदसी इति। चक्षसा। आवः। रित्याव। वि। अंजते। दिवः। अंतेषु। अक्तू
न्। विशः। न। युक्ताः। उषसः। यतंते। सं। ते। गावः। तमः। आ। वर्तयंति। ज्योतिः
। यच्छंति। सविताऽइव। बाहू इति। अभूत्। उषाः। इंद्रऽतमा। मघोनी। अजी
जनत्। सुविताय। श्रवांसि। वि। दिवः। देवी। दुहिता। दधाति। अंगिरःऽतमा
। सुऽकृते। वसूनि। तावत्। उषः। राधः। अस्मभ्यं। रास्व। यावत्। स्तोतृऽभ्यः॥

प•पं•५

६०

अरदः। ग्रणाना। यां। त्वा। जज्ञुः। वृषभस्य। रवैण। वि। दृळ्हस्य। दुरः। अद्रैः
। और्णोः। देवं ऽ देवं। राधसे। चोदयंती। अस्मद्र्यक्। सूनृताः। ईरयंती। व्युः
उछंती। नः। सनये। धियः। धाः। ०। २८ प्रति। स्तोमेभिः। उषसं। वसिष्ठाः। गीः ऽ
भिः। विप्रासः। प्रथमाः। अबुध्रन्। विऽवर्तयंती। रजसी इति। समंते इति।
संऽअंते। आविःऽकृण्वती। भुवनानि। विश्वा। एषा। स्या। नव्यं। आयुः। दधा
ना। गूढ्वी। तमः। ज्योतिषा। उषाः। अबोधि। अग्रे। एति। युवतिः। अह्रयाणा।
प्र। अचिकितत्। सूर्यं। यज्ञं। अग्निम्। ०। २९ ॥ इति पंचमाष्टके पंचमोध्या
यः॥ ॥ ओम्॥ ॥ प्रति। ऊं इति। अदर्शि। आऽयती। उछंती। दुहिता। दिवः। अपो
इति। महि। व्ययति। चक्षसे। तमः। ज्योतिः। कृणोति। सूनरी। उत्। उस्रियाः।

६०

सृजते। सूर्यः। सचा। उत्ऽयत्। नक्षत्रं। अर्चिऽवत्। तव। इत्। उषः। विऽउषि।
सूर्यस्य। च। सं। भक्तेन। गमेमहि। प्रति। त्वा। दुहितः। दिवः। उषः। जीराः। अभु
त्स्महि। या। वहसि। पुरु। स्पार्हं। वनन्ऽवति। रत्नं। न। दाशुषे। मयः। उच्छंती।
या। कृणोषि। मंहना। महि। प्रऽख्यै। देवि। स्वः। दृशे। तस्याः। ते। रत्नऽभाजः। ई
महे। वयं। स्याम। मातुः। न। सूनवः। तत्। चित्रं। राधः। आ। भर। उषः। यत्। दी
र्घश्रुत्ऽतमं। यत्। ते। दिवः। दुहितः। मर्तऽभोजनं। तत्। रास्व। भुनजामहै।
श्रवः। सूरिऽभ्यः। अमृतं। वसुऽत्वनं। वाजान्। अस्मभ्यं। गोऽमतः। चोदयि
त्री। मघोनः। सूनृताऽवती। उषाः। उच्छत्। अप। स्रिधः। १ इंद्रावरुणा।
युवं। अध्वराय। नः। विशे। जनाय। महि। शर्म। यच्छतं। दीर्घऽप्रयज्युं। अति।

१.पं.६
७०

यः। वनुष्यति। वयं। जयेम। पृतनासु। दुःऽध्यः॥ संऽराट्। अन्यः॥ स्वऽराट्। अन्यः। उच्यते। वां। महान्तौ। इंद्रावरुणा। महावसू इति महाऽवसू। विश्वे। देवासः। परमे। विऽओमनि। सं। वां। ओजः॥ वृषणा। सं। बलं। दधुः॥ अनु। अपां। खानि। अतृंतं। ओजसा। आ। सूर्यं। ऐरयतं। दिवि। प्रऽभुं। इंद्रावरुणा। मदे। अस्य। मायिनः॥ अपिन्वतं। अपितः॥ पिन्वतं। धियः॥ युवां। इत्। युत्ऽसु। पृतनासु। वह्नयः॥ युवां। क्षेमस्य। प्रऽसवे। मितऽज्ञवः॥ ईशाना। वस्वः॥ उभयस्य। कारवः॥ इंद्रावरुणा। सुऽहवा। हवामहे। इंद्रावरुणा। यत्। इमानि। चक्रथुः॥ विश्वा। जातानि। भुवनस्य। मज्मना। क्षेमेण। मित्रः॥ वरुणं। दुवस्यति। मरुत्ऽभिः॥ उग्रः॥ शुभं। अन्यः॥ ईयते। २ महे। शुल्काय। वरुणस्य। नु। त्वि

७०

षे। ओजः। मिमातेइति। ध्रुवं। अस्य। यत्। स्वं। अजामिं। अन्यः। श्नथयंतं। आ।
अतिरत्। दभ्रेभिः। अन्यः। प्र। वृणोति। भूयसः। न। दुःऽइतानि। मर्त्यं। इंद्रावरुणा
। न। तपः। कुतः। चन। यस्य। देवा। गच्छथः। वीथः। अध्वरं। न। तं। मर्तस्य। नशते।
परिऽह्वृतिः। अर्वाक्। नरा। दैव्येन। अवसा। आ। गतं। शृणुतं। हवं। यदि। मे। जु
जोषथः। युवोः। हि। सख्यं। उत। वा। यत्। आप्यं। मार्डीकं। इंद्रावरुणा। नि। य
च्छतं। अस्माकं। इंद्रावरुणा। भरेऽभरे। पुरःऽयोधा। भवतं। कृष्टिऽओजसा
। यत्। वां। हवंते। उभये। अध। स्पृधि। नरः। तोकस्य। तनयस्य। सातिषु। अ
स्मेइति। इंद्रः। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। द्युम्नं। यच्छंतु। महि। शर्म। सऽप्रथः।
अवध्रं। ज्योतिः। अदितेः। ऋतऽवृधः। देवस्य। श्लोकं। सवितुः। मनामहे॥३॥ १०

प॰पं॰६
७१

युवां । नरा । पश्यमानासः । आप्यं । प्राचा । गव्यंतः । पृथुऽपर्शवः । ययुः । दासा । च । वृत्रा । हतं । आर्याणि । च । सुऽदासं । इंद्रावरुणा । अवसा । अवतं । यत्र । नरः । सं । अयंते । कृतऽध्वजः । यस्मिन् । आजा । भवति । किं । चन । प्रियं । यत्र । भयंते । भुवना । स्वःऽदृशः । तत्र । नः । इंद्रावरुणा । अधि । वोचतं । सं । भूम्याः । अंताः । ध्वसिराः । अदृक्षत । इंद्रावरुणा । दिवि । घोषः । आ । अरुहत् । अस्थुः । जनानां । उप । मां । अरातयः । अर्वाक् । अवसा । हवनऽश्रुता । आ । गतं । इंद्रावरुणा । वधनाभिः । अप्रतिऽभेदं । वन्वंता । प्र । सुऽदासं । आवतं । ब्रह्माणि । एषां । शृणुतं । हवीमनि । सत्या । तृत्सूनां । अभवत् । पुरःऽहितिः । इंद्रावरुणौ । अभि । आ । तपंति । मा । अघानि । अर्यः । वनुषां । अरातयः । युवं । हि । वस्वः ।

७१

उभयस्य। राजथः। अध। स्म। नः। अवतं। पार्ये। दिवि। ४ युवां। हवंते। उभया

सः। आजिषु। इंद्रं। च। वस्वः। वरुणं। च। सातये। यत्र। राजऽभिः। दशऽभिः।

निऽबाधितं। प्र। सुऽदासं। आवतं। तृत्सुऽभिः। सह। दश। राजानः। संऽइ

ताः। अयज्यवः। सुऽदासं। इंद्रावरुणा। न। युयुधुः। सत्या। नृणां। अद्मऽस

दां। उपऽस्तुतिः। देवाः। एषां। अभवन्। देवऽहूतिषु। दाशऽराज्ञे। परिऽय

त्ताय। विश्वतः। सुऽदासे। इंद्रावरुणौ। अशिक्षतं। श्वित्यंचः। यत्र। नमसा। क

पर्दिनः। धिया। धीऽवंतः। असपंत। तृत्सवः। वृत्राणि। अन्यः। संऽइथेषु।

जिघ्नते। व्रतानि। अन्यः। अभि। रक्षते। सदा। हवामहे। वां। वृषणा। सुवृक्ति

ऽभिः। अस्मे इति। इंद्रावरुणा। शर्म। यछतं।०। ५ आ। वां। राजानौ। अध्व

प.पं.६

७२

रे । वृत्यां । हव्येभिः । इंद्रावरुणा । नमःऽभिः । प्र । वां । घृताची । बाह्वोः । दधाना । परि ।
त्मना । विषुऽरूपा । जिगाति । युवोः । राष्ट्रं । बृहत् । इन्वति । द्यौः । यौ । सेतृऽभिः । अर
ज्जुऽभिः । सिनीथः । परि । नः । हेळः । वरुणस्य । वृज्याः । उरुं । नः । इंद्रः । कृणवत् ।
ऊं इति । लोकं । कृतं । नः । यज्ञं । विदथेषु । चारुं । कृतं । ब्रह्माणि । सूरिषु । प्रऽश
स्ता । उपो इति । रयिः । देवऽजूतः । नः । एतु । प्र । नः । स्पार्हाभिः । ऊतिऽभिः । ति
रेतं । अस्मे इति । इंद्रावरुणा । विश्वऽवारं । रयिं । धत्तं । वसुऽमंतं । पुरुऽक्षुं ।
प्र । यः । आदित्यः । अनृता । मिनाति । अमिता । शूरः । दयते । वसूनि । इयं ।
इंद्रं । वरुणं । अष्ट । मे । गीः । प्र । आवत् । तोके । तनये । तूतुजाना । सुऽरत्नासः ।
देवऽवीतिं । गमेम । ० ॥ द्यो पुनीषे । वां । अरक्षसं । मनीषां । सोमं । इंद्राय । वरु

७२

णाय। क्र द्धत्। घृतऽप्रतीकां। उषसं। न। देवीं। ता। नः। पामन्। उरुष्यतां। अभी
कै। स्पर्धते। वै। कुं इति। देवऽहूये। अत्र। येषु। ध्वजेषु। दिद्य वः। पतंति। युवं। ता
न्। इंद्रा वरुणौ। अमित्रान्। हतं। पराञ्चः। शर्वा। विषूचः। आपः। चित्। हि। स्वऽय
शासः [illegible]। सदः। ऽसु। देवीः। इंद्रं। वरुणं। देवता। धरि तिधकः। कृष्टीः। अन्यः।
धारयति। प्रऽविक्ता। वृत्राणि। अन्यः। अप्रतीनि। हंति। सः। सुऽक्रतुः। क्रतुऽ
चित्। अस्तु। होता। यः। आदित्या। शावसा। वां। नमस्वान्। आऽववर्त्तत्। अवसे।
वां। ह विष्मान्। असत्। इत्। सः। सु वितायु। प्रयस्वान्। ०॥ १ ॥ धीरा। तु। अस्य
। महिना। जनूंषि। वि। यः। तस्तंभ। रोदसी इति। चित्। उर्वी इति। प्र। नाकं। ऋष्वं।
नुनुदे। बृहंतं। द्विता। नक्षत्रं। पप्रथत्। च। भूम। उत। स्वया। तन्वा। सं। वदे। तत्।

प॰पं॰६
७३

कदा। नु। अंतः। वरुणे। भुवानि। किं। मे। हव्यं। अहृणानः। जुषेत। कदा। मृळीकं।
सुऽमनाः। अभि। ख्यं। पृछे। तत्। एनः। वरुण। दिदृक्षु। उपो इति। एमि। चिकितु
षः। विऽपृछं। समानं। इत्। मे। कवयः। चित्। आहुः। अयं। ह। तुभ्यं। वरुणः। हृणी
ते। किं। आगः। आस। वरुण। ज्येष्ठं। यत्। स्तोतारं। जिघांससि। सखायं। प्र। तत्।
मे। वोचः। दुःऽदभ। स्वधाऽवः। अव। त्वा। अनेनाः। नमसा। तुरः। इयां। अव। द्रु
ग्धानि। पित्र्या। सृज। नः। अव। या। वयं। चकृम। तनूभिः। अव। राजन्। पशुऽ
तृपं। न। तायुं। सृज। वत्सं। न। दाम्नः। वसिष्ठं। न। सः। स्वः। दक्षः। वरुण। ध्रुतिः। सा
सुरा। मन्युः। विऽभीदकः। अचित्तिः। अस्ति। ज्यायान्। कनीयसः। उपऽअरे।
स्वप्नः। चन। इत्। अनृतस्य। प्रऽयोता। अरं। दासः। न। मीळ्हुषे। कराणि। अ

हं। देवाय। भूर्णये। अनागाः। अचेतयत्। अचितः। देवः। अर्यः। गृत्सं। राये। कु
विऽतरः। जुनाति। अयं। सु। तुभ्यं। वरुण। स्वधाऽवः। हृदि। स्तोमः। उपऽश्रितः।
चित्। अस्तु। शं। नः। क्षेमे। शं। ऊं इति। योगे। नः। अस्तु। ०॥ ॥ रदत्। पथः। व
रुणः। सूर्याय। प्र। अर्णांसि। समुद्रियाः। नदीनां। सर्गः। न। सृष्टः। अर्वतीः। ऋ
तऽयन्। चकार। महीः। अवनीः। अहऽभ्यः। आत्मा। ते। वातः। रजः। आ। न
वीनोत्। पशुः। न। भूर्णिः। यवसे। ससऽवान्। अंतः। मही इति। बृहती इति।
रोदसी इति। इमे इति। विश्वा। ते। धाम। वरुण। प्रियाणि। परि। स्पशः। वरुण
स्य। स्मत्ऽइष्टाः। उभे इति। पश्यंति। रोदसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। ऋतऽ
वानः। कवयः। यज्ञऽधीराः। प्रऽचेतसः। ये। इषयंत। मन्म। उवाच। मे। वरु

प॰ पं॰ ६
७४

णः। मेधिराय। त्रिः। सप्त। नाम। अघ्न्या। बिभर्त्ति। विद्वान्। पदस्य। गुह्या। न।
वोचत्। युगाय। विप्रः। उपराय। शिक्षन्। तिस्रः। द्यावः। निऽहिताः। अंतः।
अस्मिन्। तिस्रः। भूमीः। उपराः। षट्ऽविधानाः। गृत्सः। राजा। वरुणः। चक्रे
। एतं। दिवि। प्रेऽइंखं। हिरण्ययं। शुभे। कं। अव। सिंधुं। वरुणः। द्यौःऽइव।
स्थात्। द्रप्सः। न। श्वेतः। मृगः। तुविष्मान्। गंभीरऽशंसः। रजसः। विऽमानः। सु
पारऽक्षत्रः। सतः। अस्य। राजा। यः। मृळयाति। चकृुषे। चित्। आगः। वयं।
स्याम। वरुणे। अनागाः। अनु। व्रतानि। अदितेः। ऋधंतः। ॥ ॥ ५ ॥ प्र। शुंध्युवं
। वरुणाय। प्रेष्ठां। मतिं। वसिष्ठ। मीळ्हुषे। भरस्व। यः। ईं। अर्वांचं। करते। य
जत्रं। सहस्रऽमघं। वृषणं। बृहंतं। अध। नु। अस्य। संऽदृशं। जगन्वान्। अ

७४

ग्नेः। अनीकं। वरुणस्य। मंसि। स्वः। यत्। अश्मन्। अधिऽपाः। ऊं इति। अंधः।
अभि। मा। वपुः। दृशये। निनीयात्। आ। यत्। रुहाव। वरुणः। च। नावं। प्र। यत्।
समुद्रं। ईरयाव। मध्यं। अधि। यत्। अपां। स्नुऽभिः। चराव। प्र। प्रऽईंखे। ईंखया
वहै। शुभे। कं। वसिष्ठं। ह। वरुणः। नावि। आ। अधात्। ऋषिं। चकार। सुऽअपाः।
महःऽभिः। स्तोतारं। विप्रः। सुदिनऽत्वे। अह्नां। यात्। नु। द्यावः। ततनन्। यात्।
उषसः। क्व। त्यानि। नौ। सख्या। बभूवुः। सचावहे इति। यत्। अवृकं। पुरा। चित्।
बृहंतं। मानं। वरुण। स्वधाऽवः। सहस्रऽद्वारं। जगम। गृहं। ते। यः। आपिः। नि
त्यः। वरुण। प्रियः। सन्। त्वां। आगांसि। कृणवत्। सखा। ते। मा। ते। एनस्वंतः।
यक्षिन्। भुजेम। यंधि। स्म। विप्रः। स्तुवते। वरूथं। ध्रुवासु। त्वा। आसु। क्षि

त्रिषु। क्षियंतेः। वि। अस्मत्। पाशं। वरुणः। मुमोचत्। अवेः। वन्वानाः। अदितेः। उपऽस्थात्॥ ८॥ १०॥ मो इति। सु। वरुण। मृत्ऽमयं। गृहं। राजन्। अहं। गमं। मृळ। सुऽक्षत्र। मृळय। यत्। एमि। प्रस्फुरन्ऽइव। दृतिः। न। ध्मातः। अद्रिऽवः॥ ०॥ क्रत्वः। समह। दीनता। प्रतिऽईपं। जगम। शुचे। ०। अपां। मध्ये। तस्थिऽवांसं। तृष्णा। अविदत्। जरितारं॥ ०॥ यत्। किं। च। इदं। वरुण। दैव्ये। जने। अभिऽद्रोहं। मनुष्याः। चरामसि। अचित्ती। यत्। तव। धर्म। युयोपिम। मा। नः। तस्मात्। एनसः। देव। रिरिषः॥ ११॥ अनुवाकः॥ प्र। वीरया। शुचयः। दद्रिरे। वां। अध्वर्युऽभिः। मधुऽमंतः। सुतासः। वह। वायो इति। निऽयुतः। याहि। अच्छ। पिब। सुतस्य। अंधसः। मदाय। इंद्रऽनाय। प्रऽहुतिं। यः। ते। आनट्।

शुचिं। सोमं। शुचिऽपाः। तुभ्यं। वायो इति। कृणोमि। तं। मर्त्येषु। प्रऽशस्तं। जातःऽजातः। जायते। वाजी। अस्य। राये। नु। यं। जनुः। रोदसी इति। इमे इति। राये। देवी। धिषणा। धाति। देवं। अध। वायुं। निऽयुतः। सश्चत। स्वाः। उत। श्वेतं। वसुऽधितिं। निरेके। उच्छन्। उषसः। सुऽदिनाः। अरिप्राः। उरु। ज्योतिः। विविदुः। दीध्यानाः। गव्यं। चित्। ऊर्वं। उशिजः। वि। ववुः। तेषां। अनु। प्रऽदिवः। सस्रुः। आपः। ते। सत्येन। मनसा। दीध्यानाः। स्वेन। युक्तासः। क्रतुना। वहंति। इंद्रवायू इति। वीरऽवाहं। रथं। वां। ईशानयोः। अभि। पृक्षः। सचंते। ईशानासः। ये। दधते। स्वः। नः। गोभिः। अश्वेभिः। वसुऽभिः। हिरण्यैः। इंद्रवायू इति। सूरयः। विश्वं। आयुः। अर्वत्ऽभिः। वीरैः। पृतनासु। सह्युः। अर्वंतः। न। श्रवसः। भिक्षमाणाः।

प॰ पं॰ ६ इंद्र॑वायू॒ इति॑। सु॒ऽस्तुति॑ऽभिः। व॒सि॒ष्ठाः। वा॒ज॒ऽयन्तः॑। सु। अ॒व॒से। हु॒वे॒म॒॥ ०॥ १४॥

७६ कुवि॑त्। अ॒ङ्ग। नम॑सा। ये। वृ॒धासः॑। पु॒रा। दे॒वाः। अ॒न॒व॒द्यासः॑। आस॑न्। ते। वा॒य॒वे। मन॑वे। बा॒धि॒ताय॑। अ॒वा॒स॒य॒न्। उ॒षस॑म्। सूर्ये॑ण। उ॒शन्ता॑। दू॒ता। न। दभा॑य। गो॒पा। मा॒सः। च॒। पा॒थः। श॒रदः॑। च॒। पू॒र्वीः। इन्द्र॑वायू॒ इति॑। सु॒ऽस्तु॒तिः। वा॒म्। इ॒याना। मा॒र्डी॒के। ई॒ट्टे। सु॒वि॒तम्। च॒। नव्य॑म्। पीवः॑ऽअन्नान्। र॒यि॒ऽवृधः॑। सु॒ऽमे॒धाः। श्वे॒तः। सि॒स॒क्ति॒। नि॒ऽयु॒तः॑। अ॒भि॒ऽश्रीः। ते। वा॒यवे॑। सऽम॑नसः। वि। त॒स्थुः॒। विश्वा॑। इत्। नरः॑। सु॒ऽअ॒प॒त्यानि॑। च॒क्रुः॒। याव॑त्। तरः॑। त॒न्वः॑। याव॑त्। ओजः॑। याव॑त्। नरः॑। चक्ष॑सा। दीध्या॑नाः। शुचि॑म्। सोम॑म्। शु॒चि॒ऽपा॒। पा॒त॒म्। अ॒स्मे इति॑। इन्द्र॑वायू॒ इति॑। सद॑तम्। ब॒र्हिः। आ। इ॒दम्। नि॒ऽयु॒वाना॑। नि॒ऽयु॒तः॑। स्पा॒र्हाः। ७६

वीराः। इंद्रवायू इति। स॒ऽरथं। या॒तं। अ॒र्वाक्। आ। इदं। हि। वां॒। प्रऽभृतं। मध्वः। अ॒ग्रं। अधं। प्रीणा॒ना। वि। मु॒मु॒क्तं। अ॒स्मे इति। या॒। वां। श॒तं। नि॒ऽयुतः। याः। स॒हस्रं। इंद्रवायू इति। वि॒श्वऽवाराः। सचंते। आ। आ॒भिः। या॒तं। सु॒ऽवि॒दत्राभिः। अ॒र्वाक्। पा॒तं। न॒रा॒। प्रतिऽभृतस्य। मध्वः। ०॥ १३॥ आ। वा॒यो इति। भू॒ष। शु॒चि॒ऽपाः। उप। नः। स॒हस्रं। ते। नि॒ऽयुतः। वि॒श्वऽवार। उपो इति। ते। अंधः। मद्यं। अ॒या॒मि। यस्य॒। दे॒व। द॒धि॒षे। पू॒र्व॒ऽपेयं। प्र। सोता। जीरः। अ॒ध्व॒रेषु। अस्था॒त्। सोमा॑। इंद्राय। वा॒यवे। पिब॑ध्यै। प्र। यत्। वां। मध्वः। अ॒ग्रियं। भरंति। अ॒ध्व॒र्य॒वः। दे॒व॒ऽयंतः। शचीभिः। प्र। याभिः। यासि। दा॒श्वांसं। अच्छ। नि॒ऽयुत्ऽभिः। वा॒यो इति। इ॒ष्टये। दु॒रो॒णे। नि। नः। र॒यिं। सु॒ऽभोजसं। यु॒वस्व। नि। वी॒रं। ग

x इंद्राग्नी इति। जोहुवतः। नरः। ते। गीःऽभिः। विप्रः। प्रऽमति। इच्छमानः। ईळे। रयिं। यशसं। पूर्वऽभाजं। ८

प॰पं॰६ व्यं। अभ्व्यं। च। राधः। ये। वायवे। इंद्रऽमादनासः। आऽदेवासः। निऽतोशनासः। अर्यः। घ्नंतः। वृत्राणि। सूरिऽभिः। स्याम। ससह्वांसः। युधा। नृऽभिः। अमित्रान्। ०। वायो इति। अस्मिन्। सवने। मादयस्व। ०। १४। भुचिं। नु। स्तोमं। नवऽजातं। अद्य। इंद्राग्नी इति। वृत्रऽहना। जुषेथां। उभा। हि। वां। सुऽहवा।

७७

५ना। जोहवीमि। वाजं। सद्यः। उन्ताते। धेष्ठा। ता। सानसी इति। शवसाना। हि। भूतं। साकंऽवृधा। शवसा। शूशुऽवांसा। क्षयंतौ। रायः। यवसस्य। भूरेः। पृंक्तं। वाजस्य। स्थविरस्य। घृष्वेः। उपो इति। ह। यत्। विदथं। वाजिनः। गुः। धीभिः। विप्राः। प्रऽमतिं। इच्छमानाः। अर्वंतः। न। काष्ठां। नक्षमाणाः। इंद्राग्नी इति। हु। त्रऽहना। सुऽवज्रा। प्र। नः। नव्येभिः। तिरतं। देष्णैः। सं। यत्। मही इति। मिथः

७७

तीइति । स्पर्धमानेइति । तनूऽरुचः । शूरऽसाता । यतैतेइति । अदेवऽयुं । वि
दथे । देवयुऽभिः । सत्रा । हतं । सोमऽसुता । जनेन । १५ इमां । ऊं इति । सु । सो
मेऽसुति । उप । नः । आ । इंद्राग्नीइति । सौमनसाय । या । ते । अु । चित्त । हि । परिमन्मा । थेइ
तिपरिऽमन्माथे । अस्मान् । आ । वां । नृऽभिः । वृत्रतीयावाजैः । सः । अग्ने । ए
ना । नमसा । संऽइद्धः । अच्छ । मित्रं । वरुणं । इंद्रं । वोचेः । ० । मत्कृतत । अर्यमा । अ
दितिः । त्रिश्रथंतु । एताः । अग्ने । आशुषाणाः । इषीः । सुवो । सत्रा । अभि । अ
श्याम । वाजो । न । मा । इंद्रः । नः । विष्णुः । मरुतः । परि । ख्यन् । ० ॥ १६ इयं । वां । अ
स्य । मन्मनः । इंद्राग्नी इति । पूर्वऽस्तुतिः । अभ्रात् । वृष्टिःऽइव । अजनि । शृणु
तं । जरितुः । हवं । इंद्राग्नीइति । वनतं । गिरः । इनाना । पिप्यतं । धियः । मा । पा

प॰पं॰६
७८

पऽत्वाय। नः। नरा। इंद्राग्नी इति। मा। अभिऽशस्तये। मा। नः। रीरधतं। निदे
। इंद्रे। अग्ना। नमः। बृहत्। सुऽवृक्तिं। आ। ईरयामहे। धिया। धेनाः। अवस्य
वः। ता। हि। शश्वंतः। ईळते। इत्था। विप्रासः। ऊतये। सऽबाधः। वाजऽसात
ये। ता। वां। गीःऽभिः। विपन्यवः। प्रयस्वंतः। हवामहे। मेधऽसाता। सनि
ष्यवः॥ १७ इंद्राग्नी इति। अवसा। आ। गतं। अस्मभ्यं। चर्षणिऽसहा। ०।
मा। कस्य। नः। ०। गोऽमत्। हिरण्यऽवत्। वसु। यत्। वां। अश्वऽवत्। ईमहे।
इंद्राग्नी इति। तत्। वनेमहि। यत्। सोमे। आ। सुते। नरः। इंद्राग्नी इति। अजो
हवुः। सप्तिऽवंता। सपर्यवः। उक्थेभिः। वृत्रहन्ऽतमा। या। मंदाना। चित्। आ
। गिरा। आंगूषैः। आऽविवासतः। तौ। इत्। दुःऽशंसं। मर्त्यं। दुःऽविद्वांसं।

७८

१२

रक्षस्विनें। आऽभोगं। दन्मना। हृतं। उदुऽधिं। दन्मना। हृतं॥ १ ॥ प्र। क्षोदसा

। धायसा। सस्त्रे। एषा। सरस्वती। धरुणं। आयसी। पूः। प्रऽबाबधाना। र

थ्याऽइव। याति। विश्वाः। अपः। महिना। सिंधुः। अन्याः। एका। अचेतत्। स

रस्वती। नदीनां। शुचिः। यती। गिरिऽभ्यः। आ। समुद्रात्। रायः। चेतंती। भु

वनस्य। भूरेः। घृतं। पयः। दुदुहे। नाहुषाय। सः। ववृधे। नर्यः। योषणासु। वृषा।

शिशुः। वृषभः। यज्ञियासु। सः। वाजिनं। मघवत्ऽभ्यः। दधाति। वि। सातये।

तन्वं। ममृजीत। उत। स्या। नः। सरस्वती। जुषाणा। उप। श्रवत्। सुऽभगा।

यज्ञे। अस्मिन्। मितज्ञुऽभिः। नमस्यैः। इयाना। राया। युजा। चित्। उतऽत

रा। सखिऽभ्यः। इमा। जुह्वाना। युष्मत्। आ। नमःऽ। प्रति। स्तोमं। सरस्व भिः

प॰पं॰ ६

७९

त्ति। जुषस्व। तव। शर्मन्। प्रियऽतमे। दधानाः। उप। स्थेयाम। शरणं। न। वृक्षं।
अयं। ऊं इति। ते। सरस्वति। वसिष्ठः। द्वारौ। ऋतस्य। सुऽभगे। वि। आवुरित्या
वः। वर्ध। शुभ्रे। स्तुवते। रासि। वाजान्। ०। १९ बृहत्। ऊं इति। गायिषे। व
चः। असुर्या। नदीनां। सरस्वतीं। इत्। महय। सुवृक्तिऽभिः। स्तोमैः। वसि
ष्ठ। रोदसी इति। उभे इति। यत्। ते। महिना। शुभ्रे। अंधसी इति। अधिऽक्षि
यंति। पूरवः। सा। नः। बोधि। अवित्री। मरुत्ऽसखा। चोद। राधः। मघोनां।
भद्रं। इत्। भद्रा। कृणवत्। सरस्वती। अकवऽअरी। चेतति। वाजिनीऽव
ती। गृणाना। जमदग्निऽवत्। स्तुवाना। च। वसिष्ठऽवत्। जनिऽयंतः। नु।
अग्रवः। पुत्रिऽयंतः। सुऽदानवः। सरस्वंतं। हवामहे। ये। ते। सरस्वः। ऊर्मयः।

७९

मधुऽमंतः। घृतऽश्चुतः। तेभिः। नः। अविता। भव। पीपिऽवांसं। सरस्वतः।
स्तनं। यः। विश्वऽदर्शतः। भक्षीमहि। प्रऽजां। इषं॥ २० यत्। दिवः। नृऽसदने।
पृथिव्याः। नरः। यत्र। देवऽयवः। मदंति। इंद्राय। यत्र। सवनानि। सुन्वे। गमत्।
मदाय। प्रथमं। वयः। च। आ। दैव्यां। वृणीमहे। अवांसि। बृहस्पतिः। नः। महे।
आ। सखायः। यथा। भवेम। मीढुषे। अनागाः। यः। नः। दाता। पराऽवतः।
पिताऽइव। तं। ऊं इति। ज्येष्ठं। नमसा। हविःऽभिः। सुऽशेवं। ब्रह्मणः। पतिं।
गृणीषे। इंद्रं। श्लोकः। महि। दैव्यः। सिसक्तु। यः। ब्रह्मणः। देवऽकृतस्य। राजा
।स्तः। आ। नः। योनिं। सदतु। प्रेष्ठः। बृहस्पतिः। विश्वऽवारः। यः। अस्ति। का
मः। रायः। सुऽवीर्यस्य। तं। दात्। पर्षत्। नः। अति। सश्चतः। अरिष्टान्। तं। आ।

पु॰पं॰६
८०

नः। अर्कं। अमृतऽया। जुष्टं। इमे। धासुः। अमृतासः। पुराऽजाः। शुचिऽक्रंदं। य
जतं। पस्त्यानां। बृहस्पतिं। अनर्वाणं। हुवेम। ५। तं। शग्मासः। अरुषासः।
अश्वाः। बृहस्पतिं। सहऽवाहः। वहंति। सहः। चित्। यस्य। नीलऽवत्। सध
ऽस्थं। नभः। न। रूपं। अरुषं। वसानाः। सः। हि। शुचिः। शतऽपत्रः। सः। शुंध्युः।
हिरण्यऽवाशीः। इषिरः। स्वःऽसाः। बृहस्पतिः। सः। सुऽआवेशः। ऋष्वः। पु
रु। सखिऽभ्यः। आऽसुतिं। करिष्ठः। देवी इति। देवस्य। रोदसी इति। जनित्री इ
ति। बृहस्पतिं। ववृधतुः। महिऽत्वा। दक्षाय्याय। दक्षत। सखायः। करत्।
ब्रह्मणे। सुऽतरा। सुऽगाधा। इयं। वां। ब्रह्मणः। पते। सुऽवृक्तिः। ब्रह्म। इंद्राय। ८०
वज्रिणे। अकारि। ०। बृहस्पते। युवं। इंद्रः। च। वस्वः। दिव्यस्य। ईशाथे इति। उत।

पार्थिवस्य। धत्तं। रयिं। स्तुवते। कीरये। चित्। ॥ २२ ॥ अध्वर्यवः। अरुणं। दुग्धं
। अंशुं। जुहोतन। वृषभाय। क्षितीनां। गौरात्। वेदीयान्। अवऽपानं। इंद्रः
। विश्वाहा। इत्। याति। सुतऽसोमं। इच्छन्। यत्। दधिषे। प्रऽदिवि। चारु। अ
न्नं। दिवेऽदिवे। पीतिं। इत्। अस्य। वक्षि। उत। हृदा। उत। मनसा। जुषाणः। उ
शन्। इंद्र। प्रऽस्थितान्। पाहि। सोमान्। जज्ञानः। सोमं। सहसे। पपाथ। प्र। ते।
माता। महिमानं। उवाच। आ। इंद्र। पप्राथ। उरु। अंतरिक्षं। युधा। देवेभ्यः।
वरिवः। चकर्थ। यत्। योधयाः। महतः। मन्यमानान्। साक्षाम। तान्। बा
हुऽभिः। शाशदानान्। यत्। वा। नृऽभिः। वृतः। इंद्र। अभिऽयुध्याः। तं। त्वया।
आजिं। सौश्रवसं। जयेम। प्र। इंद्रस्य। वोचं। प्रथमा। कृतानि। प्र। नूतना। मघऽ

प॰ पं॰ ६

८१

वा। या। चकाराय दा। इ त्। अदेवीः। असहिष्ट। मायाः। अथ। अभवत्। के
वलः। सोमः। अस्य। त्वं। इ दं। विश्वं। अभितः। पवित्रं। यत्। पर्यसि। चक्षसा
। सूर्यस्य। गुर्वा। असि। गोऽपतिः। एकः। इंद्र। भक्षीमहि। ते। प्रऽयतस्य। व
स्वः। ०। २३। पुरः। मात्रया। तन्वा। वृधान। न। ते। महिऽत्वं। अनु। अश्नुवं
ति। उभे इति। ते। विद्म। रजसी इति। पृथिव्याः। विष्णो इति। देव। त्वं। परम
स्य। वित्से। न। ते। विष्णो इति। जायमानः। न। जातः। देव। महिम्नः। परं। अं
तं। आप। उत्। अस्तभ्नाः। नाकं। ऋष्वं। बृहंतं। दाधर्थ। प्राचीं। ककुभं। पृ
थिव्याः। इरावती इ तीराऽवती। धेनुमती इति धेनुऽमती। हि। भूतं। सुयव
सिनी इति सुऽयवसिनी। मनुषे। दशस्या। वि। अस्तभ्नाः। रोदसी इति। वि

८१

ष्णो इति। एते इति। दाधर्थ। पृथिवीं। अभितः। मयूखैः। उरुं। यज्ञाय। चक्रथुः।
ऊं इति। लोकं। जनयंता। सूर्यं। उषसं। अग्निं। दासस्य। चित्। वृषऽशिप्र
स्य। मायाः। जघ्नथुः। नरा। पृतनाऽज्येषु। इंद्राविष्णू इति। दृंहिताः। शंबरस्य।
नव। पुरः। नवतिं। च। श्नथिष्टं। शतं। वर्चिनः। सहस्रं। च। साकं। हथः। अ
प्रति। असुरस्य। वीरान्। इयं। मनीषा। बृहती। बृहंता। उरुऽक्रमा। तवसा
। वर्धयंती। ररे। वां। स्तोमं। विदथेषु। विष्णो इति। पिन्वतं। इषः। वृजनेषु। इंद्र। वष
ट्। ते। विष्णो इति। आसः। आ। कृणोमि। तत्। मे। जुषस्व। शिपिऽविष्ट। हव्यं। व
र्धंतु। त्वा। सुऽस्तुतयः। गिरः। मे। ॥ २७ ॥ नु। मर्तः। दयते। सनिष्यन्। यः। वि
ष्णवे। उरुऽगायाय। दाशत्। प्र। यः। सत्राचा। मनसा। यजाते। एतावंतं। न

प॰पं॰६ यैं। आऽविवासात्। त्वं। विष्णो इति। सुऽमतिं। विश्वऽजन्यां। अप्रऽयुतां। एवऽ
८२ यावः। मतिं। दाः। पर्चः। यथा। नः। सुऽवितस्य। भूरेः। अश्वऽवतः। पुरुऽचंद्रस्य।
रायः। त्रिः। देवः। पृथिवीं। एषः। एतां। वि। चक्रमे। शतऽअर्चसं। महिऽत्वा। प्र।
विष्णुः। अस्तु। तवसः। तवीयान्। त्वेषं। हि। अस्य। स्थविरस्य। नाम। वि। चक्र
मे। पृथिवीं। एषः। एतां। क्षेत्राय। विष्णुः। मनुषे। दशस्यन्। ध्रुवासः। अस्य।
कीरयः। जनासः। उरुऽक्षितिं। सुऽजनिम। चकार। प्र। तत्। ते। अद्य। शि
पिऽविष्ट। नाम। अर्यः। शंसामि। वयुनानि। विद्वान्। तं। त्वा। गृणामि। तवसं।
अतव्यान्। क्षयंतं। अस्य। रजसः। पराके। किं। इत्। ते। विष्णो इति। परिऽ ८२
चक्ष्यं। भूत्। प्र। यत्। ववक्षे। शिपिऽविष्टः। अस्मि। मा। वर्पः। अस्मत्। अप। गूहः।

एतत्। यत्। अन्यऽरूपः। सं ऽइये। बभूथ। ०॥ २५ ॥ ॥ इति पंचमाष्टके षष्ठो ध्यायः

॥ ॥ ओम् ॥ ॥ तिस्रः। वाचः। प्र। वद। ज्योतिःऽअग्राः। याः। एतत्। दुह्रे। मधुऽदोघं।
ऊधः। सः। वत्सं। कृण्वन्। गर्भं। ओषधीनां। सद्यः। जातः। वृषभः। रोरवीति। यः।
वर्धनः। ओषधीनां। यः। अपां। यः। विश्वस्य। जगतः। देवः। ईन्नो। सः। त्रिऽधा
तु। शरणं। शर्म। यंसत्। त्रिऽवर्तु। ज्योतिः। स्वऽअभिष्टि। अस्मे इति। स्तरीः।
ऊं इति। त्वत्। भवति। सूते। ऊं इति। त्वत्। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे। एषः। पितुः।
पयः। प्रति। गृभ्णाति। माता। तेन। पिता। वर्धते। तेन। पुत्रः। यस्मिन्। विश्वानि।
भुवनानि। तस्थुः। तिस्रः। द्यावः। त्रेधा। सस्रुः। आपः। त्रयः। कोशासः। उपऽसे
चनासः। मध्वः। श्चोततंति। अभितः। विऽरप्शं। इदं। वचः। पर्जन्याय। स्वऽराजे।

प.पं.७
८३

हृदः। अस्तु। अंतरं। तत्। जुजोषत्। मयःऽभुवः। वृष्टयः। संतु। अस्मे इति। सुऽ
पिप्पलाः। ओषधीः। देवऽगोपाः। सः। रेतःऽधाः। वृषभः। शश्वतीनां। तस्मिन्।
आत्मा। जगतः। तस्थुषः। च। तत्। मा। ऋतं। पातु। शतऽशारदाय। ॥६॥ १। प
र्जन्याय। प्र। गायत। दिवः। पुत्राय। मीळ्हुषे। सः। नः। यवसं। इच्छतु। यः। गर्भं
। ओषधीनां। गवां। कृणोति। अर्वतां। पर्जन्यः। पुरुषीणां। तस्मै। इत्। आस्ये
। हविः। जुहोत। मधुमत्ऽतमं। इळां। नः। सं। यतं। करत्। ३। संवत्सरं। श
शयानाः। ब्राह्मणाः। व्रतऽचारिणः। वाचं। पर्जन्यऽजिन्वितां। प्र। मंडूकाः।
अवादिषुः। दिव्याः। आपः। अभि। यत्। एनं। आयन्। दृतिं। न। शुष्कं। सरसी
इति। शयानं। गवां। अह। न। मायुः। वत्सिनीनां। मंडूकानां। वग्नुः। अत्र। सं।

एति। यत्। ईं। एनान्। उशतः। अभि। अवर्षीत्। तृष्याऽवतः। प्राऽवृषि। आऽगता
यां। अख्खलीऽकृत्य। पितरं। न। पुत्रः। अन्यः। अन्यं। उप। वदंतं। एति॥ अन्यं। अन्यः।
अनु। गृभ्णाति। एनोः। अपां। प्रऽसर्गे। यत्। अमंदिषातां। मंडूकः। यत्। अभि
ऽवृष्टः। कनिस्कन्। पृश्निः। संऽपृंक्ते। हरितेन। वाचं॥ यत्। एषां। अन्यः। अन्य
स्य। वाचं। शाक्तस्यऽइव। वदति। शिक्षमाणः। सर्वं। तत्। एषां। समृधाऽइव।
पर्व। यत्। सुऽवाचः। वदथन। अधि। अप्ऽसु॥ ३॥ गोऽमायुः। एकः। अजऽ
मायुः। एकः। पृश्निः। एकः। हरितः। एकः। एषां। समानं। नाम। बिभ्रतः। विऽरू
पाः। पुरुऽत्रा। वाचं। पिपिशुः। वदंतः॥ ब्राह्मणासः। अतिऽरात्रे। न। सोमे। सरः।
न। पूर्णं। अभितः। वदंतः। संवत्सरस्य। तत्। अहः। इति। परि। स्थ। यत्। मंडूकाः।

प्रावृषीणं। बभूव। ब्राह्मणासः। सोमिनः। वाचं। अक्रत। ब्रह्म। कृण्वंतः। परिवत्सरी
णं। अध्वर्यवः। घर्मिणः। सिस्विदानाः। आविः। भवंति। गुह्याः। न। के। चित्। देवऽहि
तिं। जुगुपुः। द्वादशस्य। ऋतुं। नरः। न। प्र। मिनंति। एते। संवत्सरे। प्रावृषि। आऽ
गतायां। तप्ताः। घर्माः। अश्नुवते। विऽसर्गं। गोऽमायुः। अदात्। अजऽमायुः। अ
दात्। पृश्निः। अदात्। हरितः। नः। वसूनि। गवां। मंडूकाः। ददतः। शतानि। सहस्र
ऽसावे। प्र। तिरंते। आयुः॥ ४॥ इंद्रासोमा। तपतं। रक्षः। उब्जतं। नि। अर्पयतं। वृ
षणा। तमःऽवृधः। परा। शृणीतं। अचितः। नि। ओषतं। हतं। नुदेथां। नि। शिशी
तं। अत्रिणः। इंद्रासोमा। सं। अघऽशंसं। अभि। अघं। तपुः। ययस्तु। चरुः। अ
ग्निवान्ऽइव। ब्रह्मऽद्विषे। क्रव्यऽअदे। घोरऽचक्षसे। द्वेषः। धत्तं। अनवायं। कि

मीदिने। इंद्रासोमा। दुःऽकृतः। वव्रे। अंतः। अनारंभणे। तमसि। प्र। विध्यतं।
यथा। न। अतः। पुनः। एकः। चन। उत्ऽअयत्। तत्। वां। अस्तु। सहसे। मन्यु
ऽमत्। शवः। इंद्रासोमा। वर्तयतं। दिवः। वधं। सं। पृथिव्याः। अघऽशंसाय।
तर्हणं। उत्। तक्षतं। स्वर्यं। पर्वतेभ्यः। येन। रक्षः। ववृधानं। निऽजूर्वथः।
।४। परि। अग्निऽतप्तेभिः। युवं। अश्महन्मऽभिः। तपुःऽवधेभिः। अजरेभिः। अ
त्रिणः। नि। पर्शाने। विध्यतं। यंतु। निःऽस्वरं। ५। इंद्रासोमा। परि। वां। भूतु। वि
श्वतः। इयं। मतिः। कक्ष्या। अश्वाऽइव। वाजिना। यां। वां। होत्रां। परिऽहिनोमि
। मेधया। इमा। ब्रह्माणि। नृपतीऽइवेति नृपतीऽइव। जिन्वतं। प्रति। स्मरेथां। तु
जयत्ऽभिः। एवैः। हतं। द्रुहः। रक्षसः। भंगुरऽवतः। इंद्रासोमा। दुःऽकृते। मा। सुऽ

प॰ पं॰ ७
८५

गं । भूत् । यः । नः । कृदा । चित् । अभिऽदासति । द्रुहा । यः । मा । पाकेन । मनसा ।
चरंतं । अभिऽचष्टे । अनृतेभिः । वचःऽभिः । आपःऽइव । काशिना । संऽगृभीताः
। असन् । अस्तु । असतः । इंद्र । वक्ता । ये । पाकऽशंसं । विऽहरंते । एवैः । ये । वा ।
भद्रं । दूषयंति । स्वधाभिः । अहये । वा । तान् । प्रऽददातु । सोमः । आ । वा । दधा
तु । निःऽऋतेः । उपऽस्थे । यः । नः । रसं । दिप्सति । पित्वः । अग्ने । यः । अश्वानां । यः ।
गवां । यः । तनूनां । रिपुः । स्तेनः । स्तेयऽकृत् । दभ्रं । एतु । नि । सः । हीयतां । तन्वा । त
ना । च । परः । सः । अस्तु । तन्वा । तना । च । तिस्रः । पृथिवीः । अधः । अस्तु ।
विश्वाः । प्रति । शुष्यतु । यशः । अस्य । देवाः । यः । नः । दिवा । दिप्सति । यः । च । नक्तं ।
सुऽविज्ञानं । चिकितुषे । जनाय । सत् । च । असत् । च । वचसी इति । पस्पृधाते

८५

इति। तयोः। यत्। सत्यं। यतरत्। ऋजीयः। तत्। इत्। सोमः। अवति। हंति। असत्
त्। न। वै। ऊं इति। सोमः। वृजिनं। हिनोति। न। क्षत्रियं। मिथुया। धारयंतं। हंति
। रक्षः। हंति। असत्। वदंतं। उभौ। इंद्रस्य। प्रऽसितौ। शयाते इति। यदि। वा। अ
हं। अनृतऽदेवः। आस। मोघं। वा। देवान्। अपिऽऊहे। अग्ने। किं। अस्मभ्यं। जा
तऽवेदः। हृणीषे। द्रोघऽवाचः। ते। निःऽऋथं। सचंतां। अद्य। मुरीय। यदि। यातु
ऽधानः। अस्मि। यदि। वा। आयुः। ततप। पुरुषस्य। अध। सः। वीरैः। दशऽभिः।
वि। यूयाः। यः। मा। मोघं। यातुऽधान। इति। आह। ७ यः। मा। अयातुं। यातु
ऽधान। इति। आह। यः। वा। रक्षाः। शुचिः। अस्मि। इति। आह। इंद्रः। तं। हंतु।
महता। वधेन। विश्वस्य। जंतोः। अधमः। पदीष्ट। प्रऽया। जिगाति। खर्गला।

प.पं.७
८६

इव। नक्तं। अप। द्रुहा। तन्वं। गूहमाना। वव्रान्। अनंतान्। अव। सा। पदीष्ट। ग्रा
वाणः। घ्नंतु। रक्षसः। उपब्दैः। वि। तिष्ठध्वं। मरुतः। विक्षु। इच्छत। गृभायत। र
क्षसः। सं। पिनष्टन। वयः। ये। भूत्वी। पतयंति। नक्तऽभिः। ये। वा। रिपः। दधि
रे। देवे। अध्वरे। प्र। वर्तय। दिवः। अश्मानं। इंद्र। सोमऽशितं। मघऽवन्। सं। शि
शाधि। प्राक्तात्। अपाक्तात्। अधरात्। उदक्तात्। अभि। जहि। रक्षसः। प
र्वतेन। एते। ऊं इति। त्ये। पतयंति। श्वऽयातवः। इंद्रं। दिप्संति। दिप्सवः। अदा
भ्यं। शिशीते। शक्रः। पिशुनेभ्यः। वधं। नूनं। सृजत्। अशनिं। यातुमत्ऽ
भ्यः॥ ८ इंद्रः। यातूनां। अभवत्। पराऽशरः। हविःऽमथीनां। अभि। आऽ
विवासतां। अभि। इत्। ऊं इति। शक्रः। परशुः। यथा। वनं। पात्राऽइव। भिं

८६

वि। चक्ष्व।

दनु। सतः। एति। रक्षसः। उलूकऽयातुं। शुशुलूकऽयातुं। जहि। श्वऽयातुं।
उत। कोकऽयातुं। सुपर्णऽयातुं। उत। गृध्रऽयातुं। दृषदाऽइव। प्र। मृण। र
क्षः। इंद्र। मा। नः। रक्षः। अभि। नट्। यातुमाऽवतां। अप। उच्छतु। मिथुना।
या। किमीदिना। पृथिवी। नः। पार्थिवात्। पातु। अंहसः। अंतरिक्षं। दिव्यात्।
पातु। अस्मान्। इंद्र। जहि। पुमांसं। यातुऽधानं। उत। स्त्रियं। मायया। शाशदा
नां। विऽग्रीवासः। मूरऽदेवाः। ऋदंतु। मा। ते। दृशन्। सूर्यं। उत्ऽचरंतं। प्रति
। चक्ष्व। इंद्रः। च। सोम। जागृतं। रक्षःऽभ्यः। वधं। अस्यतं। अशनिं। यातुमत्
ऽभ्यः॥ ५ ॥ अनुवाकः॥ ६॥ ॥ सप्तमं मंडलं॥ ॥ मा। चित्। अन्यत्। वि। शंसत। स
खायः। मा। रिषण्यत। इंद्रं। इत्। स्तोत। वृषणं। सचा। सुते। मुहुः। उक्था। च। शंस

१·१·७
८७

ता।अवऽक्रक्षिणं।वृषभं।यथा।अजुरं।गां।न।चर्षणिऽसहं।विऽद्वेषणं।संऽ
वनना।उभयंऽकरं।मंहिष्ठं।उभयाविनं।यत्।चित्।हि।त्वा।जनाः।इमे।
नाना।हवंते।ऊतये।अस्माकं।ब्रह्म।इदं।इंद्र।भूतु।ते।अहा।विश्वा।च।
वर्धनं।वि।तर्तूर्यंते।मघऽवन्।विपःऽचितः।अर्यः।विपः।जनानां।उप।
क्रमस्व।पुरुऽरूपं।आ।भर।वाजं।नेदिष्ठं।ऊतये।महे।चन।त्वां।अद्रि
ऽवः।परा।शुल्काय।देयां।न।सहस्राय।न।अयुताय।वज्रिऽवः।न।श
ताय।शतऽमघ॥१०॥वस्यान्।इंद्र।असि।मे।पितुः।उत।भ्रातुः।अभुंज
तः।माता।च।मे।छदयथः।समा।वसो इति।वसुऽत्वनाय।राधसे।क्व।इय
थ।क्व।इत्।असि।पुरुऽत्रा।चित्।हि।ते।मनः।अलर्षि।युध्म।खजऽकृत्।

८७

पुरंऽदराय । गायत्राः । अगासिषुः । प्र । अस्मै । गायत्रं । अर्चत । ववातुः । यः । पु
रंऽदरः । याभिः । काण्वस्य । उप । बर्हिः । आऽसदं । यासत् । वज्री ॥ भिनत् । पुरः ।
ये । ते । संति । दशऽग्विनः । शतिनः । ये । सहस्रिणः । अश्वासः । ये । ते । वृषणः । र
घुऽद्रुवः । तेभिः । नः । तूयं । आ । गहि । आ । तु । अद्य । सबःऽदुघां । हुवे । गायत्रऽवेप
सं । इंद्रं । धेनुं । सुऽदुघां । अन्यां । इषं । उरुऽधारां । अरंऽकृतं ॥ ११ ॥ यत् । तुदत् । सूरः ।
एतशं । वंकू इति । वातस्य । पर्णिना । वहत् । कुत्सं । आर्जुनेयं । शतऽक्रतुः । त्स
रत् । गंधर्वं । अस्तृतं । यः । ऋते । चित् । अभिऽश्रिषः । पुरा । जत्रुऽभ्यः । आऽतृदः ।
संऽधाता । संऽधिं । मघऽवा । पुरुऽवसुः । इष्कर्ता । विऽह्रुतं । पुनरिति । मा । भूम । नि
ष्ट्याःऽइव । इंद्र । त्वत् । अरणाःऽइव । वनानि । न । प्रऽजहितानि । अद्रिऽवः । दुरो

प॰ पं॰ ७ षासः। अमन्महि। अमन्महि। इंद्र। अनाभ्रावः। अनुग्रासः। च। वृत्रऽहन्। सकृत्।
८८ सुते। महत्ता। शूर। राधसा। अनु। स्तोमं। मुदीमहि। यदि। स्तोमं। मम। श्रवत्।
अस्माकं। इंद्रं। इंदवः। तिरः। पवित्रं। सस्ऽवांसः। आशवः। मंदंतु। तुग्र्यऽवृधः।
॥ १२॥ ०। सधऽस्तुतिं। व वातुः। सख्युः। आ। गहि। उपऽस्तुतिः। मघोनां। प्र। त्वा।
। अवतु। अध। ते। वश्मि। सुऽस्तुतिं। सोत। हि। सोमं। अद्रिऽभिः। आ। ईं। एनं।
अप्ऽसु। धावत। गव्या। वस्त्राऽइव। वासयंतः। इत्। नरः। निः। धुक्षन्। वक्ष
णाभ्यः। अध। ज्मः। अध। वा। दिवः। बृहतः। रोचनात्। अधि। अया। वर्धस्व।
तन्वा। गिरा। मम। आ। जाता। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। पृण। इंद्राय। सु। मदि
न्ऽतमं। सोमं। सोत। वरेण्यं। शक्रः। एनं। पीपयत्। विश्वया। धिया। हिन्वानं।

८८

न। वाजऽयुं। मा। त्वा। सोमस्य। गल्दया। सदा। याचन्। अहं। गिरा। भूर्णिं। मृगं। न।
सवनेषु। चुक्रुधं। कः। इंद्रं। न। याचिषत्॥ १२ मदेन। इषितं। मदं। उग्रं। उग्रेण
। शवसा। विश्वेषां। तरुतारं। मदऽच्युतं। मदे। हि। स्म। ददाति। नः॥ शेवारे। वा
र्या। पुरु। देवः। मर्ताय। दाशुषे। सः। सुन्वते। च। स्तुवते। च। रासते। विश्वऽगूर्त्तः।
अरिऽस्तुतः। आ। इंद्र। याहि। मत्स्व। चित्रेण। देव। राधसा। सरः। न। प्रासि। उद
रं। सपीतिऽभिः। आ। सोमेभिः। उरु। स्फिरं। आ। त्वा। सहस्रं। आ। शतं। युक्ताः
। रथे। हिरण्यये। ब्रह्मऽयुजः। हरयः। इंद्र। केशिनः। वहंतु। सोमऽपीतये। आ।
त्वा। रथे। हिरण्यये। हरी इति। मयूरऽशेप्या। शितिऽपृष्ठा। वहतां। मध्वः। अंध
सः। विवक्षणस्य। पीतये॥ १४ पिब। तु। अस्य। गिर्वणः। सुतस्य। पूर्वपाःऽइव। प

शि॰ऽकृतस्य। रश्मिनः। दूयं। आऽसुतिः। चारुः। मदाय। पत्यते। यः। एकः। अस्ति। दंसना। महान्। उग्रः। अभि। व्रतैः। गमत्। सः। शिप्री। न। सः। योषत्। आ। गमत्। हवं। न। परि। वर्जति। त्वं। पुरं। चरिष्ण्वं। वधैः। शुष्णस्य। सं। पिणक्। त्वं। भाः। अनु। चरः। अध। द्विता। यत्। इंद्र। हव्यः। भुवः। मम। त्वा। सूरे। उत्ऽइते। मम। मध्यंदिने। दिवः। मम। प्रऽपित्वे। अपिऽशर्वरे। वसो। इति। आ। स्तोमासः। अवृत्सत। स्तुहि। स्तुहि। इत्। एते। घ। ते। मंहिष्ठासः। मघोनां। निंदितऽअश्वः। प्रऽपथी। परमऽज्याः। मघस्य। मेध्यऽअतिथे। १५ आ। यत्। अश्वान्। वनन्ऽवतः। श्रद्धया। अहं। रथे। रुहं। उत। वामस्य। वसुनः। चिकेतति। यः। अस्ति। याद्वः। पशुः। यः। ऋज्रा। महं। ममहे। सह। त्वचा। हिरण्यया। एषः। विश्वानि। अभि।

अस्तु। सौभगं। आऽसंगस्य। स्वनत्ऽरथः। अध। प्लायोगिः। अति। दासत्। अन्यान्। आऽसंगः। अग्ने। दशऽभिः। सहस्रैः। अध। उक्षणः। दश। मह्यं। रुशंतः। नळाःऽइव। सरसः। निः। अतिष्ठन्। अनु। अस्य। स्थूरं। ददृशे। पुरस्तात्। अनस्थः। ऊरुः। अवऽरंबमाणः। शश्वती। नारी। अभिऽचक्ष्य। आह। सुऽभद्रं। अर्य। भोजनं। बिभर्षि। ३४ १६ इदं। वसो इति। सुतं। अंधः। पिब। सुऽपूर्णं। उदरं। अनाभयिन्। ररिम। ते। नृऽभिः। धूतः। सुतः। अश्नैः। अव्यः। वारैः। परिऽपूतः। अश्वः। न। निक्तः। नदीषु। तं। ते। यवं। यथा। गोभिः। स्वादुं। अकर्म। श्रीणंतः। इंद्र। त्वा। अस्मिन्। सधऽमादे। इंद्रः। इत्। सोमऽपाः। एकः। इंद्रः। सुतऽपाः। विश्वऽआयुः। अंतः। देवान्। मर्त्यान्। च। न। यं। शुक्रः। न। दुःऽआशीः। तृप्राः।

प.पं.७ उरुऽव्यचसं। अपऽस्फण्वते। स्तुऽहार्दं।। १७ गोभिः। यत्। ईं। अन्ये। अस्मत्। म

९० गं। न। व्राः। मृगयंते। अभिऽत्सरंति। धेनुऽभिः। त्रयः। इंद्रस्य। सोमाः। सुतासः। सं

तु। देवस्य। स्वे। क्षये। सुतऽपाव्नः। त्रयः। कोशासः। श्चोतंति। तिस्रः। चम्वः। सुऽ

पूर्णाः। समाने। अधि। भार्मन्। शुचिः। असि। पुरुनिःऽस्थाः। क्षीरैः। मध्यतः

। आऽशीर्तः। दध्ना। मंदिष्ठः। शूरस्य। इमे। ते। इंद्र। सोमाः। तीव्राः। अस्मे इति। सु

तासः। शुक्राः। आऽशिरं। याचंते।। १८ तान्। आऽशिरं। पुरोळाशं। इंद्र। इमं।

सोमं। श्रीणीहि। रेवंतं। हि। त्वा। शृणोमि। हृत्ऽसु। पीतासः। युध्यंते। दुःऽ

मदासः। न। सुरायां। ऊधः। न। नग्नाः। जरंते। रेवान्। इत्। रेवतः। स्तोता। स्यात्। ९०

त्वाऽवतः। मघोनः। प्र। इत्। ऊं इति। हरिऽवः। श्रुतस्य। उक्थ। चन। शस्यमानं।

अगोः। अरिः। आ। चिकेत। न। गायत्रं। गीयमानं। मा। नः। इंद्र। पीयत्नवे। मा। शर्द्ध
ते। परा। दाः। शिक्ष। शचीऽवः। शचीभिः॥ १९॥ तत्। इत्। अर्थाः। इंद्र। त्वाऽयंतः। सखा
यः। कण्वाः। उक्थेभिः। जरंते। न। घ। ईं। अन्यत्। आ। पपन। वज्रिन्। अपसः। नवि
ष्टौ। तव। इत्। उं। इति। स्तोमं। चिकेत। इच्छंति। देवाः। सुन्वंतं। न। स्वप्नाय। स्पृहयंति
। यंति। प्रऽमादं। अतंद्राः। ओ इति। सु। प्र। याहि। वाजेभिः। मा। हृणीथाः। अभि। अ
स्मान्। महान्ऽइव। युवऽजानिः। मो इति। सु। अद्य। दुःऽहनावान्। सायं। करत्।
आरे। अस्मत्। अश्रीरःऽइव। जामाता॥ २०॥ विद्म। हि। अस्य। वीरस्य। भूरिऽदा
वरीं। सुऽमतिं। त्रिषु। जातस्य। मनांसि। आ। तु। सिंच। कण्वऽमंतं। न। घ। विद्म।
शवसानात्। यशःऽतरं। शतंऽऊतेः। ज्येष्ठेन। सोतः। इंद्राय। सोमं। वीराय। शक्रा

यः। भरः। पिबत्। नर्यीय। यः। वेदिष्ठः। अव्यथिषु। अश्वऽवंतं। जरितृऽभ्यः। वाजं।
स्तोतृऽभ्यः। गोऽमंतं। पन्यंऽपन्यं। इत्। सोतारः। आ। धावत। मद्याय। सोमं। वी
राय। शूराय॥ २१॥ पात। वृत्रऽहा। सुऽतं। आ। घ। गमत्। न। आरे। अस्मत्। नि। य
मते। शतऽऊतिः। आ। इंद्र। हरीऽइति। ब्रह्मऽयुजा। शग्मा। वक्षतः। सखायं। गीः
ऽभिः। श्रुतं। गिर्वणसं। स्वादवः। सोमाः। आ। याहि। श्रीताः। सोमाः। आ। याहि।
शिप्रिन्। ऋषिऽवः। शचीऽवः। न। अयं। अच्छ। सधऽमादं। स्तुतः। च। याः। त्वा।
वर्धंति। महे। राधसे। नृम्णाय। इंद्र। कारिणं। वृधंतः। गिरः। च। याः। ते। गिर्वाहः।
उक्था। च। तुभ्यं। तानि। सत्रा। दधिरे। शवांसि॥ २२॥ एव। इत्। एषः। तुविऽकूर्मिः।
। वाजान्। एकः। वज्रऽहस्तः। सनात्। अमृक्तः। दयते। हंता। वृत्रं। दक्षिणेन। इंद्रः।

पुरु। पुरुऽहूतः। महान्। महीभिः। शचीभिः। यस्मिन्। विश्वाः। चर्षणयः। उ
त। द्यौ। त्वा। न्रयांसि। च। अनु। धा। द्युत्। मंदी। मघोनः। एषः। एतानि। चकार। इंद्रः
। विश्वा। यः। अति। शृण्वे। वाजऽदावा। मघोनां। प्रऽभर्त्ता। रथं। गव्यंतं। अपा
कात्। चित्। यं। अवति। इनः। वसु। सः। हि। वोळ्हा॥ २३॥ सनिता। विप्रः। अर्व
त्ऽभिः। हंता। वृत्रं। नृऽभिः। शूरः। सत्यः। अविता। विधंतं। यजध्व। एनं। प्रियऽ
मेधाः। इंद्रं। सत्राचा। मनसा। यः। भूत्। सोमैः। सत्यऽमद्वा। गाथऽश्रवसं। स
त्ऽपतिं। श्रवःऽकामं। पुरुऽत्मानं। कण्वासः। गात। वाजिनं। यः। ऋते। चि
त्। गाः। पदेभ्यः। दात्। सखा। नृऽभ्यः। शचीऽवान्। ये। अस्मिन्। कामं। अश्रि
यन्। इत्था। धीऽवंतं। अद्रिऽवः। काण्वं। मेध्यऽअतिथिं। मेषः। भूतः। अभि। य

प॰पं॰७
९२

नू। अयः। त्रि॒ऽक्ष। विभिंदोद्वति विऽभिंदो। अस्मै। चत्वारि। अयुता। ददत्। अष्ट। प
रः। सहस्रा। उत। स्म। स्येद्वति। पयः॑ऽवृधा। माकी॒द्वति। रण॑स्य। नप्त्या। जनित्वना
य। ममहे। २४॥ पिब। स्म। तस्य। रश्मिनः। मत्स्व। नः। इंद्र। गोऽमतः। आपिः। नः। बो
धि। सधऽमाद्यः। वृधे। अस्मान्। अवंतु। ते। धियः। भूयाम। ते। सुऽमतौ। वाजि
नः। वयं। मा। नः। स्तः। अभिऽमातये। अस्मान्। चित्राभिः। अवतात्। अभिष्टिऽभिः
। आ। नः। स्म्नेषु। यमय। दुमाः। ऊंद्वति। त्वा। पुरुवसोद्वति पुरुऽवसो। गिरः।
वर्धंतु। याः। मम। पावकऽवर्णाः। शुचयः। विपःऽचितः। अभि। स्तोमैः। अनूष
त। अयं। सहस्रं। ऋषिऽभिः। सहःऽकृतः। समुद्रःऽइव। पप्रथे। सत्यः। सः।
अस्य। महिमा। गृणे। शवः। यज्ञेषु। विप्रऽराज्ये। इंद्रं। इत्। देवऽतातये। इंद्रं।

९२

प्रऽयति। अध्वरे। इंद्रं। संऽईके। वनिनः। हवामहे। इंद्रं। धनस्य। सातये॥ २५ इंद्रः। म
ह्ना। रोदसी इति। पप्रथत्। शवः। इंद्रः। सूर्यं। अरोचयत्। इंद्रे। ह। विश्वा। भुवनानि।
येमिरे। इंद्रे। सुवानासः। इंदवः॥०॥ इंद्रं। स्तोमेभिः। आयवः। संऽईचीनासः। ऋभ
वः। सं। अस्वरन्। रुद्राः। गृणंत। पूर्व्यं। अस्य। द्यूत। इंद्रः। ववृधे। वृष्ण्यं। शवः। मदे।
सुतस्य। विष्णवि। अद्य। तं। अस्य। महिमानं। आयवः। अनु। स्तुवंति। पूर्वऽथा।
तत्। त्वा। याभिः। सुऽवीर्यं। तत्। ब्रह्म। पूर्वऽचित्तये। येन। यतिऽभ्यः। भृगवे।
धने। हिते। येन। प्रस्कण्वं। आविथ। येन। समुद्रं। असृजः। महीः। अपः। तत्
। इंद्र। वृष्णि। ते। शवः। सद्यः। सः। अस्य। महिमा। न। संऽनशे। यं। क्षोणीः। अनु
ऽचक्रदे। २६ आ। गधि। नः। इंद्र। पत्त्। त्वा। रयिं। याभिः। सुऽवीर्यं। आ। गधि। वाजा

प.पं.७ ९३

या। प्रथमं। सिसासन्ते। शग्धि। स्तोमाय। पूर्व्य। शग्धि। नः। अस्य। यत्। ह। पौरं।
आविथ। धियः। इंद्र। सिसासतः। शग्धि। यथा। रुशमं। श्यावकं। कृपं। इंद्र।
प्र। आवः। स्वःऽनरं। कत्। नव्यः। अतसीनां। तुरः। गृणीत। मर्त्यः। नहि। नु।
अस्य। महिमानं। इंद्रियं। स्वः। गृणंतः। आनशुः। कत्। ऊं इति। स्तुवंतः। ऋ
तऽयंत। देवता। ऋषिः। कः। विप्रः। ओहते। कदा। हवं। मघऽवन्। इंद्र। सुन्व
तः। कत्। ऊं इति। स्तुवतः। आ। गम। उत्। ऊं इति। त्ये। मधुमत्ऽतमाः। गि
रः। स्तोमासः। ईरते। सत्राऽजितः। धनऽसाः। अक्षितऽऊतयः। वाजऽयंतः।
रथाःऽइव। २७ कण्वाःऽइव। भृगवः। सूर्याःऽइव। विश्वं। इत्। धीतं। आन
शुः। इंद्रं। स्तोमेभिः। महयंतः। आयवः। प्रियऽमेधासः। अस्वरन्। युक्ष्व। हि।

९३

वृत्रहन्ऽतम। हरी इति। इंद्र। पराऽवतः। अर्वाचीनः। मघऽवन्। सोमऽपीतये।
उग्रः। ऋष्वेभिः। आ। गहि। इमे। हि। ते। कारवः। वावशुः। धिया। विप्रासः। मेधऽ
साऽतये। सः। त्वं। नः। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। वेनः। न। शृणुधि। हवं। निः। इंद्र। बृ
हती भ्यः। वृत्रं। धनुऽभ्यः। अस्फुरः। निः। अर्बुदस्य। मृगयस्य। मायिनः। निः।
पर्वतस्य। गाः। आजः। निः। अग्नयः। रुरुचुः। निः। ऊं इति। सूर्यः। निः। सोमः।
इंद्रियः। रसः। निः। अंतरिक्षात्। अधमः। महां। अहिं। कृषे। तत्। इंद्र। पौंस्यं।
२८ यं। मे। दुः। इंद्रः। मरुतः। पाकऽस्थामा। कौरयाणः। विश्वेषां। त्मना। शो
भिष्ठं। उपऽइव। दिवि। धावमानं। रोहितं। मे। पाकऽस्थामा। सुऽधुरं। कक्ष्य
ऽप्रां। अदात्। रायः। विऽबोधनं। यस्मै। अन्ये। दश। प्रति। धुरं। वहंति। वह्नयः।

प॰पं॰७
९४

अस्तं। वयः। न। तुग्र्यं। आत्मा। पितुः। तनूः। वासः। ओजःऽदाः। अभिऽअंजनं। तुरीयं। इत्। रोहितस्य। पाकऽस्थामानं। भोजं। दातारं। अब्रवं। २५ यत्। इंद्र। प्राक्। अपाक्। उदक्। न्यक्। वा। हूयसे। नृऽभिः। सिम। पुरु। नृऽसूतः। असि। आनवे। असि। प्रऽशर्ध। तुर्वशे। यत्। वा। रुमे। रुशमे। श्यावके। कृपे। इंद्र। मादयसे। सचा। कण्वासः। त्वा। ब्रह्मऽभिः। स्तोमऽवाहसः। इंद्र। आ। यच्छंति। आ। गहि। यथा। गौरः। अपा। कृतं। तृष्यन्। एति। अव। इरिणं। आऽपित्वे। नः। प्रऽपित्वे। तूयं। आ। गहि। कण्वेषु। सु। सचा। पिब। मंदंतु। त्वा। मघऽवन्। इंद्र। इंदवः। राधःऽदेयाय। सुन्वते। आऽमुष्य। सोमं। अपिबः। चमू इति। सुतं। ज्येष्ठं। तत्। दधिषे। सहः। प्र। चक्रे। सहसा। सहः। बभंज। मन्युं। ओजसा। विश्वे।

९४

ते । इंद्र । पृतनाऽयवः । यद्धोइति । नि । वृक्षाःऽइव । येमिरे ॥ ३० ॥ सहस्रेणऽइव । स
चते । यविऽयुधा । यः । ते । आनट् । उपऽस्तुतिं । पुत्रं । प्रावर्गं । कृणुते । सुऽवीर्ये । दा
श्नोति । नमःउक्तिऽभिः । मा । भेम । मा । श्रमिष्म । उग्रस्य । सख्ये । तव । महत् । ते ।
वृष्णः । अभिऽचक्ष्यं । कृतं । पश्येम । तुर्वशं । यदुं । सव्यां । अनु । स्फिग्यं । ववसे । वृ
षा । न । दानः । अस्य । रोषति । मध्वा । संऽपृक्ताः । सारघेण । धेनवः । तूयं । आ । इहि ।
द्रव । पिब । अश्वी । रथी । सुऽरूपः । इत् । गोऽमान् । इत् । इंद्र । ते । सखा । श्वात्रऽभा
जा । वयसा । सचते । सदा । चंद्रः । याति । सभां । उप । ऋश्यः । न । तृष्यन् । अवऽपानं
। आ । गहि । पिब । सोमं । वशान् । अनु । निऽमेघमानः । मघऽवन् । दिवेऽदिवे । ओ
जिष्ठं । दधिषे । सहः ॥ ३१ ॥ अध्वर्यो इति । द्रवय । त्वं । सोमं । इंद्रः । पिपासति । उप ।

प॰ पं॰ ७

९५

नूनं। युयुजे। वृषणा। हरी इति। आ। च। जगाम। वृत्रऽहा। स्वयं। चित्। सः। मन्य
ते। दाशुरिः। जनः। यत्र। सोमस्य। तृंपसि। इदं। ते। अन्नं। युज्यं। संऽउक्षितं। तस्य
। आ। इहि। प्र। द्रव। पिब। रथेऽस्थाय। अध्वर्यवः। सोमं। इंद्राय। सोतन। अधि
। ब्रध्नस्य। अद्रयः। वि। चक्षते। सुन्वंतः। दाश्वऽअध्वरं। उप। ब्रध्नं। वावाता। वृ
षणा। हरी इति। इंद्रं। अपऽसु। वक्षतः। अर्वांचं। त्वा। ॰ प्र। पूषणं। वृणीमहे। युज्या
य। पुरुऽवसुं। सः। शक्र। शिक्ष। पुरुऽहूत। नः। धिया। तुजे। राये। विऽमोचन। २२ ॥
सं। नः। शिशीहि। भुरिजोःऽइव। क्षुरं। रास्व। रायः। विऽमोचन। त्वेइति। तत्। नः।
सुऽवेदं। उस्रियं। वसु। यं। त्वं। हिनोषि। मर्त्यं। वेमि। त्वा। पूषन्। ऋंजसे। वेमि
। स्तोतवे। आघृणे। न। तस्य। वेमि। अरणं। हि। तत्। वसो इति। स्तुषे। पज्राय।

९५

सा मन्ने। परा। गावः। यवसं। कत्। चित्। आघृणे। नित्यं। रेक्णः। अमर्त्य। अस्माकं

। पूषन्। अविता। शिवः। भव। मंहिष्ठः। वाजऽसातये। स्थूरं। राधः। शताऽअश्वं

। कुरुङ्गस्य। दिविऽस्थिषु। राज्ञः। त्वेषस्य। सुऽभगस्य। रातिषु। तुर्वशेषु। अम

न्महि। धीभिः। सातानि। काण्वस्य। वाजिनः। प्रियऽमेधैः। अभिद्युऽभिः। षष्टिं। स

हस्रा। अनु। निःऽमजां। अजे। निः। यूथानि। गवां। ऋषिः। वृक्षाः। चित्। मे। अभिऽपि

त्वे। अरारणुः। गां। भजंत। मेहना। अश्वं। भजंत। मेहना॥ जेत्रिधि हूः। ३२ ॥ इति

पंचमाष्टके सप्तमो ध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥ दूरात्। इहऽइव। यत्। सती। अरुणऽ

प्सुः। अशिश्वित्। वि। भानुं। विश्वधा। अतनत्। नऽवत्। दस्रा। मनःऽयुजा

। रथेन। पृथुऽपाजसा। सचेथे इति। अश्विना। उषसं। युवाभ्यां। वाजिनीवसू इति।

प॰ पं॰ ८

९६

वाजिनीऽवसू। प्रति। स्तोमाः। अदृक्षत। वाचं। दूतः। यथा। ओहिषे। पुरुऽ
प्रिया। नः। ऊतये। पुरुऽमंद्रा। पुरुवसू इति पुरुऽवसू। स्तुषे। कण्वासः। अश्वि
ना। मंहिष्ठा। वाजऽसातमा। इषयंता। शुभः। पती इति। गंतारा। दाशुषः। गृहं।
।१। ता। सुऽदेवाय। दाशुषे। सुऽमेधां। अविऽतारिणीं। घृतैः। गव्यूतिं। उक्षतं।
आ। नः। स्तोमं। उप। द्रवत्। तूयं। श्येनेभिः। आशुऽभिः। यातं। अश्वेभिः। अश्वि
ना। येभिः। तिस्रः। पराऽवतः। दिवः। विश्वानि। रोचना। त्रीन्। अक्तून्। परिऽदी
यथः। उत। नः। गोऽमतीः। इषः। उत। सातीः। अहःऽविदा। वि। पथः। सातये। सितं
।आ। नः। गोऽमंतं। अश्विना। सुऽवीरं। सुऽरथं। रयिं। वोळ्हं। अश्वऽवतीः। इषः।
॥२ ववृधाना। शुभः। पती इति। दस्रा। हिरण्यवर्तनी इति हिरण्यऽवर्तनी। पिब

९६

तं। सोम्यं। मधु। अस्मभ्यं। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। मघवत्ऽभ्यः। च। सऽ
प्रथः। छर्दिः। यंतं। अदाभ्यं। नि। सु। ब्रह्म। जनानां। या। अविष्टं। तूयं। आ। गतं। मो
इति। सु। अन्यान्। उप। अरतं। अस्य। पिबतं। अश्विना। युवं। मदस्य। चारुणः। म
ध्वः। रातस्य। धिष्ण्या। अस्मे इति। आ। वहतं। रयिं। शतऽवंतं। सहस्रिणं। पुरुऽक्षुं
। विश्वऽधायसं। ३ पुरुऽत्रा। चित्। हि। वां। नरा। विऽह्वयंते। मनीषिणः। वाघ
त्ऽभिः। अश्विना। आ। गतं। जनासः। वृक्तऽबर्हिषः। हविष्मंतः। अरंऽकृतः। यु
वां। हवंते। अश्विना। अस्माकं। अद्य। वां। अयं। स्तोमः। वाहिष्ठः। अंतमः। युवा
भ्यां। भूतु। अश्विना। यः। ह। वां। मधुनः। दृतिः। आऽहितः। रथऽचर्षणे। ततः।
पिबतं। अश्विना। तेन। नः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। पश्वे। तोकाय। शं।

प०पं०८
९७

गवे।वहतं।पीवरीः।इषः।।४ उत।नः।दिव्याः।इषः।उत।सिंधून्।अहःऽविदा।अ
प।द्वाराऽइव।वर्षथः।कदा।वां।तौग्र्यः।विधत्।समुद्रे।जहितः।नरा।०।युवं।क
ण्वाय।नासत्या।अपिऽरिप्ताय।हर्म्ये।शश्वत्।ऊतीः।दशस्यथः।ताभिः।आ।या
तं।ऊतिऽभिः।नव्यसीभिः।सुशस्तिऽभिः।यत्।वां।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू
।हुवे।यथा।चित्।कण्वं।आवतं।प्रियऽमेधं।उपऽस्तुतं।अत्रिं।शिंजारं।अश्वि
ना।।५ यथा।उत।कृत्व्ये।धने।अंशुं।गोषु।अगस्त्यं।यथा।वाजेषु।सोभरिं।ए
तावत्।वां।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू।अतः।वा।भूयः।अश्विना।गृणंतः।सुम्न
।ईमहे।रथं।हिरण्यऽवंधुरं।हिरण्यऽअभीशुं।अश्विना।आ।हि।स्थाथः।
दिविऽस्पृशं।हिरण्ययी।वां।रभिः।ईषा।अक्षः।हिरण्ययः।उभा।चक्रा।हि

९७

रण्ययां। ०। पराऽवतः। चित्। आ। गतं। उप। इमां। सुऽस्तुतिं। मम। ६। आ। वहेथे इति
। पराकात्। पूर्वीः। अश्नंतौ। अश्विना। इषः। दासीः। अमर्त्या। आ। नः। द्युम्नैः। आ।
श्रवःऽभिः। आ। राया। यातं। अश्विना। पुरुऽचंद्रा। नासत्या। आ। इह। वां। प्रुषि
तऽप्सवः। वयः। वहंतु। पर्णिनः। अच्छ। सुऽअध्वरं। जनं। रथं। वां। अनुऽगाय
सं। यः। इषा। वर्तते। सह। न। चक्रं। अभि। बाधते। हिरण्ययेन। रथेन। द्रवत्पाणि
ऽभिः। अश्वैः। धीऽजवना। नासत्या। ७। युवं। मृगं। जागृऽवांसं। स्वदथः। वा। वृष
ण्वसू इति वृषणऽवसू। ता। नः। पृंक्तं। इषा। रयिं। ता। मे। अश्विना। सनीनां। विद्या
तं। नवानां। यथा। चित्। चैद्यः। कशुः। शतं। उष्ट्रानाम्। ददत्। सहस्रा। दश। गोनां।
। यः। मे। हिरण्यऽसंदृशः। दश। राज्ञः। अमंहत। अधःऽपदाः। इत्। चैद्यस्य। कृष्ट

प॰ पं॰ ८
१८

यः। चर्म॑ऽम्नाः। अभित॑ः। तत॑ः। माकिः। एना। पथा। गात्। येन॑। इमे। पृंति। चेदयः। अन्यः। न। दूतः। सूरिः। ओदते। भूरिदावत्ऽतरः। जनः। ८ अनुवाकः॥ महान्। इंद्रः। यः। ओजसा। पर्जन्यः। वृष्टिमान्ऽइव। स्तोमैः। वत्सस्य। वदृधे। प्रऽजां। ऋतस्य। पिप्रतः। प्र। यत्। भरंत। वह्नयः। विप्राः। ऋतस्य। वाहसा। कण्वाः। इंद्रं। यत्। अक्रत। स्तोमैः। यज्ञस्य। साधनं। जामि। ब्रुवते। आयुधं। सं। अस्य। मन्यवे। विश्वः। विश्वाः। नमंत। कृष्टयः। समुद्राय ऽइव। सिंधवः। ओजः। तत्। अस्य। तित्विषे। उभे। इति। यत्। संऽअवर्तयत्। इंद्रः। चर्मऽइव। रोदसी इति ॥ १ ॥ वि। चित्। वृत्रस्य। दोधतः। वज्रेण। शतऽपर्वणा। शिरः। बिभेद। वृष्णिना। इमाः। अभि। प्र। नोनुमः। विपां। अग्रेषु। धीतयः। अग्नेः। शोचिः। न। दिद्युतः।

१८

गुहा। सतीः। उप। त्मना। प्र। यत्। शोचंत। धीतयः। कण्वाः। ऋतस्य। धारया। प्र।
तं। इंद्र। नशीमहि। रयिं। गोऽमंतं। अश्विनं। प्र। ब्रह्म। पूर्वऽचित्तये। अहं। इत्।
हि। पितुः। परि। मेधां। ऋतस्य। जग्रभ। अहं। सूर्यःऽइव। अजनि। १० अहं।
प्रत्नेन। मन्मना। गिरः। शुंभामि। कण्वऽवत्। येन। इंद्रः। शुष्मं। इत्। दधे। ये।
त्वां। इंद्र। न। तुस्तुवुः। ऋषयः। ये। च। तुस्तुवुः। मम। इत्। वर्धस्व। सुऽस्तु
तः। यत्। अस्य। मन्युः। अध्वनीत्। वि। वृत्रं। पर्वऽशः। रुजन्। अपः। समुद्रं।
ऐरयत्। नि। शुष्णे। इंद्र। धर्णसिं। वज्रं। जघंथ। दस्यवि। वृषा। हि। शृण्विषे। न। उग्र।
द्यावः। इंद्रं। ओजसा। न। अंतरिक्षाणि। वज्रिणं। न। विव्यचंत। भूमयः। ११
यः। ते। इंद्र। महीः। अपः। स्तभुऽयमानः। आ। अशायत्। नि। तं। पद्यासु। शिश्न

प०पं०८

९९

थः। यः। इमे इति। रोदसी इति। मही इति। समीची इति सम्ऽईची। सम्ऽअजग्रभीत्।
तमःऽभिः। इंद्र। तं। गुहः। ये। इंद्र। यतयः। त्वा। भृगवः। ये। च। तुस्तुवुः। मम। इत्।
उग्र। श्रुधि। हवं। इमाः। ते। इंद्र। पृश्नयः। घृतं। दुहते। आऽशिरं। एनां। ऋतस्य
। पिप्युषीः। याः। इंद्र। प्रऽस्वः। त्वा। आसा। गर्भं। अचक्रिरन्। परि। धर्मऽइव
। सूर्यं। १८ त्वां। इत्। शवसः। पते। कण्वाः। उक्थेन। वावृधुः। त्वां। सुतासः। इं
दवः। तव। इत्। इंद्र। प्रऽनीतिषु। उत। प्रऽशस्तिः। अद्रिऽवः। यज्ञः। वितंतसा
य्यः। आ। नः। इंद्र। महीं। इषं। पुरं। न। दर्षि। गोऽमतीं। उत। प्रऽजां। सुऽवी
र्यं। उत। त्यत्। आशुऽअश्व्यं। यत्। इंद्र। नाहुषीषु। आ। अग्ने। विक्षु। प्रऽ
दीदयत्। अभि। व्रजं। न। तत्निषे। सूरः। उपाकऽचक्षसं। यत्। इंद्र। मृळयासि।

९९

नः। १३ यत्। अंग। तविषीऽयसे। इंद्र। प्रऽराजसि। क्षितीः। महान्। अपारः। ओजसा। तं। त्वा। हविष्मतीः। विश्वाः। उप। ब्रुवते। ऊतये। उरुऽज्रयसं। इंदुऽभिः। उपऽह्वरे। गिरीणां। संऽगथे। च। नदीनां। धिया। विप्रः। अजायत। अतः। समुद्रं। उतऽवतः। चिकित्वान्। अव। पश्यति। यतः। विपानः। एजति। आत्। इत्। प्रत्नस्य। रेतसः। ज्योतिः। पश्यंति। वासरं। परः। यत्। इध्यते। दिवा। १४ कण्वाः। सः। इंद्र। ते। मतिं। विश्वे। वर्धंति। पौंस्यं। उतो इति। ते। विष्णो। वृष्ण्यं। इमां। मे। इंद्र। सुऽस्तुतिं। वृषस्व। प्र। सुऽमां। अव। उत। प्र। वर्धय। मतिं। उत। ब्रह्मण्या। वयं। तुभ्यं। प्रऽवृद्ध। वज्रिऽवः। विप्राः। अतक्ष्म। जीवसे। अभि। कण्वाः। अनूषत। आपः। न। प्रऽवता। यतीः। इंद्रं। वनंनूऽवती। मतिः। इंद्रं। उक्थानि। ववृधुः। समुद्रंऽइव। सिं

धवः। अनुत्तऽमन्युं। अजरं। १५ आ। नः। याहि। पराऽवतः। हरिऽभ्यां। हर्यता
भ्यां। इमं। इंद्र। सुतं। पिब। त्वां। इत्। वृत्रहन्ऽतम। जनासः। वृक्तऽबर्हिषः। हवं
ते। वाजेऽसातये। अनु। त्वा। रोदसी इति। उभे इति। चक्रं। न। अवर्ति। एतशं। अ
सु। नु। सुवानासः। इंदवः। मंदसानः। स्वःऽनरे। उत। इंद्र। नूर्मणाऽवति। मत्स्व। विव
स्वतः। मती। वह्वधानः। उप। द्यवि। वृषा। वज्री। अरोरवीत्। वृत्रऽहा। सोमऽ
पातमः। १६ ऋषिः। हि। पूर्वऽजाः। असि। एकः। ईशानः। ओजसा। इंद्र। चोष्कू
यसे। वसु। अस्माकं। त्वा। सुतान्। उप। वीतऽपृष्ठाः। अभि। प्रयः। शतं। वहंतु।
हरयः। इमां। सु। पूर्व्यां। धियं। मधोः। घृतस्य। पिप्युषीं। कण्वाः। उक्थेन। वावृधुः।
इंद्रं। इत्। विऽमहीनां। मेधे। वृणीत। मर्त्यः। इंद्रं। सनिष्युः। ऊतये। अर्वाचं। १००

त्वा। पुरुऽस्तुत। प्रियमेधऽस्तुता। हरी इति। सोमऽपेयाय। वक्षतः। नु। ते। अहं
।तिरिं दिरे। सहस्रं। पज्रौं। आ। ददे। राधांसि। यादूनां। त्रीणि। शतानि। अर्वतां
।सहस्रा। दश। गोनां। ददुः। पज्राय। साम्ने। उत्। आनट्। ककुहः। दिवं। उष्ट्रा
न्। चतुःऽयुजः। ददत्। श्रवसा। यादूं। जनं। १७ प्र। यत्। वः। त्रिऽस्तुभं। इषं।
मरुतः। विप्रः। अक्षरत्। वि। पर्वतेषु। राजथ। यत्। अंग। तविषीऽयवः। या
मं। शुभ्राः। अचिध्वं। नि। पर्वताः। अहासत। उत्। ईरयंत। वायुऽभिः। वाश्रा
सः। पृश्निऽमातरः। धुक्षंत। पिप्युषीं। इषं। वपंति। मरुतः। मिहं। प्र। वेपयंति।
पर्वतान्। यत्। यामं। यांति। वायुऽभिः। नि। यत्। यामाय। वः। गिरिः। नि। सिं
धवः। विऽधर्मणे। महे। शुष्माय। येमिरे। १८ युष्मान्। ऊं इति। नक्तं। ऊतये।

१.पं.८
१०१

युष्मान्। दिवा। हवामहे। युष्मान्। प्रऽयति। अध्वरे। उत। ऊं इति। त्ये। अरुणऽप्सवः। चित्राः। यामेभिः। ईरते। वाश्राः। अधि। स्नुना। दिवः। सृजंति। रश्मिं।
ओजसा। पंथां। सूर्याय। यातवे। ते। भानुऽभिः। वि। तस्थिरे। इमां। मे। मरुतः।
गिरं। इमं। स्तोमं। ऋभुक्षणः। इमं। मे। वनत। हवं। त्रीणि। सरांसि। पृश्नयः।
दुदुह्रे। वज्रिणे। मधु। उत्सं। कवंधं। उद्रिणं। १०॥ मरुतः। यत्। ह। वः। दिवः।
सुम्नऽयंतः। हवामहे। आ। तु। नः। उप। गंतन॥ रुद्राः। ऋभुक्षणः। दमे।
उत। प्रऽचेतसः। मदे। आ। नः। रयिं। मदऽच्युतं। पुरुऽक्षुं। विश्वऽधायसं। इय
र्त। मरुतः। दिवः। अधिऽइव। यत्। जिरीणां। यामं। शुभ्राः। अचिध्वं। स्व
वानैः। मंदध्वे। दुंदुऽभिः। एतावतः। चित्। एषां। सुम्नं। भिक्षेत। मर्त्यः। अदा

१०१

म्यस्य । मन्मऽभिः ॥ २० ये । द्रप्साःऽइव । रोदसी इति । धमंति । अनु । वृष्टिऽभिः ।
उत्सं । दुहंतः । अक्षितं । उत । ऊं इति । स्वानेभिः । ईरते । उत । रथैः । उत । ऊं इति । वा
युऽभिः । उत । स्तोमैः । पृश्निऽमातरः । येन । आव । तुर्वशं । यदुं । येन । कण्वं । ध
नऽस्पृतं । राये । सु । तस्य । धीमहि । इमाः । ऊं इति । वः । सुऽदानवः । घृतं । न । पिप्यु
षीः । इषः । वर्धान् । काण्वस्य । मन्मऽभिः । क्व । नूनं । सुऽदानवः । मदथ । वृक्तऽब
र्हिषः । ब्रह्मा । कः । वः । सपर्यति ॥ २१ ॥ नहि । स्म । यत् । ह । वः । पुरा । स्तोमेभिः । वृ
क्तऽबर्हिषः । शर्धान् । ऋतस्य । जिन्वथ । सं । ऊं इति । त्ये । महतीः । अपः । सं । क्षो
णी इति । सं । ऊं इति । सूर्यं । सं । वज्रं । पर्वऽशः । दधुः । वि । वृत्रं । पर्वऽशः । ययुः । वि
। पर्वतान् । अराजिनः । चक्राणाः । वृष्णि । पौंस्यं । अनु । त्रितस्य । युध्यतः । शुष्मं ।

१.पं.९
१०२

आ॑वन् । उ॒त । क्रतुं॑ । अनु॑ । इंद्रं॑ । वृ॒त्र॒ऽतूर्ये॑ । वि॒द्युत्ऽह॑स्ताः । अ॒भिऽद्य॑वः । शिप्राः॑ ।
शी॒र्षन् । हि॒र॒ण्ययीः॑ । शु॒भ्राः । वि । अं॒ज॒त॒ । श्रि॒ये ॥ २२ ॥ उ॒शना॑ । यत् । प॒रा॒ऽवतः॑ ।
उ॒क्ष्णः । रं॒ध्रं । अया॑तन । द्यौः । न । च॒क्र॒द॒त् । भि॒या ॥ आ । नः॒ । म॒ख॒स्य॑ । दा॒वने॑ । अ
श्वैः॑ । हिर॑ण्यपाणिऽभिः । देवा॑सः । उप॑ । गं॒त॒न॒ ॥ यत् । ए॒षां॒ । पृष॑तीः । रथे॑ । प्रष्टिः॑ । व
ह॑ति । रोहि॑तः । यांति॑ । शु॒भ्राः । रि॒ण॒न् । अ॒पः ॥ सु॒ऽसोमे॑ । श॒र्य॒णाऽव॑ति । आ॒र्जी
के॑ । प॒स्त्य॒ऽव॑ति । य॒युः । नि॒ऽच॑क्रया । नरः॑ ॥ क॒दा । ग॒च्छा॒थ॒ । म॒रु॒तः॒ । इ॒त्था । विप्रं॑ ।
हव॑मानं । मा॒र्डी॒केभिः॑ । नाध॑मानं ॥ २३ ॥ ० । यत् । इंद्रं॑ । अज॑हातन । कः । वः॒ ।
स॒खि॒ऽत्वे । ओ॒ह॒ते॒ ॥ सहो॒दु ति॑ । सु । नः॒ । वज्र॑ऽहस्तैः । कण्वा॑सः । अ॒ग्निं । म॒रुत्
ऽभिः ॥ स्तु॒षे । हिर॑ण्यऽवाशीभिः ॥ ओ इति॑ । सु । वृष्णः॑ । प्रऽय॑ज्यून् । आ । नव्य॑से ।

१०२

सुविताय । व वृत्यां । चित्रऽवाजान् । गिरयः । चित् । नि । जिहते । पर्शानासः । मन्य
मानाः । पर्वताः । चित् । नि । येमिरे । आ । अक्ष्णऽयावानः । वहंति । अंतरिक्षे
ण । पततः । धातारः । स्तुवते । वयः । अग्निः । हि । जनि । पूर्व्यः । छंदः । न । सूरः ।
अर्चिषा ॥ ॥ २४ ॥ आ । नः । विश्वाभिः । ऊतिऽभिः । अश्विना । गच्छतं । युवं ।
दस्रा । हिरण्यवर्त्तनी इति हिरण्यऽवर्त्तनी । पिबतं । सोम्यं । मधु । आ । नूनं । या
तं । अश्विना । रथेन । सूर्यऽत्वचा । भुजी इति । हिरण्यऽपेशसा । कवी इति । गं
भीरऽचेतसा । आ । यातं । नहुषः । परि । आ । अंतरिक्षात् । सुवृक्तिऽभिः । पिबा
थः । अश्विना । मधु । कण्वानां । सवने । सुतं । आ । नः । यातं । दिवः । परि । आ । अं
तरिक्षात् । अधऽप्रिया । पुत्रः । कण्वस्य । वां । इह । सुसाव । सोम्यं । मधु ॥ ॥ उप

प.पं.८
१०३

श्रुति। अश्विना। सोमऽपीतये। स्वाहा। स्तोमस्य। वर्धना। प्र। कवी इति। धीतिऽभिः
। नरा। २५ यत्। चित्। हि। वां। पुरा। ऋषयः। जुहूरे। अवसे। नरा। आ। यातं। अश्विना
। आ। गतं। उप। इमां। सुऽस्तुतिं। मम। दिवः। चित्। रोचनात्। अधि। आ। नः। गंतं।
स्वःऽविदा। धीभिः। वत्सऽप्रचेतसा। स्तोमेभिः। हवनऽश्रुता। किं। अन्ये। परि। आस
ते। अस्मत्। स्तोमेभिः। अश्विना। पुत्रः। कण्वस्य। वां। ऋषिः। भिः। वत्सः। अवीवृ गीःऽ
धत्। आ। वां। विप्रः। इह। अवसे। अह्वत्। स्तोमेभिः। अश्विना। अरिप्रा। वृत्रहन्ऽ
तमा। ता। नः। भूतं। मयःऽभुवा। आ। यत्। वां। योषणा। रथं। अतिष्ठत्। वाजिनी
वसू इति वाजिनीऽवसू। विश्वानि। अश्विना। युवं। प्र। धीतानि। अगच्छतं॥ २६
अतः। सहस्रऽनिर्निजा। रथेन। आ। यातं। अश्विना। वत्सः। वां। मधुऽमत्। वचः।

१०३

अशंसीत्। काव्यः। कविः। पुरुऽमंद्रा। पुरुवसू इति पुरुऽवसू। मनोतरा। रयीणां। स्तो
मं। मे। अश्विनौ। इमं। अभि। वह्नी इति। अनूषातां। आ। नः। विश्वानि। अश्विना।
धत्तं। राधांसि। अह्रया। कृतं। नः। ऋत्वियऽवत्। मा। नः। रीरधतं। निदे। ०। अंब
रे। ०। यः। वां। नासत्यौ। ऋषिऽभिः। गीःऽभिः। वत्सः। अवीवृधत्। तस्मै। सहस्रऽनिर्णि
जं। इषं। धत्तं। घृतऽश्चुतं। ॥ २७ ॥ प्र। अस्मै। ऊर्जं। घृतऽश्चुतं। अश्विना। यच्छतं। यु
वं। यः। वां। सुम्नाय। तुस्तवत्। वसुऽयात्। दानुनः। पती इति। आ। नः। गंतं। रिशा
दसा। इमं। स्तोमं। पुरुऽभुजा। कृतं। नः। सुऽश्रियः। नरा। इमा। दातं। अभिष्टये। आ
। वां। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। प्रियऽमेधाः। अहूषत। राजंतौ। अध्वराणां। अश्विना।
यामन्ऽहूतिषु। ०। मयःऽभुवा। अश्विना। शंऽभुवा। युवं। यः। वां। विपन्यू इति। धीतिऽ

१०.पं.८
१०४

भिः। गीःऽभिः। वत्सः। अवीवृधत्। याभिः। कण्वं। मेधऽअतिथिं। याभिः। वशं।
दशऽव्रजं। याभिः। गोऽशर्यं। आवतं। ताभिः। नः। अवतं। नरा। २० याभिः। न
रा। त्रसदस्युं। आवतं। कृत्व्ये। धने। ताभिः। सु। अस्मान्। अश्विना। प्र। अवतं।
वाजऽसातये। प्र। वां। स्तोमाः। सुऽवृक्तयः। गिरः। वर्धंतु। अश्विना। पुरुऽत्रा।०।
पुरुऽस्पृहा। त्रीणि। पदानि। अश्विनोः। आविः। संति। गुहा। परः। कवी इति। ऋ
तस्य। पत्मऽभिः। अर्वाक्। जीवेभ्यः। परि। २३ आ। नूनं। अश्विना। युवं। वत्सस्य
। गंतं। अवसे। प्र। अस्मै। यच्छतं। अवृकं। पृथु। छर्दिः। सुऽयुतं। याः। अरातयः। यत्
। अंतरिक्षे। यत्। दिवि। यत्। पंच। मानुषान्। अनु। नृम्णं। तत्। धत्तं। अश्विना।
ये। वां। दंसांसि। अश्विना। विप्रासः। परिऽममृशुः। एव। इत्। काण्वस्य। बोधतं।

अयं। वां। घर्मः। अश्विना। स्तोमेन। परि। सिच्यते। अयं। सोमः। मधुऽमान्। वाजि
नीवसू इति वाजिनीऽवसू। येन। वृत्रं। चिकेतथः। यत्। अप्ऽसु। यत्। वनस्पतौ।
यत्। ओषधीषु। पुरुऽदंससा। कृतं। तेन। मा। अविष्टं। अश्विना। ३० यत्। ना
सत्या। भुरण्यथः। यत्। वा। देवा। भिषज्यथः। अयं। वां। वत्सः। मतिऽभिः। न। विंध
ते। हविष्मंतं। हि। गच्छथः। आ। नूनं। अश्विनोः। ऋषिः। स्तोमं। चिकेत। वामया।
आ। सोमं। मधुमत्ऽतमं। घर्मं। सिंचात्। अथर्वणि। आ। नूनं। रघुऽवर्त्तनिं। रथं।
तिष्ठाथः। अश्विना। आ। वां। स्तोमाः। इमे। मम। नभः। न। चुच्यवीरत। यत्। अद्य।
वां। नासत्या। उक्थैः। आऽचुच्युवीमहि। यत्। वा। वाणीभिः। अश्विना। ॰ यत्। वां। क
क्षीवान्। उत। यत्। विऽअश्वः। ऋषिः। यत्। वां। दीर्घऽतमाः। जुहाव। पृथी। यत्। वां।

प॰पं॰८
१०५

वैन्यः। मदनेषु। एव। इत्। अतः। अश्विना। चेतयेथां॥ ३१॥ यातं। छर्दिःऽपौ। उत।
नः। परःऽपा। भूतं। जगत्ऽपा। उत। नः। तनूऽपा। वर्त्तिः। तोकाय। तनयाय। यातं।
यत्। इंद्रेण। सऽरथं। याथः। अश्विना। यत्। वा। वायुना। भवथः। संऽओकसा। य
त्। आदित्येभिः। ऋभुऽभिः। सऽजोषसा। यत्। वा। विष्णोः। विऽक्रमणेषु। तिष्ठथः।
यत्। अद्य। अश्विनौ। अहं। हुवेय। वाजऽसातये। यत्। पृत्ऽसु। तुर्वणे। सहः। त
त्। श्रेष्ठं। अश्विनोः। अवः। आ। नूनं। यातं। अश्विना। इमा। हव्यानि। वां। हिता।
इमे। सोमासः। अधि। तुर्वशे। यदौ। इमे। कण्वेषु। वां। अथ। यत्। नासत्या। पराके।
अर्वाके। अस्ति। भेषजं। तेन। नूनं। विऽमदाय। प्रऽचेतसा। छर्दिः। वत्साय। यछ
तं॥ ३२॥ अभुत्सि। ऊं इति। प्र। देव्या। साकं। वाचा। अहं। अश्विनोः। वि। आवः। दे

१०५

वि। आ। मतिं। वि। रातिं। मर्त्येभ्यः। प्र। बोधय। उषः। अश्विना। प्र। देवि। सूनृते। महि।
प्र। यज्ञऽहोतः। आनुषक्। प्र। मदाय। श्रवः। बृहत्। यत्। उषः। यासि। भानुना। सं।
सूर्येण। रोचसे। आ। ह। अयं। अश्विनोः। रथः। वर्तिः। याति। नृऽपाय्यं। यत्। आ
ऽपीतासः। अंशवः। गावः। न। दुह्रे। ऊधऽभिः। यत्। वा। वाणीः। अनूषत। प्र। दे
वऽयंतः। अश्विना। प्र। द्युम्नाय। प्र। शवसे। प्र। नृऽसह्याय। शर्मणे। प्र। दक्षाय।
प्रऽचेतसा। यत्। नूनं। धीभिः। अश्विना। पितुः। योना। निऽसीदथः। यत्। वा। सु
म्नेभिः। उक्थ्या॥ ३३॥ यत्। पथः। दीर्घऽप्रसद्मनि। यत्। वा। अदः। रोचने। दिवः।
यत्। वा। समुद्रे। अधि। आऽकृते। गृहे। अतः। आ। यातं। अश्विना। यत्। वा। यज्ञं। म
नवे। सं। ऽमिमिक्षथुः। ० बृहस्पतिं। विश्वान्। देवान्। अहं। हुवे। इंद्राविष्णू इति। अश्वि

पुरुऽभुजा।यत्।वां।इमेऽइति।रोदसीऽइति।अनु।यत्।वां।स्वधाभिः।अधितिष्ठथः।

प॰ पं॰ ८ नौ।आभुऽद्वेषसा।त्या।नु।अश्विना।हुवे।सऽदंससा।गृभे।कृता।ययोः।अस्ति

१०६ प्र।नः।सख्यं।देवेषु।अधि।आप्यं।ययोः।अधि।प्र।यज्ञाः।असूरे।संति।सूरयः।

ता।यज्ञस्य।अध्वरस्य।प्रऽचेतसा।स्वधाभिः।या।पिबतः।सोम्यं।मधु।यत्।

अद्य।अश्विनौ।अपाक्।यत्।प्राक्।स्थः।वाजिनीवसूऽइति वाजिनीऽवसू।

यत्।द्रुह्यवि।अनवि।तुर्वशे।यदौ।हुवे।वां।अथ।मा।आ।गतं।यत्।अंतरिक्षे।प

तथः।रथं।०।३१ त्वं।अग्ने।व्रतऽपाः।असि।देवः।आ।मर्त्येषु।आ।त्वं।यज्ञेषु।ईड्यः।

त्वं।असि।प्रऽशस्यः।विदथेषु।सहंत्य।अग्ने।रथीः।अध्वराणां।सः।त्वं।अस्मत्।

अप।द्विषः।युयोधि।जातऽवेदः।अदेवीः।अग्ने।अरातीः।अंति।चित्।संतं।अ १०६

ह।यज्ञं।मर्तस्य।रिपोः।न।उप।वेषि।जातऽवेदः।मर्ताः।अमर्त्यस्य।ते।भूरि।नाम।

प॰पं॰ ८
१०७

मनामहे।विप्रासः।जातऽवेदसः। ३५ विप्रं।विप्रासः।अवसे।देवं।मर्तासः।ऊतये।अग्निं।गीःऽभिः।हवामहे।आ।ते।वत्सः।मनः।यमत्।परमात्।चित्।सधऽस्थात्।अग्ने।त्वां।ऽकामया।गिरा।पुरुऽत्रा।हि।सऽदृङ्।असि।विक्षु।विश्वाः।अनु।प्रऽभुः।समत्ऽसु।त्वा।हवामहे।समत्ऽसु।अग्निं।अवसे।वाजऽयंतः।हवामहे।वाजेषु।चित्रऽराधसं।प्रत्नः।हि।कं।ईड्यः।अध्वरेषु।सनात्।च।होता।नव्यः।च।सत्सि।स्वां।च।अग्ने।तन्वं।पिप्रयस्व।अस्मभ्यं।च।सौभगं।आ।यजस्व। ३६ ॥१०॥ इति पंचमाष्टके अष्टमोध्यायः॥ ॥संवत् १८५१ फाल्गुणकृष्ण १४ बुधवासरे॥ ज्योतिषीदुंस्युपनाम्ना जिवनशर्मेन लिखितम्॥॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥श्रीराम्॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥॥ ७॥ ॥

१०७

प०ष०१ ॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥हरिःओम्॥ ॥यः। इंद्र। सोमऽपातमः। मदः। शविष्ठ। चेत
१ ति। येन। हंसि। नि। अत्रिणं। तं। ईमहे। येन। दशऽग्वं। अध्रिऽगुं। वेपयंतं। स्वःऽनरं।
येन। समुद्रं। आविथ। तं। ईमहे। येन। सिंधुं। महीः। अपः। रथानऽइव। प्रऽचोद
यः। पंथां। ऋतस्य। यातवे। तं। ईमहे। इमं। स्तोमं। अभिष्टये। घृतं। न। पूतं। अद्रि
ऽवः। येन। नु। सद्यः। ओजसा। ववक्षिथ। इमं। जुषस्व। गिर्वणः। समुद्रःऽइव। पि
न्वते। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। ववक्षिथ। १ यः। नः। देवः। पराऽवतः। सखि
ऽत्वनाय। मामहे। दिवः। न। वृष्टिं। प्रथयन्। ववक्षिथ। ववक्षुः। अस्य। केतवः।
उत। वज्रः। गभस्त्योः। यत्। सूर्यः। न। रोदसी इति। अवर्धयत्। यदि। प्रऽवृद्ध। स
त्ऽपते। सहस्रं। महिषान्। अघः। आत्। इत्। ते। इंद्रियं। महि। प्र। ववृधे। इंद्रः। १

सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। नि। अर्नुसानं। ओषति। अग्निः। वनाऽइव। ससहिः। प्र। वव्
धे। इयं। ते। ऋत्वियऽवती। धीतिः। एति। नवीयसी। सपर्यंती। पुरुऽप्रिया। मिमी
ते। इत्। २ गर्भः। यज्ञस्य। देवऽयुः। क्रतुं। पुनीते। आनुषक्। स्तोमैः। इंद्रस्य। व
वृधे। मिमीते। इत्। सनिः। मित्रस्य। पप्रथे। इंद्रः। सोमस्य। पीतये। प्राची। वाश्रीऽ
इव। सुन्वते। मिमीते। इत्। यं। विप्राः। उक्थऽवाहसः। अभिऽप्रमंदुः। आयवः। घृ
तं। न। पिप्ये। आसनि। ऋतस्य। यत्। उत। स्वऽराजे। अदितिः। स्तोमं। इंद्राय। जीज
नत्। पुरुऽप्रशस्तं। ऊतये। ऋतस्य। यत्। अभि। वह्नयः। ऊतये। अनूषत। प्रऽशा
स्तये। न। देवा। विऽव्रता। हरी इति। ऋतस्य। यत्। ३ यत्। सोमं। इंद्र। विष्णवि। यत्।
वा। घ। त्रिते। आप्त्ये। यत्। वा। मरुत्ऽसु। मंदसे। सं। इंदुऽभिः। यत्। वा। शक्र। प

प.ष.१
२

राऽवति। समुद्रे। अधि। मंदसे। अस्माकं। इत्। सुते। रण। सं। इंदुऽभिः। यत्। वा। असि।
सुन्वतः। वृधः। यजमानस्य। सत्ऽपते। उक्थे। वा। यस्य। रण्यसि। सं। इंदुऽभिः।
देवंऽदेवं। वः। अवसे। इंद्रंऽइंद्रं। गृणीषणि। अध। यज्ञाय। तुर्वणे। वि। आनशुः।
यज्ञेभिः। यज्ञऽवाहसं। सोमेभिः। सोमऽपातमं। होत्राभिः। इंद्रं। ववृधुः। वि। आ
नशुः। ४ ।०। विश्वा। वसूनि। दाशुषे। वि। आनशुः। इंद्रं। वृत्राय। हंतवे। देवासः। द
धिरे। पुरः। इंद्रं। वाणीः। अनूषत। सं। ओजसे। महां। तं। महिना। वयं। स्तोमेभिः। ह
वनऽश्रुतं। अर्कैः। अभि। प्र। नोनुमः। सं। ओजसे। न। यं। वि। विक्तः। रोदसी इति।
न। अंतरिक्षाणि। वज्रिणं। अमात्। इत्। अस्य। तित्विषे। सं। ओजसः। यत्। इंद्र।
पृतनाज्ये। देवाः। त्वा। दधिरे। पुरः। आ। तु। इत्। ते। हर्यता। हरी इति। ववक्षतुः।

२

। ५ यदा। वृत्रं। नदीऽवृतं। शवसा। वज्रिन्। अवधीः। ०। यदा। ते। विष्णुः। ओज
सा। त्रीणि। पदा। विऽचक्रमे। ०। यदा। ते। हर्यता। हरीइति। ववृधातेइति। दिवेऽ
दिवे। ०। विश्वा। भुवना। नि। येमिरे। यदा। ते। मारुतीः। विशः। तुभ्यं। इंद्र। निऽये
मिरे। ०। यदा। सूर्यं। अमुं। दिवि। शुक्रं। ज्योतिः। अधारयः। ०। इमां। ते। इंद्र। सुऽस्तुतिं
। विप्रः। इयर्ति। धीतिऽभिः। जामिं। पदाऽइव। पिप्रतीं। प्र। अध्वरे। यत्। अस्य।
धामनि। प्रिये। संऽईचीनासः। अस्वरन्। नाभा। यज्ञस्य। दोहना। प्र। अध्वरे। सुऽ
वीर्यं। सुऽअश्व्यं। सुऽगव्यं। इंद्र। दद्धि। नः। होताऽइव। पूर्वऽचित्तये। प्र। अध्वरे। ८ ॥ ३३
॥ अनुवाकः ॥ इंद्रः। सुतेषु। सोमेषु। क्रतुं। पुनीते। उक्थ्यं। विदे। वृधस्य। दक्षसः। म
हान्। हि। सः। सः। प्रथमे। विऽओमनि। देवानां। सदने। वृधः। सुऽपारः। सुश्रवःऽ

प॰ष॰ १
३

तमः। सं। अप्सुऽजित्। तं। अह्वे। वाजऽसातये। इंद्रं। भराय। शुष्मिणं। भव। नः। सु
म्ने। अंतमः। सखा। वृधे। सूर्ये। तं। इंद्र। गिर्वणः। रातिः। क्षरंति। सुन्वतः। मंदानः।
अस्य। बर्हिषः। वि। राजसि। नूनं। तत्। इंद्र। दद्धि। नः। यत्। त्वा। सुन्वंतः। ईमहे।
रयिं। नः। चित्रं। आ। भर। स्वःऽविदं। ७ स्तोता। यत्। ते। विऽचर्षणिः। अतिऽप्र
शर्द्धयत्। गिरः। वयाःऽइव। अनु। रोहते। जुषंत। यत्। प्रत्नऽवत्। जनय। गि
रः। श्रुणुधि। जरितुः। हवं। मदेऽमदे। ववक्षिथ। सुऽकृत्वने। क्री ळंति। अस्य। सू
नृताः। आपः। न। प्रऽवता। यतीः। अया। धिया। यः। उच्यते। पतिः। दिवः। उतो
इति। पतिः। यः। उच्यते। कृष्टीनां। एकः। इत्। वशी। नमःऽवृधैः। अवस्युऽभिः। सु
ते। रण। स्तुहि। श्रुतं। विपःऽचितं। हरी इति। यस्य। प्रऽसक्षिणा। गंतारा। दाशु

३

षेः। गृहं। नमस्विनः॥ ८ नु। तुजानः। महेऽमते। अश्वेभिः। प्रुषितप्सुऽभिः। आ। या
हि। यज्ञं। आशुऽभिः॥ त्वां। इत्। हि। ते। इंद्र। नु। विष्ठ। सत्ऽपते। रयिं। गृणत्ऽसु।
धारय। श्रवः। सूरिऽभ्यः। अमृतं। वसुऽत्वनं॥ हवे। त्वा। सूरे। उत्ऽइते। हवे। मध्यं
दिने। दिवः॥ जुषाणः। इंद्र। सप्तिऽभिः। नः। आ। गहि॥ आ। तु। गहि। प्र। तु। द्रव। म
त्स्व। सुतस्य। गोऽमतः॥ तंतुं। तनुष्व। पूर्व्यं। यथा। विदे॥ यत्। शक्र। असि। परा
ऽवति। यत्। अर्वाऽवति। वृत्रऽहन्। यत्। वा। समुद्रे। अंधसः॥ अविता। इत्। अ
सि॥ ९ इंद्रं। वर्धंतु। नः। गिरः। इंद्रं। सुतासः। इंदवः। इंद्रे। हविष्मतीः। विशः।
अराणिषुः॥ तं। इत्। विप्राः। अवस्यवः। प्रवत्वतीभिः। ऊतिऽभिः। इंद्रं। क्षोणीः
। अवर्धयन्। वयाःऽइव॥ त्रिऽकद्रुकेषु। चेतनं। देवासः। यज्ञं। अत्नत। तं। इत्।

प॰ष॰१
४

वर्द्धंतु। नः। गिरः। सदाऽवृधं। अनुऽव्रतः। उक्थानि। क्रतुऽथा। दधे। शुचिः
।पावकः। उच्यते। सः। अद्भुतः। तत्। इत्। रुद्रस्य। चेतति। यह्वं। प्रत्नेषु।
धामऽसु। मनः। यत्र। वि। तत्। दधुः। विऽचेतसः॥ १० यदि। मे। सख्यं। आऽ
वरः। इमस्य। पाहि। अंधसः। येन। विश्वाः। अति। द्विषः। अतारिम। कदा।
ते। इंद्र। गिर्वणः। स्तोता। भवाति। शंऽतमः। कदा। नः। गव्ये। अश्व्ये। वसौ।
दधः। उत। ते। सुऽस्तुता। हरी इति। वृषणा। वहतः। रथं। अजुर्यस्य। मदि
न्ऽतमं। यं। ईमहे। तं। ईमहे। पुरुऽस्तुतं। यह्वं। प्रत्नाभिः। ऊतिऽभिः। नि।
बर्हिषि। प्रिये। सदत्। अध। द्विता। वर्धस्व। सु। पुरुऽस्तुत। ऋषिऽस्तुता
भिः। ऊतिऽभिः। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। अव। च। नः॥ ११ इंद्र। त्वं। अवि

४

त्वा। इत्। असि। इत्था। स्तुवतः। अद्रिवः। ऋतात्। इयर्मि। ते। धियं। मनःऽयुजं। इह।
त्वा। सधऽमादः। युञ्जानः। सोमऽपीतये। हरी इति। इंद्र। प्रतद्वसू इति प्रतत्ऽवसू। अ
भि। स्वर। अभि। स्वरंतु। ये। तव। रुद्रासः। सक्षत। श्रियं। उतो इति। मरुत्वतीः। वि
शः। अभि। प्रयः। इमाः। अस्य। प्रऽतूर्तयः। पदं। जुषंत। यत्। दिवि। नाभा। यज्ञस्य।
सं। दधुः। यथा। विदे। अयं। दीर्घाय। चक्षसे। प्राचि। प्रऽयति। अध्वरे। मिमीते। यज्ञं।
आनुषक्। विऽचक्ष्य। १२ वृषा। अयं। इंद्र। ते। रथः। उतो इति। ते। वृषणा। हरी इति
। वृषा। त्वं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। वृषा। हवः। ०। वृषा। यज्ञः। यं। इन्वसि। वृषा।
हवः। ०। ववंथ। हि। प्रतिऽस्तुतिं। वृषा। हवः। १२ यत्। इंद्र। अहं। यथा। त्वं। ईशीय।
वस्वः। एकः। इत्। स्तोता। मे। गोऽसखा। स्यात्। शिक्षेयं। अस्मै। दित्सेयं। शचीऽपते।

प.ष.१
५

उत्। गाः। आजत्। अंगिरःऽभ्यः। आविः। कृण्वन्। गुहा। सतीः। अर्वाचं। नुनुदे। वलं। ५
मनीषिणे। यत्। अहं। गोऽपतिः। स्यां। धेनुः। ते। इंद्र। सूनृता। यजमानाय। सुन्वते।
गां। अश्वं। पिप्युषी। दुहे। न। ते। वर्त्ता। अस्ति। राधसः। इंद्र। देवः। न। मर्त्यः। यत्। दित्स
सि। स्तुतः। मघं। यत्। इंद्रं। अवर्द्धयत्। यत्। भूमिं। वि। अवर्त्तयत्। चक्राणः। ओप
शं। दिवि। १४ वृद्धानस्य। ते। वयं। विश्वा। धनानि। जिग्युषः। ऊतिं। इंद्र। आ। वृणी
महे। वि। अंतरिक्षं। अतिरत्। मदे। सोमस्य। रोचना। इंद्रः। यत्। अभिनत्। वलं।
इंद्रेण। रोचना। दिवः। दृळ्हानि। दृंहितानि। च। स्थिराणि। न। पराऽनुदे। अपां। ऊ
र्मिः। मदन्ऽइव। स्तोमः। इंद्र। अजिरऽयते। वि। ते। मदाः। अराजिषुः। १५ त्वं। हि।
स्तोमऽवर्द्धनः। इंद्र। असि। उक्थऽवर्धनः। स्तोतॄणां। उत। भद्रऽकृत्। इंद्रं। इत्। के
शिना। हरी इति। सोमऽपेयाय। वक्षतः। उप। यज्ञं। सुऽराधसं। अपां। फेनेन। नमु

५

चेः। त्रिरः। इंद्र। उत। अवर्त्तयः। विश्वाः। यत। अजेयः। स्पधेः। मायाभिः। उत्। मि
स्पृतः। इंद्रे। घां। आऽरुरुक्षतः। अवं। दस्यून्। अधूनुथाः। असुन्वां। इंद्र। सं ऽसदं। वि
षूचीं। वि। अनाग्न्यः। सोमऽपाः। उत्ऽतरः। भवन्। १६ तं। ॐ इति। अभि। प्र। गा
यत। पुरुऽहूतं। पुरुऽस्तुतं। इंद्रं। गीःऽभिः। तविषं। आ। विवासत। यस्य। द्विऽबर्ह
सः। बृहत। सहः। दाधार। रोदसीइति। गिरीन्। अज्रान्। अपः। स्वः। वृषऽत्वना। सः
। राजसि। पुरुऽस्तुत। एकः। वृत्राणि। जिघ्नसे। इंद्र। जैत्रा। श्रवस्या। चायंतवे। तं।
ते। मदं। गृणीमसि। वृषणं। पृत्ऽसु। ससहिं। ॐ इति। लोकऽकृत्नुं। अद्रिऽवः।
हरिऽश्रियं। येन। ज्योतींषि। आयवे। मनवे। च। विवेदिथ। मंदानः। अस्य। बर्हि
षः। वि। राजसि। १७ तत। अद्य। चित। ते। उक्थिनः। अनु। स्तुवंति। पूर्वऽथा। वृ

प.व.१
६

षऽपत्नीः। अपः। जय। दिवेऽदिवे। तव। स्यत्। इंद्रियं। बृहत्। तव। शुष्मं। उत। क्रतुं। व
ज्रं। शिशाति। धिषणा। वरेण्यं। तव। द्यौः। इंद्र। पौंस्यं। पृथिवी। वर्द्धति। श्रवः। त्वां।
आपः। पर्वतासः। च। हिन्विरे। त्वां। विष्णुः। बृहन्। क्षयः। मित्रः। गृणाति। वरुणः।
त्वां। शर्द्धः। मदति। अनु। मारुतं। त्वं। वृषा। जनानां। मंहिष्ठः। इंद्र। जज्ञिषे। सत्रा। वि
श्वा। सुऽअपत्यानि। दधिषे। १८ सत्रा। त्वं। पुरुऽस्तुत। एकः। वृत्राणि। तोशसे।
न। अन्यः। इंद्रात्। करणं। भूयः। इन्वति। यत्। इंद्र। मन्मऽशः। त्वा। नाना। हवंते।
ऊतये। अस्माकेभिः। नृऽभिः। अत्र। स्वः। जय। अरं। क्षयाय। नः। महे। विश्वा।
रूपाणि। आऽविशन्। इंद्रं। जैत्राय। हर्षय। शचीऽपतिं। १९ प्र। संऽराजं। च
र्षणीनां। इंद्रं। स्तोत। नव्यं। गीःऽभिः। नरं। नृऽसहं। मंहिष्ठं। यस्मिन्। उक्थानि।

६

रण्यंति। विश्वा। नि। च। श्रवस्या। अपां। अवः। न। समुद्रे। तं। सुऽस्तुत्या। आ। विवा
से। ज्येष्ठऽराजं। भरे। कृत्नुं। महः। वाजिनं। सनिऽभ्यः। यस्य। अनूनाः। गभीराः
। मदाः। उरवः। तरुत्राः। हर्षुऽमंतः। शूरऽसातौ। तं। इत्। धनेषु। हितेषु। अधि
ऽवाकाय। हवंते। येषां। इंद्रः। ते। जयंति। तं। इत्। च्यौत्नैः। आ। यंति। तं। कृते
भिः। चर्षणयः। एषः। इंद्रः। वरिवःऽकृत्। २० इंद्रः। ब्रह्मा। इंद्रः। ऋषिः। इंद्रः। पु
रु। पुरुऽहूतः। महान्। महीभिः। शचीभिः। सः। स्तोम्यः। सः। हव्यः। सत्यः। सत्वा।
तुविऽकूर्मिः। एकः। चित्। सन्। अभिऽभूतिः। तं। अर्कैभिः। तं। सामऽभिः। तं। गा
यत्रैः। चर्षणयः। इंद्रं। वर्धंति। क्षितयः। प्रऽनेतारं। वस्यः। अच्छ। कर्तारं। ज्योतिः
। समत्ऽसु। ससह्वांसं। युधा। अमित्रान्। सः। नः। पप्रिः। पारयाति। स्वस्ति। नावा।

पु॰ ष॰ १
७

पुरुऽहूतः। इंद्रः। विश्वाः। अति। द्विषः। सः। त्वं। नः। इंद्र। वाजेभिः। दशस्य। च। गातुऽ
य। च। अच्छ। च। नः। सुम्नं। नेषि। २१ आ। याहि। सुसुम। हि। ते। इंद्र। सोमं। पिब। इ
मं। आ। इदं। बर्हिः। सदः। मम। आ। त्वा। ब्रह्मऽयुजा। हरी इति। वहतां। इंद्र। केशि
ना। उप। ब्रह्माणि। नः। शृणु। ब्रह्माणः। त्वा। वयं। युजा। सोमऽपां। इंद्र। सोमिनः
। सुतऽवंतः। हवामहे। आ। नः। याहि। सुतऽवतः। अस्माकं। सुऽस्तुतीः। उप।
पिब। सु। शिप्रिन्। अंधसः। आ। ते। सिंचामि। कुक्ष्योः। अनु। गात्रा। वि। धावतु
। गृभाय। जिह्वया। मधु। २२ स्वादुः। ते। अस्तु। संऽसुदे। मधुऽमान्। तन्वे। त
व। सोमः। शं। अस्तु। ते। हृदे। अयं। ऊं इति। त्वा। विऽचर्षणे। जनीःऽइव। अ
भि। संऽवृतः। प्र। सोमः। इंद्र। सर्पतु। तुविऽग्रीवः। वपाऽउदरः। सुऽबाहुः।

७

अंधसः। मदे। इंद्रः। वृत्राणि। जिघ्नते। इंद्र। प्र। इहि। पुरः। त्वं। विश्वस्य। ईशानः।
ओजसा। वृत्राणि। वृत्रऽहन्। जहि। दीर्घः। ते। अस्तु। अंकुशः। येन। वसु। प्रऽ
यछसि। यजमानाय। सुन्वते। २२ अयं। ते। इंद्र। सोमः। निऽपूतः। अधि। बर्हि
षि। आ। इहि। इं। अस्य। द्रव। पिब। शाचिगो इति शाचिऽगो। शाचिऽपूजन।
अयं। रणाय। ते। सुतः। आखंडल। प्र। हूयसे। यः। ते। शृंगऽवृषः। नपात्। प्रनपा
दिति प्रऽनपात्। कुंडऽपाय्यः। नि। अस्मिन्। दध्रे। आ। मनः। वास्तोः। पते। ध्रु
वा। स्थूणा। अंसत्रं। सोम्यानां। द्रप्सः। भेत्ता। पुरां। शश्वतीनां। इंद्रः। मुनीनां। स
खा। पृदाकुऽसानुः। यजत्रः। गोऽएषणः। एकः। सन्। अभि। भूयसः। भूर्णिं। अ
श्वं। नयत्। तुजा। पुरः। गृभा। इंद्रं। सोमस्य। पीतये। १५ २४ इदं। हि। नूनं। एषां। सुम्नं।

प॰ष॰१
८

भिक्षेत। मर्त्यः। आदित्यानां। अपूर्व्यं। सवीमनि। अनर्वाणः। हि। एषां। पंथाः।
आदित्यानां। अदब्धाः। संति। पायवः। सुगेऽवृधः। ०। शर्म्म। यच्छंतु। सऽप्रथः।
यत्। ईमहे। देवेभिः। देवि। अदिते। अरिष्टऽभर्मन्। आ। गहि। स्मत्। सूरिऽ
भिः। पुरुऽप्रिये। सुशर्मऽभिः। ते। हि। पुत्रासः। अदितेः। विदुः। द्वेषांसि। योत
वे। अंहः। चित्। उरुऽचक्रयः। अनेहसः। २५ अदितिः। नः। दिवा। पशुं। अदि
तिः। नक्तं। अद्वयाः। अदितिः। पातु। अंहसः। सदाऽवृधा। उत। स्या। नः। दिवा।
मतिः। अदितिः। ऊत्या। आ। गमत्। सा। शंऽताति। मयः। करत्। अप। स्रिधः।
उत। त्या। दैव्या। भिषजा। शं। नः। करतः। अश्विना। युयुयातां। इतः। रपः। अप।
स्रिधः। शं। अग्निः। अग्निऽभिः। करत्। शं। नः। तपतु। सूर्यः। शं। वातः। वातु।

८

अरपाः। अप। स्रिधः। अप। अमीवां। अप। स्रिधं। अप। सेधत। दुःऽमतिं। आदि
त्यासः। युयोतन। नः। अंहसः॥ २६ युयोत। शरुं। अस्मत्। आ। आदित्यासः।
उत। अमतिं। ऋधक्। द्वेषः। कृणुत। विश्वऽवेदसः॥ तत्। सु। नः। शर्म। यच्छत। आ
दित्याः। यत्। मुमोचति। एनस्वंतं। चित्। एनसः। सुऽदानवः॥ यः। नः। कः। चित्। रि
रिक्षति। रक्षःऽत्वेन। मर्त्यः। स्वैः। सः। एवैः। रिरिषीष्ट। युः। जनः॥ सं। इत्। तं। अघं। अ
श्नवत्। दुःऽशंसं। मर्त्यं। रिपुं। यः। अस्मऽत्रा। दुःऽहनावान्। उप। द्वयुः॥ पाकऽत्रा।
स्थन। देवाः। हृत्ऽसु। जानीथ। मर्त्यं। उप। द्वयुं। च। अद्वयुं। च। वसवः॥ २७ आ।
शर्म। पर्वतानां। आ। उत। अपां। वृणीमहे। द्यावाक्षामा। आरे। अस्मत्। रपः। कृ
तं। ते। नः। भद्रेण। शर्मणा। युष्माकं। नावा। वसवः। अति। विश्वानि। दुःऽइता।

प॰ष॰ १

८

पिपर्त्तन। तुचे। तनाय। तत्। सु। नः। द्राघीयः। आयुः। जीवसे। आदित्यासः। सुऽमह
सः। कृणोतन। यज्ञः। हीळः। वः। अंतरः। आदित्याः। अस्ति। मृळत। युष्मेद्दूति। दू
त्। वः। अपि। स्मसि। सऽजात्ये। बृहत्। वरूथं। मरुतां। देवं। त्रातारं। अश्विना। मि
त्रं। ईमहे। वरुणं। स्वस्तये। अनेहः। मित्र। अर्यमन्। नृऽवत्। वरुण। शंस्यं। त्रिऽवरू
थं। मरुतः। यंत। नः। छर्दिः। ये। चित्। हि। मृत्युऽबंधवः। आदित्याः। मनवः। स्मसि।
प्र। सु। नः। आयुः। जीवसे। तिरेतन। ४८ तं। गूर्धय। स्वःऽनरं। देवासः। देवं। अर
तिं। दधन्विरे। देवऽत्रा। हव्यं। आ। ऊहिरे। विभूतऽरातिं। विप्र। चित्रऽशोचिषं। अ
ग्निं। ईळिष्व। यंतुरं। अस्य। मेधस्य। सोम्यस्य। सोभरे। प्र। ईं। अध्वराय। पूर्व्यं।
यजिष्ठं। त्वा। ववृमहे। देवं। देवऽत्रा। होतारं। अमर्त्यं। अस्य। यज्ञस्य। सुऽक्रतुं। ऊ

र्जः। नपातं। सुऽभगं। सुऽदीदितिं। अग्निं। श्रेष्ठऽशोचिषं। सः। नः। मित्रस्य। वरुण
स्य। सः। अपां। आ। सुम्ने। यक्षते। दिवि। यः। सम्ऽइधा। यः। आऽहुती। यः। वेदेन। द
दाश। मर्तः। अग्नये। यः। नमसा। सुऽअध्वरः। २९ तस्य। इत्। अर्वन्तः। रंहयन्ते।
आशवः। तस्य। द्युम्निऽतमं। यशः। न। तं। अंहः। देवऽकृतं। कुतः। चन। न। मर्त्य
ऽकृतं। नशत्। सुऽअग्नयः। वः। अग्निऽभिः। स्याम। सूनो इति। सहसः। ऊर्जां
। पते। सुऽवीरः। त्वं। अस्मऽयुः। प्रऽशंसमानः। अतिथिः। न। मित्रियः। अग्निः।
रथः। न। वेद्यः। तव। ऊती इति। क्षेमासः। अपि। सन्ति। साधवः। त्वं। राजा। रयीणां। सः। अ
द्धा। दाशुऽअध्वरः। अग्ने। मर्तः। सुऽभग। सः। प्रऽशंस्यः। सः। धीभिः। अस्तु। सनि
ता। यस्य। त्वं। ऊर्ध्वः। अध्वराय। तिष्ठसि। क्षयत्ऽवीरः। सः। साधते। सः। अर्वत्ऽ

भिः। सनिता। सः। विपन्युऽभिः। सः। शूरैः। सनिता। कृतं। ३० यस्य। अग्निः। वपुः।
गृहे। स्तोमं। चनः। दधीत। विश्वऽवार्यः। हव्या। वा। वेविषत्। विषः। विप्रस्य। वा। स्तु
वतः। सहसः। यहो इति। मक्षुऽतमस्य। रातिषु। अवःऽदेवं। उपरिऽमर्त्यं। कृधि। व
सो इति। विविदुषः। वचः। यः। अग्निं। हव्यदातिऽभिः। नमःऽभिः। वा। सुऽदक्षं।
आऽविवासति। गिरा। वा। अजिरऽशोचिषं। संऽइधा। यः। निऽशिती। दाशत्। अ
दितिं। धामऽभिः। अस्य। मर्त्यः। विश्वा। इत्। सः। धीभिः। सुऽभगः। जनान्। अति।
द्युम्नैः। उद्नःऽइव। तारिषत्। तत्। अग्ने। द्युम्नं। आ। भर। यत्। ससहत्। सदने। कं।
चित्। अत्रिणं। मन्युं। जनस्य। दुःऽध्यः। ३१ येन। चष्टे।०। येन। नासत्या। भगः।
वयं। तत्। ते। शवसा। गातुवित्ऽतमाः। इंद्रत्वाऽऊताः। विधेम हि। ते। घ। इत्। अग्ने।

सुऽआध्यः। ये। त्वा। विप्राः। निऽदधिरे। नृऽचक्षसं। विप्रासः। देव। सुऽक्रतुं। ते। दूतः। वे
दिं। सुऽभग। ते। आऽहुतिं। ते। सोतुं। चक्रिरे। दिवि। ते। दूतः। वाजेभिः। जिग्युः। मह
त। धनं। ये। त्वे इति। कामं। निऽएरिरे। भद्रः। नः। अग्निः। आऽहुतः। भद्रा। रातिः।
सुऽभग। भद्रः। अध्वरः। भद्राः। उत। प्रऽशस्तयः। भद्रं। मनः। कृणुष्व। वृत्रऽतू
र्ये। येन। समत्ऽसु। ससहः।० भूरि। शर्धतां। वनेम। ते। अभिष्टिऽभिः। २२ ईळे
। गिरा। मनुःऽहितं। यं। देवाः। दूतं। अरतिं। निऽएरिरे। यजिष्ठं। हव्यऽवाहनं।
तिग्मऽजंभाय। तरुणाय। राजते। प्रयः। गायसि। अग्नये। यः। पिंशते। सूनृता
भिः। सुऽवीर्यं। अग्निः। घृतेभिः। आऽहुतः। यदि। घृतेभिः। आऽहुतः। वाशीं। अ
ग्निः। भरते। उत्। च। अव। च। असुरःऽइव। निःऽनिजं। यः। हव्यानि। ऐरयत।

१०४०१
११

मनुःऽहितः। देवः। आसा। सुऽगंधिना। विवासते। वार्यीणि। सुऽअध्वरः। होता। देवः। अमर्त्यः। यत्। अग्ने। मर्त्यः। त्वं। स्यां। अहं। मित्रऽमहः। अमर्त्यः। सहसः। सूनो इति। आऽहुत। ३२ न। त्वा। रासीय। अभिऽशस्तये। वसो इति। न। पापऽत्वाय। संत्य। न। मे। स्तोता। अमतिऽवा। न। दुःऽहितः। स्यात्। अग्ने। न। पापया। पितुः। न। पुत्रः। सुऽभृतः। दुरोणे। आ। देवान्। एतु। प्र। नः। हविः। तव। अहं। अग्ने। ऊतिऽभिः। नेदिष्ठाभिः। सचेय। जोषं। आ। वसो इति। सदा। देवस्य। मर्त्यः। तव। क्रत्वा। सनेयं। तव। रातिऽभिः। अग्ने। तव। प्रशस्तिऽभिः। त्वां। इत्। आहुः। प्रऽमतिं। वसो इति। मम। अग्ने। हर्षस्व। दातवे। प्र। सः। अग्ने। तव। ऊतिऽभिः। सुऽवीराभिः। तिरते। वाजभर्मऽभिः। यस्य। त्वं। सख्यं। आऽवरः। ३४ तव। द्रप्सः। नीलऽवान्। वा

११

रा:। ऋत्वियः। इंधानः। सिस्रोहूति। आ। ददे। त्वं। महीनां। उषसौं। असि। प्रियः। क्षपः।
वस्तुषु। राजसि। त्तं। आ। अगन्म। सोभरयः। सहस्रऽमुष्कं। सुऽअभिष्टिं। अवसे।
संऽराजं। त्रासदस्यवं। यस्य। ते। अग्ने। अन्ये। अग्नयः। उपऽक्षितः। वयाःऽइ
व। विपः। न। द्युम्ना। नि। युवे। जनानां। तव। क्षत्राणि। वर्द्धयन्। यं। आदित्यासः। अ
द्रुहः। पारं। नयथ। मर्त्यं। मघोनां। विश्वेषां। सुऽदानवः। यूयं। राजानः। कं। चित्। च
र्षणिऽसहः। क्षयंत। मानुषान्। अनु। वयं। ते। वः। वरुण। मित्र। अर्यमन्। स्याम। इ
त्। ऋतस्य। रथ्यः। अदात्। मे। पौरुऽकुत्स्यः। पंचाशतं। त्रसदस्युः। वधूनां। मंहि
ष्ठः। अर्यः। सत्ऽपतिः। उत। मे। प्रयियोः। वयियोः। सुऽवास्त्वाः। अधि। तुग्वनि। ति
सृणां। सप्ततीनां। श्यावः। प्रऽनेता। भुवत्। वसुः। दियानां। पतिः। ३५ आ। गंत।

गू

१.४.१
१२

मा। रिषण्यत। प्रऽस्थावानः। मा। अप। स्थात। सऽमन्यवः। स्थिरा। चित्। नमयिष्ण
वः। वीळुपविऽभिः। मरुतः। ऋभुक्षणः। आ। रुद्रासः। सुदीतिऽभिः। इषा। नः। अद्य
। आ। गत। पुरुऽस्पृहः। यज्ञं। आ। सोभरीऽयवः। विद्म। हि। रुद्रियाणां। शुष्मं। उग्रं।
मरुतां। शिमीऽवतां। विष्णोः। एषस्य। मीळ्हुषां। वि। द्वीपानि। पापतन्। तिष्ठत्। दु
छुना। उभे इति। युजंत। रोदसी इति। प्र। धन्वानि। ऐरत। शुभ्रऽखादयः। यत्।
एजथ। स्वऽभानवः। अच्युता। चित्। वः। अज्मन्। आ। नानदति। पर्वतासः। वन
स्पतिः। भूमिः। यामेषु। रेजते। ३६ अमाय। वः। मरुतः। यातवे। द्यौः। जिहीते।
उत्ऽतरा। बृहत्। यत्र। नरः। देदिश्यते। तनूषु। आ। वक्षांसि। बाहुऽओजसः। स्वधां।
अनु। श्रियं। नरः। महि। त्वेषाः। अमऽवंतः। वृषऽप्सवः। वहंते। अह्रुतऽप्सवः। गोभिः।

१२

वाणः। अज्यते। सोभरीणां। रथे। कोशे। हिरण्यये। गोऽबंधवः। सुऽजातासः। इ
षे। भुजे। महांतः। नः। स्परसे। नु। प्रति। वः। वृषत्ऽअंजयः। वृष्णे। शर्धाय। मा
रुताय। भरध्वं। हव्या। वृषऽप्रयाव्ने। वृषणश्वेन। मरुतः। वृषऽप्सुना। रथेन। वृषऽना
भिना। आ। श्येनासः। न। पक्षिणः। वृथा। नरः। हव्या। नः। वीतये। गत। २८ समानं।
अंजि। एषां। वि। भ्राजंते। रुक्मासः। अधि। बाहुषु। दविद्युतति। ऋष्टयः। ते। उग्रा
सः। वृषणः। उग्रऽबाहवः। नकिः। तनूषु। येतिरे। स्थिरा। धन्वानि। आयुधा। रथे
षु। वः। अनीकेषु। अधि। श्रियः। येषां। अर्णः। न। सऽप्रथः। नाम। त्वेषं। शश्वतां। ए
कं। इत्। भुजे। वयः। न। पित्र्यं। सहः। तान्। वंदस्व। मरुतः। तान्। उप। स्तुहि। तेषां। हि।
धुनीनां। अराणां। न। चरमः। तत्। एषां। दाना। मह्ना। तत्। एषां। सुऽभगः। सः।

प॰ष॰१
१३

वः। ऊतिषु। आस। पूर्वीसु। मरुतः। वि॒ऽउष्टिषु। यः। वा। नूनं। उत। असति। ३८
यस्य। वा। यूयं। प्रति। वाजिनः। नरः। आ। हव्या। वीतये। गथ। अभि। सः। द्युम्नैः
। उत। वाजसातिऽभिः। सुम्ना। वः। धूतयः। नशत्। यथा। रुद्रस्य। सूनवः। दिवः।
वशंति। असुरस्य। वेधसः। युवानः। तथा। इत्। असत्। ये। च। अर्हंति। मरुतः। सु
ऽदानवः। स्मत्। मीळ्हुषः। चरंति। ये। अतः। चित्। आ। नः। उप। वस्यसा। हृदा।
युवानः। आ। ववृध्वं। यूनः। ऊं इति। सु। नविष्ठया। वृष्णः। पावकान्। अभि। सोभ
रे। गिरा। गाय। गाःऽइव। चर्कृषत्। सहाः। ये। संति। मुष्टिहाऽइव। हव्यः। वि
श्वासु। पृत्ऽसु। होतृषु। वृष्णः। चंद्रान्। न। सुश्रवःऽतमान्। गिरा। वंदस्व। मरु
तः। अह। ३९ गावः। चित्। घ। सऽमन्यवः। सऽजात्येन। मरुतः। सऽबंधवः।

१३

रिद्दुते। कुकुभः। मिथः। मर्त्तः। चित्त। वः। नतवः। रुक्मऽवक्षसः। उप। भ्रातृऽत्वं। आ। अयति। अधि। नः। गात। मरुतः। सदा। हि। वः। आपिऽत्वं। अस्ति। निऽध्रुवि। मरुतः। मारुतस्य। नः। आ। भेषजस्य। वहत। सुऽदानवः। यूयं। सखायः। सप्तयः। याभिः। सिंधुं। अवथ। याभिः। तूर्वथ। याभिः। दशस्यथ। क्रिविं। मयः। नः। भूत। ऊतिऽभिः। मयःऽभुवः। शिवाभिः। असचऽद्विषः। यत्। सिंधौ। यत्। असिक्न्यां। यत्। समुद्रेषु। मरुतः। सुऽबर्हिषः। यत्। पर्वतेषु। भेषजं। विश्वं। पश्यंतः। बिभृथ। तनूषु। आ। ते। न। नः। अधि। वोचत। क्षमा। रपः। मरुतः। आतुरस्य। नः। इष्कर्त्त। विऽह्रुतं। पुनरिति। ५० ॥ इति षष्ठाष्टके प्रथमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥ यूयं। ऊं इति। त्वां। अपूर्व्या। स्थूरं। न। कत्। चित्। भरंतः। अवस्यवः। वाजे। चित्रं। हवामहे। उप। त्वा। कर्मन्। ऊ

अनुवाकः ६१

प॰ष॰२
१४

तये। सः। नः। सुवः। उग्रः। चक्राम। यः। धृषत्। त्वां। दूत। हि। अवितारं। वहामहे। सखाय। इंद्र। सानसिं। आ। याहि। इमे। इंद्र। वः। अश्व॰पते। गो॰पते। उर्वरा॰पते। सोमं। सोम॰पते। पिब। वयं। हि। त्वा। बंधु॰मंतं। अबंधवः। विप्रासः। इंद्र। येमिम। या। ते। धामानि। वृषभ। तेभिः। आ। गहि। विश्वेभिः। सोम॰पीतये। सीदंतः। ते। वयः। यथा। गो॰श्रीते। मधौ। मदिरे। विवक्षणे। अभि। त्वां। इंद्र। नोनुमः। १ अछ। च। त्वा। एना। नमसा। वदामसि। किं। मुहुः। चित्। वि। दीधयः। संति। कामासः। हरि॰वः। ददिः। त्वं। स्मः। वयं। संति। नः। धियः। नूत्नाः। इत्। इंद्र। ते। वयं। ऊती। अभूम। नहि। नु। ते। अद्रि॰वः। विद्म। पुरा। परीणसः। विद्मा। सखि॰त्वं। उत। शूर। भोज्यं। आ। ते। ता। वज्रिन्। ईमहे। उतो इति। समस्मिन्। आ। शिशीहि। नः। वसो इति। वाजे।

१४

सुऽशिप्र। गोऽमति। यः। नः। इदंऽइदं। पुरा। प्र। वस्यः। आऽनिनाय। तं। ऊं इति। वः।
स्तुषे। सखाऽयः। इंद्रं। ऊतये। हरिऽअश्वं। सत्ऽपतिं। चर्षणिऽसहं। सः। हि। स्म।
यः। अमंदत। आ। तु। नः। सः। वयति। गव्यं। अश्व्यं। स्तोतृऽभ्यः। मघऽवा। शतं॥
१२ त्वया। ह। स्वित्। युजा। वयं। प्रति। श्वसंतं। वृषभ। ब्रुवीमहि। संऽस्थे। जनस्य।
गोऽमतः॥ जयेम। कारे। पुरुऽहूत। कारिणः। अभि। तिष्ठेम। दुःऽध्यः। नृऽभिः।
वृत्रं। हन्याम। शूशुयाम। च। अवेः। इंद्र। प्र। नः। धियः। अभ्रातृव्यः। अना। त्वं।
अनापिः। इंद्र। जनुषा। सनात्। असि। युधा। इत्। आपिऽत्वं। इच्छसे। नकिः। रेवं
तं। सख्याय। विंदसे। पीयंति। ते। सुराऽश्वः। यदा। कृणोषि। नदनुं। सं। ऊहसि। आ
त्। इत्। पिताऽइव। हूयसे। मा। ते। अमाऽजुरः। यथा। मूरासः। इंद्र। सख्ये। त्वाऽ

१.४.२
१५

वंतः। नि। सदाम। सचा। स्तुते। ३ मा। ते। गोऽदत्र। निः। अराम। राधसः। इंद्र। मा।
ते। गृह्णाम। हि। दृळ्हा। चित्। अर्यः। प्र। मृशा। अभि। आ। भर। न। ते। दामानः। आऽ
दभे। इंद्रः। वा। घ। इत्। इयत्। मघं। सरस्वती। वा। सुऽभगा। ददिः। वसु। त्वं। वा।
चित्रा। दाशुषे। चित्रः। इत्। राजा। राजकाः। इत्। अन्यके। यके। सरस्वती। अनु।
पर्जन्यःऽइव। ततनत्। हि। वृष्ट्या। सहस्रं। अयुता। ददत्। ४ ॥ॐ॥ इति। त्यं। अह्वे।
आ। रथं। अद्य। दंसिष्ठं। ऊतये। यं। अश्विना। सुऽहवा। रुद्रवर्तनीइति रुद्रऽवर्त
नी। आ। सूर्यायै। तस्थथुः। पूर्वऽआयुषं। सुऽहवं। पुरुऽस्पृहं। भुज्युं। वाजेषु। पू
र्व्यं। सचना। ऽवंतं। सुमतिऽभिः। सोभरे। विऽद्वेषसं। अनेहसं। ० देवा। नमःऽभिः।
अश्विना। अर्वाचीना। सु। अवसे। करामहे। गंतारा। दाशुषः। गृहं। युवो। रथ

स्य। परि। चक्रं। ईयते। ईर्मा। अन्यत्। वां। इषण्यति। अस्मान्। अच्छ। सुऽमतिः।
वां। शुभः। पती इति। आ। धेनुःऽइव। धावतु। रथः। यः। वां। त्रिऽवंधुरः। हिरण्यऽअ
भीशुः। अश्विना। परि। द्यावापृथिवी इति। भूषति। श्रुतः। तेन। नासत्या। आ। गतं।
।५ दशस्यंता। मनवे। पूर्व्यं। दिवि। यवं। वृकेण। कर्षथः। ता। वां। अद्य। सुमतिऽ
भिः। शुभः। पती इति। अश्विना। प्र। स्तुवीमहि। उप। नः। वाजिनीवसू इति वाजि
नीऽवसू। यातं। ऋतस्य। पथिऽभिः। येभिः। तृक्षिं। वृषणा। त्रासदस्यवं। महे।
क्षत्राय। जिन्वथः। अयं। वां। अद्रिऽभिः। सुतः। सोमः। नरा। वृषण्वसू इति वृषण्
ऽवसू। आ। यातं। सोमऽपीतये। पिबतं। दाशुषः। गृहे। आ। हि। रुहतं। अश्विना।
।रथे। कोशे। हिरण्यये। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। युंजाथां। पीवरीः। इषः।

प॰ ष॰ २
१६

याभिः। पक्थं। अवथः। याभिः। अध्रिऽगुं। याभिः। बभ्रुं। विऽजोषसं। ताभिः। नः। मक्षु। तूयं। अश्विना। आ। गतं। भिषज्यतं। यत्। आतुरं। द्व यत। अध्रिऽगावः। अध्रिगुः। इत्यध्रिऽगूः। दुदा। चित्। अद्रूः। अश्विना। हवामहे। वयं। गीःऽभिः। विपन्यवः। ताभिः। आ। यातं। वृषणा। उप। मे। हवं। विश्वऽप्सुं। विश्वऽवार्यं। इषा। मंहिष्ठा। पुरुऽभूतमा। नरा। याभिः। क्रिविं। ववृधुः। ताभिः। आ। गतं। तौ। इदा। चित्। अहानां। तौ। अश्विना। वंदमानः। उप। ब्रुवे। तौ। ऊं इति। नमःऽभिः। ईमहे। तौ। इत्। दोषा। तौ। उषसि। शुभः। पती इति। ता। यामन्। रुद्रवर्तनी इति रुद्रऽवर्तनी। मा। नः। मर्ताय। रिपवे। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। परः। रुद्रौ। अति। ख्यतं। आ। सुग्म्याय। सुग्म्यं। प्रातः। रिति। रथेन। अश्विना। वा। सक्षणी इति। हुवे। पिताऽइव। सोभ

री। ७ मनः ऽजवसा। वृषणा। मदऽच्युता। मक्षुंऽगमाभिः। ऊतिऽभिः। आरात्तात्। चित्। भूतं। अस्मे इति। अवसे। पूर्वीभिः। पुरुऽभोजसा। आ। नः। अश्वऽवत्।
अश्विना। वर्तिः। यासिष्टं। मधुऽपातमा। नरा। गोऽमत्। दस्रा। हिरण्यऽवत्। सुऽप्रावर्गं। सुऽवीर्यं। सुष्ठु। वार्यं। अनाधृष्टं। रक्षस्विना। अस्मिन्। आ। वां। आऽयाने। वाजिनी वसू इति वाजिनीऽवसू। विश्वा। वामानि। धीमहि। ८ ईळिष्व। हि।
प्रतीव्यं। यजस्व। जातऽवेदसं। चरिष्णुऽधूमं। अगृभीतऽशोचिषं। दामानं। विश्वऽचर्षणे। अग्निं। विश्वऽमनः। गिरा। उत। स्तुषे। विऽस्पर्धसः। रथानां। येषां। आऽबाधः। ऋग्मियः। इषः। पृक्षः। च। निऽग्रभे। उपऽविदा। वह्निः। विंदते। वसु। ०। दीदियुषः। वि। अजरां। तपुःऽजंभस्य। सुऽद्युतः। गणाऽश्रियः। उत्। तु। ऊं

प॰ष॰२
१७

इति । तिष्ठ । सुऽअध्वरा । स्तवानः । देव्या । कृपा । अभिऽख्या । भासा । बृहता । शुशुक्वनिः
। ९ अग्ने । याहि । सुशस्तिऽभिः । हव्या । जुह्वानः । आनुषक् । यथा । दूतः । बभूथ ।
हव्यऽवाहनः । अग्निं । वः । पूर्व्यं । हुवे । होतारं । चर्षणीनां । तं । अया । वाचा । गृणे । तं ।
ऊं इति । वः । स्तुषे । यज्ञेभिः । अद्भुतऽक्रतुं । यं । कृपा । सूदयंत । इत् । मित्रं । न । जने ।
सुऽधितं । ऋतऽवनि । ऋतऽवानं । ऋतऽयुवः । यज्ञस्य । साधनं । गिरा । उपो इति
। एनं । जुजुषुः । नमसः । पदे । अच्छ । नः । अंगिरःऽतमं । यज्ञासः । यंतु । संऽयतः ।
होता । यः । अस्ति । विक्षु । आ । यशःऽतमः ॥ १० अग्ने । तव । त्ये । अजर । इंधानासः
। बृहत् । भाः । अश्वाःऽइव । वृषणः । तविषीऽयवः । सः । त्वं । नः । ऊर्जां । पते । रयिं । १७
रास्व । सुऽवीर्यं । प्र । अव । नः । तोके । तनये । समत्ऽसु । आ । यत् । वै । ऊं इति । वि

नृपतिः। त्रितः। सुऽप्रीतः। मनुषः। विशि। विश्वाः। दूतः। अग्निः। प्रति। रक्षांसि। सेधति।
श्रुष्टी। अग्ने। नवस्य। मे। स्तोमस्य। वीर। विश्पते। नि। मायिनः। तपुषा। रक्षसः।
दह। न। तस्य। मायया। चन। रिपुः। ईशीत। मर्त्यः। यः। अग्नये। ददाश। हव्यदाति
ऽभिः॥ ११ विऽअश्वः। त्वा। वसुऽविदं। उक्षण्युः। अप्रीणात्। ऋषिः। महः। राये। तं।
ऊं इति। त्वा। सं। इधीमहि। उशना। काव्यः। त्वा। नि। होतारं। असादयत्। आऽयु
जिं। त्वा। मनवे। जातऽवेदसं। विश्वे। हि। त्वा। सऽजोषसः। देवासः। दूतं। अक्रत।
श्रुष्टी। देव। प्रथमः। यज्ञियः। भुवः। इमं। घ। वीरः। अमृतं। दूतं। कृण्वीत। मर्त्यः। पा
वकं। कृष्णऽवर्तनिं। विऽहायसं। तं। हुवेम। यतऽस्रुचः। सुऽभासं। शुक्रऽशोचिषं।
विशां। अग्निं। अजरं। प्रत्नं। ईड्यं। १२ यः। अस्मै। हव्यदातिऽभिः। आऽहुतिं। मर्तः।

प.ष.२
१८

अवि धत्त। भूरि। पोषं। सः। धत्ते। वीरऽवत्। यशः॥ प्रथमं। जातऽवेदसं। अग्निं। यज्ञे
षु। पूर्व्यं। प्रति। स्रुक्। एति। नमसा। हविष्मती॥ आभिः। विधेम। अग्नये। ज्येष्ठाभिः
। व्यश्वऽवत्। मंहिष्ठाभिः। मतिऽभिः। शुक्रऽशोचिषे। नूनं। अर्च। विऽहायसे।
स्तोमेभिः। स्थूरयूपऽवत्। ऋषे। वैयश्व। दम्याय। अग्नये। अतिथिं। मानुषा
णां। सूनुं। वनस्पतीनां॥ विप्राः। अग्निं। अवसे। प्रत्नं। ईळते॥ १३ महः। विश्वान्।
अभि। सतः। अभि। हव्यानि। मानुषा। अग्ने। नि। सत्सि। नमसा। अधि। बर्हिषि।
वंस्व। नः। वार्या। पुरु। वंस्व। रायः। पुरुऽस्पृहः। सुऽवीर्यस्य। प्रजाऽवतः। यशस्व
तः। त्वं। वरो इति। सुऽसाम्ने। अग्ने। जनाय। चोदय। सदा। वसो इति। रातिं। यवि
ष्ठ। शश्वते। त्वं। हि। सुऽप्रतूः। असि। त्वं। नः। गोऽमतीः। इषः। महः। रायः। सातिं।

१८

अग्ने। अप। वृधि। अग्ने। त्वं। यशाः। असि। आ। मित्रा वरुणा। वह। ऋतऽवाना। सं
ऽराजा। पूतऽदक्षसा। ३० १४ सखायः। आ। शिषामहि। ब्रह्म। इंद्राय। वज्रिणे। स्तु
षे। ऊं इति। सु। वः। नृऽतमाय। धृष्णवे। त्वं। हि। असि। श्रुतः। वृत्रऽहत्येन। वृत्रऽहा
। मघैः। मघोनः। अति। शूर। दाशसि। ० रयिं। चित्रश्रवःऽतमं। निरेके। चित्। यः।
हरिऽवः। वसुः। ददिः। आ। निरेकं। उत। प्रियं। इंद्र। दर्षि। जनानां। धृषता। धृष्णो इति।
स्तवमानः। आ। भर। न। ते। सव्यं। न। दक्षिणं। हस्तं। वरंते। आऽमुरः। न। परिऽबाधः।
हरिऽवः। गोऽइष्टिषु। १५ आ। त्वा। गोभिःऽइव। व्रजं। गीःऽभिः। ऋणोमि। अद्रिऽ
वः। आ। स्म। कामं। जरितुः। आ। मनः। पृण। विश्वानि। विश्वऽमनसः। धिया। नः।
वृत्रहन्ऽतम। उग्र। प्रनेतरिति प्रऽनेतः। अधि। सु। वसो इति। गहि। वयं। ते। अस्य।

वृत्रऽहन्। विद्याम। शूर। नव्यसः। वसोः। स्पार्हस्य। पुरुऽहूत। राधसः। इंद्र। यथा।
हि। अस्ति। ते। अपरिऽह्वृतं। नृतो इति। नु। वः। अमृक्ता। रातिः। पुरुऽहूत। दाशुषे।
आ। वृषस्व। महाऽमह। महे। नृऽतम। राधसे। दृळ्हः। चित्। दृह्य। मघऽवन्। मघत्तये
॥१६॥ नु। अन्यत्र। चित्। अद्रिऽवः। त्वत्। नः। जग्मुः। आऽशसः। मघऽवन्। शग्धि।
तव। तत्। नः। ऊतिऽभिः। नहि। अंग। नृतो इति। त्वत्। अन्यं। विंदामि। राधसे। रा
ये। द्युम्नाय। शवसे। च। गिर्वणः। आ। इंदुं। इंद्राय। सिंचत। पिबाति। सोम्यं। मधु।
। प्र। राधसा। चोदयाते। महिऽत्वना। उपो इति। हरीणां। पतिं। दक्षं। पृंचंतं। अब्रवं।
नूनं। श्रुधि। स्तुवतः। अश्व्यस्य। नहि। अंग। पुरा। चन। जज्ञे। वीरऽतरः। त्वत्। न
किः। राया। न। एवऽथा। न। भंदना। ॥१७॥ आ। इत्। ऊं इति। मध्वः। मदिन्ऽतरं। सिं

च। वा। अध्वर्यो इति। अंधसः। एव। हि। वीरः। स्तवते। सदाऽवृधः। इंद्रः। स्थातः। हरी
णां। न। किः। ते। पूर्व्यऽस्तुतिं। उत्। आनंश। राधसा। न। भंदना। तं। वः। वाजानां। प
तिं। अहूमहि। श्रवस्यवः। अप्रायुऽभिः। यज्ञेभिः। ववृधेन्यं। एतो इति। नु। इंद्रं।
स्तवाम। सखायः। स्तोम्यं। नरं। कृष्टीः। यः। विश्वाः। अभि। अस्ति। एकः। इत्। अ
गोऽरुधाय। गोऽइषे। द्युक्षाय। दस्म्यं। वचः। घृतात्। स्वादीयः। मधुनः। च। वोचत
। १८ यस्य। अमितानि। वीर्या। न। राधः। परिऽएतवे। ज्योतिः। न। विश्वं। अभि
। अस्ति। दक्षिणा। स्तुहि। इंद्रं। व्यश्वऽवत्। अनूर्मिं। वाजिनं। यमं। अर्यः। गयं। मंह
मानं। वि। दाशुषे। एव। नूनं। उप। स्तुहि। वैयश्व। दशमं। नवं। सुऽविद्वांसं। चर्कृत्यं।
चरणीनां। वेत्थ। हि। निःऽऋतीनां। वज्रऽहस्त। परिऽवृजं। अहःऽअहः। शुंध्युः।

परि॒ऽप॒दा॑ऽइव। तत॑। इं॒द्र॒। अवः॑। आ। भ॒र॒। येन॑। दं॒सि॒ष्ठ॒। कृत्व॑ने। द्वि॒ता। कु॒त्सा॑य। शि॒श्न॒थः॑। नि। चो॒द॒य॒। १९ त्वं। ऊं॒ इति॑। त्वा॒। नू॒नं। ई॒म॒हे॒। नव्यं॑। दं॒सि॒ष्ठ॒। सन्य॑से। सः। त्वं। नः॒। विश्वाः॑। अ॒भिऽमा॑तीः। स॒क्षणिः॑। यः। ऋक्षो॑त्। अं॒ह॒सः॑। मु॒च॒त्। यः। वा॒। आर्या॑त्। स॒प्त। सिंधु॑षु। वधः॑। दा॒सस्य॑। तु॒वि॒ऽनृ॒म्ण॒। नी॒न॒मः॒। यथा॑। व॒रो॒ इति॑। सु॒ऽसा॒म्ने॒। स॒निऽभ्यः॑। आ। अ॒व॒हः॒। र॒यिं। वि॒ऽअ॒श्वे॒भ्यः॑। सु॒ऽभ॒गे॒। वा॒जि॒नी॒ऽव॒ति॒। आ। ना॒र्यस्य॑। द॒क्षि॒णा। वि॒ऽअ॒श्वान्। ए॒तु॒। सो॒मि॒नः॑। स्थू॒रं। च॒। राधः॑। श॒तऽव॑त्। स॒ह॒स्र॒ऽव॑त्। यत्। त्वा॒। पृ॒च्छा॒त्। ई॒जा॒नः। कु॒ह॒या। कु॒ह॒या॒ऽकृ॒ते॒। ए॒षः। अप॑ऽश्रितः। व॒लः। गोऽम॒तीं। अव॑। ति॒ष्ठ॒ति॒। २० ता। वां॒। वि॒श्वस्य॑। गो॒पा। दे॒वा। दे॒वेषु॑। य॒ज्ञिया॑। ऋ॒तऽवा॑ना। य॒ज॒से॒। पू॒त॒ऽद॒क्ष॒सा॒। मि॒त्रा। तना॑। ना। र॒थ्या॑। वरु॑णः। यः। च॒। सु॒ऽक्रतुः॑। स॒नात्।

सुऽजाता। तनया। धृतऽव्रता। ता। माता। विश्वऽवेदसा। असुर्यीय। प्रऽमहसा।
मही। जजान। अदितिः। ऋतऽवेरी। महांता। मित्रावरुणा। संऽराजा। देवौ। असु
रा। ऋतऽवोनो। ऋतं। आ। घोषतः। बृहत्। नपाता। शवसः। महः। सूनूइति। दक्षस्य।
सुक्रतूइतिसुऽक्रतू। सप्रदानूइतिसप्रऽदानू। इषः। वास्त्के। अधि। क्षितः। २१ संया
। दानूनि। ये मधुः। दिव्याः। पार्थिवीः। इषः। नभस्वतीः। आ। वां। चरंतु। वृष्टयः। अधि।
या। बृहतः। दिवः। अभि। यूथाऽइव। पश्यतः। ऋतऽवाना। संऽराजा। नमसे। हि
ता। ऋतऽवाना। नि। सेदतुः। सांऽराज्याय। सुक्रतूइतिसुऽक्रतू। धृतऽव्रता। क्ष
त्रिया। क्षत्रं। आशतुः। अक्ष्णः। चित्। गातुवित्ऽतरा। अनुल्बणेन। चक्षसा। नि।
चित्। मिषंता। निऽचिरा। नि। चिक्यतुः। उत। नः। देवी। अदितिः। उरुष्यतां। नासत्या।

प॰ष॰२

२१

उरुष्यंतु। मरुतः। वृद्धऽशवसः॥ २२ ते। नः। नावं। उरुष्यत। दिवा। नक्तं। सुऽदान

वः॥ अरिष्यंतः। नि। पायुऽभिः। सचेमहि। अघ्नते। विष्णवे। वयं। अरिष्यंतः। सुऽदा

नवे। श्रुधि। स्वऽयावन्। सिंधो इति। पूर्वऽचित्तये। तत्। वार्यं। वृणीमहे। वरिष्ठं। गो

पयत्यं। मित्रः। यत्। पांति। वरुणः। यत्। अर्यमा। उत। नः। सिंधुः। अपां। तत्। मरुतः

। तत्। अश्विना। इंद्रः। विष्णुः। मीढ्वांसः। सऽजोषसः॥ ते। हि। स्म। वनुषः। नरः। अभिऽ

माति। कयस्य। चित्। तिग्मं। न। क्षोदः। प्रतिऽघ्नंति। भूर्णयः॥ २३ अयं। एकः। इ

त्था। पुरु। उरु। चष्टे। वि। विश्पतिः॥ तस्य। व्रतानि। अनु। वः। चरामसि। अनु। पूर्वाणि

। ओक्या। साम्ऽराज्यस्य। सश्चिम। मित्रस्य। व्रता। वरुणस्य। दीर्घऽश्रुत्। परि। यः।

रश्मिना। दिवः। अंतान्। ममे। पृथिव्याः। उभे इति। आ। पप्रौ। रोदसी इति। महिऽ

२१

त्वा। उत। ऊँ इति। स्वः। नृ॒ऽरणे॑। दि॒वः। ज्योतिः। अ॒यं॑स्त। सूर्यः॑। अ॒ग्निः। न। शुक्रः।
सं॒ऽइ॒धा॒नः। आऽहुतः। वर्चः। दी॒र्घ॒ऽप्रस॑द्मनि। इत्। नु। वा॒जेस्य॑। गोऽमतः। ईशे।
हि। पि॒त्वः। अ॒वि॒षस्य॑। दा॒वने॑। २४ तत्। सूर्यं॑। रोद॑सी॒ इति॑। उ॒भे इति॑। दो॒षा।
वस्तोः॑। उप॑। ब्रु॒वे॒। भोजे॑षु। अ॒स्मान्। अ॒भि। उत। च॒र॒। सदा॑। ऋ॒ज्रे। उ॒क्ष॒ण्याय॑ने।
र॒ज॒तं। ह॒र॒याणे॑। रथं॑। यु॒क्तं। अ॒स॒नाम॑। सु॒ऽसाम॑नि। ता। मे॒। अश्व्या॑नां। हरी॑णां।
नि॒ऽतो॒शना॑। उ॒तो इति॑। नु। कृत्व्या॑नां। नृ॒ऽवाह॑सा। स्मद॑भीशू॒ इति॒ स्मत्ऽअ॑भीशू। कश॑ऽवन्ता। विप्रा॑। नवि॑ष्ठया। म॒ती। म॒हः। वा॒जिनौ॑। अर्व॑न्ता। सचा॑। अ॒स॒नं। २५ यु॒वोः। ऊँ इति॑। स्कं। रथं॑। हु॒वे। स॒ध॒ऽस्तु॒त्याय॑। सू॒रिषु॑। अतू॑र्त॒ऽदक्षा।
वृ॒ष॒णा॒। वृ॒ष॒ण्व॒सू॒ इति॑ वृष॑ण्ऽवसू। यु॒वं। व॒रो इति॑। सु॒ऽसाम्ने॑। म॒हे। तने॑। ना॒सत्या।

प॰ष॰२
२२

अवः॑ऽभिः। या। थः। वृषणा। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। ता। वां। अद्य। हवामहे। हव्येभिः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। पूर्वीः। इषः। इषयंतौ। अति। क्षपः। आ। वां। वाहिष्ठः। अश्विना। रथः। यातु। श्रुतः। नरा। उप। स्तोमान्। तुरस्य। दर्शथः। श्रिये। जुहुराणा। चित्ता। अश्विना। आ। मन्येथां। वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। युवं। हि। रुद्रा। पर्षथः। अति। द्विषः। २६ दस्रा। हि। विश्वं। आनुषक्। मक्षुऽभिः। परिऽदीयथः। धियंऽजिन्वा। मधुऽवर्णा। शुभः। पती इति। उप। नः। यातं। अश्विना। राया। विश्वऽपुषा। सह। मघऽवाना। सुऽवीरा। अनपऽच्युता। आ। मे। अस्य। प्रतीव्यं। इंद्रनासत्या। गतं। देवा। देवेभिः। अद्य। सचनःऽतमा। वयं। हि। वां। हवामहे। उक्षण्यंतः। अश्वऽवत्। सुमतिऽभिः। उप। विप्रा। इह। आ। गतं। अश्विना। सुऽकृ

षे। स्तुहि। कुवित्। ते। श्रवतः। हवं। नेदीयसः। कूळयातः। पणीन्। उत। २७ वैय्यश्व
स्य। श्रुतं। नरा। उतो इति। मे। अस्य। वेदथः। सऽजोषसा। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। यु
वाऽदत्तस्य। धिष्ण्या। युवाऽनीतस्य। सूरिऽभिः। अहःऽअहः। वृषणा। मह्यं। शिक्षतं।
यः। वां। यज्ञेभिः। आऽवृतः। अधिऽवस्त्रा। वधूःऽइव। सपर्यति। शुभे। चक्राते इ
ति। अश्विना। यः। वां। उरुव्यचःऽतमं। चिकेतति। नृऽपाय्यं। वर्तिः। अश्विना।
परि। यातं। अस्मयू इत्यस्मऽयू। अस्मभ्यं। सु। वृषण्वसू इति वृषणऽवसू। यातं। व
र्तिः। नृऽपाय्यं। विषुद्रुहाऽइव। यज्ञं। ऊहथुः। गिरा। २८ वाहिष्ठः। वां। हवानां। स्तोमः।
दूतः। हुवत्। नरा। युवाभ्यां। भूतु। अश्विना। यत्। अदः। दिवः। अर्णवे। इषः। वा। म
दथः। मदे। श्रुतं। इत्। मे। अमर्त्या। उत। स्या। श्वेतऽयावरी। वाहिष्ठा। वां। नदीनां।

सिंधुः। हिरण्यऽवर्त्तनिः। स्मत्। एतया। सुऽकीर्त्या। अश्विना। श्वेतया। धिया। व
हेथे इति। शुभ्रऽयावाना। युक्ष्व। हि। त्वं। रथऽसहा। युवस्व। पोष्या। वसो इति। आत्।
नः। वायो इति। मधु। पिब। अस्माकं। सवना। आ। गहि। २९ तव। वायो इति। ऋ
तऽपते। त्वष्टुः। जामातः। अद्भुत। अवांसि। आ। वृणीमहे। त्वष्टुः। जामातरं। वयं
। ईशानं। रायः। ईमहे। सुतऽवंतः। वायुं। द्युम्ना। जनासः। वायो इति। याहि। शिव
। आ। दिवः। वहस्व। सु। सुऽअश्व्यं। वहस्व। महः। पृथुऽपक्षसा। रथे। त्वां। हि। सु
प्सरःऽतमं। नृऽसदनेषु। हूमहे। ग्रावाणं। न। अश्वऽपृष्ठं। मंहना। सः। त्वं। नः।
देव। मनसा। वायो इति। मंदानः। अग्नियः। कृधि। वाजान्। अपः। धियः। ३० अ
ग्निः। उक्थे। पुरःऽहितः। ग्रावाणः। बर्हिः। अध्वरे। ऋचा। यामि। मरुतः। ब्रह्मणः।

२५

पतिं। देवान्। अद्वेः। वरेण्यं। आ। पूष्णं। ग्नाः। पृथिवीं। वनस्पतीन्। उषसा। नक्तं। ओषधीः॥ विश्वे। च। नः। वसवः। विश्वऽवेदसः। धीनां। भूत। प्रऽअवितारः। प्र। सु। नः। एतु। अध्वरः। अग्ना। देवेषु। पूर्व्यः। आदित्येषु। प्र। वरुणे। धृतऽव्रते। मरुत्ऽसु। विश्वऽभानुषु। विश्वे। हि। स्म। मनवे। विश्वऽवेदसः। भुवन्। वृधे। रिशादसः। अरिष्टेभिः। पायुऽभिः। विश्वऽवेदसः। यंत। नः। अवृकं। छर्दिः। आ। नः। अद्य। सऽमनसः। गंत। विश्वे। सऽजोषसः। ऋचा। गिरा। मरुतः। देवि। अदिते। सदने। पस्त्ये। महि। ३१ अभि। प्रिया। मरुतः। या। वः। अश्व्या। हव्या। मित्र। प्रऽयाथन। आ। बर्हिः। इंद्रः। वरुणः। तुराः। नरः। आदित्यासः। सदंतु। नः। वयं। वः। वृक्तऽबर्हिषः। हितऽप्रयसः। आनुषक्। सुतऽसोमासः। वरुण। हवामहे। मनुष्वत्। इद्धऽअग्नयः।

आ। प्र। यात। मरुतः। विष्णो इति। अश्विना। पूषन्। माकीनया। धिया। इंद्रः। आ।
यातु। प्रथमः। सनिष्युऽभिः। वृषा। यः। वृत्रऽहा। गृणे। वि। नः। देवासः। अद्रुहः। अ
श्विद्वं। ग्राम। युच्छत। ना। यत्। दूरात्। वसवः। नु। चित्। अंतितः। वरूथं। आऽदध
र्षति। अस्ति। हि। वः। सऽजात्यं। रिशादसः। देवासः। अस्ति। आप्यं। प्र। नः। पू
र्वस्मै। सुवितायं। वोचत। मक्षु। सुम्नायं। नव्यसे। ३२ इदा। हि। वः। उपऽस्तुतिं
। इदा। वामस्य। भक्तये। उप। वः। विश्वऽवेदसः। नमस्युः। आ। असृक्षि। अन्यांऽ
इव। उत्। ऊं इति। स्यः। वः। सविता। सुऽप्रनीतयः। अस्थात्। ऊर्ध्वः। वरेण्यः।
नि। द्विऽपादः। चतुःऽपादः। अर्थिनः। अविश्रन्। पतयिष्णवः। ॰। देवंऽदेवं। अ
भिष्टये। देवंऽदेवं। हुवेम। वाजऽसातये। गृणंतः। देव्या। धिया। देवासः। हि। स्म।

मनवे। सऽमन्यवः। विश्वे। साकं। सऽरातयः। ते। नः। अद्य। ते। अपरं। तुचे। तु। नः।
भवंतु। वरिवःऽविदः। प्र। वः। शंसामि। अद्रुहः। संऽस्थे। उपऽस्तुतीनां। न। तं। धू
र्त्तिः। वरुण। मित्र। मर्त्यं। यः। वः। धामऽभ्यः। अविधत्। ०। ३३ ऋते। सः। विंदते
।युधः। सुऽगेभिः। याति। अध्वनः। अर्यमा। मित्रः। वरुणः। सऽरातयः। यं। त्रायंते।
सऽजोषसः। अग्ने। चित्। अस्मै। कृणुथ। निऽअंचनं। दुःऽगे। चित्। आ। सुऽस
रणं। एषा। चित्। अस्मात्। अशनिः। परः। नु। सा। अस्रेधंती। वि। नश्यतु। यत्।
अद्य। सूर्ये। उत्ऽयति। प्रियऽक्षत्राः। ऋतं। दध। यत्। निऽम्रुचि। प्रऽबुधि
।विश्वऽवेदसः। यत्। वा। मध्यंदिने। दिवः। यत्। वा। अभिऽपित्वे। असुराः। ऋ
तं। यते। छर्दिः। येम। वि। दाशुषे। वयं। तत्। वः। वसवः। विश्वऽवेदसः। उपऽस्थेया

मा। मध्ये। आ। पत। अद्य। सूरे। उत्ऽइते। यत्। मध्यंदिने। आ॥ऽतुचि। वाम। धस्य
। मनवे। विश्वऽवेदसः। जुह्वानाय। प्रऽचेतसे॥०॥ सं॥ऽराजः। आ। वृणीमहे। पुत्रः।
न। बहुऽपाय्यं। अश्याम। तत्। आदित्याः। जुह्वतः। हविः। येन। वस्यः। अनशाम
हे॥ ३४ २२ ये। त्रिंशति। त्रयः। परः। देवासः। बर्हिः। आ। असदन्। विदन्। अह
द्विता। असनन्॥०॥ मित्रः। वरुणः। अग्नयः। पत्नीऽवंतः। वषटऽकृताः। ते।
नः। गोपाः। अपाच्याः। ते। उदक्। ते। इत्था। न्यक्। पुरस्तात्। सर्वया। विशा।
यथा। वशंति। देवाः। तथा। इत्। असत्। तत्। एषां। नकिः। आ। मिनत्। अरा
वा। चन। मर्त्यः। सप्तानां। सप्त। ऋष्टयः। सप्त। द्युम्नानि। एषां। सप्तो इति। अ
धि। श्रियः। धिरे॥ ३५ बभ्रुः। एकः। विषुणः। सूनरः। युवा। अंजि। अंक्ते। हिर

ण्ययं। योनिं। एकः। आ। ससाद। द्योतनः। अंतः। देवेषु। मेधिरः। वाशीं। एकः।
बिभर्ति। हस्ते। आयसीं। अंतः। देवेषु। निऽध्रुविः। वज्रं। ०। आऽहितं। तेन। वृत्रा
णि। जिघ्नते। तिग्मं। ०। आयुधं। शुचिः। उग्रः। जलाषऽभेषजः। पथः। एकः। पीपा
य। तस्करः। यथा। एषः। वेद। निऽधीनां। त्रीणि। एकः। उरुऽगायः। वि। चक्रमे।
यत्र। देवासः। मदंति। विऽभिः। द्वा। चरतः। एकया। सह। प्र। प्रवासाऽइव। वसतः।
। सदः। द्वा। चक्राते इति। उपऽमा। दिवि। संऽराजा। सर्पिरासुती इति सर्पिःऽआसु
ती। अर्चंतः। एके। महि। साम। मन्वत। तेन। सूर्यं। अरोचयन्। ३६ ० नहि। वः। अ
स्ति। अर्भकः। देवासः। न। कुमारकः। विश्वे। सतःऽमहांतः। इत्। इति। स्तुतासः
। असथ। रिशादसः। ये। स्थ। त्रयः। च। त्रिंशत्। च। मनोः। देवाः। यज्ञियासः। ते। नः।

प॰ष॰२
२६

त्राध्वं । ते । अवत । ते । ऊं इति । नः । अधि । वोचत । मा । नः । पथः । पित्र्यात् । मानवा
त् । अधि । दूरं । नैष्ट । पराऽवतः । ये । देवासः । इह । स्थन । विश्वे । वैश्वानराः । उत । अस्म
भ्यं । शर्म । सऽप्रथः । गवे । अश्वाय । यच्छत । ३० ॥ अनुवाकः ॥ यः । यजाति ।
यजाते । इत् । सुनवत् । च । पचाति । च । ब्रह्मा । इत् । इंद्रस्य । चाकनत् । पुरोळाशं
। यः । अस्मै । सोमं । ररते । आऽशिरं । पात् । इत् । तं । शक्रः । अंहसः । तस्य । द्युऽमा
न् । असत् । रथः । देवऽजूतः । सः । शूशुवत् । विश्वा । वन्वन् । अमित्रिया । अस्य ।
प्रजाऽवती । गृहे । असश्चंती । दिवेऽदिवे । इळा । धेनुऽमती । दुहे । या । दंपती इति दं
ऽपती । सऽमनसा । सुनुतः । आ । च । धावतः । देवासः । नित्यया । आऽशिरा । ३१
प्रति । प्राशव्यान् । इतः । सम्यंचा । बर्हिः । आशाते इति । न । ता । वाजेषु । वायतः ।

२६

न। देवानां। अपि। ह्नुतः। सुऽमतिं। न। जुगुक्षतः। श्रवः। बृहत्। विवासतः। पुत्रिणा

।ता। कुमारिणा। विश्वं। आयुः। वि। अश्नुतः। उभा। हिरण्यऽपेशसा। वीतिऽहोत्रा।

कृतद्वसू इति कृतऽवसू। दशस्यंता। अमृताय। कं। सं। ऊधः। रोमशं। हतः। दे

वेषु। कृणुतः। दुवः।०। वृणीमहे। नदीनां। आ। विष्णोः। सचाऽभुवः। ३९ आ। एतु।

पूषा। रयिः। भगः। स्वस्ति। सर्वऽधातमः। उरुः। अध्वा। स्वस्तये। अरमतिः। अनर्वे

णः। विश्वः। देवस्य। मनसा। आदित्यानां। अनेहः। इत्। यथा। नः। मित्रः। अर्यमा।

वरुणः। संति। गोपाः। सुऽगाः। ऋतस्य। पंथाः।०। गिरा। देवं। ईळे। वसूनां। सपर्यंतः।

पुरुऽप्रियं। मित्रं। न। क्षेत्रऽसाधसं। मक्षु। देवऽवतः। रथः। शूरः। वा। पृत्ऽसु।

कासु। चित्। देवानां। यः। इत्। मनः। यजमानः। इयक्षति। अभि। इत्। अयज्व

प.ष.२
२८

नः। सुवृत्तान। यजमानं। रिष्यसि। न। स्कन्वानं। न। अदेवयो इति अदेवऽयो।०। नकिः
।तं। कर्म्मणा। नशत्। न। प्र। योषत्। न। योषति।०। असंत। अत्र। सुऽवीर्यं।
उत। त्यत्। आशुऽअश्व्यं।०। ५०। ॥इतिषष्ठाष्टके द्वितीयोध्यायः॥ ॥ओम्॥
प्र। कृतानि। ऋजीषिणः। कण्वाः। इंद्रस्य। गाथया। मदे। सोमस्य। वोचत। यः।
सृबिंदं। अनर्शनिं। पिप्रुं। दासं। अहीशुवं। वधीत्। उग्रः। रिणन्। अपः। नि।
अर्बुदस्य। विष्टपं। वर्ष्माणं। बृहतः। तिर। कृषे। तत्। इंद्र। पौंस्यं। प्रति। श्रुताय।
वः। धृषत्। तूर्णाशं। न। गिरेः। अधि। हुवे। सुऽशिप्रं। ऊतये। सः। गोः। अश्वस्य।
वि। व्रजं। मंदानः। सोम्येभ्यः। पुरं। न। शूर। दर्षसि। १ यदि। मे। ररणः। सुते।
उक्थे। वा। दधसे। चनः। आरात्। उप। स्वधा। आ। गहि। वयं। घ। ते। अपि। स्मसि।

२८

स्तोतारः। इंद्र। गिर्वणः। त्वां। नः। जिन्व। सोमऽपाः। उत। नः। पितुं। आ। भर। संऽररा
णः। अविऽक्षितं। मघऽवन्। भूरि। ते। वसु। उत। नः। गोऽमतः। कृधि। हिरण्यऽव
तः। अश्विनः। इळाभिः। सं। रभेमहि। बृहत्ऽउक्थं। हवामहे। सप्रऽकरस्नं। ऊ
तये। साधु। कृण्वंतं। अवसे। २ यः। संऽस्थे। चित्। शतऽक्रतुः। आत्। ईं। कृणोति।
वृत्रऽहा। जरितृऽभ्यः। पुरुऽवसुः। सः। नः। शाक्रः। चित्। आ। शाकत्। दानऽवान्।
अंतरऽआभरः। इंद्रः। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। ०तं। इंद्रं। अभि। गायत। आऽयंता
रं। महि। स्थिरं। पृतनासु। श्रवःऽजितं। भूरेः। ईशानं। ओजसा। नकिः। अस्य
। शचीनां। निऽयंता। सूनृतानां। नकिः। वक्ता। न। दात्। इति। ३ न। नूनं। ब्रह्म
णां। ऋणं। प्राशूनां। अस्ति। सुन्वतां। न। सोमं। अप्रता। पपे। पन्ये। इत्। उप।

प॰ष॰ ३
२८

गायत । पन्यं । उक्थानि । शंसत । ब्रह्म । कृणोत । पन्यं । तं इंद्रं । पन्यः । आ । दर्दिरत् । त्रा

ता । सहस्रा । वाजी । अवृतः । इंद्रः । यः । यजत्वनः । वृधः । विसु । चर । स्वधाः । अनु । कृ

षीनां । अनु । आऽहुवः । इंद्र । पिब । सुतानां । पिब । स्वऽधैनवानां । उत । यः । तु

ग्र्ये । सचा । उत । अयं । इंद्र । यः । तव । ४ अति । इहि । मन्युऽसाविनं । सुसुऽ

वांसं । उपऽअरणे । इमं । रातं । सुतं । पिब । इहि । तिस्रः । पराऽवतः । इहि । पंच । ज

नान् । अति । धेनाः । इंद्र । अवऽचाकशत् । सूर्यः । रश्मिं । यथा । सृज । आ । त्वा । य

च्छंतु । मे । गिरः । निम्नं । आपः । न । सध्र्यक् । अध्वर्यो इति । आ । तु । हि । सिंच । सोमं ।

वीराय । शिप्रिणे । भर । सुतस्य । पीतये । यः । उद्नः । फलिऽगं । भिनत् । न्यक् ।

सिंधून् । अव । असृजत् । यः । गोषु । पक्वं । धारयत् । ५ अहन् । वृत्रं । ऋचीषमः ।

२८

और्णऽवाभं। अहीशुवं। हिमेन। अविध्यत्। अर्बुदं। प्र। वः। उग्राय। निःऽतुरे।
अषाळ्हाय। प्रऽसक्षिणे।०। यः। विश्वानि। अभि। व्रता। सोमस्य। मदे। अंधसः।
इंद्रः। देवेषु। चेतति।०। हरीइति। हिरण्यऽकेश्या। वोळ्हां। अभि। प्रयः। हितं।०। ३०
। द। वयं। घ। त्वा। सुतऽवंतः। आपः। न। वृक्तऽबर्हिषः। पवित्रस्य। प्रऽस्रवणेषु।
वृत्रऽहन्। परि। स्तोतारः। आसते। स्वरंति। त्वा। सुते। नरः। वसोइति। निरेके।
उक्थिनः। कदा। सुतं। तृषाणः। ओकः। आ। गमः। इंद्र। स्वब्दीऽइव। वंसगः। क
ण्वेभिः। धृष्णोइति। आ। धृषत्। वाजं। दर्षि। सहस्रिणं। पिशंगऽरूपं। मघऽ
वन्। विऽचर्षणे। मक्षु। गोऽमंतं। ईमहे। पाहि। गाय। अंधसः। मदे। इंद्राय। मेध्य
ऽअतिथे। यः। संऽमिश्लः। हर्योः। यः। सुते। सचा। वज्री। रथः। हिरण्ययः। यः। सुऽ

प॰ष॰ ३
२९

सव्यः। स्तुऽदक्षिणः। इनः। यः। स्तुऽक्रतुः। गृणे। यः। आऽकरः। सहस्रा। यः। शतऽ
मघः। इंद्रः। यः। पूःऽभित्। आरितः। ७ यः। धृषितः। यः। अवृतः। यः। अस्ति। श्म
श्रुषु। श्रितः। विभूतऽद्युम्नः। च्यवनः। पुरुऽस्तुतः। क्रत्वा। गौःऽइव। शाकिनः।
कः। ईं। वेद। सुते। सचा। पिबंतं। कत्। वयः। दधे। अयं। यः। पुरः। विऽभिनत्ति। ओ
जसा। मंदानः। शिप्री। अंधसः। दाना। मृगः। न। वारणः। पुरुऽत्रा। चरथं। दधे।
नकिः। त्वा। नि। यमत्। आ। सुते। गमः। महान्। चरसि। ओजसा। यः। उग्रः। स
न्। अनिःऽभृतः। स्थिरः। रणाय। संऽस्कृतः। यदि। स्तोतुः। मघऽवा। शृणवत्। हवं
। न। इंद्रः। योषति। आ। गमत्। सत्यं। इत्था। वृषा। इत्। असि। वृषऽजूतिः। नः। अ
वृतः। वृषा। हि। उग्र। शृण्विषे। पराऽवति। वृषो इति। अर्वाऽवति। श्रुतः। ८ वृषणः।

२९

ते। अभीशव॑ः वृषा। कृशा। हिरण्ययी। वृषा। रथः। मघ॒ऽवन्। वृषणा। हरी इति। वृषा।
त्वं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। वृषा। सोता। स्तु नो तु। ते। वृषन्। ऋजीपिन्। आ। भ
र। वृषा। दधन्वे। वृषणं। नदीषु। आ। तुभ्यं। स्थातः। हरीणां। आ। इंद्रा या हि। पीत
ये। मधु। शविष्ठ। सोम्यं। न। अयं। अच्छ। मघ॒ऽवा। शृणवत्। गिरः। ब्रह्म। उक्था।
च। सुऽक्रतुः। वहतु। त्वा। रथेऽस्थां। आ। हरयः। रथ॒ऽयुजः। तिरः। चित्। अर्यं। स
वनानि। वृत्रऽहन्। अन्येषां। या। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। अस्माकं। अद्य। अं
तमं। स्तोमं। धिष्व। महाऽमह। अस्माकं। ते। सवना। संतु। शंऽतमा। मदाय। द्यु
क्ष। सोमऽपाः। ॥ २ ॥ नहि। सः। तव। नो इति। मम। शास्त्रे। अन्यस्य। रण्यति। यः।
। अस्मान्। वीरः। आ। अनयत्। इंद्रः। चित्। घ। तत्। अब्रवीत्। स्त्रियाः। अशा

प॰ ष॰ ३

३०

स्यं। मन्नेः। उत्तोइति। अह। क्रतुं। रघुं। सम्नीइति। चित्। घ। मदांऽच्युता। मिथुना। व
हतः। रथ्यं। एव। इत्। धूः। वृक्षः। उत्ऽतरा। अधः। पवस्व। मा। उपरि। संऽतरं। पा
दकौ। हर। मा। ते। कन्नाऽप्लकौ। दभ्रान्। स्त्री। हि। ब्रह्मा। बभूविथ। १० ।०। हरिऽभिः
उप। कण्वस्य। सुऽस्तुतिं। दिवः। अमुष्य। शासतः। दिवं। यय। दिवावसोइति
दिवाऽवसो। आ। त्वा। ग्रावा। वदन्। इह। सोमी। घोषेण। यच्छतु। ०। अत्र। वि। ने
मिः। एषां। उरां। न। धूनुते। वृकः। ०। आ। त्वा। कण्वाः। इह। अवसे। हवंते। वाजऽसा
तये। ०। दधामि। ते। सुतानां। वृष्णे। न। पूर्वऽपाय्यं। ०। ११ स्मत्ऽपुरंधिः। नः। आ
। गहि। विश्वतःऽधीः। नः। ऊतये। ०। आ। नः। याहि। महेऽमते। सहस्रऽऊते। शत
तऽमघ। ०। आ। त्वा। होता। मनुःऽहितः। देवऽत्रा। वक्षत्। ईड्यः। ०। आ। त्वा। मद

३०

च्युता । हरी इति । श्येनं । पक्षाऽइव । वक्षतः ॥०॥ आ । याहि । अर्यः । आ । परि । स्वाहा ।
सोमस्य । पीतये ॥०॥ १२ ॥०॥ उपऽश्रुति । उक्थेषु । रणय । इह ॥०॥ सऽरूपैः । आ । सु ।
नः । गहि । संऽभृतैः । संभृतऽअश्वः ॥०॥ आ । याहि । पर्वतेभ्यः । समुद्रस्य । अधि ।
विष्टपः ॥०॥ आ । नः । गव्या । नि । अश्व्या । सहस्रा । शूर । दर्दृहि ॥०॥ आ । नः । सहस्रऽ
शः । भर । अयुतानि । शतानि । च ॥०॥ आ । यत् । इंद्रः । च । दद्वहे इति । सहस्रं । वसुऽ
रोचिषः । ओजिष्ठं । अश्व्यं । पशुं । ये । ऋज्राः । वातऽरंहसः । अरुषासः । रघुऽस्य
दः । भ्राजंते । सूर्याःऽइव । पारावतस्य । रातिषु । द्रवत्ऽचक्रेषु । आशुषु । तिष्ठं । व
वरुणेन । २ नस्य । मध्ये । आ ॥ १३ अग्निना । इंद्रेण । विष्णुना । आदित्यैः । रुद्रैः । वसुऽभिः । स
चाऽभुवा । सऽजोषसा । उषसा । सूर्येण । च । सोमं । पिबतं । अश्विना । विश्वाभिः ।

प॰ष॰३
३१

धीभिः। भुवनेन। वाजिना। दिवा। पृथिव्या। अद्रिऽभिः। सचाऽभुवा॥ विश्वैः। देवैः। त्रिऽभिः। एकादशैः। इह। अतऽभिः। मरुतऽभिः। भृगुऽभिः। सचाऽभुवा॥

जुषेथां। यज्ञं। बोधतं। हवस्य। मे। विश्वा। इह। देवौ। सवना। अव। गच्छतं॥ आ। इषं। नः। वोळ्हं। अश्विना। स्तोमं। जुषेथां। युवऽग्राऽइव। कन्यनां॥ गिरः। जुषेथां। अध्वरं। जुषेथां॥ १४ हारिद्रवाऽइव। पतथः। वना। इत्। उप। सोमं। सुतं। महिषाऽइव। अव। गच्छथः॥ त्रिः। वर्तिः। यातं। अश्विना। हंसौऽइव। पतथः। अध्वगौऽइव॥ श्येनौऽइव। पतथः। हव्यऽदातये॥ पिबतं। च। तृप्णुतं। च। आ। च। गच्छतं। प्रऽजां। च। धत्तं। द्रविणं। च। धत्तं॥ ऊर्जं।

३१

नः। धत्तं। अश्विना। जयतं। च। प्र। स्तुतं। च। प्र। च। अवतं। ~~प्र। च। अवतं~~। ०। हृ
तं। च। शत्रून्। यतंतं। च। मित्रिणः। ०। १५ मित्रावरुणऽवंतौ। उत। धर्म्मऽवंता
। मरुत्वंता। जरितुः। गच्छथः। हवं। ०। आदित्यैः। यातं। अश्विना। अंगिरस्वं
तौ। उत। विष्णुऽवंता। ०। ऋभुऽमंतौ। वृषणा। वाजऽवंता। ०। ब्रह्म। जिन्वतं। उत
। जिन्वतं। धियः। हतं। रक्षांसि। सेधतं। अमीवाः। ०। सोमं। सुन्वतः। अश्विना।
क्षत्रं। ०। नृन्। ०। धेनूः। ०। विशः। ०। १६ अत्रेःऽइव। शृणुतं। पूर्व्यऽस्तुतिं। श्या
वऽअश्वस्य। सुन्वतः। मदऽच्युता। ०। अश्विना। तिरःऽअह्न्यं। सर्गान्ऽइव।
सृजतं। सुऽस्तुतीः। उप। ०। रश्मीन्ऽइव। यच्छतं। अध्वरान्। उप। ०। अर्वाक्।
रथं। नि। यच्छतं। ०। अवस्युः। वां। अहं। हुवे। धत्तं। रत्नानि। दाशुषे। नमःऽवाके।

प॰ष॰३
३२

प्रऽस्थिते। अध्वरे। नरा। विवक्षणस्य। पीतये। ०स्वाहाऽकृतस्य। तं। पतं। सुत
स्य। देवौ। अंधसः। ० १७ अविता। असि। सुन्वतः। वृक्तऽबर्हिषः। सोमं। मदाय।
कं। त्रातक्रत्तो इति त्रातऽक्रतो। यं। ते। भागं। अधारयन्। विश्वाः। सेहानः। पृ
तनाः। उरु। ज्रयः। सं। अप्सुऽजित्। मरुत्वान्। इंद्र। सत्ऽपते। प्र। अव। स्तो
तारं। मघऽवन्। अव। त्वां। ०ऊर्ज्ज। देवान्। अवसि। ओजसा। त्वां। ०जनिता
दिवः। जनिता। पृथिव्याः। ० जनिता। अश्वानां। जनिता। गवां। असि। ०अत्री
णां। स्तोमं। अद्रिऽवः। महः। कृधि। ०श्यावऽअश्वस्य। सुन्वतः। तथा। शृणु। यथा।
अशृणोः। अत्रेः। कर्म्माणि। कृण्वतः। प्र। त्रसदस्युं। आविथ। त्वं। एकः। इत्। नृऽ
सह्ये। इंद्र। ब्रह्माणि। वर्धयन्। १८ प्र। इंद्र। ब्रह्म। वृत्रऽतूर्येषु। आविथ। प्र। सुन्वतः।

पिब। २

३२

शचीऽपते। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। माध्यंदिनस्य। सवनस्य। वृत्रऽहन्। अ
नेद्य। पिब। सोमस्य। वज्रिऽवः। सेहानः। उग्र। पृतनाः। अभि। द्रुहः॥ ० एकऽराट्
। अस्य। भुवनस्य। राजसि। ० सः। स्थावाना। यवयसि। त्वं। एकः। इत्। ० क्षेम
स्य। च। प्रऽयुजः। च। त्वं। ईशिषे। ० क्षत्राय। त्वं। अवसि। न। त्वं। आविथ। ० न्या
वऽअश्वस्य। रेभतः॥ ० क्षत्राणि। वर्द्धयन्। १० यज्ञस्य। हि। स्थः। ऋत्विजा। सस्नी
इति। वाजेषु। कर्मऽसु। इंद्राग्नी इति। तस्य। बोधतं। तोशासा। रथऽयावाना। वृत्र
ऽहना। अपराऽजिता। ० इदं। वां। मदिरं। मधु। अधुक्षन्। अद्रिऽभिः। नरः॥ ०
जुषेथां। यज्ञं। इष्टये। सुतं। सोमं। सधस्तुती इति सधऽस्तुती। इंद्राग्नी इति। आ
। गतं। नरा। इमा। जुषेथां। सवना। येभिः। हव्यानि। ऊहथुः। ० इमां। गायत्रऽवर्त्त

निं। जुषेथां। सुऽस्तुतिं। मम। ०। २० प्रातर्यावऽभिः। आ। गतं। देवेभिः। जे
न्यावसू इति। इंद्राग्नी इति। सोमऽपीतये। श्यावऽअश्वस्य। सुन्वतः। अत्रीणां
। श्रृणुतं। हवं। ०। एव। वां। अह्वे। ऊतये। यथा। अहुवंत। मेधिराः। ०। आ। अ
हं। सरस्वतीऽवतोः। इंद्राग्न्योः। अवः। वृणे। याभ्यां। गायत्रं। ऋच्यते। १० २१ अ
ग्निं। अस्तोषि। ऋग्मियं। अग्निं। ईळा। यजध्यै। अग्निः। देवान्। अनक्तु।
नः। उभे इति। हि। विदथे इति। कविः। अंतरिति। चरति। दूत्यं। नभंतां। अन्य
के। समे। नि। अग्ने। नव्यसा। वचः। तनूषु। शंसं। एषां। नि। अरातीः। रराव्णां
। विश्वाः। अर्यः। अरातीः। इतः। युछंतु। आऽमुरः। ०। अग्ने। मन्मानि। तुभ्यं।
कं। घृतं। न। जुह्वे। आसनि। सः। देवेषु। प्र। चिकिद्धि। त्वं। हि। असि। पूर्व्यः। शिवः।

दूतः॥ विवस्वतः॥ ० तत्ऽतत्। अग्निः॥ वयः। दधे। यथाऽयथा। कृपण्यति। ऊर्जःऽ
आहुतिः॥ वसूनां। शं। च। योः। च। मयः। दधे। विश्वस्यै। देवऽहूत्यै॥ ० सः॥ चिके
तु। सहीयसा। अग्निः॥ चित्रेण। कर्म्मणा। सः॥ होता। शश्वतीनां। दक्षिणाभिः॥
अभिऽवृतः॥ इनोति। च। प्रतीव्यं॥ ० २२ अग्निः॥ जाता। देवानां। अग्निः॥ वेद। म
र्त्तानां। अपीच्यं। अग्निः॥ सः॥ द्रविणःऽदाः॥ अग्निः॥ द्वारौ। वि। ऊर्णुते। सुऽआहु
तः॥ नवीयसा॥ ० अग्निः॥ देवेषु। संऽवसुः॥ सः॥ विक्षु। यज्ञियासु। आ। सः॥ मु
दा। काव्या। पुरु। विश्वं। भूमऽइव। पुष्यति। देवः॥ देवेषु। यज्ञियः॥ ० यः॥ अग्निः॥
सप्तऽमानुषः॥ श्रितः॥ विश्वेषु। सिंधुषु। तं। आ। अगन्म। त्रिऽपस्त्यं। मंधातुः॥
दस्युहन्ऽतमं। अग्निं। यज्ञेषु। पूर्व्यं॥ ०अग्निः॥ त्रीणि। त्रिऽधातूनि। आ। क्षे

प॰ष॰३
३४

ति। विदथा। कविः। सः। त्रीन्। एकादशान्। इह। यक्षत्। च। पिप्रयत्। च। नः। वि
प्रः। दूतः। परिऽकृतः। ०। त्वं। नः। अग्ने। आयुषु। त्वं। देवेषु। पूर्व्य। वस्वः। एकः। इर
ज्यसि। त्वां। आपः। परिऽस्रुतः। परि। यंति। स्वऽसेतवः। ०। २३ इंद्राग्नी इति। यु
वं। सु। नः। सहंता। दासथः। रयिं। येन। दृळ्हा। समत्ऽसु। आ। वीळु। चित्। सहिषी
महि। अग्निः। वनाऽइव। वाते। इत्। ०। नहि। वां। वव्रयामहे। अथ। इंद्रं। इत्। य
जामहे। शविष्ठं। नृणां। नरं। सः। नः। कदा। चित्। अर्वता। गमत्। आ। वाजऽसा
तये। गमत्। आ। मेधऽसातये। ०। ता। हि। मध्यं। भराणां। इंद्राग्नी इति। अधिऽ
क्षितः। तौ। ऊँ इति। कविऽत्वना। कवी इति। पृच्छमाना। सखिऽयते। सं। धीतं। अ
श्नुतं। नरा। ०। अभि। अर्च। नभाकऽवत्। इंद्राग्नी इति। यजसा। गिरा। ययोः।

३४

विश्वं। इदं। जगत्। इयं। द्यौः। पृथिवी। मही। उपऽस्थे। बिभृतः। वसु॥ प्र। ब्रह्माणि।
नभाकऽवत्। इन्द्राग्निऽभ्यां। इरज्यत। या। सप्तऽबुध्नं। अर्णवं। जिह्मऽबारं। अप
ऽऊर्णुतः। इन्द्रः। ईशानः। ओजसा॥ अपि। वृश्च। पुराणऽवत्। व्रततेःऽइव। गु
ष्पितं। ओजः। दासस्य। दंभय। वयं। तत्। अस्य। संऽभृतं। वसु। इन्द्रेण। वि। भजेम
हि॥ २४ यत्। इन्द्राग्नी इति। जनाः। इमे। विऽह्वयंते। तना। गिरा। अस्माकेभिः। न
ऽभिः। वयं। ससह्याम। पृतन्यतः। वनुयाम। वनुष्यतः॥ या। नु। श्वेतौ। अवः। दि
वः। उत्ऽचरांतः। उप। द्युऽभिः। इन्द्राग्न्योः। अनु। व्रतं। अहानाः। यंति। सिंधवः।
यान्। सीं। बंधात्। अमुंचतां॥ पूर्व्यः। ते। इन्द्र। उपऽमातयः। पूर्व्यः। उत। प्रऽ
शस्तयः। सूनो इति। हिन्वस्य। हरिऽवः। वस्वः। वीरस्य। आऽपृचः। याः। नु। साधंत।

प०ष०३
३५

नः।धियः॥०॥तं।इंद्राग्नी इति।सुवृक्तिऽभिः।त्वेषं।सत्वानं।ऋग्मियं।उतो इति।नु
।चित्।यः।ओजसा।शुष्णस्य।आंडानि।भेदति।जेषत्।स्वःऽवतीः।अपः॥०॥तं।
इंद्राग्नी इति।सुऽअध्वरं।सत्यं।सत्वानं।ऋत्वियं॥०॥ओहते।आंडा।शुष्णस्य।भेद
ति।अजैः।स्वःऽवतीः।अपः॥०॥एव।इंद्राग्निऽभ्यां।पितृऽवत्।नवीयः।मंधा
तृऽवत्।अंगिरस्वत्।अवाचि।त्रिऽधातुना।शर्मणा।पातं।अस्मान्॥०॥२५ १२
अस्मे।ऊं इति।सु।प्रऽभूतये।वरुणाय।मरुत्ऽभ्यः।अर्च।विदुःऽतरेभ्यः।
यः।धीता।मानुषाणां।पश्वः।गाःऽइव।रक्षति॥०॥तं।ऊं इति।सु।सम्ना।गि
रा।पितॄणां।च।मन्मऽभिः।नाभाकस्य।प्रशस्तिऽभिः।यः।सिंधूनां।उप।उत्
ऽअये।सप्तऽस्वसा।सः।मध्यमः॥०॥सः।क्षपः।परि।सस्वजे।नि।उस्रः।माय

३५

या। दधे। सः। विश्वं। परि। दर्शतः। तस्य। वेनीः। अनु। व्रतं। उषः। तिस्रः। अवर्द्ध
यन्।०। यः। ककुभः। निऽधारयः। पृथिव्यां। अधि। दर्शतः। सः। माता। पूर्व्यं। पदं
। तत्। वरुणस्य। सप्त्यं। सः। हि। गोपाःऽइव। इर्यः।०। यः। धर्त्ता। भुवनानां। यः।
उस्राणां। अपीच्या। वेद। नामानि। गुह्या। सः। कविः। काव्या। पुरु। रूपं। द्यौःऽइव।
पुष्यति।०। २६ यस्मिन्। विश्वानि। काव्या। चक्रे। नाभिःऽइव। श्रिता। त्रितं। जूती
। सपर्यत। व्रजे। गावः। न। संऽयुजे। युजे। अश्वान्। अयुक्षत।०। यः। आसु। अ
त्कः। आऽशये। विश्वा। जातानि। एषां। परि। धामानि। मर्मृशत्। वरुणस्य।
पुरः। गये। विश्वे। देवाः। अनु। व्रतं।०। सः। समुद्रः। अपीच्यः। तुरः। द्यांऽइव। रो
हति। नि। यत्। आसु। यजुः। दधे। सः। मायाः। अर्चिना। पदा। अस्तृणात्। ना

प॰ष॰३
३६

कं। आ। अरुहत्॥०॥ यस्य। श्वेता। विऽचक्षणा। तिस्रः। भूमीः। अधिऽक्षितः। त्रिः।
उत्ऽतराणि। पप्रतुः। वरुणस्य। ध्रुवं। सदः। सः। सप्तानां। इरज्यति॥०॥ यः। श्वेता
न्। अधिऽनिर्निजः। चक्रे। कृष्णान्। अनु। व्रता। सः। धाम। पूर्व्यं। ममे। यः। स्कं
भेन। वि। रोदसी इति। अजः। न। द्यां। अधारयत्॥०॥ २७ अस्तभ्नात्। द्यां। असु
रः। विश्वऽवेदाः। अमिमीत। वरिमाणं। पृथिव्याः। आ। असीदत्। विश्वा। भुवना
नि। संऽराट्। विश्वा। इत्। तानि। वरुणस्य। व्रतानि। एव। वंदस्व। वरुणं। बृहंतं।
नमस्य। धीरं। अमृतस्य। गोपां। सः। नः। शर्म। त्रिऽवरूथं। वि। यंसत्। पातं। नः
। द्यावापृथिवी इति। उपऽस्थे। इमां। धियं। शिक्षमाणस्य। देव। क्रतुं। दक्षं। व
रुण। सं। शिशाधि। यया। अति। विश्वा। दुःऽइता। तरेम। सुऽतर्माणं। अधि।

३६

नावं। रुहेम। आ। वां। ग्रावाणः। अश्विना। धीभिः। विप्राः। अचुच्यवुः। नासत्या। सो

मऽपीतये। ० यथा। वां। अत्रिः। अश्विना। गीःऽभिः। विप्रः। अजोहवीत्। ० २८

॥ अनुवाकः ॥ इमे। विप्रस्य। वेधसः। अग्नेः। अस्तृतऽयज्वनः। गिरः। स्तोमा

सः। ईरते। अस्मै। ते। प्रतिऽहर्यते। जातऽवेदः। विऽचर्षणे। अग्ने। जनामि।

सुऽस्तुतिं। आरोकाःऽइव। घ। इत्। अह। तिग्माः। अग्ने। तव। त्विषः। दत्ऽभिः।

वनानि। बप्सति। हरयः। धूमऽकेतवः। वातऽजूताः। उप। द्यवि। यतंते। वृथक्

। अग्नयः। एते। त्ये। वृथक्। अग्नयः। इद्धासः। सं। अदृक्षत। उषसांऽइव। के

तवः। २९ कृष्णा। रजांसि। पत्सुतः। प्रऽयाने। जातऽवेदसः। अग्निः। यत्। रोध

ति। क्षमि। धासिं। कृण्वानः। ओषधीः। बप्सत्। अग्निः। न। वायति। पुनः। यन्।

प॰ष॰३
३७

तरुणीः। अपि। जिह्वाभिः। अदत्। नन्नमत्। अर्चिषा। जंजणाऽभवन्। अग्निः। वने
षु। रोचते। अप्ऽसु। अग्ने। सधिः। तव। सः। ओषधीः। अनु। रुध्यसे। गर्भे। सन्।
जायसे। पुनरिति। उत्। अग्ने। तव। तत्। घृतात्। अर्चिः। रोचते। आऽहुतं। निं
सानं। जुह्वः। मुखे। ३० उक्षऽअन्नाय। वशाऽअन्नाय। सोमऽपृष्ठाय। वेधसे।
स्तोमैः। विधेम। अग्नये। उत। त्वा। नमसा। वयं। होतः। वरेण्यक्रतो इति वरे
ण्यऽक्रतो। अग्ने। समित्ऽभिः। ईमहे। उत। त्वा। भृगुऽवत्। शुचे। मनुष्वत्। अ
ग्ने। आऽहुत। अंगिरस्वत्। हवामहे। त्वं। हि। अग्ने। अग्निना। विप्रः। विप्रेण। स
न्। सता। सखा। सख्या। संऽइध्यसे। सः। त्वं। विप्राय। दाशुषे। रयिं। देहि। सह
स्रिणं। अग्ने। वीरऽवंतं। इषं। ३१ अग्ने। भ्रातरिति। सहःऽकृत। रोहित्ऽअ

३७

श्व। शुचि॑ऽव्रत। इ॒मं। स्तोमं॑। जु॒षस्व॒। मे॒। उ॒त। त्वा॒। अ॒ग्ने॒। मम॑। स्तु॒तः। वा॒श्राय॑। प्र
ति॑ऽहर्य॑ते। गो॒ऽस्थं। गावः॑ऽइव। आ॒ऽश॒त। तु॒भ्यं॑। ताः। अ॒ङ्गि॒रः॒ऽत॒म। विश्वाः॑। सु॒
ऽक्षि॒तयः॑। पृथ॑क्। अग्ने॑। कामा॑य। ये॒मि॒रे॒। अ॒ग्निं। धी॒भिः। म॒नी॒षिणः॑। मेधि॑
रा॒सः। वि॒पः॒ऽचितः॑। अ॒द्म॒ऽसद्या॑य। हि॒न्वि॒रे॒। तं। त्वां। अज्मे॑षु। वा॒जिनं॑। त॒न्वा॒नाः
। अग्ने॑। अ॒ध्व॒रं। वह्निं॑। होता॑रं। ई॒ळ॒ते॒। ३२ ।७। आऽहु॑तः। अ॒ग्निः। वि॒ऽभ्रा॒जते॑।
घृ॒तैः। इ॒मं। नः॒। शृ॒ण॒व॒त्। हवं॑। तं। त्वा॒। व॒यं। ह॒वा॒म॒हे॒। शृ॒ण्वन्तं॑। जा॒तऽवे॑दसं। अग्ने॑।
घ्नन्तं॑। अप॑। द्विषः॑। वि॒श्वां। राजा॑नं। अद्भु॑तं। अधि॑ऽअक्षं। धर्म॑णां। इ॒मं। अ॒ग्निं।
ई॒ळे॒। सः। ऊं॒ इति॑। श्र॒व॒त्। अ॒ग्निं। वि॒श्वायु॑ऽवेपसं। मर्यं॑। न। वा॒जिनं॑। हि॒तं। सप्तिं॑।
न। वा॒ज॒या॒म॒सि॒। ३३ घ्नन्। मृध्रा॑णि। अप॑। द्विषः॑। दह॑न्। रक्षां॑सि। वि॒श्वहा॑। अ

प.ष.३
३८

ग्नै। तिग्मेन। दीदिहि। यं। त्वा। जनासः। इंधते। मनुष्वत्। अंगिरःऽतम। अग्ने। सः।
बोधि। मे। वचः। यत्। अग्ने। दिविऽजाः। असि। अप्सुऽजाः। वा। सहःऽकृत। तं।
त्वा। गीःऽभिः। हवामहे। तुभ्यं। घ। इत्। ते। जनाः। इमे। विश्वाः। सुऽक्षितयः। पृ
थक्। धासिं। हिन्वंति। अत्तवे। ०। अहा। विश्वा। नृऽचक्षसः। तरंतः। स्याम। दुःऽ
गहा। ३४ अग्निं। मंद्रं। पुरुऽप्रियं। शीरं। पावकऽशोचिषं। हृत्ऽभिः। मंद्रेभिः।
ईमहे। सः। त्वं। अग्ने। विभाऽवसुः। सृजन्। सूर्य्यः। न। रश्मिऽभिः। शर्द्धन्। तमांसि
। जिघ्नसे। तत्। ते। सहस्वः। ईमहे। दात्रं। यत्। न। उपऽदस्यति। त्वत्। अग्ने।
वार्य्यं। वसु। ३५ संऽइधा। अग्निं। दुवस्यत। घृतैः। बोधयत। अतिथिं। आ। अ
स्मिन्। हव्या। जुहोतन। अग्ने। स्तोमं। जुषस्व। मे। वर्द्धस्व। अनेन। मन्मना।

३८

प्रति । सु ऽ उक्तानि । हर्यत । नः ॥ अग्निं । दूतं । पुरः । दधे । हव्य ऽ वाहं । उप । ब्रुवे । देवान्
। आ । सादयात् । इह ॥ उत । ते । बृहंतः ॥ अर्चयः ॥ सं ऽ इधानस्य । दीदि ऽ वः ॥ अग्ने
। शुक्रासः । ईरते । उप । त्वा । जुह्वः ॥ मम । घृताचीः ॥ यंतु । हर्यत । अग्ने । हव्या । जुष
स्व । नः ॥ ३६ मंद्रं । होतारं । ऋत्विजं । चित्र ऽ भानुं । विभा ऽ वसुं । ० प्रत्नं । होतारं । ई
ड्यं । जुष्टं । अग्निं । कवि ऽ क्रतुं । अध्वराणां । अभि ऽ श्रियं । जुषाणः ॥ अंगिरः ऽ
तम । दूता । हव्यानि । आनुषक् । अग्ने । यज्ञं । नय । ऋतु ऽ था । सं ऽ इधानः ॥ ऊंइ
ति । संत्य । शुक्र ऽ शोचे । इह । आ । वह । चिकित्वान् । दैव्यं । जनं । विप्रं । होतारं । अ
द्रुहं । धूम ऽ केतुं । विभा ऽ वसुं । यज्ञानां । केतुं । ईमहे । ३७ अग्ने । नि । पाहि । नः । त्वं ।
प्रति । स्म । देव । रिषतः ॥ भिंधि । द्वेषः ॥ सहः ऽ कृत । अग्निः ॥ प्रत्नेन । मन्मना । शुंभा

प·व·३
३०

नः। तन्वं। स्वां। कविः। विप्रेण। वावृधे। ऊर्जः। नपातं। आ। हुवे। अग्निं। पावकऽशो
चिषं। अस्मिन्। यज्ञे। सुऽअध्वरे। सः। नः। मित्रऽमहः। त्वं। अग्ने। शुक्रेण। शो
चिषा। ०। यः। अग्निं। तन्वः। दमे। देवं। मर्तः। सपर्यति। तस्मै। इत्। दीदयत्। व
सु। ३८ अग्निः। मूर्द्धा। दिवः। ककुत्। पतिः। पृथिव्याः। अयं। अपां। रेतांसि। जि
न्वति। उत। अग्ने। शुचयः। तव। शुक्राः। भ्राजंतः। ईरते। तव। ज्योतींषि। अर्चयः।
ईशिषे। वार्यस्य। हि। दात्रस्य। अग्ने। स्वःऽपतिः। स्तोता। स्यां। तव। शर्मणि। त्वां।
अग्ने। मनीषिणः। त्वां। हिन्वंति। चित्तिऽभिः। त्वां। वर्द्धंतु। नः। गिरः। अदब्धस्य।
स्वधाऽवतः। दूतस्य। रेभतः। सदा। अग्नेः। सख्यं। वृणीमहे। ३९ अग्निः। शु
चिव्रतऽतमः। शुचिः। विप्रः। शुचिः। कविः। शुचिः। रोचते। आऽहुतः। उत। त्वा।

३०

धीतयः। मम। गिरः। वर्द्धंतु। विश्वहा। अग्ने। सख्यस्य। बोधि। नः। यत्। अग्ने।
स्यां। अहं। त्वं। त्वं। वा। घ। स्याः। अहं। स्युः। ते। सत्याः। इह। आऽशिषः। वसुऽपतिः वसुः।
। हि। कं। असि। अग्ने। विभाऽवसुः। स्याम। ते। सुऽमतौ। अपि। अग्ने। धृतऽव्र
ताय। ते। समुद्रायऽइव। सिंधवः। गिरः। वाश्रासः। ईरते। ४० युवानं। विश्पतिं।
कविं। विश्वऽअदं। पुरुऽवेपसं। अग्निं। शुंभामि। मन्मऽभिः। यज्ञानां। रथ्ये।
वयं। तिग्मऽजंभाय। वीळवे। स्तोमैः। इषेम। अग्नये। अयं। अग्ने। त्वे। इति। अ
पि। जरिता। भूतु। संत्य। ०। धीरः। हि। असि। अद्मऽसत्। विप्रः। न। जागृविः। स
दा। अग्ने। दीदयसि। द्यविं। पुरा। अग्ने। दुःऽइतेभ्यः। पुरा। मध्रेभ्यः। कवे। प्र। नः।
आयुः। वसो इति। तिर। ४१। आ। घ। ये। अग्निं। इंधते। स्तृणंति। बर्हिः। आनुषक्।

प॰४॰३
४०

येषां । इंद्रः । युवा । सखा । दृह्ळा । दृळ्ह । दूधमः । एषां । भूरि । ग्रास्तं । पृथुः । स्वरुः ॥०॥
अयुद्धः । इत् । युधा । वृतं । शूरः । आ । अजति । सत्वऽभिः ॥०॥ आ । बुंदं । वृत्रऽहा । ददे
। जातः । पृच्छत् । वि । मातरं । के । उग्राः । के । ह । शृण्विरे । प्रति । त्वा । शवसी । वदत् ।
गिरौ । अप्सः । न । योधिषत् । यः । ते । शत्रुऽत्वं । आऽचके । ४२ उत । त्वं । मघऽवन् ।
शृणु । यः । ते । वष्टि । ववक्षि । तत् । यत् । वीळयासि । वीळ । तत् । यत् । आजिं । या
ति । आजिऽकृत् । इंद्रः । स्वश्वऽयुः । उप । रथिऽतमः । रथिनां । वि । सु । विश्वाः । अभिऽ
युजः । वज्रिन् । विषूक् । यथा । वृह । भव । नः । सुश्रवःऽतमः । अस्माकं । सु । रथं ।
पुरः । इंद्रः । कृणोतु । सातये । न । यं । धूर्वंति । धूर्तयः । वृज्या । मा । ते । परि । द्विषः । ४०
अरं । ते । शक्र । दावने । गमेम । इत् । इंद्र । गोऽमतः । ४३ शनैः । चित् । यंतः । अद्रिऽ

वः। अश्वऽवंतः। शतऽग्विनः। विऽचक्षणाः। अनेहसः। ऊर्ध्वा। हि। ते। दिवेऽदिवे।
सहस्रा। सूनृता। शता। जरितृऽभ्यः। विऽमंहते। वि। घ। हि। त्वा। धनंऽजयं। इंद्र।
दृळ्हा। चित्। आऽरुजं। आऽदारिणं। यथा। गयं। ककुहं। चित्। त्वा। कवे। मंदंतु
। धृष्णो इति। इंदवः। आ। त्वा। पणिं। यत्। ईमहे। यः। ते। रेवान्। अदाशुरिः। प्रऽ
ममर्ष। मघत्तये। तस्य। नः। वेदः। आ। भर। ४४ इमे। ऊं इति। त्वा। वि। चक्षते। स
खायः। इंद्र। सोमिनः। पुष्टऽवंतः। यथा। पशुं। उत। त्वा। अबधिरं। वयं। श्रु
त्ऽकर्णं। संतं। ऊतये। दूरात्। इह। हवामहे। यत्। शुश्रूयाः। इमं। हवं। दुःऽ
मर्षं। चक्रियाः। उत। भवेः। आपिः। नः। अंतमः। यत्। चित्। हि। ते। अपि। व्य
थिः। जगन्वांसः। अमन्महि। गोऽदाः। इत्। इंद्र। बोधि। नः। आ। त्वा। रंभं। न।

प॰ष॰३
५१

जिव्रयः। ररभ्म। शूरा। वसः। पते। उरुमसि। त्वा। सधऽस्थे। आ। ४५ स्तोत्रं। इंद्रा
य। गायत। पुरुऽनृम्णाय। सत्वने। नकिः। यं। वृण्वते। युधि। अभि। त्वा। वृषभ।
सुते। सुतं। सृजामि। पीतये। तृंप। वि। अश्नुहि। मदं। मा। त्वा। मूराः। अविष्य
वः। मा। उपऽहस्वानः। आ। दभन्। मा। कीं। ब्रह्मऽद्विषः। वनः। इह। त्वा। गोऽ
परीणसा। महे। मंदंतु। राधसे। सरः। गोरः। यथा। पिब। यः। वृत्रऽहा। पराऽ
वति। सना। नवा। च। चुच्युवे। ता। संसत्ऽसु। प्र। वोचत। ४६ अपिबत्। क
द्रुवः। सुतं। इंद्रः। सहस्रऽबाह्वे। अत्र। अदेदिष्ट। पौंस्यं। सत्यं। तत्। तुर्वशे।
यदौ। विदानः। अह्रऽवाय्यं। वि। आनट्। तुर्वणे। शमि। तरणिं। वः। जनानां। त्र
दं। वाजस्य। गोऽमतः। समानं। ऊं इति। प्र। शंसिषं। ऋभुक्षणं। न। वर्तवे।

५१

उक्थेषु। तुग्र्यऽवृधं। ०। यः। कृंतत्। इत्। वि। योन्यं। त्रिऽशोकाय। गिरिं। पृथुं
। गोभ्यः। गातुं। निःऽएतवे। ४७ यत्। दधिषे। मनस्यसि। मंदानः। प्र। इत्। इ
यक्षसि। मा। तत्। कः। इंद्र। मळय। दभ्रं। चित्। हि। त्वाऽवतः। कृतं। शृण्वे। अधि
। क्षमि। जिगातु। इंद्र। ते। मनः। तव। इत्। ऊं इति। ताः। सुऽकीर्तयः। असन्। उत।
प्रऽशस्तयः। ०। मा। नः। एकस्मिन्। आगसि। मा। द्वयोः। उत। त्रिषु। वधीः। मा। भू
रि। भूरिषु। बिभय। हि। त्वाऽवतः। उग्रात्। अभिऽप्रभंगिनः। दस्मात्। अहं। ऋ
तिऽसहः। ४८ मा। सख्युः। शूनं। आ। विदे। मा। पुत्रस्य। प्रभुवसो इति प्रभुऽवसो
। आऽवृत्वत्। भूतु। ते। मनः। कः। नु। मर्याः। अमिथितः। सखा। सखायं। अब्र
वीत्। जहा। कः। अस्मत्। ईषते। एवारे। वृषभ। सुते। असिन्वन्। भूरि। आवयः।

प॰ष॰३
४२

श्वघ्नीऽइव। निऽवता। चरन्। आ। ते। एता। वचःऽयुजा। हरीइति। गृभ्णामि। सुमत्ऽरथा। यत्। ईं। ब्रह्मऽभ्यः। इत्। ददः। भिंधि। विश्वाः। अप। द्विषः। परि। बाधः। जहि। मृधः। वसु। स्पार्हं। तत्। आ। भर। यत्। वीळो। इंद्र। यत्। स्थिरे। यत्। पर्शाने। पराऽभृतं। यस्य। ते। विश्वऽमानुषः। भूरेः। दत्तस्य। वेदति। ।०। ५१। ॥इतिषष्ठाष्टकेतृतीयोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥त्वाऽवतः। पुरुवसो इति पुरुऽवसो। वयं। इंद्र। प्रनेतरिति प्रऽनेतः। स्मसि। स्थातः। हरीणां। त्वं। हि। सत्यं। अद्रिऽवः। विद्म। दातारं। इषां। विद्म। दातारं। रयीणां। आ। यस्य। ते। महिमानं। शतमूते इति शतंऽऊते। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। गीःऽभिः। गृणंति। कारवः। सुऽनीथः। घ। सः। मर्त्यः। यं। मरुतः। यं। अर्यमा। मित्रः। पांति। अद्रुहः। द

४२

धानः। गोऽमत्। अश्वऽवत्। सुऽवीर्यं। आदित्यऽजूतः। एधते। सदा। राया। पुरुऽ
स्पृहा। १ तं। इंद्रं। दानं। ईमहे। शवसानं। अभीर्वं। ईशानं। रायः। ईमहे। तस्मिन्
। हि। संति। ऊतयः। विश्वाः। अभीरवः। सचा। तं। आ। वहंतु। सप्तयः। पुरुऽवसुं।
मदाय। हरयः। सुतं। यः। ते। मदः। वरेण्यः। यः। इंद्र। वृत्रहन्ऽतमः। यः। आऽ
ददिः। स्वः। नृऽभिः। यः। पृतनासु। दुस्तरः। यः। दुस्तरः। विश्वऽवार। श्रवाय्यः। वा
जेषु। अस्ति। तरुता। सः। नः। शविष्ठ। सवना। आ। वसो इति। गहि। गमेम। गोऽ
मति। व्रजे। गव्यो इति। सु। नः। यथा। पुरा। अश्वऽया। उत। रथऽया। वरिवस्य।
महाऽमह। २ नहि। ते। शूर। राधसः। अंतं। विंदामि। सत्रा। दशस्य। नः। मघऽव
न्। नु। चित्। अद्रिऽवः। धियः। वाजेभिः। आविथ। यः। ऋष्वः। श्रवयत्ऽसखा।

विश्वा।हूत।सः।वेद।जनिम।पुरुऽस्तुतः॥तं।विश्वे।मानुषा।युगा।इंद्रं।हवंते
।तविषं।यतऽस्रुचः॥सः।नः।वाजेषु।अविता।पुरुऽवसुः।पुरःऽस्थाता।मघ
ऽवा।वृत्रऽहा।भुवत्।अभि।वः।वीरं।अंधसः।मदेषु।गाय।गिरा।महा।विऽ
चेतसं।इंद्रं।नाम।श्रुत्यं।शाकिनं।वचः।यथा॥दद्दिः।रेक्णः।तन्वे।दद्दिः।व
सु।दद्दिः।वाजेषु।पुरुऽहूत।वाजिनं।नूनं।अथ॥३ विश्वेषां।इरज्यंतं।वसू
नां।ससह्वांसं।चित्।अस्य।वर्पसः॥कृपयतः।नूनं।अति।अथ॥महः।सु।वः।
अरं।इषे।स्तवामहे।मीळ्हुषे।अरंऽगमाय।जग्मये॥यज्ञेभिः।गीःऽभिः।वि
श्वऽमनुषां।मरुतां।इयक्षसि।गाये।त्वा।नमसा।गिरा॥ये।पातयंते।अज्मऽ
भिः।गिरीणां।स्नुऽभिः।एषां।यज्ञं।महिऽस्वनीनां।सुम्नं।तुविऽस्वनीनां।प्र।अ

धुरे । प्रऽभंगं । दुःऽमतीनां । इंद्रं । त्वा । विष्ठ । आ । भर । रयिं । अस्मभ्यं । युज्यं । चोद
यत्ऽमते । ज्येष्ठं । चोदयत्ऽमते । सनितः इति । सुऽसनितः । उग्र । चित्र । चेतिष्ठ ।
सूनृत । प्रऽसहा । संऽराट् । सहुरिं । सहंतं । भुज्युं । वाजेषु । पूर्व्यं । ४ आ । सः । एतु
। यः । ईवत् । आ । अदेवः । पूर्तं । आऽददे । यथा । चित् । वशः । अश्व्यः । पृथुऽश्रवसि
। कानीते । अस्याः । विऽउषि । आऽददे । षष्टिं । सहस्रा । अश्व्यस्य । अयुता । असनं । उ
ष्ट्राणां । विंशतिं । शता । दश । श्यावीनां । शता । दश । त्रिऽअरुषीणां । दश । गवां ।
सहस्रा । दश । श्यावाः । ऋधत्ऽरयः । वीतऽवारासः । आशवः । मथ्राः । नेमिं ।
नि । वृवृतुः । दानासः । पृथुऽश्रवसः । कानीतस्य । सुऽराधसः । रथं । हिरण्ययं । दद
त् । मंहिष्ठः । सूरिः । अभूत् । वर्षिष्ठं । अकृत । श्रवः । आ । नः । वायो इति । महे । तने ।

स्पार्हि। मरवाय। पाजसे। वयं। हि। ते। चकृम। भूरि। दावने। सद्यः। चित्। महि
दावने। ५ यः। अश्वेभिः। वहते। वस्ते। उस्राः। त्रिः। सप्त। सप्ततीनां। एभिः। सोमे
भिः। सोमसुत्ऽभिः। सोमऽपाः। दानाय। शुक्रऽपूतऽपाः। यः। मे। इमं। चित्। ऊं
इति। त्मना। अमंदत्। चित्रं। दावने। अरट्वे। अक्षे। नहुषे। सुऽकृत्वनि। सुकृ
त्ऽतराय। सुऽक्रतुः। उचथ्ये। वपुषि। यः। स्वऽराट्। उत। वायो इति। घृतऽ
स्नाः। अश्वऽइषितं। रजःऽइषितं। शुनाऽइषितं। प्र। अज्म। तत्। इदं। नु। त
त्। अध। प्रियं। इषिराय। षष्टिं। सहस्रा। असनं। अश्वानां। इत्। न। वृष्णां।
गावः। न। यूथं। उप। यंति। वध्रयः। उप। मा। आ। यंति। वध्रयः। अध। यत्। चार
थे। गणे। शतं। उष्ट्रान्। अचिक्रदत्। अध। श्वित्नेषु। विंशतिं। शता। शतं। दासे। ब

त्वूथे। विप्रः। तरुक्षे। आ। ददे। ते। ते। वायो इति। इमे। जनाः। मदंति। इंद्र ऽगोपाः।
मदंति। देव ऽगोपाः। अध। स्या। योषणा। मही। प्रतीची। वशं। अश्व्यं। अधि ऽरु
क्मा। वि। नीयते॥ दो॥ महि। वः। महतां। अवः। वरुण। मित्र। दाशुषे। यं। आदित्याः।
अभि। द्रुहः। रक्षथ। न। ईं। अघं। नशत्। अनेहसः। वः। ऊतयः। सु ऽऊतयः। वः। ऊ
तयः। विद। देवाः। अघानां। आदित्यासः। अप ऽआकृतिं। पक्षा। वयः। यथा। उपरि।
वि। अस्मे इति। शर्म। यच्छत॥०॥ वि। अस्मे इति। अधि। शर्म। तत्। पक्षा। वयः। न।
यंतन। विश्वानि। विश्व ऽवेदसः। वरूथ्या। मनामहे॥०॥ ~~यस्मै। अरासत। क्षयं~~
~~जीवातुं। च। प्र ऽचेतसः। मनो। विश्वस्य। वरूथ्या। मनामहे॥~~ ०॥ यस्मै। अरास
त। क्षयं। जीवातुं। च। प्र ऽचेतसः। मनोः। विश्वस्य। घ। इत्। इमे। आदित्याः। रायः।

प.ष.४
४५

ईमृते।०।परि।नः।वृणजन्।अघा।दुःऽगानि।रथ्यः।यथा।०।आदित्यानां।उत।
अवसि।०।७ परिऽह्वृता।ह्वृता।अना।जनः।युष्माऽदत्तस्य।वायति।देवाः।अ
दभ्रं।आनूग।वः।यं।आदित्याः।हैळे तना।०।न।तं।तिग्मं।चन।त्यजः।न।द्रास
त्।अभि।तं।गुरु।यस्मै।ऊँ इति।शर्म्म।सऽप्रथः।आदित्यासः।अराध्वं।०।
युष्मे इति।देवाः।अपि।स्मसि।युध्यंतःऽइव।वर्मऽसु।यूयं।महः।नः।एनसः।
यूयं।अर्भात्।उरुष्यत।०।अदितिः।नः।उरुष्यतु।अदितिः।शर्म।यच्छतु।मा
ता।मित्रस्य।रेवतः।अर्यम्णः।वरुणस्य।च।०।यत्।देवाः।शर्म्म।शरणं।यत्।भ
द्रं।यत्।अनातुरं।त्रिऽधातु।यत्।वरूथ्यं।तत्।अस्मासु।वि।यंतन।०।८
आदित्याः।अव।हि।ख्यत।अधि।कूलात्ऽइव।स्पशः।सुऽतीर्थं।अर्वतः।य

४५

थ्या। अनु। नः। नेषथ। सुऽगं। ०। न। दूह। भद्रं। रक्षस्विने। न। अवऽये। न। उप

ऽयै। उत। गवे। च। भद्रं। धेनवे। वीराय। च। श्रवस्यते। ०। यत्। आविः। यत्।

अपीच्यं। देवासः। अस्ति। दुःऽकृतं। त्रिते। तत्। विश्वं। आप्त्ये। आरे। अस्मत्।

दधातन। ०। यत्। च। गोषु। दुःऽस्वप्न्यं। यत्। च। अस्मे इति। दुहितः। दिवः। त्रिता

य। तत्। विभाऽवरि। आप्त्याय। परा। वह। ०। निष्कं। वा। घ। कृणवते। स्रजं। वा। दु

हितः। दिवः। त्रिते। दुःऽस्वप्न्यं। सर्वं। आप्त्ये। परि। दद्मसि। ० ९ तत्ऽअन्नाय।

तत्ऽअपसे। तं। भागं। उपऽसेदुषे। त्रिताय। च। द्वितायं। च। उषः। दुःऽस्वप्न्यं

। वह। ०। यथा। कलां। यथा। शफं। यथा। ऋणं। सं। ऽनयामसि। एव। दुःऽस्वप्न्यं

। सर्वं। आप्त्ये। सं। नयामसि। ०। अजैष्म। अद्य। असनाम। च। अभूम। अना

प॰ष॰४

४६

गसः। वयं। उषः। यस्मात्। दुःऽस्वप्न्यात्। अभैष्म। अप। तत्। उच्छतु॥ १०॥ १८
स्वादोः। अभक्षि। वयसः। सुऽमेधाः। सुऽआध्यः। वरिवोवित्ऽतरस्य। विश्वे
। यं। देवाः। उत। मर्त्यासः। मधु। ब्रुवंतः। अभि। संऽचरंति। अंतरिति। च। प्र। अ
गाः। अदितिः। भवासि। अवऽयाता। हरसः। दैव्यस्य। इंदो इति। इंद्रस्य। स
ख्यं। जुषाणः। श्रौष्टीऽइव। धुरं। अनु। राये। ऋध्याः॥ अपाम। सोमं। अमृताः
। अभूम। अगन्म। ज्योतिः। अविदाम। देवान्। किं। नूनं। अस्मान्। कृणवत्
। अरातिः। किं। ऊं इति। धूर्त्तिः। अमृत। मर्त्यस्य। शं। नः। भव। हृदे। आ। पीतः।
इंदो इति। पिताऽइव। सोम। सूनवे। सुऽशेवः। सखाऽइव। सख्ये। उरुऽशंस।
धीरः। प्र। नः। आयुः। जीवसे। सोम। तारीः। इमे। मा। पीताः। यशसः। उरुष्य

४६

वः। रथं। न। गावः। सं। अनाह। पर्वऽसु। ते। मा। रक्षंतु। विऽस्रसः। चरित्रात्। उत।
मा। स्रामात्। यवयंतु। इंदवः॥ ११ अग्निं। न। मा। मथितं। सं। दिदीपः। प्र। च
क्षय। कृणुहि। वस्यसः। नः। अथ। हि। ते। मदे। आ। सोम। मन्ये। रेवान्ऽइव।
प्र। चर। पुष्टिं। अच्छ। इषिरेण। ते। मनसा। सुतस्य। भक्षीमहि। पित्र्यस्यऽ
इव। रायः। सोम। राजन्। प्र। नः। आयूंषि। तारीः। अहानिऽइव। सूर्यः। वास
राणि। सोम। राजन्। मृळय। नः। स्वस्ति। तव। स्मसि। व्रत्याः। तस्य। विद्धि। अल
२ अर्यः। र्त्ति। दक्षः। उत। मन्युः। इंदो इति। मा। नः। अनुऽकामं। परा। दाः। त्वं। हि। नः। तन्वः।
। सोम। गोपाः। गात्रेऽगात्रे। निऽससत्थ। नृऽचक्षाः। यत्। ते। वयं। प्रऽमिनाम।
व्रतानि। सः। नः। मृळ। सुऽसखा। देव। वस्यः। ऋदूदरेण। सख्या। सचेय। यः।

प॰ष॰
४७

मा। न। रिष्येत्। हरि ऽ अश्वः। पीतः। अयं। यः। सोमः। नि। अधायि। अस्मे इति। तस्मै। इंद्रं। प्र। तिरं। एमि। आयुः॥ १२ अप। त्याः। अस्थुः। अनिराः। अमीवाः। निः। अत्रसन्। तमिषीचीः। अभैषुः। आ। सोमः। अस्मान्। अरुहत्। वि ऽ हायाः। अगन्म। यत्र। प्र ऽ तिरंते। आयुः। यः। नः। इंदुः। पितरः। हृत्सु। पीतः। अमर्त्यः। मर्त्यान्। आ ऽ विवेश। तस्मै। सोमाय। हविषा। विधेम। मृळीके। अस्य। सु ऽ मतौ। स्याम। त्वं। सोम। पितृ ऽ भिः। सं ऽ विदानः। अनु। द्यावापृथिवी इति। आ। ततंथ। तस्मै। ते। इंदो इति। हविषा। विधेम। वयं। स्याम। पतयः। रयीणां। त्राता। देवाः। अधि। वोचत। नः। मा। नः। निद्रा। ईशत। मा। उत। जल्पिः। वयं। सोमस्य। विश्वह। प्रियासः। सु ऽ वीरासः। विदथं। आ। वदेम। त्वं। नः। सोम। विश्वतः। वयः ऽ धाः।

त्वं। स्वः॑ऽवित्। आ। विश्वा॑नुऽचक्षाः। त्वं। नः॒। इं॒दो॒ इ॒ति॑। ऊ॒तिऽभिः॑। स॒ऽजोषाः॑।
पा॒हि। प॒श्चाता॑त्। उ॒त। वा॒। पु॒रस्ता॑त्॥ १४ ॥ अथ वालखिल्याः॥ ॥ अ॒भि। प्र। वः॒।
सु॒ऽराध॑सं। इंद्रं॑। अर्च॑। यथा॑। वि॒दे। यः। ज॒रि॒तृऽभ्यः॑। म॒घऽवा॑। पु॒रु॒ऽवसुः॑। स॒ह
स्रे॑णऽइव। शिक्ष॑ति। श॒तानी॑काऽइव। प्र। जि॒गा॒ति॒। धृ॒ष्णु॒ऽया। हंति॑। वृ॒त्रा
णि॑। दा॒शुषे॑। गि॒रेःऽइ॑व। प्र। रसाः॑। अ॒स्य॒। पि॒न्वि॒रे॒। दत्रा॑णि। पु॒रु॒ऽभोज॑सः॥ आ
। त्वा॒। सु॒तासः॑। इंद॑वः। मदाः॑। ये। इं॒द्र॒। गि॒र्व॒णः॒। आपः॑। न। व॒ज्रि॒न्। अनु॑। ओ॒क्यं॑
। सरः॑। पृ॒णंति॑। शू॒र॒। राध॑से। अ॒ने॒हसं॑। प्र॒ऽत॒रणं॑। वि॒ऽवक्ष॑णं। मध्वः॑। स्वादि॑ष्ठं। ईं॒।
पि॒ब॒। आ। यथा॑। मं॒द॒सा॒नः। कि॒रासि॑। नः॒। प्र। क्षु॒द्राऽइ॑व। त्मना॑। धृ॒षत्॥ आ। नः॒।
स्तोमं॑। उप॑। द्र॒वत्। हि॒या॒नः। अश्वः॑। न। सोतृ॑ऽभिः। यं। ते॒। स्व॒धा॒ऽव॒न्। स्व॒दयं॑

प॰ष॰४
४८

ति। धेनवः। इंद्र। कण्वेषु। रातयः॥ १४ उग्रं। न। वीरं। नमसा। उप। सेदिम। वि
ऽभूतिं। अक्षितऽवसुं। उद्रीऽइव। वज्रिन्। अवतः। न। सिंचते। क्षरंति। इंद्र।
धीतयः। यत्। ह। नूनं। यत्। वा। यज्ञे। यत्। वा। पृथिव्यां। अधि। अतः। नः।
यज्ञं। आशुऽभिः। महेऽमते। उग्रः। उग्रेभिः। आ। गहि। अजिरासः। हरयः।
ये। ते। आशवः। वाताःऽइव। प्रऽसक्षिणः। येभिः। अपत्यं। मनुषः। परिऽईय
से। येभिः। विश्वं। स्वः। दृशे। एतावतः। ते। ईमहे। इंद्र। सुम्नस्य। गोऽमतः। य
था। प्र। आवः। मघऽवन्। मेध्यऽअतिथिं। यथा। नीपऽअतिथिं। धने। यथा
। कण्वे। मघऽवन्। त्रसदस्यवि। यथा। पक्थे। दशऽव्रजे। यथा। गोऽशर्ये।
असनोः। ऋजिश्वनि। इंद्र। गोऽमत्। हिरण्यऽवत्॥ १५॥ प्र। सु। श्रुतं। सुऽ

४८

राधसं। अर्चं। शक्रं। अभिष्टये। यः। सुन्वते। स्तुवते। काम्यं। वसु। सहस्रेणऽ
इव। मंहते। शतऽअनीकाः। हेतयः। अस्य। दुस्तराः। इंद्रस्य। संऽइषः। मही॥
गिरिः। न। भुज्मा। मघवत्ऽसु। पिन्वते। यत्। ईं। सुताः। अमंदिषुः। यत्। ईं।
सुतासः। इंदवः। अभि। प्रियं। अमंदिषुः। आपः। न। धायि। सवनं। मे। आ।
वसो इति। दुघाःऽइव। उप। दाशुषे। अनेहसं। वः। हवमानं। ऊतये। मध्वः।
क्षरंति। धीतयः। आ। त्वा। वसो इति। हवमानासः। इंदवः। उप। स्तोत्रेषु। द
धिरे। आ। नः। सोमे। सुऽअध्वरे। इयानः। अत्यः। न। तोशते। यं। ते। स्वदाऽ
वन्। स्वदंति। गूर्त्तयः। पौरे। छंदयसे। हवं। १८ प्र। वीरं। उग्रं। विविचिं। धनऽ
स्पतं। विऽभूतिं। राधसः। महः। ०। वसुऽत्वना। सदा। पीपेथ। दाशुषे। ०। पराऽ

प॰ ष॰ ४
४०

वति। ०। दिवि। सुतानः। इंद्र। हरि ऽ भिः। महे ऽ मते। ऋष्वः। ऋष्वेभिः। आ। गहि। रथि
रास्तः। ०। अस्त्रिधः। ओजः। वातस्य। पिप्रति। येभिः। नि। दस्युं। मनुषः। नि ऽ
घोषयः। येभिः। स्वः। इति स्वः। परि ऽ ईयसे। एता। वतः। ते। वसो इति। विद्याम।
शूर। नव्यसः। ०। एते नूं। कृत्व्ये। धनै। यथा। वत्रं। दस्र ऽ व्रजे। ०। मेधे। अध्वरे।
दीर्घ ऽ नीथे। दमूनसि। यथा। गो ऽ नूर्य्ये। असिसासः। अद्रि ऽ वः। मयि। गोत्रं
। हरि ऽ श्रियं। ॥ १ ॥ ७ ॥ यथा। मनौ। सां ऽ वरणौ। सोमं। इंद्र। अपिबः। सुतं। नीप ऽ अ
तिथौ। मघ ऽ वन्। मेध्य ऽ अतिथौ। पुष्टि ऽ गौ। श्रुष्टि ऽ गौ। सचा। पार्षद्वाणः।
प्रस्कण्वं। सं। असादयत्। शयानं। जिव्रिं। उत् ऽ हितं। सहस्राणि। असिसासत्।
गवां। ऋषिः। त्वा ऽ ऊतः। दस्यवे। वृकः। यः। उक्थेभिः। न। विंधते। चिकित्। यः।

४०

ऋषिऽचोदनः। इंद्रं। तं। अच्छ। वद। नव्यस्या। मती। अरिष्यंतं। न। भोजसे। यस्मै
अर्कं। सप्तऽशीर्षाणं। आनृचुः। त्रिऽधातुं। उत्ऽतमे। पदे। सः। तु। इमा। वि
श्वा। भुवनानि। चिक्रदत्। आत्। इत्। जनिष्ट। पौंस्यं। यः। नः। दाता। वसूनां।
इंद्रं। तं। हूमहे। वयं। विद्म। हि। अस्य। सुऽमतिं। नवीयसीं। गमेम। गोऽमति
। व्रजे। १८ यस्मै। त्वं। वसो इति। दानाय। शिक्षसि। सः। रायः। पोषं। अश्नुते। तं।
त्वा। वयं। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। सुतऽवंतः। हवामहे। कुद। चन। सूरिः। असि।
न। इंद्र। सश्चसि। दाशुषे। उपऽउप। इत्। नु। मघऽवन्। भूयः। इत्। नु। ते। दानं।
देवस्य। पृच्यते। प्र। यः। ननक्षे। अभि। ओजसा। क्रिविं। वधैः। शुष्णं। निऽघो
षयन्। यदा। इत्। अस्तंभीत्। प्रथयन्। अमूं। दिवं। आत्। इत्। जनिष्ट। पार्थि

प॰ष॰४
५०

वः। यस्य। अयं। विश्वः। आर्यः। दासः। शेवृधिऽपाः। अरिः। तिरः। चित्। अर्ये। रुशमे। पवीरवि। तुभ्य। इत्। सः। अज्यते। रयिः। तुरण्यवः। मधुऽमंतं। घृतऽश्चुतं। विप्रासः। अर्कं। आनृचुः। अस्मेइति। रयिः। पप्रथे। वृष्ण्यं। शवः। अस्मेइति। सुवानासः। इंद्रवः। १९ यथा। मनौ। विवस्वति। सोमं। शक्र। अपिबः। सुतं। यथा। त्रिते। छंदः। इंद्र। जुजोषसि। आयौ। मादयसे। सचा। पृषध्रे। मेध्ये। मातरिश्वनि। इंद्र। सुवाने। अमंदथाः। यथा। सोमं। दशऽशिप्रे। दशऽओण्ये। स्यूमऽरश्मौ। ऋजूनसि। यः। उक्था। केवला। दधे। यः। सोमं। धृषिता। अपिबत्। यस्मै। विष्णुः। त्रीणि। पदा। विऽचक्रमे। उप। मित्रस्य। धर्मऽभिः। यस्य। त्वं। इंद्र। स्तोमेषु। चाकनः। वाजे। वाजिन्। शतक्रतो इतिशतऽ

क्रतो ।०। सुदुघांऽइव । गोऽदुहः । जुहूमसि । श्रवस्यवः ।०। सः । नः । पिता । महान् ।
उग्रः । ईशानऽकृत् । अयामन् । उग्रः । मघऽवा । पुरुऽवसुः । गोः । अश्वस्य । प्र । दातु
। नः ॥ २० ॥ मंहसे ।०। दून्वति । वसुऽयवे । वसुऽपतिं । व्रातऽक्रतुं । स्तोमैः । इंद्रं । ह
वामहे । कदा । चन । प्र । युछसि । उभे इति । नि । पासि । जन्मनी इति । तुरीय । आदि
त्य । हवनं । ते । इंद्रियं । आ । तस्थौ । अमृतं । दिवि । यस्मै । त्वं । मघऽवन् । इंद्र । गिर्व
णः । शिक्षो इति । शिक्षसि । दाशुषे । अस्माकं । गिरः । उत । सुऽस्तुतिं । वसो इ
ति । कण्वऽवत् । शृणुधि । हवं । अस्तावि । मन्म । पूर्व्यं । ब्रह्म । इंद्राय । वोचत । पू
र्वीः । ऋतस्य । बृहतीः । अनूषत । स्तोतुः । मेधाः । असृक्षत । सं । इंद्रः । रायः । बृ
हतीः । अधूनुत । सं । क्षोणी इति । सं । ऊं इति । सूर्य्यं । सं । शुक्रासः । शुचयः । सं ।

गोऽआङ्गिरः। सोमाः। इंद्र। अमंदिषुः॥ २१ ॥ उपमं। त्वा। मघोनां। ज्येष्ठं। च। वृषभा
णां। पूर्भित्ऽतमं। मघऽवन्। इंद्र। गोऽविदं। ईशानं। रायः। ईमहे। यः। आयुं।
कुत्सं। अतिथिऽग्वं। अर्दयः। ववृधानः। दिवेऽदिवे। ०। हरिऽअश्वं। शतऽक्रतुं
। वाजऽयंतः। हवामहे। आ। नः। विश्वेषां। रसं। मध्वः। सिंचंतु। अद्रयः। ये। प
राऽवति। सुन्विरे। जनेषु। आ। ये। अर्वाऽवति। इंदवः। विश्वा। द्वेषांसि। जहि।
च। अव। च। आ। कृधि। विश्वे। सन्वंतु। आ। वसु। शीर्षेषु। चित्। ते। मदिरासः।
अंशवः। यत्र। सोमस्य। तृंपसि। २२ इंद्र। नेदीयः। आ। इत्। इहि। मितऽमेधा
भिः। ऊतिऽभिः। आ। शंऽतम। शंऽतमाभिः। अभिष्टिऽभिः। आ। सुऽआपे। स्वा
पिऽभिः। आजिऽतुरं। सत्ऽपतिं। विश्वऽचर्षणिं। कृधि। प्रऽजासु। आऽभगं। प्र।

स्तु।तिरा।ज्ञाचीभिः।ये।ते।उक्थिनः।क्रतुं।पुनते।आनुषक्।यः।ते।साधिष्ठः।अ
वसे।ते।स्याम।भरेषु।ते।वयं।होत्राभिः।उत।देवहूतिऽभिः।ससऽवांसः।मना
महे।अहं।हि।ते।हरिऽवः।ब्रह्म।वाजऽयुः।आजिं।यामि।सदा।ऊतिऽभिः।त्वां
।इत्।एव।तं।अमे।सं।अश्वऽयुः।गव्युः।अग्रे।मथीनां। २३ एतत्।ते।इंद्र।वी
र्यं।गीःऽभिः।गृणंति।कारवः।ते।स्तोभंतः।ऊर्जं।आवन्।घृतऽश्चुतं।पौरासः।
नक्षन्।धीतिऽभिः।नक्षंते।इंद्रं।अवसे।सुऽकृत्यया।येषां।सुतेषु।मंदसे।य
था।संऽवर्ते।अमदः।यथा।कृशे।एव।अस्मे।इति।इंद्र।मत्स्व।आ।नः।विश्वे।सऽ
जोषसः।देवासः।गंतन।उप।नः।वसवः।रुद्राः।अवसे।नः।आ।गमन्।शृण्वंतु।
मरुतः।हवं।पूषा।विष्णुः।हवनं।मे।सरस्वती।अवंतु।सप्त।सिंधवः।आपः।वा

प॰ष॰४
५२

तः। पर्वतासः। वनस्पतिः। शृणोतु। पृथिवी। हवं। २४। यत्। इंद्र। राधः। अस्ति
।ते। माघोनं। मघवत्ऽतम। तेन। नः। बोधि। सधऽमाद्यः। वृधे। भगः। दाना
य। वृत्रऽहन्। आजिऽपते। नृऽपते। त्वं। इत्। हि। नः। वाजे। आ। वक्षि। सुक्रतो
इति सुऽक्रतो। वीती। होत्राभिः। उत। देववीतिऽभिः। ससऽवांसः। वि। शृण्वि
रे। संति। हि। अर्य्ये। आऽशिषः। इंद्रे। आयुः। जनानां। अस्मान्। नक्षस्व। म
घऽवन्। उप। अवसे। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। वयं। ते। इंद्र। स्तोमेभिः। विधेम।
त्वं। अस्माकं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। मंहि। स्थूरं। शशयं। राधः। अह्रयं
। प्रस्कण्वाय। नि। तोशय। २५। भूरि। इत्। इंद्रस्य। वीर्य्यं। वि। अख्यं। अभि।
आ। अयति। राधः। ते। दस्यवे। वृक। शतं। श्वेतासः। उक्षणः। दिवि। तारः।

५२

न। रोचंते। मह्ना। दिवं। न। तस्तभुः। शतं। वेणून्। शतं। श्वुनः। शतं। चर्म्माणि। म्ला
तानि। शतं। मे। बल्बुजऽस्तुकाः। अरुषीणां। चतुःऽशतं। सुऽदेवाः। स्थ। काण्वा
यनाः। वयःऽवयः। विऽचरंतः। अश्वासः। न। चंक्रमत। आत्। इत्। साप्तस्य। च
र्किरन्। न। अनूनस्य। महि। श्रवः। श्यावीः। अतिऽध्वसन्। पथः। चक्षुषा।
न चँ। संऽनशे॥ २८॥ प्रति। ते। दस्यवे। वृक। राधः। अदर्शि। अह्रयं। द्यौः। न। प्रथि
ना। शवः। दश। महां। पौतऽक्रतः। सहस्रा। दस्यवे। वृकः। नित्यात्। रायः। अमं
हत। शतं। मे। गर्दभानां। शतं। ऊर्णाऽवतीनां। शतं। दासान्। अति। स्रजः।
तत्रो इति। अपि। प्र। अनीयत। पूतऽक्रतायै। विऽअक्ता। अश्वानां। इत्।
न। यूथ्यां। अचैति। अग्निः। चिकितुः। हव्यऽवाट्। सः। सुमत्ऽरथः। अग्निः।

१·४·४
५३

शुक्रेण। शोचिषा। बृहत्। सूरः। अरोचत। दिवि। सूर्य्यः। अरोचत। ॥७॥ यु
वं। देवा। क्रतुना। पूर्व्येण। युक्ता। रथेन। तविषं। यजत्रा। आ। अगच्छतं। नास
त्या। शचीभिः। इदं। तृतीयं। सवनं। पिबाथः। युवां। देवाः। त्रयः। एकादशासः।
सत्याः। सत्यस्य। ददृशे। पुरस्तात्। अस्माकं। यज्ञं। सवनं। जुषाणा। पातं।
सोमं। अश्विना। दीद्यग्नी इति दीदिऽअग्नी। पनाय्यं। तत्। अश्विना। कृतं। वां
। वृषभः। दिवः। रजसः। पृथिव्याः। सहस्रं। शंसाः। उत। ये। गोऽइष्टौ। सर्वान्।
इत्। तान्। उप। यात। पिबध्यै। अयं। वां। भागः। निऽहितः। यजत्रा। इमाः। गि
रः। नासत्या। उप। यातं। पिबतं। सोमं। मधुऽमंतं। अस्मे इति। प्र। दाश्वांसं। अ
वतं। शचीभिः। ॥२॥ नायं। ऋत्विजः। बहुधा। कल्पयंत। सऽचेतसः। यज्ञं। इ

५३

मं। वहंति। यः। अनूचानः। ब्राह्मणः। युक्तः। आसीत्। का। स्वित्। तत्र। यजमान
स्य। सं॒ऽवित्। एकः। एव। अग्निः। बहुधा। सं॒ऽइद्धः। एकः। सूर्यः। विश्वं। अनु।
प्र॒ऽभूतः। एका। एव। उषाः। सर्वं। इदं। वि। भाति। एकं। वै। इदं। वि। बभूव। सर्वं।
ज्योतिष्मंतं। केतु॒ऽमंतं। त्रि॒ऽचक्रं। सु॒ऽखं। रथं। सु॒ऽसदं। भूरि॒ऽवारं। चित्र॒ऽ
मघा। यस्य। योगे। अधि॒ऽजज्ञे। तं। वां। हुवे। अति। रिक्तं। पिबध्ये॥ १॥ इमानि।
वां। भाग॒ऽधेयानि। सिस्रते। इंद्रावरुणा। प्र। महे। सुतेषु। वां। यज्ञे॒ऽयज्ञे। ह।
सवना। भुरण्यथः। यत्। सु॒न्वते। यजमानाय। शिक्षथः। निः॒ऽसिध्वरीः। ओष
धीः। आपः। आस्तां। इंद्रावरुणा। महिमानं। आशत। या। सिस्रतुः। रजसः। पा
रे। अध्वनः। ययोः। शत्रुः। नकिः। अदेवः। ओहते। सत्यं। तत्। इंद्रावरुणा। कृश

प॰ ष॰ ४
५४

स्य। वां। मध्वः। ऊर्म्मि। दुहते। सप्त। वाणीः। ताभिः। दाश्वांसं। अवतं। शुभः। पती
इति। यः। वां। अदब्धः। अभि। पाति। चित्तिऽभिः। घृतऽप्रुषः। सौम्याः। जीरऽ
दानवः। सप्त। स्वसारः। सदने। ऋतस्य। याः। ह। वां। इंद्रा वरुणा। घृतऽश्चुतः।
ताभिः। धत्तं। यजमानाय। शिक्षतं। ३॰ अवोचाम। महते। सौभगाय। सत्यं।
त्वेषाभ्यां। महिमानं। इंद्रियं। अस्मान्। सु। इंद्रावरुणा। घृतऽश्चुतः। त्रिऽभिः।
साप्तेभिः। अवतं। शुभः। पती इति। इंद्रावरुणा। यत्। ऋषिऽभ्यः। मनीषां।
वाचः। मतिं। श्रुतं। अदत्तं। अग्रे। यानि। स्थानानि। असृजंत। धीराः। यज्ञं।
तन्वानाः। तपसा। अभि। अपश्यं। इंद्रावरुणा। सौमनसं। अदृप्तं। रायः। पो
षं। यजमानेषु। धत्तं। प्रऽजां। पुष्टिं। भूतिं। अस्मासु। धत्तं। दीर्घायुऽत्वाय।

प्र। तिरत। नः। आयुः॥ ३१॥ ॥ वालखिल्यं समाप्तं॥ ॥ अनुवाकः॥ अग्ने। आ।
याहि। अग्निऽभिः। होतारं। त्वा। वृणीमहे। आ। त्वां। अनक्तु। प्रऽयंता। हविष्म
ती। यजिष्ठं। बर्हिः। आऽसदे। अच्छ। हि। त्वा। सहसः। सूनो इति। अंगिरः। स्रुचः।
चरंति। अध्वरे। ऊर्जः। नपातं। घृतऽकेशं। ईमहे। अग्निं। यज्ञेषु। पूर्व्यं। अग्ने।
कविः। वेधाः। असि। होता। पावक। यक्ष्यः। मंद्रः। यजिष्ठः। अध्वरेषु। ईड्यः। वि
प्रेभिः। शुक्र। मन्मऽभिः। अद्रोघं। आ। वह। उत। नः। यविष्ठ। देवान्। अजस्र।
वीतये। अभि। प्रयांसि। सुऽधिता। आ। वसो इति। गहि। मंदस्व। धीतिऽभिः
।हितः। त्वं। इत्। सऽप्रथाः। असि। अग्ने। त्रातः। ऋतः। कविः। त्वां। विप्रासः।
संऽइधानं। दीदिऽवः। आ। विवासंति। वेधसः। ३२ शोचे। शोचिष्ठ। दीदिहि।

प॰ष॰४
५५

विप्रो । मयः । रास्व । स्तोत्रे । महान् । असि । देवानां । शाम्मी न् । मम । संतु । सूरयः । सू-
त्रुऽमहः । स्रुऽअग्नयः । यथा । चित् । वृद्धं । अतसं । अग्ने । संऽजूर्वसि । क्षमि । ए-
व । दह । मित्रऽमहः । यः । अस्मऽध्रुक् । दुःऽमन्मा । कः । च । वेनति । मा । नः । मर्ती-
य । रिपवे । रक्षस्विने । मा । अघऽशंसाय । रीरधः । अस्रेधत्ऽभिः । तरणिऽ
भिः । यविष्ठ्य । शिवेभिः । पाहि । पायुऽभिः । पाहि । नः । अग्ने । एकया । पाहि । उ-
त । द्वितीयया । पाहि । गीःऽभिः । तिसृऽभिः । ऊर्जां । पते । पाहि । चतसृऽभिः ।
वसो इति । पाहि । विश्वस्मात् । रक्षसः । अराव्णः । प्र । स्म । वाजेषु । नः । अव । त्वां ।
। इत् । हि । नेदिष्ठं । देवऽतातये । आपिं । नक्षामहे । वृधे । ३३ आ । नः । अग्ने ।
वयःऽवृधं । रयिं । पावक । शंस्यं । रास्व । च । नः । उपऽमाते । पुरुऽस्पृहं । सुऽनी-

५५

ती। स्वयशाः ऽतरं। येन। वंसाम। पृतनासु। शर्द्धतः। तरंतः। अर्यः। आऽदिशः।
सः। त्वं। नः। वर्द्ध। प्रयसा। शाचीवसो इति शाचीऽवसो। जिन्व। धियः। वसुऽवि
दः। शिशानः। वृषभः। यथा। अग्निः। शृंगे इति। दविध्वत्। तिग्माः। हनवः। न। अस्य। २
प्रतिऽधृषे। सुऽजंभः। सहसः। यहुः। नहि। ते। अग्ने। वृषभ। प्रतिऽधृषे। जं
भासः। यत्। विऽतिष्ठसे। होतारं इति। सुऽहुतं। हविः। कृधि। वंस्व। नः। वार्य्या।
पुरु। त्रोषे। वनेषु। मात्रोः। सं। त्वा। मर्तासः। इंधते। अतंद्रः। हव्या। वहसि। ह
विःऽकृतः। आत्। इत्। देवेषु। राजसि। ३४ सप्त। होतारः। तं। इत्। ईळते। त्वा।
अग्ने। सुऽत्यजं। अह्रयं। भिनत्सि। अद्रिं। तपसा। वि। शोचिषा। प्र। अग्ने। तिष्ठ।
जनान्। अति। अग्निंऽअग्निं। वः। अध्रिऽगुं। हुवेम। वृक्तऽबर्हिषः। अग्निं।

प॰ ष॰ ४
५६

हितऽप्रयसः। नृऽअश्वतीषु। आ। होतारं। चर्षणीनां। केतेन। शर्म्मन्। सचते। सु
ऽसामनि। अग्ने। तुभ्यं। चिकित्वना। इषण्यया। नः। पुरुऽरूपं। आ। भर। वा
जं। नेदिष्ठं। ऊतये। अग्ने। जरितः। विश्पतिः। ते। पानः। देव। रक्षसः। अप्रोषि
ऽवान्। गृहऽपतिः। महान्। असि। दिवः। पायुः। दुरोणऽयुः। मा। नः। रक्षः। आ।
वेशीत्। आघृणि। वसो इत्याघृणिऽवसो। मा। यातुः। [illegible] यातुऽमावतां। परः
ऽगव्यूति। अनिरां। अप। क्षुधं। अग्ने। सेध। रक्षस्विनः॥ ३५ उभयं। शृणवत्
च। नः। इंद्रः। अर्वाक्। इदं। वचः। सत्राऽच्या। मघऽवा। सोमऽपीतये। धिया।
शविष्ठः। आ। गमत्। तं। हि। स्वऽराजं। वृषभं। तं। ओजसे। धिषणे इति। निः ऽ
ततक्षतुः। उत। उपऽमानां। प्रथमः। नि। सीदसि। सोमऽकामं। हि। ते। मनः।

आ। वृषस्व। पुरुवसो इति पुरुऽवसो। सुतस्य। इंद्र। अंधसः। विद्म। हि। त्वा। हरिऽवः
। पृत्ऽसु। ससहिं। अधृष्टं। चित्। दधृष्वणिं। अप्रामिऽसत्य। मघऽवन्। तथा।
इत्। असत्। इंद्र। क्रत्वा। यथा। वशः। सनेम। वाजं। तव। शिप्रिन्। अवसा। म
क्षु। चित्। यंतः। अद्रिऽवः॥ शग्धि। ऊं इति। सु। शाचीऽपते। इंद्र। विश्वाभिः। ऊ
तिऽभिः। भगं। न। हि। त्वा। यशसं। वसुऽविदं। अनु। शूर। चरामसि। २६ पौ
रः। अश्वस्य। पुरुऽकृत्। गवां। असि। उत्सः। देव। हिरण्ययः। नकिः। हि। दानं। प
रिऽमर्धिषत्। त्वे इति। यत्ऽयत्। यामि। तत्। आ। भर। त्वं। हि। आ। इहि। चेरवे।
विदाः। भगं। वसुत्तये। उत्। वावृषस्व। मघऽवन्। गोऽइष्टये। उत्। इंद्र। अश्वऽ
इष्टये। त्वं। पुरु। सहस्राणि। शतानि। च। यूथा। दानाय। मंहसे। आ। पुरंऽद

प॰ष॰४ रं। चकृम। विप्रऽवचसः। इंद्रं। गायंतः। अवसे। अ विप्रः। वा। यत्। अविधत्। वि
५७ प्रः। वा। इंद्र। ते। वचः। सः। प्र। ममंदत्। त्वाऽया। ऋत क्रतो इति ऋतऽक्रतो। प्राचा
मन्यो इति प्राचाऽमन्यो। अहंऽसन। उग्रऽबाहुः। मृक्षऽकृत्वा। पुरंऽदरः। यदि
। मे। शृणवत्। हवं। वसुऽयवः। वसुःऽपतिं। ऋतऽक्रतुं। स्तोमैः। इंद्रं। हवामहे॥
।३७ न। पापासः। मनामहे। न। अरायासः। न। जल्हवः। यत्। इत्। नु। इंद्रं।
वृषणं। सचा। सुते। सखायं। कृणवामहे। उग्रं। युयुज्म। पृतनासु। ससहिं।
ऋणऽकातिं। अदाभ्यं। वेद। भृमं। चित्। सनिता। रथिऽतमः। वाजिनं। यं। इत्।
ऊं इति। नशत्। यतः। इंद्र। भयामहे। ततः। नः। अभयं। कृधि। मघऽवन्। शग्धि ५७
। तव। तत्। नः। ऊतिऽभिः। वि। द्विषः। वि। मृधः। जहि। त्वं। हि। राधःऽपते। राधसः।

महः। क्षयस्य। अस्ति। विऽधतः। तं। त्वा। वयं। मघऽवन्। इंद्र। गिर्वणः। सुतऽवं
तः। हवामहे। इंद्रः। स्पट्। उत। वृत्रऽहा। परःऽपाः। नः। वरेण्यः। सः। नः। रक्षि
षत्। चरमं। सः। मध्यमं। सः। पश्चात्। पातु। नः। पुरः। ३६ त्वं। नः। पश्चात्।
अधरात्। उत्तरात्। पुरः। इंद्र। नि। पाहि। विश्वतः। आरे। अस्मत्। कृणुहि। दे
व्यं। भयं। आरे। हेतीः। अदेवीः। अद्यऽअद्य। श्वःऽश्वः। इंद्र। त्रास्व। परे। च। नः। वि
श्वा। च। नः। जरितॄन्। सत्ऽपते। अहा। दिवा। नक्तं। च। रक्षिषः। प्रऽभंगी। शूरः।
मघऽवा। तुविऽमघः। संऽमिश्लः। वीर्याय। कं। उभा। ते। बाहू इति। वृषणा। श
तक्रतो इति शतऽक्रतो। नि। या। वज्रं। मिमिक्षतुः। ३७ प्रो इति। अस्मै। उप
स्तुति। भरत। यत्। जुजोषति। उक्थैः। इंद्रस्य। माहिनं। वयः। वर्द्धंति। सोमि

१.५.४ नः। भद्राः। इंद्रस्य। रातयः। अयुजः। असमः। नृऽभिः। एकः। कृष्टीः। अयास्यः।
५८ पूर्वीः। अति। प्र। ववृधे। विश्वा। जातानि। ओजसा। ०। अहितेन। चित्। अर्वता। जीरऽदानुः। सिसासति। प्रऽवाच्यं। इंद्र। तत्। तव। वीर्याणि। करिष्यतः। ०। आ। याहि। कृणवाम। ते। इंद्र। ब्रह्माणि। वर्धना। येभिः। शविष्ठ। चाकनः। भद्रं। इह। श्रवस्यते। ०। धृषतः। चित्। धृषत्। मनः। कृणोषि। इंद्र। यत्। त्वं। तीव्रैः। सोमैः। सपर्यतः। नमःऽभिः। प्रतिऽभूषतः। ०। अव। चष्टे। ऋचीषमः। अवतान्ऽइव। मानुषः। जुष्ट्वी। दक्षस्य। सोमिनः। सखायं। कृणुते। युजं। ०। ४० विश्वे। ते। इंद्र। वीर्यं। देवाः। अनु। क्रतुं। ददुः। भुवः। विश्वस्य। गोऽपतिः। पुरुऽस्तुत। ०। गृणे। तत्। इंद्र। ते। शवः। उपऽमं। देवऽतातये। यत्। हं

सि। वृत्रं। ओजसा। शचीऽपते॥ ०॥ समनाऽइव। वपुष्यतः। कृणवत्। मानुषा। युगा
। विदे। तत्। इंद्रः। चेतनं। अध। श्रुतः॥ ०॥ उत। जातं। इंद्र। ते। शवः। उत। त्वां। उ
त। तव। क्रतुं। भूरिगो इति भूरिऽगो। भूरि। ववृधुः। मघऽवन्। तव। शर्म्मणि।
॥ ०॥ अहं। च। त्वं। च। वृत्रऽहन्। सं। युज्याव। सनिऽभ्यः। आ। अरातिऽवा। चित्।
अद्रिऽवः। अनु। नौ। शूर। मंसते॥ ० सत्यं। इत्। वै। ऊं इति। तं। वयं। इंद्रं। स्तवा
म। न। अनृतं। महान्। असुन्वतः। वधः। भूरि। ज्योतींषि। सुन्वतः॥ ०॥४१॥ १२
सः। पूर्व्यः। महानां। वेनः। क्रतुऽभिः। आनजे। यस्य। द्वारा। मनुः। पिता। देवेषु।
धियः। आनजे। दिवः। मानं। न। उत्। सदन्। सोमऽपृष्ठासः। अद्रयः। उक्था। ब्र
ह्म। च। शंस्या। सः। विद्वान्। अंगिरःऽभ्यः। इंद्रः। गाः। अवृणोत्। अप। स्तुषे। त

त्न्। अस्य। पौंस्यं। सः। प्रत्नऽथा। कविऽवृधः। इंद्रः। वाकस्य। वक्षणिः। शिवः। अर्कः
स्य। होमनि। अस्मऽत्रा। गंतु। अवसे। आ। तू। ऊं इति। नु। ते। अनु। क्रतुं। स्वाहा।
वरस्य। यज्यवः। श्वात्रं। अर्काः। अनूषत। इंद्र। गोत्रस्य। दावने। इंद्र। विश्वा
नि। वीर्या। कृतानि। कर्त्वानि। च। यं। अर्काः। अध्वरं। विदुः। ४२ यत्। पांचऽ
जन्यया। विशा। इंद्रे। घोषाः। असृक्षत। अस्तृणात्। बर्हणा। विपः। अर्यः। मा
नस्य। सः। क्षयः। इयं। ऊं इति। ते। अनुऽस्तुतिः। चकृषे। तानि। पौंस्या। प्र। आ
वः। चक्रस्य। वर्तनिं। अस्य। वृत्र्णः। विऽओदने। उरु। क्रमिष्ट। जीवसे। यवं।
न। पश्वः। आ। ददे। तत्। दधानाः। अवस्यवः। युष्माभिः। दक्षऽपितरः। स्याम।
मरुत्वतः। वृधे। वट्। ऋत्वियाय। धाम्ने। ऋक्वऽभिः। शूर। नोनुमः। जेषाम।

इंद्र। त्वया। युजा। अस्मे इति। रुद्राः। मेहनाः। पर्वतासः। वृत्रऽहत्ये। भरऽहूतौ।
सऽजोषाः। अधायि। पज्रः। इंद्रऽज्येष्ठाः। अस्मान्। अवंतु। देवाः॥ ४३ ॥ उत। त्वा।
मंदंतु। स्तोमाः। कृणुष्व। राधः। अद्रिऽवः। अव। ब्रह्मऽद्विषः। जहि। पदा। पणीन्।
अराधसः। नि। बाधस्व। महान्। असि। न। हि। त्वा। कः। चन। प्रति। त्वं। ईशिषे।
सुतानां। इंद्र। त्वं। असुतानां। त्वं। राजा। जनानां। आ। इहि। प्र। इहि। क्षयः। दि
वि। आऽघोषन्। चर्षणीनां। आ। उभे इति। पृणासि। रोदसी इति। सं। चित्।
पर्वतं। गिरिं। शतऽवंतं। सहस्रिणं। वि। स्तोतृऽभ्यः। रुरोजिथ। वयं। ऊं इति।
त्वा। दिवा। सुते। वयं। नक्तं। हवामहे। अस्माकं। कामं। आ। पृण॥ ४४ ॥ कः। स्यः। वृ
षभः। युवा। तुविऽग्रीवः। अनानतः। ब्रह्मा। कः। तं। सपर्यति। कस्य। स्वित्। सव

नं। वृषा। ऋजीषी। आनट्। अव। गच्छति। इंद्रं। कः। ऊं इति। स्वित्। आ। चके। कं। ते।
दानाः। असक्षत। वृत्रऽहन्। कं। सुऽवीर्या। उक्थे। कः। ऊं इति। स्वित्। अंत
मः। अयं। ते। मानुषे। जने। सोमः। पूरुषु। सूयते। तस्य। आ। इहि। प्र। द्रव। पि
ब। अयं। ते। शर्यणाऽवति। सुऽसोमायां। अधि। प्रियः। आर्जीकीये। मदि
न्ऽतमः। तं। अद्य। राधसे। महे। चारुं। मदाय। घृष्वये। आ। इहि। ई। इंद्र। द्रव।
पिब॥ ९॥ आ। याहि। नूनं। आशुऽभिः। यत्। वा। प्रऽस्रवणे। दिवः। मादया
से। स्वःऽनरे। यत्। वा। समुद्रे। अंधसः। आ। त्वा। गीःऽभिः। महां। उरुं। हुवे।
गांऽइव। भोजसे। इंद्र। सोमस्य। पीतये। आ। ते। इंद्र। महिमानं। हरयः। देव।
ते। महः। रथे। वहंतु। बिभ्रतः। इंद्र। गृणीषे। ऊं इति। स्तुषे। महान्। उग्रः। ई

त्रा॒न॒ऽकृत्। आ। इ॒हि॒। नः॒। सु॒तं। पिब॑। सु॒तऽवं॑तः। त्वा॒। व॒यं। प्रय॑स्वंतः। ह॒वा॒म॒
हे॒॥०॥ ५६ ॥०॥ इ॒दं। ते॒। सो॒म्यं। मधु॑। अधु॑क्षन्। अद्रि॑ऽभिः। नरः॑। जु॒षा॒णः। इं॒
द्र॒। तत्। पि॒ब॒। वि॒श्वान्। अ॒र्यः। वि॒पः॒ऽचि॒तः। अति॑। ख्यः॒। तूयं॑। आ। ग॒हि॒। ०। दा॒
ता। मे॒। पृष॑तीनां। राजा॑। हि॒र॒ण्य॒ऽवीनां॑। मा। दे॒वाः॒। म॒घ॒ऽवा॑। रि॒ष॒त्। स॒ह॒स्रे॑
। पृष॑तीनां। अधि॑। चं॒द्रं। बृ॒हत्। पृ॒थु। शु॒क्रं। हिर॑ण्यं । आ। द॒दे॒। न॒पा॒तः॒। दुः॒
ऽग॒हस्य॑। मे॒। स॒ह॒स्रे॑ण। सु॒ऽराध॑सः। श्रवः॑। दे॒वेषु॑। अ॒क्र॒त॒॥ ५७ ॥ तरः॑ऽभिः।
वः॒। वि॒दत्ऽव॑सुं। इंद्रं॑। स॒ऽबाधः॑। ऊ॒तये॑। बृ॒हत्। गाय॑न्तः। सु॒तऽसो॑मे। अ॒ध्व॒
रे। हु॒वे। भरं॑। न। का॒रिणं॑। न। यं। दु॒ध्राः। वर॑न्ते। न। स्थि॒राः। मुरः॑। मदे॑। सु॒ऽशि॒
प्रं। अंध॑सः। यः। आ॒ऽदृत्य॑। शृ॒श॒मा॒नाय॑। सु॒न्व॒ते। दाता॑। ज॒रि॒त्रे। उ॒क्थ्यं॑। यः। श॒

क्रः। मृक्षः। अश्व्यः। यः। वा। कीजः। हिरण्ययः। सः। ऊर्वस्य। रेजयति। अपऽवृ
तिं। इंद्रः। गव्यस्य। वृत्रऽहा। निऽखातं। चित्। यः। पुरुऽसंभृतं। वसु। उत्। इत्।
वपति। दाशुषे। वज्री। सुऽशिप्रः। हरिऽअश्वः। इत्। करत्। इंद्रः। क्रत्वा। य
था। वशत्। यत्। ववंथ। पुरुऽस्तुत। पुरा। चित्। शूर। नृणां। वयं। तत्। ते। इं
द्र। सं। भरामसि। यज्ञं। उक्थं। तुरं। वचः। ४० सचा। सोमेषु। पुरुऽहूत। वज्रि
ऽवः। मदाय। द्युक्ष। सोमऽपाः। त्वं। इत्। हि। ब्रह्मऽकृते। काम्यं। वसु। देष्ठः। सुन्वते।
भुवः। वयं। एन। इदा। ह्यः। अपीपेम। इह। वज्रिणं। तस्मै। ऊं इति। अद्य। समना
। सुतं। भर। आ। नूनं। भूषत। श्रु ते। वृकः। चित्। अस्य। वारणः। उराऽमथिः।
आ। वयुनेषु। भूषति। सः। इमं। नः। स्तोमं। जुजुषाणः। आ। गहि। इंद्र। प्र। चि

त्र्या। धिया। कृत। ऊं इति। नु। अस्य। अकृतं। इंद्रस्य। अस्ति। पौंस्यं। केनोइति। नु। कं।
श्रोमतेन। न। शुश्रुवे। जनुषः। परि। वृत्रऽहा। कत्। ऊं इति। महीः। अधृष्टाः।
अस्य। तविषीः। कत्। ऊं इति। वृत्रऽघ्नः। अस्तृतं। इंद्रः। विश्वान्। बेकऽनाटान्।
अहःऽदृशः। उत। क्रत्वा। पणीन्। अभि। ४८ वयं। घ। ते। अपूर्व्या। इंद्र। ब्रह्माणि।
वृत्रऽहन्। पुरुऽतमासः। पुरुऽहूत। वज्रिऽवः। भृतिं। न। प्र। भरामसि। पूर्वीः।
चित्। हि। त्वे इति। तुविऽकूर्मिन्। आऽशसः। हवंते। इंद्र। ऊतयः। तिरः। चित्। अ
र्यः। सवना। आ। वसो इति। गहि। नु। विश्व। श्रुधि। मे। हवं। ० त्वे इति। इत्। ऊं इ
ति। इंद्र। विप्राः। अपि। स्मसि। नहि। त्वत्। अन्यः। पुरुऽहूत। कः। चन। मघऽव
न्। अस्ति। मर्डिता। त्वं। नः। अस्याः। अमतेः। उत। क्षुधः। अभिऽशस्तेः। अव।

× मा। नः। सेतुः। सिसेत्। अयं। महे। वृणक्तु। नः। परि। इंद्रः। इत्। हि। श्रुतः। वशी॥ ८

×धिया॥ १

प॰ष॰ ४ स्पृधि। त्वं। नः। क्रत्वा। तव। चित्रया। धिया। शिक्ष। शचिष्ठ। गातुऽवित्। सोमः। इत्। वः।

६२ सुतः। अस्तु। कलयः। मा। बिभीतन। अप। इत्। एषः। ध्वस्मा। अयति। स्वयं। घ।

एषः। अप। अयति॥ ॥ ५०॥ त्यान्। नु। क्षत्रियान्। अवः। आदित्यान्। याचिषामहे।

सुऽमृळीकान्। अभिष्टये। मित्रः। नः। अति। अंहतिं। वरुणः। पर्षत्। अर्यमा

। आदित्यासः। यथा। विदुः। तेषां। हि। चित्रं। उक्थ्यं। वरूथं। अस्ति। दाशुषे। आ

दित्यानां। अरं॒ऽकृते॥ ॥ जीवान्। नः। अभि। धेतन। आदित्यासः। पुरा। हथात्। क

त्। ह। स्थ। हवनऽश्रुतः॥ ५१ यत्। वः। श्रांताय। सुन्वते। वरूथं। अस्ति। यत्। छ

र्दिः। तेन। नः। अधि। वोचत। अस्ति। देवाः। अंहोः। उरु। अस्ति। रत्नं। अनागसः।

आदित्याः। अद्भुतऽएनसः। मा। नः। मर्चा। रिपूणां। वृजिनानां। अविष्यवः। देवाः।

६२

अभि। प्र। मृक्षत। उत। त्वां। अदिते। महि। अहं। देवि। उप। ब्रुवे। सुऽमृळीकां। अभिष्टये। ५२ पर्षि। दीने। गभीरे। आ। उग्रऽपुत्रे। जिघांसतः। मा। किः। तोकस्य। नः। रिषत्। अनेहः। नः। उरुऽव्रजे। उरूचि। वि। प्रऽसर्तवे। कृधि। तोकाय। जीवसे। ये। मूर्धानः। क्षितीनां। अदब्धासः। स्वऽयशसः। व्रता। रक्षंते। अद्रुहः। ते। नः। आस्नः। वृकाणां। आदित्यासः। मुमोचत। स्तेनं। बद्धंऽइव। अदिते। अपो। इति। सु। नः। इयं। शरुः। आदित्याः। अप। दुःऽमतिः। अस्मत्। एतु। अजघ्नुषी। ५३ शश्वत्। हि। वः। सुऽदानवः। आदित्याः। ऊतिऽभिः। वयं। पुरा। नूनं। बुभुज्महे। शश्वंतं। हि। प्रऽचेतसः। प्रतिऽयंतं। चित्। एनसः। देवाः। कृणुथ। जीवसे। ० नव्यं। सन्यसे। ० बं। धात। बद्धंऽइव। अदिते। न। अस्माकं। अस्ति। तत्। तरः।

प॰ष॰४
६३

आदित्यासः। अतिऽस्कदं। यूयं। अस्मभ्यं। मृळत। मा। नः। हेतिः। विवस्वतः।
आदित्याः। कृत्रिमा। शरुः। पुरा। नु। जरसः। वधीत्। वि। सु। द्वेषः। वि। अंहतिं। आ
दित्यासः। वि। संऽहितं। विष्वक्। वि। वृहत। रपः। ॥२१॥ ॥इति षष्ठाष्टके चतुर्थोध्या
यः॥ ॥ओम्॥ ॥ आ। त्वा। रथं। यथा। ऊतये। सुम्नाय। वर्तयामसि। तुविऽकूर्मिं। ऋ
तिऽसहं। इंद्र। शविष्ठ। सत्ऽपते। तुविऽशुष्म। तुविक्रतो इति तुविऽक्रतो। शचीऽ
वः। विश्वया। मते। आ। पप्राथ। महिऽत्वना। यस्य। ते। महिना। महः। परि। ज्मायंतं।
ईयतुः। हस्ता। वज्रं। हिरण्ययं। विश्वानरस्य। वः। पतिं। अनानतस्य। शवसः। ए
वैः। च। चर्षणीनां। ऊती। हुवे। रथानां। अभिष्टये। सदावृधं। स्वःऽमीळ्हेषु। यं।
नरः। नाना। हवंते। ऊतये। १ परःऽमात्रं। ऋचीषमं। इंद्रं। उग्रं। सुऽराधसं।

६३

ईशानं। चित्र। वसूनां। तंऽतं। इत्। राधसे। महे। इंद्रं। चोदामि। पीतये। यः। पूर्व्यां। अ
नुऽस्तुतिं। ईशे। कृष्टीनां। नृतुः। न। यस्य। ते। शवसान। सख्यं। आनंश। मर्त्यः। न
किः। शवांसि। ते। नशत्। त्वाऽऊतासः। त्वा। युजा। अप्ऽसु। सूर्ये। महत्। धनं। जये
म। पृत्ऽसु। वज्रिऽवः। तं। त्वा। यज्ञेभिः। ईमहे। तं। गीःऽभिः। गिर्वणःऽतम। इंद्र। य
था। चित्। आविथ। वाजेषु। पुरुऽमाय्यं। २ यस्य। ते। स्वादु। सख्यं। स्वाद्वी। प्रऽनीतिः
। अद्रिऽवः। यज्ञः। वितंतसाय्यः। उरु। नः। तन्वे। तने। उरु। क्षयाय। नः। कृधि। उरु।
नः। यंधि। जीवसे। उरुं। नृऽभ्यः। उरुं। गवे। उरुं। रथाय। पंथां। देवऽवीतिं। मना
महे। उप। मा। षट्। द्वाऽद्वा। नरः। सोमस्य। हर्ष्या। तिष्ठंति। स्वादुऽरातयः। ऋज्रौ। इं
द्रोते। आ। ददे। हरी इति। ऋक्षस्य। सूनवि। आश्वऽमेधस्य। रोहिता। ३ सुऽरथा

प॰ष॰५

६४

न्। आतिथिऽग्वे। सुऽअभीशून्। आर्क्षे। आश्वऽमेधे। सुऽपेशसः। षट्। अश्वा
न्। आतिथिऽग्वे। इंद्रोते। वधूऽमंतः। सचा। पूतऽक्रतौ। सनं। आ। एषु। चेतत्।
वृषण्ऽवती। अंतः। ऋज्रेषु। अरुषी। सुऽअभीशुः। कशाऽवती। न। युष्मेइति
। वाजऽबंधवः। निनित्सुः। चन। मर्त्यः। अवद्यं। अधि। दीधरत्। ॥६॥ प्रऽप्र। ०। मंदतऽ
वीराय। इंदवे। धिया। वः। मेधऽसातये। पुरंऽध्या। आ। विवासति। नदं। वः। ओद
तीनां। नदं। योयुवतीनां। पतिं। वः। अघ्न्यानां। धेनूनां। इषुध्यसि। ता। अस्य।
सूदऽदोहसः। सोमं। श्रीणंति। पृश्नयः। जन्मन्। देवानां। विशः। त्रिषु। आ।
रोचने। दिवः। अभि। प्र। गोऽपतिं। गिरा। इंद्रं। अर्च। यथा। विदे। सूनुं। सत्यस्य।
सत्ऽपतिं। आ। हरयः। ससृज्रिरे। अरुषीः। अधि। बर्हिषि। यत्र। अभि। संऽन

६४

वामहे। ५ इंद्राय। गावः। आऽशिरं। दुदुह्रे। वज्रिणे। मधु। यत्। सीं। उपऽह्वरे।
विदत्। उत्। यत्। ब्रध्नस्य। विष्टपं। गृहं। इंद्रः। च। गन्वहि। मध्वः। पीत्वा। सचे
वहि। त्रिः। सप्त। सख्युः। पदे। अर्चत। प्र। अर्चत। प्रियऽमेधासः। अर्चत। अर्चं
तु। पुत्रकाः। उत। पुरं। न। धृष्णु। अर्चत। अव। स्वराति। गर्गरः। गोधा। परि। स
निस्वनत्। पिंगा। परि। चनिस्कदत्। इंद्राय। ब्रह्म। उत्ऽयतं। आ। यत्। पतंति।
एन्यः। सुऽदुघाः। अनपऽस्फुरः। अपऽस्फुरं। गृभायत। सोमं। इंद्राय। पातवे। इ
अपात्। इंद्रः। अपात्। अग्निः। विश्वे। देवाः। अमत्सत। वरुणः। इत्। इह। क्षयत्।
तं। आपः। अभि। अनूषत। वत्सं। संऽशिश्वरीःऽइव। सुऽदेवः। असि। वरुण। यस्य
।ते। सप्त। सिंधवः। अनुऽक्षरंति। काकुदं। सूर्म्यं। सुषिरांऽइव। यः। व्यतीन्। अ

प० ष० ५ फाण यत् । स्रू ऽ युक्तान् । उप । दाशुषे । तक्कः । नेता । तत् । इत् । वपुः । उप ऽ मा । यः । अ

६५ मुच्यत । अति । इन्द्रं । ऊं इति । नाकः । ओ हते । इं दः । विश्वाः । अति । द्विषः । भिनत् । कु

नीनः । ओ दनं । पक्वं । आ नं । परः । गिरा । अर्भकः । न । कुमारकः । अधि । तिष्ठत् ।

नवं । रथं । सः । पक्षत् । महिषं । मृगं । पित्रे । मात्रे । विभु ऽ क्रतुं । आ । तु । स्रू ऽ शिप्र ।

दं ऽ पते । रथं । तिष्ठ । हिरण्ययं । अध । द्युक्षं । सचेव हि । सहस्र ऽ पादं । अरुषं । स्व

स्ति ऽ गां । अनेहसं । ० अर्थं । चित् । अस्य । स्रू ऽ धितं । यत् । एतवे । आ ऽ वर्त्तयंति ।

दावने । ० प्रिय ऽ मेधासः । एषां । ० वृक्त ऽ बर्हिषः । हित ऽ प्रयसः । आशत ॥ ७ ॥ १८

॥ अनुवाकः ॥ यः । राजा । चर्षणीनां । याता । रथेभिः । अध्रि ऽ गुः । विश्वासां । त ६५

रुता । पृतनानां । ज्येष्ठः । यः । वृत्र ऽ हा । गृणे ॥ इंद्रं । तं । शुंभ । पुरु ऽ हन्मन् । अ

वस्ते। यस्य। द्विता। विऽधर्त्तरि। हस्ते। आ। वज्रः। प्रति। धायि। दर्शतः। महः। दिवे।
न। सूर्यः॥ अयः। चक्रा। सदा। वृधं। इंद्रं। न। यज्ञैः॥ विश्वऽगूर्त्तं। ऋभ्वसं। अधृष्टं।
धृष्णुऽओजसं। अषाळ्हं। उग्रं। पृतनासु। ससहिं। यस्मिन्। महीः। उरुऽज्र
यः॥ सं। धेनवः। जायमाने। अनोनवुः॥ द्यावः। क्षामः॥ अनोनवुः। यत्। द्यावः।
इंद्र। ते। शतं। शतं। भूमीः। उत। स्युरितिस्युः॥ न। त्वा। वज्रिन्। सहस्रं। सूर्याः॥ अ
नु। न। जातं। अष्ट। रोदसी इति॥ ८ आ। पप्राथ। महिना। वृष्ण्या। वृषन्। विश्वा।
शविष्ठ। शवसा। अस्मान्। अव। मघऽवन्। गोऽमति। व्रजे। वज्रिन्। चित्राभिः।
ऊतिऽभिः॥ न। सीं। अदेवः। आपत्। इषं। दीर्घायो इति दीर्घऽआयो। मर्त्यः॥ एत
ऽग्वा। चित्। यः। एतशा। युयोजते। हरी इति। इंद्रः। युयोजते। तं। वः। महः। म

प॰ष॰५
६६

हार्यौ। इंद्रं। दानाय। सक्षणिं। यः। गाधेषु। यः। आऽअरणेषु। हव्यः। वाजेषु। अ
स्ति। हव्यः। उत। ऊं इति। सु। नः। वसो इति। महे। मृशस्व। शूर। राधसे। उत।
ऊं इति। स्म। महे। मघऽवन्। मघत्तये। उत। इंद्र। श्रवसे। महे। त्वं। नः। इंद्र।
ऋतऽयुः। त्वाऽनिदः। नि। तंपसि। मध्ये। वसिष्ठ। तुविऽनृम्ण। ऊर्वोः। नि। दा
सं। शिश्नथः। हथैः॥ ८ अन्यऽव्रतं। अमानुषं। अयज्वानं। अदेवऽयुं। अव।
स्वः। सखा। दुधुवीत। पर्वतः। सुऽघ्नाय। दस्युं। पर्वतः॥ ९। आसां। हस्तैः। शविष्ठ।
दावने। धानानां। न। सं। गृभाय। अस्मऽयुः। द्विः। सं। गृभाय। अस्मऽयुः।
सखायः। क्रतुं। इच्छत। कथा। राधाम। शरस्य। उपऽस्तुतिं। भोजः। सूरिः।
यः। अद्वयः॥ भूरिऽभिः। समह। ऋषिऽभिः। बर्हिष्मत्ऽभिः। स्तविष्यसे। य

६६

त। इत्थं। एकंऽएकं। इत्। न्नार। वत्सान्। पराऽददः। कर्णऽगृह्य। मघऽवा। शौ
रऽदेव्यः। वत्सं। नः। त्रिऽभ्यः। आ। अनयत्। अजां। सूरिः। न। धातवे॥ १०॥ ०।
महःऽभिः। पाहि। विश्वस्याः। अरातेः। उत। द्विषः। मर्त्यस्य। नहि। मन्युः। पौरु
षेयः। ईशे। हि। वः। प्रियऽजात। त्वं। इत्। असि। क्षपाऽवान्। सः। नः। विश्वेभिः। दे
वेभिः। ऊर्जः। नपात्। भद्रऽशोचे। रयिं। देहि। विश्वऽवारं। न। तं। अग्ने। अरात
यः। मर्तं। युवंत। रायः। यं। त्रायसे। दाश्वांसं। यं। त्वं। विप्र। मेधऽसातौ। अ
ग्ने। हिनोषि। धनाय। सः। तव। ऊती। गोषु। गंता। ११ त्वं। रयिं। पुरुऽवीरं।
अग्ने। दाशुषे। मर्ताय। प्र। नः। नय। वस्यः। अच्छ। उरुष्य। नः। मा। परा। दाः। अ
घऽयते। जातऽवेदः। दुःऽआध्ये। मर्ताय। अग्ने। माकिः। ते। देवस्य। रातिं।

प॰ष॰ ५
६७

अदेवः। युयोत। त्वं। ईशिषे। वसूनां। सः। नः। वस्वः। उप। मासि। ऊर्जः। नपा
त्। माहिनस्य। सखे। वसो इति। जरितृऽभ्यः। अच्छ। नः। शीरऽशोचिषं। गि
रः। यंतु। दर्शतं। अच्छ। यज्ञासः। नमसा। पुरुऽवसुं। पुरुऽप्रशस्तं। ऊतये। १२
अग्निं। सूनुं। सहसः। जातऽवेदसं। दानाय। वार्याणां। द्विता। यः। भूत्। अमृ
तः। मर्त्येषु। आ। होता। मंद्रऽतमः। विशि। अग्निं। वः। देवऽयज्यया। अग्निं
। प्रऽयति। अध्वरे। अग्निं। धीषु। प्रथमं। अग्निं। अर्वति। अग्निं। क्षैत्राय। सा
धसे। अग्निः। इषां। सख्ये। ददातु। नः। ईशे। यः। वार्याणां। अग्निं। तोके। त
नये। शश्वत्। ईमहे। वसुं। संतं। तनूऽपां। अग्निं। ईळिष्व। अवसे। गाथा
भिः। शीरऽशोचिषं। अग्निं। राये। पुरुऽमीळ्ह। श्रुतं। नरः। अग्निं। सुऽदीत

६७

चे। कृर्दि:। अग्निं। द्वेषः। योत वै। नः। गणी मसि। अग्निं। यं। यो:। चु। दातवे। विश्वा
सु। विक्षु। अविता ऽ दूवा। हव्यः। भुवत्। वस्तः। ऋषूणां॥ १९ हवि:। कृणुध्वं।
आ। गमत्। अध्वर्युः। वनते। पुनरिति। विद्वान्। अस्य। प्रऽशासनं। नि। ति
ग्मं। अभि। अंशुं। सीदत्। होता। मनौ। अधि। जुषाणः। अस्य। सख्यं। अं
तः। दूळ्हेति। तं। जनैः। रुद्रं। परः। मनीषया। गृभ्णंति। जिह्वया। ससं। जामि। अ
तीतपे। धनुः। वयः ऽधाः। अरुहत्। वनं। दृषदं। जिह्वया। आ। अवधीत्। चर
न्। वत्सः। रुशन्। इह। नि ऽ दातारं। न। विंदते। वेति। स्तोतवे। अंब्यं। १४ उ
तो। स्मृति। नु। अस्य। यत्। महत्। अश्वऽवत्। योजनं। बृहत्। दामा। रथस्य। द
दृशे। दुहंति। सप्त। एकां। उप। द्वा। पंच। सृजतः। तीर्थे। सिंधोः। अधि। स्वरे। आ।

प॰ ष॰ ५
६८

दस॒ऽभिः॥ वि॒वस्व॑तः॥ इंद्रः॥ कोशं॑। अ॒चु॒च्य॒वी॒त्। खेद॑या। त्रि॒ऽवृत्ता। दि॒वः॥ परि॥ त्रि॒ऽधा॒तुः॥ अ॒ध्व॒रं। जू॒र्णिः॥ ए॒ति॒। नवी॑यसी॥ मध्वा॑॥ होता॑रः॥ अं॒ज॒ते॒॥ सिं॒चं॒ति॒॥ नम॑सा। अ॒व॒तं। उ॒च्चाऽच॑क्रं। परि॑ऽज्मानं। नी॒चीन॑ऽबारं। अक्षि॑तं। १५ अ॒भिऽआ॑रं। दृत॑। अद्र॑यः॥ निऽसि॑क्तं। पुष्क॑रे। मधु॑। अ॒व॒तस्य॑॥ वि॒ऽसर्जने। गाव॑ः॥ उप॑। अ॒व॒त॒। अ॒व॒तं। म॒ही इ॒ति॑। य॒ज्ञस्य॑। र॒प्सुदा॑। उ॒भा। कर्णा॑॥ हि॒र॒ण्यया॑। आ। सु॒ते। सिं॒च॒त॒॥ श्रियं॑। रोद॑स्योः॥ अ॒भि॒ऽश्रियं॑। र॒सा। द॒धी॒त॒। वृ॒ष॒भं। ते। जा॒न॒त॒। स्वं। ओक्यं॑॥ सं। व॒त्सासः॑॥ न। मा॒तृऽभिः॑॥ मि॒थः॥ न॒सं॒त॒। जा॒मिऽभिः॑॥ उप॑। स्र॒क्वे॑षु। बप्स॑तः॥ कृ॒ण्व॒ते॒। ध॒रुणं॑। दि॒वि। इंद्रे॑। अ॒ग्ना। नमः॑॥ स्वः॑। इति॒ स्वः॑॥ १६ अधु॑क्षत्। पि॒प्युषीं॑। इषं॑। ऊर्जं॑॥ स॒प्तऽप॑दीं॥

६८

अग्निः। सूर्यस्य। सप्त। रश्मिऽभिः। सोमस्य। मित्रावरुणा। उत्ऽइता। सूरेः। आ
। ददे। तत्। आतुरस्य। भेषजं।०। पदं। हर्यतस्य। निऽधान्यं। परि। द्यां। जि
ह्मयोः। अतनत्।।१७।। उत्। ईराथां। ऋतऽयते। युंजाथां। अश्विना। रथं। अंति
। सत्। भूतु। वां। अवः।। निऽमिषः। चित्। जवीयसा। रथेन। आ। यातं। अश्विना।
।०। उप। स्तृणीतं। अत्रये। हिमेन। घर्मं। अश्विना।०। कुह। स्थः। कुह। जग्मथुः
। कुह। श्येनाऽइव। पेतथुः।०। यत्। अद्य। कर्हि। कर्हि। चित्। शुश्रुयातं। इ
मं। हवं।०१८ अश्विना। यामऽहूतमा। नेदिष्ठा। यामि। आप्यं।०। अवंतं। अ
त्रये। गृहं। कृणुतं। युवं। अश्विना।०। वरूथे इति। अग्निः। आऽतपः। वदतः। व
ल्गु। अत्रये।०। प्र। सप्तऽवध्रिः। आऽशसा। धारां। अग्नेः। अशायत।०दू

प॰ष॰५
६०

ह। आ। गतं। वृषणवसू इति वृषण्ऽवसू। शृणुतं। मे। इमं। हवं।०। १९ किं।
इदं। वां। पुराणऽवत्। जरतोःऽइव। शस्यते।०। समानं। वां। सऽजात्यं। समा
नः। बंधुः। अश्विना।०। यः। वां। रजांसि। अश्विना। रथः। विऽयाति। रोदसी
इति।०। आ। नः। गव्येभिः। अश्व्यैः। सहस्रैः। उप। गछतं।०। मा।०। सहस्रेभिः।
अति। ख्यतं।०। अरुणऽप्सुः। उषाः। अभूत्। अकः। ज्योतिः। ऋतऽवरी।०।
अश्विना। सु। विऽचाकशत्। वृक्षं। परशुमान्ऽइव।०। पुरं। न। धृष्णो इति।
आ। रुज। कृष्णया। बाधितः। विशा।०। ॥२०॥ विशःऽविशः। वः। अतिथिं। वा
जऽयंतः। पुरुऽप्रियं। अग्निं। वः। दुर्यं। वचः। स्तुषे। शूषस्य। मन्मऽभिः। यं।
जनासः। हविष्मंतः। मित्रं। न। सर्पिःऽआसुतिं। प्रऽशंसंति। प्रशस्तिऽभिः।

६०

पन्यांसं। जातऽवेदसं। यः। देवऽताति। उत्ऽयता। हव्यानि। ऐरयत्। दिवि। आ।
अगन्म। वृत्रहन्ऽतमं। ज्येष्ठं। अग्निं। आनवं। यस्य। श्रुतर्वा। बृहन्। आर्क्षः।
अनीके। एधते। अमृतं। जातऽवेदसं। तिरः। तमांसि। दर्शतं। घृतऽआहवनं।
ईड्यं। २१ सऽबाधः। यं। जनासः। इमे। अग्निं। हव्येभिः। ईळते। जुह्वानासः।
यतऽस्रुचः। इयं। ते। नव्यसी। मतिः। अग्ने। अधायि। अस्मत्। आ। मंद्र। सुऽ
जात। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। अमूर। दस्म। अतिथे। सा। ते। अग्ने। शंऽतमा
चनिष्ठा। भवतु। प्रिया। तया। वर्धस्व। सुऽस्तुतः। सा। द्युम्नैः। द्युम्निनी। बृ
हत्। उपऽउप। श्रवसि। श्रवः। दधीत। वृत्रऽतूर्ये। अश्वं। इत्। गां। रथऽप्रां।
त्वेषं। इंद्रं। न। सत्ऽपतिं। यस्य। श्रवांसि। तूर्वथ। पन्यंऽपन्यं। च। कृष्टयः॥ २२

प॰ष॰५
७०

यं। त्वा। गोपवनः। गिरा। चनिष्ठत्। अग्ने। अंगिरः। सः। पावक। श्रुधि। हवं।
यं। त्वा। जनासः। ईळते। सऽबाधः। वाजऽसातये। सः। बोधि। वृत्रऽतूर्ये। अहं
।हुवानः। आर्क्षे। श्रुतर्वणि। मदऽच्युति। शर्द्धांसिऽइव। स्तुकाऽविनां। मृक्षा
।शीर्षा। चतुर्णां। मां। चत्वारः। आशवः। शविष्ठस्य। द्रवित्नवः। सुऽरथासः। अ
भि। प्रयः। वक्षन्। वयः। न। तुग्र्यं। सत्यं। इत्। त्वा। महेऽनदि। परुष्णि। अव।
देदिशं। न। ईं। आपः। अश्वऽदातरः। शविष्ठात्। अस्ति। मर्त्यः॥ २३॥ युक्ष्व।
हि। देवऽहूतमान्। अश्वान्। अग्ने। रथीःऽइव। नि। होता। पूर्व्यः। सदः। उ
त। नः। देव। देवान्। अच्छ। वोचः। विदुःऽतरः। श्रत्। विश्वा। वार्या। कृधि। त्वं
।ह। यत्। यविष्ठ्य। सहसः। सूनो इति। आऽहुत। ऋतऽवा। यज्ञियः। भुवः। अ

७०

पं। अग्निः। सहस्रिणः। वाजस्य। शतिनः। पतिः। मूर्द्धा। कविः। रयीणां। तं। ने
मिं। ऋभवः। यथा। आ। नमस्व। सहूतिऽभिः। नेदीयः। यज्ञं। अंगिरः। २४
तस्मै। नूनं। अभिऽद्यवे। वाचा। विऽरूप। नित्यया। वृष्णे। चोदस्व। सुऽस्तुतिं।
कं। ऊं इति। स्वित्। अस्य। सेनया। अग्नेः। अपाकऽचक्षसः। पणिं। गोषु। स्त
रामहे। मा। नः। देवानां। विशः। प्रस्नातीःऽइव। उस्राः। कृशं। न। हासुः। अ
घ्न्याः। मा। नः। समस्य। दुःऽध्यः। परिऽद्वेषसः। अंहतिः। ऊर्म्मिः। न। नावं।
आ। वधीत्। नमः। ते। अग्ने। ओजसे। गृणंति। देव। कृष्टयः। अमैः। अमि
त्रं। अर्दय। २५ कुवित्। सु। नः। गोऽइष्टये। अग्ने। संऽवेषिषः। रयिं। उरुऽ
कृत्। उरु। नः। कृधि। मा। नः। अस्मिन्। महाऽधने। परा। वर्क्। भारऽभृत्।

प·ष·५

७१

यथा। संऽवर्गं। सं। रयिं। जय। अन्यं। अस्मत्। भियै। इयं। अग्ने। सिसक्तु।
दुच्छुना। वर्द्धं। नः। अमःऽवत्। शवः। यस्य। अनुषत्। नमस्विनः। शमी। अदुः
ऽमखस्य। वा। तं। घ। इत्। अग्निः। वृधा। अवति। परस्याः। अधि। संऽवतः।
अवरान्। अभि। आ। तर। यत्र। अहं। अस्मि। तान्। अव। विद्म। हि। ते। पुरा
। वयं। अग्ने। पितुः। यथा। अवसः। अध। ते। सुम्नं। ईमहे। २८ इमं। नु। मायिनं।
हुवे। इंद्रं। ईशानं। ओजसा। मरुत्वंतं। न। वृंजसे। अयं। इंद्रः। मरुत्ऽसखा।
वि। वृत्रस्य। अभिनत्। शिरः। वज्रेण। शतऽपर्वणा। वावृधानः। मरुत्ऽस
खा। इंद्रः। वि। वृत्रं। ऐरयत्। सृजन्। समुद्रियाः। अपः। अयं। ह। येन। वै। इ
दं। स्वः। मरुत्वता। जितं। इंद्रेण। सोमऽपीतये। मरुत्वंतं। ऋजीषिणं। ओज

७१

स्वंतं । विऽरप्शिनं । इंद्रं । गीःऽभिः । हवामहे । इंद्रं । प्रत्नेन । मन्मना । मरुत्वंतं । ह
वामहे ॥ ० २७ मरुत्वान् । इंद्र । मीढ्वः । पिब । सोमं । शतक्रतो इति शतऽक्रतो ।
अस्मिन् । यज्ञे । पुरुऽस्तुत । तुभ्य । इत् । इंद्र । मरुत्वते । सुताः । सोमासः । अद्रिऽ
वः । हृदा । हूयंते । उक्थिनः । पिब । इत् । इंद्र । मरुत्ऽसखा । सुतं । सोमं । दिविष्टि
षु । वज्रं । शिशानः । ओजसा । उत्ऽतिष्ठन् । ओजसा । सह । पीत्वी । शिप्रे इति ।
अवेपयः । सोमं । इंद्र । चमू इति । सुतं । ० । क्रक्षमाणं । अकृपेतां । इंद्र । यत् ।
दस्युऽहा । अभवः । वाचं । अष्टाऽपदीं । अहं । नवऽस्रक्तिं । ऋतऽस्पृशं । इंद्रात् ।
परि । तन्वं । ममे ॥ २८ जज्ञानः । नु । शतऽक्रतुः । वि । पृच्छत् । इति । मातरं । कः । उ
ग्राः । के । ह । शृण्विरे । आत् । ईं । शवसी । अब्रवीत् । और्णऽवाभं । अहीशुवं । ते ।

प॰ष॰५
७२

पुत्र। सं। तु। निःऽतुरः। सं। इत्। तान्। वृत्रऽहा। अखिदत्। खे। अरान्ऽइव। खेद
या। प्रऽवृद्धः। दस्युऽहा। अभवत्। एकया। प्रतिऽधा। अपिबत्। साकं। सरां
सि। त्रिंशतं। इंद्रः। सोमस्य। काणुका। अभि। गंधर्वं। अतृणत्। अबुध्नेषु। रजः
ऽसु। आ। इंद्रः। ब्रह्मऽभ्यः। इत्। वृधे। २९ निः। अविध्यत्। गिरिऽभ्यः। आ। धा
रयत्। पक्वं। ओदनं। इंद्रः। बुंदं। सुऽआततं। शतऽब्रध्नः। इषुः। तव। सहस्रऽ
पर्णः। एकः। इत्। यं। इंद्र। चकृषे। युजं। तेन। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर। नृऽभ्यः।
नारिऽभ्यः। अत्तवे। सद्यः। जातः। ऋभुऽस्थिर। एता। च्यौत्नानि। ते। कृता।
वर्षिष्ठानि। परीणसा। हृदा। वीळु। अधारयः। विश्वा। इत्। ता। विष्णुः। आ। अ
भरत्। उरुऽक्रमः। त्वाऽइषितः। शतं। महिषान्। क्षीरऽपाकं। ओदनं। वरा

७२

हं। इंद्रः। एमुषं। तुविऽक्षं। ते। सुऽकृतं। सुऽमयं। धनुः। साधुः। बुंदः। हिरण्ययः।
।०। रण्या। सुऽसंस्कृता। ऋदूऽपे। चित्। ऋदूऽवृधा॥ ३० पुरोळाशं। नः। अंधसः।
इंद्र। सहस्रं। आ। भर। शता। च। शूर। गोनां॥ आ। नः। भर। विऽअंजनं। गां। अश्वं
।अभिऽअंजनं। सचा। मना। हिरण्यया। उत। नः। कर्णऽशोभना। पुरूणि। धृष्णो
इति। आ। भर। त्वं। हि। शृण्विषे। वसो इति। नकीं। वृधीकः। इंद्र। ते। न। सुऽसाः।
न। सुऽदाः। उत। न। अन्यः। त्वत्। शूर। वाघतः। नकीं। इंद्रः। निऽकर्तवे। न। श
क्रः। परिऽशक्तवे। विश्वं। शृणोति। पश्यति। ३१ सः। मन्युं। मर्त्यानां। अदब्धः।
नि। चिकीषते। पुरा। निदः। चिकीषते। क्रत्वः। दृतं। पूर्णं। उदरं। तुरस्य। अस्ति।
विधतः। वृत्रऽघ्नः। सोमऽपाव्नः। त्वे इति। वसूनि। संऽगता। विश्वा। च। सोम। सो

प॰ष॰५
७३

भंगा। स्रुऽदातु। अपरिऽह्रुता। त्वां। इत्। यवऽयुः। मम। कामः। गव्युः। हिरण्यऽ
युः। त्वां। अश्वऽयुः। आ। ईषते। तव। इत्। इंद्र। अहं। आऽशसा। हस्ते। दात्रं। चन।
आ। ददे। दिनस्य। वा। मघऽवन्। संऽभृतस्य। वा। पूर्धि। यवस्य। काशिना॥ ३४ १०
अयं। क्रतुः। अगृभीतः। विश्वऽजित्। उत्ऽभित्। इत्। सोमः। ऋषिः। विप्रः।
काव्येन। अभि। ऊर्णोति। यत्। नग्नं। भिषक्ति। विश्वं। यत्। तुरं। प्र। ईं। अंधः।
ख्यत्। निः। श्रोणः। भूत्। त्वं। सोम। तनूकृत्ऽभ्यः। द्वेषःऽभ्यः। अन्यऽकृतेभ्यः।
उरु। यंता। असि। वरूथं। त्वं। चित्ती। तव। दक्षैः। दिवः। आ। पृथिव्याः। ऋजीषि
न्। याविः। अघस्य। चित्। द्वेषः। अर्थिनः। यंति। चित्। इत्। अर्थं। गच्छान्। इत्।
ददुषः। रातिं। ववृज्युः। तृष्यतः। कामं। ३२ विदत्। यत्। पूर्व्यं। नष्टं। उत्। ईं। ऋ

७३

तऽयुं। इरयत्। प्र। इर्दूं। आयुः। तारीत्। अतीर्णं। स्फऽङ्गोवः। नः। मळयाकुः। अदृप्त
ऽक्रतुः। अवातः। भव। नः। सोम। त्वं। हृदे। मा। नः। सोम। सं। वीविजः। मा। वि।
बी। भिषथाः। राजन्। मा। नः। हार्दि। त्विषा। वधीः। अव। यत्। स्वे। सधऽस्थे। देवा
नां। दुःऽमतीः। ईक्षे। राजन्। अप। द्विषः। सेध। मीढ्वः। अप। स्रिधः। सेध। ३४ न
हि। अन्यं। बळ। अकरं। मर्डितारं। शतक्रतोइति शतऽक्रतो। त्वं। नः। इंद्र। मळ
य। यः। नः। शश्वत्। पुरा। आविथ। अमृध्रः। वाजऽसातये। ०। किं। अंग। रध्रऽचो
दनः। स्फन्वानस्य। अवित्ता। इत्। असि। कुवित्। सु। इंद्र। नः। शश्वकः। इंद्र। प्रा। नः। र
थे। अव। पश्चात्। चित्। संतं। अद्रिऽवः। पुरस्तात्। एनं। मे। कृधि। हंतोइति। नु। किं
। आससे। प्रथमं। नः। रथं। कृधि। उपऽमं। वाजऽयु। श्रवः। ३५ अव। नः। वाजऽयुं।

प॰ष॰५
७४

रथं। सुऽकरं। ते। किं। दूतत्। परि। अस्मान्। सु। जिग्युषः। कृधि। इंद्र। दृह्लस्व। पूः। असि। भद्रा। ते। एति। निःऽकृतं। इयं। धीः। ऋत्वियऽवती। मा। सीं। अवद्ये। आ। भाक्। उवरु। काष्ठा। हितं। धनं। अपऽआवृक्ता। अरत्नयः। तुरीयं। नाम। यज्ञियं। यदा। करः। तनूं। उत्। मसि। आत्। इत्। पतिः। नो। अओ। हसे। अवीवृध त्। वः। अमृताः। अमंदीत्। एकऽद्यूः। देवाः। उत। याः। च। देवीः। तस्मै। ऊं। इति। राधः। कृणुत। प्रऽशस्तं। ०। ३। इं। ०। अनुवाकं॥ छऽमतं। चित्रं। ग्राभं। सं। गृभाय। महाऽहस्ती। दक्षिणेन। विद्म। हि। त्वा। तुविऽकूर्मिं। तुविऽदेष्णं। तुविऽमघं। तुविऽमात्रं। अवःऽभिः। नहि। त्वा। शूर। देवाः। न। मर्तासः। दित्संतं। भीमं। न। गां। वारयंते। ०। इंद्रानिं। वस्वः। स्वऽराजं। न। राधसा। मर्द्धिष

७४

त्वा। नः। प्र। स्तोषत्। उप। गासिषत्। श्रवत्। साम। गीयमानं। अभि। राधसा। जुगु
रत्। ३७ ।०। दक्षिणेन। अभि। सव्येन। प्र। मृश। इंद्र। मा। नः। वसोः। निः। भाक्। उप।
क्रमस्व। आ। भर। धृषता। धृष्णो इति। जनानां। अदाभ्यः। तरस्य। वेदः। इंद्राय।
ऊं इति। नु। ते। अस्ति। वाजः। विप्रेभिः। सनित्वः। अस्माभिः। सु। तं। सनुहि। सद्यः
ऽजुवः। ते। वाजाः। अस्मभ्यं। विश्वऽचंद्राः। वसुभिः। च। मक्षू। जरंते। ३८ ५॥ इति
षष्ठाष्टके पंचमोध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥ आ। प्र। द्रव। पराऽवतः। अर्वाऽवतः। च।
वृत्रऽहन्। मध्वः। प्रति। प्रऽभर्मणि। ० स्तासः। मादयिष्णवः। पिब। दधृक्।
यथा। ओचिषे। वृषा। मंदस्व। आ। तु। ऊं इति। ते। अरं। वराय। मन्यवे। भुवत्।
ते। इंद्र। शं। हृदे। आ। तु। अत्र। त्रो इति। आ। गहि। नि। उक्थानि। च। हूयसे।

प॰ष॰६

७५

उपऽमे । रोचने । दिवः । तुभ्यं । अयं । अद्रिऽभिः । सुतः । गोभिः । श्रीतः । मदाय । कं ।
प्र । सोमः । इंद्र । हूयते । १ इंद्र । श्रुधि । सु । मे । हवं । अस्मेइति । सुतस्य । गोऽमतः ।
वि । पीतिं । तृप्तिं । अश्नुहि । यः । इंद्र । चमसेषु । आ । सोमः । चमूषु । ते । सुतः । पि
ब । इत् । अस्य । त्वं । ईशिषे । यः । अप्ऽसु । चंद्रमाःऽइव । सोमः । चमूषु । ददृशे ।
।०। यं । ते । श्येनः । पदा । आ । अभरत् । तिरः । रजांसि । अस्पृतं ।०॥३॥ देवानां । इ
त् । अवः । महत् । तत् । आ । वृणीमहे । वयं । वृष्णां । अस्मभ्यं । ऊतये । ते । नः ।
संतु । युजः । सदा ।०। वृधासः । च । प्रऽचेतसः । अति । नः । विष्पिता । पुरु । नौ
भिः । अपः । न । पर्षथ । यूयं । ऋतस्य । रथ्यः । वामं । नः । अस्तु । अर्यमन् । वा
मं । वरुण । शंस्यं । वामं । हि । आऽवृणीमहे । वामस्य । हि । प्रऽचेतसः । ईशाना

७५

सः। त्रिज्ञा। दसः। न। ईं। आदित्याः। अघस्य। यत्। ३ वयं। तत्। वः। सुऽदानवः। क्षि
यंतः। यंतः। अध्वन्। आ। देवाः। वृधाय। हूमहे। अधि। नः। इंद्र। एषां। विष्णोइ
ति। सऽजात्यानां। इत। मरुतः। अश्विना। प्र। भ्रातृऽत्वं। सुऽदानवः। अध।
द्विता। समान्या। मातुः। गर्भे। भरामहे। ० अध। चित्। वः। उत। ब्रुवे॥४॥ प्रे
ष्ठं। वः। अतिथिं। स्तुषे। मित्रंऽइव। प्रियं। अग्निं। रथं। न। वेद्यं। कविंऽइव। प्रऽ
चेतसं। यं। देवासः। अध। द्विता। नि। मर्त्येषु। आऽदधुः। त्वं। यविष्ठ। दाशुषः।
नॄन्। पाहि। शृणुधि। गिरः। रक्ष। तोकं। उत। त्मना। कया। ते। अग्ने। अंगिरः।
ऊर्जः। नपात्। उपऽस्तुतिं। वराय। देव। मन्यवे। दाशेम। कस्य। मनसा। यज्ञ
स्य। सहसः। यहो इति। कत्। ऊं इति। वोचेम। इदं। नमः। ५ अध। त्वं। हि। नः। करः।

प॰ष॰ ६

७६

विश्वाः।अस्मभ्यं।सुऽक्षितीः।वाजऽद्रविणसः।गिरः।कस्य।नूनं।परीणसः।
धियः।जिन्वसि।दंऽपते।गोऽसाता।यस्य।ते।गिरः।तं।मर्जयंत।सुऽक्रतुं।
पुरःऽयावानं।आजिषु।स्वेषु।क्षयेषु।वाजिनं।क्षेत्ति।क्षेमेभिः।साधुऽभिः।
नकिः।यं।घ्नंति।हंति।यः।अग्ने।सुऽवीरः।एधते॥ ६ आ।मे।हवं।नासत्या
।अश्विना।गछतं।युवं।मध्वः।सोमस्य।पीतये।इमं।मे।स्तोमं।अश्विना।
इमं।मे।श्रृणुतं।हवं।०।अयं।वां।कृष्णः।अश्विना।हवते।वाजिनी।वसू इ
ति वाजिनीऽवसू।०।श्रृणुतं।जरितुः।हवं।कृष्णस्य।स्तुवतः।नरा।०।छर्दिः।यंतं। वं
अदाभ्यं।विप्राय।स्तुवते।नरा।०। ७ गछतं।दाश्वुषः।गृहं।इत्था।स्तुवतः। ७६
अश्विना।०।युंजाथां।रासभं।रथे।वीळुऽअंगे।वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू।०।

युवं। हि। स्थः। पुरुऽभुजा। इमं। एधतुं। विष्णाप्वे। ददथुः। वस्यःऽइष्टये। ०। ५

त्रिऽवंधुरेण। त्रिऽवृता। रथेन। आ। यातं। अश्विना। ० नु। मे। गिरः। नासत्या। अश्विना। प्र। अवतं। युवं। ०। पातं। उभा। हि। दस्रा। भिषजा। मयःऽभुवा। दक्षस्य। वचसः। बभूवथुः। ता। वां। विश्वकः। हवते। तनूऽकृथे। मा। नः। वि। यौष्टं। सख्या। मुमोचतं। कृथा। नूनं। वां। विऽमनाः। उप। स्तवत्। युवं। धियं। ददथुः। वस्यःऽइष्टये। ०। उत। त्यं। वीरं। धनऽसां। ऋजीषिणं। दूरे। चित्। संतं। अवसे। हवामहे। यस्य। स्वादिष्ठा। सुऽमतिः। पितुः। यथा। ० ऋतेन। देवः। सविता। शंऽआयते। ऋतस्य। शृंगं। उर्विया। वि। पप्रथे। ऋतं। ससाह। महि। चित्। पृतन्यतः। ०। ५ घुम्नी। वां। स्तोमः। अश्विना। क्रिविः। न। सेके। आ। गतं। मध्वः। सुतस्य। सः। दिवि। प्रियः। नरा। पातं। गौरौऽइव। इरिणे। पिबतं। घर्मं। मधुऽमंतं। अश्वि

उभा।

प॰ ष॰ ६
७७

ना। आ। बर्हिः। सीदतं। नरा। ता। मंदसाना। मनुषः। दुरोणे। आ। नि। पातं। वेद
सा। वयः॥०॥ ता। वर्त्तिः। यातं। उप। वृक्तऽबर्हिषः। जुष्टं। यज्ञं। दिविष्टिषु। पिबतं।
सोमं।०। सुऽमत्। ता। वृद्धधानौ। उप। सुऽस्तुतिं। दिवः। गंतं। गौरौऽइव। इरि
णं।०। अश्वैभिः। प्रुषितप्सुऽभिः। दस्रा। हिरण्यवर्त्तनी इति हिरण्यऽवर्त्तनी।
शुभः। पती इति।०। विपन्यवः॥ विप्रासः। वाजऽसातये।०। पुरुऽदंससा। धिया।
अश्विना। श्रुष्टी। आ। गतं॥१०॥ तं। वः। दस्मं। ऋतिऽसहं। वसोः। मंदानं। अंध
सः। अभि। वत्सं। न। स्वसरेषु। धेनवः। इंद्रं। गीःऽभिः। नवामहे। द्युक्षं। सुऽदा
नुं। तविषीभिः। आऽवृतं। गिरिं। न। पुरुऽभोजसं। क्षुऽमंतं। वाजं। शतिनं।
सहस्रिणं। मक्षु। गोऽमंतं। ईमहे। न। त्वा। बृहंतः। अद्रयः। वरंते। इंद्र। वी

ळ्ह्वः। यत्। दित्ससि। स्तुवते। माऽवते। वसु। नकिः। तत्। आ। मिनाति। ते।
योद्रू। असि। ऋत्वा। त्रा वस्त्रा। उत। दंसना। विश्वा। जाता। अभि। मज्मना। आ
। त्वा। अयं। अर्कः। ऊतये। ववर्त्तति। यं। गोतमाः। अजीजनन्। प्र। हि। रिरि
क्षे। ओजसा। दिवः। अंतेभ्यः। परि। न। त्वा। विव्याच। रजः। इंद्र। पार्थिवं। अनु
। स्वधां। ववक्षिथ। नकिः। परिष्टिः। मघऽवन्। मघस्य। ते। यत्। दाशुषे। द
शस्यसि। अस्माकं। बोधि। उचथस्य। चोदिता। मंहिष्ठः। वाजऽसातये॥ ११॥
बृहत्। इंद्राय। गायत। मरुतः। वृत्रहंऽतमं। येन। ज्योतिः। अजनयन्। ऋत
ऽवृधः। देवं। देवाय। जागृवि। अप। अधमत्। अभिऽद्युम्नी। अत्रा। स्तिऽह्वा।
अथ। इंद्रः। धृष्णुनी। आ। अभवत्। देवाः। ते। इंद्र। सख्याय। येमिरे। बृहद्भानो।

प॰ष॰द्द
७८

इति बृहत्ऽभानो। मरुत्ऽगणा। प्र। वः। इंद्राय। बृहते। मरुतः। ब्रह्म। अर्चत। वृ
त्रं। हनति। वृत्रऽहा। शतऽक्रतुः। वज्रेण। शतऽपर्वणा। अभि। प्र। भर। धृषता।
धृषत्ऽमनः। श्रवः। चित्। ते। असत्। बृहत्। अर्षंतु। आपः। जवसा। वि। मात
रः। हनः। वृत्रं। जय। स्वः॥ इति स्वः। यत्। जायथाः। अपूर्व्य। मघऽवन्। वृत्रऽहत्याय।
तत्। पृथिवीं। अप्रथयः। तत्। अस्तभ्नाः। उत। द्यां। तत्। ते। यज्ञः। अजायत। त
त्। अर्कः। उत। हस्कृतिः। तत्। विश्वं। अभिऽभूः। असि। यत्। जातं। यत्। च।
जंत्वं। आमासु। पक्वं। ऐरयः। आ। सूर्यं। रोहयः। दिवि। घर्मं। न। सामन्। तपत।
सुवृक्तिऽभिः। जुष्टं। गिर्वणसे। बृहत्॥ १॥ आ। नः। विश्वासु। हव्यः। इंद्रः। स
मत्ऽसु। भूषतु। उप। ब्रह्माणि। सवनानि। वृत्रऽहा। परमऽज्याः। ऋचीषमः।

त्वं। दाता। प्रथमः। राधसां। असि। असि। सत्यः। ईशानऽकृत्। तुविऽद्युम्न
स्य। युज्या। आ। वृणीमहे। पुत्रस्य। शवसः। महः। ब्रह्म। ते। इंद्र। गिर्वणः। क्रियंते
। अनति। अद्भुता। इमा। जुषस्व। हरिऽअश्व। योजना। इंद्र। या। ते। अमन्महि। त्वं।
हि। सत्यः। मघऽवन्। अनानतः। वृत्रा। भूरि। निऽऋंजसे। सः। त्वं। शविष्ठ। वज्र
ऽहस्त। दाशुषे। अर्वांचं। रयिं। आ। कृधि। त्वं। इंद्र। यशाः। असि। ऋजीषी।
शवसः। पते। त्वं। वृत्राणि। हंसि। अप्रतीनि। एकः। इत्। अनुत्ता। चर्षणिऽध
ता। तं। ऊं इति। त्वा। नूनं। असुर। प्रऽचेतसं। राधः। भागंऽइव। ईमहे। मही
ऽइव। कृत्तिः। शरणा। ते। इंद्र। प्र। ते। सुम्ना। नः। अश्नवन्॥ १३ कन्या। वाः।
अवऽयती। सोमं। अपि। स्रुता। अविदत्। अस्तं। भरंती। अब्रवीत्। इंद्राय।

१·५·६
७०

स्रुनवै। त्वा। शक्राय। स्रुनवै। त्वा। असौ। यः। एषि। वीरकः। गृहंऽगृहं। विऽचा
कशत्। इमं। जंभऽसुतं। पिब। ०। आ। चन। त्वा। चिकित्सामः। अधि। चन। त्वा। न।
इमसि। शनैःऽइव। शनकैःऽइव। इंद्राय। इंदो इति। परि। स्रव। कुवित्। शाक
त्। कुवित्। करत्। कुवित्। नः। वस्यसः। करत्। कुवित्। पतिऽद्विषः। यतीः
। इंद्रेण। संऽगमामहै। इमानि। त्रीणि। विष्टपा। तानि। इंद्र। वि। रोहय। शिरः।
ततस्य। उर्वरां। आत्। इदं। मे। उप। उदरे। असौ। च। या। नः। उर्वरा। आत्।
इमां। तन्वं। मम। अथो इति। ततस्य। यत्। शिरः। सर्वा। ता। रोमशा। कृधि।
खे। रथस्य। खे। अनसः। खे। युगस्य। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। अपालां। इं
द्र। त्रिः। पूत्वी। अकृणोः। सूर्यऽत्वचं। १५ पांतं। आ। वः। अंधसः। ०। विश्वऽस

७०

हं। शत ऽ क्रतुं। मंहिष्ठं। चर्षणीनां। पुरु ऽ हूतं। पुरु ऽ स्तुतं। गाथान्यं। सन
ऽश्रुतं। इंद्रः। इति। ब्रवीतन। इंद्रः। इत्। नः। महानां। दाता। वाजानां। नृतुः।
महान्। अभिऽज्ञु। आ। यमत्। अपात्। ऊं इति। शिप्री। अंधसः। सुऽदक्ष
स्य। प्रऽहोषिणः। इंदोः। इंद्रः। यवऽआशिरः। ०। अर्चत। इंद्रं। सोमस्य। पीत
ये। तत्। इत्। हि। अस्य। वर्द्धनं। १५ अस्य। पीत्वा। मदानां। देवः। देवस्य। ओज
सा। विश्वा। अभि। भुवना। भुवत्। त्यं। ऊं इति। वः। सत्राऽसहं। विश्वासु। गीर्षु।
आऽयतं। आ। च्यवयसि। ऊतये। युध्मं। संतं। अनर्वाणं। सोमऽपां। अनपऽ
च्युतं। नरं। अवार्यऽक्रतुं। शिक्ष। नः। इंद्र। रायः। आ। पुरु। विद्वान्। ऋचीष
म। अव। नः। पार्ये। धने। अतः। चित्। इंद्र। नः। उप। आ। याहि। शतऽवाजया।

वृषा। सहस्रऽवाजया। १६ अयाम। धीऽवतः। धियः। अर्वत्ऽभिः। शक्र। गो
ऽदरे। जयेम। पृत्ऽसु। वज्रिऽवः। वयं। ऊं इति। त्वा। शतक्रतो इति शतऽक्र
तो। गाः। वः। न। यवसेषु। आ। उक्थेषु। रणयामसि। विश्वाः। हि। मर्त्यऽत्वना। अनु
ऽकामा। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। अगन्म। वज्रिन्। आऽशसः। त्वे इति।
सुऽपुत्र। शवसः। अहेत्रन्। कामऽकातयः। न। त्वां। इंद्र। अति। रिच्यते। सः।
नः। वृषन्। सनिष्ठया। सं। घोरया। द्रवित्न्वा। धिया। अविड्ढि। पुरंऽध्या। १७
यः। ते। नूनं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। द्युम्निऽतमः। मदः। तेन। नूनं। म
दे। मदेरिति मदेः। यः। ते। चित्रश्रवःऽतमः। यः। इंद्र। वृत्रहन्ऽतमः। यः। ओजः
ऽदाऽतमः। मदः। विद्म। हि। यः। ते। अद्रिऽवः। त्वाऽदत्तः। सत्य। सोमऽपाः। विश्वा

सु। दस्म। कुक्षिषु। इंद्राय। मदने। कृत्तं। परि। स्तोभंतु। नः। गिरः। अर्कं। अर्चंतु। कारवः। यस्मिन्। विश्वाः। अधि। श्रियः। रणंति। सप्त। सं ऽ सदः। इंद्रं। सुते। हवामहे। १८ ।०। समुद्रं ऽ इव। सिंधवः। ०। त्रिकद्रुकेषु। चेतनं। देवासः। यज्ञं। अत्नत। तं। इत् वर्धंतु। नः। गिरः।

विव्यक्थ। महिना। वृषन्। भक्षं। सोमस्य। जागृवे। यः। इंद्र। जठरेषु। ते। अरं। ते। इंद्र। कुक्षये। सोमः। भवतु। वृत्र ऽ हन्। अरं। धाम ऽ भ्यः। इंदवः। अरं। अश्वाय। गायति। श्रुत ऽ कक्षः। अरं। गवे। अरं। इंद्रस्य। धाम्ने। अरं। हि। स्म। सुतेषु। नः। सोमेषु। इंद्र। भूषसि। अरं। ते। शक्र। दावने। १९ पराकात्तात्। अद्रि ऽ वः। त्वां। नक्षंत। नः। गिरः। अरं। गमाम। ते। वयं। एव। हि। असि। वीर ऽ युः। एव। शूरः। उत। स्थिरः। एव। ते। राध्यं। मनः। एव। रातिः। तुवि ऽ मघ। विश्वेभिः। धायि। धातृ ऽ भिः। अध। चित्। इंद्र। मे।

चित्।

प०ष०६ स चा। मो इति। सु। ब्रह्माऽइव। तंद्रयुः। भुवः। वाजानां। पते। मत्स्व। सुतस्य।

८१ गोऽमतः। मा। नः। इंद्र। अभि। आऽदिशः। सूरः। अक्तुषु। आ। यमन्। त्वा। यु

जा। वनेम। तत्। त्वया। इत्। इंद्र। युजा। वयं। प्रति। ब्रुवीमहि। स्पृधः। त्वं। अ

स्माकं। तव। स्मसि। त्वां। इत्। हि। त्वाऽयवः। अनुऽनोनुवतः। चरान्। सखा

यः। इंद्र। कारवः॥ ३०॥ उत। घ। इत्। अभिऽश्रुतऽमघं। वृषभं। नर्यऽअपसं।

अस्तारं। एषि। सूर्य। नव। यः। नवतिं। पुरः। बिभेद। बाहुऽओजसा। अहिं। च।

वृत्रऽहा। अवधीत्। सः। नः। इंद्रः। शिवः। सखा। अश्वऽवत्। गोऽमत्। यवऽ

मत्। उरुधाराऽइव। दोहते। यत्। अद्य। कत्। च। वृत्रऽहन्। उत्। अगाः। अ ८१

भि। सूर्य। सर्वं। तत्। इंद्र। ते। वशे। यत्। वा। प्रऽवृद्ध। सत्ऽपते। न। मरै। इति।

मन्यसे।उत्तोइति।तत्।सत्यं।इन्द्र।तव। २१ ये।सोमासः।पराऽवति।ये।अ
र्वाऽवति।सुन्विरे।सर्वान्।तान्।इंद्र।गच्छसि।तं।इंद्रं।वाजयामसि।महे।
वृत्राय।हंतवे।सः।वृषा।वृषभः।भुवत्।इंद्रः।सः।दामने।कृतः।ओजिष्ठः।
सः।मदे।हितः।द्युम्नी।श्लोकी।सः।सोम्यः।गिरा।वज्रः।न।संऽभृतः।
सऽबलः।अनपऽच्युतः।ववक्षे।ऋष्वः।अस्तृतः।दुःऽगे।चित्।नः।सुऽगं।
कृधि।गृणानः।इंद्र।गिर्वणः।त्वं।च।मघऽवन्।वशः। २२ यस्य।ते।नु।चि
त्।आऽदिशं।न।मिनंति।स्वऽराज्यं।न।देवः।न।अध्रिऽगुः।जनः।अध।ते।
अप्रतिऽस्कुतं।देवीइति।शुष्मं।सपर्यतः।उभेइति।सुऽशिप्रा।रोदसीइति।
त्वं।एतत्।अधारयः।कृष्णासु।रोहिणीषु।च।परुष्णीषु।रुशत्।पयः।

प्र॰ ब॰ ६

८२

वि। यत्। अहेः। अध। त्विषः। विश्वे। देवासः। अक्रमुः। विदत्। मृगस्य। तान्

। अमः। आत्। ऊँ इति। मे। निऽवुरः। भुवत्। वृत्रऽहा। अदिष्ट। पौंस्यं। अजात

ऽशत्रुः। अस्तृतः॥ २३ श्रुतं। वः। वृत्रहन्ऽतमं। प्र। शर्धं। चर्षणीनां। आ

। शुषे। राधसे। महे। अया। धिया। च। गव्यऽया। पुरुऽनामन्। पुरुऽस्तुत।

यत्। सोमेऽसोमे। आ। अभवः। बोधित्ऽमनाः। इत्। अस्तु। नः। वृत्रऽहा।

भूरिऽआसुतिः। शृणोतु। शक्रः। आऽशिषं। कया। त्वं। नः। ऊत्या। अभि। प्र।

मंदसे। वृषन्। कया। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर। कस्य। वृषा। सुते। सचा। नियुत्वा

न्। वृषभः। रणत्। वृत्रऽहा। सोमऽपीतये। २४ अभि। सु। नः। त्वं। रयिं। मंदसा

नः। सहस्रिणं। प्रऽयंता। बोधि। दाशुषे। पत्नीऽवंतः। सुताः। इमे। उशंतः। यंति।

८२

ऋ॰ ष्टा॰।

वीतये। अपां। जग्मिः॥ नि ऽ चुंपुणः॥ होत्राः॥ अस्त ऽ क्षत। इंद्र। वृषा सः॥ अध्वरे।
[illegible]। अछ। अव ऽ भृथं। ऊर्जसा। ०। तुभ्यं। सोमाः॥ सुताः॥ इमे। स्तीर्णं। बर्हिः॥ वि
भावसो इति विभा ऽ वसो॥ स्तोतृ ऽ भ्यः। इंद्र। आ। वह। २५ आ। ते। दक्षं। वि।
रोचना। दधत्। रत्ना। वि। दाशुषे। स्तोतृ ऽ भ्यः॥ इंद्र। अर्चत। आ। ते। दधामि
। इंद्रियं। उक्था। विश्वा। शतक्रतो इति शत ऽ क्रतो। स्तोतृ ऽ भ्यः॥ इंद्र। मळय।
भद्रं ऽ भद्रं। नः। आ। भर। इषं। ऊर्जं। शतक्रतो इति शत ऽ क्रतो। ०। सः॥ नः॥ वि
श्वानि। आ। भर। सुवितानि। शतक्रतो इति शत ऽ क्रतो। ०। सुत ऽ वंतः॥ हवामहे
। ०। २६ उप। नः॥ हरिऽभिः॥ सुतं। याहि। मदानां। पते। ०। द्विता। यः॥ वृत्रहन् ऽ तमः॥
विदे। इंद्रः॥ शत ऽ क्रतुः॥ ०। त्वं। हि। वृत्र ऽ हन्। एषां। पाता। सोमानां। अस्ति। ०।

प॰ ब॰ ६ इंद्रः। इषे। ददातु। नः। ऋभुक्षणं। ऋभुं। रयिं। वाजी। ददातु। वाजिनं॥ २७ ३४
८३ ॥ अनुवाकः॥ गौः। धयति। मरुतां। श्रवस्युः। माता। मघोनां। युक्ता। वह्निः।
रथानां। यस्याः। देवाः। उपऽस्थे। व्रता। विश्वे। धारयंते। सूर्यामासा। दृशे।
कं।०। मरुतः। सोमऽपीतये। अस्ति। सोमः। अयं। सुतः। पिबंति। अस्य। मरु
तः। उत। स्वऽराजः। अश्विना। पिबंति। मित्रः। अर्यमा। तना। पूतस्य। वरु
णः। त्रिऽसधस्थस्य। जाऽवतः।०। जोषं। आ। इंद्रः। सुतस्य। गोऽमतः। प्रातः
। होताऽइव। मत्सति। २८ कत्। अत्विषंत। सूरयः। तिरः। आपःऽइव। स्त्रि
धः। अर्षंति। पूतऽदक्षसः। कत्। वः। अद्य। महानां। देवानां। अवः। वृणे। त्म
ना। च। दस्मऽवर्चसां। आ। ये। विश्वा। पार्थिवानि। पप्रथन्। रोचना। दिवः। म ८३

रुतः। सोमऽपीतये। त्यान्। नु। पूतऽदक्षसः। दिवः। वः। मरुतः। हुवे।०। त्यान्। नु।
ये। वि। रोदसी इति। तस्तभुः। मरुतः। हुवे।०। सं। नु। मारुतं। गणं। गिरिऽस्थां
। वृषणं। हुवे।०। २९ आ। त्वा। गिरः। रथीःऽइव। अस्थुः। सुतेषु। गिर्वणः। अ
भि। त्वा। सं। अनूषत। इंद्र। वत्सं। न। मातरः। आ। त्वा। शुक्राः। अचुच्यवुः। सुता
सः। इंद्र। गिर्वणः। पिब। तु। अस्य। अंधसः। इंद्र। विश्वासु। ते। हितं। पिब। सोमं। म
दाय। कं। इंद्र। श्येनऽआभृतं। सुतं। त्वं। हि। शश्वतीनां। पतिः। राजा। विशां। अ
सि। श्रुधि। हवं। तिरश्चाः। इंद्र। यः। त्वा। सपर्यति। सुऽवीर्यस्य। गोऽमतः।
रायः। पूर्धि। महान्। असि। इंद्र। यः। ते। नवीयसीं। गिरं। मंद्रां। अजीजनत्। चिकि
त्वित्ऽमनसं। धियं। प्रत्नां। ऋतस्य। पिप्युषीं। ३० तं। ऊं इति। स्तवाम। यं। गिरः।

प॰ष॰६ इंद्रं। उक्थानि। वृवृधुः। पुरूणि। अस्य। पौंस्या। सिसासंतः। वनामहे।०। शुद्धं।
८५ शुद्धेन। साम्ना। शुद्धैः। उक्थैः। वृवृध्वांसं। शुद्धः। आशीःऽवान्। ममत्तु। इंद्र। शु
द्धः। नः। आ। गहि। शुद्धः। शुद्धाभिः। ऊतिऽभिः। शुद्धः। रयिं। नि। धारय। शुद्धः।
ममद्धि। सोम्यः। इंद्र। शुद्धः। हि। नः। रयिं। शुद्धः। रत्नानि। दाशुषे। शुद्धः। वृत्रा
णि। जिघ्नसे। शुद्धः। वाजं। सिसाससि। ॥३१॥ अस्मै। उषसः। आ। अतिरंत। या
मं। इंद्राय। नक्तं। ऊर्म्याः। सुऽवाचः। अस्मै। आपः। मातरः। सप्त। तस्थुः। नृऽभ्यः।
तराय। सिंधवः। सुऽपाराः। अतिऽविद्धा। विथुरेण। चित्। अस्त्रा। त्रिः। सप्त। सानु
। संऽहिता। गिरीणां। न। तत्। देवः। न। मर्त्यः। तुतुर्यात्। यानि। प्रऽवृद्धः। वृषभः।
चकार। इंद्रस्य। वज्रः। आयसः। निऽमिश्लः। इंद्रस्य। बाह्वोः। भूयिष्ठं। ओजः। त्री ८५

षेन्। इंद्रस्य। क्रतवः। निरेके। आसन्। आ। ईषंत। श्रुत्यै। उपाके। मन्ये। त्वा। य
ज्ञियं। यज्ञियानां। मन्ये। त्वा। च्यवनं। अच्युतानां। मन्ये। त्वा। सत्वनां। इंद्र। केतुं
मन्ये। त्वा। वृषभं। चर्षणीनां। आ। यत्। वज्रं। बाह्वोः। इंद्र। धत्से। मदऽच्युतं।
अहये। हंतवै। ऊं इति। प्र। पर्वताः। अनवंत। प्र। गावः। प्र। ब्रह्माणः। अभिऽनक्ष
तः। इंद्रं। ३२ तां ऊं इति। स्तवाम। यः। इमा। जजान। विश्वा। जातानि। अवराणि
। अस्मात्। इंद्रेण। मित्रं। दिधिषेम। गीःऽभिः। उपो इति। नमःऽभिः। वृषभं। विशेम।
वृत्रस्य। त्वा। श्वसथात्। ईषमाणाः। विश्वे। देवाः। अजहुः। ये। सखायः। मरुत्ऽभिः
। इंद्र। सख्यं। ते। अस्तु। अथ। इमाः। विश्वाः। पृतनाः। जयासि। त्रिः। षष्टिः। त्वा। म
रुतः। ववृधानाः। उस्राःऽइव। राशयः। यज्ञियासः। उप। त्वा। आ। इमः। कृधि। नः।

५. ५. ६
८५

भागऽधेयं। शुष्मं। ते। एना। हविषा। विधेम। तिग्मं। आयुधं। मरुतां। अनीकं
। कः। ते। इंद्र। प्रति। वज्रं। दधर्ष। अनायुधासः। असुराः। अदेवाः। चक्रेण। ता
न्। अप। वप। ऋजीषिन्। महे। उग्राय। तवसे। सुऽवृक्तिं। प्र। ईरय। शिवऽतमा
य। पश्वः। गिर्वाहसे। गिरः। इंद्राय। पूर्वीः। धेहि। तन्वे। कुवित्। अंग। वेदत् ॥११॥
उक्थऽवाहसे। विऽभ्वे। मनीषां। द्रुणा। न। पारं। ईरय। नदीनां। नि। स्पृश। धिया।
तन्वि। श्रुतस्य। जुष्टऽतरस्य। ०। तत्। विविड्ढि। यत्। ते। इंद्रः। जुजोषत्। स्तुहि।
सुऽस्तुतिं। नमसा। आ। विवास। उप। भूष। जरितः। मा। रुवण्यः। श्रवय। वाचं। ०।
अव। द्रप्सः। अंशुऽमतीं। अतिष्ठत्। इयानः। कृष्णः। दशऽभिः। सहस्रैः। आवत्।
तं। इंद्रः। शच्या। धमंतं। अप। स्नेहितीः। नृऽमनाः। अधत्त। द्रप्सं। अपश्यं। वि

८५

षुणे। चरंतं। उपऽह्वरे। नद्यः। अंशुऽमत्याः। नभः। न। कृष्णं। अवतस्थिऽवांसं। इ
ष्यामि। वः। वृषणः। युध्यत। आजौ। अध। द्रप्सः। अंशुऽमत्याः। उपऽस्थे। अधा
रयत्। तन्वं। तित्विषाणः। विशः। अदेवीः। अभि। आऽचरंतीः। बृहस्पतिना। युजा
। इंद्रः। ससहे। ३४ ।०। सप्तऽभ्यः। जायमानः। अशत्रुऽभ्यः। अभवः। शत्रुः। इंद्र। गू
ळ्हे इति। द्यावापृथिवी इति। अनु। अविंदः। विभुमत्ऽभ्यः। भुवनेभ्यः। रणं। धाः।
।०। अप्रतिऽमानं। ओजः। वज्रेण। वज्रिन्। धृषितः। जघंथ। त्वं। शुष्णस्य। अव। अ
तिरः। वधत्रैः। त्वं। गाः। इंद्र। शच्या। इत्। अविंदः। ।०। वृषभा। चर्षणीनां। घनः। वृ
त्राणां। तविषः। बभूथ। त्वं। सिंधून्। असृजः। तस्तभानान्। त्वं। अपः। अजन
यः। दासऽपत्नीः। सः। सुऽक्रतुः। रणिता। यः। सुतेषु। अनुत्तऽमन्युः। यः। अहाऽ

प॰ष॰६

८६

इव। रेवान्। ॥ नरि। अपांसि। कर्त्ता। सः। वृत्रऽहा। प्रति। इत्। अन्यं। आहुः। ॥ च
र्षणिऽधृत्। तं। स्तुऽस्तुत्या। हव्यं। हुवेम। सः। प्रऽअविता। मघऽवा। नः। अधिऽ
वक्ता। सः। वाजस्य। श्रवस्यस्य। दाता। ॥ ऋभुक्षाः। सद्यः। जज्ञानः। हव्यः। बभूव।
कृण्वन्। अपांसि। नर्या। पुरूणि। सोमः। न। पीतः। हव्यः। सखिऽभ्यः। ॥ २१ उपयाः।
इंद्र। भुजः। आ। अभरः। स्वःऽवान्। असुरेभ्यः। स्तोतारं। इत्। मघऽवन्। अस्य।
वर्द्धय। ये। च। त्वे इति। वृक्तऽबर्हिषः। यं। इंद्र। दधिषे। त्वं। अश्वं। गां। भागं। अव्य
यं। यजमाने। सुन्वति। दक्षिणाऽवति। तस्मिन्। तं। धेहि। मा। पणौ। यः। इंद्र। स
स्ति। अव्रतः। अनुऽस्वापं। अदेवऽयुः। स्वैः। सः। एवैः। मुमुरत्। पोष्यं। रयिं। सनुतः
। धेहि। तं। ततः। ॥ अतः। त्वा। गीःऽभिः। द्युऽगत्। इंद्र। केशिऽभिः। सुतऽवान्।

८६

आ। विवासति। यत्। वा। असि। रोचने। दिवः। समुद्रस्य। अधि। विष्टपि। यत्। पा
र्थिवे। सदने। वृत्रहन्ऽतम। यत्। अंतरिक्षे। आ। गहि। ३६ सः। नः। सोमेषु।
सोमऽपाः। सुतेषु। शवसः। पते। मदय। यस्व। राधसा। सूनृताऽवता। इंद्र। राया।
। परीणसा। मा। नः। इंद्र। परा। वृणक्। भव। नः। सधऽमाद्यः। त्वं। नः। ऊती। त्वं।
इत्। नः। आप्यं। ० अस्मे इति। इंद्र। सचा। सुते। नि। सद। पीतये। मधु। कृधि। ज
रित्रे। मघऽवन्। अवः। महत्। ० न। त्वा। देवासः। आशत। न। मर्त्यासः। अद्रि
ऽवः। विश्वा। जातानि। शवसा। अभिऽभूः। असि। ० विश्वाः। पृतनाः। अभिऽ
भूतरं। नरं। सऽजूः। ततक्षुः। इंद्रं। जजनुः। च। राजसे। क्रत्वा। वरिष्ठं। वरे। आऽमु
रिं। उत। उग्रं। ओजिष्ठं। तवसं। तरस्विनं। ३७ सं। ईं। रेभासः। अस्वरन्। इंद्रं।

प॰ष॰६
८७

सोमस्य। पीतये। स्वः ऽपतिं। यत्। इंद्र। वृधे। धृत ऽव्रतः। हि। ओजसा। सं। ऊति ऽभिः। नेमिं। नमंति। चक्षसा। मेषं। विप्राः। अभि ऽस्वरा। सु ऽदीतयः। वः। अद्रुहः। अपि। कर्णे। तरस्विनः। सं। ऋक्व ऽभिः। तं। इंद्रं। जोहवीमि। मघ ऽवानं। उग्रं। सत्रा। दधानं। अप्रति ऽस्कुतं। शवांसि। मंहिष्ठः। गीः ऽभिः। आ। च। यज्ञियः। ववर्तत्। राये। नः। विश्वा। सु ऽपथा। कृणोतु। वज्री। त्वं। पुरः। इंद्र। चिकित्। एनाः। वि। ओजसा। शविष्ठ। शक्र। नाशयध्यै। त्वत्। विश्वानि। भुवनानि। वज्रिन्। द्यावा। रेजेते इति। पृथिवी इति। च। भीषा। तत्। ऋतं। इंद्र। शूर। चित्र। पातु। अपः। न। वज्रिन्। दुः ऽइता। अति। पर्षि। भूरि। विश्वः ऽस्मै स्य। स्पृहयाय्यस्य। राजन्॥ ३१॥ ५॥ इति षष्ठाष्टके षष्ठोध्यायः॥ ॥

८७

इंद्राय। साम। गायत। विप्राय। बृहते। बृहत्। धर्मऽकृते। विपःऽचिते। पनस्यवे। त्वं। इंद्र। अभिऽभूः। असि। त्वं। सूर्यं। अरोचयः। विश्वऽकर्मा। विश्वऽदेवः। महान्। असि। विऽभ्राजन्। ज्योतिषा। स्वः। अगच्छः। रोचनं। दिवः। देवाः। ते। इंद्र। सख्याय। येमिरे। आ। इंद्र। नः। गधि। प्रियः। सत्राऽजित्। अगोह्यः। गिरिः। न। विश्वतः। पृथुः। पतिः। दिवः। अभि। हि। सत्य। सोमऽपाः। उभे इति। बभूथ। रोदसी इति। इंद्र। असि। सुन्वतः। वृधः। पतिः। दिवः। इंद्र। दर्त्ता। पुरां। असि। हंता। दस्योः। मनोः। वृधः। पतिः। दिवः। ४ अध। हि। इंद्र। गिर्वणः। उप। त्वा। कामान्। महः। ससृज्महे। उदाऽइव। यंतः। उदऽभिः। वाः। न। त्वा। यव्याभिः। वर्धंति। शूर। ब्रह्माणि। वावृध्वांसं। चित्। अद्रिऽवः। दिवेऽदिवे। युंजंति।

प॰ ष॰ ७
८८

हरीइति।दधिरस्य।गाथया।उरौ।रथे।उरुऽयुगे।इंद्रऽवाहा।वचःऽयुजा।त्वं
।नः।इंद्र।आ।भर।ओजः।नृम्णं।शतक्रतोइतिशतऽक्रतो।विऽचर्षणे।आ।
वीरं।पृतनाऽसहं।त्वं।हि।नः।पिता।वसोइति।त्वं।माता।शतक्रतोइतिश
तऽक्रतो।बभूविथ।अध।ते।सुम्नं।ईमहे। [illegible]
[illegible] त्वां।शुष्मिन्।पुरुऽहूत।वाज
ऽयंतं।उप।ब्रुवे।शतक्रतोइतिशतऽक्रतो।सः।नः।रास्व।सुऽवीर्यं। २।१२
त्वां।इदा।ह्यः।नरः।अपीप्यन्।वज्रिन्।भूर्णयः।सः।इंद्र।स्तोमऽवाहसां
।इह।श्रुधि।उप।स्वसरं।आ।गहि।मत्स्व।सुऽशिप्र।हरिऽवः।तत्।त्वा।ईमहे। ८८
त्वेइति।आ।भूषंति।वेधसः।तव।श्रवांसि।उपऽमानि।उक्थ्या।सुतेषु।इंद्र।गि

र्वणः। श्रायंतःऽइव। सूर्यं। विश्वा। इत्। इंद्रस्य। भक्षत। वसूनि। जाते। जनमाने।
ओजसा। प्रति। भागं। न। दीधिम। अनर्शऽरातिं। वसुऽदां। उप। स्तुहि।०। सः। अ
स्य। कामं। विधतः। न। रोषति। मनः। दानाय। चोदयन्। त्वं। इंद्र। प्रऽतूर्तिषु। अभि
। विश्वाः। असि। स्पृधः। अशस्तिऽहा। जनिता। विश्वऽतूः। असि। त्वं। तूर्य। तरु
ष्यतः। अनु। ते। शुष्मं। तुरयंतं। ईयतुः। क्षोणी इति। शिशुं। न। मातरा। विश्वाः। ते।
स्पृधः। श्नथयंत। मन्यवे। वृत्रं। यत्। इंद्र। तूर्वसि। इतः। ऊती। वः। अजरं। प्रऽ
हेतारं। अप्रऽहितं। आशुं। जेतारं। हेतारं। रथिऽतमं। अतूर्तं। तुग्र्यऽवृधं।
इष्कर्तारं। अनिःऽकृतं। सहःऽकृतं। शतंऽऊतिं। शतऽक्रतुं। समानं। इंद्रं। अ
वसे। हवामहे। वसवानं। वसुऽजुवं।। ३ ॥ अयं। ते। एमि। तन्वा। पुरस्तात्। विश्वे।

प॰ष॰७ देवाः। अभि। मा। यंति। पश्चात्। यदा। महं। दीधरः। भागं। इंद्र। आत्। इत्। मया। कृणवः। वीर्याणि। दधामि। ते। मधुनः। भक्षं। अग्रे। हितः। ते। भागः। ऋतः। असतु। सोमः। असः। च। त्वं। दक्षिणतः। सखा। मे। अध। वृत्राणि। जंघनाव। भूरि। प्र। सु। स्तोमं। भरत। वाजऽयंतः। इंद्राय। सत्यं। यदि। सत्यं।

८१

त४

अस्ति। न। इंद्रः। अस्ति। इति। नेमः। ऊं इति। त्वः। आह। कः। इं। ददर्श। कं। अभि। स्तवाम। अयं। अस्मि। जरितः। इति। पश्य। मा। इह। विश्वा। जातानि। अभि। अस्मि। मह्ना। ऋतस्य। मा। प्रऽदिशः। वर्धयंति। आऽदर्दिरः। भुवना। दर्दरीमि। आ। यत्। मा। वेनाः। अरुहन्। ऋतस्य। एकं। आसीनं। हर्यतस्य। पृष्ठे। मनः। चित्। मे। हृदे। आ। प्रति। अवोचत। अचिक्रदन्। शिशुऽमंतः। सखायः। ०। या। नु

८१

कथं। मघऽवन्। इंद्र। सुन्वते। पारावतं। यत्। पुरुऽसंभृतं। वसु। अपऽअवृणोः
।त्रारभाय। ऋषिऽबंधवे। ॥ ५ ॥ प्र। नूनं। धावत। पृथक्। न। इह। यः। वः। अवावरी
त्। नि। सीं। वृत्रस्य। मर्मणि। वज्रं। इंद्रः। अपीपतत्। मनःऽजवाः। अयमानः।
आयसीं। अतरत्। पुरं। दिवं। सुऽपर्णः। गत्वाय। सोमं। वज्रिणे। आ। अभरत्।
समुद्रे। अंतरिति। शयते। उद्ना। वज्रः। अभिऽवृतः। भरंति। अस्मै। संऽयतः। पुरःऽ
प्रस्रवणाः। बलिं। यत्। वाक्। वदंती। अविऽचेतनानि। राष्ट्री। देवानां। निऽस
साद। मंद्रा। चतस्रः। ऊर्ज्जं। दुदुहे। पयांसि। क्व। स्वित्। अस्याः। परमं। जगाम।
देवीं। वाचं। अजनयंत। देवाः। तां। विश्वऽरूपाः। पशवः। वदंति। सा। नः। मंद्रा।
इषं। ऊर्ज्जं। दुहाना। धेनुः। वाक्। अस्मान्। उप। सुऽस्तुता। आ। एतु। ॥ द्यौः।

प॰ष॰७ देहि। लोकं। वज्राय। विऽस्कभे। हनाव। वृत्रं। रिण चाव। सिंधून्। इंद्रस्य। यंतु।
१० प्रऽसवे। विऽसृष्टाः। ५ ऋधक्। इत्था। सः। मर्त्यः। शशमे। देवऽतातये। यः। नू-
नं। मित्रा वरुणौ। अभिष्टये। आऽचक्रे। हव्यऽदातये। वर्षिष्ठऽक्षत्रौ। उरुऽ-
चक्षसा। नरा। राजाना। दीर्घश्रुत्ऽतमा। ता। बाहुता। न। दंसना। रथर्यतः। सा-
कं। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। प्र। यः। वां। मित्रा वरुणा। अजिरः। दूतः। अद्रवत्। अ-
यःऽशीर्षा। मदेऽरघुः। न। यः। संऽपृष्टे। न। पुनः। हवीतवे। न। संऽवादाय। रमते।
तस्मात्। नः। अद्य। संऽऋतेः। उरुष्यतं। बाहुऽभ्यां। नः। उरुष्यतं। प्र। मित्राय।
प्र। अर्यम्णे। सचथ्यं। ऋतवसो इति ऋतऽवसो। वरूथ्यं। वरुणे। छंद्यं। वचः। स्तोत्रं।
राजऽसु। गायत। ६ ते। हिन्विरे। अरुणं। जेन्यं। वसु। एकं। पुत्रं। तिसृणां। ते। १०

धामानि। अमृताः। मर्त्यानां। अदब्धाः। अभि। चक्षते। आ। मे। वचांसि। उत्ऽयता। द्युमत्ऽतमानि। कर्त्वा। उभा। यातं। नासत्या। सऽजोषसा। प्रति। हव्यानि। वीतये। रातिं। यत्। वां। अरक्षसं। हवामहे। युवाभ्यां। वाजिनीवसू इति वाजिनी ऽवसू। प्राचीं। होत्रां। प्रऽतिरंतौ। इतं। नरा। गृणाना। जमत्ऽअग्निना। आ। नः। यज्ञं। दिविऽस्पृशं। वायो इति। याहि। सुमन्मऽभिः। अंतरिति। पवित्रे। उपरि। श्रीणानः। अयं। शुक्रः। अयामि। ते। वेति। अध्वर्युः। पथिऽभिः। रजिष्ठैः। प्रति। हव्यानि। वीतये। अध। नियुत्वः। उभयस्य। नः। पिब। शुचिं। सोमं। गोऽआशिरं। ७ बट्। महान्। असि। सूर्य। बट्। आदित्य। महान्। असि। महः। ते। सतः। महिमा। पनस्यते। अद्धा। देव। महान्। असि। बट्। सूर्य। श्रवसा। महान्। असि।

× सत्रा। देव। म हान्। असि॥१

प॰ ष॰ ७ महा। देवानां। असुर्यः॥ पुरःऽहितः॥ विऽभु। ज्योतिः॥ अदाभ्यं। दूयं। या। नीची। अर्कि

९२ णी। रूपा। रोहिण्या। कृता। चित्राऽइव। प्रति। अदर्शि। आऽयती। अंतः। दस्राऽसु

। बाहुषु। प्रऽजाः॥ हा। तिस्रः॥ अति। ऽआयं। ईयुः॥ नि। अन्याः॥ अर्कं। अभितः॥ वि

विश्रे। बृहत्। ह। तस्थौ। भुवनेषु। अंतः। इति। पवमानः॥ हरितः॥ आ। विवेश। मा

ता। रुद्राणां। दुहिता। वसूनां। स्वसा। आदित्यानां। अमृतस्य। नाभिः॥ प्र। नु। वो

चं। चिकितुषे। जनाय। मा। गां। अनागां। अदितिं। वधिष्ट। वचःऽविदं। वाचं।

उत्ऽईरयंतीं। विश्वाभिः॥ धीभिः॥ उपऽतिष्ठमानां। देवीं। देवेभ्यः॥ परि। आऽई

युषीं। गां। आ। मा। अवृक्त। मर्त्यः। दभ्रऽचेताः॥ ८ त्वं। अग्ने। बृहत्। वयः। दधासि।

देव। दाशुषे। ॥ कविः॥ गृहऽपतिः॥ ळानयाः। सह। देवान्। अग्ने। दुवस्यु वा। चिकित्। विभानो ९२

× नः॥१

द्युत्ति विऽभानो । आ । वह । ० । चोदिष्ठेन । यविष्ठ्य । अभि । स्मः । वाजऽसातये । और्वऽ
भृगुऽवत् । शुचिं । अप्नवानऽवत् । आ । हुवे । अग्निं । समुद्रऽवाससं । हुवे । वातऽ
स्वनं । कविं । पर्जन्यऽक्रंद्यं । सहः । ० । ५ आ । सवं । सवितुः । यथा । भगस्यऽइव ।
भुजिं । हुवे । ० । अग्निं । वः । वृधंतं । अध्वराणां । पुरुऽतमं । अच्छ । नप्त्रे । सहस्वते ।
अयं । यथा । नः । आऽभुवत् । त्वष्टा । रूपाऽइव । तक्ष्या । अस्य । क्रत्वा । यशःऽस्व
तः । अयं । विश्वाः । अभि । श्रियः । अग्निः । देवेषु । पत्यते । आ । वाजैः । उप । नः ।
गमत् । विश्वेषां । इह । स्तुहि । होतॄणां । यशःऽतमं । अग्निं । यज्ञेषु । पूर्व्यं । १०
शीरं । पावकऽशोचिषं । ज्येष्ठः । यः । दमेषु । आ । दीदाय । दीर्घश्रुत्ऽतमः । ० । ग
णी हि । विप्र । शुष्मिणं । मित्रं । न । यातयत्ऽजनं । उप । त्वा । जामयः । गिरः । देदिश

१.४.७
९२

ती:। हविः ऽ कृतः। वायोः। अनीके। अस्थिरन्। यस्य। त्रि ऽ धातु। अहृतं। बर्हिः। तस्थौ। असं ऽ दिनं। आपः। चित्। नि। दध। पदं। पदं। देवस्य। मीळ्हुषः। अनाधृष्टाभिः। ऊतिऽभिः। भद्रा। सूर्यः ऽ इव। उप ऽ दृक्। ११ अग्ने। घृतस्य। धीतिऽभिः। तेपानः। देव। शोचिषा। ०। तं। त्वा। अजनंत। मातरः। कविं। देवासः। अंगिरः। हव्य ऽ वाहं। अमर्त्यं। प्र ऽ चेतसं। त्वा। कवे। अग्ने। दूतं। वरेण्यं। हव्य ऽ वाहं। नि। सेदिरे। नहि। मे। अस्ति। अघ्न्या। न। स्व ऽ धितिः। वनन् ऽ वति। अथ। एतादृक्। भरामि। ते। यत्। अग्ने। कानि। कानि। चित्। आ। ते। दारूणि। दध्मसि। ता। जुषस्व। यविष्ठ्य। यत्। अत्ति। उप ऽ जिह्विका। यत्। वम्रः। अति ऽ सर्पति। सर्वं। तत्। अस्तु। ते। घृतं। अग्निं। इंधानः। मनसा। धियं। सचेत। मर्त्यः। अग्निं। ईधे।

९२

विवस्वऽभिः। १२ अदर्शि। गातुवित्ऽतमः। यस्मिन्। व्रतानि। आऽदधुः। उपोइति। सुऽजातं। आर्यस्य। वर्द्धनं। अग्निं। नक्षंत। नः। गिरः। प्र। दैवःऽदासः। अग्निः। देवान्। अच्छ। न। मज्मना। अनु। मातरं। पृथिवीं। वि। ववृते। तस्थौ। नाकस्य। सानवि। यस्मात्। रेजंत। कृष्टयः। चर्कृत्यानि। कृण्वतः। सहस्रऽसां। मेधसातौऽइव। त्मना। अग्निं। धीभिः। सपर्यत। प्र। यं। राये। निनीषसि। मर्त्तः। यः। ते। वसोइति। दाशात्। सः। वीरं। धत्ते। अग्ने। उक्थऽशंसिनं। त्मना। सहस्रऽपोषिणं। सः। दब्धे। वितु। अभि। तृणत्ति। वाजं। अर्वता। सः। धत्ते। अक्षिति। श्रवः। त्वेइति। देवऽत्रा। सदा। पुरुवसोइति पुरुऽवसो। विश्वा। वामानि। धीमहि। १३ यः। विश्वा। दयते। वसु। होता। मंद्रः। जनानां। मधोः। न। पात्रा। प्रथमानि। अस्मै। प्र। स्तोमाः। यंति। अग्नये।

१.४.७
९३

अश्वं। न। गीःऽभिः। रथ्यं। सुऽदानवः। मर्मृज्यंते। देवऽयवः। उभे इति। तोके इति। तनये। दस्म। विश्पते। पर्षि। राधः। मघोनां। प्र। मंहिष्ठाय। गायत। ऋतऽव्ने। बृहते। शुक्रऽशोचिषे। उपऽस्तुतासः। अग्नये। आ। वंसते। मघऽवा। वीरऽवत्। यशः। संऽइद्धः। द्युऽम्नी। आऽहुतः। कुवित्। नः। अस्य। सुऽमतिः। नवीयसी। अच्छ। वाजेभिः। आऽगमत्। प्रेष्ठं। ऊं इति। प्रियाणां। स्तुहि। आऽसाव। अतिथिं। अग्निं। रथानां। यमं। १४ उत्ऽइता। यः। निऽदिता। वेदिता। वसु। आ। यज्ञियः। ववर्तति। दुस्तराः। यस्य। प्रवणे। न। ऊर्मयः। धिया। वाजं। सिसासतः। मा। नः। हृणीतां। अतिथिः। वसुः। अग्निः। पुरुऽप्रशस्तः। एषः। यः। सुऽहोता। सुऽअध्वरः। मो इति। ते। रिषन्। ये। अच्छोक्तिऽभिः।

९३

वसो इति। अग्ने। केभिः। चित्तऽ। एवैः। कीरिः। चित्तऽ। हि। त्वां। ईदे। दूत्याय।
रातऽहव्यः। स्वऽअध्वरः। आ। अग्ने। याहि। मरुत्ऽसखा। रुद्रेभिः। सोमऽ
पीतये। सोभर्याः। उप। सुऽस्तुतिं। मादयस्व। स्वःऽनरे। १५ ॥ दूत्यष्टमं मंड
लं॥ ॥ अनुवाकः॥ स्वादिष्ठया। मदिष्ठया। पवस्व। सोम। धारया। इंद्राय। पातवे। सुतः। रक्षःऽहा। विश्वऽचर्षणिः। अभि। योनिं। अयःऽहतं। द्रुणा। सधऽस्थं
। आ। असदत्। वरिवःऽधातमः। भव। मंहिष्ठः। वृत्रहन्ऽतमः। पर्षि। राधः।
मघोनां। अभि। अर्ष। महानां। देवानां। वीतिं। अंधसा। अभि। वाजं। उत। श्र
वः। त्वां। अच्छ। चरामसि। तत्। इत्। अर्थं। दिवेऽदिवे। इंदो इति। त्वे इति। नः।
आऽशासः। १६ पुनाति। ते। परिऽस्रुतं। सोमं। सूर्यस्य। दुहिता। वारेण। श

प-ष-७ श्वता। तना। तं। ईं। अण्वीः। सऽमर्ये। आ। गभ्यांति। योषणः। दश। स्वसारः। पार्ये।

९४ दिवि। तं। ईं। हिन्वंति। अग्रुवः। धमंति। बाकुरं। दृतिं। त्रिऽधातु। वारणं। मधु।

अभि। इमं। अघ्न्याः। उत। श्रीणंति। धेनवः। शिशुं। सोमं। इंद्राय। पातवे। अ

स्य। इत्। इंद्रः। मदेषु। आ। विश्वा। वृत्राणि। जिघ्नते। शूरः। मघा। च। मंहते। १०

।१७। पवस्व। देवऽवीः। अति। पवित्रं। सोम। रंह्या। इंद्रं। इंदो इति। वृषा। आ। विश।

आ। वच्यस्व। महि। प्सरः। वृषा। इंदो इति। द्युम्नवत्ऽतमः। आ। योनिं। धर्णसिः। स

दः। अक्षरन्। प्रियं। मधु। धाराः। ऋतस्य। वेधसः। अपः। वसिष्ट। सुऽक्रतुः।

महांतं। त्वा। महीः। अनु। आपः। अर्षंति। सिंधवः। यत्। गोभिः। वासयिष्यसे। ९४

समुद्रः। अप्ऽसु। ममृजे। विष्टंभः। धरुणः। दिवः। सोमः। पवित्रे। अस्मऽयुः।।

। १८ अचि क्रदत् । वृषा । हरिः । महान् । मित्रः । न । दर्शतः । सं । सूर्येण । रोचते । गिरः ।
ते । इं दोइति । ओ३ जसा । मर्मज्यंते । अपस्युवः । याभिः । मदाय । शुंभसे । तं । त्वा । म
दाय । घृष्वये । ऊ इति । लोक ऽ कृत्नुं । ईमहे । तव । प्र ऽ शस्तयः । महीः । अस्मभ्यं । इं
दो इति । इंद्र ऽ युः । मध्वः । पवस्व । धारया । पर्जन्यः । वृष्टिमान् ऽ इव । गो ऽ साः ।
इं दो इति । नृ ऽ साः । असि । अश्व ऽ साः । वाज ऽ साः । उत । आत्मा । यज्ञस्य । पूर्व्यः ।
१० ॥ १९ एषः । देवः । अमर्त्यः । पर्णवीः ऽ इव । दीयति । अभि । द्रोणानि । आ ऽ सदं । एषः ।
देवः । विपा । कृतः । अति । ह्वरांसि । धावति । पवमानः । अदाभ्यः । एषः । देवः । वि
पन्युऽभिः । पवमानः । ऋतयुऽभिः । हरिः । वाजाय । मृज्यते । एषः । विश्वानि । वार्या ।
शूरः । यन् ऽ इव । सत्वऽभिः । पवमानः । सिसासति । एषः । देवः । रथर्यति । पवमानः ।

प॰ष॰७

९५

दत्नास्यत्ति। आविः। कृणोति। वग्वनुं॥ २०॥ एषः। विप्रैः। अभिऽस्तृतः। अपः। देवः। वि। गाहते। दधत्। रत्नानि। दाशुषे॥ एषः। दिवं। वि। धावति। तिरः। रजांसि। धारया। पवमानः। कनिक्रदत्॥ एषः। दिवं। वि। आ। असरत्। तिरः। रजांसि। अस्पृतः। पवमानः। सुऽअध्वरः॥ एषः। प्रत्नेन। जन्मना। देवः। देवेभ्यः। सुतः। हरिः। पवित्रे। अर्षति॥ एषः। ऊं इति। स्यः। पुरुऽव्रतः। जज्ञानः। जनयन्। इषः। धारया। पवते। सुतः॥ २१॥ सनं। च। सोम। जेषि। च। पवमान। महि। श्रवः। अथ। नः। वस्यसः। कृधि॥ सन। ज्योतिः। सन। स्वः। विश्वा। च। सोम। सौभगा।॥ सन। दक्षं। उत। क्रतुं। अप। सोम। मृधः। जहि॥ पवितारः। पुनीतन। सोमं। इंद्राय। पातवे॥ त्वं। सूर्ये। नः। आ। भज। तव। क्रत्वा। तव। ऊतिऽभिः॥ २२॥ ज्योक्।

९५

पश्येम। सूर्यं।०। अभि। अर्ष। सुऽआयुध। सोम। द्विऽबर्हसं॑।०। अभि। अर्ष। अनपऽच्युतः॥ रयिं। सऽमत्ऽसु। ससहिः॥०। त्वां। यज्ञैः। अवीवृधन्। पवमान। विऽधर्मणि।०। रयिं। नः। चित्रं। अश्विना। इंदोइति। विश्वऽआयुं। आ। भर।०। २३। सं ऽइद्धः। विश्वतः। पतिः। पवमानः। वि। राजति। प्रीणन्। वृषा। कनिक्रदत्। तनूऽनपात्। पवमानः। शृंगेइति। शिशानः। अर्षति। अंतरिक्षेण। रारजत्। ईळेन्यः। पवमानः। रयिः। वि। राजति। द्युऽमान्। मधोः। धाराभिः। ओजसा। बर्हिः। प्राचीनं। ओजसा। पवमानः। स्तृणन्। हरिः। देवेषु। देवः। ईयते। उत। आ। तैः। जिहते। बृहत्। द्वारः। देवीः। हिरण्ययीः॥ पवमानेन। सुऽस्तुताः॥ २४॥ सुशिल्पेइतिसुऽशिल्पे। बृहतीइति। महीइति। पवमानः। वृषण्यति। नक्तोषसा। न। दर्शतेइति।

प.ष.७

९६

उभा। देवा। नृऽचक्षसा। होतारा। दैव्या। हुवे। पवमानः। इंद्रः। वृषा। भारती। पव
मानस्य। सरस्वती। इळा। मही। इमं। नः। यज्ञं। आ। गमन्। तिस्रः। देवीः। सुऽपे
शसः। त्वष्टारं। अग्रऽजां। गोपां। पुरःऽयावानं। आ। हुवे। इंदुः। इंद्रः। वृषा। हरिः।
पवमानः। प्रजाऽपतिः। वनस्पतिं। पवमान। मध्वा। सं। अङ्धि। धारया। सहस्रऽ
वल्शं। हरितं। भ्राजमानं। हिरण्ययं। विश्वे। देवाः। स्वाहाऽकृतिं। पवमानस्य।
आ। गत। वायुः। बृहस्पतिः। सूर्यः। अग्निः। इंद्रः। सऽजोषसः॥ ८५ मंद्रया। सो
म। धारया। वृषा। पवस्व। देवऽयुः। अव्यः। वारेषु। अस्मऽयुः। अभि। त्यं। मद्यं। म
दं। इंदो। इति। इंद्रः। इति। क्षर। अभि। वाजिनः। अर्वतः। अभि। त्यं। पूर्व्यं। मदं।
सुवानः। अर्ष। पवित्रे। आ। अभि। वाजं। उत। श्रवः। अनु। द्रप्सासः। इंदवः। आ

९६

पः। नः। प्रऽवता। असृग्रन्। पुनानाः। इंदुं। इंद्रं। आशत। यं। अत्यंऽइव। वाजिनं। मृजं
ति। योषणः। दश। वने। क्रीळंतं। अतिऽअविं। तं। गोभिः। वृषणं। रसं। मदा
य। देवऽवीतये। सुतं। भराय। सं। सृज। देवः। देवाय। धारया। इंद्राय। पवते। सु
तः। पयः। यत्। अस्य। पीपयत्। आत्मा। यज्ञस्य। रंह्या। सुस्वानः। पवते। सुतः। प्र
त्नं। नि। पाति। काव्यं। एव। पुनानः। इंद्रऽयुः। मदं। मदिष्ठ। वीतये। गुहा। चित्। द
धिषे। गिरः॥ २०॥ असृग्रं। इंदवः। पथा। धर्मन्। ऋतस्य। सुऽश्रियः। विदानाः।
अस्य। योजनं। प्र। धाराः। मध्वः। अग्रियः। महीः। अपः। वि। गाहते। हविः। हविष्षु
। वंद्यः। प्र। युजः। वाचः। अग्रियः। वृषा। अव। चक्रदत्। वने। सद्म। अभि। सत्यः।
अध्वरः। परि। यत्। काव्या। कविः। नृम्णा। वसानः। अर्षति। स्वः। वाजी। सिसास

प.ष.७
९७

ति। पवमानः। अभि। स्पृधः। विशः। राजाऽइव। सीदति। यत्। ईं। ऋण्वंति। वेध
सः। २८ अव्यः। वारे। परि। प्रियः। हरिः। वनेषु। सीदति। रेभः। वनुष्यते। मती। सः।
वायुं। इंद्रं। अश्विना। साकं। मदेन। गच्छति। रणा। यः। अस्य। धर्मऽभिः। आ। मित्रा
वरुणा। भगं। मध्वः। पवंते। ऊर्मयः। विदानाः। अस्य। शक्मऽभिः। अस्मभ्यं। रो
दसी इति। रयिं। मध्वः। वाजस्य। सातये। श्रवः। वसूनि। सं। जितं॥ २९ एते।
सोमाः। अभि। प्रियं। इंद्रस्य। कामं। अक्षरन्। वर्द्धंतः। अस्य। वीर्यं। पुनानासः।
चमूऽसदः। गच्छंतः। वायुं। अश्विना। ते। नः। धांतु। सुऽवीर्यं। इंद्रस्य। सोम।
राधसे। पुनानः। हार्दि। चोदय। ऋतस्य। योनिं। आऽसदं। मजंति। त्वा। दश। क्षि
पः। हिन्वंति। सप्त। धीतयः। अनु। विप्राः। अमादिषुः। देवेभ्यः। त्वा। मदाय। कं।

९७

सृजानं। अत्ति। मेष्यः॥सं। गोभिः। वासयामसि॥२०॥पुनानः॥कलशेषु। आ। व
स्त्राणि। अरुषः॥ हरिः॥ परि। गव्यानि। अव्यत। मघोनः॥ आ। पवस्व। नः॥ जहि।
विश्वाः॥ अप। द्विषः॥ इंदो इति। सखायं। आ। विश। वृष्टिं। दिवः॥ परि। स्रव। द्युम्नं
। पृथिव्याः। अधि। सहः॥ नः॥ सोम। पृत्ऽसु। धाः॥ नृऽचक्षसं। त्वा। वयं। इंद्रऽपी
तं। स्वःऽविदं। भक्षीमहि। प्रऽजां। इषं॥२१॥परि। प्रिया। दिवः। कविः॥ वयांसि। न
प्त्योः॥ हितः॥ सुवानः॥ याति। कविऽक्रतुः॥ प्रऽप्र। क्षयाय। पन्यसे। जनाय। जु
ष्टः॥ अद्रुहे। वीती। अर्ष। चनिष्ठया॥ सः॥ सूनुः॥ मातरा। शुचिः॥ जातः॥ जाते इ
ति। अरोचयत्। महान्। मही इति। ऋतऽवृधा। सः॥ सप्त। धीतिऽभिः॥ हितः॥
नद्यः॥ अजिन्वत्। अद्रुहः॥ याः॥ एकं। अक्षि। ववृधुः॥ ताः॥ अभि। संतं। अस्तृतं।

प.ष.७
१८

महे। युवानं। आ। दधुः। इंदुं। इंद्र। तव। व्रते॥ २२ अभि। वह्निः। अमर्त्यः। सप्त। प
श्यति। वावहिः। क्रिविः। देवीः। अतर्पयत्। अव। कल्पेषु। नः। पुमः। तमांसि।
सोम। योध्याः। तानि। पुनान। जंघनः॥ नु। नव्यसे। नवीयसे। सुऽउक्ताय। साध
य। पथः। प्रत्नऽवत्। रोचय। रुचः॥ पवमान। महि। श्रवः। गां। अश्वं। रासि। वीर
ऽवत्। सन। मेधां। सने। स्वः१रिति स्वः॥ २३ प्र। स्वानासः। रथाःऽइव। अर्वंतः।
न। श्रवस्यवः॥ सोमासः। राये। अक्रमुः॥ हिन्वानासः। रथाःऽइव। दधन्विरे। ग
भस्त्योः॥ भरासः। कारिणांऽइव। राज्ञः। नः। न। प्रशस्तिऽभिः। सोमासः। गोभिः।
अंजते। यज्ञः। न। सप्त। धातृऽभिः॥ परि। सुवानासः। इंदवः। मदाय। बर्हणा।
गिरा। सुताः। अर्षंति। धारया॥ आपानासः। विवस्वतः। जनंत। उषसः। भगं।

सूराः। अण्वं। वि। तन्वते॥ ३४ अप। द्वारा। मतीनां। प्रत्नाः। ऋण्वंति। कारवः। वृ
ष्णः। हरसे। आयवः। सं ऽ ईचीनासः। आसते। होतारः। सप्तऽजामयः। पदं। ए
कस्य। पिप्रतः। नाभा। नाभिं। नः। आ। ददे। चक्षुः। चित्। सूर्ये। सचा। कवेः। अप
त्यं। आ। दुहे। अभि। प्रिया। दिवः। पदं। अध्वर्युऽभिः। गुहा। हितं। सूरः। पश्यति। च
क्षसा॥ ३५। उप। अस्मै। गायत। नरः। पवमानाय। इंदवे। अभि। देवान्। इयक्षते।
अभि। ते। मधुना। पयः। अथर्वाणः। अशिश्रयुः। देवं। देवाय। देवऽयु। सः। नः।
पवस्व। शं। गवे। शं। जनाय। शं। अर्वते। शं। राजन्। ओषधीभ्यः। बभ्रवे। नु। स्वऽ
तवसे। अरुणाय। दिविऽस्पृशे। सोमाय। गाथं। अर्चत। हस्तऽच्युतेभिः। अद्रि
ऽभिः। सुतं। सोमं। पुनीतन। मधौ। आ। धावत। मधु॥ ३६ नमसा। इत्। उप।

प॰ष॰७

९९

सीदत। दध्न। दूत। अभि। श्रीणीतन। इंदुं। इंद्रे। दधातन। अमित्रऽहा। विऽचर्षणिः॥
पवस्व। सोम। नृं। मदे। देवेभ्यः॥ अनुकामऽकृत। इंद्राय। सोम। पातवे। मदाय।
परि। सिच्यसे। मनः ऽ चित्। मनसः। पतिः। पवमान। सुऽवीर्यं। रयिं। सोम। रिरी
हि। नः। इंदो इति। इंद्रेण। नः। युजा॥ ॥२०॥ सोमाः। असृग्रं। इंदवः। सुताः। ऋतस्य
। सदने। इंद्राय। मधुमत्ऽतमाः। अभि। विप्राः। अनूषत। गावः। वत्सं। नमा
तरः। इंद्रं। सोमस्य। पीतये। मुदऽच्युत्। क्षेति। सदने। सिंधोः। ऊर्मा। विपःऽचि
त्। सोमः। गौरी इति। अधि। श्रितः। दिवः। नाभा। विऽचक्षणः। अव्यः। वारे। महीयते। सोमः। यः। सुऽक्रतुः। कविः। यः। सोमः। कलशेषु। आ। अंतरिति। पवित्रे। आ
ऽहितः। तं। इंदुः। परि। सस्वजे॥ ॥२१॥ प्र। वाचं। इंदुः। इष्यति। समुद्रस्य। अधि। वि

९९

ष्पि। जि न्वन्। कोशं। मधु ऽ श्चुतं। नित्य ऽ स्तोत्रः। वनस्पतिः। धीनां। अंतरिति।
सबः ऽ दुघः। हिन्वानः। मानुषा। युगा। अभि। त्रिया। दिवः। पदा। सोमः। हिन्वानः।
अर्षति। विप्रस्य। धारया। कविः। आ। पवमाना। धारया। रयिं। सहस्र ऽ वर्चसं। अस्मे
इति। इंदो इति। सु ऽ आभुवं॥ ३०॥ ॥ इति षष्ठाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥
सोमः। पुनानः। अर्षति। सहस्र ऽ धारः। अति ऽ अविः। वायोः। इंद्रस्य। निः ऽ कृतं।
पवमानं। अवस्यवः। विप्रं। अभि। प्र। गायत। सुस्वानं। देव ऽ वीतये। पवंते। वाज ऽ
सातये। सोमाः। सहस्र ऽ पाजसः। गृणानाः। देव ऽ वीतये। उत। नः। वाज ऽ सातये।
पवस्व। बृहतीः। इषः। द्यु ऽ मत्। इंदो इति। सु ऽ वीर्यं। ते। नः। सहस्रिणं। रयिं। पवंतां
। आ। सु ऽ वीर्यं। सुवानाः। देवासः। इंदवः॥ १॥ अत्याः। हियानाः। न। हेतृ ऽ भिः।

प॰ ष॰ ८
१००

असृग्रं। वाजेऽसातये। वि। वारं। अव्यं। आ। त्वा। वः। वाश्राः। अर्षन्ति। इंदवः। अभि। वृत्सं। न। धेनवः। दधन्विरे। गभस्त्योः। ऋषंः। इंद्राय। मत्सरः। पवमान। कनिक्रदत्। विश्वाः। अप। द्विषः। जहि। अपऽघ्नन्तः। अराव्णः। पवमानाः। स्वःऽदृशः। योनौ। ऋतस्य। सीदत॥२॥ परि। प्र। असिस्यदत्। कविः। सिंधोः। ऊर्मौ। अधि। श्रितः। कारं। बिभ्रत्। पुरुऽस्पृहं॥ गिरा। यदि। सऽबंधवः। पंच। व्राताः। अपस्यवः। परिऽकृण्वंति। धर्णसिं। आ। तु। अस्य। शुष्मिणः। रसे। विश्वे। देवाः। अमत्सत। यदि। गोभिः। वसायते। निऽरिणानः। वि। धावति। जहत्। शर्याणि। तान्वा। अत्र। सं। जिघ्नते। युजा। नप्तीभिः। यः। विवस्वतः। शुभ्रः। न। मामृजे। युवा। गाः। कृण्वा। नः। न। निःऽनिजं॥३॥ अति। श्रितो। तिरश्चता। गव्या।

१००

जिगाति। अण्व्या। वग्नुं। इयर्ति। यं। विदे। अभि। क्षिपः। सं। अग्मत। मर्जयंतीः।
इषः। पतिं। प्रष्ठा। गृभ्णत। वाजिनः। परि। दिव्या। नि। मर्मृशत। विश्वानि। सोम। पा
र्थिवा। वसूनि। याहि। अस्मऽयुः॥४॥ एषः। धिया। याति। अण्व्या। शूरः। रथेभिः।
आशुऽभिः। गच्छन्। इंद्रस्य। निःऽकृतं। एषः। पुरु। धियाऽयते। बृहते। देवऽताता
ये। यत्र। अमृतासः। आसते। एषः। हितः। वि। नीयते। अंतरिति। शुभ्रऽवता। पथा
। यदि। तुजंति। भूर्णयः। एषः। शृंगाणि। दोधुवत्। शिशीते। यूथ्यः। वृषा। नृम्णा
। दधानः। ओजसा। एषः। रुक्मिऽभिः। ईयते। वाजी। शुभ्रेभिः। अंशुऽभिः।
पतिः। सिंधूनां। भवन्। एषः। वसूनि। पिब्दना। परुषा। ययिऽवान्। अति। अव।
शादेषु। गच्छति। एतं। मृजंति। मर्ज्यं। उप। द्रोणेषु। आयवः। प्रऽचक्राणं। म

प॰ ष॰ ८
॥१०१

ह्रीः। इंदवः। एतं। ऊं इति। त्यं। दश। क्षिपः। मृजंति। सप्त। धीतयः। सुऽआयुधं। म
दिन्ऽतमं॥ ॥ प्र। ते। सोतारः। ओण्योः। रसं। मदाय। घृष्वयः। सर्गः। न। तक्ति। एतशः।
। क्रत्वा। दक्षस्य। रथ्यं। अपः। वसानं। अंधसा। गोऽसां। अण्वेषु। सश्चिम। अनप्तं। अप्
ऽसु। दुस्तरं। सोमं। पवित्रे। आ। सृज। पुनीहि। इंद्राय। पातवे। प्र। पुनानस्य। चेतसा। सो
मः। पवित्रे। अर्षति। क्रत्वा। सधऽस्थं। आ। असदत्। प्र। त्वा। नमःऽभिः। इंदवः। इंद्र।
सोमाः। असृक्षत। महे। भराय। कारिणः। पुनानः। रूपे। अव्यये। विश्वाः। अर्षन्।
अभि। श्रियः। शूरः। न। गोषु। तिष्ठति। दिवः। न। सानु। पिप्युषी। धारा। सुतस्य। वेधसः॥
वृथा। पवित्रे। अर्षति। त्वं। सोम। विपःऽचितं। तना। पुनानः। आयुषु। अव्यः। वारं।
वि। धावसि॥ ॥ प्र। निम्नेनऽइव। सिंधवः। घ्नंतः। वृत्राणि। भूर्णयः। सोमाः। असृग्रं।

१०१

आत्रा वः ॥ अभि । सुवानासः ॥ इंदवः ॥ वृष्टयः ॥ पृथिवींऽइव । इंद्रं । सोमासः ॥ अक्षर
न् । अति । ऽऊर्मिः ॥ मत्सरः ॥ मदः ॥ सोमः । पवित्रे । अर्षति । विऽघ्नन् । रक्षांसि । देव
ऽयुः ॥ आ । कलशेषु । धावति । पवित्रे । परि । सिच्यते । उक्थैः ॥ यज्ञेषु । वर्द्धते । अति ।
त्री । सोम । रोचना । रोहन् । न । भ्राजसे । दिवं । इष्णन् । सूर्यं । न । चोदयः ॥ अभि । विप्राः ॥
अनूषत । मूर्द्धन् । यज्ञस्य । कारवः ॥ दधानाः ॥ चक्षसि । प्रियं । तं । ऊं इति । त्वा । वाजि
नं । नरः ॥ धीभिः ॥ विप्राः ॥ अवस्यवः ॥ मृजंति । देवऽतातये । मधोः ॥ धारां । अनु । क्षर ।
तीव्रः ॥ सधऽस्थं । आ । असदः ॥ चारुः ॥ ऋताय । पीतये ॥ ७ परि । सुवानः ॥ गिरिऽस्थाः ॥
पवित्रे । सोमः ॥ अक्षाः इति । मदेषु । सर्वऽधाः ॥ असि । त्वं । विप्रः ॥ त्वं । कविः ॥ मधु ।
प्र । जातं । अंधसः ॥ ० । तव । विश्वे । सऽजोषसः ॥ देवासः ॥ पीतिं । आशत ॥ ०॥ आ ।

प॰ष॰ ८
१०२

यः। विश्वानि। वार्या। वसूनि। हस्तयोः। दधे ॥०॥ यः। इमेइति। रोदसीइति। महीइति। सं। मातराऽइव। दोहते ॥०॥ परि। यः। रोदसीइति। उभेइति। सद्यः। वाजेभिः। अर्षति ॥०॥ सः। शुष्मी। कलशेषु। आ। पुनानः। अचिक्रदत् ॥०॥ आ। यत्। सोम। चित्रं। उक्थ्यं। दिव्यं। पार्थिवं। वसु। तत्। नः। पुनानः। आ। भर। युवं। हि। स्थः। स्वःपतीइति स्वःऽपती। इंद्रः। च। सोम। गोपतीइति गोऽपती। इनेन। पिप्यतं। धियः। वृषा। पुनानः। आयुषु। स्तनयन्। अधि। बर्हिषि। हरिः। सन्। योनिं। आ। असदत्। अवावशंत। धीतयः। वृषभस्य। अधि। रेतसि। सूनोः। वत्सस्य। मातरः। कुवित्। वृषण्यंतीभ्यः। पुनानः। गर्भं। आऽदधत्। याः। शुक्रं। दुहते। पयः। उप। शिक्ष। अपऽतस्थुषः। भियसं। आ। धेहि। शत्रुषु। पवमान। विदाः। रयिं। नि। शत्रोः। सोम। दूढ्यं।

नि। शुष्मं। नि। वयः॥ तिरः। दूरे। वा। सतः॥ अंति। वा॥ ७॥ प्र। कविः। देवऽवीतये। अव्यः। वारेभिः। अर्षति। सह्वान्। विश्वाः॥ अभि। स्पृधः॥ सः। हि। स्म। जरितृऽभ्यः॥ आ। वाजं। गोऽमंतं। इन्वति। पवमानः। सहस्रिणं। परि। विश्वानि। चेतसा। मृशसे। पवसे। मती। सः। नः। सोम। श्रवः। विदः॥ अभि। अर्ष। बृहत्। यशः। मघवत्ऽभ्यः। ध्रुवं। रयिं। इषं। स्तोतृऽभ्यः। आ। भर॥ त्वं। राजाऽइव। सुऽव्रतः। गिरः। सोम। आ। विवेशिथ। पुनानः। वह्ने। अद्भुत॥ सः। वह्निः। अप्ऽसु। दुस्तरः। मृज्यमानः। गभस्त्योः॥ सोमः। चमूषु। सीदति॥ क्रीळुः। मखः। न। मंहयुः। पवित्रं। सोम। गच्छसि। दधत्। स्तोत्रे। सुऽवीर्यं॥ १०॥ एते। धावंति। इंदवः। सोमाः। इंद्राय। घृष्वयः। मत्सरासः। स्वःऽविदः। प्रऽकृण्वंतः। अभिऽयुजः। सुस्वये। वरिवःऽविदः। स्वयं। स्तोत्रे। वयःऽकृतः।

प॰ब॰८
१०३

वृथा । क्रीळंतः । इंदवः । सधऽस्थं । अभि । एकं । इत् । सिंधोः । ऊर्मा । वि । अक्षरन् ।
एते । विश्वानि । वार्या । पवमानासः । आशत । हिताः । न । सप्तयः । रथे । आ । अस्मि
न् । पिशंगं । इंदवः । दधात । वेनं । आऽदिशे । यः । अस्मभ्यं । अरावा । ऋभुः । न । रथ्यं ।
नवं । दधात । केतं । आऽदिशे । शुक्राः । पवध्वं । अर्णसा । एते । ऊं इति । त्ये । अवी
वशन् । काष्ठां । वाजिनः । अक्रत । सतः । प्र । असाविषुः । मतिं ॥ २१ ॥ एते । सोमासः ।
आशवः । रथाःऽइव । प्र । वाजिनः । सर्गाः । सृष्टाः । अहेषत । एते । वाताःऽइव । उर
वः । पर्जन्यस्यऽइव । वृष्टयः । अग्नेःऽइव । भ्रमाः । वृथा । एते । पूताः । विपःऽचितः ।
सोमासः । दधिऽआशिरः । विपा । वि । आनशुः । धियः । एते । मृष्टाः । अमर्त्याः । स
सृऽवांसः । न । शश्रमुः । इयक्षंतः । पथः । रजः । एते । पृष्ठानि । रोदसोः । विऽप्रयंतः ।

वि। आनशुः। उत। इदं। उत्ऽतमं। रजः। तंतुं। तन्वानं। उत्ऽतमं। अनु। प्रऽवतः।
आप्नुत। उत। इदं। उत्तमाय्यं। त्वं। सोम। पणिऽभ्यः। आ। वसु। गव्यानि। धारयः।
ततं। तंतुं। अचिक्रदः॥ १४॥ सोमाः। असृग्रं। आशवः। मधोः। मदस्य। धारया। अ
भि। विश्वानि। काव्या। अनु। प्रत्नासः। आयवः। पदं। नवीयः। अक्रमुः। रुचे। जनं
त। सूर्यं। आ। पवमान। नः। भर। अर्यः। अदाशुषः। गयं। कृधि। प्रजाऽवतीः। इषः।
अभि। सोमासः। आयवः। पवंते। मद्यं। मदं। अभि। कोशं। मधुऽश्चुतं। सोमः। अर्ष
ति। धर्णसिः। दधानः। इंद्रियं। रसं। सुऽवीरः। अभिशस्तिऽपाः। इंद्राय। सोम। पवसे।
देवेभ्यः। सधऽमाद्यः। इंदो इति। वाजं। सिसाससि। अस्य। पीत्वा। मदानां। इंद्रः।
वृत्राणि। अप्रति। जघान। जघनत्। च। नु। १५॥ प्र। सोमासः। अधन्विषुः। पव

मानासः। इंद्रवः। श्रीणानाः। अप्ऽसु। मृंजत। अभि। गावः। अधन्विषुः। आपः।
ना। प्रऽक्ता। यतीः। पुनानाः। इंद्रं। आ। गात। प्र। पवमान। धन्वसि। सोम। इंद्रा
य। पातवे। नृऽभिः। यतः। विऽनीयसे। त्वं। सोम। नृऽमादनः। पवस्व। चर्षणिऽस
हे। सस्निः। यः। अनुऽमाद्यः। इंद्रो इति। पत्। अद्रिऽभिः। सुतः। पवित्रं। परिऽधा
वसि। अरं। इंद्रस्य। धाम्ने। पवस्व। वृत्रहन्ऽतम। उक्थेभिः। अनुऽमाद्यः। शुचिः।
पावकः। अद्भुतः। शुचिः। पावकः। उच्यते। सोमः। सुतस्य। मध्वः। देवऽअवीः।
अघशंसऽहा॥ १४॥ ॥ अनुवाकः॥ ॥ पवस्व। दक्षऽसाधनः। देवेभ्यः। पीतये।
हरे। मरुत्ऽभ्यः। वायवे। मदः। पवमान। धिया। हितः। अभि। योनिं। कनि
क्रदत्। धर्मणा। वायुं। आ। विश। सं। देवैः। शोभते। वृषा। कविः। योनौ। अधि।

प्रियः। वृत्रऽहा। देवऽवीतमः। विश्वा। रूपाणि। आऽविशन्। पुनानः। याति। ह
र्यतः। यत्र। अमृतासः। आसते। अरुषः। जनयन्। गिरः। सोमः। पवते। आयु
षक्। इंद्रं। गच्छन्। कविऽक्रतुः। आ। पवस्व। मदिन्ऽतम। पवित्रं। धारया।
कवे। अर्कस्य। योनिं। आऽसदं॥१५॥ तं। अमृक्षंत। वाजिनं। उपऽस्थे। अदितेः।
अधि। विप्रासः। अण्व्या। धिया। तं। गावः। अभि। अनूषत। सहस्रऽधारं। अक्षितं। इं
दुं। धर्त्तारं। आ। दिवः। तं। वेधां। मेधया। अह्यन्। पवमानं। अधि। द्यवि। धर्ण
सिं। भूरिऽधायसं। तं। अह्यन्। भुरिजोः। धिया। संऽवसानं। विवस्वतः। पतिं।
वाचः। अदाभ्यं। तं। सानौ। अधि। जामयः। हरिं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। हर्यतं। भू
रिऽचक्षसं। तं। त्वा। हिन्वंति। वेधसः। पवमान। गिराऽवृधं। इंदो। इंद्राय।

एषः। पवित्रे। अक्षरत्। सोमः। देवेभ्यः। सुतः। विश्वा। धामानि। आऽविशन्। अर

५.५.८ मत्सरं॥१६॥ एषः। कविः। अभिऽस्तुतः। पवित्रे। अधि। तोशते। पुनानः। घ्नन्। अ

१०५ प। स्रिधः। एषः। इंद्राय। वायवे। स्वःऽजित्। परि। सिच्यते। पवित्रे। दक्षऽसाध

नः। एषः। नृऽभिः। वि। नीयते। दिवः। मूर्धा। वृषा। सुतः। सोमः। वनेषु। विश्वऽवि

त्। एषः। गव्युः। अचिक्रदत्। पवमानः। हिरण्यऽयुः। इंदुः। सत्राऽजित्। अ

स्तृतः। एषः। सूर्येण। हासते। पवमानः। अधि। दिवि। पवित्रे। मत्सरः। मदः।

एषः। शुष्मी। असिस्यदत्। अंतरिक्षे। वृषा। हरिः। पुनानः। इंदुः। इंद्रं। आ॥१७॥

एषः। वाजी। हितः। नृऽभिः। विश्वऽवित्। मनसः। पतिः। अव्यः। वारं। वि।

धावति। एषः। देवः। शुभायते। अधि। योनौ। अमर्त्यः। वृत्रऽहा। देवऽवी

तमः। एषः। वृषा। कनिक्रदत्। दशऽभिः। जामिऽभिः। यतः। अभि। द्रोणा ।। १०५

नि। धावति। एषः। सूर्यं। अरोचयत्। पवमानः। विऽचर्षणिः। विश्वा। धामानि। विश्व
ऽवित्। एषः। शुष्मी। अदाभ्यः। सोमः। पुनानः। अर्षति। देवऽअवीः। अघशंसऽ
हा॥ १८॥ प्र। अस्य। धाराः। अक्षरन्। वृष्णः। सुतस्य। ओजसा। देवान्। अनु। प्रऽभू
षतः। सप्तिं। मृजंति। वेधसः। गृणंतः। कारवः। गिरा। ज्योतिः। जज्ञानं। उक्थ्यं। सुऽ
सहा। सोम। तानि। ते। पुनानाय। प्रभुवसो इति प्रभुऽवसो। वर्द्धं। समुद्रं। उक्थ्यं।
विश्वा। वसूनि। सं ऽजयन्। पवस्व। सोम। धारया। इंदु। द्वेषांसि। सध्यकू। रक्षः। सु।
नः। अररुषः। स्वनात्। समस्य। कस्य। चित्। निदः। पत्र। मुमुच्म हे। आ। इंदो इति।
पार्थिवं। रयिं। दिव्यं। पवस्व। धारया। द्युऽमंतं। शुष्मं। आ। भर॥ १९॥ प्र। धाराः। अस्य।
शुष्मिणः। वृथा। पवित्रे। अक्षरन्। पुनानः। वाचं। इष्यति। इंदुः। हियानः। सोतृऽभिः।

प॰ अ॰ ८ मृज्यमानः। कनिक्रदत्। इन्द्रियं। आ। नः। शुष्मं। नृऽसह्यं। वीरऽ

 वन्तं। पुरुऽस्पृहं। पवस्व। सोम। धारया। प्र। सोमः। अति। धारया। पवमानः। अ

सिष्यदत्। अभि। द्रोणानि। आऽसदं। अप्ऽसु। त्वा। मधुमत्ऽतमं। हरिं। हिन्वं

ति। अद्रिऽभिः। इन्दो इति। इन्द्राय। पीतये। सुनोत। मधुमत्ऽतमं। इन्द्राय। वज्रिणे। चारुं। शर्द्धाय। मत्सरं। ॥ २० ॥ प्र। सोमासः। सुऽआध्यः। पवमानासः। अ क्रमुः। रयिं। कृण्वन्ति। चेतनं। दिवः। पृथिव्याः। अधि। भव। इन्दो इति। द्युम्नऽवर्द्धनः। भव। वाजानां। पतिः। तुभ्यं। वाताः। अभिऽप्रियः। तुभ्यं। अर्षन्ति। सिन्धवः। सोम। व र्द्धयन्ति। ते। महः। तुभ्यं। गावः। घृतं। पयः। बभ्रो इति। दुदुह्रे। अक्षितं। वर्षिष्ठे। अ धि। सानवि। सुऽआयुधस्य। ते। सतः। भुवनस्य। पते। वयं। इन्दो इति। सखिऽत्वं।

उवृमसि ॥ २१ ॥ प्र । सोमासः । मदऽच्युतः । श्रवसे । नः । मघोनः । सुताः । विदथे । अक्र
मुः । आत् । ईं । त्रितस्य । योषणः । हरिं । हिन्वंति । अद्रिऽभिः । इंदुं । इंद्राय । पीतये ।
आत् । ईं । हंसः । यथा । गणं । विश्वस्य । अवीवशत् । मतिं । अत्यः । न । गोभिः । अज्य
ते । उभे इति । सोम । अवऽचाकशत् । मृगः । न । तक्तः । अर्षसि । सीदन् । ऋतस्य ।
योनिं । आ । अभि । गावः । अनूषत । योषा । जारंऽइव । प्रियं । अगन् । आजिं । यथा । हि
तं । अस्मे इति । धेहि । द्युऽमत् । यशः । मघवत्ऽभ्यः । च । मह्यं । च । सनिं । मेधां । उत ।
श्रवः ॥ २२ ॥ प्र । सोमासः । विपःऽचितः । अपां । न । यंति । ऊर्मयः । वनानि । महिषाः
ऽइव । अभि । द्रोणानि । बभ्रवः । शुक्राः । ऋतस्य । धारया । वाजं । गोऽमंतं । अक्षर
न् । सुताः । इंद्राय । वायवे । वरुणाय । मरुत्ऽभ्यः । सोमाः । अर्षंति । विष्णवे । तिस्रः ।

वाचः। उत। ईरते। गावः। मिमंति। धेनवः। हरिः। एति। कनिक्रदत्। अभि। ब्रह्मीः
।अनूषत। यह्वीः। ऋतस्य। मातरः। मर्मृज्यंते। दिवः। शिशुं। रायः। समुद्रान्। च
तुरः। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः। आ। पवस्व। सहस्रिणः॥ २३ प्र। सुवानः। धारया
।तना। इंदुः। हिन्वानः। अर्षति। रुजत्। दृळ्हा। वि। ओजसा। सुतः। इंद्राय। वाय
वे। वरुणाय। मरुत्ऽभ्यः। सोमः। अर्षति। विष्णवे। वृषाणं। वृषऽभिः। यतं। सुन्वं
ति। सोमं। अद्रिऽभिः। दुहंति। त्मना। पयः। भुवत्। त्रितस्य। मर्ज्यः। भुवत्।
इंद्राय। मत्सरः। सं। रूपैः। अज्यते। हरिः। अभि। इं। ऋतस्य। विष्टपे। दुहते। पृ
श्निऽमातरः। चारु। प्रियऽतमं। हविः। सं। एनं। अह्रुताः। इमाः। गिरः। अर्षति
।सऽस्रुतः। धेनूः। वाश्रः। अवीवशन्॥ २४ आ। नः। पवस्व। धारया। पवमान।

रयिं। पृथुं। यया। ज्योतिः। विदासि। नः। इंदो इति। समुद्रं ऽ इंखय। पवस्व। विश्वं ऽ एज
य। रायः। धर्त्ता। नः। ओजसा। त्वया। वीरेण। वीर ऽ वः। अभि। स्याम। पृतन्यतः। क्षर
। नः। अभि। वार्यं। प्र। वाजं। इंदुः। इष्यति। सिसासन्। वाज ऽ साः। ऋषिः। व्रता। वि
दानः। आयुधा। तं। गीः ऽ भिः। वाचं ऽ इंखयं। पुनानं। वासयामसि। सोमं। जनस्य
। गोऽपतिं। विश्वः। यस्य। व्रते। जनः। दाधार। धर्मणः। पतेः। पुनानस्य। प्रभु ऽ वसोः।
। २५। असर्जि। रथ्यः। यथा। पवित्रे। चम्वोः। सुतः। कार्ष्मन्। वाजी। नि। अक्रमी
त्। सः। वह्निः। सोम। जागृविः। पवस्व। देव ऽ वीः। अति। अभि। कोशं। मधु ऽ श्चु
त्। सः। नः। ज्योतींषि। पूर्व्य। पवमान। वि। रोचय। क्रत्वे। दक्षाय। नः। हिनु। शुंभ
मानः। ऋतयु ऽ भिः। मृज्यमानः। गभस्त्योः। पवते। वारे। अव्यये। सः। विश्वा। दा

प.ष.८
१०८

श्रुवे। वसु। सोमः। दिव्यानि। पार्थिवा। पवतां। आ। अंतरिक्ष्या। आ। दिवः। पृष्ठं।
अश्वऽयुः। गव्यऽयुः। सोम। रोदसि। वीरऽयुः। सुवसः। पते॥ २॥ धासः। सुतः।
पीतये। वृषा। सोमः। पवित्रे। अर्षति। विऽघ्नन्। रक्षांसि। देवऽयुः। सः। पवि
त्रे। विऽचक्षणः। हरिः। अर्षति। धर्णसिः। अभि। योनिं। कनिक्रदत्। सः। वा
जी। रोचना। दिवः। पवमानः। वि। धावति। रक्षःऽहा। वारं। अव्ययं। सः। त्रि
तस्य। अधि। सानवि। पवमानः। अरोचयत्। जामिऽभिः। सूर्यं। सह। सः। वृत्र
ऽहा। वृषा। सुतः। वरिवःऽवित्। अदाभ्यः। सोमः। वाजंऽइव। असरत्। सः। दे
वः। कविना। इषितः। अभि। द्रोणानि। धावति। इंदुः। इंद्राय। मंहना॥ ३॥ ६ १०८
एषः। कुंदूतिः। स्यः। वृषा। रथः। अव्यः। वारेभिः। अर्षति। गच्छन्। वाजं। सह

विक्षु । सीदति । गच्छन् । जारः । न । योषितं । एषः । स्यः । मद्यः । रसः । अव । चष्टे । दिवः । रु
स्त्रिणं । एतं । त्रितस्य । योषणः । हरिं । हिन्वंति । अद्रिऽभिः । इंदुं । इंद्राय । पीतये ।
एतं । त्यं । हरितः । दश । मर्मृज्यंते । अपस्युवः । याभिः । मदाय । शुंभते । एषः ।
स्यः । मानुषीषु । आ । श्येनः । नाँक्षिभुः । यः । इंदुः । वारं । आ । अविशत् । एषः ।
स्यः । पीतये । सुतः । हरिः । अर्षति । धर्णसिः । क्रंदन् । योनिं । अभि । प्रियं । ३८ ।
आशुः । अर्ष । बृहन्ऽमते । परि । प्रियेण । धाम्ना । यत्र । देवाः । इति । ब्रुवन् ।
परिऽकृण्वन् । अनिःऽकृतं । जनाय । यातयन् । इषः । वृष्टिं । दिवः । परि । स्रव । सु
तः । एति । पवित्रे । आ । त्विषिं । दधानः । ओजसा । विऽचक्षाणः । विऽरोचयन् । अ
यं । सः । यः । दिवः । परि । रघुऽयामा । पवित्रे । आ । सिंधोः । ऊर्मा । वि । अक्षरत् । आ
ऽविवासन् । पराऽवतः । अथो इति । अर्वाऽवतः । सुतः । इंद्राय । सिच्यते । मधु । संऽ

प॰ष॰८

१०९

इंचीनाः। अनूषत। हरिं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। योनौ। ऋतस्य। सीदत॥ २९ ॥ पुना
नः। अक्रमीत्। अभि। विश्वाः। मृधः। विऽचर्षणिः। शुंभंति। विप्रं। धीतिऽभिः। आ
। योनिं। अरुणः। रुहत्। गमत्। इंद्रं। वृषा। सुतः। ध्रुवे। सदसि। सीदति। नु। नः
। रयिं। महां। इंदो इति। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः। आ। पवस्व। सहस्रिणं। वि
श्वा। सोम। पवमान। द्युम्नानि। इंदो इति। आ। भर। विदाः। सहस्रिणीः। इषः।
सः। नः। पुनानः। आ। भर। रयिं। स्तोत्रे। सुऽवीर्यं। जरितुः। वर्धय। गिरः। पुना
नः। इंदो इति। आ। भर। सोम। द्विऽबर्हसं। रयिं। वृषन्। इंदो इति। नः। उक्थ्यं।
। ३० प्र। अयं। गावः। न। भूर्णयः। त्वेषाः। अयासः। अक्रमुः। घ्नंतः। कृष्णां। अप।
त्वचं। सुवितस्य। मनामहे। अति। सेतुं। दुःऽआव्यं। सह्वांसः। दस्युं। अव्रतं।

१०९

शृण्वे। वृष्टेःऽइव। स्वनः। पवमानस्य। शुष्मिणः। चरंति। विऽद्युतः। दिवि। आ।
पवस्व। महीं। इषं। गोऽमत्। इंदो इति। हिरण्यऽवत्। अश्वऽवत्। वाजऽवत्।
सुतः। सः। पवस्व। विऽचर्षणे। आ। मही इति। रोदसी इति। पृण। उषाः। सूर्यः।
न। रश्मिऽभिः। परि। नः। शर्मऽयंत्या। धारया। सोम। विश्वतः। सर। रसाऽइव।
विष्टपं ॥ ३१ ॥ जनयन्। रोचना। दिवः। जनयन्। अप्ऽसु। सूर्यं। वसानः।
गाः। अपः। हरिः। एषः। प्रत्नेन। मन्मना। देवः। देवेभ्यः। परि। धारया। पवते।
सुतः। ववृधानाय। तूर्वये। पवंते। वाजऽसातये। सोमाः। सहस्रऽपाजसः।
दुहानः। प्रत्नं। इत्। पयः। पवित्रे। परि। सिच्यते। क्रंदन्। देवान्। अजीजनत्।
अभि। विश्वानि। वार्या। अभि। देवान्। ऋतऽवृधः। सोमः। पुनानः। अर्षति। गोऽ

प॰ष॰८ मंत्। नः। सोम। वीरऽवत्। अश्वऽवत्। वाजऽवत्। सुतः। पवस्व। बृहतीः। इषः॥ ३२॥ यः। अत्यःऽइव। मृज्यते। गोभिः। मदाय। हर्यतः। तं। गीःऽभिः। वासयामसि। तं। नः। विश्वाः। अवस्युवः। गिरः। शुंभंति। पूर्वऽथा। इंदुं। इंद्राय। पीतये। पुनानः। याति। हर्यतः। सोमः। गीःऽभिः। परिऽकृतः। विप्रस्य। मेध्यऽ अतिथेः। पवमान। विदाः। रयिं। अस्मभ्यं। सोम। सुऽश्रियं। इंदो इति। सहस्रऽवर्चसं। इंदुः। अत्यः। न। वाजऽसृत्। कनिक्रंति। पवित्रे। आ। यत्। अक्षाः। अति। देवऽयुः। पवस्व। वाजऽसातये। विप्रस्य। गृणतः। वृधे। सोम। रास्व। सुऽवीर्यं॥ ३३॥ इति षष्ठाष्टके अष्टमोध्यायः॥ संवत् १८५१ मा॰शु॰२गु॰

११०

११०

॥श्रीगणेशायनमः॥ ॥हरिः ओम्॥ ॥प्र।नः।इंदो।इति।महे।तने।ऊर्मिं।न।बिभ्रत्।अर्षसि।अभि।देवान्।अयास्यः।मती।जुष्टः।धिया।हितः।सोमः।हिन्वे।परावति।विप्रस्य।धारया।कविः।अयं।देवेषु।जागृविः।सुतः।एति।पवित्रे।आ।सोमः।याति।विऽचर्षणिः।सः।नः।पवस्व।वाजऽयुः।चक्राणः।चारुं।अध्वरं।बर्हिष्मान्।आ।विवासति।सः।नः।भगाय।वायवे।विप्रऽवीरः।सदाऽवृधः।सोमः।देवेषु।आ।यमत्।सः।नः।अद्य।वसुत्तये।क्रतुऽवित्।गातुवित्ऽतमः।वाजं।जेषि।श्रवः।बृहत्। १ सः।पवस्व।मदाय।कं।नृऽचक्षाः।देवऽवीतये।इंदो।इति।इंद्राय।पीतये।सः।नः।अर्ष।अभि।दूत्यं।त्वां।इंद्राय।तोशसे।देवान्।सखिऽभ्यः।आ।वरं।उत।त्वां।अरुणं।वयं।गोभिः।अञ्ज्मः।मदाय।कं।

१

वि। नः। राये। दुरः। वृधि। अति। ऊं इति। पवित्रं। अक्रमीत्। वाजी। धुरं। न। यामनि।
इंदुः। देवेषु। पत्यते। सं। ईमिति। सखायः। अस्वरन्। वने। क्रीळंतं। अतिऽअविं। इं
दुं। नावाः। अनूषत। तया। पवस्व। धारया। यया। पीतः। विऽचक्षसे। इंदो इति। स्तो
त्रे। सुऽवीर्यं। २ असृग्रन्। देवऽवीतये। अत्यासः। कृत्व्याःऽइव। क्षरंतः। पर्वतऽ
वृधः। परिऽकृतासः। इंदवः। योषाऽइव। पित्र्यऽवती। वायुं। सोमाः। असृक्षत।
एते। सोमासः। इंदवः। प्रयस्वंतः। चमू इति। सुताः। इंद्रं। वर्द्धंति। कर्मऽभिः। आ
धावत। सुऽहस्त्यः। शुक्रा। गृभ्णीत। मंथिना। गोभिः। श्रीणीत। मत्सरं। सः। प
वस्व। धनंऽजय। प्रऽयंता। राधसः। महः। अस्मभ्यं। सोम। गातुऽवित्। एतं। मृ
जंति। मर्ज्यं। पवमानं। दश। क्षिपः। इंद्राय। मत्सरं। मदं। ३ अया। सोमः। सुऽ

प·स·१
२

कृत्वया । महः । चित् । अभि । अवर्द्धत । मंदानः । उत् । वृषऽयते । कृतानि । इत् । अस्य
। कर्त्वा । चेतंते । दस्युऽतर्हणा । ऋणा । च । धृष्णुः । च यते । आ । तु । सोमः । इंद्रियः । र
सः । वज्रः । सहस्रऽसाः । भुवत् । उक्थं । यत् । अस्य । जायते । स्वयं । कविः । विऽधर्त
रि । विप्राय । रत्नं । इच्छति । यदि । मर्मृज्यते । धियः । सिसासतुः । रयीणां । वाजेषु ।
अर्वतांऽइव । भरेषु । जिग्युषां । असि । ४ तां । त्वा । नृम्णानि । बिभ्रतं । सधऽस्थे
षु । महः । दिवः । चारुं । सुऽकृत्यया । ईमहे । संवृक्तऽधृष्णुं । उक्थ्यं । महाऽमहि व्रतं ।
मदं । नृतं । पुरः । रुरुक्षणिं । अतः । त्वा । रयिं । अभि । जोशीनं । सुक्रतो इति सुऽक्र
तो । दिवः । सुऽपर्णः । अव्यथिः । भरत् । विश्वस्मै । इत् । स्वः । दृशे । साधारणं । रजः
ऽतुरं । गोपां । ऋतस्य । विः । भरत् । अध । हिन्वानः । इंद्रियं । ज्यायः । महिऽत्वं ।

२

आ। नन्नो। अभिष्टिऽकृत्। विऽचर्षणिः। ५ पवस्व। वृष्टिं। आ। सु। नः। अपां। ऊर्मिं। दिवः। परि। अयक्ष्माः। बृहतीः। इषः। तया। पवस्व। धारया। यया। गावः। इह। आऽगमन्। जन्यासः। उप। नः। गृहं। घृतं। पवस्व। धारया। यज्ञेषु। देवऽवीतमः। अस्मभ्यं। वृष्टिं। आ। पव। सः। नः। ऊर्जे। वि। अव्ययं। पवित्रं। धाव। धारया। देवासः। शृणवन्। हि। कं। पवमानः। असि। स्यदत्। रक्षांसि। अपऽजंघनत्। प्रत्नऽवत्। रोचयन्। रुचः। ६ उत्। ते। शुष्मासः। ईरते। सिंधोः। ऊर्मेःऽइव। स्वनः। वाणस्य। चोदय। पविं। प्रऽसवे। ते। उत्। ईरते। तिस्रः। वाचः। मखस्युवः। यत्। अव्ये। एषि। सानवि। अव्येः। वारे। परि। प्रियं। हरिं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। पवमानं। मधुऽश्चुतं। सः। पवस्व। मदिन्ऽतम। गोभिः। अंजानः। अक्तुऽभिः। इंदो

आ।

प॰स॰१

३

इति । इंद्राय । पीतये । ७ अध्वर्यो इति । अद्रिऽभिः । सुतं । सोमं । पवित्रे । आ । सृज । पुनीहि । इंद्राय । पातवे । दिवः । पीयूषं । उत्ऽतमं । सोमं । इंद्राय । वज्रिणे । सुनोत । मधुमत्ऽतमं । तव । त्ये । इंदो इति । अंधसः । देवाः । मधोः । वि । अश्नते । पवमानस्य । मरुतः । त्वां । हि । सोम । वर्द्धयन् । सुतः । मदाय । भूर्णये । वृषन् । स्तोतारं । ऊतये । अभि । अर्ष । विऽचक्षण । पवित्रं । धारया । सुतः । अभि । वाजं । उत । श्रवः । ८ परि । द्युक्षः । सनत्ऽरयिः । भरत् । वाजं । नः । अंधसा । सुवानः । अर्ष । पवित्रे । आ । तव । प्रत्नेभिः । अध्वऽभिः । अव्यः । वारे । परि । प्रियः । सहस्रऽधारः । यातु । तना । चरुः । नायः । तं । ईंखय । इंदो इति । न । दानं । ईंखय । वधैः । वधस्नो इति वधऽस्नो । ईंखय । नि । शुष्मं । इंदो इति । एषां । पुरुऽहूत । जनानां ।

३

यः। अस्मान्। आऽदिदेशति। तं। नः। इंदो इति। ऊतिऽभिः। सहस्रं। वा। शुचीनां।
। पवस्व। मंहयत्ऽरयिः॥ ९ उत। त्ये। शुष्मासः। अस्थुः। रक्षः। भिंदंतः। अद्रिऽ
वः। नुदस्व। याः। परिऽस्पृधः। अया। निःऽजघ्निः। ओजसा। रथऽसंगे। धने। हिते।
स्तवै। अबिभ्युषा। हृदा। अस्य। व्रतानि। न। आऽधृषे। पवमानस्य। दुःऽध्या। रुजा।
यः। त्वा। पृतन्यति। तं। हिन्वंति। मदऽच्युतं। हरिं। नदीषु। वाजिनं। इंदुं। इंद्राय। म
त्सरं। १० अस्य। प्रत्नां। अनु। द्युतं। शुक्रं। दुदुह्रे। अह्रयः। पयः। सहस्रऽसां। ऋ
षिं। अयं। सूर्यःऽइव। उपऽदृक्। अयं। सरांसि। धावति। सप्त। प्रऽवतः। आ। दिवं।
अयं। विश्वानि। तिष्ठति। पुनानः। भुवना। उपरि। सोमः। देवः। न। सूर्यः॥ परि। नः। दे
वऽवीतये। वाजान्। अर्षसि। गोऽमतः। पुनानः। इंदो इति। इंद्रऽयुः॥ ११ पवऽ

प॰ स॰ १

४

यवं। नः। अंधसा। पुष्टंऽपुष्टं। परि। स्रव। सोम। विश्वा। च। सौभगा। इंदोइति। यथा।
तव। स्तवः। यथा। ते। जातं। अंधसः। नि। बर्हिषि। प्रिये। सदः। उत। नः। गोऽवित्। अ
श्वऽवित्। पवस्व। सोम। अंधसा। मक्षुऽतमेभिः। अहऽभिः। यः। जिनाति। न। जी
यते। हंति। शत्रुं। अभिऽइत्य। सः। पवस्व। सहस्रऽजित्। ॥१२॥ परि। सोमः। ऋ
तं। बृहत्। आशुः। पवित्रे। अर्षति। विऽघ्नन्। रक्षांसि। देवऽयुः। यत्। सोमः।
वाजं। अर्षति। शता। धाराः। अपस्युवः। इंद्रस्य। सख्यं। आऽविशन्। अभि। त्वा।
योषणः। दश। जारं। न। कन्या। अनूषत। मृज्यसे। सोम। सातये। त्वं। इंद्राय। वि
ष्णवे। स्वादुः। इंदो इति। परि। स्रव। नॄन्। स्तोतॄन्। पाहि। अंहसः॥ १३ प्र। ते। धा
राः। असश्चतः। दिवः। न। यंति। वृष्टयः। अच्छ। वाजं। सहस्रिणं। अभि। प्रियाणि।

४

प॰स॰१
५

इंदो इति। विश्वान्। अभि। द्युतः। असि। १८ प्र। गायत्रेण। गायत। पवमानं। विऽचर्षणिं। इंदुं। सहस्रऽचक्षसं। तं। त्वा। सहस्रऽचक्षसं। अथो इति। सहस्रऽभर्णसं। अति। वारां। अपाविषुः। अति। वारान्। पवमानः। असिस्यदत्। कुलशान्। अभि। धावति। इंद्रस्य। हार्दि। आऽविशन्। इंद्रस्य। सोम। राधसे। शं। पवस्व। विऽचर्षणे। प्रजाऽवत्। रेतः। आ। भर। १९ ॥१॥ ॥ अनुवाकः॥ ॥ वीती। परि। स्रव। यः। ते। इंदो इति। मदेषु। आ। अवऽअहन्। नवतीः। नव। पुरः। सद्यः। इत्थाऽधिये। दिवःऽदासाय। शंबरं। अध। त्यं। तुर्वशं। यदुं। परि। नः। अश्व्यं। अश्वऽवित्। गोऽमत्। इंदो इति। हिरण्यऽवत्। क्षर। सहस्रिणीः। इषः। पवमानस्य। ते। वयं। पवित्रं। अभिऽउंदतः। सखिऽत्वं। आ। वृणीमहे। ये। ते। पवित्रं। ऊर्मयः। अभिऽक्ष

अया। ५

५

काव्या॥ विश्वा॥ चक्षाणः। अर्षति। हरिः। तुंजानः। आयुधा॥ सः। मर्मजानः। आ
युऽभिः। इभः। राजाऽइव। सुऽव्रतः। श्येनः। न। वंसु। सीदति। सः। नः। विश्वा। दि
वः। वसु। उतो इति। पृथिव्याः। अधि। पुनानः। इंदो इति। आ। भर। १४ [४] तरत्।
सः। मंदी। धावति। धारा। सुतस्य। अंधसः।० उस्रा। वेद। वसूनां। मर्तस्य। देवी
। अवसः।० ध्वस्रयोः। पुरुऽसंत्योः। आ। सहस्राणि। दद्महे।० आ। ययोः। त्रिंश
तं। तना। सहस्राणि। च। दद्महे।० [४] १५ पवस्व। गोऽजित्। अश्वऽजित्। सो (विश्वऽजित्।)
म। रुण्यऽजित्। प्रजाऽवत्। रत्नं। आ। भर। पवस्व। अत्ऽभ्यः। अदाभ्यः। पव
स्व। ओषधीभ्यः। पवस्व। धिषणाभ्यः। त्वं। सोम। पवमानः। विश्वानि। दुःऽइता।
तर। कविः। सीद। नि। बर्हिषि। पवमान। स्वः। विदः। जायमानः। अभवः। महान्।

रंति। धारया। तेभिः। नः। सोम। मृळय। १८ सः। नः। पुनानः। आ। भर। रयिं। वी
रऽवतीं। इषं। ईशानः। सोम। विश्वतः। एतं। ऊं इति। त्यं। दश। क्षिपः। मृजंति।
सिंधुऽमातरं। सं। आदित्येभिः। अख्यत। सं। इंद्रेण। उत। वायुना। सुतः। एति
। पवित्रे। आ। सं। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। सः। नः। भगाय। वायवे। पूष्णे। पवस्व।
मधुऽमान्। चारुः। मित्रे। वरुणे। च। उच्चा। ते। जातं। अंधसः। दिवि। सत्। भू
मिः। आ। ददे। उग्रं। शर्म। महि। श्रवः। १९ एना। विश्वानि। अर्यः। आ। द्युम्ना
नि। मानुषाणां। सिसासंतः। वनामहे। सः। नः। इंद्राय। यज्यवे। वरुणाय। मरु
त्ऽभ्यः। वरिवःऽवित्। परि। स्रव। उपो इति। सु। जातं। अपःऽतुरं। गोभिः। भंगं।
परिऽकृतं। इंदुं। देवाः। अयासिषुः। तं। इत्। वर्द्धंतु। नः। गिरः। वत्सं। सं। शिश्वरीःऽ

प॰स॰१ इवा। यः। इंद्रस्य। हृदंऽसनिः। अर्वा। नः। सोम। शं। गवे। धुक्षस्व। पिप्युषीं। इषं। वर्द्धी।
६ समुद्रं। उक्थ्यं। २० पवमानः। अजीजनत्। दिवः। चित्रं। न। तन्यतुं। ज्योतिः। वैश्वा
नरं। बृहत्। पवमानस्य। ते। रसः। मदः। राजन्। अदुच्छुनः। वि। वारं। अव्यं। अर्ष
ति। पवमान। रसः। तव। दक्षः। वि। राजति। द्युऽमान्। ज्योतिः। विश्वं। स्वः। दृशे।
यः। ते। मदः। वरेण्यः। तेन। पवस्व। अंधसा। देवऽअवीः। अघशंसऽहा। जघ्निः
। वृत्रं। अमित्रियं। सस्निः। वाजं। दिवेऽदिवे। गोऽसाः। ऊं इति। अश्वऽसाः। असि।
। २१ संऽमिश्लः। अरुषः। भव। सुऽउपस्थाभिः। न। धेनुऽभिः। सीदन्। श्येनः। न। यो
निं। आ। सः। पवस्व। यः। आविथ। इंद्रं। वृत्राय। हंतवे। वव्रिऽवांसं। महीः। अपः। सुऽ
वीरासः। वयं। धना। जयेम। सोम। मीढ्वः। पुनानः। वर्द्ध। नः। गिरः। त्वाऽऊतासः।

६

तव। अवसा।। स्याम। वन्वंतः। आऽमुरः।। सोम। व्रतेषु। जागृहि। अपऽघ्नन्। पव
ते। मृधः। अप। सोमः। अराव्णः। गच्छन्। इंद्रस्य। निःऽकृतं। २२ महः। नः। रा
यः। आ। भर। पवमान। जहि। मृधः। रास्व। इंदो इति। वीरऽवत्। यशः।। न। त्वा। श
तं। चन। ह्रुतः। राधः। दित्संतं। आ।। मिनंन्। यत्। पुनानः। मखस्यसे। पवस्व। इंदो इ
ति। वृषा।। सुतः। कृधि। नः। यशसः। जने।। विश्वाः। अप। द्विषः। जहि। अस्य। ते। स
ख्ये। वयं। तव। इंदो इति। द्युम्ने। उत्ऽतमे। ससह्याम। पृतन्यतः।। या। ते। भीमानि।
आयुधा।। तिग्मानि। संति। धूर्वणे। रक्ष। समस्य। नः। निदः।। २३ एते। असृग्रं।
इंदवः।। तिरः। पवित्रं। आशवः।। विश्वानि। अभि। सौभगा।। विऽघ्नंतः। दुःऽइता।
पुरु। सुऽगा।। तोकाय। वाजिनः। तना। कृण्वंतः। अर्वते। कृण्वंतः। वरिवः। गवे।

प॰स॰१
७

अभि। अर्षंति। सुऽस्तुतिं। इळां। अस्मभ्यं। संऽयतं। असावि। अंशुः। मदाय। अप्ऽसु। दक्षः। गिरिऽस्थाः। श्येनः। न। योनिं। आ। असदत्। शुभ्रं। अंधः। देवऽवीतं। अप्ऽसु। धूतः। नृऽभिः। सुतः। स्वदंति। गावः। पयःऽभिः। २४ आत्। ईं। अश्वं। न। होतारः। अशूशुभन्। अमृताय। मध्वः। रसं। सधऽमादे। याः। ते। धाराः। मधुऽश्चुतः। असृग्रं। इंदो इति। ऊतये। ताभिः। पवित्रं। आ। असदः। सः। अर्ष। इंद्राय। पीतये। तिरः। रोमाणि। अव्यया। सीदन्। योना। वनेषु। आ। त्वं। इंदो इति। परि। स्रव। स्वादिष्ठः। अंगिरःऽभ्यः। वरिवःऽवित्। घृतं। पयः। अयं। विऽचर्षणिः। हितः। पवमानः। सः। चेतति। हिन्वानः। आप्यं। बृहत्। २५ एषः। वृषा। वृषऽव्रतः। पवमानः। अशस्तिऽहा। करत्। वसूनि। दाशुषे। आ। पवस्व।

७

सहस्रिणं। रयिं। गोऽमंतं। अश्विनं। पुरुऽचंद्रं। पुरुऽस्पृहं। एषः। स्यः। परि।
सिच्यते। मर्मृज्यमानः। आयुऽभिः। उरुऽगायः। कविऽक्रतुः। सहस्रऽऊतिः। नृ
तऽमघः। विऽमानः। रजसः। कविः। इंद्राय। पवते। मदः। गिरा। जातः। इह। स्तु
तः। इंदुः। इंद्राय। धीयते। विः। योना। वसतौऽइव। २६ पवमानः। स्तुतः। नृऽ
भिः। सोमः। वाजंऽइव। असरत्। चमूषु। शाक्मना। आऽसदं। तं। त्रिऽपृष्ठे। त्रिऽ
वंधुरे। रथे। युंजंति। यातवे। ऋषीणां। सप्त। धीतिऽभिः। तं। सोतारः। धनऽस्पृतं
। आशुं। वाजाय। यातवे। हरिं। हिनोत। वाजिनं। आऽविशन्। कलशं। स्तुतः।
विश्वाः। अर्षन्। अभि। श्रियः। शूरः। न। गोषु। तिष्ठति। आ। ते। इंदो इति। मदाय।
कं। पयः। दुहंति। आयवः। देवाः। देवेभ्यः। मधु। २७ आ। नः। सोम। पवित्रे। आ।

प॰स॰१
८

सृजत। मधुमत्ऽतमं। देवेभ्यः। देवश्रुत्ऽतमं। एते। सोमाः। असृक्षत। गृणानाः।
श्रवसे। महे। मदिन्ऽतमस्य। धारया। अभि। गव्यानि। वीतये। नृम्णा। पुनानः।
अर्षसि। सनत्ऽवाजः। परि। स्रव। उत। नः। गोऽमतीः। इषः। विश्वाः। अर्ष। परिऽ
स्तुभः। गृणानः। जमत्ऽअग्निना। पवस्व। वाचः। अग्रियः। सोम। चित्राभिः।
ऊतिऽभिः। अभि। विश्वानि। काव्या। २८ त्वं। समुद्रियाः। अपः। अग्रियः। वाचः।
ईरयन्। पवस्व। विश्वंऽएजय। तुभ्य। इमा। भुवना। कवे। महिम्ने। सोम। तस्थि
रे। तुभ्यं। अर्षन्ति। सिंधवः। प्र। ते। दिवः। न। वृष्टयः। धाराः। यंति। असश्चतः।
अभि। शुभ्रां। उपऽस्तिरं। इंद्राय। इंदुं। पुनीतन। उग्रं। दक्षाय। साधनं। ईशानं।
वीतिऽराधसं। पवमानः। ऋतः। कविः। सोमः। पवित्रं। आ। असदत्। दधत्।

८

स्तो त्रे।सुऽवीर्यं। २९ आ।पवस्व।सहस्त्रिणं।रयिं।सोम।सुऽवीर्यं।अस्मे इति।
श्रवांसि।धारय।इषं।ऊर्जं।च।पिन्वसे।इंद्राय।मत्सरिन्।तमः।चमूषु।आ।नि
।सीदसि।सुतः।इंद्राय।विष्णवे।सोमः।कलशे।अक्षरत्।मधुऽमान्।अस्तु।
वायवे।एते।असृग्रं।आशवः।अति।ह्वरांसि।बभ्रवः।सोमाः।ऋतस्य।धारया
।इंद्रं।वर्द्धंतः।अपःऽतुरः।कृण्वंतः।विश्वं।आर्यं।अपऽघ्नंतः।अराव्णः। ३० सुताः
।अनु।स्वं।आ।रजः।अभि।अर्षंति।बभ्रवः।इंद्रं।गच्छंतः।इंदवः।अया।पवस्व।धा
रया।यया।सूर्यं।अरोचयः।हिन्वानः।मानुषीः।अपः।अयुक्त।सूरः।एतशं।
पवमानः।मनौ।अधि।अंतरिक्षेण।यातवे।उत।त्याः।हरितः।दश।सूरः।अ
युक्त।यातवे।इंदुः।इंद्रः।इति।ब्रुवन्।परि।इतः।वायवे।सुतं।गिरः।इंद्राय।

प॰स॰१ मत्सरं। अव्यः। वारेषु। सिंचत। ३१ पवमान। विदाः। रयिं। अस्मभ्यं। सोम। दुस्त
९ रं। यः। दुःऽनशः। वनुष्यता। अभि। अर्ष। सहस्रिणं। रयिं। गोऽमंतं। अश्विनं। अ
भि। वाजं। उत। श्रवः। सोमः। देवः। न। सूर्यः। अद्रिऽभिः। पवते। सुतः। दधानः। क
लशे। रसं। एते। धामानि। आर्या। शुक्राः। ऋतस्य। धारया। वाजं। गोऽमंतं। अ
क्षरन्। सुताः। इंद्राय। वज्रिणे। सोमासः। दधिऽआशिरः। पवित्रं। अति। अ
क्षरन्। ३२ प्र। सोम। मधुमत्ऽतमः। राये। अर्ष। पवित्रे। आ। मदः। यः। देवऽ
वीतमः। तं। ईमिति। मृजंति। आयवः। हरिं। नदीषु। वाजिनं। इंदुं। इंद्राय। म
त्सरं। आ। पवस्व। हिरण्यऽवत्। अश्वऽवत्। सोम। वीरऽवत्। वाजं। गोऽमं
तं। आ। भर। परि। वाजे। न। वाजऽयुं। अव्यः। वारेषु। सिंचत। इंद्राय। मधुम ९

तऽतमं। कविं। मृजंति। मर्त्यं। धीभिः। विप्राः। अवस्यवः। वृषा। कनिक्रत्।
अर्षति। ३३ वृषणं। धीभिः। अप्ऽतुरं। सोमं। ऋतस्य। धारया। मती। विप्राः।
सं। अस्वरन्। पवस्व। देव। आयुषक्। इंद्रं। गच्छतु। ते। मदः। वायुं। आ। रोह। ध
र्मणा। पवमान। नि। तोशसे। रयिं। सोम। श्रवाय्यं। प्रियः। समुद्रं। आ। विश। अ
पऽघ्नन्। पवसे। मृधः। क्रतुऽवित्। सोम। मत्सरः। नुदस्व। अदेवऽयुं। जनं। पव
मानाः। असृक्षत। सोमाः। शुक्रासः। इंदवः। अभि। विश्वानि। काव्या ३४ प
वमानासः। आशवः। शुभ्राः। असृग्रं। इंदवः। घ्नंतः। विश्वाः। अप। द्विषः। पव
मानाः। दिवः। परि। अंतरिक्षात्। असृक्षत। पृथिव्याः। अधि। सानवि। पुना
नः। सोम। धारया। इंदो इति। विश्वाः। अप। स्रिधः। जहि। रक्षांसि। सुक्रतो इति।

प॰स॰१

१०

तिस्क ऽ कृतो। अप ऽ घ्नन्। सोम। रक्षसः। अभि। अर्ष। कनिक्रदत्। द्यु ऽ मंतं। शुष्मं
।उत् ऽ तमं। अस्मे इति। वसूनि। धारय। सोम। दिव्यानि। पार्थिवा। इंदो इति। वि
श्वानि। वार्या। ३५ वृषा। सोम। द्यु ऽ मान्। असि। वृषा। देव। वृष ऽ व्रतः। वृषा। ध
र्माणि। दधिषे। वृष्णः। ते। वृष्ण्यं। शवः। वृषा। वनं। वृषा। मदः। सत्यं। वृषन्। वृषा।
इत्। असि। अश्वः। न। चक्रदः। वृषा। सं। गाः। इंदो इति। सं। अर्वतः। वि। नः।
राये। दुरः। वृधि। असृक्षत। प्र। वाजिनः। गव्या। सोमासः। अश्व ऽ या। शुक्रा
सः। वीर ऽ या। आशवः। शुंभमानाः। ऋतयु ऽ भिः। मृज्यमानाः। गभस्त्योः। पवं
ते। वारे। अव्यये। ३६ ते। विश्वा। दाशुषे। वसु। सोमाः। दिव्यानि। पार्थिवा।
पवंतां। आ। अंतरिक्ष्या। पवमानस्य। विश्व ऽ वित्। प्र। ते। सर्गाः। असृक्ष

१०

तु। सूर्यस्यऽइव। न। रश्मयः। केतुं। कृण्वन्। दिवः। परि। विश्वा। रूपा। अभि। अर्षसि। समुद्रः। सोम। पिन्वसे। हिन्वानः। वाचं। इष्यसि। पवमान। विऽधर्मणि। अक्रान्। देवः। न। सूर्यः। इंदुः। पविष्ट। चेतनः। प्रियः। कवीनां। मती। सृजत्। अश्वं। रथीःऽइव। ३० ऊर्मिः। यः। ते। पवित्रे। आ। देवऽअवीः। परिऽअक्षरत्। सीदन्। ऋतस्य। योनिं। आ। सः। नः। अर्ष। पवित्रे। आ। मदः। यः। देवऽवीतमः। इंदो इति। इंद्राय। पीतये। इषे। पवस्व। धारया। मृज्यमानः। मनीषिऽभिः। इंदो इति। रुचा। अभि। गाः। इहि। पुनानः। वरिवः। कृधि। ऊर्जं। जनाय। गिर्वणः। हरे। सृजानः। आऽशिरं। पुनानः। देवऽवीतये। इंद्रस्य। याहि। निःऽकृतं। द्युतानः। वाजिऽभिः। यतः। ३१ प्रऽहिन्वानासः। इंदवः। अछ। समुद्रं। आशवः। धि

या। जूताः। असृक्षत। मर्मृजानासः। आयवः। वृथा। समुद्रं। इंदवः। अग्म
न्। ऋतस्य। योनिं। आ। परि। नः। याहि। अस्मऽयुः। विश्वा। वसूनि। ओज
सा। पाहि। नः। शर्म। वीरऽवत्। मिमोति। वह्निः। एतशः। पदं। युजानः। ऋक्व
ऽभिः। प्र। यत्। समुद्रे। आऽहितः। आ। यत्। योनिं। हिरण्ययं। आशुः। ऋ
तस्य। सीदति। जहाति। अप्रऽचेतसः। ३० अभि। वेनाः। अनूषत। इय
क्षंति। प्रऽचेतसः। मज्जंति। अविऽचेतसः। इंद्राय। इंदो इति। मरुत्वते। पव
स्व। मधुमत्ऽतमः। ऋतस्य। योनिं। आऽसदं। तं। त्वा। विप्राः। वचःऽविदः।
परि। कृण्वंति। वेधसः। सं। त्वा। मृजंति। आयवः। रसं। ते। मित्रः। अर्यमा।
पिबंति। वरुणः। कवे। पवमानस्य। मरुतः। त्वं। सोम। विपःऽचितं। पुनानः।

वाचं। इष्यसि। इंदो इति। सहस्र ऽ भर्णसं। ४० उतो इति। सहस्र ऽ भर्णसं। वा
चं। सोम। मखस्युवं। पुनानः। इंदो इति। आ। भर। पुनानः। इंदो इति। एषां। पुरु
ऽ हूत। जनानां। प्रियः। समुद्रं। आ। विश। द्विद्युतत्या। रुचा। परि ऽ स्तोभंत्या
। कृपा। सोमाः। शुक्राः। गो ऽ आशिरः। हिन्वानः। हेतृ ऽ भिः। यतः। आ। वाजं।
वाजी। अक्रमीत्। सीदंतः। वनुषः। यथा। ऋधक्। सोम। स्वस्तये। सं ऽ जग्मा
नः। दिवः। कविः। पवस्व। सूर्यः। दृशे। ४१ ३० ॥इतिसप्तमप्रपाठकेप्रथमोध्यायः॥
ओम्॥ ॥हिन्वंति। सूरं। उस्रयः। स्वसारः। जामयः। पतिं। महां। इंदुं। महीयुवः।
पवमान। रुचा ऽ रुचा। देवः। देवेभ्यः। परि। विश्वा। वसूनि। आ। विश। आ। प
वमान। सु ऽ स्तुतिं। वृष्टिं। देवेभ्यः। दुवः। इषे। पवस्व। सं ऽ यतं। वृषा। हि। अ

क्षि। भानुना। द्युऽमंतं। त्वा। हवामहे। पवमान। स्वाऽआध्यः। आ। पवस्व। सुऽवी
र्यं। मंदमानः। स्वऽआयुध। इहो इति। सु। इंदो इति। आ। गहि। १ यत्। अत्ऽ
भिः। परिऽसिच्यसे। मृज्यमानः। गभस्त्योः। द्रुणा। सधऽस्थं। अश्नुषे। प्रासो
माय। व्यनवऽवत्। पवमानो। गायते। महे। सहस्रऽचक्षसे। यस्य। वर्णं। म
धुऽश्चुतं। हरिं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। इंदुं। इंद्राय। पीतये। तस्य। ते। वाजि
नः। वयं। विश्वा। धनानि। जिग्युषः। सखिऽत्वं। आ। वृणीमहे। वृषा। पवस्व।
धारया। मरुत्वते। च। मत्सरः। विश्वा। दधानः। ओजसा। २ तं। त्वा। धर्तारं।
ओण्योः। पवमान। स्वःऽदृशं। हिन्वे। वाजेषु। वाजिनं। अया। चित्तः। विपा। अ
नया। हरिः। पवस्व। धारया। युजं। वाजेषु। चोदय। आ। नः। इंदो इति। महीं।

इषं। पवस्व। विश्वऽचंद्राः। इतः। अस्मभ्यं। सोम। गातुऽवित्। आ। कलशाः। अनू
षत। इंदोइति। धाराभिः। ओजसा। आ। इंद्रस्य। पीतये। विश्वा। यस्य। ते। म
धे। रसं। तीव्रं। दुहंति। अद्रिऽभिः। सः। पवस्व। अभिमातिऽहा। ३ राजा। मे
धाभिः। ईयते। पवमानः। मनौ। अधि। अंतरिक्षेण। यातवे। आ। नः। इंदोइ
ति। शतऽग्विनं। गवां। पोषं। सुऽअश्व्यं। वह। भगत्तिं। ऊतये। आ। नः। सोम
। सहः। जुवः। रूपं। न। वर्चसे। भर। सुस्वानः। देवऽवीतये। अर्ष। सोम। द्यु
मत्ऽतमः। अभि। द्रोणानि। रोरुवत्। सीदन्। श्येनः। न। योनिं। आ। अ
प्साः। इंद्राय। वायवे। वरुणाय। मरुत्ऽभ्यः। सोमः। अर्षति। विष्णवे। ४ इषं।
तोकाय। नः। दधत्। अस्मभ्यं। सोम। विश्वतः। आ। पवस्व। सहस्रिणं। ०। ये।

प॰स॰२
१३

वा। अदः। शर्यणाऽवति। ये। आर्जीकेषु। कृत्वऽसु। ये। मध्ये। पस्त्यानां। ये। वा
।जनेषु। पंचऽसु। ते। नः। वृष्टिं। दिवः। परि। पवंतां। आ। सुऽवीर्यं। सुवानाः। दे
वासः। इंदवः। पवते। हर्यतः। हरिः। गृणानः। जमत्ऽअग्निना। हिन्वानः। गोः।
अधि। त्वचि। ५ प्र। शुक्रासः। वयःऽजुवः। हिन्वानासः। न। सप्तयः। श्रीणानाः
।अप्ऽसु। मृंजत। तं। त्वा। सुतेषु। आऽभुवः। हिन्विरे। देवऽतातये। सः। पवस्व।
अनया। रुचा। आ। ते। दक्षं। मयःऽभुवं। वह्निं। अद्य। वृणीमहे। पांतं। आ। पु
रुऽस्पृहं। आ। मंद्रं। आ। वरेण्यं। आ। विप्रं। आ। मनीषिणं। ०। आ। रयिं। आ।
सुऽचेतुनं। आ। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। तनूषु। आ। ०। ६ पवस्व। विश्वऽचर्ष
णे। अभि। विश्वानि। काव्या। सखा। सखिऽभ्यः। ईड्यः। ताभ्यां। विश्वस्य। रा

१२

जसि।येइति।पवमान।धामनीइति।प्रतीचीइति।सोम।तस्थुः।परि।धामा
नि।यानि।ते।त्वं।सोम।असि।विश्वतः।पवमान।ऋतुऽभिः।कवे।पवस्व।जन
यन्।इषः।अभि।विश्वानि।वार्या।सखा।सखिऽभ्यः।ऊतये।तव।शुक्रासः।अ
र्चयः।दिवः।पृष्ठे।वि।तन्वते।पवित्रं।सोम।धामऽभिः। ७ तव।इमे।सप्त।सिंध
वः।प्रऽशिषं।सोम।सिस्रते।तुभ्यं।धावंति।धेनवः।प्र।सोम।याहि।धारया।सु
तः।इंद्राय।मत्सरः।दधानः।अक्षिति।श्रवः।सं।ऊंइति।त्वा।धीभिः।अस्वर
न्।हिन्वतीः।सप्त।जामयः।विप्रं।आजा।विवस्वतः।मृजंति।त्वा।सं।अग्रुवः।अ
व्ये।जीरौ।अधि।स्वनि।रेभः।यत्।अज्यसे।वने।पवमानस्य।ते।कवे।वाजि
न्।सर्गाः।असृक्षत।अर्वतः।न।श्रवस्यवः। ८ अच्छ।कोशं।मधुऽश्चुतं।असृ

ग्रं। वारे। अव्यये। अवावशंत। धीतयः। अच्छ। समुद्रं। इंदवः। अस्तं। गावः। न। धे
नवः। अग्मन्। ऋतस्य। योनिं। आ। प्र। नः। इंदो। इति। महे। रणे। आपः। अर्षति।
सिंधवः। यत्। गोभिः। वासयिष्यसे। अस्य। ते। सख्ये। वयं। इयक्षंतः। त्वा। ऽउ
तयः। इंदो। इति। सखि। ऽत्वं। उश्मसि। आ। पवस्व। गो। ऽइष्टये। महे। सोम। नृ। ऽच
क्षसे। आ। इंद्रस्य। जठरे। विश। २ महान्। असि। सोम। ज्येष्ठः। उग्राणां। इं
दो। इति। ओजिष्ठः। युध्वा। सन्। शश्वत्। जिगेथ। यः। उग्रेभ्यः। चित्। ओजीयान्।
शूरेभ्यः। चित्। शूर। ऽतरः। भूरि। ऽदाभ्यः। चित्। मंहीयान्। त्वं। सोम। सूरः। आ
। इषः। तोकस्य। साता। तनूनां। वृणीमहे। सख्याय। वृणीमहे। युज्याय। अग्ने।
आयूंषि। पवसे। आ। सुव। ऊर्जं। इषं। च। नः। आरे। बाधस्व। दुच्छुनां। अग्निः।

ऋषिः । पवमानः । पांचऽजन्यः । पुरःऽहितः । तं । ईमहे । महाऽगयं । १० अग्ने । प
वस्व । सुऽअपाः । अस्मेइति । वर्चः । सुऽवीर्यं । दधत् । रयिं । मयि । पोषं । पवमा
नः । अति । स्रिधः । अभि । अर्षति । सुऽस्तुतिं । सूरः । न । विश्वऽदर्शतः । सः ।
मर्मृजानः । आयुऽभिः । प्रयस्वान् । प्रयसे । हितः । इंदुः । अत्यः । विऽचक्षणः । प
वमानः । ऋतं । बृहत् । शुक्रं । ज्योतिः । अजीजनत् । कृष्णा । तमांसि । जंघनत् ।
पवमानस्य । जंघ्नतः । हरेः । चंद्राः । असृक्षत । जीराः । अजिरऽशोचिषः । ११
पवमानः । रथिऽतमः । शुभ्रेभिः । शुभ्रशःऽतमः । हरिऽचंद्रः । मरुत्ऽगणः ।
पवमानः । वि । अश्नवत् । रश्मिऽभिः । वाजऽसातमः । दधत् । स्तोत्रे । सुऽवी
र्यं । प्र । सुवानः । इंदुः । अक्षारिति । पवित्रं । अति । अव्ययं । पुनानः । इंदुः । इंद्रं ।

प॰स॰२
१५

आ। एष:। सोम:। अधि। त्वचि। गवां। क्रीळति। अद्रिऽभि:। इंद्रं। मदाय। जोहु
वत्। यस्य। ते। द्युम्नऽवत्। पय:। पवमान। आऽभृतं। दिव:। तेन। न:। मृळ। जी
वसे। १२ त्वं। सोम। असि। धारयु:। मंद्र:। ओजिष्ठ:। अध्वरे। पवस्व। मंहयत्ऽ
रयि:। त्वं। सुत:। नृऽमादन:। दधन्वान्। मत्सरिन्ऽतम:। इंद्राय। सूरि:। अं
धसा। त्वं। सुस्वान:। अद्रिऽभि:। अभि। अर्ष। कनिक्रदत्। द्युऽमंतं। शुष्मं। उ
त्ऽतमं। इंदु:। हिन्वान:। अर्षति। तिर:। वाराणि। अव्यया। हरि:। वाजं। अचिक्र
दत्। इंदो इति। वि। अव्यं। अर्षसि। वि। श्रवांसि। वि। सौभगा। वि। वाजान्। सोम।
गोऽमत:। १३ आ। न:। इंदो इति। शतऽग्विनं। रयिं। गोऽमंतं। अश्विनं। भर।
सोम। सहस्रिणं। पवमानास:। इंदव:। तिर:। पवित्रं। आऽशव:। इंद्रं। यामेभि:।

१५

आ ग्रात्। ककुहः। सोम्यः। रसः। इंदुः। इंद्राय। पूर्व्यः। आयुः। पवते। आयवे। द्विन्वंति। सूरे। उस्रयः। पवमानं। मधुऽश्चुतं। अभि। गिरा। सं। अस्वरन्। अविता। नः। अजऽअश्वः। पूषा। यामनिऽयामनि। आ। भक्षत्। कन्यासु। नः। १४

अयं। सोमः। कपर्दिने। घृतं। न। पवते। मधु। आ। अयं। ते। आघृणे। स्रुतः। घृतं। न। पवते। शुचि। वाचः। जंतुः। कवीनां। पवस्व। सोम। धारया। देवेषु। रत्नऽधाः। असि। आ। कलशेषु। धावति। श्येनः। वर्म। वि। गाहते। अभि। द्रोणा। कनिक्रदत्। परि। प्र। सोम। ते। रसः। असर्जि। कलशे। स्रुतः। श्येनः। न। तक्तः। अर्षति। १५

पवस्व। सोम। मंदयन्। इंद्राय। मधुमत्ऽतमः। असृग्रन्। देवऽवीतये। वाजऽयंतः। रथाःऽइव। ते। सुतासः। मदिन्ऽतमाः। शुक्राः। वायुं। असृक्ष

प॰सू॰२
१६

त। ग्रा वा। तुन्नः। अभिऽसृतः। पवित्रं। सोम। गच्छसि। दधत्। स्तोत्रे। सुऽवीर्यं। एषः। तुन्नः। अभिऽस्तृतः। पवित्रं। अति। गाहते। रक्षःऽहा। वारं। अव्ययं। १६
यत्। अंति। यत्। च। दूरके। भयं। विंदति। मां। इह। पवमान। वि। तत्। जहि। पवमानः। सः। अद्य। नः। पवित्रेण। विऽचर्षणिः। यः। पोता। सः। पुनातु। नः। यत्।
ते। पवित्रं। अर्चिषि। अग्ने। विऽततं। अंतः। आ। ब्रह्म। तेन। पुनीहि। नः। यत्
।ते। पवित्रं। अर्चिऽवत्। अग्ने। तेन। पुनीहि। नः। ब्रह्मऽसवैः। पुनीहि। नः।
उभाभ्यां। देव। सवितः। इति। पवित्रेण। सवेन। च। मां। पुनीहि। विश्वतः। १७
त्रिऽभिः। त्वं। देव। सवितः। वर्षिष्ठैः। सोम। धामऽभिः। अग्ने। दक्षैः। पुनीहि।
नः। पुनंतु। मां। देवऽजनाः। पुनंतु। वसवः। धिया। विश्वे। देवाः। पुनीत। मा।

जात॑ऽवेदः। पुनी॒हि। मा। प्र। प्या॒य॒स्व॒। प्र। स्यंद॒स्व॒। सो॒म॒। विश्वे॑भिः। अं॒शुऽभिः। दे॒वेभ्यः॑। उ॒त्ऽत॒मं। ह॒विः। उप॑। प्रि॒यं। पनि॑प्नतं। युवा॑नं। आ॒हु॒ति॒ऽवृधं॑। अग॑न्म। बिभ्र॑तः। नमः॑। अ॒ला॒य्य॑स्य॑। प॒र॒शुः। न॒नाश॒। तं। आ। प॒व॒स्व॒। दे॒व॒। सो॒म॒। आ॒खुं। चि॒त्। ए॒व। दे॒व॒। सो॒म॒। यः। पा॒व॒मा॒नीः। अ॒धि॒ऽएति॑। ऋषि॑ऽभिः। संऽभृ॑तं। रसं॑। सर्वं॑। सः। पू॒तं। अ॒श्ना॒ति॒। स्व॒दि॒तं। मा॒त॒रिश्व॑ना। पा॒व॒मा॒नीः। यः। अ॒धि॒ऽएति॑। ऋषि॑ऽभिः। संऽभृ॑तं। रसं॑। तस्मै॑। सर॑स्वती। दु॒हे॒। क्षी॒रं। स॒र्पिः। मधु॑। उ॒द॒कं। १८ ॥ अनुवाकं॥ दू॒स्प॒र्धः॥ प्र। दे॒वं। अच्छ॑। मधु॑ऽमंतः। इंद॑वः। असि॑ष्यदंत। गावः॑। आ। न। धे॒नवः॑। ब॒र्हि॒ऽसदः॑। व॒चु॒नाऽवं॑तः। ऊधः॑ऽभिः। [illegible] परि॒ऽस्रुतं॑। उ॒स्रियाः॑। नि॒ःऽनिजं॑। धि॒रे॒। सः। रो॒रु॒व॒त्। अ॒भि। पू॒र्वाः। अ॒चि॒क्र॒द॒त्।

प.स.२ उप॒ऽआ॒रुहः॑। श्र॒थय॑न्। स्वाद॑ते। हरिः॑। ति॒रः। प॒वित्र॑म्। प॒रि॒ऽयन्। उ॒रु। ज्रयः॑। नि

१७ ।ऊ॒र्माणि॑। द॒ध॒ते॒। दे॒वः। आ। वर॑म्। वि। यः। म॒मे। य॒म्या॑। संय॑ती॒ इति॑ सं॒ऽयती॑। मदः॑।

सा॒कं॒ऽवृधा॑। पय॑सा। पि॒न्व॒त्। अक्षि॑ता। म॒ही इति॑। अ॒पा॒रे इति॑। रज॑सी॒ इति॑।

।वि॒ऽवे॒वि॒द॒त्। अ॒भि॒ऽव्रज॑न्। अक्षि॑तम्। पाजः॑। आ। द॒दे॒। सः। मा॒तरा॑। वि॒ऽचर॑

प्र। न्। वा॒जय॑न्। अ॒पः। मे॒धिरः॑। स्व॒धया॑। पि॒न्व॒ते॒। प॒दम्। अं॒शुः। यवे॑न। पि॒पि॒शे॒। य

तः। नृ॒ऽभिः॑। सम्। जा॒मि॒ऽभिः॑। नस॑ते। रक्ष॑ते। शिरः॑। सम्। दक्षे॑ण। मन॑सा। जा॒य

ते॒। क॒विः। ऋ॒तस्य॑। गर्भः॑। नि॒ऽहि॑तः। य॒मा। प॒रः। यूना॑। ह॒। सन्ता॑। प्र॒थ॒मम्। वि। ज

ज्ञ॒तुः॒। गुहा॑। हि॒तम्। जनि॑म। नेम॑म्। उत्ऽय॑तम्। ५ म॒न्द्रस्य॑। रू॒पम्। वि॒वि॒दुः॒। म॒नी १७

षिणः॑। श्ये॒नः। यत्। अन्धः॑। अभ॑रत्। प॒रा॒ऽवतः॑। तम्। म॒र्ज॒य॒न्त॒। सु॒ऽवृध॑म्। न॒दीषु॑।

आ। उक्षंतं। अंशुं। परिऽयंतं। ऋग्मियं। त्वां। मृजंति। दश। योषणः। सुतं। सोम।

धीतिऽ भिः। ऋषिऽभिः। मतिऽभिः। हितं। अव्यः। वारेभिः। उत। देवहूतिऽभिः। नृऽभिः।

यतः। वाजं। आ। दर्षि। सातये। परिऽप्रयंतं। वय्यं। सुऽसंसदं। सोमं। मनी

षाः। अभि। अनूषत। स्तुभः। यः। धारया। मधुऽमान्। ऊर्मिणा। दिवः। इ

यर्ति। वाचं। रयिषाट्। अमर्त्यः। अयं। दिवः। इयर्ति। विश्वं। आ। रजः। सोमः

। पुनानः। कलशेषु। सीदति। अत्ऽभिः। गोभिः। मृज्यते। अद्रिऽभिः। सुतः।

पुनानः। इंदुः। वरिवः। विदत्। प्रियं। एव। नः। सोम। परिऽसिच्यमानः। वयः।

दधत्। चित्रऽतमं। पवस्व। अद्वेषे इति। द्यावापृथिवी इति। हुवेम। देवाः।

धत्त। रयिं। अस्मे इति। सुऽवीरं। १० इषुः। न। धन्वन्। प्रति। धीयते। मतिः।

वत्सः। न। मातुः। उप। सर्जि। ऊधनि। उरुधाराऽइव। दुहे। अग्रे। आऽयती। अ
स्य। व्रतेषु। अपि। सोमः। इष्यते। उपो इति। मतिः। पृच्यते। सिच्यते। मधु। मं
द्रऽअजनी। चोदते। अंतः। आसनि। पवमानः। संऽतनिः। प्रघ्नतांऽइव। मधु
ऽमान्। द्रप्सः। परि। वारं। अर्षति। अव्ये। वधूऽयुः। पवते। परि। त्वचि। श्रथ्नी
ते। नप्तीः। अदितेः। ऋतं। यते। हरिः। अक्रान्। यजतः। संऽयतः। मदः। नृम्णा
। शिशानः। महिषः। न। शोभते। उक्षा। मिमाति। प्रति। यंति। धेनवः। देव
स्य। देवीः। उप। यंति। निःऽकृतं। अति। अक्रमीत्। अर्जुनं। वारं। अव्ययं। अ
त्कं। न। निक्तं। परि। सोमः। अव्यत। अमृक्तेन। रुशता। वाससा। हरिः। अ
मर्त्यः। निःऽनिजानः। परि। व्यत। दिवः। पृष्ठं। बर्हणा। निःऽनिजे। कृत। उपऽ

स्तरणं। चम्वोः। नभस्मयं। २१ सूर्यस्यऽइव। रश्मयः। द्रवयित्नवः। मत्सरासः।
प्रऽसुपः। साकं। ईरते। तंतुं। ततं। परि। सर्गासः। आशवः। न। इंद्रात्। ऋते।
पवते। धाम। किं। चन। सिंधोःऽइव। प्रवणे। निम्ने। आशवः। वृषऽच्युताः। म
दासः। गातुं। आशत। शं। नः। निऽवेशे। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। अस्मेइति।
वाजाः। सोम। तिष्ठंतु। कृष्टयः। आ। नः। पवस्व। वसुऽमत्। हिरण्यऽवत्। अ
श्वऽवत्। गोऽमत्। यवऽमत्। सुऽवीर्यं। यूयं। हि। सोम। पितरः। मम। स्थन।
दिवः। मूर्धानः। प्रऽस्थिताः। वयःऽकृतः। एते। सोमाः। पवमानासः। इंद्रं। र
थाःऽइव। प्र। ययुः। सातिं। अच्छ। सुताः। पवित्रं। अति। यंति। अव्यं। हित्वी। व
व्रिं। हरितः। वृष्टिं। अच्छ। इंदो इति। इंद्राय। वृहते। पवस्व। सुऽमृळीकः। अन

वृषः। रिहुाद्ताः। भद्र। चंद्राणि। गृणते। वसूनि।०। १० २२ त्रिः। अस्मै। सप्त। धे
नवः। दुदुह्रे। सत्यां। आऽशिरं। पूर्व्ये। विऽओमनि। चत्वारि। अन्या। भुवनानि।
निःऽनिजे। चारूणि। चक्रे। यत्। ऋतैः। अवर्द्धत। सः। भिक्षमाणः। अमृत
स्य। चारुणः। उभे इति। द्यावा। काव्येन। वि। शश्रथे। तेजिष्ठाः। अपः। मंह
ना। परि। व्यत। यदि। देवस्य। श्रवसा। सदः। विदुः। ते। अस्य। संतु। केतवः।
अमृत्यवः। अदाभ्यासः। जनुषी इति। उभे इति। अनु। येभिः। नृम्णा। च। देव्या।
च। पुनते। आ। इत्। राजानं। मननाः। अगृभ्णत। सः। मृज्यमानः। दश
ऽभिः। सुकर्मऽभिः। प्र। [illegible] मध्यमासु। मातृषु। प्रऽमे। सचा। व्रतानि। पा
नः। अमृतस्य। चारुणः। उभे इति। नृऽचक्षाः। अनु। पश्यते। विशौ। सः। म

मर्जानः। इंद्रियाय। धायसे। आ। उभे इति। अंतरिति। रोदसी इति। हर्षते।
हितः। वृषा। शुष्मेण। बाधते। वि। दुःऽमतीः। आऽदेदिशानः। शर्यहाऽइव।
शुरुधः। २३ सः। मातरा। न। ददृशानः। उस्रियः। नानदत्। एति। मरुतांऽ
इव। स्वनः। जानन्। ऋतं। प्रथमं। यत्। स्वःऽनरं। प्रऽशस्तये। कं। अवृणीत।
सुऽक्रतुः। रुवति। भीमः। वृषभः। तविष्यया। शृंगे इति। शिशानः। हरिणी
इति। विऽचक्षणः। आ। योनिं। सोमः। सुऽकृतं। नि। सीदति। गव्ययी। त्वक्।
भवति। निःऽनिक्। अव्ययी। शुचिः। पुनानः। तन्वं। अरेपसं। अव्ये। हरिः। नि।
अधाविष्ट। सानवि। जुष्टः। मित्राय। वरुणाय। वायवे। त्रिऽधातु। मधु। क्रिय
ते। सुकर्मऽभिः। पवस्व। सोम। देवऽवीतये। वृषा। इंद्रस्य। हार्दि। सोमऽधानं। आ॥

प॰ म॰ २ विद्वान् । पुरा । नः । बाधात् । दुःऽइता । अति । पारय । क्षेत्रऽवित् । हि । दिशः । आह ।
२० विऽपृच्छते । हितः । न । सप्तिः । अभि । वाजं । अर्ष । इंद्रस्य । इंदो इति । जठरं । आ ।
पवस्व । नावा । न । सिंधुं । अति । पर्षि । विद्वान् । शूरः । न । युध्यन् । अव । नः । निदः ।
स्परितिस्पः । २५ आ । दक्षिणा । सृज्यते । शुष्मी । आऽसदं । वेति । द्रुहः । रक्षसः ।
पाति । जागृविः । हरिः । ओपशं । कृणुते । नभः । पयः । उपऽस्तिरे । चम्वोः । ब्र
ह्म । निःऽनिजे । प्र । कृष्टिहाऽइव । शूषः । एति । रोरुवत् । असुर्यं । वर्णं । नि । रिणीते
। अस्य । तं । जहाति । वव्रिं । पितुः । एति । निःऽकृतं । उपऽप्रुतं । कृणुते । निःऽनिजं ।
तना । अद्रिऽभिः । सुतः । पवते । गभस्त्योः । वृषऽयते । नभसा । वेपते । मती । सः ।
मोदते । नसते । साधते । गिरा । नेनिक्ते । अप्ऽसु । यजते । परीमणि । परि । द्युक्षं । २०

सहसः। पर्वृत्तऽवृधे। मध्वः। सिंचंति। हर्म्यस्य। मक्षणिं। आ। यस्मिन्। गावः।
सुहुतऽअदः। ऊधनि। मूर्धन्। श्रीणंति। अग्नियं। वरीमऽभिः। सं। ईं। मिंति।
रथ्यैः। न। भुरिजोः। अद्रे। षुत। दस्रौ। स्वसारः। अदितेः। उपऽस्थे। आ। जिगातु।
उप। जुन्नयति। गोः। अपीच्यं। पदं। यत्। अस्य। मतुथाः। अजीजनन्। २५ श्येनः।
न। योनिं। सदनं। धिया। कृतं। हिरण्ययं। आऽसदं। देवः। आ। ईषति। आ। ईंमि
ति। रिणंति। बर्हिषि। प्रियं। गिरा। अश्वः। न। देवान्। अपि। एति। यज्ञियः। परि।
विऽअक्तः। अरुषः। दिवः। कविः। वृषा। त्रिऽपृष्ठः। अनविष्ट। गाः। अभि। सह
स्रऽनीतिः। यतिः। पराऽयतिः। रेभः। न। पूर्वीः। उषसः। वि। राजति। त्विषं। रू
पं। कृणुते। वर्णः। अस्य। सः। यत्र। अन्वायत्। संऽऋता। सेधति। स्रिधः। अस्फाः।

प॰सू॰२
२१

याति। स्वधया। दैव्यं। जनं। सं। सुऽस्तुती। नसते। सं। गोऽअग्रया। उक्षाऽइव।
यूथा। परिऽयन्। अरावीत्। अधि। त्विषीः। अधित। सूर्यस्य। दिव्यः। सुऽपर्णः।
अव। चक्षत। क्षां। सोमः। परि। क्रतुना। पश्यते। जाः॥ २८ हरिं। मृजंति। अरु
षः। न। युज्यते। सं। धेनुऽभिः। कलशे। सोमः। अज्यते। उत्। वाचं। ईरयति। हिन्व
ते। मती। पुरुऽस्तुतस्य। कति। चित्। परिऽप्रियः। साकं। वदंति। बहवः। मनी
षिणः। इंद्रस्य। सोमं। जठरे। यत्। आऽदुदुहुः। यदि। मृजंति। सुऽगभस्तयः। नरः।
सऽनीळाभिः। दशऽभिः। काम्यं। मधु। अरममाणः। अति। एति। गाः। अभि।
सूर्यस्य। प्रियं। दुहितुः। तिरः। रवं। अनु। अस्मै। जोषं। अभरत्। विनंऽगृसः। सं
। द्वयीभिः। स्वसृऽभिः। क्षेति। जामिऽभिः। नृऽधूतः। अद्रिऽसुतः। बर्हिषि। प्रियः।

२१

पतिः। गवां। प्रऽदिवः। इंदुः। ऋत्वियः। पुरंधिऽवान्। मनुषः। यज्ञऽसाधनः। शुचिः। धि-
या। पवते। सोमः। इंद्र। ते। नृबाहुऽभ्यां। चोदितः। धारया। सुतः। अनुऽस्वधं। प-
वते। सोमः। इंद्र। ते। आ। अप्राः। क्रतून्। सं। अजैः। अध्वरे। मतीः। वेः। न। द्रुऽसत्
। चम्वोः। आ। असदत्। हरिः। २७ अंशुं। दुहंति। स्तनयंतं। अक्षितं। कविं। कवयः।
अपसः। मनीषिणः। सं। ईं। इति। गावः। मतयः। यंति। संऽयतः। ऋतस्य। योना। स-
दने। पुनःऽभुवः। नाभा। पृथिव्याः। धरुणः। महः। दिवः। अपां। ऊर्मौ। सिंधुषु। अंतः।
उक्षितः। इंद्रस्य। वज्रः। वृषभः। विभुऽवसुः। सोमः। हृदे। पवते। चारु। मत्सरः। सः।
तु। पवस्व। परि। पार्थिवं। रजः। स्तोत्रे। शिक्षन्। आऽधून्वते। च। सुक्रतो इति सुऽ-
क्रतो। मा। नः। निः। भाक्। वसुनः। सदनऽस्पृशः। रयिं। पिशंगं। बहुलं। वसीम-

पृ॰स॰२
२२

हि। आ। तु। नः। इंदो इति। शतऽदातु। अश्व्यं। सहस्रऽदातु। पशुऽमत्। हिरण्यऽ
वत्। उप। मास्व। बृहती। रेवतीः। इषः। अधि। स्तोत्रस्य। पवमान। नः। गहि। २८॥ ८
स्त्रके। द्रप्सस्य। धमतः। सं। अस्वरन्। ऋतस्य। योना। सं। अरंत। नाभयः। त्री
न्। सः। मूर्ध्नः। असुरः। चक्रे। आऽरभे। सत्यस्य। नावः। सुऽकृतं। अपीपरन्। स
म्यक्। सम्यंचः। महिषाः। अहेषत। सिंधोः। ऊर्मौ। अधि। वेनाः। अवीविपन्। मधोः
। धाराभिः। जनयंतः। अर्कं। इत्। प्रियां। इंद्रस्य। तन्वं। अवीवृधन्। पवित्रऽवंतः।
परि। वाचं। आसते। पिता। एषां। प्रत्नः। अभि। रक्षति। व्रतं। महः। समुद्रं। वरुणः।
तिरः। दधे। धीराः। इत्। शेकुः। धरुणेषु। आऽरभं। सहस्रऽधारे। अव। ते। सं। अस्व
रन्। दिवः। नाके। मधुऽजिह्वाः। असश्चतः। अस्य। स्पशः। न। नि। मिषंति। भूर्णयः।

२२

पदेऽपदे। पाशिनः। संति। सेतवः। पितुः। मातुः। अधि। आ। ये। संऽअस्वरन्। ऋ
चा। शोचंतः। संऽदहंतः। अव्रतान्। इंद्रऽद्विष्टां। अप। धमंति। मायया। त्वचं। असि
क्नीं। भूमनः। दिवः। परि। २० प्रत्नात्। मानात्। ॰। श्लोकऽयंत्रासः। रभसस्य। मं
तवः। अप। अनक्षासः। बधिराः। अहासत। ऋतस्य। पंथां। न। तरंति। दुःऽकृतः।
सहस्रऽधारे। विऽतते। पवित्रे। आ। वाचं। पुनंति। कवयः। मनीषिणः। रुद्रासः। ए
षां। इषिरासः। अद्रुहः। स्पशः। सुऽअंचः। सुऽदृशः। नृऽचक्षसः। ऋतस्य। गोपाः।
न। दभाय। सुऽक्रतुः। त्री। सः। पवित्रा। हृदि। अंतः। आ। दधे। विद्वान्। सः। विश्वा। भु
वना। अभि। पश्यति। अव। अजुष्टान्। विध्यति। कर्ते। अव्रतान्। ऋतस्य। तंतुः। विऽ
ततः। पवित्रे। आ। जिह्वायाः। अग्रे। वरुणस्य। मायया। धीराः। चित्। तत्। संऽइन

प॰स॰२
२३

क्षंतः। आऽनृत। अत्र। कर्त्तं। अव। पदाति। अप्रऽभुः। ३० शिशुः। न। जातः। अव। च
क्रदत्। वने। स्वः। यत्। वाजी। अरुषः। सिसासति। दिवः। रेतसा। सचते। पयःऽ
वृधा। तं। ईमहे। सुऽमती। शर्म। सऽप्रथः। दिवः। यः। स्कंभः। धरुणः। सुऽआत
तः। आऽपूर्णः। अंशुः। परिऽएति। विश्वतः। सः। इमेइति। महीइति। रोदसीइति।
यक्षत्। आऽवृता। समीचीनेइति संऽईचीने। दाधार। सं। इषः। कविः। महि। प्सरः।
सुऽकृतं। सोम्यं। मधु। उर्वी। गव्यूतिः। अदितेः। ऋतं। यते। ईशे। यः। वृष्टेः। इतः।
उस्रियः। वृषा। अपां। नेता। यः। इतःऽऊतिः। ऋग्मियः। आत्मन्ऽवत्। नभः।
दुह्यते। घृतं। पयः। ऋतस्य। नाभिः। अमृतं। वि। जायते। संऽईचीनाः। सुऽदा
नवः। प्रीणंति। तं। नरः। हितं। अव। मेहंति। पेरवः। अरावीत्। अंशुः। सचमानः।

२३

ऊ॒र्मिणा। दे॒व॒ऽअव्यं॑। मनु॑षे। पिन्व॑ति। त्वच॑म्। दधा॑ति। गर्भ॑म्। अदि॑तेः। उ॒पऽस्थे॑। आ
। येन॑। तो॒कम्। च॒। तन॑यम्। च॒। धाम॑हे। ३१। स॒हस्र॑ऽधारे। अव॑। ताः। अ॒स॒श्चतः॑। तृ
ती॒ये। स॒न्तु॒। रज॑सि। प्र॒जाऽव॑तीः। चत॑स्रः। नाभः॑। निऽहि॑ताः। अ॒वः। दि॒वः। ह॒विः।
भ॒र॒न्ति॒। अ॒मृत॑म्। घृ॒त॒ऽश्चुतः॑। श्वे॒तम्। रू॒पम्। कृ॒णु॒ते॒। यत्। सिसा॑सति। सोमः॑। मी॒ढ्वा
न्। असु॑रः। वे॒द॒। भूम॑नः। धि॒या। श॒मी। स॒च॒ते॒। सः। ई॒म्। अ॒भि। प्र॒ऽव॒त॒। दि॒वः। क॒व
न्धम्। अव॑। द॒र्षत्। उ॒द्रिण॑म्। ० का॑र्ष्मन्। आ। वा॒जी। अ॒क्र॒मी॒त्। स॒स॒ऽवा॒न्। आ।
हि॒न्वि॒रे॒। मन॑सा। दे॒व॒ऽयन्तः॑। क॒क्षी॒व॒ते। श॒त॒ऽहि॑माय। गोना॑म्। अ॒तऽभिः। सोम
। पृ॒च्चा॒न॒स्य॒। ते॒। रसः॑। अव्यः॑। वारे॑। वि। प॒व॒मा॒न॒। धा॒व॒ति॒। सः। म॒ज्यमा॑नः। क॒
विऽभिः। म॒दि॒न्ऽत॒म॒। स्वद॑स्व। इन्द्रा॑य। प॒व॒मा॒न॒। पी॒तये॑। ३२ अ॒भि। प्रि॒याणि॑।

प॰स॰२
२४

पवते। चनःऽहितः। नामानि। यह्वः। अधि। येषु। वर्द्धते। आ। सूर्यस्य। बृहतः।
बृहन्। अधि। रथं। विष्वंचं। अरुहत्। विऽचक्षणः। ऋतस्य। जिह्वा। पवते। म
धु। प्रियं। वक्ता। पतिः। धियः। अस्याः। अदाभ्यः। दधाति। पुत्रः। पित्रोः। अपीच्यं।
नाम। तृतीयं। अधि। रोचने। दिवः। अव। द्युतानः। कलशान्। अचिक्रदत्। नृऽ
भिः। येमानः। कोशे। आ। हिरण्यये। ० अधि। त्रिऽपृष्ठः। उषसः। वि। राजति। अ
द्रिऽभिः। सुतः। मतिऽभिः। चनःऽहितः। प्रऽरोचयन्। रोदसी इति। मातरा। शु
चिः। रोमाणि। अव्या। समया। वि। धावति। मधोः। धारा। पिन्वमाना। दिवेऽदि
वे। परि। सोम। प्र। धन्व। स्वस्तये। नृऽभिः। पुनानः। अभि। वासय। आऽशिरं। ये
। ते। मदाः। आहनसः। विऽहायसः। तेभिः। इंद्रं। चोदय। दातवे। मघं॥ ३३ ॥ दु

२४

ति सप्तमाष्टके द्वितीयो ध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥धर्त्ता। दिवः। पवते। कृत्व्यः। रसः। दक्षः

। देवानां। अनुऽमाद्यः। नृऽभिः। हरिः। सृजानः। अत्यः। न। सत्वऽभिः। वृथा। पाजां

सि। कृणुते। नदीषु। आ॥ शूरः। न। धत्ते। आयुधा। गभस्त्योः। स्वः१रिति स्वः। सि

सासन्। रथिरः। गोऽइष्टिषु। इंद्रस्य। शुष्मं। ईरयन्। अपस्युऽभिः। इंदुः। हिन्वा

नः। अज्यते। मनीषिऽभिः॥ इंद्रस्य। सोम। पवमानः। ऊर्मिणा। तविष्यमाणः।

जठरेषु। आ। विश। प्र। नः। पिन्व। विऽद्युत्। अभ्राऽइव। रोदसी इति। धिया। न।

वाजान्। उप। मासि। शश्वतः॥ विश्वस्य। राजा। पवते। स्वःऽदृशः। ऋतस्य। धी

तिं। ऋषिषाट्। अवीवशत्। यः। सूर्यस्य। असिरेण। मृज्यते। पिता। मतीनां।

असमष्टऽकाव्यः। वृषाऽइव। यूथा। परि। कोशं। अर्षसि। अपां। उपऽस्थे। वृ

षृभः। कनिक्रदत्। सः। इंद्राय। पवते। मत्सरिन्ऽतमः। यथा। जेषाम। संऽइ
थे। त्वाऽऊतयः॥ १५ एषः। प्र। कोशे। मधुऽमान्। अचिक्रदत्। इंद्रस्य। वज्रः।
वपुषः। वपुःऽतरः। अभि। ईं। ऋतस्य। सुऽदुघाः। घृतऽश्चुतः। वाश्राः। अर्षंति।
पयसाऽइव। धेनवः। सः। पूर्व्यः। पवते। यं। दिवः। परि। श्येनः। मथाय। त्। इषि
तः। तिरः। रजः। सः। मध्वः। आ। युवते। वेविजानः। कृशानोः। अस्तुः।
मनसा। अहा। बिभ्युषा। ते। नः। पूर्वासः। उपरासः। इंदवः। महे। वाजाय। ध
न्वंतु। गोऽमते। ईक्षेण्यासः। अह्युः। न। चारवः। ब्रह्मऽब्रह्म। ये। जुजुषुः।
हविःऽहविः। अयं। नः। विद्वान्। वनवत्। वनुष्यतः। इंदुः। सत्राचा। मनसा। पुरु
ऽस्तुतः। इनस्य। यः। सदने। गर्भं। आऽदधे। गवां। उरुब्जा। अभि। अर्षति। व्र

जं। चक्रिः। दिवः। पवते। कृत्व्यः। रसः। महान्। अदब्धः। वरुणः। हुरुक्। यते। अ
सावि। मित्रः। वृजनेषु। यज्ञियः। अत्यः। न। यूथे। वृषऽयुः। कनिक्रदत्। २।५
प्र। राजा। वाचं। जनयन्। असिस्यदत्। अपः। वसानः। अभि। गाः। इयक्षति।
गृभ्णाति। रिप्रं। अविः। अस्य। तान्वा। शुद्धः। देवानां। उप। याति। निःऽकृतं।
इंद्राय। सोम। परि। सिच्यसे। नृऽभिः। नृऽचक्षाः। ऊर्मिः। कविः। अज्यसे। व
ने। पूर्व्यः। हिते। सन्तयः। संति। यातवे। सहस्रं। अश्वाः। हरयः। चमूऽसदः। स
मुद्रियाः। अप्सरसः। मनीषिणं। आसीनाः। अंतः। अभि। सोमं। अक्षरन्।
ताः। ईं। हिन्वंति। हर्म्यस्य। सक्षणिं। याचंते। सुम्नं। पवमानं। अक्षितं। गोऽजि
त्। नः। सोमः। रथऽजित्। हिरण्यऽजित्। स्वःऽजित्। अप्ऽजित्। पवते। सह

प॰स॰३
२६

स्रुऽजित्। यं। देवासः। चक्रिरे। पीतये। मदं। स्वादिष्ठं। द्रप्सं। अरुणं। मयः॒ऽ
भुवं। एतानि। सोम। पवमानः। अस्मऽयुः। सत्यानि। कृण्वन्। द्रविणानि। अर्ष
सि। जहि। शत्रुं। अंतिके। दूरके। च। यः। उर्वीं। गव्यूतिं। अभयं। च। नः। कृधि। ३।५
अचोदसः। नः। धन्वंतु। इंदवः। प्र। सुवानासः। बृहत्ऽदिवेषु। हरयः। वि। च। न
शन्। नः। इषः। अरातयः। अर्यः। नशंत। सनिषंत। नः। धियः। प्र। नः। धन्वंतु।
इंदवः। मदऽच्युतः। धना। वा। येभिः। अर्वतः। जुनीमसि। तिरः। मर्तस्य। क
स्य। चित्। परिऽह्वृतिं। वयं। धनानि। विश्वधा। भरेमहि। उत। स्वस्याः। अरात्याः।
अरिः। हि। सः। उत। अन्यस्याः। अरात्याः। वृकः। हि। सः। धन्वन्। न। तृष्णा। सं। अ
रीत। तान्। अभि। सोम। जहि। पवमान। दुःऽआध्यः। दिवि। ते। नाभा। परमः। यः।

२६

आऽददे। पृथिव्याः। ते। रुरुहुः। सानवि। क्षिपः। अद्रयः। त्वा। बप्सति। गोः। अधि
। त्वचि। अप्ऽसु। त्वा। हस्तैः। दुदुहुः। मनीषिणः। एव। ते। इंदो इति। सुऽभ्वं। सुऽ
पेशसं। रसं। तुंजंति। प्रथमाः। अभिऽश्रियः। निदंऽनिदं। पवमान। नि। तारिषः।
आविः। ते। शुष्मः। भवतु। प्रियः। मदः॥ सोमस्य। धारा। पवते। नृऽचक्षसः।
ऋतेन। देवान्। हवते। दिवः। परि। बृहस्पतेः। रवथेन। वि। दिद्युते। समुद्रासः।
न। सवनानि। विव्यचुः॥ यं। त्वा। वाजिन्। अघ्न्याः। अभि। अनूषत। अयःऽहतं।
योनिं। आ। रोहसि। द्युऽमान्। मघोनां। आयुः। प्र। तिरन्। महि। श्रवः। इंद्राय।
सोम। पवसे। वृषा। मदः। आ। इंद्रस्य। कुक्षा। पवते। मदिन्ऽतमः। ऊर्जं। वसानः।
श्रवसे। सुऽमंगलः॥ प्रत्यङ्। सः। विश्वा। भुवना। अभि। पप्रथे। क्रीळन्। ह

प. स. ३
२८

रिः। अत्यः। स्यंदते। वृषा। तं। त्वा। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमं। नरः। सहस्रऽधारं। दुह
ते। दश। क्षिपः। नृऽभिः। सोम। प्रऽच्युतः। ग्रावऽभिः। सुतः। विश्वान्। देवान्।
आ। पवस्व। सहस्रऽजित्। तं। त्वा। हस्तिनः। मधुऽमंतं। अद्रिऽभिः। दुहंति।
अप्ऽसु। वृषभं। दश। क्षिपः। इंद्रं। सोम। मादयन्। दैव्यं। जनं। सिंधोःऽइव।
ऊर्मिः। पवमानः। अर्षसि। ५ प्र। सोमस्य। पवमानस्य। ऊर्मयः। इंद्रस्य। यंति।
जठरं। सुऽपेशसः। दध्ना। यत्। ईं। उत्ऽनीताः। यशसा। गवां। दानाय। शूरं। उ
त्ऽअमंदिषुः। सुताः। अच्छ। हि। सोमः। कलशान्। असिस्यदत्। अत्यः। न। वो
ढ्हा। रघुऽवर्त्तनिः। वृषा। अथ। देवानां। उभयस्य। जन्मनः। विद्वान्। अश्नोति।
अमुतः। इतः। चा। यत्। आ। नः। सोम। पवमानः। किर। वसु। इंदो इति। भव। मघऽ

वो। राधंसः। महः। रिरिक्ष। वयं। वसवे। सु। चेतुना। मा। नः। गयं। आरे। अस्म

तृ। परो। सिचुः। आ। नः। पूषा। पवमानः। सु ऽ रातयः। मित्रः। गछंतु। वरुणः। स ऽ

जोषसः। बृहस्पतिः। मरुतः। वायुः। अश्विना। त्वष्टा। सविता। सु ऽ यमो। सरस्व

ती। उभे इति। द्यावापृथिवी इति। विश्वमिन्वे इति विश्वम् ऽ इन्वे। अर्यमा। देवः।

अदितिः। वि ऽ धाता। भगः। नृ ऽ शंसः। उरु। अंतरिक्षं। विश्वे। देवाः। पवमानं।

जुषंत। ६ असावि। सोमः। अरुषः। वृषा। हरिः। राजा ऽ इव। दस्मः। अभि। गाः।

अचिक्रदत्। पुनानः। वारं। परि। एति। अव्ययं। श्येनः। न। योनिं। घृत ऽ वंतं।

आ ऽ सदं। कविः। वेधस्या। परि। एषि। माहिनं। अत्यः। न। मृष्टः। अभि। वा

जं। अर्षसि। अप ऽ सेधन्। दुः ऽ इता। सोम। मृळय। घृतं। वसानः। परि। यासि।

प॰ म॰ ३

२८

निःऽनिजं। पर्जन्यः। पिता। महिषस्य। पर्णिनः। नाभा। पृथिव्याः। गिरिषु। क्ष
यं। दधे। स्वसारः। आपः। अभि। गाः। उत। असरन्। सं। ग्रावऽभिः। नसते। वी
ते। अध्वरे। जायाऽइव। पत्यौ। अधि। शेव। मंहसे। पज्र्याः। गर्भ। शृणुहि।
ब्रवीमि। ते। अंतः। वाणीषु। प्र। चर। सु। जीवसे। अनिंद्यः। वृजने। सोम।
जागृहि। यथा। पूर्वेभ्यः। शतऽसाः। अमृध्रः। सहस्रऽसाः। परि। अयाः। वा
जं। इंदो इति। एव। पवस्व। सुविताय। नव्यसे। तव। व्रतं। अनु। आपः। सच
ते। ७ पवित्रं। ते। विऽततं। ब्रह्मणः। पते। प्रऽभुः। गात्राणि। परि। एषि। वि
श्वतः। अतप्तऽतनूः। न। तत्। आमः। अश्नुते। शृतासः। इत्। वहंतः। तत्।
सं। आशत। तपोः। पवित्रं। विऽततं। दिवः। पदे। शोचंतः। अस्य। तंतवः। वि।

२८

अस्थिरन्।अवंति।अस्य।पवितारं।आशवः।दिवः।पृष्ठं।अधि।तिष्ठंति।चेत
सा।।अरूरुचत्।उषसः।पृश्निः।अग्रियः।उक्षा।बिभर्त्ति।भुवनानि।वाज
ऽयुः।मायाऽविनः।ममिरे।अस्य।मायया।नृऽचक्षसः।पितरः।गर्भं।आ।
दधुः।गंधर्वः।इत्था।पदं।अस्य।रक्षति।पाति।देवानां।जनिमानि।अद्भुतः।गृभ्णा
ति।रिपुं।निऽधया।निधाऽपतिः।सुकृत्ऽतमाः।मधुनः।भक्षं।आशत।हविः।ह
विष्मः।महि।सद्म।दैव्यं।नभः।वसानः।परि।यासि।अध्वरं।राजा।पवित्रऽर
थः।वाजं।आ।अरुहः।सहस्रऽभृष्टिः।जयसि।श्रवः।बृहत्।५ पवस्व।देवऽमा
दनः।विऽचर्षणिः।अप्साः।इंद्राय।वरुणाय।वायवे।कृधि।नः।अद्य।वरिवः।स्व
स्तिऽमत्।उरुऽक्षितौ।गृणीहि।दैव्यं।जनं।आ।यः।तस्थौ।भुवनानि।अमर्त्यः।

वि॒ऽच॒र्तं।

विश्वानि। सोमः। परि। तानि। अर्षति। कृण्वन्। संऽचर्तं। अभिऽर्षये। इंदुः। सिसक्ति। उषसं। न। सूर्यः। आ। यः। गोभिः। सृज्यते। ओषधीषु। आ। देवानां। सुम्ने। दृषयन्। उपऽवसुः। आ। विऽद्युता। पवते। धारया। सुतः। इंद्रं। सोमः। मादयन्। दैव्यं। जनं। एषः। स्यः। सोमः। पवते। सहस्रऽजित्। हिन्वानः। वाचं। इषिरां। उषःऽबुधं। इंदुः। समुद्रं। उत्। इयर्ति। वायुऽभिः। आ। इंद्रस्य। हार्दि। कलशेषु। सीदति। अभि। त्यं। गावः। पयसा। पयःऽवृधं। सोमं। श्रीणंति। मतिऽभिः। स्वःऽविदं। धनंऽजयः। पवते। कृत्व्यः। रसः। विप्रः। कविः। काव्येन। स्वःऽचनाः। १ इंद्राय। सोम। सुऽसुतः। परि। स्रव। अप। अमीवा। भवतु। रक्षसा। सह। मा। ते। रसस्य। मत्सत। द्वयाविनः। द्रविणस्वंतः। इह। संतु।

इंदवः। अस्मान्। सऽमर्ये। पवमान। चोदय। दक्षः। देवानां। असि। हि। प्रियः।
मदः। जहि। शत्रून्। अभि। आ। भंदनाऽयतः। पिब। इंद्र। सोमं। अव। नः। मृधः
। जहि। अदब्धः। इंदो इति। पवसे। मदिन्ऽतमः। आत्मा। इंद्रस्य। भवसि।
धासिः। उत्ऽतमः। अभि। स्वरंति। बहवः। मनीषिणः। राजानं। अस्य। भुव
नस्य। निंसते। सहस्रऽनीथः। शतऽधारः। अद्भुतः। इंद्राय। इंदुः। पवते। का
म्यं। मधु। जयन्। क्षेत्रं। अभि। अर्ष। जयन्। अपः। उरुं। नः। गातुं। कृणु। सो
म। मीढ्वः। कनिक्रदत्। कलशे। गोभिः। अज्यसे। वि। अव्ययं। समया। वारं। अ
र्षसि। मर्मृज्यमानः। अत्यः। न। सानसिः। इंद्रस्य। सोम। जठरे। सं। अक्षरः। स्वा
दुः। पवस्व। दिव्याय। जन्मने। स्वादुः। इंद्राय। सुहवीतुऽनाम्ने। स्वादुः। मित्राय।

प॰स॰३
३०

वरुणाय। वायवे। बृहस्पतये। मधुऽमान्। अदाभ्यः। १० असृग्रं। मृजंति। कल
शे। दश। क्षिपः। प्र। विप्राणां। मतयः। वाचः। ईरते। पवमानाः। अभि। अर्षंति।
सुऽस्तुतिं। आ। इंद्रं। विशंति। मदिरासः। इंदवः। पवमानः। अभि। अर्ष। सु
ऽवीर्यं। उर्वीं। गव्यूतिं। महि। शर्म। सऽप्रथः। माकिः। नः। अस्य। परिऽसूतिः।
ईशत। इंदो इति। जयेम। त्वया। धनंऽधनं। अधि। द्यां। अस्थात्। वृषभः। वि
ऽचक्षणः। अरूरुचत्। वि। दिवः। रोचना। कविः। राजा। पवित्रं। अति। एति।
रोरुवत्। दिवः। पीयूषं। दुहते। नृऽचक्षसः। दिवः। नाके। मधुऽजिह्वाः। अ
सश्चतः। वेनाः। दुहंति। उक्षणं। गिरिऽस्थां। अप्ऽसु। द्रप्सं। ववृधानं। समुद्रे।
आ। सिंधोः। ऊर्मा। मधुऽमंतं। पवित्रे। आ। नाके। सुऽपर्णं। उपपप्तिऽवांसं।

३०

गिरः। वेनानां। अकृपंत। पूर्वीः। ऋतं। भुं। रिहंति। मतयः। पनिप्नतं। हिरण्ययं।
नाकुनं। क्षामणि। स्थां। ऊर्ध्वः। गंधर्वः। अधि। नाके। अस्थात्। विश्वा। रूपा। प्रति
ऽचक्षाणः। अस्य। भानुः। शुक्रेण। शोचिषा। वि। अद्यौत्। प्र। अरूरुचत्। रोदसी। इति। मातरा। शुचिः। ११ अनुवाकः॥ प्र। ते। आश्वः। पवमान। धीऽजवः। मदाः। अर्षंति। रघुजाःऽइव। त्मना। दिव्याः। सुऽपर्णाः। मधुऽमंतः। इंदवः। मदिन्ऽतमासः। परि। कोशं। आसते। प्र। ते। मदासः। मदिरासः। आशवः। असृक्षत। रथ्यासः। यथा। पृथक्। धेनुः। न। वत्सं। पयसा। अभि। वज्रिणं। इंद्रं। इंदवः। मधुऽमंतः। ऊर्मयः। अत्यः। न। हियानः। अभि। वाजं। अर्ष। स्वःऽवित्। कोशं। दिवः। अद्रिऽमातरं। वृषा। पवित्रे। अधि। सानौ। अव्यये। सोमः। पुनानः।

प.स.३ इंद्रियाय। धायसे। प्र। ते। आश्विनीः। पवमान। धीऽजुवः। दिव्याः। असृग्रन्। पय
सा। धरीमणि। प्र। अंतः। ऋषयः। स्थाविरीः। असृक्षत। ये। त्वा। मृजंति। ऋषिऽ
३१
षाण। वेधसः। विश्वा। धामानि। विश्वऽचक्षः। ऋभ्वसः। प्रऽभोः। ते। सतः। परि।
यंति। केतवः। विऽआनशिः। पवसे। सोम। धर्मऽभिः। पतिः। विश्वस्य। भुवन
स्य। राजसि। १२ उभयतः। पवमानस्य। रश्मयः। ध्रुवस्य। सतः। परि। यंति।
केतवः। यदि। पवित्रे। अधि। मृज्यते। हरिः। सत्ता। नि। योना। कलशेषु। सीद
ति। यज्ञस्य। केतुः। पवते। सुऽअध्वरः। सोमः। देवानां। उप। याति। निःऽकृतं।
सहस्रऽधारः। परि। कोशं। अर्षति। वृषा। पवित्रं। अति। एति। रोरुवत्। राजा। स
मुद्रं। नद्यः। वि। गाहते। अपां। ऊर्मिं। सचते। सिंधुषु। श्रितः। अधि। अस्थात्। सानु।
३१

पवमानः। अव्ययं। नाभा। पृथिव्याः। धरुणः। महः। दिवः। दिवः। न। स्तानु। स्तनयन्। अचिक्रदत्। द्यौः। च। यस्य। पृथिवी। च। धर्मऽभिः। इंद्रस्य। सख्यं। पवते। विऽवेविदत्। सोमः। पुनानः। कलशेषु। सीदति। ज्योतिः। यज्ञस्य। पवते। मधु। प्रियं। पिता। देवानां। जनिता। विभुऽवसुः। दधाति। रत्नं। स्वधयोः। अपीच्यं। मदिनऽतमः। मत्सरः। इंद्रियः। रसः। १३ ॥ दृत्सर्धः॥ ॥ अभिऽक्रंदन्। कलशं। वाजी। अर्षति। पतिः। दिवः। शतऽधारः। विऽचक्षणः। हरिः। मित्रस्य। सदनेषु। सीदति। मर्मृजानः। अविऽभिः। सिंधुऽभिः। वृषा॥ अग्रे। सिंधूनां। पवमानः। अर्षति। अग्रे। वाचः। अग्रियः। गोषु। गच्छति। अग्रे। वाजस्य। भजते। महाऽधनं। सुऽआयुधः। सोतृऽभिः। पूयते। वृषा॥ अयं। मतऽवान्। शकुनः। यथा। हितः। अव्ये। स

प॰स॰३

३२

सार। पवमानः। ऊर्मिणा॥ तव। क्रत्वा। रोदसी इति। अंतरा। कवे। शुचिः। धिया।
पवते। सोमः। इंद्र। ते॥ द्रापिं। वसानः। यजतः। दिवि॰स्पृशं। अंतरिक्ष॰प्राः। भु
वनेषु। अर्पितः॥ स्वः। जज्ञानः। नभसा। अभि। अक्रमीत्। प्रत्नं। अस्य। पितरं।
आ। विवासति॥ सः। अस्य। विज्ञो। महि। शर्म। यच्छति। यः। अस्य। धाम। प्रथ
मं। व्यि॰आनशे॥ पदं। यत्। अस्य। परमे। वि॰ओमनि। अतः। विश्वाः। अ
भि। सं। याति। सं॰यतः॥ १४॥ प्रो इति। अयासीत्। इंदुः। इंद्रस्य। निः॰कृतं। स
खा। सख्युः। न। प्र। मिनाति। सं॰गिरं॥ मर्यः॰इव। युवति॰भिः। सं। अर्षति।
सोमः। कलशे। शत॰याम्ना। पथा॥ प्र। वः। धियः। मंद्र॰युवः। विपन्युवः।
पनस्युवः। सं॰वसनेषु। अक्रमुः॥ सोमं। मनीषाः। अभि। अनूषत। स्तुभः।

३२

अभि। धेनवः। पयसा। ईं। अशिश्रयुः॥ आ। नः। सोम। संऽयतं। पिप्युषीं। इषं। इंदो
इति। पवस्व। पवमानः। अस्त्रिधं॥ या। नः। दोहते। त्रिः। अहन्। असश्चुषी। क्षु
ऽमत्। वाजऽवत्। मधुऽमत्। सुऽवीर्यं॥ वृषा। मतीनां। पवते। विऽचक्षणः। सो
मः। अह्नः। प्रऽतरीता। उषसः। दिवः॥ क्राणा। सिंधूनां। कलशान्। अवीवशत्
इंद्रस्य। हार्दि। आऽविशन्। मनीषिऽभिः॥ मनीषिऽभिः। पवते। पूर्व्यः।
कविः। नृऽभिः। यतः। परि। कोशान्। अचिक्रदत्॥ त्रितस्य। नाम। जनयन्। म
धु। क्षरत्। इंद्रस्य। वायोः। सख्याय। कर्तवे॥ १५। अयं। पुनानः। उषसः। वि।
रोचयत्। अयं। सिंधुऽभ्यः। अभवत्। ॐ इति। लोकऽकृत्। अयं। त्रिः। सप्त। दुदुहा
नः। आऽशिरं। सोमः। हृदे। पवते। चारु। मत्सरः। पवस्व। सोम। दिव्येषु। धामऽ

प॰म॰ ३
३३

सु। सम्ऽजानः। इंद्रो इति। कलशे। पवित्रे। आ। सीदन्। इंद्रस्य। जठरे। कनिक्रदत्। नृऽभिः। यतः। सूर्यं। आ। अरोहयः। दिवि। अद्रिऽभिः। सुतः। पवसे। पवित्रे। आ। इंदो इति। इंद्रस्य। जठरेषु। आऽविशन्। त्वं। नृऽचक्षाः। अभवः। विऽचक्षण। सोम। गोत्रं। अंगिरःऽभ्यः। अवृणोः। अप। त्वां। सोम। पवमानं। सुऽआध्यः। अनु। विप्रासः। अमदन्। अवस्यवः। त्वां। सुऽपर्णः। आ। अभरत्। दिवः। परि। इंदो इति। विश्वाभिः। मतिऽभिः। परिऽकृतं। अव्ये। पुनानं। परि। वारे। ऊर्मिणा। हरिं। नवंते। अभि। सप्त। धेनवः। अपां। उपऽस्थे। अधि। आयवः। कविं। ऋतस्य। योना। महिषाः। अहेषत। १६ इंदुः। पुनानः। अति। गाहते। मृधः। विश्वानि। कृण्वन्। सुऽपथानि। यज्यवे। गाः। कृण्वानः। निःऽनिजं। हर्यतः।

३३

कविः । अत्यः । न । क्रीळन् । परि । वारं । अर्षति । असश्चतः । ऋतऽधाराः । अभि । श्रियः । हरिं । नवंते । अव । ताः । उदन्युवः । क्षिपः । मृजंति । परि । गोभिः । आऽवृतं । तृतीये । पृष्ठे । अधि । रोचने । दिवः । तव । इमाः । प्रऽजाः । दिव्यस्य । रेतसः । त्वं । विश्वस्य । भुवनस्य । राजसि । अथ । इदं । विश्वं । पवमान । ते । वशे । त्वं । इंदो इति । प्रथमः । धामऽधाः । असि । त्वं । समुद्रः । असि । विश्वऽवित् । कवे । तव । इमाः । पंच । प्रऽदिशः । विऽधर्मणि । त्वं । द्यां । च । पृथिवीं । च । अति । जभ्रिषे । तव । ज्योतींषि । पवमान । सूर्यः । त्वं । पवित्रे । रजसः । विऽधर्मणि । देवेभ्यः । सोम । पवमान । पूयसे । त्वां । उशिजः । प्रथमाः । अगृभ्णत । तुभ्य । इमा । विश्वा । भुवनानि । येमिरे । १० प्र । रेभः । एति । अति । वारं । अव्ययं । वृषा । वनेषु । अव । चक्रदत् । हरिः । सं । धीतयः । वा

प॰ स॰ ३
३४

वनुग्मनाः। अनूषत। शिश्रुं। रिहंति। मतयः। पनिप्नतं। सः। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः।
परि। व्यत। तंतुं। तन्वानः। त्रिऽवृतं। यथा। विदे। नयन्। ऋतस्य। प्रऽशिषः। न
वीयसीः। पतिः। जनीनां। उप। याति। निःऽकृतं। राजा। सिंधूनां। पवते। प
तिः। दिवः। ऋतस्य। याति। पथिऽभिः। कनिक्रदत्। सहस्रऽधारः। परि। सिच्य
ते। हरिः। पुनानः। वाचं। जनयन्। उपऽवसुः। पवमान। महि। अर्णः। वि। धा
वसि। सूरः। न। चित्रः। अव्ययानि। पव्यया। गभस्तिऽपूतः। नृऽभिः। अद्रिऽभिः।
सुतः। महे। वाजाय। धन्याय। धन्वसि। दूषं। ऊर्जं। पवमान। अभि। अर्ष
सि। श्येनः। न। वंसु। कलशेषु। सीदसि। इंद्राय। मद्वा। मद्यः। मदः। सुतः। दिवः। वि
ष्टंभः। उपऽमः। विऽचक्षणः। १८ सप्त। स्वसारः। अभि। मातरः। शिश्रुं। नवं।

३४

जज्ञानं। जेन्यं। विपःऽचितं। अपां। गंधर्वं। दिव्यं। नृऽचक्षसं। सोमं। विश्वस्य। भु
वनस्य। राजसे। ईशानः। इमा। भुवनानि। विऽईयसे। युजानः। इंदो इति। हरितः।
सुऽपर्ण्यः। ताः। ते। क्षरंतु। मधुऽमत्। घृतं। पयः। तव। व्रते। सोम। तिष्ठंतु। कृ
ष्टयः। त्वं। नृऽचक्षाः। असि। सोम। विश्वतः। पवमान। वृषभ। ता। वि। धावसि।
सः। नः। पवस्व। वसुऽमत्। हिरण्यऽवत्। वयं। स्याम। भुवनेषु। जीवसे। गोऽवि
त्। पवस्व। वसुऽवित्। हिरण्यऽवित्। रेतःऽधाः। इंदो इति। भुवनेषु। अर्पितः।
त्वं। सुऽवीरः। असि। सोम। विश्वऽवित्। तं। त्वा। विप्राः। उप। गिरा। इमे। आसते।
उत्। मध्वः। ऊर्मिः। वननाः। अतिष्ठिपत्। अपः। वसानः। महिषः। वि। गाहते।
राजा। पवित्रऽरथः। वाजं। आ। अरुहत्। सहस्रऽभृष्टिः। जयति। श्रवः। बृहत्

प॰ स॰ २

३५

त्व। १९ सः। मंदना॑ः। उत्। इयर्ति। प्रजाऽवती॑ः। विश्वऽआयुः। विभूवाः। सुऽभ
राः। अहः॑ऽदिवि। ब्रह्म। प्रजाऽवत्। रयिं। अश्वऽपस्त्यं। पीतः। इं द्रो इति। इं द्रं। अ
स्मभ्यं। याचतात्। सः। अग्ने। अद्रा॑। हरिः। हर्यतः। मदः। प्र। चेतसा। चेतय
ते। अनु। घुऽभिः। द्वा। जना। यातयन्। अंतः। ईयते। नराशंसं। च। दैव्यं। च।
धर्त्तरि। अंजते। वि। अंजते। सं। अंजते। क्रतुं। रिहंति। मधुना। अभि। अंज
ते। सिंधोः। उत्ऽश्वासे। पतयंतं। उक्षणं। हिरण्यऽपावाः। पशुं। आसु। गृभ्ण
ते। विपःऽचिते। पवमानाय। गायत। मही। न। धारा। अति। अंधः। अर्षति। अ
हिः। न। जूर्णां। अति। सर्पति। त्वचं। अत्यः। न। क्रीळन्। असरत्। वृषा। हरिः। अ

३५

ग्रेऽगः। राजा। अप्यः। तविष्यते। विऽमानः। अह्नां। भुवनेषु। अर्पितः। हरिः।

घृतऽस्नुः। सुऽवृक्ती कः। अर्णवः। ज्योतिःऽरथः। पवते। राये। ओक्यः। २०
असर्जि। स्कंभः। दिवः। उत्ऽयतः। मदः। परि। त्रिऽधातुः। भुवनानि। अर्षति। अंशुं। रिहंति। मतयः। पनिप्नतं। गिरा। यदि। निःऽनिजं। ऋग्मिणः। ययुः। प्र। ते। धाराः। अति। अण्वानि। मेष्यः। पुनानस्य। संऽयतः। यंति। रंहयः। यत्। गोभिः। इंदो इति। चम्वोः। संऽअज्यसे। आ। सुवानः। सोम। कलशेषु। सीदसि।
पवस्व। सोम। क्रतुऽवित्। नः। उक्थ्यः। अव्यः। वारे। परि। धाव। मधु। प्रियं। जहि। विश्वान्। रक्षसः। इंदो इति। अत्रिणः। ॥ ४८ २१ प्र। नु। द्रव। परि। कोशं। नि। सीद। नृऽभिः। पुनानः। अभि। वाजं। अर्ष। अश्वं। न। त्वा। वाजिनं। मर्जयंतः। अच्छ। बर्हिः। रशनाभिः। नयंति। सुऽआयुधः। पवते। देवः। इंदुः। अशस्तिऽहा। वृजनं।

प. स. ३
३६

रक्षमाणः। पिता। देवानां। जनिता। सुऽदक्षः। विष्टंभः। दिवः। धरुणः। पृथिव्याः।
ऋषिः। विप्रः। पुरःऽएता। जनानां। ऋभुः। उशनाः। धीरः। काव्येन। सः। चित्। वि
वेद। निऽहितं। यत्। आसां। अपीच्यं। गुह्यं। नाम। गोनां। एषः। स्यः। ते। मधु
ऽमान्। इंद्र। सोमः। वृषा। वृष्णे। परि। पवित्रे। अक्षाः। इति। सहस्रऽसाः। शतऽ
साः। भूरिऽदावा। शश्वत्ऽतमं। बर्हिः। आ। वाजी। अस्थात्। एते। सोमाः। अभि
। गव्या। सहस्रा। महे। वाजाय। अमृताय। श्रवांसि। पवित्रेभिः। पवमानाः।
असृग्रन्। श्रवस्यवः। न। पृतनाजः। अत्याः। २२ परि। हि। स्म। पुरुऽहूतः।
जनानां। विश्वा। असरत्। भोजना। पूयमानः। अथ। आ। भर। धृषेनऽभृत।
प्रयांसि। रयिं। तुंजानः। अभि। वाजं। अर्ष। एषः। सुवानः। परि। सोमः। पवित्रे। सर्गः।

३६

न।सृषः।अदुधावत्।अवीः।तिग्मेइति।शिशानः।महिषः।न।शृंगेइति।गाः।ग
व्यन्।अभि।शूरः।न।सत्वा।एषा।आ।ययौ।परमात्।अंतः।अद्रेः।कूऽचित्।सतीः।
ऊर्वे।गाः।विवेद।दिवः।न।विद्युत्।स्तनयंती।अभ्रैः।सोमस्य।ते।पवते।इंद्र।धा
रा।उत।स्म।राशिं।परि।यासि।गोनां।इंद्रेण।सोम।सऽरथं।पुनानः।पूर्वीः।इ
षः।बृहतीः।जीरदानो।इतिजीरऽदानो।शिक्ष।शचीऽवः।तव।ताः।उपऽस्तुत्।
।२३ ।०।तुभ्यं।पवते।त्वं।अस्य।पाहि।त्वं।हयं।चकृषे।त्वं।ववृषे।इंदुं।मदाय।यु
ज्याय।सोमं।सः।ईं।रथः।न।भुरिषाट्।अयोजि।महः।पुरूणि।सातये।वसूनि।
आत्।ईं।विश्वा।नहुष्याणि।जाता।स्वःऽसाता।वने।ऊर्ध्वा।नवंत।वायुः।नायः
नियुत्वान्।इष्टऽयामा।नासत्याऽइव।हवे।आ।शंऽभविष्ठः।विश्वऽवारः।द्रवि

णोदाःऽइव। त्मन्। पूषाऽइव। धीऽजवनः। असि। सोम। इंद्रः। न। यः। महा। कृ
र्माणि। चक्रिः। हंता। वृत्राणां। असि। सोम। पूःऽभित्। पेद्वः। न। हि। त्वं। अहिऽना
म्नां। हंता। विश्वस्य। असि। सोम। दस्योः। अग्निः। न। यः। वने। आ। सृज्यमानः।
वृथा। पाजांसि। कृणुते। नदीषु। जनः। न। युध्वा। महतः। उपब्दिऽभिः। इयर्ति। सो
मः। पवमानः। ऊर्मिं। एते। सोमाः। अति। वाराणि। अव्या। दिव्याः। न। कोशा
सः। अभ्रऽवर्षाः। वृथा। समुद्रं। सिंधवः। न। नीचीः। सुतासः। अभि। कलशान्।
असृग्रन्। शुष्मी। शर्द्धः। न। मारुतं। पवस्व। अनभिऽशस्ता। दिव्या। यथा
। विट्। आपः। न। मक्षु। सुऽमतिः। भव। नः। सहस्रऽअप्साः। पृतनाषाट्।
। न। यज्ञः। ०। २८ प्रोइति। स्यः। वह्निः। पथ्याभिः। अस्यान्। दिवः। न। वृष्टिः। प

वमानः। अक्षारिति। सहस्रऽधारः। असदत्। नि। अस्मे इति। मातुः। उपऽस्थे।
वने। आ। च। सोमः। राजा। सिंधूनां। अवसिष्ट। वासः। ऋतस्य। नावं। आ। अरुहत्।
रजिष्ठां। अप्ऽसु। द्रप्सः। ववृधे। श्येनऽजूतः। दुहे। ईं। पिता। दुहे। ईं। पितुः। जां। सिं
हं। नसंत। मध्वः। अयासं। हरिं। अरुषं। दिवः। अस्य। पतिं। शूरः। युत्ऽसु। प्र
थमः। पृच्छते। गाः। अस्य। चक्षसा। परि। पाति। उक्षा। मधुऽपृष्ठं। घोरं। अयासं।
अश्वं। रथे। युंजंति। उरुऽचक्रे। ऋष्वं। स्वसारः। ईं। जामयः। मर्जयंति। सऽनाभ
यः। वाजिनं। ऊर्जयंति। चतस्रः। ईं। घृतऽदुहः। सचंते। समाने। अंतः। धरु
णे। निऽसत्ताः। ताः। ईं। अर्षंति। नमसा। पुनानाः। ताः। ईं। विश्वतः। परि। संति। पू
र्वीः। विष्टंभः। दिवः। धरुणः। पृथिव्याः। विश्वाः। उत। क्षितयः। हस्ते। अस्य। अ

प॰ म॰ ३
३८

सत्व । ते । उत्सः । गृणते । नियुत्वान् । मध्वः । अंशुः । पवते । इंद्रियाय । वन्वन् । अ
वातः । अभि । देवऽवीतिं । इंद्राय । सोम । वृत्रऽहा । पवस्व । शग्धि । महः । पुरुऽचंद्र
स्य । रायः । सुऽवीर्यस्य । पतयः । स्याम । २५ प्र । हिन्वानः । जनिता । रोदस्योः ।
रथः । न । वाजं । सनिष्यन् । अयासीत् । इंद्रं । गच्छन् । आयुधा । संऽशिशानः ।
विश्वा । वसु । हस्तयोः । आऽदधानः । अभि । त्रिऽपृष्ठं । वृषणं । वयःऽधां । अं
गूषाणां । अवावशंत । वाणीः । वना । वसानः । वरुणः । न । सिंधून् । वि । रत्नऽ
धाः । दयते । वार्याणि । शूरऽग्रामः । सर्वऽवीरः । सहावान् । जेता । पवस्व । सनि
ता । धनानि । तिग्मऽआयुधः । क्षिप्रऽधन्वा । समत्ऽसु । अषाळ्हः । सहावान् । पृ
तनासु । शत्रून् । उरुऽगव्यूतिः । अभयानि । कृण्वन् । समीचीने इति संऽईचीने ।

३८

पुरंधी इति १

आ। पवस्व। पुरंऽधी। अप:। सिसासन्। उषस:। स्व:। गा:। सं। चिक्रद:। मह:। अस्म

भ्यं। वाजान्। मत्सि। सोम। वरुणं। मत्सि। मित्रं। मत्सि। इंद्रं। इंदो इति। पवमान। वि

ष्णुं। मत्सि। शर्द्ध:। मारुतं। मत्सि। देवान्। मत्सि। महां। इंद्रं। इंदो इति। मदाय। एव।

राजाऽइव। क्रतुंऽमान्। अमेन। विश्वा। घनिघ्नत्। दु:ऽइता। पवस्व। इंदो इति। सु

ऽउक्थाय। वचसे। वय:। धा:। ७ २८ ॥ इति सप्तमाष्टके तृतीयोध्याय:॥ ॥ओम्॥

असर्जि। वक्वा। रथ्ये। यथा। आजौ। धिया। मनोता। प्रथम:। मनीषी। दश। स्वसा

र:। अधि। सानौ। अव्ये। अजंति। वह्नि। सदनानि। अच्छ। वीती। जनस्य। दिव्यस्य

। कव्यै:। अधि। सुवान:। नहुष्येभि:। इंदु:। प्र। य:। नृऽभि:। अमृत:। मर्त्येभि:। म

र्मृजान:। अविऽभि:। गोभि:। अत्ऽभि:। वृषा। वृषा। रोरुवत्। अंशु:। अस्मै। पवे

प॰स॰४
३९

मा नः । रुग्रात् । दुःर्ते । पयः । गोः । सहस्रं । ऋक्वा । पथिऽभिः । वचःऽवित् । अध्वस्मऽ
भिः । सूरः । अण्वं । वि । याति । रुजा । दृळ्हा । चित् । रक्षसः । सदांसि । पुनानः । इंदो इति ।
ऊर्णुहि । वि । वाजान् । वृश्च । उपरिष्टात् । तुजता । वधेन । ये । अंति । दूरात् । उपऽ
नायं । एषां ॥ सः । प्रत्नऽवत् । नव्यसे । विश्वऽवार । सूक्तऽउक्ताय । पथः । कृणुहि । प्रा
चः । ये । दुःऽसहासः । वनुषा । बृहंतः । तान् । ते । अश्याम । पुरुऽकृत् । पुरुक्षो इ
ति पुरुऽक्षो । एव । पुनानः । अपः । स्वः । गाः । अस्मभ्यं । तोका । तनयानि । भूरि । शं
। नः । क्षेत्रं । उरु । ज्योतींषि । सोम । ज्योक् । नः । सूर्यं । दृशये । रिरीहि ॥ १ परि ।
सुवानः । हरिः । अंशुः । पवित्रे । रथः । न । सर्जि । सनये । हियानः । आपत् । श्लोकं
। इंद्रियं । पूयमानः । प्रति । देवान् । अजुषत । प्रयःऽभिः ॥ अच्छ । नृऽचक्षाः । अस

३९

रत्। पवित्रे। नाम। दधानः। कविः। अस्य। योनौ। सीदन्। होताऽइव। सदने। च
मूषु। उप। ई। अग्मन्। ऋषयः। सप्त। विप्राः। प्रास्फुऽमेधाः। गातुऽवित्। विश्वऽ
देवः। सोमः। पुनानः। सदः। एति। नित्यं। भुवत्। विश्वेषु। काव्येषु। रंता। अनु। जना
न्। यतते। पंच। धीरः। तव। त्ये। सोम। पवमान। निण्ये। विश्वे। देवाः। त्रयः। एकादश
सः। दन्। स्वधाभिः। अधि। सानौ। अव्ये। मजंति। त्वां। नद्यः। सप्त। यह्वीः। तत्। नु।
सत्यं। पवमानस्य। अस्तु। यत्र। विश्वे। कारवः। संऽनसंत। ज्योतिः। यत्। अह्ने। अ
कृणोत्। ऊं इति। लोकं। प्र। आवत्। मनुं। दस्यवे। कः। अभीकं। परि। सद्मऽइव।
पशुऽमंति। होता। राजा। न। सत्यः। संऽइतीः। इयानः। सोमः। पुनानः। कलशान्।
अयासीत्। सीदन्। मृगः। न। महिषः। वनेषु। २ साकंऽउक्षः। मर्जयंत। स्वसारः।

प॰स॰४
५०

दश। धीरस्य। धीतयः। धनुत्रीः। हरिः। परि। अद्रवत्। जाः। सूर्यस्य। द्रोणं। ननक्षे।
अत्यः। न। वाजी। सं। मातृऽभिः। न। शिशुः। वावशानः। वृषा। दधन्वे। पुरुऽवारः।
अत्ऽभिः। मर्यः। न। योषां। अभि। निःऽकृतं। यन्। सं। गच्छते। कलशे। उस्रिया
भिः। उत। प्र। पिप्ये। ऊधः। अघ्न्यायाः। इंदुः। धाराभिः। सचते। सुऽमेधाः। मूर्धा
नं। गावः। पयसा। चमूषु। अभि। श्रीणंति। वसुऽभिः। न। निक्तैः। सः। नः। देवेभिः
। पवमान। रद। इंदो इति। रयिं। अश्विनं। वावशानः। रथिरायतां। उशती। पुरंऽ
धिः। अस्मद्र्यक्। आ। दावने। वसूनां। नु। नः। रयिं। उप। मास्व। नृऽवंतं। पुनानः।
वाताप्यं। विश्वऽचंद्रं। प्र। वंदितुः। इंदो इति। तारि। आयुः। ॥०॥ ३ अधि। यत्। अ
स्मिन्। वाजिनिऽइव। शुभः। स्पर्धंते। धियः। सूर्ये। न। विशः। अपः। वृणानः। पव

५०

प्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १।४।२४

ते । कविऽयन् । व्रजं । न । पशुऽवर्धनाय । मन्म । द्विता । विऽऊर्ण्वन् । अमृतस्य । धा
म । स्वःऽविदे । भुवनानि । प्रथंत । धियः । पिन्वानाः । स्वसरे । न । गावः । ऋतऽयंतीः
। अभि । वावश्रे । इंदुं । परि । यत् । कविः । काव्या । भरते । शूरः । न । रथः । भुवनानि ।
विश्वा । देवेषु । यशाः । मर्त्ताय । भूषन् । दक्षाय । रायः । पुरुऽभूषु । नव्यः । श्रिये ।
जातः । श्रिये । आ । निः । इयाय । श्रियं । वयः । जरितृऽभ्यः । दधाति । श्रियं । वसा
नाः । अमृतऽत्वं । आयन् । भवंति । सत्या । संऽदृश्वा । मितऽद्रौ । इषं । ऊर्जं । अभि ।
अर्ष । अश्वं । गां । उरु । ज्योतिः । कृणुहि । मत्सि । देवान् । विश्वानि । हि । सुऽसहा । ता
नि । तुभ्यं । पवमान । बाधसे । सोम । शत्रून् । ५ कनिक्रंति । हरिः । आ । सृज्यमा
नः । सीदन् । वनस्य । जठरे । पुनानः । नृऽभिः । यतः । कृणुते । निःऽनिजं । गाः । अ

प॰स॰४
४१

तः। मतीः। जनयत। स्वधाभिः। हरिः। सृजानः। पथ्यां। ऋतस्य। देवः। देवानां। गु
ह्यानि। नाम। आविः। कृणोति। बर्हिषि। प्रऽवाचे। अपांऽइव। इत्। ऊर्मयः। त
र्तुराणाः। प्र। मनीषाः। ईरते। सोमं। अच्छ। नमस्यंतीः। उप। च। यंति। सं। च। आ।
च। विशंति। उशतीः। उशंतं। तं। मर्मृजानं। महिषं। न। सानौ। अंशुं। दुहंति। उक्ष
णं। गिरिऽस्थां। तं। वावशानं। मतयः। सचंते। त्रितः। बिभर्ति। वरुणं। समुद्रे।
इष्यन्। वाचं। उपवक्ताऽइव। होतुः। पुनानः। इंदो इति। वि। स्य। मनीषां। इंद्रः।
च। यत्। क्षयथः। सौभगाय। सुऽवीर्यस्य। पतयः। स्याम। ५ प्र। सेनाऽनीः। शू
रः। अग्रे। रथानां। गव्यन्। एति। हर्षते। अस्य। सेना। भद्रान्। कृण्वन्। इंद्रऽ
हवान्। सखिऽभ्यः। आ। सोमः। वस्त्रा। रभसानि। दत्ते। सं। अस्य। हरिं। हरयः।

मृजंति। अप्सु। हृद्ऽयैः। अनिऽह्नितं। नमःऽभिः। आ। तिष्ठति। रथं। इंद्रस्य।
सखा। विद्वान्। एनं। स्तुऽमतिं। याति। अच्छ। सः। नः। देव। देवऽतातये। पवस्व
। महे। सोम। प्सरसे। इंद्रऽपानः। कृण्वन्। अपः। वर्षयन्। द्यां। उत। इमां।
उरोः। आ। नः। वरिवस्य। पुनानः। अजीतये। अहृतये। पवस्व। स्वस्तये। स
र्वऽताततये। बृहते। तत्। उशंति। विश्वे। इमे। सखायः। तत्। अहं। वश्मि। प
वमान। सोम। सोमः। पवते। जनिता। मतीनां। जनिता। दिवः। जनिता। पृथि
व्याः। जनिता। अग्नेः। जनिता। सूर्यस्य। जनिता। इंद्रस्य। जनिता। उत। वि
ष्णोः। ६ ब्रह्मा। देवानां। पदऽवीः। कवीनां। ऋषिः। विप्राणां। महिषः। मृगा
णां। श्येनः। गृध्राणां। स्वऽधितिः। वनानां। सोमः। पवित्रं। अति। एति। रेभ

प॰स॰ ४
५२

न् । प्र । अवीविपत् । वाचः । ऊर्मिं । न । सिंधुः । गिरः । सोमः । पवमानः । मनीषाः ।
अंतरिति । पश्यन् । वृजना । इमा । अवराणि । आ । तिष्ठति । वृषभः । गोषु । जा
नन् । सः । मत्सरः । पृत्ऽसु । वन्वन् । अवातः । सहस्रऽरेताः । अभि । वाजं ।
अर्ष । इंद्राय । इंदो इति । पवमानः । मनीषी । अंशोः । ऊर्मिं । ईरय । गाः । इष
ण्यन् । परि । प्रियः । कलशे । देवऽवातः । इंद्राय । सोमः । रण्यः । मदाय । सह
स्रऽधारः । शतऽवाजः । इंदुः । वाजी । न । सप्तिः । समना । जिगाति । सः । पू
र्व्यः । वसुऽवित् । जायमानः । मृजानः । अपऽसु । दुदुहानः । अद्रौ । अभिशस्ति
ऽपाः । भुवनस्य । राजा । विदत् । गातुं । ब्रह्मणे । पूयमानः । ७ त्वया । हि । नः ।
पितरः । सोम । पूर्वे । कर्माणि । चक्रुः । पवमान । धीराः । वन्वन् । अवातः । परिऽ

धीन्। अप। ऊर्णु। वीरेभिः। अश्वैः। मघऽवा। भव। नः। यथा। अपवथाः। मनवे। वयःऽधाः। अमित्रऽहा। वरिवःऽवित्। हविष्मान्। एव। पवस्व। द्रविणं। दधानः। इंद्रे। सं। तिष्ठ। जनय। आयुधानि। पवस्व। सोम। मधुऽमान्। ऋतऽवा। अपः। वसानः। अधि। सानौ। अव्ये। अव। द्रोणानि। घृतऽवंति। सीद। मदिन्ऽतमः। मत्सरः। इंद्रऽपानः। वृष्टिं। दिवः। शतऽधारः। पवस्व। सहस्रऽसाः। वाजऽयुः। देवऽवीतौ। सं। सिंधुऽभिः। कलशे। वावशानः। सं। उस्रियाभिः। प्रऽतिरन्। नः। आयुः। एषः। स्यः। सोमः। मतिऽभिः। पुनानः। अत्यः। न। वाजी। तरति। इत्। अरातीः। पयः। न। दुग्धं। अदितेः। इषिरं। उरुऽइव। गातुः। सुऽयमः। न। वोळ्हा। सुऽआयुधः। सोतृऽभिः। पूयमानः। अभि। अर्ष। गुह्यं। चारु। नाम। अ

प॰स॰४
४३

भि। वाजं। सप्तिःऽइव। श्रवस्या। अभि। वायुं। अभि। गाः। देव। सोम। शिशुं। जज्ञा
नं। हर्यतं। मृजंति। शुंभंति। वह्निं। मरुतः। गणेन। कविः। गीःऽभिः। काव्येन। क
विः। सन्। सोमः। पवित्रं। अति। एति। रेभन्। ऋषिऽमनाः। यः। ऋषिऽकृत्।
स्वःऽसाः। सहस्रऽनीथः। पदऽवीः। कवीनां। तृतीयं। धाम। महिषः। सि
षासन्। सोमः। विऽराजं। अनु। राजति। स्तुप्। चमूऽसत्। श्येनः। न। शकुनः।
विऽभृत्वा। गोऽविंदुः। द्रप्सः। आयुधानि। बिभ्रत्। अपां। ऊर्मिं। सचमानः। स
मुद्रं। तुरीयं। धाम। महिषः। विवक्ति। मर्यः। न। शुभ्रः। तन्वं। मृजानः। अत्यः।
न। सृत्वा। सनये। धनानां। वृषाऽइव। यूथा। परि। कोशं। अर्षन्। कनिक्रदत्।
चम्वोः। आ। विवेश। ९ पवस्व। इंदो इति। पवमानः। महःऽभिः। कनिक्रदत्।

परि। वाराणि। अर्ष। क्रीळन्। चम्वोः। आ। विश। पूयमानः। इंद्रं। ते। रसः। मदिरः।
ममत्तु। प्र। अस्य। धाराः। बृहतीः। असृग्रन्। अक्तः। गोभिः। कलशान्। आ। वि
वेश। साम। कृण्वन्। सामन्यः। विपःऽचित्। क्रंदन्। एति। अभि। सख्युः। न। जा
मिं। अपऽघ्नन्। एषि। पवमान। शत्रून्। प्रियां। न। जारः। अभिऽगीतः। इंदुः।
सीदन्। वनेषु। शकुनः। न। पत्वा। सोमः। पुनानः। कलशेषु। सत्ता। आ। ते। रु
चः। पवमानस्य। सोम। योषाऽइव। यंति। सुऽदुघाः। सुऽधाराः। हरिः। आऽनी
तः। पुरुऽवारः। अप्ऽसु। अचिक्रदत्। कलशे। देवऽयूनां। १० अस्य। प्रेषा। अनु० ११
हेमना। पूयमानः। देवः। देवेभिः। सं। अपृक्त। रसं। सुतः। पवित्रं। परि। एति। रे
भन्। मिताऽइव। सद्म। पशुऽमंति। होता। भद्रा। वस्त्रा। समन्या। वसानः। मह

प॰स॰४
४४

नूः।कृविः।निऽवचनानि।त्रूंसन्।आ।वच्यस्व।चुम्वोः।पूयमानः।विऽचक्षणः।
जागृविः।देवऽवीतौ।सं।ऊं इति।प्रियः।मृज्यते।सानौ।अव्ये।यशःऽतरः।यशः
सां।क्षेतः।अस्मे इति।अभि।स्वर।धन्व।पूयमानः।०।प्र।गायत।अभि।अर्चा
म।देवान्।सोमं।हिनोत।महते।धनाय।स्वादुः।पवाते।अति।वारं।अव्यं।आ
।सीदाति।कलशं।देवऽयुः।नः।इंदुः।देवानां।उप।सख्यं।आऽयन्।सहस्रऽधा
रः।पवते।मदाय।नृऽभिः।स्तवानः।अनु।धाम।पूर्वं।अगन्।इंद्रं।महते।सौ
भगाय। ११ स्तोत्रे।राये।हरिः।अर्ष।पुनानः।इंद्रं।मदः।गच्छतु।ते।भराय।दे
वैः।याहि।सऽरथं।राधः।अच्छ।०।प्र।काव्यं।उशनाऽइव।ब्रुवाणः।देवः।देवानां
।जनिम।विवक्ति।महिऽव्रतः।शुचिऽबंधुः।पावकः।पदा।वराहः।अभि।एति।

४४

रेभन्। प्र। हंसासः। तृपलं। मन्युं। अच्छ। अमात्। अस्तं। वृष॒ऽगणाः। अयासुः। आं
गूष्यं। पवमानं। सखायः। दुःऽमर्षं। साकं। प्र। वदंति। वाणं। सः। रंहते। उरुऽगाय
स्य। जूतिं। वृथा। क्रीळंतं। मिमते। न। गावः। परीणसं। कृणुते। तिग्मऽशृंगः।
दिवा। हरिः। ददृशे। नक्तं। ऋज्रः। इंदुः। वाजी। पवते। गोऽन्योघाः। इंद्रे। सोमः। स
हः। इन्वन्। मदाय। हंति। रक्षः। बाधते। परि। अरातीः। वरिवः। कृण्वन्। वृजन
स्य। राजा। १२ अध। धारया। मध्वा। पृचानः। तिरः। रोम। पवते। अद्रिऽदुग्धः
। इंदुः। इंद्रस्य। सख्यं। जुषाणः। देवः। देवस्य। मत्सरः। मदाय। अभि। प्रियाणि
। पवते। पुनानः। देवः। देवान्। स्वेन। रसेन। पृंचन्। इंदुः। धर्माणि। ऋतुऽथा।
वसानः। दश। क्षिपः। अव्यत। सानौ। अव्ये। वृषा। शोणः। अभिऽकनिक्रदत्।

प॰ स॰ ४
४५

गाः। नदयन्। एति। पृथिवीं। उत। द्यां। इंद्रस्यऽइव। वग्नुः। आ। शृण्वे। आजौ। प्रऽ
चेतयन्। अर्षति। वाचं। आ। इमां। रसाय्यः। पयसा। पिन्वमानः। ईरयन्। ए
षि। मधुऽमंतं। अंशुं। पवमानः। संऽतनिं। एषि। कृण्वन्। इंद्राय। सोम। परि
ऽसिच्यमानः। एव। पवस्व। मदिरः। मदाय। उदऽग्राभस्य। नमयन्। वधस्नैः।
परि। वर्णं। भरमाणः। रुशंतं। गव्युः। नः। अर्ष। परि। सोम। सिक्तः। १३ जुष्टी।
नः। इंदो इति। सुऽपथा। सुऽगानि। उरौ। पवस्व। वरिवांसि। कृण्वन्। घनाऽ
इव। विष्वक्। दुःऽइतानि। विऽघ्नन्। अधि। स्नुना। धन्व। सानौ। अव्ये। वृष्टिं।
नः। अर्ष। दिव्यां। जिगत्नुं। इळाऽवतीं। शंऽगयीं। जीरऽदानुं। स्तुकाऽइव। वी ४५
ता। धन्व। विऽचिन्वन्। बंधून्। इमान्। अवरान्। इंदो इति। वायून्। ग्रंथिं। न।

वि। स्य। ग्रथितं। पुनानः। ऋजुं। च। गातुं। वृजिनं। च। सोम। अत्यः। न। क्रदः। हरिः।
आ। सृजानः। मर्यः। देव। धन्व। पस्त्यऽवान्। ऋषे। मदाय। देवऽताते। इंदो इति। प
रि। स्नुः। न। धन्व। सानौ। अव्ये। सहस्रऽधारः। सुरभिः। अदब्धः। परि। स्रव। वाज
ऽसातौ। नृऽसह्ये। अरश्मानः। ये। अरथाः। अयुक्ताः। अत्यासः। न। ससृजानासः।
आजौ। एते। शुक्रासः। धन्वन्ति। सोमाः। देवासः। तान्। उप। यात। पिबध्यै। १४ एव।
नः। इंदो इति। अभि। देवऽवीतिं। परि। स्रव। नभः। अर्णः। चमूषु। सोम। अस्मभ्यं।
काम्यं। बृहंतं। रयिं। ददातु। वीरऽवंतं। उग्रं। तक्षत्। यदि। मनसः। वेनतः। वाक्।
ज्येष्ठस्य। वा। धर्मणि। क्षोः। अनीके। आत्। ईं। आयन्। वरं। आ। वावशानाः। जुष्टं।
पतिं। कलशे। गावः। इंदुं। प्र। दानुऽदः। दिव्यः। दानुऽपिन्वः। ऋतं। ऋताय। पवते।

प॰स॰४
४६

सुऽमेधाः।धर्मा।भुवत्।वृजन्यस्य।राजा।प्र।रश्मिऽभिः।दशऽभिः।भारि।भूम
।पवित्रेभिः।पवमानः।नृऽचक्षाः।राजा।देवानां।उत।मर्त्यानां।द्विता।भुवत्।
रयिऽपतिः।रयीणां।ऋतं।भरत्।सुऽभृतं।चारु।इंदुः।अर्वान्ऽइव।श्रवसे।
सातिं।अच्छ।इंद्रस्य।वायोः।अभि।वीतिं।अर्ष।सः।नः।सहस्रा।बृहतीः।इषः।
दाः।भव।सोम।द्रविणःऽवित्।पुनानः। १५ ॥इत्यर्द्धः॥ देवऽअव्यः।नः।परिऽ
सिच्यमानाः।क्षयं।सुऽवीरं।धन्वंतु।सोमाः।आऽयज्यवः।सुऽमतिं।विश्वऽवा
राः।होतारः।न।दिविऽयजः।मंद्रऽतमाः।एव।देव।देवऽताते।पवस्व।महे।सो
म।प्सरसे।देवऽपानः।महः।चित्।हि।स्मसि।हिताः।सऽमर्ये।कृधि।सुस्थाने
इतिसुऽस्थाने।रोदसीइति।पुनानः।अश्वः।न।क्रदः।वृषऽभिः।युजानः।सिं

४६

दः। न। भीमः। मनसः। जवीयान्। अर्वाचीनैः। पथिऽभिः। ये। रजिष्ठाः। आ। पवस्व।
सौमनसं। नः। इंदो इति। पूतं। धाराः। देवऽजाताः। असृग्रन्। सहस्रं। एनाः। क
वयः। मजंति। इंदो इति। सनित्रं। दिवः। आ। पवस्व। पुरःऽएता। असि। महतः।
धनस्य। दिवः। न। सर्गाः। अससृग्रं। अह्नां। राजा। न। मित्रं। प्र। मिनाति। धीरः।
पितुः। न। पुत्रः। क्रतुऽभिः। यतानः। आ। पवस्व। विशे। अस्यै। अजीतिं। १८ प्र।
ते। धाराः। मधुऽमतीः। असृग्रन्। वारान्। यत्। पूतः। अतिऽएषि। अव्यान्। प
वमान। पवसे। धाम। गोनां। जज्ञानः। सूर्यं। अपिन्वः। अर्कैः। कनिक्रदत्। अ
नु। पंथां। ऋतस्य। शुक्रः। वि। भासि। अमृतस्य। धाम। सः। इंद्राय। पवसे। मत्सर
ऽवान्। हिन्वानः। वाचं। मतिऽभिः। कवीनां। दिव्यः। सुऽपर्णः। अव। चक्षि। सोम। पि

५·स·४
४७

त्वन्न्। धारया। कर्मणा। देवऽवीतौ। आ। इंदोइति। विश। कलशं। सोमऽधानं। क्रं
दन्। इहि। सूर्यस्य। उप। रश्मिं। तिस्रः। वाचः। ईरयति। प्र। वह्निः। ऋतस्य। धीतिं
। ब्रह्मणः। मनीषां। गावः। यंति। गोऽपतिं। पृच्छमानाः। सोमं। यंति। मतयः। वाव
शानाः। सोमं। गावः। धेनवः। वावशानाः। सोमं। विप्राः। मतिऽभिः। पृच्छमानाः।
सोमः। सुतः। पूयते। अज्यमानः। सोमे। अर्काः। त्रिऽस्तुभः। सं। नवंते। १७ ए
व। नः। सोम। परिऽसिच्यमानः। आ। पवस्व। पूयमानः। स्वस्ति। इंद्रं। आ। विश।
बृहता। रवेण। वर्धय। वाचं। जनय। पुरंऽधिं। आ। जागृविः। विप्रः। ऋता। मती
नां। सोमः। पुनानः। असदत्। चमूषु। सपंति। यं। मिथुनासः। निऽकामाः। अ
ध्वर्यवः। रथिरासः। सुऽहस्ताः। सः। पुनानः। उप। सूरे। न। धातः। आ। उभेइति।

४७

अश्राः। रोदसीइति। वि। ससः। आवुरित्सोवः। प्रियाः। चित्। यस्य। प्रियसासः। ऊती
। सः। तु। धनं। कारिणे। न। प्र। यंसत्। सः। वर्द्धिता। वर्द्धनः। पूयमानः। सोमः। मी
ढ्वान्। अभि। नः। ज्योतिषा। आवीत्। ०। स्वः॥विदः। अभि। गाः। अद्रिं। उष्णन्।
अक्रान्। समुद्रः। प्रथमे। विऽधर्मन्। जनयन्। प्रऽजाः। भुवनस्य। राजा। वृ
षा। पवित्रे। अधि। सानौ। अव्ये। बृहत्। सोमः। वृवृधे। सुवानः। इंदुः। १८ म
हत्। तत्। सोमः। महिषः। चकार। अपां। यत्। गर्भः। अवृणीत। देवान्। अ
दधात्। इंद्रे। पवमानः। ओजः। अजनयत्। सूर्ये। ज्योतिः। इंदुः। मत्सि। वायुं।
इषये। राधसे। च। मत्सि। मित्रावरुणा। पूयमानः। मत्सि। शर्धः। मारुतं। म
त्सि। देवान्। मत्सि। द्यावापृथिवीइति। देव। सोम। ऋजुः। पवस्व। वृजिनस्य। हं

प॰स॰ ५
५८

ता। अप। अमीवां। बाधमानः। मृधः। च। अभि ऽ श्रीणन्। पयः। पयसा। अभि। गो
नां। इंद्रस्य। त्वं। तव। वयं। सखायः। मधः। सूदं। पवस्व। वस्वः। उत्सं। वीरं। च।
नः। आ। पवस्व। भगं। च। स्वदस्व। इंद्राय। पवमानः। इंदो इति। रयिं। च। नः। आ
। पवस्व। समुद्रात्। सोमः। सुतः। धारया। अत्यः। न। हित्वा। सिंधुः। न। निम्नं।
अभि। वाजी। अक्षाः इति। आ। योनिं। वन्यं। असदत्। पुनानः। सं। इंदुः। गो
भिः। असरत्। सं। अत्ऽभिः। १९ एषः। स्यः। ते। पवते। इंदुः। सोमः। चमूषु। धी
रः। उशते। तवस्वान्। स्वः ऽ चक्षाः। रथिरः। सत्यऽशुष्मः। कामः। नायः। देव ऽ
यतां। असर्जि। एषः। प्रत्नेन। वयसा। पुनानः। तिरः। वर्पांसि। दुहितुः। दधानः। व
सानः। शर्म। त्रिऽवरूथं। अप्ऽसु। होताऽइव। याति। समनेषु। रेभन्। नः।

५८

अश्वो न । रथिनः । दे ×

त्वं । रथिरः । देव । सोम । परि । स्रव । चम्वोः । पूयमानः । अप्सु । स्वादिष्ठः । मधुऽमा
न्तः । ऋतऽवा । देवः । न । यः । सविता । सत्यऽमन्मा । अभि । वायुं । वीती । अर्ष । गृणानः
। अभि । मित्रावरुणा । पूयमानः । अभि । नरं । धीऽजवनं । रथेऽस्थां । अभि । इं
द्रं । वृषणं । वज्रऽबाहुं । अभि । वस्त्रा । सुऽवसनानि । अर्ष । अभि । धेनूः । सुऽदुघाः ।
पूयमानः । अभि । चंद्रा । भर्तवे । नः । हिरण्या । अभि । वु । सोम । २ । अभि । नः । अ
र्ष । दिव्या । वसूनि । अभि । विश्वा । पार्थिवा । पूयमानः । अभि । येन । द्रविणं । अश्न
वाम । अभि । आर्षेयं । जमदग्निऽवत् । नः । अया । पवा । पवस्व । एना । वसूनि । मां
श्चत्वे । इंदो । इति । सरसि । प्र । धन्व । ब्रध्नः । चित् । अत्र । वातः । न । जूतः । पुरुऽमेधः । चि
त् । तकवे । नरं । दात् । उत । नः । एना । पवया । पवस्व । अधि । श्रुते । श्रवाय्यस्य । ती

र्थे। वृष्टिं। सहस्रा। नेगुतः। वसूनि। वृक्षं। न। पक्वं। धूनवत्। रणाय। मदि। इमेइति। अस्य। वृषनाम। शूषेइति। मां। श्चत्वे। वा। पत्रनि। वा। वधत्रेइति। अस्वापयत्। निऽगुतः। स्नेहयत्। च। अप। अमित्रान्। अप। अचितः। अच। इतः। सं। त्री। पवित्रा। विऽततानि। एषि। अनु। एकं। धावसि। पूयमानः। असि। भगः। असि। दात्रस्य। दाता। असि। मघऽवा। मघवत्ऽभ्यः। इंदोइति। २१ एषः। विश्वऽवित्। पवते। मनीषी। सोमः। विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। द्रप्सान्। ईरयन्। विदथेषु। इंदुः। वि। वारं। अव्यं। समया। अति। याति। इंदुः। रिहंति। महिषाः। अदब्धाः। पदे। रेभंति। कवयः। न। गृध्राः। हिन्वंति। धीराः। दशऽभिः। क्षिपाभिः। सं। अंजते। रूपं। अपां। रसेन। त्वया। वयं। पवमानेन। सोम। भरे। कृतं। वि। चिनुयाम। शश्वत्। ० २२ अभि।

तन्नो मित्रो वरुणो मामहंतामदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः॥१॥ ६॥३२

नः। वाजऽसातमं। रयिं। अर्ष। पुरुऽस्पृहं। इंदो इति। सहस्रऽभर्णसं। तुविऽद्युम्नं। वि
भ्वऽसहं। परि। स्यः। सुवानः। अव्ययं। रथे। न। वर्म। अव्यत। इंदुः। अभि। द्रुणा। हितः।
हियानः। धाराभिः। अक्षा इति। ० अक्षाः इति। इंदुः। अव्ये। मदे ऽच्युतः। धारा। यः।
ऊर्ध्वः। अध्वरे। भ्राजा। न। एति। गव्यऽयुः। सः। हि। त्वं। देव। शश्वते। वसु। मर्त्ताय।
दाशुषे। इंदो इति। सहस्रिणं। रयिं। शत्ऽआत्मानं। विवाससि। ० वसो इति। वयं।
पुरुऽस्पृहः। नि। नेदिष्ठऽतमाः। इषः। स्याम। सुम्नस्य। अध्रिगो इत्यध्रिऽगो। द्विः।
यं। पंच। स्वऽयशसं। स्वसारः। अद्रिऽसंहतं। ० प्रऽस्नापयंति। ऊर्मिणं। २३ परि।
त्यं। हर्यतं। हरिं। बभ्रुं। पुनंति। वारेण। यः। देवान्। विश्वान्। इत्। परि। मदेन। सह।
गच्छति। अस्य। वः। हि। अवसा। पांतः। दक्षऽसाधनं। यः। सूरिषु। श्रवः। बृहत्। दधे।

प॰स॰४
५०

स्वः॥ न। हर्यतः॥ सः॥ वां। यज्ञेषु। मानवीइति। इंदुः॥ जनिष्ट। रोदसीइति। देवः। देवीइति। गिरिऽस्थाः॥ अस्रेधन्। तं। तुविऽस्वनिं॥०॥ वृत्रऽघ्ने। परि। सिच्यसे। नरे। च। दक्षिणाऽवते। देवाय। सदनऽसदे॥ ते। प्रत्नासः॥ विऽउषिषु। सोमाः॥ पवित्रे। अक्षरन्। अपऽप्रोथंतः॥ सनुतः॥ हुरःऽचितः॥ प्रातरिति। तान्। अप्रऽचेतसः॥ तं। सखायः॥ पुरःऽरुचं। यूयं। वयं। च। सूरयः॥ अश्याम। वाजऽगंध्यं। सनेम। वाजऽपस्त्यं। २४ आ। हर्यताय। धृष्णवे। धनुः॥ तन्वंति। पौंस्यं। शुक्रां। वयंति। असुराय। निःऽनिजं। विपां। अग्रे। महीयुवः॥ अध। क्षपा। परिऽकृतः॥ वाजान्। अभि। प्र। गाहते। यदि। विवस्वतः॥ धियः॥ हरिं। हिन्वंति। यातवे। तं। अस्य। मर्जयामसि। मदः॥ यः॥ इंद्रऽपातमः॥ यं। गावः॥ आसऽभिः॥

५०

दधुः। पुरा। नूनं। च। सूरयः॥ तं। गाथया। पुराण्या। पुनानं। अभि। अनूषत। उतो इति। कृपंत। धीतयः। देवानां। नाम। बिभ्रतीः॥ तं। उक्षमाणं। अव्यये। वारे। पुनंति। धर्णसिं। दूतं। न। पूर्वऽचित्तये। आ। शासते। मनीषिणः॥ २५ सः। पुनानः। मदिन्ऽतमः। सोमः। चमूषु। सीदति। पशौ। न। रेतः। आऽदधत्। पतिः। वचस्यते। धियः॥ सः। मृज्यते। सुकर्मऽभिः। देवः। देवेभ्यः। सुतः। विदे। यत्। आसु। संऽददिः। महीः। अपः। वि। गाहते॥ सुतः। इंदो इति। पवित्रे। आ। नृऽभिः। यतः। वि। नीयसे। इंद्राय। मत्सरिन्ऽतमः। चमूषु। आ। नि। सीदसि। २६ अभि। नक्षंते। अद्रुहः। वत्सं। न। पूर्वे। आयुनि। जातं। रिहंति। मातरः॥ पुनानः। इंदो इति। आ। भर। सोम। द्विऽबर्हसं। रयिं॥ त्वं। वसूनि। पुष्यसि। विश्वानि। दाशुषः॥

प्रियमिंद्रस्य काम्यं १।१।३५

गृहे। त्वां। धियं। मनः ऽयुजं। सृज। वृष्टिं। न। तन्यतुः। त्वं। वसूनि। पार्थिवा। दिव्या। च। सोम। पुष्यसि। परि। ते। जिग्युषः। यथा। धारा। सुतस्य। धावति। रंहमाणा। वि। अव्ययं। वारं। वाजीऽइव। सानसिः। क्रत्वे। दक्षाय। नः। कवे। पवस्व। सोम। धारया। इंद्राय। पातवे। सुतः। मित्राय। वरुणाय। च। २० पवस्व। वाजऽसातमः। पवित्रे। धारया। सुतः। इंद्राय। सोम। विष्णवे। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। त्वां। रिहंति। मातरः। हरिं। पवित्रे। अद्रुहः। वत्सं। जातं। न। धेनवः। पवमान। वि। धर्मणि। पवमान। महि। श्रवः। चित्रेभिः। यासि। रश्मिऽभिः। शर्धन्। तमांसि। जिघ्नसे। विश्वानि। दाशुषः। गृहे। त्वं। द्यां। च। महिऽव्रत। पृथिवीं। च। अति। जभ्रिषे। प्रति। द्रापिं। अमुंचथाः। पवमान। महिऽत्वना। २०॥९

॥ इति सप्तमाष्टके चतुर्थोऽध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥ पुरःऽजिती। वः। अंधसः। सुताय। मादयित्नवे। अप। श्वानं। श्नथिष्टन। सखायः। दीर्घऽजिह्व्यं। यः। धारया। पावकया। परिऽप्रस्यंदते। सुतः। इंदुः। अश्वः। न। कृत्व्यः। तं। दुरोषं। अभि। नरः। सोमं। विश्वाच्या। धिया। यज्ञं। हिन्वंति। अद्रिऽभिः। सुतासः। मधुमत्ऽतमाः। सोमाः। इंद्राय। मंदिनः। पवित्रऽवंतः। अक्षरन्। देवान्। गच्छंतु। वः। मदाः। इंदुः। इंद्राय। पवते। इति। देवासः। अब्रुवन्। वाचः। पतिः। मखस्यते। विश्वस्य। ईशानः। ओजसा। १ सहस्रऽधारः। पवते। समुद्रः। वाचंऽईखयः। सोमः। पतिः। रयीणां। सखा। इंद्रस्य। दिवेऽदिवे। अयं। पूषा। रयिः। भगः। सोमः। पुनानः। अर्षति। पतिः। विश्वस्य। भूमनः। वि। अख्यत्। रोदसी इति। उभे इति। सं। ऊं इति।

५·स·५
५२

प्रियाः। अनूषत। गावः। मदाय। घृष्वयः। सोमासः। कृण्वते। पथः। पवमाना
सः। इंदवः। यः। ओजिष्ठः। तं। आ। भर। पवमान। श्रवाय्यं। यः। पंच। चर्षणीः।
अभि। रयिं। येन। वनामहै। सोमाः। पवंते। इंदवः। अस्मभ्यं। गातुवित्ऽतमाः।
मित्राः। सुवानाः। अरेपसः। सुऽआध्यः। स्वःऽविदः। २ सुस्वानासः। वि। अद्रि
ऽभिः। चिताना। गोः। अधि। त्वचि। इषं। अस्मभ्यं। अभितः। सं। अस्वरन्। व
सुऽविदः। एते। पूताः। विपःऽचितः। सोमासः। दधिऽआशिरः। सूर्यासः। जिग न। दर्शता
सः।
त्नवः। ध्रुवाः। घृते। प्र। सुन्वानस्य। अंधसः। मर्तः। न। वृत। तत्। वचः। अप।
श्वानं। अराधसं। हत। मखं। न। भृगवः। आ। जामिः। अत्के। अव्यत। भुजे। न।
पुत्रः। ओण्योः। सरत्। जारः। न। योषणां। वरः। न। योनिं। आऽसदं। सः। वीरः।

५२

दक्षऽसाधनः। वि। यः। तस्तंभ। रोदसी इति। हरिः। पवित्रे। अव्यत। वेधाः। न। यो
निं। आऽसदं। अव्यः। वारेभिः। पवते। सोमः। गव्ये। अधि। त्वचि। कनिक्रदत्। वृ
षा। हरिः। इंद्रस्य। अभि। एति। निःऽकृतं। १ क्राणा। शिशुः। महीनां। हिन्वन्।
ऋतस्य। दीधितिं। विश्वा। परि। प्रिया। भुवत्। अध। द्विता। उप। त्रितस्य। पा
ष्योः। अभक्त। यत्। गुहा। पदं। यज्ञस्य। सप्त। धामऽभिः। अध। प्रियं। त्रीणि।
त्रितस्य। धारया। पृष्ठेषु। आ। ईरय। रयिं। मिमीते। अस्य। योजना। वि। सुऽक्र
तुः। जज्ञानं। सप्त। मातरः। वेधां। अशासत। श्रिये। अयं। ध्रुवः। रयीणां। चिके
त। यत्। अस्य। व्रते। सऽजोषसः। विश्वे। देवासः। अद्रुहः। स्पार्हाः। भवंति। रंत
यः। जुषंत। यत्। ४ यं। ईमिति। गर्भं। ऋतऽवृधः। दृशे। चारुं। अजीजनन्।

प॰स॰५
५३

कविं। मंहिष्ठं। अध्वरे। पुरुऽस्पृहं। समीचीने इति संऽईचीने। अभि। त्मना। यह्वी
दूती। ऋतस्य। मातरा। तन्वानाः। यज्ञं। आनुषक्। यत्। अंजते। क्रत्वा। शुक्रे
भिः। अक्षऽभिः। ऋण्वोः। अप। व्रजं। दिवः। हिन्वन्। ऋतस्य। दीधितिं। प्र। अ
ध्वरे। ५ प्र। पुनानाय। वेधसे। सोमाय। वचः। उत्ऽयतं। भृतिं। न। भर।
मतिऽभिः। जुजोषते। परि। वाराणि। अव्यया। गोभिः। अंजानः। अर्षति। त्री
। सधऽस्था। पुनानः। कृणुते। हरिः। परि। कोशं। मधुऽश्चुतं। अव्यये। वारे। अ
र्षति। अभि। वाणीः। ऋषीणां। सप्त। नूषत। परि। नेता। मतीनां। विश्वऽदेवः। अ
दाभ्यः। सोमः। पुनानः। चम्वोः। विमूतू। हरिः। परि। देवीः। अनु। स्वधाः। इंद्रेण
। याहि। सऽरथं। पुनानः। वाघत्। वाघत्ऽभिः। अमर्त्यः। परि। सप्तिः। न। वाजऽ

५३

सुः। देवः। देवेभ्यः। सुतः। वि॰ऽआनशिः। पवमानः। वि। धावति। ६ ॥ अनुवा० ॥ ७२

सखायः। आ। नि। सीदत। पुनानाय। प्र। गायत। शिशुं। न। यज्ञैः। परि। भूषत।

श्रिये। सं। ईं। इति। वत्सं। न। मातृऽभिः। सृजत। गयऽसाधनं। देवऽअव्यं। म

दं। अभि। द्विऽशवसं। पुनात। दक्षऽसाधनं। यथा। शर्धाय। वीतये। यथा। मित्रा

य। वरुणाय। शंऽतमः। अस्मभ्यं। त्वा। वसुऽविदं। अभि। वाणीः। अनूषत। गो

भिः। ते। वर्णं। अभि। वासयामसि। सः। नः। मदानां। पते। इंदो इति। देवऽप्सराः। अ

सि। सखाऽइव। सख्ये। गातुवित्ऽतमः। भव। सनेमि। कृधि। अस्मत्। आ। रक्ष

सं। कं। चित्। अत्रिणं। अप। अदेवं। द्वयुं। अंहः। युयोधि। नः। ७ तं। वः। सखायः।

मदाय। पुनानं। अभि। गायत। ० स्वदयंत। गूर्तिऽभिः। सं। वत्सः। ऽइव। मातृऽभिः।

इंदुः। हिन्वानः। अज्यते। देवऽअवीः। मदः। मतिऽभिः। परिऽकृतः। अयं। दक्षाय।
साधनः। अयं। शर्धाय। वीतये। अयं। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। सुतः। गोऽम
त्। नः। इंदो इति। अश्वऽवत्। सुतः। सुऽदक्ष। धन्व। शुचिं। ते। वर्णं। अधि। गोषु।
दीधरं। सः। नः। हरीणां। पते। इंदो इति। देवप्सरःऽतमः। सखाऽइव। सख्ये। नर्यः
। रुचे। भव। सनेमि। त्वं। अस्मत्। आ। अदेवं। कं। चित्। अत्रिणं। साह्वान्। इंदो इति
परि। बाधः। अप। द्वयुं। ८ इंद्रं। अच्छ। सुताः। इमे। वृषणं। यंतु। हरयः। श्रुष्टी। जा
तासः। इंदवः। स्वःऽविदः। अयं। भराय। सानसिः। इंद्राय। पवते। सुतः। सोमः।
जैत्रस्य। चेतति। यथा। विदे •। ग्राभं। गृभ्णीत। सानसिं। वज्रं। च। वृषणं। भर
त्। सं। अप्सुऽजित्। प्र। धन्व। सोम। जागृविः। ०। द्युऽमंतं। शुष्मं। आ। भर। स्वःऽ

विदं। इंद्राय। वृषणं। मदं। पवस्व। विश्वऽदर्शतः। सहस्रऽयामा। पथिऽकृत्। वि
ऽचक्षणः। ५ अस्मभ्यं। गातुवित्ऽतमः। देवेभ्यः। मधुमत्ऽतमः। सहस्रं। या
हि। पथिऽभिः। कनिक्रदत्। पवस्व। देवऽवीतये। इंदो इति। धाराभिः। ओजसा।
आ। कलशं। मधुऽमान्। सोम। नः। सदः। तव। द्रप्साः। उदऽप्रुतः। इंद्रं। मदाय।
ववृधुः। त्वां। देवासः। अमृताय। कं। पपुः। आ। नः। सुतासः। इंदवः। पुनानाः। धा
वत। रयिं। वृष्टिऽद्यावः। रीतिऽआपः। स्वःऽविदः। सोमः। पुनानः। ऊर्मिणा। अ
व्यः। वारं। वि। धावति। अग्रे। वाचः। पवमानः। कनिक्रदत्। १० धीभिः। हिन्वं
ति। वाजिनं। वने। क्रीळंतं। अतिऽअविं। अभि। त्रिऽपृष्ठं। मतयः। सं। अस्वर
न्। असर्जि। कलशान्। अभि। मीळ्हे। सप्तिः। न। वाजऽयुः। पुनानः। वाचं। ज

प॰स॰५ नयन्न्। असिस्यदत्। पवते। हर्यतः। हरिः। अति। ह्वरांसि। रंह्या। अभिऽअर्षन्।
५५ स्तोतृऽभ्यः। वीरऽवत्। यशः। अया। पवस्व। देवऽयुः। मधोः। धाराः। असृक्ष
त। रेभन्। पवित्रे। परि। एषि। विश्वतः। ११ परि। द्रुतः। सिंचत। सुतं। सोमः।
यः। उत्ऽतमं। हविः। दधन्वान्। यः। नर्यः। अप्ऽसु। अंतः। आ। सुसाव। सोमं।
अद्रिऽभिः। नूनं। पुनानः। अविऽभिः। परि। स्रव। अदब्धः। सुरभिंऽतरः। सु
ते। चित्। त्वा। अप्ऽसु। मदामः। अंधसा। श्रीणंतः। गोभिः। उत्ऽतरं। परि। सु
वानः। चक्षसे। देवऽमादनः। क्रतुः। इंदुः। विऽचक्षणः। पुनानः। सोम। धारया। अ
पः। वसानः। अर्षसि। आ। रत्नऽधाः। योनिं। ऋतस्य। सीदसि। उत्सः। देव। हिर ५५
पं ण्ययः। दुहानः। ऊधः। दिव्यं। मधु। प्रियं। प्रत्नं। सधऽस्थं। आ। असदत्। आऽपृच्छ्यं।

धरुणं। वाजी। अर्षति। नृऽभिः। धूतः। विऽचक्षणः। १२ पुनानः। सोम। जागृविः। अव्यः। वारे। परि। प्रियः। त्वं। विप्रः। अभवः। अंगिरःऽतमः। मध्वा। यज्ञं। मिमिक्ष। नः। सोमः। मीढ्वान्। पवते। गातुवित्ऽतमः। ऋषिः। विप्रः। विऽचक्षणः। त्वं। कविः। अभवः। देवऽवीतमः। आ। सूर्यं। रोहयः। दिवि। सोमः। ऊं इति। सुवानः। सोतृऽभिः। अधि। स्नुऽभिः। अवीनां। अश्वयाऽइव। हरिता। याति। धारया। मंद्रया। याति। धारया। अनूपे। गोऽमान्। गोभिः। अक्षारिति। सोमः। दुग्धाभिः। अक्षारिति। समुद्रं। न। संऽवरणानि। अग्मन्। मंदी। मदाय। तोशते। आ। सोम। सुवानः। अद्रिऽभिः। तिरः। वाराणि। अव्यया। जनः। न। पुरि। चम्वोः। विशत्। हरिः। सदः। वनेषु। दधिषे। १३ सः। ममृजे। तिरः। अण्वानि। मेष्यः। मीळ्हे। स

प॰स॰५ प्त्रिः। न। वाजऽयुः। अनुऽमाद्यः। पवमानः। मनीषिऽभिः। सोमः। विप्रेभिः। ऋक्वऽ

५६ भिः। प्र। सोम। देवऽवीतये। सिंधुः। न। पिप्ये। अर्णसा। अंशोः। पयसा। मदिरः।

न। जागृविः। अच्छ। कोशं। मधुऽश्चुतं। आ। हर्यतः। अर्जुने। अत्के। अव्यत।

प्रियः। सूनुः। न। मर्ज्यः। तं। ईं। हिन्वंति। अपसः। यथा। रथं। नदीषु। आ। गभ

स्त्योः। अभि। सोमासः। आयवः। पवंते। मद्यं। मदं। समुद्रस्य। अधि। विष्टपि।

मनीषिणः। मत्सरासः। स्वःऽविदः। तरत्। समुद्रं। पवमानः। ऊर्मिणा। राजा।

देवः। ऋतं। बृहत्। अर्षत्। मित्रस्य। वरुणस्य। धर्मणा। प्र। हिन्वानः। ऋतं। बृह

त्। १५ नृऽभिः। येमानः। हर्यतः। विऽचक्षणः। राजा। देवः। समुद्रियः। इंद्राय।

पवते। मदः। सोमः। मरुत्वते। सुतः। सहस्रऽधारः। अति। अव्यं। अर्षति। तं। ५६

द्रुमिति। मृजंति। आयवः। पुनानः। चमूइति। जनयंन्। मतिं। कविः। सोमः। देवेषु। रण्यति। अपः। वसानः। परि। गोभिः। उत्ऽतरः। सीदन्। वनेषु। अव्यत। त्वा। अहं। सोम। ररण। सख्ये। इंदोइति। दिवेऽदिवे। पुरूणि। बभ्रोइति। नि। चरंति। मां। अव। परिऽधीन्। अति। तान्। इहि। उत। अहं। नक्तं। उत। सोम। ते। दिवा। सख्याय। बभ्रोइति। ऊधनि। घृणा। तपंतं। अति। सूर्यं। परः। शकुनाःऽइव। पप्तिम। १५ मृज्यमानः। सुऽहस्त्य। समुद्रे। वाचं। इन्वसि। रयिं। पिशंगं। बहुलं। पुरुऽस्पृहं। पवमान। अभि। अर्षसि। मृजानः। वारे। पवमानः। अव्यये। वृषा। अव। चक्रदः। वने। देवानां। सोम। पवमान। निःऽकृतं। गोभिः। अंजानः। अर्षसि। पवस्व। वाजऽसातये। अभि। विश्वानि। काव्या। त्वं। समुद्रं। प्रथमः। वि।

प॰स॰ ५
५७

धारया॥ देवेभ्यः। सोम। मत्सरः॥ ०॥ दिव्या। च। सोम। धर्मऽभिः। त्वां। विप्रासः। म
तिऽभिः। विऽचक्षण। शुभ्रं। हिन्वंति। धीतिऽभिः। पवमानाः। असृक्षत। पवि
त्रं। अति। धारया। मरुत्वंतः। मत्सराः। इंद्रियाः। हयाः। मेधां। अभि। प्रयांसि।
। च॥ ०॥ कोशं। अर्षति। इंदुः। हियानः। सोतृऽभिः। जनयन्। ज्योतिः। मंदनाः।
अवीवशत्। गाः। कृण्वानः। न। निःऽनिजं॥ १६॥ पवस्व। मधुमत्ऽतमः। इं
द्राय। सोम। क्रतुवित्ऽतमः। मदः। महि। द्युक्षऽतमः। मदः। यस्य। ते। पीत्वा
। वृषभः। वृषऽयते। अस्य। पीत्वा। स्वःऽविदः॥ सः। सुऽप्रकेतः। अभि। अक्रमी
त्। इषः। अच्छ। वाजं। न। एतशः॥ त्वं। हि। अंग। दैव्या। पवमान। जनिमानि। द्यु
मत्ऽतमः। अमृतत्वाय। घोषयः॥ येन। नवऽग्वः। दध्यङ्। अपऽऊर्णुते। येन।

५७

विप्रासः। आपिरे। देवानां। सुम्ने। अमृतस्य। चारुणः। येन। श्रवांसि। आनशुः॥
एषः। स्यः। धारया। सुतः। अव्यः। वारेभिः। पवते। मदिन्ऽतमः। क्रीळन्। ऊर्मिः।
। अपांऽइव। १७ ॥ दूत्सर्धः॥ ॥ यः। उस्त्रियाः। अप्याः। अंतः। अश्मनः। निः।
गाः। अकृंतत्। ओजसा। अभि। व्रजं। तत्निषे। गव्यं। अश्व्यं। वर्मीऽइव। धृ रजःऽतुरं।
ष्णो इति। आ। रुज। आ। सोत। परि। सिंचत। अश्वं। न। स्तोमं। अप्ऽतुरं। वनऽ
क्रक्षं। उदऽप्रुतं। सहस्रऽधारं। वृषभं। पयःऽवृधं। प्रियं। देवाय। जन्मने। ऋ
तेन। यः। ऋतऽजातः। विऽववृधे। राजा। देवः। ऋतं। बृहत्। अभि। द्युम्नं। बृहत्।
यशः। इषः। पते। दिदीहि। देव। देवऽयुः। वि। कोशं। मध्यमं। युव। आ। वच्यस्व।
सुऽदक्षः। चम्वोः। सुतः। विशां। वह्निः। न। विश्पतिः। वृष्टिं। दिवः। पवस्व। रीतिं।

प॰ स॰ ५
५८

अपां। जिन्वं। गोऽइष्टये। धियः। १८ एतं। ऊं इति। त्यं। मदऽच्युतं। सहस्रऽधारं।
वृषभं। दिवः। दुहुः। विश्वा। वसूनि। बिभ्रतं। वृषा। वि। जज्ञे। जनयन्। अमर्त्यः
। प्रऽतपन्। ज्योतिषा। तमः। सः। सुऽस्तुतः। कविऽभिः। निःऽनिजं। दधे। त्रिऽ
धातु। अस्य। दंससा। सः। सुन्वे। यः। वसूनां। यः। रायां। आऽनेता। यः। इळानां
। सोमः। यः। सुऽक्षितीनां। यस्य। नः। इंद्रः। पिबात्। यस्य। मरुतः। यस्य। वा। अ
र्यमणा। भगः। आ। येन। मित्रावरुणा। करामहे। आ। इंद्रं। अवसे। महे। इंद्राय।
सोम। पातवे। नृऽभिः। यतः। सुऽआयुधः। मदिन्ऽतमः। पवस्व। मधुमत्ऽत
मः। इंद्रस्य। हार्दि। सोमऽधानं। आ। विश। समुद्रंऽइव। सिंधवः। जुष्टः। मित्राय।
वरुणाय। वायवे। दिवः। विष्टंभः। उत्ऽतमः। १९ परि। प्र। धन्व। इंद्राय। सोम। स्वा

दुः। मित्राय। पूष्णे। भगाय। इंद्र॥ ते। सोम। सुतस्य। पेयाः। क्रत्वै। दक्षाय। विश्वे। च।
देवाः। एव। अमृताय। महे। क्षयाय। सः। शुक्रः। अर्ष। दिव्यः। पीयूषः। पवस्व। सोम।
महान्। समुद्रः। पिता। देवानां। विश्वा। अभि। धाम। शुक्रः। पवस्व। देवेभ्यः। सोम। दि
वे। पृथिव्यै। शं। च। प्रऽजायै। दिवः। धर्ता। असि। शुक्रः। पीयूषः। सत्ये। विऽधर्मन्।
वाजी। पवस्व। पवस्व। सोम। द्युम्नी। सुऽधारः। महां। अवीनां। अनु। पूर्व्यः। नृऽ
भिः। येमानः। जज्ञानः। पूतः। क्षरत्। विश्वानि। मंद्रः। स्वःऽवित्। इंदुः। पुनानः।
प्रऽजां। उराणः। करत्। विश्वानि। द्रविणानि। नः। पवस्व। सोम। क्रत्वे। दक्षाय।
अश्वः। न। निक्तः। वाजी। धनाय। २० तं। ते। सोतारः। रसं। मदाय। पुनंति। सो
मं। महे। द्युम्नाय। अभिश्रुं। जज्ञानं। हरिं। मर्जंति। पवित्रे। सोमं। देवेभ्यः। इंदुं। इंदुः।

प॰स॰५
५८

पविष्ट।चारुः।मदाय।अपां।उपऽस्थे।कविः।भगाय।बिभर्ति।चारु।इंद्रस्य।ना
म।येन।विश्वानि।वृत्रा।जघान।पिबंति।अस्य।विश्वे।देवासः।गोभिः।श्रीतस्य।
नृऽभिः।स्रुतस्य।प्र।सुवानः।अक्षाः।रिति।सहस्रऽधारः।तिरः।पवित्रं।वि।वारं।
अव्यं।सः।वाजी।अक्षारिति।सहस्रऽरेताः।अत्ऽभिः।मृजानः।गोभिः।श्री
णानः।प्र।सोम।याहि।इंद्रस्य।कुक्षा।नृऽभिः।येमानः।अद्रिऽभिः।स्रुतः।असृ
जि।वाजी।तिरः।पवित्रं।इंद्राय।सोमः।सहस्रऽधारः।अंजंति।एनं।मध्वः।र
सेन।इंद्राय।वृष्णे।इंदुं।मदाय।देवेभ्यः।त्वा।वृथा।पाजसे।अपः।वसानं।हरिं।
मृजंति।इंदुः।इंद्राय।तोशते।नि।तोशते।श्रीणन्।उग्रः।रिणन्।अपः।२१॥२२॥ ५८
परि।उं।इति।सु।प्र।धन्व।वाजऽसातये।परि।वृत्राणि।सक्षणिः।द्विषः।तरध्यै।

ऋणऽयाः । नः । ईयसे । अनु । हि । त्वा । सुतं । सोम । मदामसि । महे । समर्यऽराज्ये । वाजा
न् । अभि । पवमान । प्र । गाहसे । अजीजनः । हि । पवमान । सूर्यं । विऽधारे । शक्मना ।
पयः । गोऽजीरया । रंहमाणः । पुरंऽध्या । अजीजनः । अमृत । मर्त्येषु । आ । ऋतस्य ।
धर्मन् । अमृतस्य । चारुणः । सदा । असरः । वाजं । अच्छ । सनिस्यदत् । अभिऽअभि ।
हि । श्रवसा । ततर्दिथ । उत्सं । न । कं । चित् । जनऽपानं । अक्षितं । शर्याभिः । न । भर
माणः । गभस्त्योः । आ । ईं । के । चित् । पश्यमानासः । आप्यं । वसुऽरुचः । दिव्याः ।
अभि । अनूषत । वारं । न । देवः । सविता । वि । ऊर्णुते । २२ त्वेइति । सोम । प्रथमाः ।
वृक्तऽबर्हिषः । महे । वाजाय । श्रवसे । धियं । दधुः । सः । त्वं । नः । वीर । वीर्याय । चोदय ।
दिवः । पीयूषं । पूर्व्यं । यत् । उक्थ्यं । महः । गाहात् । दिवः । आ । निः । अधुक्षत । इंद्रं ।

प॰ सू॰ ५
६०

अभि । जायमानं । सं । अस्वरन् । अध । यत् । इमे इति । पवमान । रोदसी इति । इमा
। च । विश्वा । भुवना । अभि । मज्मना । यूथे । न । निःऽस्थाः । वृषभः । वि । तिष्ठसे । सोमः
। पुनानः । अव्यये । वारे । शिशुः । न । क्रीळन् । पवमानः । अक्षारिति । सहस्रऽधारः
। शतऽवाजः । इंदुः । एषः । पुनानः । मधुऽमान् । ऋतऽवा । इंद्राय । इंदुः । पवते । स्वा
दुः । ऊर्मिः । वाजऽसनिः । वरिवःऽवित् । वयःऽधाः । सः । पवस्व । सहमानः । पृतन्यू
न् । सेधन् । रक्षांसि । अप । दुःऽगहानि । स्वऽआयुधः । सासह्वान् । सोम । शत्रून् ॥ १२
।२३ अया । रुचा । हरिण्या । पुनानः । विश्वा । द्वेषांसि । तरति । स्वयुग्वऽभिः । सूरः ।
न । स्वयुग्वऽभिः । धारा । सुतस्य । रोचते । पुनानः । अरुषः । हरिः । विश्वा । यत् । रू
पा । परिऽयाति । ऋक्वऽभिः । सप्तऽआस्येभिः । ऋक्वऽभिः । त्वं । त्यत् । पणीनां । वि

६०

दुः। वसु। सं। मातृऽभिः। मर्जयसि। स्वे। आ। दमे। ऋतस्य। धीतिऽभिः। दमे। पुरा
ऽवतेः। न। सामं। तत्। यत्र। रणंति। धीतयः। त्रिधातुऽभिः। अरुषीभिः। वयः।
दधे। रोचमानः। वयः। दधे। पूर्वीं। अनु। प्रऽदिशं। याति। चेकितत्। सं। रश्मिऽ
भिः। यतते। दर्शतः। रथः। दैव्यः। दर्शतः। रथः। अग्मन्। उक्थानि। पौंस्या। इंद्रं।
जैत्राय। हर्षयन्। वज्रः। च। यत्। भवथः। अनपऽच्युता। समत्ऽसु। अनपऽच्युता॥३
। २४ नानानं। वै। ऊं इति। नः। धियः। विऽव्रतानि। जनानां। तक्षा। रिष्टं। रुतं। भि
षक्। ब्रह्मा। सुन्वंतं। इच्छति। ०। जरतीभिः। ओषधीभिः। पर्णेभिः। शकुनानां।
कार्मारः। अश्मऽभिः। द्युऽभिः। हिरण्यऽवंतं। इच्छति। ०। कारुः। अहं। ततः। भि
षक्। उपलऽप्रक्षिणी। नना। नानाऽधियः। वसुऽयवः। अनु। गाःऽइव। तस्थिम।

प॰ स॰ ५
६१

।०। अर्वुवः। वोळ्हा। ऋऽरवां। रथी। हसनां। उपऽमंत्रिणः। नोपः। रोमण्ऽवंतौ। भेदौ।
वाः। दृत्। मंडूकः। इच्छति। ०। २५ शर्यणाऽवति। सोमं। इंद्रः। पिबतु। वृत्रऽहा। बलं
। दधानः। आत्मनि। करिष्यन्। वीर्यं। महत्। ०। आ। पवस्व। दिशां। पते। आर्जी
कात्। सोम। मीढ्वः। ऋतऽवाकेन। सत्येन। श्रद्धया। तपसा। सुतः। ०। पर्जन्य
ऽवृद्धं। महिषं। तं। सूर्यस्य। दुहिता। आ। अभरत्। तं। गंधर्वाः। प्रति। अगृभ्ण
न्। तं। सोमे। रसं। आ। अदधुः। ०। ऋतं। वदन्। ऋतऽद्युम्न। सत्यं। वदन्। स
त्यऽकर्मन्। श्रद्धां। वदन्। सोम। राजन्। धात्रा। सोम। परिऽकृतः। ०। सत्यऽउ
ग्रस्य। बृहतः। सं। स्रवंति। संऽस्रवाः। सं। यंति। रसिनः। रसाः। पुनानः। ब्र
ह्मणा। हरे। ०। २६ यत्र। ब्रह्मा। पवमान। छंदस्यां। वाचं। वदन्। ग्राव्णा।

६१

सोमे। महीयते। सोमेन। आऽनंदं। जनयन्। ० यत्र। ज्योतिः। अजस्रं। यस्मिन्। लो
के। स्वः। हितं। तस्मिन्। मां। धेहि। पवमान। अमृते। लोके। अक्षिते। ० यत्र। राजा।
वैवस्वतः। यत्र। अवऽरोधनं। दिवः। यत्र। अमूः। यह्वतीः। आपः। तत्र। मां। अमृतं।
कृधि। ० यत्र। अनुऽकामं। चरणं। त्रिऽनाके। त्रिऽदिवे। दिवः। लोकाः। यत्र। ज्यो
तिष्मंतः। ० यत्र। कामाः। निऽकामाः। च। यत्र। ब्रध्नस्य। विष्टपं। स्वधा। च। यत्र।
तृप्तिः। च। ० यत्र। आऽनंदाः। च। मोदाः। च। मुदः। प्रऽमुदः। आसते। कामस्य।
यत्र। आप्ताः। कामाः। ० २७ यः। इंदोः। पवमानस्य। अनु। धामानि। अक्रमीत्
। तं। आहुः। सुऽप्रजाः। इति। यः। ते। सोम। अविधत्। मनः। ० ऋषे। मंत्रऽकृतां।
। स्तोमैः। कश्यप। उत्ऽवर्धयन्। गिरः। सोमं। नमस्य। राजानं। यः। जज्ञे। वीरुधां।

प॰ स॰ ५
६२

पतिः। ० सप्त। दिशः। नानाऽसूर्याः। सप्त। होतारः। ऋत्विजः। देवाः। आदित्याः। ये
। सप्त। तेभिः। सोम। अभि। रक्ष। नः। ०। यत्। ते। राजन्। शृतं। हविः। तेन। सोम।
अभि। रक्ष। नः। अरातिऽवा। मा। नः। तारीत्। मो इति। च। नः। किं। चन। आमम
त्। ०। २८ ॥ अनुवाकः॥ ९॥ इति नवमं मंडलं॥ ॥ अग्रे। बृहन्। उषसां। ऊर्ध्वः।
अस्थात्। निःऽजगन्वान्। तमसः। ज्योतिषा। आ। अगात्। अग्निः। भानुना।
रुशता। सुऽअंगः। आ। जातः। विश्वा। सद्मानि। अप्राः। सः। जातः। गर्भः। असि।
रोदस्योः। अग्ने। चारुः। विऽभृतः। ओषधीषु। चित्रः। शिशुः। परि। तमांसि।
अक्तून्। प्र। मातृऽभ्यः। अधि। कनिक्रदत्। गाः। विष्णुः। इत्था। परमं। अस्य। ६२
विद्वान्। जातः। बृहन्। अभि। पाति। तृतीयं। आसा। यत्। अस्य। पयः। अक्र

ता। स्वं। सऽचेतसः। अभि। अर्चंति। अत्र। अतः। ऊं इति। त्वा। पितुऽभृतः। जनि
त्रीः। अन्नऽवृधं। प्रति। चरंति। अन्नैः। ताः। ईं। प्रति। एषि। पुनः। अन्यऽरूपाः। अ
सि। त्वं। विक्षु। मानुषीषु। होता। होतारं। चित्रऽरथं। अध्वरस्य। यज्ञस्यऽय
ज्ञस्य। केतुं। रुशंतं। प्रतिऽअर्धिं। देवस्यऽदेवस्य। मह्ना। श्रिया। तु। अग्निं। अ
तिथिं। जनानां। सः। तु। वस्त्राणि। अध। पेशनानि। वसानः। अग्निः। नाभा।
पृथिव्याः। अरुषः। जातः। पदे। इळायाः। पुरःऽहितः। राजन्। यक्षि। इह। देवा
न्। आ। हि। द्यावापृथिवी इति। अग्ने। उभे इति। सदा। पुत्रः। न। मातरा। ततंथ।
प्र। याहि। अच्छ। उशतः। यविष्ठ। अथ। आ। वह। सहस्य। इह। देवान्। १९ पिप्री
हि। देवान्। उशतः। यविष्ठ। विद्वान्। ऋतून्। ऋतुऽपते। यज। इह। ये। दैव्याः।

प॰ स॰ ५
६३

ऋत्विजः। तेभिः। अग्ने। त्वं। होतॄणां। असि। आऽयजिष्ठः। ० जनानां। मंधाता
। असि। द्रविणःऽदाः। ऋतऽवा। स्वाहा। वयं। कृणवाम। हवींषि। देवः। देवान्।
यजतु। अग्निः। अर्हन्। आ। देवानां। अपि। पंथां। अगन्म। यत्। शक्रवाम।
तत्। अनु। प्रऽवोळ्हुं। अग्निः। विद्वान्। सः। यजात्। सः। इत्। ऊं इति। होता।
सः। अध्वरान्। सः। ऋतून्। कल्पयाति। यत्। वः। वयं। प्रऽमिनाम। व्रतानि।
विदुषां। देवाः। अविदुःऽतरासः। अग्निः। तत्। विश्वं। आ। पृणाति। विद्वान्। ये
भिः। देवान्। ऋतुऽभिः। कल्पयाति। यत्। पाकऽत्रा। मनसा। दीनऽदक्षाः। न। यज्ञ
स्य। मन्वते। मर्त्यासः। अग्निः। तत्। होता। क्रतुऽवित्। विऽजानन्। यजिष्ठः। देवा
न्। ऋतुऽशः। यजाति। विश्वेषां। हि। अध्वराणां। अनीकं। चित्रं। केतुं। जनिता।

६३

त्वा। जजान। सः। आ। यजस्व। नृऽवतीः। अनु। क्षाः। स्पार्हाः। इषः। क्षुऽमतीः। विश्व

ऽजन्याः। यं। त्वा। द्यावापृथिवी इति। यं। त्वा। आपः। त्वष्टा। यं। त्वा। सुऽजनिमा।

जजान। पंथां। अनु। प्रऽविद्वान्। पितृऽयानं। द्युऽमत्। अग्ने। संऽइधानः। वि।

भाहि। ३० इनः। राजन्। अरतिः। संऽइद्धः। रौद्रः। दक्षाय। सुसुऽमान्। अदर्शि।

चिकित्। वि। भाति। भासा। बृहता। असिक्नीं। एति। रुशतीं। अपऽअजन्। कृष्णां।

यत्। एनीं। अभि। वर्पसा। भूत्। जनयन्। योषां। बृहतः। पितुः। जां। ऊर्ध्वं। भानुं।

सूर्यस्य। स्तभायन्। दिवः। वसुऽभिः। अरतिः। वि। भाति। भद्रः। भद्रया। सचमानः।

आ। अगात्। स्वसारं। जारः। अभि। एति। पश्चात्। सुऽप्रकेतैः। द्युऽभिः। अग्निः।

विऽतिष्ठन्। रुशत्ऽभिः। वर्णैः। अभि। रामं। अस्थात्। अस्य। यामासः। बृहतः।

प॰स॰५
६४

न । अवृग्नन् । इंधानाः । अग्नेः । सख्युः । शिवस्य । ईड्यस्य । शुष्मः । बृहतः । सुऽआसः । भा
मासः । यामन् । अक्तवः । चिकित्रे । स्वप्नाः । न । यस्य । भामासः । पवंते । रोचमानस्य ।
बृहतः । सुऽदिवः । ज्येष्ठेभिः । यः । तेजिष्ठैः । क्रीळुमत्ऽभिः । वर्षिष्ठेभिः । भानुऽभिः
। नक्षति । द्यां । अस्य । शुष्मासः । ददृशानऽपवेः । जेहमानस्य । स्वनयन् । नियुत्ऽ
भिः । प्रत्नेभिः । यः । रुशत्ऽभिः । देवऽतमः । विरेभत्ऽभिः । अरतिः । भाति । विऽ
भ्वा । सः । आ । वक्षि । महि । नः । आ । च । सत्सि । दिवः । पृथिव्योः । अरतिः । युवत्योः
। अग्निः । सुऽतुकः । सुतुकेभिः । अश्वैः । रभस्वत्ऽभिः । रभस्वान् । आ । इह । ग
म्याः । ३१ प्र । ते । यक्षि । प्र । ते । इयर्मि । मन्म । भुवः । यथा । वंद्यः । नः । हवेषु । धन्व
न्ऽइव । प्रऽपा । असि । त्वं । अग्ने । इयक्षवे । पूरवे । प्रत्न । राजन् । यं । त्वा । जनासः ।

६४

अभि। संऽचरंति। गावः। उष्णंऽइव। व्रजं। यविष्ठ। दूतः। देवानां। असि। मर्त्यानां।
अंतः। महान्। चरसि। रोचनेन॥ शिशुं। न। त्वा। जेन्यं। वर्धयंती। माता॥ बिभर्त्ति
।सचनस्यमाना। धनोः। अधि। प्रऽवता। यासि। हर्यन्। जिगीषसे। पशुःऽ
इव। अवऽसृष्टः॥ मूराः। अमूर। न। वयं। चिकित्वः। महिऽत्वं। अग्ने। त्वं। अंग। वि
त्से। शये। वव्रिः। चरति। जिह्वया। अदन्। रेरिह्यते। युवतिं। विश्पतिः। सन्॥ कू
ऽचित्। जायते। सनयासु। नव्यः। वने। तस्थौ। पलितः। धूमऽकेतुः। अस्नाता॥
आपः। वृषभः। न। प्र। वेति। सऽचेतसः। यं। प्रऽनयंत। मर्त्ताः॥ तनूत्यजाऽइव।
तस्करा। वनर्गू इति। रशनाभिः। दशऽभिः। अभि। अधीतां। इयं। ते। अग्ने। नव्य
सी। मनीषा। युक्ष्व। रथं। न। शुचयत्ऽभिः। अंगैः॥ ब्रह्म। च। ते। जातऽवेदः। नमः॥

प॰स॰५
६५

चा॒द्र्यं। च्या॒गीः। स्दं। द्द॒त्तु॒। वर्धनी। भू॒त्तु॒॥० तनयानि। तो॒का। रक्ष॒। उ॒त। नः॒। तन्वः॑। अप्र॑ऽयुच्छन्। ३२ एकः। स॒मु॒द्रः। ध॒रुणः। र॒यी॒णां। अस्मत्। हृ॒दः। भूरि॑ऽजन्मा। वि। च॒ष्टे॒। सिस॑क्ति। ऊधः॑। नि॒ण्योः। उ॒प॑ऽस्थे॑। उत्स॑स्य। मध्ये॑। निऽहि॑तं। प॒दं। वेः॑। इति॑ वेः। स॒मा॒नं। नी॒ळं। वृषणः। व॑सानाः। सं। ज॒ग्मि॒रे॒। महि॒षाः। अर्व॑तीभिः। ऋ॒तस्य॑। प॒दं। क॒वयः। नि। पा॒न्ति॒। गुहा॑। नामा॑नि। द॒धि॒रे॒। परा॑णि। ऋ॒त॒ऽयि॒नी॒ इति॑ ऋ॒त॒ऽयि॒नी। मा॒यि॒नी॒ इति॑। सं। द॒धा॒ते॒ इति॑। मि॒त्वा। शिशुं॑। ज॒ज्ञ॒तुः॒। व॒र्धय॑न्ती॒ इति॑। विश्व॑स्य। नाभिं॑। चर॑तः। ध्रु॒वस्य॑। क॒वेः। चि॒त्। तन्तुं॑। मन॑सा। वि॒ऽयन्तः॑। ऋ॒तस्य॑। हि। व॒र्त॒नयः॑। सुऽजा॒तं। इषः॑। वा॒जाय॑। प्र॒ऽदि॒वः॑। सच॑न्ते। अ॒धी॒वा॒सं। रोद॑सी॒ इति॑। व॒वसा॒ने इति॑। घृ॒तैः। अन्नैः॑। व॒वृ॒धा॒ते॒ इति॑। मधू॑नां। स॒प्त। स्वसृः॑। अ॒रु॒षीः॑।

६५

वा। वृन्वानः। विद्वान्। मध्वः। उत। जभार। द्रुह्णः। कं। अंतः। येमे। अंतरिक्षे। पुराऽजाः। इच्छन्। वव्रिं। अविदत्। पूषणस्य। सप्त। मर्यादाः। कवयः। ततक्षुः। तासां। एकां। इत्। अभि। अंहुरः। गात्। आयोः। ह। स्कंभः। उपऽमस्य। नीळे। पथां। विऽसर्गे। धरुणेषु। तस्थौ। असत्। च। सत्। च। परमे। विऽओमन्। दक्षस्य। जन्मन्। अदितेः। उपऽस्थे। अग्निः। ह। नः। प्रथमऽजाः। ऋतस्य। पूर्वे। आयुनि। वृषभः। च। धेनुः। ३२ ॥ इति सप्तमाष्टके पंचमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥ अयं। सः। यस्य। शर्मन्। अवःऽभिः। अग्नेः। एधते। जरिता। अभिष्टौ। ज्येष्ठेभिः। यः। भानुऽभिः। ऋषूणां। परिऽएति। परिऽवीतः। विभाऽवा। यः। भानुऽभिः। विभाऽवा। विऽभाति। अग्निः। देवेभिः। ऋतऽवा। अजस्रः। आ। यः। विवाय। सख्या।

प॰स॰६
६६

सुरिऽभ्यः। अपरिऽह्वृतः। अत्यः। न। सप्तिः। ईळे। यः। विश्वस्याः। देवऽवीतेः। ई
ळे। विश्वऽआयुः। उषसः। विऽउष्टौ। आ। यस्मिन्। मना। हवींषि। अग्नौ। अरि
ष्टऽरथः। स्कभ्नाति। शूषैः। शूषेभिः। वृधः। जुषाणः। अर्कैः। देवान्। अच्छ। र
घुऽपत्वा। जिगाति। मंद्रः। होता। सः। जुह्वा। यजिष्ठः। संऽमिश्लः। अग्निः। आ
। जिघर्ति। देवान्। तं। उस्रां। इंद्रं। न। रेजमानं। अग्निं। गीःऽभिः। नमःऽभिः।
आ। कृणुध्वं। आ। यं। विप्रासः। मतिऽभिः। गृणंति। जातऽवेदसं। जुह्वं। सह
नां। सं। यस्मिन्। विश्वा। वसूनि। जग्मुः। वाजे। न। अश्वाः। सप्तिऽवंतः। एवैः।
अस्मे इति। ऊती। इंद्रवातऽतमाः। अर्वाचीनाः। अग्ने। आ। कृणुष्व। अध।
हि। अग्ने। मह्ना। निऽसद्य। सद्यः। जज्ञानः। हव्यः। बुभूथ। तं। ते। देवासः। अ

६६

नु। केतुं। आयन्। अधं। अवुर्धन्त। प्रथमासः। ऊमाः॥ १ स्वस्ति। नः। दिवः। अ
ग्ने। पृथिव्याः। विश्वऽआयुः। धेहि। यजथाय। देव। सचेमहि। तव। दस्म। प्रऽके
तैः। उरुष्य। नः। उरुऽभिः। देव। शंसैः॥ इमाः। अग्ने। मतयः। तुभ्यं। जाताः। गो
भिः। अश्वैः। अभि। गृणन्ति। राधः। ० वसो इति। दधानः। मतिऽभिः। सुऽजात
। अग्निं। मन्ये। पितरं। अग्निं। आपिं। अग्निं। भ्रातरं। सदं। इत्। सखायं। अग्नेः।
अनीकं। बृहतः। सपर्यं। दिवि। शुक्रं। यजतं। सूर्यस्य॥ सिध्राः। अग्ने। धियः।
अस्मे इति। सनुत्रीः। यं। त्रायसे। दमे। आ। नित्यऽहोता। ऋतऽवा। सः। रोहित्
ऽअश्वः। पुरुऽक्षुः। द्युऽभिः। अस्मै। अहःऽभिः। वामं। अस्तु। द्युऽभिः। हितं।
मित्रंऽइव। प्रऽयोगं। प्रत्नं। ऋत्विजं। अध्वरस्य। जारं। बाहुऽभ्यां। अग्निं। आ

प॰स॰६ यर्वः। अजनंत। विक्षु। होतारं। नि। असा दयंत। स्वयं। यजस्व। दिवि। देव। देवान्। किं

६७ ।ते। पाकः। कृणवत्। अप्रऽचेताः। यथा। अयजः। ऋतुऽभिः। देव। देवान्। एव। य

जस्व। तन्वं। सुऽजात। भव। नः। अग्ने। अविता। उत। गोपाः। भव। वयःऽकृत्।

चा उत। नः। वयःऽधाः। रास्व। नः। सुऽमहः। हव्यऽदातिं। त्रास्व। उत। नः। तन्वः। अ

प्रऽयुछन्। २ प्र। केतुना। बृहता। याति। अग्निः। आ। दिवः। चित्। अंतात्। उपऽ

मात्। उत। आनट्। अपां। उपऽस्थे। महिषः। ववर्ध। मुमोद। गर्भः। वृषभः। कु

कुत्मान्। अस्रेमा। वृत्सः। त्रिमीऽवान्। अराबीत्। सः। देवऽताति। उत्ऽ

यतानि। कृण्वन्। स्वेषु। क्षयेषु। प्रथमः। जिगाति। आ। यः। मूर्धानं। पित्रोः। ६७

अरब्ध। नि। अध्वरे। दधिरे। सूरः। अर्णः। अस्य। पत्मन्। अरुषीः। अश्वऽबु

धाः। ऋतस्य। योनौ। तन्वः। जुषंत। उषःऽउषः। हि। वसो इति। अग्रं। एषि। त्वं।
यमयोः। अभवः। विभाऽवा। ऋताय। सप्त। दधिषे। पदानि। जनयन्। मित्रं। तन्वे।
स्वायै। भुवः। चक्षुः। महः। ऋतस्य। गोपाः। भुवः। वरुणः। यत्। ऋताय। वेषि।
भुवः। अपां। नपात्। जातऽवेदः। भुवः। दूतः। यस्य। हव्यं। जुजोषः॥ ५ ॥ भु
वः। यज्ञस्य। रजसः। च। नेता। यत्र। नियुत्ऽभिः। सचसे। शिवाभिः। दिवि। मूर्धा
नं। दधिषे। स्वःऽसां। जिह्वां। अग्ने। चकृषे। हव्यऽवाहं। अस्य। त्रितः। क्रतुना।
वव्रे। अंतः। इच्छन्। धीतिं। पितुः। एवैः। परस्य। सचस्यमानः। पित्रोः। उपऽस्थे।
जामि। ब्रुवाणः। आयुधानि। वेति। सः। पित्र्याणि। आयुधानि। विद्वान्। इंद्रऽ
इषितः। आप्त्यः। अभि। अयुध्यत्। त्रिऽशीर्षाणं। सप्तऽरश्मिं। जघन्वान्। त्वा

प.स.६ षूस्य । चित् । निः । ससृज्रे । त्रितः । गाः । भूरि । दूत । दूंद्रः । उतऽ द्रुनेक्षंतं । ओजः । अ

६८ दो । अभिनत् । सनुऽपतिः । मन्यमानं । त्वा । षूस्य । चित् । विश्वऽरूपस्य । गोनां । आऽ

चक्राणः । त्रीणि । शीर्षा । परा । वर्गिति वर्क् । ४ आपः । हि । स्थ । मयःऽभुवः । ताः ।

नः । ऊर्जे । दधातन । महे । रणाय । चक्षसे । यः । वः । शिवऽतमः । रसः । तस्य । भाज

यत । इह । नः । उशतीःऽइव । मातरः । तस्मै । अरं । गमाम । वः । यस्य । क्षयाय । जि

न्वथ । आपः । जनयथ । च । नः । शं । नः । देवीः । अभिष्टये । आपः । भवंतु । पीत

ये । शं । योः । अभि । स्रवंतु । नः । ईशाना । वार्याणां । क्षयंतीः । चर्षणीनां । अ

पः । याचामि । भेषजं ॥ ५ ओ इति । चित् । सखायं । सख्या । ववृत्यां । तिरः । ६८

पुरु । चित् । अर्णवं । जगन्वान् । पितुः । न पातं । आ । दधीत । वेधाः । अधि ।

क्षमि। प्रऽतरं। दीध्यानः। न। ते। सखा। सख्यं। वष्टि। एतत्। सऽलक्ष्मा। यत्। वि

षुऽरूपा। भवाति। महः। पुत्रासः। असुरस्य। वीराः। दिवः। धर्त्तारः। उर्विया। परि। ख्य

न्। उशंति। घ। ते। अमृतासः। एतत्। एकस्य। चित्। त्यजसं। मर्त्यस्य। नि। ते। मनः।

मनसि। धायि। अस्मे इति। जन्युः। पतिः। तन्वं। आ। विविश्याः। न। यत्। पुरा। चकृम।

कत्। ह। नूनं। ऋता। वदंतः। अनृतं। रपेम। गंधर्वः। अप्ऽसु। अप्या। च। योषा। सा।

नः। नाभिः। परमं। जामि। तत्। नौ। गर्भे। नु। नौ। जनिता। दंपती इति दंऽपती।

कः। देवः। त्वष्टा। सविता। विश्वऽरूपः। नकिः। अस्य। प्र। मिनंति। व्रतानि। वेद।

नौ। अस्य। पृथिवी। उत। द्यौः। ५ कः। अस्य। वेद। प्रथमस्य। अह्नः। कः। ईं। ददर्श।

कः। इह। प्र। वोचत्। बृहत्। मित्रस्य। वरुणस्य। धाम। कत्। ऊं इति। ब्रवः। आ

प॰स॰६

६९

हनः।वीच्या।नॄन्।यमस्य।मा।यम्यं।कामः।आ।अगन्।समाने।योनौ।सहऽ
शेय्याय।जायाऽइव।पत्ये।तन्वं।रिरिच्यां।वि।चित्।वृहेव।रथ्याऽइव।चक्रा।
न।तिष्ठंति।न।नि।मिषंति।एते।देवानां।स्पशः।इह।ये।चरंति।अन्येन।म
त्।आहनः।याहि।तूयं।तेन।वि।वृह।रथ्याऽइव।चक्रा।रात्रीभिः।अस्मै।अहऽ
भिः।दशस्येत्।सूर्यस्य।चक्षुः।मुहुः।उत्।मिमीयात्।दिवा।पृथिव्या।मि
थुना।सबंधू इति सऽबंधू।यमीः।यमस्य।बिभृयात्।अजामि।आ।घ।ता।गच्छा
न्।उत्ऽतरा।युगानि।यत्र।जामयः।कृणवन्।अजामि।उप।बर्बृहि।वृषभा
य।बाहुं।अन्यं।इच्छस्व।सुऽभगे।पतिं।मत्। ७ किं।भ्राता।असत्।यत्।अ
नाथं।भवाति।किं।ऊं इति।स्वसा।यत्।निःऽऋतिः।निऽगच्छात्।कामऽमू

६९

ता। बहु। एतत्। रपा मि। तन्वा। मे। तन्वं। सं। पिपृग्धि। ना। वै। ऊं इति। ते। तन्वा
। तन्वं। सं। पपृच्यां। पापं। आहुः। यः। स्वसारं। निऽगच्छात्। अन्येन। मत्। प्रऽमु
दः। कल्पयस्व। न। ते। भ्राता। सुऽभगे। वष्टि। एतत्। बतः। बत। असि। यम।
न। एव। ते। मनः। हृदयं। च। अविदाम। अन्या। किल। त्वां। कक्ष्याऽइव। युक्तं।
परि। स्वजाते। लिबुजाऽइव। वृक्षं। अन्यं। ऊं इति। सु। त्वं। यमि। अन्यः। ऊं इ
ति। त्वां। ०। तस्य। वा। त्वं। मनः। इच्छ। सः। वा। तव। अध। कृणुष्व। संऽविदं। सुऽभद्रां। ।।१४
। ८ वृषा। वृष्णे। दुदुहे। दोहसा। दिवः। पयांसि। यह्वः। अदितेः। अदाभ्यः। विश्वं।
सः। वेद। वरुणः। यथा। धिया। सः। यज्ञियः। यजतु। यज्ञियान्। ऋतून्। र
पत्। गंधर्वीः। अप्या। च। योषणा। नदस्य। नादे। परि। पातु। मे। मनः। इष्टस्य।

प॰ स॰ ६
७०

मध्ये। अदितिः। नि। धातु। नः। भ्राता। नः। ज्येष्ठः। प्रथमः। वि। वोचति। सोऽइति
। चित्। नु। भद्रा। क्षुऽमती। यशस्वती। उषाः। उवास। मनवे। स्वःऽवती। यत्।
ईं। उशन्तं। उशतां। अनु। क्रतुं। अग्निं। होतारं। विदथाय। जीजनन्। अध।
त्यं। द्रप्सं। विऽभ्वं। विऽचक्षणं। विः। आ। अभरत्। इषितः। श्येनः। अध्वरे। य
दि। विशः। वृणते। दस्मं। आर्याः। अग्निं। होतारं। अध। धीः। अजायत। सदा।
असि। रण्वः। यवसाऽइव। पुष्यते। होत्राभिः। अग्ने। मनुषः। सुऽअध्वरः।
विप्रस्य। वा। यत्। शशमानः। उक्थ्यं। वाजं। ससऽवान्। उपऽयासि। भूरिऽ
भिः। ५ उत्। ईरय। पितरा। जारः। आ। भगं। इयक्षति। हर्यतः। हृत्तः। इष्यति
। विवक्ति। वह्निः। सुऽअपस्यते। मखः। तविष्यते। असुरः। वेपते। मती। यः। ते। अ

७०

ग्ने। सुऽमतिं। मर्त्तः। अक्षत्। सहसः। सूनो इति। अति। सः। प्र। शृण्वे। इषं। दधानः। वहमा
नः। अश्वैः। आ। सः। द्युऽमान्। अमऽवान्। भूषति। द्यून्। यत्। अग्ने। एषा। संऽइतिः।
भवाति। देवी। देवेषु। यजता। यजत्र। रत्ना। च। यत्। विऽभजासि। स्वधाऽवः। भागं।
नः। अत्र। वसुऽमंतं। वीतात्। श्रुधि। नः। अग्ने। सदने। सधऽस्थे। युक्ष्व। रथं। अमृ
तस्य। द्रवित्नुं। आ। नः। वह। रोदसी इति। देवपुत्रे इति देवऽपुत्रे। माकिः। देवानां। अप।
भूः। इह। स्याः ॥ १० ॥ द्यावा। ह। क्षामा। प्रथमे इति। ऋतेन। अभिऽश्रावे। भवतः। सत्यऽ
वाचा। देवः। यत्। मर्तान्। यजथाय। कृण्वन्। सीदत्। होता। प्रत्यङ्। स्वं। असुं। यन्।
देवः। देवान्। परिऽभूः। ऋतेन। वह। नः। हव्यं। प्रथमः। चिकित्वान्। धूमऽकेतुः। सं
ऽइधा। भाःऽऋजीकः। मंद्रः। होता। नित्यः। वाचा। यजीयान्। स्वऽवृक्। देवस्य। अमृ

प-स-६

७१

तं। यद्दि। गोः। अतः। जातासः। धारयंते। उर्वी इति। विश्वे। देवाः। अनु। तत्। ते। यजुः।
गुः। दुह्रे। यत्। एनी। दिव्यं। घृतं। वारितिवाः। अर्चामि। वां। वर्धाय। अपः। घृतस्नू
इतिघृतऽस्नू। द्यावाभूमीइति। शृणुतं। रोदसीइति। मे। अहा। यत्। द्यावः। असुऽ
नीतिं। अयन्। मध्वा। नः। अत्र। पितरा। शिशीतां। किं। स्वित्। नः। राजा। जगृहे। क
त्। अस्य। अति। व्रतं। चकृम। कः। वि। वेद। मित्रः। चित्। हि। स्म। जुहुराणः। देवान्।
श्लोकः। न। यातां। अपि। वाजः। अस्ति। ११ दुःऽमंतु। अत्र। अमृतस्य। नाम। ०। य
मस्य। यः। मनवते। सुऽमंतु। अग्ने। तं। ऋष्व। पाहि। अप्रऽयुच्छन्। यस्मिन्। देवाः।
विदथे। मादयंते। विवस्वतः। सदने। धारयंते। सूर्ये। ज्योतिः। अदधुः। मासि। अक्तून्।
परि। द्योतनिं। चरतः। अजस्रा। यस्मिन्। देवाः। मन्मनि। संऽचरंति। अपीच्ये।

७१

न। वयं। अस्य। विद्म। मित्रः। नः। अत्र। अदितिः। अनागान्। सविता। देवः। वरुणाय।
वोचत्। ०। १२ युजे। वां। ब्रह्म। पूर्व्यं। नमःऽभिः। वि। श्लोकः। एतु। पथ्याऽइव। सूरेः।
शृण्वंतु। विश्वे। अमृतस्य। पुत्राः। आ। ये। धामानि। दिव्यानि। तस्थुः। यमेइवेति
यमेऽइव। यतमानेइति। यत्। ऐतं। प्र। वां। भरन्। मानुषाः। देवऽयंतः। आ। सीदतं।
स्वं। ऊंइति। लोकं। विदानेइति। स्वासस्थेइति सुऽआसस्थे। भवतं। इंदवे। नः। पंच।
पदानि। रूपः। अनु। आ। अरोहं। चतुःऽपदीं। अनु। एमि। व्रतेन। अक्षरेण। प्रति। मिमे।
एतां। ऋतस्य। नाभौ। अधि। सं। पुनामि। देवेभ्यः। कं। अवृणीत। मृत्युं। प्रऽजायै।
कं। अमृतं। न। अवृणीत। बृहस्पतिं। यज्ञं। अकृण्वत। ऋषिं। प्रियां। यमः। तन्वं।
प्र। अरिरेचीत्। सप्त। क्षरंति। शिशवे। मरुत्वते। पित्रे। पुत्रासः। अपि। अवीवतन्।

प॰स॰६
७२

ऋतं। उभे इति। इत्। अस्य। उभयस्य। राजतः। उभे इति। यते ते इति। उभयस्य। पुष्यतः॥ १३ परेयिऽवांसं। प्रऽवतः। महीः। अनु। बहुऽभ्यः। पंथां। अनुऽपस्पशानं। वैवस्वतं। संऽगमनं। जनानां। यमं। राजानं। हविषा। दुवस्य। यमः। नः। गातुं। प्रथमः। विवेद। न। एषा। गव्यूतिः। अपऽभर्तवै। ऊं इति। यत्र। नः। पूर्वे। पितरः। पराऽईयुः। एना। जज्ञानाः। पथ्याः। अनु। स्वाः। मातली। कव्यैः। यमः। अंगिरःऽभिः। बृहस्पतिः। ऋक्वऽभिः। ववृधानः। यान्। च। देवाः। ववृधुः। ये। च। देवान्। स्वाहा। अन्ये। स्वधया। अन्ये। मदंति। इमं। यम। प्रऽस्तरं। आ। हि। सीद। अंगिरःऽभिः। आ। गहि। यज्ञियेभिः। यम। वैरूपैः। इह। मादयस्व। विवस्वंतं। हुवे। यः। पिता। ते। अस्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। आ। निऽसद्य। १४ अंगिरसः। नः। पितरः। नवऽग्वाः। अथर्वाणः। भृगवः। सोम्यासः। तेषां। वयं। सुऽमतौ। यज्ञियानां। अपि। भद्रे। सौमनसे। स्याम। +पितृऽभिः। संऽविदानः। आ। त्वा। मंत्राः। कविऽशस्ताः। वहंतु। एना। राजन्। हविषा। मादयस्व। अंगिरःऽभिः। २

७२

थर्वाणः । भृगवः । सोम्यासः । तेषां । वयं । सुऽमतौ । यज्ञियानां । ० प्र । इहि । प्र । इहि ।
पथिऽभिः । पूर्व्येभिः । ० उभा । राजाना । स्वधया । मदंता । यमं । पश्यासि । वरुणं । च ।
देवं । सं । गच्छस्व । पितृऽभिः । सं । यमेन । इष्टापूर्तेन । परमे । विऽओमन् । हित्वाय । अ
वद्यं । पुनः । अस्तं । आ । इहि । सं । गच्छस्व । तन्वा । सुऽवर्चाः । अप । इत । वि । इत । वि ।
च । सर्पत । अतः । अस्मै । एतं । पितरः । लोकं । अक्रन् । अहःऽभिः । अत्ऽभिः । अक्तु
ऽभिः । विऽअक्तं । यमः । ददाति । अवऽसानं । अस्मै । अति । द्रव । सारमेयौ । श्वानौ ।
चतुःऽअक्षौ । शबलौ । साधुना । पथा । अथ । पितॄन् । सुऽविदत्रान् । उप । इहि । यमे
न । ये । सधऽमादं । मदंति । १५ यौ । ते । श्वानौ । यम । रक्षितारौ । चतुःऽअक्षौ । पथि
रक्षी इतिपथिऽरक्षी । नृऽचक्षसौ । ताभ्यां । एनं । परि । देहि । राजन् । स्वस्ति । च । अ

प॰स॰६
७३

स्मै। अनमीवं। च। धेहि। उरुऽनसौ। असुऽतृपौ। उदुंबलौ। यमस्य। दूतौ। चरतः।
जनान्। अनु। तौ। अस्मभ्यं। दृशये। सूर्याय। पुनः। दातां। असुं। अद्य। इह। भ
द्रं। यमाय। सोमं। सुनुत। यमाय। जुहुत। हविः। यमं। ह। यज्ञः। गच्छति। अग्नि
ऽदूतः। अरंऽकृतः। यमाय। घृतऽवत्। हविः। ०। सः। नः। देवेषु। आ। यमत्। दी
र्घं। आयुः। प्र। जीवसे। यमाय। मधुमत्ऽतमं। राज्ञे। हव्यं। जुहोतन। इदं। न
मः। ऋषिऽभ्यः। पूर्वऽजेभ्यः। पूर्वेभ्यः। पथिकृत्ऽभ्यः। त्रिऽकद्रुकेभिः। पत
ति। षट्। उर्वीः। एकं। इत्। बृहत्। त्रिऽस्तुप्। गायत्री। छंदांसि। सर्वा। ता। य
मे। आऽहिता। १६ ॥ इत्यष्टौ॥ उत्। ईरतां। अवरे। उत्। परासः। उत्। मध्यमाः।
पितरः। सोम्यासः। असुं। ये। ईयुः। अवृकाः। ऋतऽज्ञाः। ते। नः। अवंतु। पितरः।

७३

हवेषु। इदं। पितृऽभ्यः। नमः। अस्तु। अद्य। ये। पूर्वासः। ये। उपरासः। ईयुः। ये। पा
र्थिवे। रजसि। आ। निऽसत्ताः। ये। वा। नूनं। सुऽवृजनासु। विक्षु। आ। अहं। पितॄ
न्। सुऽविदत्रान्। अवित्सि। नपातं। च। विऽक्रमणं। च। विष्णोः। बर्हिऽसदः। ये।
स्वधया। सुतस्य। भजंत। पित्वः। ते। इह। आऽगमिष्ठाः। बर्हिऽसदः। पितरः। ऊ
ती। अर्वाक्। इमा। वः। हव्या। चकृम। जुषध्वं। ते। आ। गत। अवसा। शंऽतमे
न। अथ। नः। शं। योः। अरपः। दधात। उपऽहूताः। पितरः। सोम्यासः। बर्हिष्येषु।
निऽधिषु। प्रियेषु। ते। आ। गमंतु। ते। इह। श्रुवंतु। अधि। ब्रुवंतु। ते। अवंतु। अ
स्मान्। १७ आऽअच्य। जानु। दक्षिणतः। निऽसद्य। इमं। यज्ञं। अभि। गृणीत।
विश्वे। मा। हिंसिष्ट। पितरः। केन। चित्। नः। आसीनासः। अरुणीनां। उपऽस्थे।

प-स-६ रयिं। धत्त। दाशुषे। मर्त्याय। पुत्रेभ्यः। पितरः। तस्य। वस्वः। प्र। यच्छत। ते। इह। ऊर्जं। द

७४ धात। ये। नः। पूर्वे। पितरः। सोम्यासः। अनु। ऊहिरे। सोमऽपीथं। वसिष्ठाः। तेभिः।

यमः। संऽरराणः। हवींषि। उशन्। उशत्ऽभिः। प्रतिऽकामं। अत्तु। ये। तातृषुः। दे

वऽत्रा। जेहमानाः। होत्राऽविदः। स्तोमऽतष्टासः। अर्कैः। आ। अग्ने। याहि। सुऽवि

दत्रेभिः। अर्वाङ्। सत्यैः। कव्यैः। पितृऽभिः। घर्मसत्ऽभिः। ये। सत्यासः। हविःऽ

अदः। हविःऽपाः। इन्द्रेण। देवैः। सऽरथं। दधानाः। ०। सहस्रैः। देवऽवन्दैः। पूर्वैः। पितृ १९ः।

ऽभिः। घर्मसत्ऽभिः। १८ अग्निऽस्वात्ताः। पितरः। आ। इह। गच्छत। सदःऽसदः।

सदत। सुऽप्रणीतयः। अत्त। हवींषि। प्रऽयतानि। बर्हिषि। अथ। रयिं। सर्वऽवी ७४

रं। दधातन। त्वं। अग्ने। ईळितः। जातऽवेदः। अवाट्। हव्यानि। सुरभीणि। कृत्वी।

ये। २

प्र। अदाः। पितृऽभ्यः। स्वधया। ते। अक्षन्। अद्धि। त्वं। देव। प्रऽयता। हवींषि। ये। च
। इह। पितरः। ये। च। न। इह। यान्। च। विद्म। यान्। ऊं इति। च। न। प्रऽविद्म। त्वं। वेत्थ।
यति। ते। जातऽवेदः। स्वधाभिः। यज्ञं। सुऽकृतं। जुषस्व। ये। अग्निऽदग्धाः। ये।
अनग्निऽदग्धाः। मध्ये। दिवः। स्वधया। मादयंते। तेभिः। स्वऽराट्। असुऽनीतिं
। एतां। यथाऽवशं। तन्वं। कल्पयस्व। १४ मा। एनं। अग्ने। वि। दहः। मा। अभि। शोचः
। मा। अस्य। त्वचं। चिक्षिपः। मा। शरीरं। यदा। शृतं। कृणवः। जातऽवेदः। अ
थ। ईं। एनं। प्र। हिणुतात्। पितृऽभ्यः। शृतं। यदा। करसि। जातऽवेदः। ०। परि। दत्ता
त्। पितृऽभ्यः। यदा। गच्छाति। असुऽनीतिं। एतां। अथ। देवानां। वशऽनीः। भवाति
। सूर्यं। चक्षुः। गच्छतु। वातं। आत्मा। द्यां। च। गच्छ। पृथिवीं। च। धर्मणा। अपः। वा। ग

प॰ स॰ ६ छ। यदि। तत्र। ते। हितं। ओषधीषु। प्रति। तिष्ठ। शरीरैः। अजः। भागः। तपसा। तं।

७५ तपस्व। तं। ते। शोचिः। तपतु। तं। ते। अर्चिः। याः। ते। शिवाः। तन्वः। जातऽवेदः। ता

भिः। वह। एनं। सुऽकृतां। ऊं इति। लोकं। अव। सृज। पुनरिति। अग्ने। पितृऽभ्यः। यः। ते

। आऽहुतः। चरति। स्वधाभिः। आयुः। वसानः। उप। वेतु। शेषः। सं। गच्छतां। तन्वा

। जातऽवेदः। २० यत्। ते। कृष्णः। शकुनः। आऽतुतोद। पिपीलः। सर्पः। उत। वा

। श्वापदः। अग्निः। तत्। विश्वऽअत्। अगदं। कृणोतु। सोमः। च। यः। ब्राह्मणान्।

आऽविवेश। अग्नेः। वर्म। परि। गोभिः। व्ययस्व। सं। प्र। ऊर्णुष्व। पीवसा। मेदसा।

च। न। इत्। त्वा। धृष्णुः। हरसा। जर्हृषाणः। दधृक्। विऽधक्ष्यन्। परिऽअंखयाते।

ते। इमं। अग्ने। चमसं। मा। वि। जिह्वरः। प्रियः। देवानां। उत। सोम्यानां। एषः। यः।

चमसः। देवऽपानः। तस्मिन्। देवाः। अमृताः। मादयन्ते। क्रव्यऽअदं। अग्निं। प्र। हि
णोमि। दूरं। यमऽराज्ञः। गच्छतु। रिप्रऽवाहः। इह। एव। अयं। इतरः। जातऽवेदाः। दे
वेभ्यः। हव्यं। वहतु। प्रऽजानन्। यः। अग्निः। क्रव्यऽअत्। प्रऽविवेश। वः। गृहं। इ
मं। पश्यन्। इतरं। जातऽवेदसं। तं। हरामि। पितृऽयज्ञाय। देवं। सः। घर्मं। इन्वात्।
परमे। सधऽस्थे। २१ यः। अग्निः। क्रव्यऽवाहनः। पितॄन्। यक्षत्। ऋतऽवृधः।
प्र। इत्। ऊं इति। हव्यानि। वोचति। देवेभ्यः। च। पितृऽभ्यः। आ। उशन्तः। त्वा। नि। धी
महि। उशन्तः। सं। इधीमहि। उशन्। उशतः। आ। वह। पितॄन्। हविषे। अत्तवे। यं।
त्वं। अग्ने। संऽअदहः। तं। ऊं इति। निः। वापय। पुनरिति। कियांबु। अत्र। रोहतु। पा
कऽदूर्वा। विऽअल्कशा। शीतिके। शीतिकाऽवति। ल्हादिके। ह्लादिकाऽवति।

प॰ स॰ ६ मंडूक्या। सु। सं। गमः। इमं। सु। अग्निं। हर्षय। ११ ॥अनुवाकः॥ ॥त्वष्टा। दुहित्रे।
७६ वहतुं। कृणोति। इति। इदं। विश्वं। भुवनं। सं। एति। यमस्य। माता। परिऽउह्यमाना।
महः। जाया। विवस्वतः। ननाश। अप। अगूहन्। अमृतां। मर्त्येभ्यः। कृत्वी। सऽवर्णां।
अददुः। विवस्वते। उत। अश्विनौ। अभरत्। यत्। तत्। आसीत्। अजहात्। ऊं
इति। द्वा। मिथुना। सरण्यूः। पूषा। त्वा। इतः। च्यवयतु। प्र। विद्वान्। अनष्टऽपशुः।
भुवनस्य। गोपाः। सः। त्वा। एतेभ्यः। परि। ददत्। पितृऽभ्यः। अग्निः। देवेभ्यः। सुऽ
विदत्रियेभ्यः। आयुः। विश्वऽआयुः। परि। पासति। त्वा। पूषा। त्वा। पातु। प्रऽपथे।
पुरस्तात्। यत्र। आसते। सुऽकृतः। यत्र। ते। ययुः। तत्र। त्वा। देवः। सविता। दधा
तु। पूषा। इमाः। आशाः। अनु। वेद। सर्वाः। सः। अस्मान्। अभयऽतमेन। नेषत्। ७६

स्वस्तिऽदाः। आघृणिः। सर्वऽवीरः। अप्रऽयुच्छन्। पुरः। एतु। प्रऽजानन्। ३३ प्र
ऽपथे। पथां। अजनिष्ट। पूषा। प्रऽपथे। दिवः। प्रऽपथे। पृथिव्याः। उभे इति। अभि। प्रि
यतमे इति प्रियऽतमे। सधस्थे इति सधऽस्थे। आ। च। परा। च। चरति। प्रऽजानन्।
सरस्वतीं। देवऽयंतः। हवंते। सरस्वतीं। अध्वरे। तायमाने। सरस्वतीं। सुऽकृ
तः। अह्वयंत। सरस्वती। दाशुषे। वार्यं। दात्। सरस्वति। या। सऽरथं। ययाथ।
स्वधाभिः। देवि। पितृऽभिः। मदंती। आऽसद्य। अस्मिन्। बर्हिषि। मादयस्व। अनमी
वाः। इषः। आ। धेहि। अस्मे इति। सरस्वतीं। यां। पितरः। हवंते। दक्षिणा। यज्ञं। अभि
ऽनक्षमाणाः। सहस्रऽअर्घं। इळः। अत्र। भागं। रायः। पोषं। यजमानेषु। धेहि।
आपः। अस्मान्। मातरः। शुंधयंतु। घृतेन। नः। घृतप्वः। पुनंतु। विश्वं। हि। रिप्रं।

प.स.६
७७

प्रऽवर्हति। देवीः। उत्। द्रुत्। अभ्युः। शुचिः। आ। पूतः। एमि। २४ द्रप्सः। चस्कंद। पृथ
मान्। अनु। द्यून्। द्रुमं। च। योनिं। अनु। यः। च। पूर्वः। समानं। योनिं। अनु। संऽ
चरंतं। द्रप्सं। जुहोमि। अनु। सप्त। होत्राः। यः। ते। द्रप्सः। स्कंदति। यः। ते। अंशुः।
बाहुऽच्युतः। धिषणायाः। उपऽस्थात्। अध्वर्योः। वा। परि। वा। यः। पवित्रात्।
तं। ते। जुहोमि। मनसा। वषट्ऽकृतं। स्कन्नः। अवः। च। यः। परः। स्रुचा। अयं
। देवः। बृहस्पतिः। सं। तं। सिंचतु। राधसे। पयस्वतीः। ओषधयः। पयस्वत्। मा
मकं। वचः। अपां। पयस्वत्। इत्। पयः। तेन। मा। सह। शुंधत। २५ परं। मृत्यो
इति। अनु। परा। इहि। पंथां। यः। ते। स्वः। इतरः। देवऽयानात्। चक्षुष्मते। शृ
ण्वते। ते। ब्रवीमि। मा। नः। प्रऽजां। रिरिषः। मा। उत। वीरान्। मृत्योः। पदं। यो

७७

पर्यंतः। यत्। ऐत। ०। आऽप्यायमानाः। प्रऽजया। धनेन। शुद्धाः। पूताः। भवत। य
ज्ञियासः। इमे। जीवाः। वि। मृतैः। आ। अववृत्रन्। अभूत्। भद्रा। देवऽहूतिः। नः।
अद्य। प्रांचः। अगाम। नृतये। हसाय। ०। इमं। जीवेभ्यः। परिऽधिं। दधामि। मा।
एषां। नु। गात्। अपरः। अर्थं। एतं। शतं। जीवंतु। शरदः। पुरूचीः। अंतः। मृत्युं।
दधतां। पर्वतेन। यथा। अहानि। अनुऽपूर्वं। भवंति। यथा। ऋतवः। ऋतुऽभिः
। यंति। साधु। यथा। न। पूर्वं। अपरः। जहाति। एव। धातः। आयूंषि। कल्पय। ए
षां। २६ आ। रोहत। आयुः। जरसं। वृणानाः। अनुऽपूर्वं। यतमानाः। यति। स्थ
। इह। त्वष्टा। सुऽजनिमा। सऽजोषाः। दीर्घं। आयुः। करति। जीवसे। वः। इमाः। ना
रीः। अविधवाः। सुऽपत्नीः। आऽअंजनेन। सर्पिषा। सं। विशंतु। अनश्रवः। अन

प॰सं॰ ६ मीवाः। सुऽरत्नाः। आ। रोहंतु। जनयः। योनिं। अग्ने। उत्। ईर्ष्व। नारि। अभि। जी

७८ वऽलोकं। गतऽअसुं। एतं। उप। शेषे। आ। इहि। हस्तऽग्राभस्य। दिधिषोः। तव।

इदं। पत्युः। जनिऽत्वं। अभि। सं। बभूथ। धनुः। हस्तात्। आऽददानः। मृतस्य। अ

स्मे इति। क्षत्राय। वर्चसे। बलाय। अत्र। एव। त्वं। इह। वयं। सुऽवीराः। विश्वाः।

स्पृधः। अभिऽमातीः। जयेम। उप। सर्प। मातरं। भूमिं। एतां। उरुऽव्यचसं। पृथि

वीं। सुऽशेवां। ऊर्णऽम्रदाः। युवतिः। दक्षिणाऽवते। एषा। त्वा। पातु। निःऽऋ

तेः। उपऽस्थात्। ४९ उत्। श्वंचस्व। पृथिवि। मा। नि। बाधथाः। सुऽउपायना। अ

स्मै। भव। सुऽउपवंचना। माता। पुत्रं। यथा। सिचा। अभि। एनं। भूमे। ऊर्णुहि। उ

त्ऽश्वंचमाना। पृथिवी। सु। तिष्ठतु। सहस्रं। मितः। उप। हि। श्रयंतां। ते। गृहा

सः। घृतऽश्चुतः। भवंतु। विश्वाहा। अस्मै। शरणाः। संतु। अत्र। उत्। ते। स्तभ्नामि। पृथिवीं। त्वत्। परि। इमं। लोगं। नि। ऽदधत्। मो इति। अहं। रिषं। एतां। स्थूणां। पितरः। धारयंतु। ते। अत्र। यमः। सदना। ते। मिनोतु। प्रतीचीने। मां। अहनि। इषोः। पर्णंऽइव। आ। दधुः। प्रतीचीं। जग्रभ। वाचं। अश्वं। रशनया। यथा। २८ ॥ इति सप्तमाष्टके षष्ठोध्यायः॥

॥ ओम्॥ ॥ नि। वर्त्तध्वं। मा। अनु। गात। अस्मान्। सिसक्त। रेवतीः। अग्नीषोमा। पुनर्वसू इति पुनःऽवसू। अस्मे इति। धारयतं। रयिं। पुनः। एनाः। नि। वर्त्तय। पुनः। एनाः। नि। आ। कुरु। इंद्रः। एनाः। नि। यच्छतु। अग्निः। एनाः। उपऽआजतु। पुनः। एताः। नि। वर्त्ततां। अस्मिन्। पुष्यंतु। गोऽपतौ। इह। एव। अग्ने। नि। धारय। इह। तिष्ठतु। या। रयिः। यत्। निऽयानं। निऽअयनं। संऽज्ञानं। यत्। पराऽअयनं। आऽवर्त्त

प॰ स॰ ६
७१

नं। निऽवर्त्तनं। यः। गोपाः। अपि। तं। हुवे। यः। उत्ऽआनट्। विऽअयनं। यः। उत्ऽआ
नट्। पराऽअयनं। आऽवर्त्तनं। निऽवर्त्तनं। अपि। गोपाः। नि। वर्त्ततां। आ। निऽवर्त्त।
नि। वर्त्तय। पुनः। नः। इंद्र। गाः। देहि। जीवाभिः। भुनजामहै। परि। वः। विश्वतः। दधे
। ऊर्जा। घृतेन। पयसा। च। देवाः। के। च। यज्ञियाः। ते। रय्या। सं। सृजंतु। नः। आ। नि
ऽवर्त्तन। वर्त्तय। नि। निऽवर्त्तन। वर्त्तय। भूम्याः। चतस्रः। प्रऽदिशः। ताभ्यः। एनाः।
नि। वर्त्तय। १ भद्रं नो अपि वातय मनः॥ अग्निं। ईळे। भुजां। यविष्ठं। शासा। मित्रं
। दुःऽधरीतुं। यस्य। धर्मन्। स्वः। एनीः। सपर्यंति। मातुः। ऊधः। यं। आ। सा। कृपऽ
नीळं। भासाऽकेतुं। वर्धयंति। भ्राजते। श्रेणिऽदन्। अर्यः। विशां। गातुः। एति। प्र।
यत्। आनट्। दिवः। अंतान्। कविः। अभ्रं। दीद्यानः। जुषत। हव्या। मानुषस्य। ऊ

७१

र्ध्वः। तस्थौ। ऋभ्वा। यह्वः। मिन्वन्। सद्म। पुरः। एति। सः। हि। क्षेमः। हविः। यज्ञः। श्रु
ष्टी। इत्। अस्य। गातुः। एति। अग्निं। देवाः। वाशी॒ऽमन्तं। २ यज्ञ॒ऽसहं। दुवः। इषे। अ
ग्निं। पूर्वस्य। शेवस्य। अद्रेः। सूनुं। आयुं। आ। दुः। नरः। ये। के। च। अस्मत्। आ। वि
श्वा। इत्। ते। वामे। आ। स्युरिति स्युः। अग्निं। हविषा। वर्धन्तः। कृष्णः। श्वेतः। अ
रुषः। यामः। अस्य। ब्रध्नः। ऋज्रः। उत। शोणः। यशस्वान्। हिरण्य॒ऽरूपं। जनिता।
जजान। एव। ते। अग्ने। वि॒ऽमदः। मनीषां। ऊर्जः। नपात्। अमृतेभिः। स॒ऽजोषाः। गि
रः। आ। वक्षत्। सु॒ऽमतीः। इयानः। इषं। ऊर्जं। सु॒ऽक्षितिं। विश्वं। आ। अभाः। रि॒यं
भाः। ३ आ। अग्निं। न। स्ववृक्ति॒ऽभिः। होतारं। त्वा। वृणीमहे। यज्ञाय। स्तीर्ण॒ऽबर्हिषे।
वि। वः। मदे। शीरं। पावक॒ऽशोचिषं। विवक्षसे। त्वां। ऊं इति। ते। सु॒ऽआभुवः। शुभं

प. म. ७
८०

ति। अश्वऽराधसः। वेत्ति। त्वां। उपऽसेचनी। ० ऊर्जीतिः। अग्ने। आऽहुतिः। विवक्ष
से। त्वेऽइति। धर्माणः। आसते। जुहूभिः। सिंचतीःऽइव। कृष्णा। रूपाणि। अर्जुना
। ०। विऽरूवाः। अधि। श्रियः। धिषे। विवक्षसे। यं। अग्ने। मन्यसे। रयिं। सहसाऽवन्।
अमर्त्य। तं। आ। नः। वाजऽसातये। ०। यज्ञेषु। चित्रं। आ। भर। विवक्षसे। अग्निः।
जातः। अथर्वणा। विदत्। विश्वानि। काव्या। भुवत्। दूतः। विवस्वतः। ०। प्रियः। य
मस्य। काम्यः। विवक्षसे। ४ त्वां। यज्ञेषु। ईळते। अग्ने। प्रऽयति। अध्वरे। त्वं। व
सूनि। काम्या। ०। विऽरूवा। दधासि। दाशुषे। विवक्षसे। ०। चारुं। अग्ने। नि। सेदिरे। घृ
तऽप्रतीकं। मनुषः। ०। शुक्रं। चेतिष्ठं। अक्षऽभिः। विवक्षसे। अग्ने। शुक्रेण। शो
चिषा। उरु। प्रथयसे। बृहत्। अभिऽक्रंदन्। वृषयसे। ०। गर्भं। दधासि। जामि

८०

सु। विवक्षसे। ५ कुह। श्रुतः। इंद्रः। कस्मिन्। अद्य। जने। मित्रः। न। श्रूयते। ऋ
षीणां। वा। यः। क्षये। गुहा। वा। चर्कृषे। गिरा। इह। श्रुतः। इंद्रः। अस्मे इति। अद्य।
स्तवे। वज्री। ऋचीषमः। मित्रः। न। यः। जनेषु। आ। ० महः। यः। पतिः। न्रावसः। असा
मि। आ। मह। नृम्णस्य। तूतुजिः। भर्त्ता। वज्रस्य। धृष्णोः। पिता। पुत्रंऽइव। प्रियं।
युजानः। अश्वा। वातस्य। धुनी इति। देवः। देवस्य। वज्रिऽवः। स्यंता। पथा। विरु
क्मता। सृजानः। स्तोषि। अध्वनः। त्वं। त्या। चित्। वातस्य। अश्वा। आ। अगाः। ऋज्रा
। त्मना। वहध्यै। ययोः। देवः। न। मर्त्यः। यंता। नकिः। विदाय्यः। ६ अधः। ग्मंता। उशना।
पृच्छते। वां। कऽ अर्था। नः। आ। गृहं। आ। जग्मथुः। पराकात्। दिवः। च। ग्मः।
च। मर्त्यं। आ। नः। इंद्र। पृक्षसे। अस्माकं। ब्रह्म। उत्ऽयतं। तत्। त्वा। याचामहे। अवः।

प॰ स॰ ७ शुष्णं।यत्।हन्।अमानुषं।अकर्मा।दस्युः।अभि।नः।अमंतुः।अन्यऽव्रतः।अमा
८१ नुषः।त्वं।तस्य।अमित्रऽहन्।वधः।दासस्य।दंभय।त्वं।नः।इंद्र।शूर।शूरैः।उत।
त्वाऽऊतासः।बर्हणा।पुरुऽत्रा।ते।वि।पूर्तयः।नवंत।क्षोणयः।यथा।त्वं।तान्।
वृत्रऽहत्ये।चोदयः।नॄन्।कार्पाणे।शूर।वज्रिऽवः।गुहा।यदि।कवीनां।विशां।
नक्षत्रऽशवसां। ७ मक्षु।ता।ते।इंद्र।दानऽअप्नसः।आक्षाणे।शूर।वज्रिऽ
वः।यत्।ह।शुष्णस्य।दंभयः।जातं।विश्वं।सयावऽभिः।मा।अकु।अध्र्यक्।इं
द्र।शूर।वस्वीः।अस्मे इति।भूवन्।अभिष्टयः।वयंऽवयं।ते।आसां।सुम्ने।स्याम।
वज्रिऽवः।अस्मे इति।ता।ते।इंद्र।संतु।सत्या।अहिंसंतीः।उपऽस्पृशः।विद्याम।या
सां।भुजः।धेनूनां।न।वज्रिऽवः।अहस्ता।यत्।अपदी।वर्धत।क्षाः।शचीभिः।वे ८१

द्यानां।शुष्मं।परि।प्रऽदक्षिणित्।विश्वऽआयवे।नि।शिश्नथः। ० मा।रिषण्यः।व
सव्या न।वसुः।सन्।उत।त्रायस्व।गृणतः।मघोनः।महः।च।रायः।रेवतः।कृधि।
नः। ८ यजामहे।इंद्रं।वज्रऽदक्षिणं।हरीणां।रथ्यं।विऽव्रतानां।प्र।श्मश्रु।दो
धुवत्।ऊर्ध्वऽथा।भूत्।वि।सेनाभिः।दयमानः।वि।राधसा।हरी इति।नु।अस्य।
या।वने।विदे।वसु।इंद्रः।मघैः।मघऽवा।वृत्रऽहा।भुवत्।ऋभुः।वाजः।ऋभु
क्षाः।पत्यते।शवः।अव।क्षणोमि।दासस्य।नाम।चित्।यदा।वज्रं।हिरण्यं।
इत्।अथ।रथं।हरी इति।यं।अस्य।वहतः।वि।सूरिऽभिः।आ।तिष्ठति।मघऽवा
।सनऽश्रुतः।इंद्रः।वाजस्य।दीर्घऽश्रवसः।पतिः।सो इति।चित्।नु।वृष्टिः।यू
थ्या।स्वा।सचा।इंद्रः।श्मश्रूणि।हरिता।अभि।प्रुष्णुते।अव।वेति।सुऽक्षयं।सु

प॰स॰७
८२

ते। मधु। उत्। इत्। धूनोति। वातः। यथा। वनं। यः। वाचा। विऽवाचः। मृध्रऽवाचः। पु
रु। सहस्रा। अशिवा। जघान।०। पिताऽइव। यः। तविषीं। ववृधे। शवः। स्तोमं।
ते। इंद्र। विऽमदाः। अजीजनन्। अपूर्व्यं। पुरुऽतमं। सुऽदानवे। विद्म। हि।
अस्य। भोजनं। इनस्य। यत्। आ। पशुं। न। गोपाः। करामहे। माकिः। नः। एना।
सख्या। वि। यौषुः। तव। च। इंद्र। विऽमदस्य। च। ऋषेः। विद्म। हि। ते। प्रऽमतिं। दे
व। जामिऽवत्।०। ९ इंद्र। सोमं। इमं। पिब। मधुऽमंतं। चमूइति। सुतं।०। स
हस्रिणं। पुरुवसोइतिपुरुऽवसो। विवक्षसे। त्वां। यज्ञेभिः। उक्थैः। उप। हव्ये
भिः। ईमहे। शचीऽपते। शचीनां।०। श्रेष्ठं। नः। धेहि। वार्यं। विवक्षसे। यः। पतिः
। वार्याणां। असि। रध्रस्य। चोदिता। इंद्र। स्तोतॄणां। अविता।०। द्विषः। नः। पा

८२

द्वि। अंहसः। विवक्षसे। युवं। शक्रा। मायाऽविना। समीचीइतिसंऽईची। निः। अ
मंथतं। विऽमदेन। यत्। ईळिता। नासत्या। निःऽअमंथतं। विश्वे। देवाः। अकृपं
त। संऽईच्योः। निःऽपतंत्योः। नासत्या। अब्रुवन्। देवाः। पुनः। आ। वहतात्। इति
। मधुऽमत्। मे। पराऽअयनं। मधुऽमत्। पुनः। आऽअयनं। ता। नः। देवा। देवत
या। युवं। मधुऽमतः। कृतं। १० भद्रं। नः। अपि। वातय। मनः। दक्षं। उत। क्रतुं।
अध। ते। सख्ये। अंधसः। ०। रणन्। गावः। न। यवसे। विवक्षसे। हृदिऽस्पृशः। ते।
आसते। विश्वेषु। सोम। धामऽसु। अध। कामाः। इमे। मम। ०। वि। तिष्ठंते। वसुऽ
यवः। विवक्षसे। उत। व्रतानि। सोम। ते। प्र। अहं। मिनामि। पाक्या। अध। पिताऽ
इव। सूनवे। ०। मृळ। नः। अभि। चित्। वधात्। विवक्षसे। सं। ऊं इति। प्र। यंति।

पं.स.७
८३

धीतयः। सर्गासः। अवतान्ऽइव। क्रतुं। नः। सोम। जीवसे। ०। धारय। चमसान्
ऽइव। विवक्षसे। तव। त्ये। सोम। शक्तिऽभिः। निऽकामासः। विऋण्विरे। गृत्स
स्य। धीराः। तवसः। ०। व्रजं। गोऽमंतं। अश्विनं। विवक्षसे। ११ पशुं। नः। सोम।
रक्षसि। पुरुऽत्रा। विऽस्थितं। जगत्। संऽआकृणोषि। जीवसे। ०। विश्वा। सं
ऽपश्यन्। भुवना। विवक्षसे। त्वं। नः। सोम। विश्वतः। गोपाः। अदाभ्यः। भव।
सेध। राजन्। अप। स्रिधः। ०। मा। नः। दुःऽशंसः। ईशत। विवक्षसे। ०। सुऽक्र
तुः। वयःऽधेयाय। जागृहि। क्षेत्रवित्ऽतरः। मनुषः। ०। द्रुहः। नः। पाहि। अं
हसः। विवक्षसे। त्वं। नः। वृत्रहन्ऽतम। इंद्रस्य। इंदो इति। शिवः। सखा। यत्
सीं॥ हवंते। संऽइथे। ०। युध्यमानाः। तोकऽसातौ। विवक्षसे। अयं। घ। सः। तुरः।

८३

मदः। इंद्रस्य। वर्द्धत। प्रियः। अयं। कृक्षीवतः। मदः॥ ॥ मतिं। विप्रस्य। वर्धयत्। विवे
क्षसे। अयं। विप्राय। दाशुषे। वाजान्। इयर्ति। गोऽमतः। अयं। सप्तऽभ्यः। आ
।वरं॥ ॥ प्र। अंधं। श्रोणं। च। तारिषत्। विवक्षसे। १२ प्र। हि। अच्छ। मनीषाः।
स्पार्हाः। यंति। निऽयुतः। प्र। दस्रा। नियुत्ऽरथः। पूषा। अविष्टु। माहिनः। यस्य
।व्रत। मंहिऽत्वं। वाताप्यं। अयं। जनः। विप्रः। आ। वंसत्। धीतिऽभिः। चिकेत।
सुऽस्तुतीनां। सः। वेद। सुऽस्तुतीनां। इंदुः। न। पूषा। वृषा। अभि। प्सुरः। प्रुषा
यति। व्रजं। नः। आ। प्रुषायति। मंसी। मति। त्वा। वयं। अस्माकं। देव। पूषन्। मतीनां
।च। साधनं। विप्राणां। च। आऽधवं। प्रतिऽअर्धिः। युवानां। अनुवऽहयः। रथानां।
ऋषिः। सः। यः। मनुःऽहितः। विप्रस्य। यवयत्ऽसखः। १३ आऽधीषमाणायाः।

प॰स॰७
८५

पतिः। शुचायाः। च। शुचस्य। च। वासःऽवायः। अवीनां। आ। वासांसि। मर्मृज
त्। इनः। वाजानां। पतिः। इनः। पुष्टीनां। सखा। प्र। श्मश्रु। हर्यतः। दूधोत्। वि।
वृथा। यः। अदाभ्यः। आ। ते। रथस्य। पूषन्। अजाः। धुरं। ववृत्युः। विश्वस्य।
अर्थिनः। सखा। सनःऽजाः। अनपऽच्युतः। अस्माकं। ऊर्जा। रथं। पूषा। अ
विष्ट। माहिनः। भुवत्। वाजानां। वृधः। इमं। नः। शृणवत्। हवं। १४ असत्।
सु। मे। जरितरिति। सः। अभिऽवेगः। यत्। सुन्वते। यजमानाय। शिक्षं। अना
शीःऽदां। अहं। अस्मि। प्रऽहंता। सत्यऽध्वृतं। वृजिनऽयंतं। आभुं। यदि। इत्। अ
हं। युधये। संऽनयानि। अदेवऽयून्। तन्वा। शूशुजानान्। अमा। ते। तुम्रं। वृ
षभं। पचानि। तीव्रं। सुतं। पंचऽदशं। नि। सिंचं। न। अहं। तं। वेद। यः। इति। ब्रवी

ति। अदेवऽयून्। संऽअरणे। जघन्वान्। यदा। अवऽअख्यत्। संऽअरणं। ऋघाव

त्। आत्। इत्। ह। मे। वृषभा। प्र। ब्रुवंति। यत्। अज्ञातेषु। आसै। विश्वेदे। सुतः। मघऽवृजनेषु।

वानः। मे। आसन्। जिनामि। वा। इत्। क्षेमे। आ। संतं। आ। भुं। प्र। तं। क्षिणां। पर्वते।

पादऽगृह्य। न। वै। ॐ इति। मां। वृजने। वारयंते। न। पर्वतासः। यत्। अहं। मन

स्ये। मम। स्वनात्। कृधुऽकर्णः। भयाते। एव। इत्। अनु। द्यून्। किरणः। सं। एजा

।१५। त्। दर्शन्। नु। अत्र। श्रृतऽपान्। अनिंद्रान्। बाहुऽक्षदः। शरवे। पत्यमानान्।

घर्षु। वा। ये। निनिदुः। सखायं। अधि। ॐ इति। नु। एषु। पवयः। ववृत्युः। अभूः। ॐ

इति। ओ। सी। वि। ॐ इति। आयुः। आनट्। दर्षत्। नु। पूर्वः। अपरः। नु। दर्षत्। द्वे

इति। पवस्ते इति। परि। तं। न। भूतः। यः। अस्य। पारे। रजसः। विवेष। गावः।

प॰स॰७
८५

यवं। प्रऽयुताः। अर्यः। अक्षन्। ताः। अपश्यं। सहऽगोपाः। चरंतीः। हवाः। इत्। अर्यः। अभितः। सं। आयन्। कियत्। आसु। स्वऽपतिः। छंदयाते। सं। यत्। वयं। प्रवसऽअदः। जनानां। अहं। यवऽअदः। उरुऽअज्रे। अंतरिति। अत्र। युक्तः। अवऽसातारं। इत्का। त्। अथो इति। अयुक्तं। युनजत्। ववन्वान्। अत्र। इत्। ऊं इति। मे। मंससे। सत्यं। उक्तं। द्विऽपात्। चा। यत्। चतुःऽपात्। संऽसृजानि। स्त्रीभिः। यः। अत्र। वृषणं। पृतन्यात्। अयुद्धः। अस्य। वि। भजानि। वेदः। १८
यस्य। अनक्षा। दुहिता। जातु। आस। कः। तां। विद्वान्। अभि। मन्याते। अंधां। कतरः। मेनिं। प्रति। तं। मुचाते। यः। ईं। वहाते। यः। ईं। वा। वरेऽयात्। कियती। योषा। मर्यतः। वधूऽयोः। परिऽप्रीता। पन्यसा। वार्येण। भद्रा। वधूः। भवति।

८५

यत्। सुऽपेशाः। स्वयं। सा। मित्रं। वनुते। जने। चित्। पत्तः। जगार। प्रत्यंचं। अ
त्ति। शीर्ष्णा। शिरः। प्रति। दधौ। वरूथं। आसीनः। ऊर्ध्वां। उपसि। क्षिणाति। न्यं
ङ्। उत्तानां। अनु। एति। भूमिं। बृहन्। अछायः। अपलाशः। अर्वा। तस्थौ। मा
ता। विऽसितः। अत्ति। गर्भः॥ ऽसप्त। वीरासः। अधरात्। उत्। आयन्। अष्ट। उ
त्तरात्तात्। सं। अजग्मिरन्। ते। नव। पश्चात्तात्। स्थिविऽमंतः। आयन्। दश।
प्राक्। सानु। वि। तिरंति। अश्नः॥ १७ ॥दूत्यर्धः॥ दशानां। एकं। कपिलं। समा
नं। तं। हिन्वंति। क्रतवे। पार्याय। गर्भं। माता। सुऽधितं। वक्षणासु। अवेनंतं।
तुषयंती। बिभर्ति। पीवानं। मेषं। अपचंत। वीराः। निऽउप्ताः। अक्षाः। अनु।
दीवे। आसन्। द्वा। धनुं। बृहतीं। अप्ऽसु। अंतरिति। पवित्रऽवंता। चरतः।

प॰स॰७
८६

पुनंतां।वि।क्रोशनासः।विष्वंचः।आयन्।पचाति।नेमः।नहि।पक्षत्।अर्धः।अ
यं।मे।देवः।सविता।तत्।आह।द्रुऽअन्नः।इत्।वनवत्।सर्पिःऽअन्नः।अप
श्यं।ग्रामं।वहमानं।आरात्।अचक्रया।स्वधया।वर्त्तमानं।सिसक्ति।अर्यः।
प्र।युगा।जनानां।सद्यः।शिश्ना।प्रऽमिनानः।नवीयान्।एतौ।मे।गावौ।प्रऽम
रस्य।युक्तौ।मो।इति।सु।प्र।सेधीः।मुहुः।इत्।ममंधि।आपः।चित्।अस्य।वि।
नशंति।अर्थं।सूरः।च।मर्कः।उपरः।बभूवान्। २० अयं।यः।वज्रः।पुरुधा।
विऽवृत्तः।अवः।सूर्यस्य।बृहतः।पुरीषात्।श्रवः।इत्।एना।परः।अन्यत्।
अस्ति।तत्।अव्यथी।जरिमाणः।तरंति।वृक्षेऽवृक्षे।निऽयता।मीमयत्।
गौः।ततः।वयः।प्र।पतान्।पुरुषऽअदः।अथ।इदं।विश्वं।भुवनं।भयाते।

८६

इंद्राय। सुन्वत्। ऋषये। च। शिक्षत्। देवानां। माने। प्रथमाः। अतिष्ठन्। कृंतत्रात्।
एषां। उपराः। उत्। आयन्। त्रयः। तपंति। पृथिवीं। अनूपाः। द्वा। बृबूकं। वहतः।
पुरीषं। सा। ते। जीवातुः। उत। तस्य। विद्धि। मा। स्म। एतादृक्। अप। गूहः। सःऽअ-
गृहते। र्ये। आविः। स्व१रिति स्वः। कृणुते। बुसं। सः। पादुः। अस्य। निःऽनिजः। न। मुच्य-
ते। १९ विश्वः। हि। अन्यः। अरिः। आऽजगाम। मम। इत्। अह। श्वशुरः। न। आ।
जगाम। जक्षीयात्। धानाः। उत। सोमं। पपीयात्। सुऽआशितः। पुनः। अस्तं। ज-
गायात्। सः। रोरुवत्। वृषभः। तिग्मऽशृंगः। वर्ष्मन्। तस्थौ। वरिमन्। आ। पृथि-
व्याः। विश्वेषु। एनं। वृजनेषु। पामि। यः। मे। कुक्षी इति। सुतऽसोमः। पृणाति। अ-
द्रिणा। ते। मंदिनः। इंद्र। तूयान्। सुन्वंति। सोमान्। पिबसि। त्वं। एषां। पचंति। ते।

प.स.७ ८७

वृषभान्। अत्सि। तेषां। पृक्षेण। यत्। मघऽवन्। हूयमानः। इदं। सु। मे। जरितः। आ।
चिकिद्धि। प्रतिऽईपं। शापं। नद्यः। वहंति। लोपाशः। सिंहं। प्रत्यंचं। अत्साः। इति। क्रो
ष्टा। वराहं। निः। अतक्त। कक्षात्। कथा। ते। एतत्। अहं। आ। चिकेतं। गृत्सस्य। पा
कः। तवसः। मनीषां। त्वं। नः। विद्वान्। ऋतुऽथा। वि। वोचः। यं। अर्धं। ते। मघऽवन्।
क्षेम्याः। धूः। एव। हि। मां। तवसं। वर्धयंति। दिवः। चित्। मे। बृहतः। उत्ऽतरा। धूः।
पुरु। सहस्रा। नि। शिशामि। साकं। अशत्रुं। हि। मा। जनिता। जजान। २० ।०। जज्ञुः।
उग्रं। कर्मन्ऽकर्मन्। वृषणं। इंद्र। देवाः। वधीं। वृत्रं। वज्रेण। मंदसानः। अप। व्रजं।
महिना। दाशुषे। वं। देवासः। आ। अयन्। परशून्। अबिभ्रन्। वना। वृश्चंतः। अभि। वि
ट्ऽभिः। आ। अयन्। नि। सुऽद्रुं। दधतः। वक्षणासु। यत्र। कृपीटं। अनु। तत्। दहंति। न

८७

नुः। क्षुरं। प्रत्यंचं। जगार। अद्रिं। लोगेन। वि। अभेदं। आरात्। बृहंतं। चित्। ऋहते।
रंधयानि। वयत्। वत्सः। वृषभं। शूशुवानः। सुऽपर्णः। इत्था। नखं। आ। सिसाय।
अवऽरुद्धः। परिऽपदं। न। सिंहः। निऽरुद्धः। चित्। महिषः। तर्ष्याऽवान्। गोधा। तस्मै
। अयथं। कर्षत्। एतत्। तेभ्यः। गोधाः। अयथं। कर्षत्। एतत्। ये। ब्रह्मणः। प्रतिऽ
पीयंति। अन्नैः। सिमः। उक्ष्णः। अवऽसृष्टान्। अदंति। स्वयं। बलानि। तन्वः। शृ
णानाः। एते। शमीभिः। सुऽशमी। अभूवन्। ये। हिन्विरे। तन्वः। सोमे। उक्थैः।
नृऽवत्। वदन्। उप। नः। माहि। वाजान्। दिवि। श्रवः। दधिषे। नाम। वीरः।
२१ ९२ वने। न। वा। यः। नि। अधायि। चाकन्। शुचिः। वां। स्तोमः। भुरणौ। अजी
गरिति। यस्य। इत्। इंद्रः। पुरुऽदिनेषु। होता। नृणां। नर्यः। नृऽतमः। क्षपाऽ

प॰ स॰ ७

८८

वान्। प्र। ते। अस्याः। उषसः। प्र। अपरस्याः। नृतौ। स्याम। नृऽतमस्य। नृणां। अनु।
त्रिऽशोकः। शतं। आ। अवहत्। नृऽभिः। कुत्सेन। रथः। यः। असत्। ससवान्। कः
। ते। मदः। इंद्र। रंत्यः। भूत्। दुरः। गिरः। अभि। उग्रः। वि। धाव। कत्। वाहः। अर्वाक्
। उप। मा। मनीषा। आ। त्वा। शक्याः। उपऽमं। राधः। अन्नैः। कत्। ऊं इति। द्युम्नं।
इंद्र। त्वाऽवतः। नृन्। कया। धिया। करसे। कत्। नः। आ। अगन्। मित्रः। न। सत्यः।
उरुऽगाय। भृत्यै। अन्ने। समस्य। यत्। असन्। मनीषाः। प्र। इरय। सूरः।
। अर्थं। न। पारं। ये। अस्य। कामं। जनिऽधाःऽइव। ग्मन्। गिरः। च। ये। ते। तुविऽजात।
पूर्वीः। नरः। इंद्र। प्रतिऽशिक्षंति। अन्नैः। २२ मात्रे इति। नु। ते। सुमिते इति सुऽ ८८
मिते। इंद्र। पूर्वी इति। द्यौः। मज्मना। पृथिवी। काव्येन। वराय। ते। घृतऽवंतः। सु

तासेः।स्वाद्मन्।भवंतु।पीतये।मधूनि।आ।मध्वः।अस्मै।अभि।सिचन्।अमत्रं।इं
द्राय।पूर्णं।सः।हि।सत्यऽराधाः।सः।ववृधे।वरिमन्।आ।पृथिव्याः।अभि।क्रत्वा
।नर्यः।पौंस्यैः।च।वि।आनट्।इंद्रः।पृतनाः।सुऽओजाः।आ।अस्मै।यतंते।सख्या
य।पूर्वीः।आ।स्म।रथं।न।पृतनासु।तिष्ठ।यं।भद्रया।सुऽमत्या।चोदयासे। २३ ॥
अनुवाकः॥ प्र।देवऽत्रा।ब्रह्मणे।गातुः।एतु।अपः।अच्छ।मनसः।न।प्रऽयुक्ति।मु
ही।मित्रस्य।वरुणस्य।धासिं।पृथुऽज्रयसे।रीरध।सुऽवृक्तिं।अध्वर्यवः।
हविष्मंतः।हि।भूत।अच्छ।अपः।इत।उशतीः।उशंतः।अव।याः।चष्टे।अरु
णः।सुऽपर्णः।तं।आ।अस्यध्वं।ऊर्मिं।अद्य।सुऽहस्ताः।अध्वर्यवः।अपः।इत।स
मुद्रं।अपां।नपातं।हविषा।यजध्वं।सः।वः।ददत्।ऊर्मिं।अद्य।सुऽपूतं।तस्मै।सो

मं। मधुऽमंतं। ऊर्नोत। यः। अनिध्माः। दीदयत्। अप्ऽसु। अंतः। यं। विप्रासः। ईळ
ते। अध्वरेषु। अपां। नपात्। मधुऽमतीः। अपः। दाः। याभिः। इंद्रः। ववृधे। वीर्याय
। याभिः। सोमः। मोदते। हर्षते। च। कल्याणीभिः। युवतिऽभिः। न। मर्यः। ताः। अ
ध्वर्यो इति। अपः। अच्छ। परा। इहि। यत्। आऽसिंचाः। ओषधीभिः। पुनीतात्।
२४ एव। इत्। यूने। युवतयः। नमंत। यत्। ईं। उशन्। उशतीः। एति। अच्छ। सं।
जानते। मनसा। सं। चिकित्रे। अध्वर्यवः। धिषणा। आपः। च। देवीः। यः। वः। वृत्ता
भ्यः। अकृणोत्। ऊं इति। लोकं। यः। वः। मह्याः। अभिऽशस्तेः। अमुंचत्। तस्मै। इंद्रा
य। मधुऽमंतं। ऊर्मिं। देवऽमादनं। प्र। हिणोतन। आपः। प्र। अस्मै। हिनोत। मधु
ऽमंतं। ऊर्मिं। गर्भः। यः। वः। सिंधवः। मध्वः। उत्सः। घृतऽपृष्ठं। ईड्यं। अध्वरेषु।

आपः। रेवतीः। शृणुत। हवं। मे। तं। सिंधवः। मत्सरं। इंद्रऽपानं। ऊर्मिं। प्र। हेतायः। उभे। इति। इयर्ति। मदऽच्युतं। औग्नानं। नभःऽजां। परि। त्रिऽतंतुं। विऽचरंतं। उत्सं। आऽवर्तंतीः। अध। नु। हिऽधारा। गोषुऽयुधः। न। निऽयवं। चरंतीः। ऋषे। जनित्रीः। भुवनस्य। पत्नीः। अपः। वंदस्व। सुऽवृधः। सऽयोनीः। २५ हिनोत। नः। अध्वरं। देवऽयज्या। हिनोत। ब्रह्म। सनये। धनानां। ऋतस्य। योगे। वि। स्यध्वं। ऊधः। श्रुष्टीऽवरीः। भूतन। अस्मभ्यं। आपः। आपः। रेवतीः। क्षयथ। हि। वस्वः। क्रतुं। च। भद्रं। बिभृथ। अमृतं। च। रायः। च। स्थ। सुऽअपत्यस्य। पत्नीः। सरस्वती। तत्। गृणते। वयः। धात्। प्रति। यत्। आपः। अदृश्रं। आऽयतीः। घृतं। पयांसि। बिभ्रतीः। मधूनि। अध्वर्युऽभिः। मनसा। संऽविदानाः। इंद्राय। सोमं। सुऽसुतं।

प॰स॰७
१०

भरंती॒ः। आ। द्रु॒माः। अ॒ग्म॒न्। रे॒वती॑ः। जी॒वऽध॑न्याः। अ॒ध्व॒र्यवः॑। सा॒द॒यत॑। स॒खा॒यः॒। नि। ब॒र्हिषि॑। ध॒त्त॒न॒। सो॒म्या॒सः॒। अ॒पां। नप्त्रा॑। सं॒ऽवि॒दा॒नासः॑। ए॒नाः॒। आ। अ॒ग्म॒न्। आ॒पः॑। उ॒श॒ती॒ः। ब॒र्हिः। आ। इ॒दं। नि। अ॒ध्व॒रे। अ॒स॒द॒न्। दे॒व॒ऽयंती॑ः। अ॒ध्व॒र्य॒वः॑। सु॒नु॒त॒। इंद्राय। सोमं। अभू॑त्। ऊं॒ इ॒ति॒। वः॒। सु॒ऽश॒का। दे॒व॒ऽय॒ज्या॥ ९॥ आ। नः॒। दे॒वानां॑। उप॑। वे॒तु॒। शंसः॑। विश्वे॑भिः। तु॒रैः। अव॑से। यज॑त्रः। तेभिः॑। व॒यं। सु॒ऽस॒खा॒यः॑। भ॒वे॒म॒। त॒रंतः॑। विश्वा॑। दुः॒ऽइ॒ता। स्या॒म॒। परि॑। चि॒त्। म॒र्त॑ः। द्र॒विणं। म॒म॒न्या॒त्। ऋ॒तस्य॑। प॒था। नम॑सा। आ। वि॒वा॒से॒त्। उ॒त। स्वे॒न॑। क्रतु॑ना। सं। व॒दे॒त॒। श्रेयां॑सं। दक्षं॑। मन॑सा। ज॒गृ॒भ्या॒त्। अधा॑यि। धी॒तिः। अ॒स॒स॒ग्रं। अंशाः॑। ती॒र्थे। न। द॒स्मं। उप॑। यं॑ति। ऊ॒माः। अ॒भि। आ॒न॒श्म॒। सु॒वि॒तस्य॑। भू॒षं। नवे॑दसः। अ॒मृता॑नां। अ॒भू॒म॒। नित्यः॑॥

१०

च्या कृन्यात्। स्वऽपतिः। दमूना। यस्मै। ऊंइति। देवः। सविता। जजान। भगः। वा। गोभिः

। अर्यमा। ईं। अनक्त्यात्। सः। अस्मै। चारुः। छदयत्। उत। स्यात्। इयं। सा। भूयाः। उ

षसां ऽइव। क्षाः। यत्। ह। क्षुऽमंतः। न। वसा। सं ऽ आयन्। अस्य। स्तुतिं। जरितुः

। भिक्षमाणाः। आ। नः। ग्मासः। उप। यंतु। वाजाः। २० अस्य। इत्। एषा। सुऽम

तिः। पप्रथाना। अभवत्। पूर्व्या। भूमना। गौः। अस्य। सऽनीळाः। असुरस्य। योनौ

। समाने। आ। भरणे। बिभ्रमाणाः। किं। स्वित्। वनं। कः। ऊंइति। सः। वृक्षः। आ

स। यतः। द्यावापृथिवी इति। निः ऽ ततक्षुः। संतस्थाने इति संऽतस्थाने। अजरे

इति। इतऊती इतीतःऽऊती। अहानि। पूर्वीः। उषसः। जरंत। न। एतावत्। एना

। परः। अन्यत्। अस्ति। उक्षा। सः। द्यावापृथिवी इति। बिभर्ति। त्वचं। पवित्रं। कृ

सक्षणि। वरेभिः। वराऽन्। अभि। सु। प्रऽसीदतः। अस्माकं। इंद्रः। उभयं। जुजोषति। यत्। सोम्यस्य॥

प॰ स॰ ७

९१

णुत। स्वधाऽवान्। यत्। इंद्रं। सूर्यं। न। हरितः। वहंति। स्तेगः। न। क्षां। अति। एति।
पृथ्वीं। मिहं। न। वातः। वि। ह। वाति। भूम। मित्रः। यत्र। वरुणः। अज्यमानः। अ
ग्निः। वने। न। वि। असृष्ट। शोकं। स्तरीः। यत्। सूत। सद्यः। अज्यमाना। व्यथिः
। अव्यथीः। कृणुत। स्वऽगोपा। पुत्रः। यत्। पूर्वः। पित्रोः। जनिष्ट। शम्यां। गोः।
जगार। यत्। ह। पृच्छान्। उत। कण्वं। नृऽसदः। पुत्रं। आहुः। उत। श्यावः। ध
नं। आ। अदत्त। वाजी। प्र। कृष्णाय। रुशत्। अपिन्वत। ऊधः। ऋतं। अत्र।
नकिः। अस्मै। अपीपेत्। २८ प्रास्कंगमता। धियसानस्य। अंधसः। बुबोधति।
वि। इंद्र। यासि। दिव्यानि। रोचना। वि। पार्थिवानि। रजसा। पुरुऽस्तुत। ये।
त्वा। वहंति। मुहुः। अध्वरान्। उप। ते। सु। वन्वंतु। वग्वनान्। अराधसः। तत्।

९१

इत्। मे। छन्त्सत्। वपुषः। वपुःऽतरं। पुत्रः। यत्। जानं। पित्रोः। अधिऽइयेति। जाया
। पतिं। वहति। वग्नुना। सुऽमत्। पुंसः। इत्। भद्रः। वहतुः। परिऽकृतः। तत्। इत्। स
धऽस्थं। अभि। चारु। दीधय। गावः। यत्। शासन्। वहतुं। न। धेनवः। माता। य
त्। मंतुः। यूथस्य। पूर्व्या। अभि। वाणस्य। सप्तऽधातुः। इत्। जनः। प्र। वः। अछ।
रिरिचे। देवऽयुः। पदं। एकः। रुद्रेभिः। याति। तुर्वणिः। जराः। वायेषु। अमृतेषु
। दावने। परि। वः। ऊमेभ्यः। सिंचत। मधु। २९ निऽधीयमानं। अपऽगूल्हं। अ
प्ऽसु। ० अक्षेत्रऽवित्। क्षेत्रऽविदं। हि। अप्राट्। सः। प्र। एति। क्षेत्रऽविदा। अ
नुऽशिष्टः। एतत्। वै। भद्रं। अनुऽशासनस्य। उत। स्रुतिं। विंदति। अंजसीनां।
अद्य। इत्। ऊं इति। प्र। आनीत्। अममन्। इमा। अहा। अपिऽवृतः। अधयत्।

मातुः। ऊधः। आ। ईं। एनं। आप। जरिमा। युवानं। अहेळन्। वसुः। सुऽमनाः।
बभूव। एतानि। भद्रा। कलशा। क्रियाम। कुरुऽश्रवण। ददतः। मघानि। दानः।
इत्। वः। मघऽवानः। सः। अस्तु। अयं। च। सोमः। हृदि। यं। बिभर्मि। ३० ॥इति
सप्तमाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥प्र। मा। युयुज्रे। प्रऽयुजः। जनानां। वहा
मि। स्म। पूषणं। अंतरेण। विश्वे। देवासः। अध। मां। अरक्षन्। दुःऽशासुः। आ। अ
गात्। इति। घोषः। आसीत्॥०॥ नि। बाधते। अमतिः। नग्नता। जसुः। वेः। न। वेवी
यते। मतिः॥०॥ सकृत्। सु। नः। मघऽवन्। इंद्र। मृळय। अध। पिताऽइव। नः। भव।
कुरुऽश्रवणं। अवृणि। राजानं। त्रासदस्यवं। मंहिष्ठं। वाघतां। ऋषिः। यस्य। मा।
हरितः। रथे। तिस्रः। वहंति। साधुऽया। स्तवै। सहस्रऽदक्षिणे। १ यस्य। प्रऽस्वाद

सः। गिरः। उपमऽश्रवसः। पितुः। क्षेत्रे। न। रण्वं। ऊचुषे। अधि। पुत्र। उपमऽश्रवः।
नपात्। मित्रऽअतिथेः। इहि। पितुः। ते। अस्मि। वंदिता। यत्। ईळीय। अमत्तानां
। उत। वा। मर्त्यानां। जीवेत्। इत्। मघऽवा। ममं। न। देवानां। अति। व्रतं। शतऽ
आत्मा। चन। जीवति। तथा। युजा। वि। ववृते। २ प्रावेपाः। मा। बृहतः। मादयं
ति। प्रवातेऽजाः। इरिणे। वर्वृताना। सोमस्यऽइव। मौजऽवतस्य। भक्षः। विऽभी
दकः। जागृविः। मह्यं। अच्छान्। न। मा। मिमेथ। न। जिहीळे। एषा। शिवा। सखि
ऽभ्यः। उत। मह्यं। आसीत्। अक्षस्य। अहं। एकऽपरस्य। हेतोः। अनुऽव्रतां। अ
प। जायां। अरोधं। द्वेष्टि। श्वश्रूः। अप। जाया। रुणद्धि। न। नाथितः। विंदते। मर्डि
तारं। अश्वस्यऽइव। जरतः। वस्न्यस्य। न। अहं। विंदामि। कितवस्य। भोगं। अन्ये।

प॰स॰८

९३

जायां।परि।मृशंति।अस्य।यस्य।अगृधत्।वेदने।वाजी।अक्षः।पिता।माता।
भ्रातरः।एनं।आहुः।न।जानीमः।नयत।बद्धं।एतं।यत्।आऽदीध्ये।न।दविषाणि
।एभिः।परायत्ऽभ्यः।अव।हीये।सखिऽभ्यः।निऽउप्ताः।च।बभ्रवः।वाचं।अक्र
त।एत्।इत्।एषां।निःऽकृतं।जारिणीऽइव। ३ सभां।एति।कितवः।पृच्छमा
नः।जेष्यामि।इति।तन्वा।शूशुजानः।अक्षासः।अस्य।वि।तिरंति।कामं।प्रतिऽ
दीव्ने।दधतः।आ।कृतानि।अक्षासः।इत्।अंकुशिनः।निऽतोदिनः।निऽकृत्वा
नः।तपनाः।तापयिष्णवः।कुमारऽदेष्णाः।जयतः।पुनःऽहनः।मध्वा।संऽपृक्ताः।
कितवस्य।बर्हणा।त्रिऽपंचाशः।क्रीळति।व्रातः।एषां।देवःऽइव।सविता।स
त्यऽधर्मा।उग्रस्य।चित्।मन्यवे।न।नमंते।राजा।चित्।एभ्यः।नमः।इत्।कृ

णोति । नीचा । वर्त्तंते । उपरि । स्फुरंति । अहस्तासः । हस्तऽवंतं । सहंते । दिव्याः । अं
गाराः । इरिणे । निऽउप्ताः । शीताः । संतः । हृदयं । निः । दहंति । जाया । तप्यते । कितव
स्य । हीना । माता । पुत्रस्य । चरतः । क्व । स्वित् । ऋणऽवा । बिभ्यत् । धनं । इच्छमानः ।
अन्येषां । अस्तं । उप । नक्तं । एति । ४ स्त्रियं । दृष्ट्वाय । कितवं । ततापं । अन्येषां । जा
यां । सुऽकृतं । च । योनिं । पूर्वाह्णे । अश्वान् । युयुजे । हि । बभ्रून् । सः । अग्नेः । अंते ।
वृषलः । पपाद । यः । वः । सेनानीः । महतः । गणस्य । राजा । व्रातस्य । प्रथमः । बभूव । त
स्मै । कृणोमि । न । धना । रुणध्मि । दश । अहं । प्राचीः । तत् । ऋतं । वदामि । अक्षैः ।
मा । दीव्यः । कृषिं । इत् । कृषस्व । वित्ते । रमस्व । बहु । मन्यमानः । तत्र । गावः । कि
तव । तत्र । जाया । तत् । मे । वि । चष्टे । सविता । अयं । अर्यः । मित्रं । कृणुध्वं । खलु ।

प॰स॰ ८ मृळत । नः । मा । नः । घोरेण । चरत । अभि । धृष्णु । नि । वः । नु । मन्युः । विशतां । अरा
९४ तिः । अन्यः । बभ्रूणां । प्रऽसितौ । नु । अस्तु । ५ अबुध्रं । ऊं इति । त्ये । दुद्रुऽवंतः ।
अग्नयः । ज्योतिः । भरंतः । उषसः । विऽउष्टिषु । मही इति । द्यावापृथिवी इति । चे
ततां । अपः । अद्य । देवानां । अवः । आ । वृणीमहे । दिवः । पृथिव्योः । अवः । आ । वृणी
महे । मातृन् । सिंधून् । पर्वतान् । शर्यणाऽवतः । अनागाःऽत्वं । सूर्यं । उषसं । ई
महे । भद्रं । सोमः । सुवानः । अद्य । कृणोतु । नः । द्यावा । नः । अद्य । पृथिवी इति । अ
नागसः । मही इति । त्रायेतां । सुविताय । मातरा । उषाः । उच्छंती । अप । बाधतां । अ
घं । स्वस्ति । अग्निं । संऽइधानं । ईमहे । इयं । नः । उस्राः । प्रथमा । सुऽदेव्यं । रेवत् । ९४
सनिऽभ्यः । रेवती । वि । उच्छतु । आरे । मन्युं । दुःऽविदत्रस्य । धीमहि । ० प्रायाः ।

सिस्रते। सूर्यस्य। रश्मिऽभिः। ज्योतिः। भरंतीः। उषसः। विऽउष्टिषु। भद्राः। नः।
अद्य। श्रवसे। वि। उच्छत। ० ६ अनमीवाः। उषसः। आ। चरंतु। नः। उत्। अग्नयः।
जिहतां। ज्योतिषा। बृहत्। अयुक्षातां। अश्विना। तूतुजिं। रथं। ०। श्रेष्ठं। नः।
अद्य। सवितः। वरेण्यं। भागं। आ। सुव। सः। हि। रत्नऽधाः। असि। रायः। जनित्री।
धिषणां। उप। ब्रुवे। ० पिपर्तु। मा। तत्। ऋतस्य। प्रऽवाचनं। देवानां। यत्। मनुष्याः
। अमन्महि। विभ्रवाः। द्रूत्। उस्राः। स्पृट्। उत्। एति। सूर्यः। ०। अद्वेषः। अद्य। बर्हि
षः। स्तरीमणि। ग्राव्णां। योगे। मन्मनः। साधे। ईमहे। आदित्यानां। शर्मणि। स्थाः
। भुरण्यसि। ०। आ। नः। बर्हिः। सधऽमादे। बृहत्। दिवि। देवान्। ईळे। सादय। सप्त।
होतॄन्। ०। सातये। भगं। ०। ७ ।०। वृधे। नः। यतं। अवत। सऽजोषसः। बृहस्पतिं।

पूषणं। अश्विना। भगं। ० तत्। नः। देवाः। पवृत। सुऽप्रवाचनं। छर्दिः। आदित्याः। सुऽभरं। नृऽपाय्यं। पश्चे। तोकाय। तनयाय। जीवसे। ० विश्वे। अद्य। मरुतः। विश्वे। ऊती। विश्वे। भवंतु। अग्नयः। संऽइद्धाः। विश्वे। नः। देवाः। अवसा। आ। गमंतु। विश्वं। अस्तु। द्रविणं। वाजः। अस्मे इति। यं। देवासः। अवथ। वाजऽसातौ। यं। त्रायध्वे। यं। पिपृथ। अति। अंहः। यः। वः। गोऽपीथे। न। भयस्य। वेद। ते। स्याम। देवऽवीतये। तुरासः। ८ उषसानक्ता। बृहती इति। सुऽपेशसा। द्यावाक्षामा। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। इंद्रं। हुवे। मरुतः। पर्वतान्। अपः। आदित्यान्। द्यावापृथिवी इति। अपः। स्वः। इति स्वः। द्यौः। च। नः। पृथिवी। च। प्रऽचेतसा। ऋतवरी इत्यृतऽवरी। रक्षतां। अंहसः। रिषः। मा। दुःऽविदत्रा। निःऽऋतिः। नः। ईशत। तत्। देवा

नः। अवः। अद्य। वृणीमहे। विश्वस्मात्। नः। अदितिः। पातु। अंहसः। माता। मित्रस्य
। वरुणस्य। रेवतः। स्वः ऽ वत्। ज्योतिः। अवृकं। नशीमहि। ० ग्रावा। वदन्। अप।
रक्षांसि। सेधतु। दुः ऽ स्वप्न्यं। निः ऽ ऋतिं। विश्वं। अत्रिणं। आदित्यं। शर्म। मरु
तां। अशीमहि। ० आ। इंद्रः। बर्हिः। सीदतु। पिन्वतां। इळा। बृहस्पतिः। साम ऽ
भिः। ऋक्वः। अर्चतु। सु ऽ प्रकेतं। जीवसे। मन्म। धीमहि। ० ९ दिवि ऽ स्पृशं। अ × यज्ञं। ५
स्माकं। अश्विना। जीर ऽ अध्वरं। कृणुतं। सुम्नं। इष्टये। प्राचीनं ऽ रश्मिं। आ ऽ हु
तं। घृतेन। ० उप। ह्वये। सु ऽ हवं। मारुतं। गणं। पावकं। ऋष्वं। सख्याय। शं ऽ भु
वं। रायः। पोषं। सौश्रवसाय। धीमहि। ० अपां। पेरुं। जीव ऽ धन्यं। भरामहे। देव
ऽ अव्यं। सु ऽ हवं। अध्वर ऽ श्रियं। सु ऽ रश्मिं। सोमं। इंद्रियं। यमीमहि। ० सनेम।

प॰स॰८
९६

तत्। सुऽसनिता। सनित्वऽभिः। वयं। जीवाः। जीवऽपुत्राः। अनागसः। ब्रह्मऽद्वि
षः। विष्वक्। एनः। भरेरत। ०। ये। स्थ। मनोः। यज्ञियाः। ते। शृणोतन। यत्। वः। दे
वाः। ईमहे। तत्। ददातन। जैत्रं। क्रतुं। रयिऽमत्। वीरऽवत्। यशः। ०। १० महत्।
अद्य। महतां। आ। वृणीमहे। अवः। देवानां। बृहतां। अनर्वणां। यथा। वसु। वी
रऽजातं। नशामहै। ०। महः। अग्नेः। संऽदृधानस्य। शर्मणि। अनागाः। मि
त्रे। वरुणे। स्वस्तये। श्रेष्ठे। स्याम। सवितुः। सवीमनि। ०। ये। सवितुः। सत्यऽस
वस्य। विश्वे। मित्रस्य। व्रते। वरुणस्य। देवाः। ते। सौभगं। वीरऽवत्। गोऽमत्।
अप्नः। दधातन। द्रविणं। चित्रं। अस्मे इति। सविता। पश्चातात्। सविता। पुर
स्तात्। सविता। उत्तरात्तात्। सविता। अधरात्तात्। सविता। नः। सुवतु। सर्वऽ

तोतिं। सविता। नः। रासतां। दीर्घं। आयुः॥ ११ नमः। मित्रस्य। वरुणस्य। चक्षसे। म
हः। देवाय। तत्। ऋतं। सपर्यत। दूरेऽदृशे। देवऽजाताय। केतवे। दिवः। पुत्राय। सूर्या
य। शंसत। सा। मा। सत्यऽउक्तिः। परि। पातु। विश्वतः। द्यावा। च। यत्र। ततनन्। अ
हानि। च। विश्वं। अन्यत्। नि। विशते। यत्। एजति। विश्वाहा। आपः। विश्वाहा। उत्।
एति। सूर्यः। न। ते। अदेवः। प्रऽदिवः। नि। वासते। यत्। एतशेभिः। पतरैः। रथर्य
सि। प्राचीनं। अन्यत्। अनु। वर्तते। रजः। उत्। अन्येन। ज्योतिषा। यासि। सूर्य।
येन। सूर्य। ज्योतिषा। बाधसे। तमः। जगत्। च। विश्वं। उत्ऽइयर्षि। भानुना। ते
न। अस्मत्। विश्वां। अनिरां। अनाहुतिं। अप। अमीवां। अप। दुःऽस्वप्न्यं। सुव। वि
श्वस्य। हि। प्रऽदूषितः। रक्षसि। व्रतं। अहेळयन्। उत्ऽचरसि। स्वधाः। अनु। यत्।

प॰ स॰ ८
९७

अद्य । त्वा । सूर्य । उप ऽ ब्रवामहे । तं । नः । देवाः । अनु । मंसीरत । क्रतुं । तं । नः । द्यावाप्
थिवी इति । तत् । नः । आपः । इंद्रः । शृण्वंतु । मरुतः । हवं । वचः । मा । शूने । भूम । सूर्य
स्य । सं ऽ दृशि । भद्रं । जीवंतः । जरणां । अशीमहि । १२ विश्वाहा । त्वा । सु ऽ मनसः ।
सु ऽ चक्षसः । प्रजा ऽ वंतः । अनमीवाः । अनागसः । उत् ऽ यंतं । त्वा । मित्र ऽ महः । दिवे ऽ
दिवे । ज्योक् । जीवाः । प्रति । पश्येम । सूर्य । महि । ज्योतिः । बिभ्रतं । त्वा । वि ऽ चक्षण । भा
चक्षुषे स्वंतं । चक्षुषे ऽ मयः । आ ऽ रोहंतं । बृहतः । पाजसः । परि । वयं । जीवाः । प्रति । पश्येम । सू
र्य । यस्य । ते । विश्वा । भुवनानि । केतुना । प्र । च । ईरते । नि । च । विशंते । अक्तु ऽ भिः ।
अनागाः ऽ त्वेन । हरि ऽ केश । सूर्य । अह्ना ऽ अह्ना । नः । वस्यसा ऽ वस्यसा । उत् । इ
हि । शं । नः । भव । चक्षसा । शं । नः । अह्ना । शं । भानुना । शं । हिमा । शं । घृणेन । यथा ।

त्वं। अध्वन्। त्वं। असत्। दुरोणे। तत्। सूर्य्य। द्रविणं। धेहि। चित्रं। अस्माकं। देवाः। उभ
याय। जन्मने। शर्म। यच्छत। द्विऽपदे। चतुःऽपदे। अदत्। पिबत्। ऊर्जयमानं। आशि
तं। तत्। अस्मे इति। शं। योः। अरपः। दधातन। यत्। वः। देवाः। चकृम। जिह्वया। गुरु।
मनसः। वा। प्रऽयुती। देवऽहेळनं। अरावा। यः। नः। अभि। दुच्छुनऽयते। तस्मिन्।
तत्। एनः। वसवः। नि। धेतन॥ १२ अस्मिन्। नः। इंद्र। पृत्सुतौ। यशस्वति। शिमी
ऽवति। क्रंदसि। प्र। अव। सातये। यत्र। गोऽसाता। धृषितेषु। खादिषु। विष्वक्। पतं
ति। दिद्यवः। नृऽसह्ये। सः। नः। क्षुऽमंतं। सदने। वि। ऊर्णुहि। गोऽअर्णसं। रयिं। इंद्र। श्र
वाय्यं। स्याम। ते। जयतः। शक्र। मेदिनः। यथा। वयं। उश्मसि। तत्। वसो इति। कृधि
। यः। नः। दासः। आर्यः। वा। पुरुऽस्तुत। अदेवः। इंद्र। युधये। चिकेतति। अस्मा

प॰स॰८ भिः। ते। स्रुऽसहाः। संतु। अत्र। वः। त्वया। वयं। तान्। वनुयाम। संऽगमे। यः। दभ्रे

९८ भिः। हव्यः। यः। च। भूरिऽभिः। यः। अभीके। वरिवःऽवित्। नृऽसह्ये। तं। विऽखादे। स

स्निं। अद्य। श्रुतं। नरं। अर्वांचं। इंद्रं। अवसे। करामहे। स्वऽवृजं। हि। त्वां। अहं। इंद्र।

शुश्रव। अननुऽदं। वृषभ। रध्रऽचोदनं। प्र। मुंचस्व। परि। कुत्सात्। इह। आ। गहि।

किं। ऊं इति। त्वाऽवान्। मुष्कयोः। बद्धः। आसते। १४ यः। वां। परिऽज्मा। सुऽवृ

त्। अश्विना। रथः। दोषां। उषसः। हव्यः। हविष्मता। शश्वत्ऽतमासः। तं। ऊं इ

ति। वां। इदं। वयं। पितुः। न। नाम। सुऽहवं। हवामहे। चोदयतं। सूनृताः। पि

न्वतं। धियः। उत्। पुरंऽधीः। ईरयतं। तत्। उश्मसि। यत्रासं। भागं। कृणुतं। नः।

अश्विना। सोमं। न। चारुं। मघवत्ऽसु। नः। कृतं। अमाऽजुरः। वित्। भवथः। युवं।

भगः। अन्तोः। नः। चित्। अवितारा। अपमस्य। चित्। अंधस्य। चित्। नासत्या। कृश-
स्य। चित्। युवां। इत्। आहुः। भिषजा। रुतस्य। चित्। युवं। च्यवानं। सनयं। यथा।
रथं। पुनः। युवानं। चरथाय। तक्षथुः। निः। तौग्र्यं। ऊहथुः। अत्ऽभ्यः। परि। विश्वा।
इत्। ता। वां। सवनेषु। प्रऽवाच्या। पुराणा। वां। वीर्या। प्र। ब्रव। जनै। अथो इति। हु।
आसथुः। भिषजा। मयःऽभुवा। ता। वां। नु। नव्यौ। अवसे। करामहे। अयं। नासत्या।
श्रत्। अरिः। यथा। दधत्। १५ इयं। वां। अह्वे। शृणुतं। मे। अश्विना। पुत्रायऽ
इव। पितरा। मह्यं। शिक्षतं। अनापिः। अज्ञाः। असजात्या। अमतिः। पुरा। तस्याः।
अभिऽशस्तेः। अव। स्पृतं। युवं। रथेन। विऽमदाय। शुंध्युवं। नि। ऊहथुः। पुरुऽमि
त्रस्य। योषणां। युवं। हवं। वध्रिऽमत्याः। अगच्छतं। युवं। सुऽस्तुतिं। चक्रथुः। पुरंऽ

प॰ स॰ ८
९९

धये। युवं। विप्रस्य। जरणां। उपऽईयुषः। पुनरिति। कलेः। अकृणुतं। युवत्। वयः।
युवं। वंदनं। ऋश्यऽदात्। उत्। ऊपथुः। युवं। सद्यः। विश्पलां। एतवे। कृथः। युवं। ह।
रेभं। वृषणा। गुहा। हितं। उत्। ऐरयतं। ममृऽवांसं। अश्विना। युवं। ऋबीसं। उत।
तप्तं। अत्रये। ओमन्ऽवंतं। चक्रथुः। सप्तऽवध्रये। युवं। श्वेतं। पेदवे। अश्विना। अ
श्वं। नवऽभिः। वाजैः। नवती। च। वाजिनं। चर्कृत्यं। ददथुः। द्रवयत्ऽसखं। भगं। न।
नृऽभ्यः। हव्यं। मयःऽभुवं। १८ ॥ इति सर्धः ॥ न। तं। राजानौ। अदिती इति। कुतः। चन। न।
अंहः। अश्नोति। दुःऽइतं। नकिः। भयं। यं। अश्विना। सुऽहवा। रुद्रवर्त्तनी इति।
रुद्रऽवर्त्तनी। पुरःऽरथं। कृणुथः। पत्न्या। सह। आ। तेन। नः। यातं। मनसः। जवीय
सा। रथं। यं। वां। ऋभवः। चक्रुः। अश्विना। यस्य। योगे। दुहिता। जायते। दिवः। उ

९९

भेइति। अहनीइति। सुदिनेइतिसुऽदिने। विवस्वतः। ता। वर्तिः। यातं। जयुषा। वि। प
र्वतं। अपिन्वतं। शयवे। धेनुं। अश्विना। वृकस्य। चित्। वर्तिकां। अंतः। आस्यात्। यु
वं। शचीभिः। ग्रसितां। अमुंचतं। एतं। वां। स्तोमं। अश्विनौ। अकर्म। अतक्षाम।
भृगवः। न। रथं। नि। अमृक्षाम। योषणां। न। मर्ये। नित्यं। न। सूनुं। तनयं। दधानाः। १४
१० रथं। यांतं। कुह। कः। ह। वां। नरा। प्रति। द्युऽमंतं। सुऽवितायं। भूषति। प्रातःऽ
यावानं। विऽभ्वं। विशेऽविशे। वस्तोःऽवस्तोः। वहमानं। धिया। शमि। कुह। स्वित्।
दोषा। कुह। वस्तोः। अश्विना। कुह। अभिऽपित्वं। करतः। कुह। ऊषतुः। कः। वां। श
युऽत्रा। विधवाऽइव। देवरं। मर्यं। न। योषा। कृणुते। सधऽस्थे। आ। प्रातः। जरेथेइ
ति। जरणाऽइव। कापया। वस्तोःऽवस्तोः। यजता। गच्छथः। गृहं। कस्य। ध्वस्रा। भ

प॰स॰८
१००

वथः। कस्य। वा। नरा। राजपुत्राऽइव। सवना। अव। गच्छथः। युवां। मृगाऽइव। वार
णा। मृगण्यवः। दोषा। वस्तोः। हविषा। नि। ह्वयामहे। युवं। होत्रां। ऋतुऽथा। जु
ह्वते। नरा। इषं। जनाय। वहथः। शुभः। पती इति। युवां। ह। घोषा। परि। अश्विना
। यती। राज्ञः। ऊचे। दुहिता। पृच्छे। वां। नरा। भूतं। मे। अह्ने। उत। भूतं। अक्तवे। अ
श्वऽवते। रथिने। शक्तं। अर्वते। १८ युवं। कवी इति। स्थः। परि। अश्विना। रथं।
विशः। न। कुत्सः। जरितुः। नशायथः। युवोः। ह। मक्षा। परि। अश्विना। मधु। आ
सा। भरत। निःऽकृतं। न। योषणा। युवं। ह। भुज्युं। युवं। अश्विना। वशं। युवं। शिं
जारं। उशनां। उप। आरथुः। युवोः। ररावा। परि। सख्यं। आसते। युवोः। अहं। अ
वसा। सुम्नं। आ। चके। युवं। ह। कृशं। युवं। अश्विना। शयुं। युवं। विधंतं। विध

१००

वां। उरुष्यथः। युवं। सुनिऽभ्यः। स्तनयंतं। अश्विना। अप। व्रजं। ऊर्णुथः। सप्त
ऽआस्यं। जनिष्ट। योषा। पतयत्। कनीनकः। वि। च। अरुहन्। वीरुधः। दंसनाः
। अनु। आ। अस्मै। रीयंते। निवनाऽइव। सिंधवः। अस्मै। अह्ने। भवति। तत्। पति
ऽत्वनं। जीवं। रुदंति। वि। मयंते। अध्वरे। दीर्घां। अनु। प्रऽसितिं। दीधियुः। नरः।
वामं। पितृऽभ्यः। ये। इदं। संऽएरिरे। मयः। पतिऽभ्यः। जनयः। परिऽस्वजे। १०
न। तस्य। विद्म। तत्। ऊं इति। सु। प्र। वोचत। युवा। ह। यत्। युवत्याः। क्षेति। योनि
षु। प्रियऽउस्रियस्य। वृषभस्य। रेतिनः। गृहं। गमेम। अश्विना। तत्। उश्मसि।
आ। वां। अगन्। सुऽमतिः। वाजिनीवसू इति वाजिनीऽवसू। नि। अश्विना। हृत्ऽ
सु। कामाः। अयंसत। अभूतं। गोपा। मिथुना। शुभः। पती इति। प्रियाः। अर्यम्णः।

प॰स॰८
१०१

दुर्यान्। अशीमहि। ०। धत्तं। रयिं। सहऽवीरं। वचस्यवे। कृतं। तीर्थं। सुऽप्रपानं। शुभः। पती इति। स्थाणुं। पथेऽस्थां। अप। दुःऽमतिं। हतं। क्व। स्वित्। अद्य। कत मा। सु। अश्विना। विक्षु। दस्रा। मादयेते इति। शुभः। पती इति। कः। ईं। नि। येमे। कतमस्य। जग्मतुः। विप्रस्य। वा। यजमानस्य। वा। गृहं। २० समानं। ऊं इति। स्यं। पुरुऽहूतं। उक्थ्यं। रथं। त्रिऽचक्रं। सवना। गनिग्मतं। परिऽज्मानं। विदथ्यं। सुवृक्तिऽभिः। वयं। विऽउष्टौ। उषसः। हवामहे। प्रातःऽयुजं। नासत्या। अधि। तिष्ठथः। प्रातःऽयावानं। मधुऽवाहनं। रथं। विशः। येन। गच्छथः। यज्वरीः। नरा। कीरेः। चित्। यज्ञं। होतृऽमन्तं। अश्विना। अध्वर्युं। वा। मधुऽपाणिं। सुऽहस्त्यं। अग्निधं। वा। धृतऽदक्षं। दमूनसं। विप्रस्य। वा। यत्। सवनानि। गच्छथः। ०। मधुऽपेयं।

१०१

अश्विना। २१ अस्तो ऽ दूवास्क। प्र ऽ तरं। लायं। अस्य नू। भूषनू ऽ इव। प्र। भर। स्तोमं
अस्मै। वाचा। विप्राः। तरत। वाचं। अर्यः। नि। रमय। जरितरिति। सोमे। इंद्रं। दोहे
न। गां। उप। शिक्षासरवायं। प्र। बोधय। जरितः। जारं। इंद्रं। कोशं। न। पूर्णं। वसु
ना। नि ऽ ऋष्टं। आ। च्यवय। मघ ऽ देयाय। शूरं। किं। अंग। त्वा। मघ ऽ वन्। भोजं। आ
हुः। शिशीहि। मा। शिशयं। त्वा। शृणोमि। अप्नस्वती। मम। धीः। अस्तु। शक्र। वसु ऽ
विदं। भगं। इंद्र। आ। भर। नः। त्वां। जनाः। मम ऽ सत्येषु। इंद्र। सं ऽ तस्थानाः। वि। ह्वयं
ते। सं ऽ इके। अत्र। युजं। कृणुते। यः। हविष्मान्। न। असुन्वता। सख्यं। वष्टि। शूरः।
धनं। न। स्पंद्रं। बहुलं। यः। अस्मै। तीव्रान्। सोमान्। आऽसुनोति। प्रयस्वान्। त
स्मै। शत्रून्। सुतुकान्। प्रातः। अह्नः। नि। सु ऽ अष्ट्रान्। युवति। हंति। वृत्रं। २२ य

प॰ स॰ ८
१०२
धियें।४

स्मिन् । वयं । दधिम । शंसं । इंद्र । यः । शिश्राय । मघऽवा । कामं । अस्मे इति । आरा
त् । चित् । सन् । भयतां । अस्य । शत्रुः । नि । अस्मै । द्युम्ना । जन्या । नमंतां । आरात् ।
शत्रुं । अप । बाधस्व । दूरं । उग्रः । यः । शंबः । पुरुऽहूत । तेन । अस्मे इति । धेहि ।
यवऽमत् । गोऽमत् । इंद्र । कृधि । जरित्रे । वाजऽरत्नां । प्र । यं । अंतः । वृषऽसवासः ।
अग्मन् । तीव्राः । सोमाः । बहुलऽअंतासः । इंद्रं । न । अह । दामानं । मघऽवा । नि । यं
सत् । नि । सुन्वते । वहति । भूरि । वामं । उत । प्रऽहां । अतिऽदीव्य । जयाति । कृतं ।
यत् । श्वऽघ्नी । विऽचिनोति । काले । यः । देवऽकामः । न । धना । रुणद्धि । सं । इ
त् । तं । राया । सृजति । स्वधाऽवान् । गोभिः । तरेम । अमतिं । दुःऽएवां । यवेन ।
क्षुधं । पुरुऽहूत । विश्वां । वयं । राजऽभिः । प्रथमाः । धनानि । अस्माकेन । वृजने

१०२

मा। जयेम। बृहस्पतिः। नः। परि। पातु। पश्चात्। उत। उत्ऽतरस्मात्। अधरात्।
अघुऽयोः। इंद्रः। पुरस्तात्। उत। मध्यतः। नः। सखा। सखिऽभ्यः। वरिवः। कृणोतु। ११
। २३ ॥ अनुवाकः॥ अच्छ। मे। इंद्रं। मतयः। स्वःऽविदः। सध्रीचीः। विश्वाः। उशतीः।
अनूषत। परि। स्वजंते। जनयः। यथा। पतिं। मर्यं। न। शुंध्युं। मघऽवानं। ऊतये।
न। घ। त्वद्रिक्। अप। वेति। मे। मनः। त्वे। इत्। कामं। पुरुऽहूत। शिश्रय। राजाऽ
ऽइव। दस्म। नि। सदः। अधि। बर्हिषि। अस्मिन्। सु। सोमे। अवऽपानं। अस्तु। ते।
विषुऽवृत्। इंद्रः। अमतेः। उत। क्षुधः। सः। इत्। रायः। मघऽवा। वस्वः। ईशते।
तस्य। इत्। इमे। प्रवणे। सप्त। सिंधवः। वयः। वर्धंति। वृषभस्य। शुष्मिणः। वयः।
न। वृक्षं। सुऽपलाशं। आ। असदन्। सोमासः। इंद्रं। मंदिनः। चमूऽसदः। प्र। एषां।

प०स०८
१०३

अनीकं। त्वावसा। दविद्युतत्। विदत्। स्वः। मनवे। ज्योतिः। आर्यं। कृतं। न। स्वव्ऽ
घ्नी। वि। चिनोति। देवने। संऽवर्गं। यत्। मघऽवा। सूर्यं। जयत्। न। तत्। ते। अन्यः
। अनु। वीर्यं। शकत्। न। पुराणः। मघऽवन्। न। उत। नूतनः।। २४ विशंऽविशं।
मघऽवा। परि। अशायत। जनानां। धेनाः। अवऽचाकशत्। वृषा। यस्य। अह।
शक्रः। सवनेषु। रण्यति। सः। तीव्रैः। सोमैः। सहते। पृतन्यतः। आपः। न। सिंधुं।
अभि। यत्। संऽअक्षरन्। सोमासः। इंद्रं। कुल्याःऽइव। ह्रदं। वर्धंति। विप्राः। महः।
अस्य। सदने। यवं। न। वृष्टिः। दिव्येन। दानुना। वृषा। न। क्रुद्धः। पतयत्। रजःऽ
सु। आ। यः। अर्यऽपत्नीः। अकृणोत्। इमाः। अपः। सः। सुन्वते। मघऽवा। जीरऽ
दानवे। अविंदत्। ज्योतिः। मनवे। हविष्मते। उत्। जायतां। परशुः। ज्योतिषा।

१०३

सह। भूयाः। ऋतस्य। सुऽदुघा। पुराणऽवत्। विऽरोचतां। अरुषः। भानुना। शुचिः। स्वः। न। शुक्रं। शुशुचीत। सत्ऽपतिः॥ ० २५ ॥ ० ॥ स्वःऽपतिः। मदीय। यः। धर्मणा। तूतुजानः। तुविष्मान्। प्रऽत्वक्षाणः। अति। विश्वा। सहांसि। अपारेण। महता। वृष्ण्येन। सुऽस्थामा। रथः। सुऽयमाः। हरी इति। ते। मिम्यक्ष। वज्रः। नृऽपते। गभस्तौ। शुभ्रं। राजन्। सुऽपथाः। आ। याहि। अर्वाङ्। वर्धाम। ते। पपुषः। वृष्ण्यानि। आ। इंद्रऽवाहः। नृऽपतिं। वज्रऽबाहुं। उग्रं। उग्रासः। तविषासः। एनं। प्रऽत्वक्षसं। वृषभं। सत्यऽशुष्मं। आ। ईं। अस्मऽत्रा। सधऽमादः। वहंतु। एव। पतिं। द्रोणऽसाचं। सचेतसं। ऊर्जः। स्कंभं। धरुणे। आ। वृषऽयसे। ओजः। कृष्व। सं। गृभाय। त्वे इति। अपि। असः। यथा। केऽनिपानां। इनः। वृधे। गमेम। अस्मे इति।

प॰स॰८
१०४

वसूनि।आ।हि।शंसिषं।सुऽआशिषं।भरं।आ।याहि।सोमिनः।त्वं।ईशिषे। सः।अस्मिन्।आ।सत्सि।बर्हिषि।अनाधृष्या।तव।पात्राणि।धर्मणा॥२६॥ पृथक्।प्र।आयन्।प्रथमाः।देवऽहूतयः।अकृण्वत।श्रवस्यानि।दुस्तरा। न।ये।शेकुः।यज्ञियां।नावं।आऽरुहं।ईर्मा।एव।ते।नि।अविशंत।केपयः। एव।एव।अपाक्।अपरे।संतु।दुःऽध्यः।अश्वाः।येषां।दुःऽयुजः।आऽयुयुज्रे।इत्था।ये।प्राक्।उपरे।संति।दावने।पुरूणि।यत्र।वयुनानि।भोजना। गिरीन्।अज्रान्।रेजमानान्।अधारयत्।द्यौः।क्रंदत्।अंतरिक्षाणि।कोपयत्।समीचीने इति सं॰ऽईचीने।धिषणे इति।वि।स्कभायति।वृष्णः।पीत्वा।मदे।उक्थानि।शंसति।इमं।बिभर्मि।सुऽकृतं।ते।अंकुशं।येन।आऽ

१०४

रुजासि। मघऽवन्। नृपाऽफऽ आरुजः। अस्मिन्। सुते। सवने। अस्तु। ओक्यं। सु

ते। इष्टौ। मघऽवन्। बोधि। आऽभगः॥ ०॥ २७ दिवः। परि। प्रथमं। जज्ञे। अग्निः।

अस्मत्। द्वितीयं। परि। जातऽवेदाः। तृतीयं। अप्ऽसु। नृऽमनाः। अजस्रं। इं

धानः। एनं। जरते। सुऽआधीः। विद्म। ते। अग्ने। त्रेधा। त्रयाणि। विद्म। ते। धाम।

विऽभृता। पुरुऽत्रा। विद्म। ते। नाम। परमं। गुहा। यत्। विद्म। तं। उत्सं। यतः। आ

ऽजगंथ। समुद्रे। त्वा। नृऽमनाः। अप्ऽसु। अंतः। नृऽचक्षाः। ईधे। दिवः। अग्ने।

ऊधन्। तृतीये। त्वा। रजसि। तस्थिऽवांसं। अपां। उपऽस्थे। महिषाः। अवर्धन्।

अक्रंदत्। अग्निः। स्तनयन्ऽइव। द्यौः। क्षाम। रेरिहत्। वीरुधः। संऽअंजन्।

सद्यः। जज्ञानः। वि। हि। ईं। इद्धः। अख्यत्। आ। रोदसी इति। भानुना। भाति। अं

१०.स०८
१०५

तरित्ति।श्रीणां।उत्त्ऽआरः।धरुणः।रयीणां।प्रऽअर्पणः।सोमऽगोपाः।वसुः।सूनुः।
सहसः।अप्ऽसु।राजा।वि।भाति।अग्रे।उषसां।इधानः।विश्वस्य।केतुः।भुवन
स्य।गर्भः।०।वीळुं।चित्।अद्रिं।अभिनत्।पराऽयन्।जनाः।यत्।अग्निं।अय
जंत।पंच।२८ उशिक्।पावकः।अरतिः।सुऽमेधाः।०।दूर्यत्तीं।धूमं।अरुषं।भ
रिभ्रत्।उत्।शुक्रेण।शोचिषा।द्यां।इनक्षन्।हृणानः।रुक्मः।उर्विया।वि।अ
द्यौत्।दुःऽमर्षं।आयुः।श्रिये।रुचानः।अग्निः।अमृतः।अभवत्।वयःऽभिः।
यत्।एनं।द्यौः।जनयत्।सुऽरेताः।यः।ते।अद्य।कृणवत्।भद्रऽशोचे।अपू
पं।देव।घृतऽवंतं।अग्ने।प्र।तं।नय।प्रऽतरं।वस्यः।अछ।अभि।सुम्नं।देवऽभ
क्तं।यविष्ठ।आ।तं।भज।सौश्रवसेषु।अग्ने।उक्थेऽउक्थे।आ।भज।शस्यमा

प॰स॰८
१०६

ने। ० उत। जातेन। भिनदत्। उत। जनिऽत्वैः। त्वां। अग्ने। यजमानाः। अनु। द्यून्।
विश्वा। वसु। दधिरे। वार्याणि। त्वया। सह। द्रविणं। इच्छमानाः। ० अस्तावि। अ
ग्निः। नरां। सुऽशेवः। वैश्वानरः। ऋषिऽभिः। सोमऽगोपाः। ० ॥ ३९॥१२॥ इति स
प्तमाष्टके अष्टमोध्यायः॥ ॥ संवत् १८५१ चैत्रकृष्ण ७ गुरुवासरे॥ ॥

प॰अ॰१

१

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ हरिः ओम् ॥ ॥ प्र। होता। जातः। महान्। नभःऽवित्। नृऽस
द्मा। सीदत्। अपां। उपऽस्थे। दधिः। यः। धायि। सः। ते। वयांसि। यंता। वसूनि। विध
ते। तनूऽपाः। ०। प्र। शर्धं। न। नष्टं। पदैः। अनु। ग्मन्। गुहा। चतंतं। उशिजः। नमःऽभिः
। इच्छंतः। धीराः। भृगवः। अविंदन्। इमं। त्रितः। भूरि। अविंदत्। इच्छन्। वैभुऽ
वसः। मूर्द्धनि। अघ्न्यायाः। सः। जोऽवृधः। जातः। आ। हर्म्येषु। नाभिः। युवा। भवति
। रोचनस्य। ०। नमःऽभिः। प्रांचं। यज्ञं। नेतारं। अध्वराणां। विशां। अकृण्वन्। अ
रतिं। पावकं। हव्यऽवाहं। दधतः। मानुषेषु। प्र। भूः। जयंतं। महां। विपःऽधां। मूराः
। अमूरं। पुरां। दर्माणं। नयंतः। गंभे। वनां। धियं। धुः। हिरिऽश्मश्रुं। न। अर्वाणं।
धनऽअर्चं। १ नि। पस्त्यासु। त्रितः। स्तभुऽयन्। परिऽवीतः। योनौ। सीदत्। अं

१

तरिति। अतः। सं ऽ गत्य। विभ्रां। दमूना। विऽधर्मणा। अयंत्रैः। ईयते। न्हन्। अ
स्य। अजरासः। दमां। अरित्राः। अर्चत्ऽधूमासः। अग्नयः। पावकाः। श्वितीच
यः। श्वात्रासः। भुरण्यवः। वनऽसदः। वायवः। न। सोमाः। प्र। जिह्वया। भरते। वे
पः। अग्निः। प्र। वयुनानि। चेतसा। पृथिव्याः। तं। आयवः। शुचयंतं। पावकं। मंद्रं।
होतारं। दधिरे। यजिष्ठं। द्यावा। यं। अग्निं। पृथिवी। जनिष्टां। आपः। त्वष्टा।
भृगवः। यं। सहःऽभिः। ईळेन्यं। प्रथमं। मातरिश्वा। देवाः। ततक्षुः। मनवे। यज
त्रं। यं। त्वा। देवाः। दधिरे। हव्यऽवाहं। पुरुऽस्पृहः। मानुषासः। यजत्रं। सः। यामन्
अग्ने। स्तुवते। वयः। धाः। प्र। देवऽयन्। यशसः। सं। हि। पूर्वीः। २ जगृभ्म। ते। द
क्षिणं। इंद्र। हस्तं। वसुऽयवः। वसुऽपते। वसूनां। विद्म। हि। त्वा। गोऽपतिं। शूर। गोनां।

प॰ अ॰ १
२

अस्मभ्यं। चित्रं। वृषणं। रयिं। दाः॥ सुऽआयुधं। सुऽअवसं। सुऽनीथं। चतुःऽसमुद्रं
। धरुणं। रयीणां। चर्कृत्यं। शंस्यं। भूरिऽवारं॥०॥ सुऽब्रह्माणं। देवऽवंतं। बृहंतं। उरुं।
गभीरं। पृथुऽबुध्नं। इंद्र। श्रुतऽऋषिं। उग्रं। अभिमातिऽसहं॥०॥ सनत्ऽवाजं।
विप्रऽवीरं। तरुत्रं। धनऽस्पृतं। शूशुऽवांसं। सुऽदक्षं। दस्युऽहनं। पूःऽभिदं।
इंद्र। सत्यं॥०॥ अश्वऽवंतं। रथिनं। वीरऽवंतं। सहस्रिणं। शतिनं। वाजं। इंद्र।
भद्रऽव्रातं। विप्रऽवीरं। स्वःऽसां॥०॥ ३ प्र। सप्तऽगुं। ऋतऽधीतिं। सुऽमेधां। बृ
हस्पतिं। मतिः। अच्छ। जिगाति। यः। आंगिरसः। नमसा। उपऽसद्यः॥०॥ वनी
वानः। मम। दूतासः। इंद्रं। स्तोमाः। चरंति। सुऽमतीः। इयानाः। हृदिऽस्पृशः॥ २
मनसा। वच्यमानाः॥०॥ यत्। त्वा। यामि। दद्धि। तत्। नः। इंद्र। बृहंतं। क्षयं। अस्म

मं। जनानां। अभि। तत्। द्यावापृथिवी इति। गृणीतां।०। ४ अहं। भुवं। वसुनः।
पूर्व्यः। पतिः। अहं। धनानि। सं। जयामि। शश्वतः। मां। हवंते। पितरं। न। जंतवः।
अहं। दाशुषे। वि। भजामि। भोजनं। अहं। इंद्रः। रोधः। वक्षः। अथर्वणः। त्रिता
य। गाः। अजनयं। अहेः। अधि। अहं। दस्युऽभ्यः। परि। नृम्णं। आ। ददे। गोत्रा। शि
क्षन्। दधीचे। मातरिश्वने। मह्यं। त्वष्टा। वज्रं। अतक्षत्। आयसं। मयि। देवासः।
अवृजन्। अपि। क्रतुं। मम। अनीकं। सूर्यस्यऽइव। दुस्तरं। मां। आर्यंति। कृतेन।
कर्त्वेन। च। अहं। एतं। गव्ययं। अश्व्यं। पशुं। पुरीषिणं। सायकेन। हिरण्ययं।
पुरु। सहस्रा। नि। शिशामि। दाशुषे। यत्। मा। सोमासः। उक्थिनः। अमंदि
षुः। अहं। इंद्रः। न। परा। जिग्ये। इत्। धनं। न। मृत्यवे। अव। तस्थे। कदा। चन।

प॰अ॰१
३

सोमं । इत् । मा । सुन्वंतः । याचत । वसु । न । मे । पूरवः । सख्ये । रिषाथन । ५ अहं ।
एतान् । शाश्वसतः । द्वाऽद्वा । इंद्रं । ये । वज्रं । युधये । अकृण्वत । आऽहूयमाना
न् । अव । हन्मना । अहनं । दृळ्हा । वदन् । अनमस्युः । नमस्विनः । अभि । इदं ।
एकं । एकः । अस्मि । निःषाट् । अभि । द्वा । किं । ऊं इति । त्रयः । करंति । खले । न । प
र्षान् । प्रति । हन्मि । भूरि । किं । मा । निंदंति । शत्रवः । अनिंद्राः । अहं । तुगुऽभ्यः ।
अतिथिऽग्वं । दुष्करं । इषं । न । वृत्रऽतुरं । विक्षु । धारयं । यत् । पर्णयऽघ्ने । उत ।
वा । करंजऽहे । प्र । अहं । महे । वृत्रऽहत्ये । अशुश्रवि । प्र । मे । नमी । साप्यः । इषे ।
भुजे । भूत् । गवां । एषे । सख्या । कृणुत । द्विता । दिद्युं । यत् । अस्य । संऽयथेषु ।
मंहयं । आत् । इत् । एनं । शंस्यं । उक्थ्यं । करं । प्र । नेमऽस्मिन् । ददृशे । सोमः । अं

३

तः। गोपाः। नेमं। आविः। अस्था। कृणोति। सः। तिग्मऽशृंगं। वृषभं। युयुत्सन्।
द्रुहः। तस्थौ। बहुले। बद्धः। अंतरिति। आदित्यानां। वसूनां। रुद्रियाणां। देवः।
देवानां। न। मिनामि। धाम। ते। मा। भद्राय। शवसे। ततक्षुः। अपराऽजितं। अ
स्तृतं। अषाळ्हं। ६ अहं। दां। गृणते। पूर्व्यं। वसु। अहं। ब्रह्म। कृणवं। महां। व
र्द्धनं। अहं। भुवं। यजमानस्य। चोदिता। अयज्वनः। साक्षि। विश्वस्मिन्। भ
रे। मां। धुः। इंद्रं। नाम। देवता। दिवः। च। ग्मः। च। अपां। च। जंतवः। अहं। हरी इति।
वृषणा। विऽव्रता। रघू इति। अहं। वज्रं। शवसे। धृष्णु। आ। ददे। अहं। अत्कं। क
वये। शुष्णं। हथैः। अहं। कुत्सं। आवं। आभिः। ऊतिऽभिः। अहं। शुष्णस्य। श्न
थिता। वधः। यमं। न। यः। ररे। आर्य। नाम। दस्यवे। अहं। पिताऽइव। वेतसून्।

प॰अ॰१ अभिष्टये। तुग्रं। कुत्साय। स्मत्ऽइभं। च। रंधयं। ० राजनि। प्र। यत्। भरे। तुज

५ ये। न। प्रिया। आऽधृषे। अहं। रंधयं। मृगयं। श्रुतर्वणे। यत्। मा। अजिहीत।

वयुना। चन। आनुषक्। अहं। वेशं। नम्रं। आयवे। अकरं। अहं। सव्याय। प

ड्ऽगृभिं। अरंधयं। ७ ~~अहं। सः। यः। नवऽवास्त्वं। बृहत्ऽरथं। सं। वृत्राऽइव।~~

~~दासं। वृत्रऽहा। अरुजं। यत्। वर्धयंतं।~~ ७ अहं। सः। नवऽवास्त्वं। बृहत्ऽ यः।

रथं। सं। वृत्राऽइव। दासं। वृत्रऽहा। अरुजं। यत्। वर्धयंतं। प्रथयंतं। आनुष

क्। दूरे। पारे। रजसः। रोचना। अकरं। अहं। सूर्यस्य। परि। यामि। आशुऽभिः।

प्र। एतशेभिः। वहमानः। ओजसा। यत्। मा। सावः। मनुषः। आह। निःऽनिजे। ऋ ४

धक्। कृषे। दासं। कृत्व्यं। हथैः। अहं। सप्तऽहा। नहुषः। नहुःऽतरः। प्र। अ

श्रवयं। शवसा। तुर्वशं। यदुं। अहं। नि। अन्यं। सहसा। सहः। करं। नव। व्राधतः। न
वतिं। च। वक्षयं। अहं। सप्त। स्रवतः। धारयं। वृषा। द्रवित्न्वः। पृथिव्यां। सीराः। अधि
। अहं। अर्णांसि। वि। तिरामि। सुऽक्रतुः। युधा। विदं। मनवे। गातुं। इष्टये। अहं।
तत्। आसु। धारयं। यत्। आसु। न। देवः। चन। त्वष्टा। अधारयत्। रुशत्। स्पा
र्हं। गवां। ऊधःऽसु। वक्षणासु। आ। मधोः। मधु। श्वात्र्यं। सोमं। आऽशिरं। ए
व। देवान्। इंद्रः। विव्ये। नॄन्। प्र। च्यौत्नेन। मघऽवा। सत्यऽराधाः। ०। हरिऽवः। श
चीऽवः। अभि। तुरासः। स्वऽयशः। गृणंति। ८। ०। मंदमानाय। अंधसः। अर्च। वि
श्वानराय। विश्वऽभुवे। इंद्रस्य। यस्य। सुऽमखं। सहः। महि। श्रवः। नृम्णं। च। रोदसी
इति। सपर्यतः। सः। चित्। नु। सख्या। नर्यः। इनः। स्तुतः। चर्कृत्यः। इंद्रः। माऽवते।

१.अ.१
५

नरे। विश्वासु। धूःऽसु। वाजऽकृत्येषु। सत्ऽपते। वृत्रे। वा। अप्ऽसु। अभि। शूर। मं
दसे। के। ते। नरः। इंद्र। ये। ते। इषे। ये। ते। सुऽम्नं। सऽधन्यं। इयक्षान्। के। ते। वाजा
य। असुर्याय। हिन्विरे। के। अप्ऽसु। स्वासु। उर्वरासु। पौंस्ये। भुवः। त्वं। इंद्र। ब्र
ह्मणा। महान्। भुवः। विश्वेषु। सवनेषु। यज्ञियः। भुवः। नॄन्। च्यौत्नः। विश्वस्मिन्
भरे। ज्येष्ठः। च। मंत्रः। विश्वऽचर्षणे। अव। नु। कं। ज्यायान्। यज्ञऽवनसः। मही।
ते। ओमात्रां। कृष्टयः। विदुः। असः। नु। कं। अजरः। वर्धाः। च। विश्वा। इत्। एता।
सवना। तूतुमा। कृषे। एता। विश्वा। सवना। तूतुमा। कृषे। स्वयं। सूनो इति। सह
सः। यानि। दधिषे। दाय। ते। पात्रं। धर्मणे। तना। यज्ञः। मंत्रः। ब्रह्म। उत्ऽयतं।
वचः। ये। ते। विप्र। ब्रह्मऽकृतः। सुते। सचा। वसूनां। च। वसुनः। च। दावने। प्र। ते।

५

क्रत्वस्य। मनसा। पथा। भुवन्। मदे। ऋतस्य। सोम्यस्य। अंधसः। ॥ ७ ॥ महत्। तत्।
उल्बं। स्थविरं। तत्। आसीत्। येन। आऽविष्टितः। प्रऽविवेशिथ। अपः। विश्वाः
। अपश्यत्। बहुधा। ते। अग्ने। जातऽवेदः। तन्वः। देवः। एकः। कः। मा। ददर्श। कतमः।
सः। देवः। यः। मे। तन्वः। बहुधा। परिऽअपश्यत्। क्व। अह। मित्रावरुणा। क्षियंति
। अग्नेः। विश्वाः। संऽइधः। देवऽयानीः। ऐच्छाम। त्वा। बहुधा। जातऽवेदः। प्रऽविष्टं। अ
ग्ने। अप्ऽसु। ओषधीषु। तं। त्वा। यमः। अचिकेत्। चित्रभानो इति चित्रऽभानो।
दशऽअंतरुष्यात्। अतिऽरोचमानं। होत्रात्। अहं। वरुण। बिभ्यत्। आयं। न। इत्।
एव। मा। युनजन्। अत्र। देवाः। तस्य। मे। तन्वः। बहुधा। निऽविष्टाः। एतं। अर्थं।
न। चिकेत। अहं। अग्निः। आ। इहि। मनुः। देवऽयुः। यज्ञऽकामः। अरंऽकृत्य। तम

१०•अ०१
६

सि। क्षेषि। अग्ने। सुऽगान्। पथः। कृणुहि। देवऽयानान्। वह। हव्यानि। सुऽमनस्य
मानः॥ १० अग्नेः। पूर्वे। भ्रातरः। अर्थं। एतं। रथीऽइव। अध्वानं। अनु। आ। अवरी
वुरिति। तस्मात्। भिया। वरुण। दूरं। आयं। गौरः। न। क्षेप्नोः। अविजे। ज्यायाः। कुर्मः।
ते। आयुः। अजरं। यत्। अग्ने। यथा। युक्तः। जातऽवेदः। न। रिष्याः। अथ। वहा
सि। सुऽमनस्यमानः। भागं। देवेभ्यः। हविषः। सुऽजात। प्रऽयाजान्। मे। अ
नुऽयाजान्। च। केवलान्। ऊर्जस्वंतं। हविषः। दत्त। भागं। घृतं। च। अपां। पुरु
षं। च। ओषधीनां। अग्नेः। च। दीर्घं। आयुः। अस्तु। देवाः। तव। प्रऽयाजाः। अ
नुऽयाजाः। च। केवले। ऊर्जस्वंतः। हविषः। संतु। भागाः। तव। अग्ने। यज्ञः। अयं।
अस्तु। सर्वः। तुभ्यं। नमंतां। प्रऽदिशः। चतस्रः॥ ११ विश्वे। देवाः। शास्तन। माय

६

था। इह। होता। वृतः। मनवै। यत्। निऽसद्य। प्र। मे। ब्रूत। भागऽधेयं। यथा। वः। ये
न। पथा। हव्यं। आ। वः। वहानि। अहं। होता। नि। असीदं। यजीयान्। विश्वे। देवाः।
मरुतः। मा। जुनंति। अहःऽअहः। अश्विना। आध्वर्यवं। वां। ब्रह्मा। संऽइत्। भवति।
सा। आऽहुतिः। वां। अयं। यः। होता। किः। ऊं इति। सः। यमस्य। कं। अपि। ऊहे। यत्।
संऽअंजंति। देवाः। अहःऽअहः। जायते। मासिऽमासि। अथ। देवाः। दधिरे। हव्यऽवा
हं। मां। अपऽम्लुक्तं। बहु। कृच्छ्रा। चरंतं। अग्निः। विद्वान्। यज्ञं। नः। कल्पयाति। पंच
ऽयामं। त्रिऽवृतं। सप्तऽतंतुं। आ। वः। यक्षि। अमृतऽत्वं। सुऽवीरं। यथा। वः। देवाः। वरि
वः। कराणि। आ। बाह्वोः। वज्रं। इंद्रस्य। धेयां। ० जयाति। ०। १२ यं। ऐच्छाम। मनसा।
सः। अयं। आ। अगात्। यज्ञस्य। विद्वान्। परुषः। चिकित्वान्। ० नि। हि। सत्सत्।

प॰अ॰१
७

अंतरः। पूर्वः। अस्मत्। अराधि। होता। निऽसद्य। यजीयान्। अभि। प्रयांसि। सुऽ
धिता। नि। हि। ख्यत्। यजामहै। यज्ञियान्। हंत। देवान्। ईळामहै। ईड्यान्। आ
ज्येन। साधु। अकः। देवऽवीतिं। नः। अद्य। यज्ञस्य। जिह्वां। अविदाम। गुह्यां। सः।
आयुः। आ। अगात्। सुरभिः। वसानः। भद्रां। अकः। देवऽहूतिं। नः। अद्य। त
त्। अद्य। वाचः। प्रथमं। मसीय। येन। असुरान्। अभि। देवाः। असाम। ऊर्जऽ
अदः। उत। यज्ञियासः। पंच। जनाः। मम। होत्रं। जुषध्वं। पंच। जनाः। मम। होत्रं।
जुषंतां। ०। १३। तंतुं। तन्वन्। रजसः। भानुं। अनु। इहि। ज्योतिष्मतः। पथः। रक्ष। धि
या। कृतान्। अनुल्बणं। वयत। जोगुवां। अपः। मनुः। भव। जनय। दैव्यं। जनं। अ
क्षऽनहः। नह्यतन। उत। सोम्याः। कृणुध्वं। रश्मना। आ। उत। पिंशत। अष्टाऽ

७

वैधुरं। बृहत्। अभितः। रथं। येन। देवासः। अनयन्। अभि। प्रियं। अश्मन्ऽवती।
रीयते। सं। रभध्वं। उत्। तिष्ठत। प्र। तरत। सखायः। अत्र। जहाम। ये। असन्। अशे
वाः। शिवान्। वयं। उत्। तरेम। अभि। वाजान्। त्वष्टा। माया। वेत्। अपसाम्ऽअ
पःऽतमः। बिभ्रत्। पात्रा। देवऽपानानि। शंऽतमा। शिशीते। नूनं। परशुं। स्वऽआ
यसं। येन। वृश्चात्। एतशः। ब्रह्मणः। पतिः। सतः। नूनं। कवयः। सं। शिशीत। वाशी
भिः। याभिः। अमृताय। तक्षथ। विद्वांसः। पदा। गुह्यानि। कर्तन। येन। देवासः। अ
मृतऽत्वं। आनशुः। गर्भे। योषां। अदधुः। वत्सं। आसनि। अपीच्येन। मनसा।
उत। जिह्वया। सः। विश्वाहा। स्वऽमूर्ना। योग्याः। अभि। सिसासनिः। वनते। का
रः। इत्। जितिं। १४ तां। सु। ते। कीर्तिं। मघऽवन्। महिऽत्वा। यत्। त्वा। भीते इति।

चकृथैः । तं । विश्वाः । दधिषे । केवलानि । यानि । आविः । या । च । गुहा । वसूनि ।
काम । इत् । मे । मघऽवन् ।

प॰अ॰१
८

रोदसी इति । अह्वयेतां । प्र । आवः । देवान् । आ । अतिरः । दासं । ओजः । प्रऽजायै । त्व
स्यै । यत् । अशिक्षः । इंद्र । यत् । अचरः । तन्वा । ववृधानः । बलानि । इंद्र । प्रऽब्रुवाणः ।
जनेषु । माया । इत् । सा । ते । यानि । युद्धानि । आहुः । न । अद्य । शत्रुं । ननु । पुरा । वि
वित्से । के । ऊं इति । नु । ते । महिमनः । समस्य । अस्मत् । पूर्वे । ऋषयः । अंतं । आ
पुः । यत् । मातरं । च । पितरं । च । साकं । अजनयथाः । तन्वः । स्वायाः । चत्वारि
। ते । असुर्याणि । नाम । अदाभ्यानि । महिषस्य । संति । त्वं । अंग । तानि । वि
श्वानि । वित्से । येभिः । कर्माणि । मघऽवन्नोभा । वि । तारीः । त्वं । आऽज्ञाता । त्वं ।
इंद्र । असि । दाता । यः । अदधात् । ज्योतिषि । ज्योतिः । अंतः । यः । असृजत् । म
धुना । सं । मधूनि । अध । प्रियं । शूषं । इंद्राय । मन्म । ब्रह्मऽकृतः । बृहत् । उक्था

८

त्। अवाचि। १५ दूरे। तत्। नाम। गुह्यं। पराचैः। ०। अह्वयेतां। वयःऽधे। उत्। अस्त
भ्नाः। पृथिवी॥ द्यां। अभीके। भ्रातुः। पुत्रान्। मघऽवन्। तित्विषाणः। महत्। ०। पु
रुऽस्पृक्। येन। भूतं। जनयः। येन। भव्यं। प्रत्नं। जातं। ज्योतिः। यत्। अस्य। प्रियं।
प्रियाः। सं। अविश्रंत। पंच। आ। रोदसी इति। अपृणात्। आ। उत। मध्यं। पंच। देवा
न्। ऋतुऽशः। सप्तऽसप्त। चतुःऽत्रिंशता। पुरुधा। वि। चष्टे। सऽरूपेण। ज्योतिषा
। विऽव्रतेन। यत्। उषः। औच्छः। प्रथमा। विऽभानां। अजनयः। येन। पुष्टस्य। पुष्टं।
यत्। ते। जामिऽत्वं। अवरं। परस्याः। महत्। महत्याः। असुरऽत्वं। एकं। विऽधुं।
दद्राणं। समने। बहूनां। युवानं। संतं। पलितः। जगार। देवस्य। पश्य। काव्यं। महि
ऽत्वा। अद्य। ममार। सः। ह्यः। सं। आन। १६ शाक्मना। शाकः। अरुणः। सुऽपर्णः।

प॰ अ॰ १

९

आ। यः। मृहः। शूरः। सना तू। अनीकः। यत्। चिकेत। सत्यं। इत्। तत्। न। मोघं। वसु। स्पार्हं। उत। जेता। उत। दाता। आ। एभिः। दुदे। वृष्ण्या। पौंस्यानि। येभिः। औक्षत्। वृत्रऽहत्याय। वज्री। ये। कर्मणः। क्रियमाणस्य। मह्ना। ऋतेऽकर्मं। उत्ऽअजायंत। देवाः। युजा। कर्माणि। जनयन्। विश्वऽओजाः। अशस्तिऽहा। विश्वऽमनाः। तुराषाट्। पीत्वी। सोमस्य। दिवः। आ। वृधानः। शूरः। निः। युधा। अधमत्। दस्यून्। १७ इदं। ते। एकं। पुरः। ऊं इति। ते। एकं। तृतीयेन। ज्योतिषा। सं। विशस्व। संऽवेशनः। तन्वः। चारुः। एधि। प्रियः। देवानां। परमे। जनित्रे। तनूः। ते। वाजिन्। तन्वं। नयंती। वामं। अस्मभ्यं। धातु। शर्म। तुभ्यं। अह्रुतः। महः। धरुणाय। देवान्। दिविऽइव। ज्योतिः। स्वं। आ। मिमीयाः। वाजी। असि। वाजिनेन। सुऽवेनीः। सु

९

वितः । स्तोमं । सुवितः । दिवं । गाः । सुवितः । धर्म । प्रथमा । अनु । सत्या । सुवितः । देवा
न् । सुवितः । अनु । पत्म । महिम्नः । एषां । पितरः । चन । ईशिरे । देवाः । देवेषु । अदधुः ।
अपि । क्रतुं । सं । अविव्यचुः । उत । यानि । अत्विषुः । आ । एषां । तनूषु । नि । विविशुः । पुनरि
ति । सहःऽभिः । विश्वं । परि । चक्रमुः । रजः । पूर्वा । धामानि । अमिता । मिमानाः । त
नूषु । विश्वा । भुवना । नि । येमिरे । प्र । असारयंत । पुरुध । प्रऽजाः । अनु । द्विधा । सूनवः ।
असुरं । स्वःऽविदं । आ । अस्थापयंत । तृतीयेन । कर्मणा । स्वां । प्रऽजां । पितरः । पि
त्र्यं । सहः । आ । अवरेषु । अदधुः । तंतुं । आऽततं । नावा । न । क्षोदः । प्रऽदिशः । पृथि
व्याः । स्वस्तिऽभिः । अति । दुःऽगानि । विश्वा । स्वां । प्रऽजां । बृहत्ऽउक्थः । महिऽ
त्वा । आ । अवरेषु । अदधात् । आ । परेषु । १८ मा । प्र । गाम । पथः । वयं । मा । यज्ञात्

प॰ अ॰ १

१०

त्वा । इंद्र । सोमिनः । मा । अंतरिति । स्थुः । नः । अरातयः । यः । यज्ञस्य । प्रऽसाधनः । तंतुः ।
देवेषु । आऽततः । तं । आऽहुतं । नशीमहि । मनः । नु । आ । हुवामहे । नाराशंसेन । सो
मेन । पितॄणां । च । मन्मऽभिः । आ । ते । एतु । मनः । पुनरिति । क्रत्वे । दक्षाय । जीवसे
।०। पुनः । नः । पितरः । मनः । ददातु । दैव्यः । जनः । जीवं । व्रातं । सचेमहि । वयं । सोम
। व्रते । तव । मनः । तनूषु । बिभ्रतः । प्रजाऽवंतः । सचेमहि । १९ यत् । ते । यमं । वै
वस्वतं । मनः । जगाम । दूरकं । तत् । ते । आ । वर्तयामसि । इह । क्षयाय । जीवसे ।
यत् । ते । दिवं । यत् । पृथिवीं ।०। यत् । ते । भूमिं । चतुःऽभृष्टिं ।०। यत् । ते । चतस्रः
। प्रऽदिशः ।०। यत् । ते । समुद्रं । अर्णवं ।०। यत् । ते । मरीचीः । प्रऽवतः ।०। २० यत्
। ते । अपः । यत् । वा । ओषधीः ।०। यत् । ते । सूर्यं । यत् । उषसं ।०। यत् । ते । पर्व

१०

तान्। बृहत्तः। ०। यत्। ते। विश्वं। इदं। जगत्। ०। यत्। ते। पराः। परा ऽ वतः। ०। यत्।
ते। भूतं। च। भव्यं। च। ०। २१ प्र। तारि। आयुः। प्र ऽ तरं। नवीयः। स्थातारा ऽ इव।
क्रतु ऽ मता। रथस्य। अध। च्यवानः। उत्। नवीति। अर्थं। परा ऽ तरं। सु। निः ऽ ऋ
तिः। जिहीतां। सामन्। नु। राये। निधि ऽ मत्। नु। अन्नं। करामहे। सु। पुरुध।
श्रवांसि। ता। नः। विश्वानि। जरिता। ममत्तु। ०। अभि। सु। अर्यः। पौंस्यैः। भवे
म। द्यौः। न। भूमिं। गिरयः। न। अज्रान्। ०। चिकेत। ०। मो इति। सु। नः। सोम। मृत्य
वे। परा। दाः। पश्येम। नु। सूर्यं। उत् ऽ चरंतं। द्यु ऽ भिः। हितः। जरिमा। सु। नः।
अस्तु। ०। असु ऽ नीति। मनः। अस्मासु। धारय। जीवातवे। सु। प्र। तिर। नः। आयुः।
रंधि। नः। सूर्यस्य। सं ऽ दृशि। घृतेन। त्वं। तन्वं। वर्धयस्व। २२ असुनीते। पुनः।

प॰अ॰१
११

सुऽवं धंरे। पद्री इति। ऋतस्य। मातरां। भरतां। अप। यत्। रपः। द्यौः। पृथिवि। क्षमा। रपः।
अस्मासु। चक्षुः। पुनरिति। प्राणं। इह। नः। धेहि। भोगं। ज्योक्। पश्येम। सूर्यं। मो इति।
उत्ऽचरंतं। अनुऽमते। मृळय। नः। स्वस्ति। पुनः। नः। असुं। पृथिवी। ददातु।
पुनः। द्यौः। देवी। पुनः। अंतरिक्षं। पुनः। नः। सोमः। तन्वं। ददातु। पुनरिति। पूषा
पथ्यां। या। स्वस्तिः। शं। रोदसी इति। सुते। किं। चन। आमभत्। अव। द्वके इ
ति। अव। त्रिका। दिवः। चरंति। भेषजा। क्षमा। चरिष्णु। एककं। ०। सं। इंद्र। ईर
य। गां। अनड्वाहं। यः। आ। अवहत्। उशीनराण्याः। अनः। ०। २३ आ। ज
नं। त्वेषऽसंदृक्। माहीनानां। उपऽस्तुतं। अगन्म। बिभ्रतः। नमः। असमाति
। नितोशनं। त्वेषं। निऽअयं। इव। रथं। भुजेऽरथस्य। सत्ऽपतिं। यः। जनान्।
महिषान्ऽइव। अतिऽतस्थौ। पवीरवान्। उत। अपवीरवान्। युधा। यस्य।

११

इक्ष्वाकुः। उप। व्रते। रेवान्। मरायी। एधते। दिविऽइव। पंच। कृष्टयः। इंद्र।
क्षत्रा। असमातिषु। रथऽप्रोष्ठेषु। धारय। दिविऽइव। सूर्यं। दृशे। अगस्त्यस्य।
नत्ऽभ्यः। सप्ती इति। युनक्षि। रोहिता। पणीन्। नि। अक्रमीः। अभि। विश्वान्। रा
जन्। अराधसः। २४ अयं। माता। अयं। पिता। अयं। जीवातुः। आ। अगम
त्। इदं। तव। प्रऽसर्पणं। सुबंधो इति सुऽबंधो। आ। इहि। निः। इहि। यथा। युगं।
वरत्रया। नह्यंति। धरुणाय। कं। एव। दाधार। ते। मनः। जीवातवे। न। मृत्यवे।
अथो इति। अरिष्टऽतातये। यथा। इयं। पृथिवी। मही। दाधार। इमान्। वनस्प
तीन्। ० यमात्। अहं। वैवस्वतात्। सुऽबंधोः। मनः। आ। अभरं। ० न्यक्। वा
तः। अव। वाति। न्यक्। तपति। सूर्यः। नीचीनं। अघ्न्या। दुहे। न्यक्। भवतु। ते। र

५।अ०१
१२

षः। अयं। मे। हस्तः। भग॑ऽवान्। अयं। मे। भगवत्ऽतरः। अयं। मे। विश्वऽभेषजः
। अयं। शिवऽअभिमर्शनः॥ २५ १२ ॥ अनुवाकः॥ इदं। इत्था। रौद्रं। गूर्तऽवचाः।
ब्रह्म। क्रत्वा। शच्यां। अंतः। आजौ। क्राणा। यत्। अस्य। पितरा। मंहनेऽस्थाः। प
र्षत्। पक्थे। अहन्। आ। सप्त। होतॄन्। सः। इत्। दानाय। दम्याय। वन्वन्। च्य
वानः। सूदैः। अमिमीत। वेदिं। तूर्वयाणः। गूर्तऽवचाः। तमः। क्षोदः। न। रेतः। इतः
ऽऊति। सिंचत्। मनः। न। येषु। हवनेषु। तिग्मं। विपः। शच्या। वनुथः। द्रवंता।
आ। यः। शर्याभिः। तुविऽनृम्णः। अस्य। अश्रीणीत। आऽदिशं। गभस्तौ। कृ
ष्णा। यत्। गोषु। अरुणीषु। सीदत्। दिवः। नपाता। अश्विना। हुवे। वां। वीतं। मे।
यज्ञं। आ। गतं। मे। अन्नं। ववन्वांसा। न। इषं। अस्मृतध्रू इत्यस्मृतऽध्रू। प्रथिष्ठ।

१२

यस्य । वीरऽकर्मं । इष्णत् । अनुऽस्थितं । नु । नर्यः । अप । औहत् । पुनरिति । तत् ।
आ । वृहति । यत् । कनायाः । दुहितुः । आः । अनुऽभृतं । अनर्वा । २६ मध्या ।
यत् । कर्त्वं । अभवत् । अभीके । कामं । कृण्वाने । पितरि । युवत्यां । मनानक् ।
रेतः । जहतुः । विऽयंता । सानौ । निऽसिक्तं । सुऽकृतस्य । योनौ । पिता । यत् ।
स्वां । दुहितरं । अधिऽस्कन् । क्ष्मया । रेतः । संऽजग्मानः । नि । सिंचत् । सुऽआध्यः
। अजनयन् । ब्रह्म । देवाः । वास्तोः । पतिं । व्रतऽपां । निः । अतक्षन् । सः । ईं । वृषा ।
न । फेनं । अस्यत् । आजौ । स्मत् । आ । परा । ऐत् । अप । दभ्रऽचेताः । सरत् । पदा ।
न । दक्षिणा । पराऽवृक् । न । ताः । नु । मे । पृशन्यः । जगृभ्रे । मक्षु । न । वह्निः । प्रऽ
जायाः । उपब्दिः । अग्निं । न । नग्नः । उप । सीदत् । ऊधः । सनिता । इध्मं । सनिता ।

प॰अ॰१

१३

उत। वाजी। सः। धर्त्ता। जज्ञे। सहसा। यविऽष्ठ। मक्षु। कुनायाः। सखं। नवऽ
ग्वाः। ऋतं। वदंतः। ऋतऽयुक्तिं। अग्मन्। द्विऽबर्हसः। ये। उप। गोपं। आ। अगुः
। अदक्षिणासः। अच्युता। दुधुक्षन्। २० । न। वीयः। राधः। नारेतः। ऋतं। दू
त्। तुरण्यन्। ०। पश्वा। यत्। पश्वा। विऽयुता। बुधंत। इति। ब्रवीति। वक्तरि।
ररणः। वसोः। वसुऽत्वा। कारवः। अनेहा। विश्वं। विवेषि। द्रविणं। उप। क्षु। त
त्। दूत्। नु। अस्य। परिऽसद्वा नः। अग्मन्। पुरु। सदंतः। नार्सदं। बिभित्सन्।
वि। श्रुथस्य। संऽग्रथितं। अनर्वा। विदत्। पुरुऽप्रजातस्य। गुहा। यत्। भर्गः।
ह। नाम। उत। यस्य। देवाः। स्वः। न। ये। त्रिऽसधस्थे। निऽसेदुः। अग्निः। ०। जातऽ
वेदाः। श्रुधि। नः। होतः। ऋतस्य। होता। अध्रुक्। उत। त्या। मे। रौद्रौ। अर्चिऽमंता।

१३

नासत्यो। इंद्र। गूर्त्तये। यजध्यै। मनुष्वत्। वृक्तऽबर्हिषे। रराणा। मंदू इति। हितऽ
प्रयसा। विक्षु। यज्यू इति। २८ अयं। स्कृतः। राजा। वंदि। वेधाः। अपः। च। वि
प्रः। तरति। स्वऽसेतुः। सः। कक्षीवंतं। रेजयत्। सः। अग्निं। नेमिं। न। चक्रं। अ
र्वतः। रघुऽद्रु। सः। द्विऽबंधुः। वैतरणः। यष्टा। सबःऽधुं। धेनुं। अस्वं। दुहध्यै। सं
। यत्। मित्रावरुणा। वृंजे। उक्थैः। ज्येष्ठेभिः। अर्यमणं। वरूथैः। तत्ऽबंधुः। सूरिः। दिवि। ते। धियंऽधाः। नाभानेदिष्ठः। रपति। प्र। वेनन्। सा। नः। नाभिः। पर
मा। अस्य। वा। घ। अहं। तत्। पश्चा। कतिथः। चित्। आस। इयं। मे। नाभिः। इह।
मे। सधऽस्थं। इमे। मे। देवाः। अयं। अस्मि। सर्वः। द्विऽजाः। अह। प्रथमऽजाः।
ऋतस्य। इदं। धेनुः। अदुहत्। जायमाना। अध। आसु। मंद्रः। अरतिः। विभाऽ

प॰ अ॰ १ वो। अव। स्यति। द्विऽवर्तनिः। वनेषाट्। ऊर्ध्वा। यत्। श्रेणिः। न। शिशुः। दन्। मक्षु।

१४ स्थिरं। शेऽवृधं। सूत। माता। २९ अध। ग्नावः। उपऽमाति। कनायाः। अनु। श्रान्

तस्य। कस्य। चित्। परा। ईयुः। श्रुधि। त्वं। सुऽद्रविणः। नः। त्वं। याट्। आश्वऽ

घ्नस्य। ववृधे। सूनृताभिः। अध। त्वं। इंद्र। विद्धि। अस्मान्। महः। राये। नृऽप

ते। वज्रऽबाहुः।।०।। अग्ने। हसः। ते। हरिऽवः। अभिष्टौ। अध। यत्। राजाना।

गोऽवृषा। सरत्। सरण्युः। कारवे। जरण्युः। विप्रः। प्रेष्ठः। सः। हि। एषां। बभूव।

परा। च। वक्षत्। उत। पर्षत्। एनान्। अध। नु। अस्य। जेन्यस्य। पुष्टौ। वृथा।

रेभंतः। ईमहे। तत्। ऊं इति। नु। सरण्युः। अस्य। सूनुः। अश्वः। विप्रः। च। अ १४

सि। श्रवसः। च। सातौ। युवोः। यदि। सख्याय। अस्मे इति। शर्धाय। स्तोमं।

ऋञ्जषे। नमस्वान्। विश्वत्रे। यस्मिन्। आ। गिरः। सं॒ऽद्रीचीः। पूर्वीःऽइव। गातुः
। दाशत्। सूनतावे। सः। गृणानः। अत्ऽभिः। देवऽवान्। इति। सुऽबंधुः। न
मसा। सुऽउक्तैः। वर्धत्। उक्थैः। वचःऽभिः। आ। हि। नूनं। वि। अध्वा। एति। प
यसः। उस्त्रियायाः। ते। ऊं इति। सु। नः। महः। यजत्राः। भूत। देवासः। ऊतये। सऽजो
षाः। ये। वाजान्। अनयत। विऽयंतः। ये। स्थ। निऽचेतारः। अमूराः। ३० ॥इत्यष्ट
माष्टके प्रथमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥ये। यज्ञेन। दक्षिणया। संऽअक्ताः। इंद्रस्य।
सख्यं। अमृतऽत्वं। आनश। तेभ्यः। भद्रं। अंगिरसः। वः। अस्तु। प्रति। गृभ्णीत।
मानवं। सुऽमेधसः। ये। उत्ऽआजन्। पितरः। गोऽमयं। वसु। ऋतेन। अभिं
दन्। परिऽवत्सरे। बलं। दीर्घायुऽत्वं। ०ये। ऋतेन। सूर्यं। आ। अरोहयन्। दिवि।

प॰अ॰२ अप्रथयन् । पृथिवीं । मातरं । वि । सुप्रजाःऽत्वं ।०। अयं । नाभा । वदति । वल्गु । वः ।
१५ गृहे । देवऽपुत्राः । ऋषयः । तत् । शृणोतन । सुऽब्रह्मण्यं ।०। विऽरूपासः । इत् । ऋ
षयः । ते । इत् । गंभीरऽवेपसः । ते । अंगिरसः । सूनवः । ते । अग्नेः । परि । जज्ञिरे । १
ये । अग्नेः । परि । जज्ञिरे । विऽरूपासः । दिवः । परि । नवऽग्वः । नु । दशऽग्वः । अंगिरः
ऽतमः । सचा । देवेषु । मंहते । इंद्रेण । युजा । निः । सृजंत । वाघतः ।०। सहस्रं । मे ।
ददतः । अष्टऽकर्ण्यः ।०। प्र । नूनं । जायतां । अयं । मनुः । तोक्मऽइव । रोहतु ।
यः । सहस्रं । शतऽअश्वं । सद्यः । दानाय । मंहते । न । तं । अश्नोति । कः । चन । दिवःऽ
इव । सानु । आऽरभं । सावर्ण्यस्य । दक्षिणा । वि । सिंधुःऽइव । पप्रथे । उत । दासा । प
रिऽविषे । स्मद्दिष्टी इति स्मत्ऽदिष्टी । गोऽपरीणसा । यदुः । तुर्वः । च । ममहे । सह १५

स्वऽदाः। ग्रामऽनीः। मा। रिषत्। मनुः। सूर्येण। अस्य। यतमाना। एतु। दक्षिणा।
सावर्णेः। देवाः। प्र। तिरंतु। आयुः। यस्मिन्। अश्रांताः। असनाम। वाजं। २ ५
राऽवतः। ये। दिधिषंते। आप्यं। मनुः। प्रीतासः। जनिम। विवस्वतः। ययातेः। ये।
नहुष्यस्य। बर्हि। आ। देवाः। आसते। ते। अधि। ब्रुवंतु। नः। विश्वा। हि। वः। नमस्या
नि। वंद्या। नामानि। देवाः। उत। यज्ञियानि। वः। ये। स्थ। जाताः। अदितेः। अत्ऽ
भ्यः। परि। ये। पृथिव्याः। ते। मे। इह। श्रुत। हवं। येभ्यः। माता। मधुऽमत्। पिन्व
ते। पयः। पीयूषं। द्यौः। अदितिः। अद्रिऽबर्हाः। उक्थऽशुष्मान्। वृषऽभरान्। सु
ऽअप्नसः। तान्। आदित्यान्। अनु। मद। स्वस्तये। नृऽचक्षसः। अनिऽमिषंतः।
अर्हणा। बृहत्। देवासः। अमृतऽत्वं। आनशुः। ज्योतिःऽरथाः। अहिऽमायाः। अना

प॰अ॰२
१६

गसः॥ दिवः॥ वर्ष्माणं। वसत्ते। स्वस्तये। सं॒ऽराजः॥ ये। सुऽवृधः॥ यज्ञं। आऽययुः॥
अपरिऽहृताः॥ दधिरे। दिवि। क्षयं। तान्। आ। विवास। नमसा। सुवृक्तिऽभिः॥
महः॥ आदित्यान्। अदितिं। स्वस्तये। ३ कः॥ वः॥ स्तोमं। राधति। यं। जुजोषथ
। विश्वे। देवासः॥ मनुषः॥ यति। स्थन। कः॥ वः॥ अध्वरं। तुविऽजाताः॥ अरं। क
रत्। यः॥ नः॥ पर्षत्। अति। अंहः॥ स्वस्तये। येभ्यः॥ होत्रां। प्रथमां। आऽयेजे।
मनुः॥ समिद्धऽअग्निः॥ मनसा। सप्त। होतृऽभिः॥ ते। आदित्याः॥ अभयं। शर्
म। यच्छत। सुऽगा। नः॥ कर्त्त। सुऽपथा। स्वस्तये। ये। ईशिरे। भुवनस्य। प्रऽचेत
सः॥ विश्वस्य। स्थातुः॥ जगतः॥ च। मंतवः॥ ते। नः॥ कृतात्। अकृतात्। एनसः॥
परि। अद्य। देवासः॥ पिपृत। स्वस्तये। भरेषु। इंद्रं। सुऽहवं। हवामहे। अंहःऽ

१६

मुचं। सुऽकृतं। दैव्यं। जनं। अग्निं। मित्रं। वरुणं। सातये। भगं। द्यावापृथि
वी इति। मरुतः। स्वस्तये। सुऽत्रामाणं। पृथिवीं। द्यां। अनेहसं। सुऽशर्माणं
। अदितिं। सुऽप्रनीतिं। दैवीं। नावं। सुऽअरित्रां। अनागसं। अस्रवंती। आ।
रुहेम। स्वस्तये। ४ विश्वे। यजत्राः। अधि। वोचत। ऊतये। त्रायध्वं। नः। दुः
एवायाः। अभिऽह्रुतः। सत्यया। वः। देवऽहूत्या। हुवेम। शृण्वतः। देवाः। अव
से। स्वस्तये। अप। अमीवां। अप। विश्वां। अनाहुतिं। अप। अरातिं। दुःऽवि
दत्रां। अघऽयतः। आरे। देवाः। द्वेषः। अस्मत्। युयोतन। उरु। नः। शर्म। य
च्छत। स्वस्तये। अरिष्टः। सः। मर्तः। विश्वः। एधते। प्र। आदित्यासः। नयथ।
सुनीतिऽभिः। अति। विश्वानि। दुःऽइता। स्वस्तये। ०। भूरिऽसाता। मरुतः।

प॰अ॰२ हिते। धने। प्रातः ऽयावा नं। रथं। इंद्र। सानसिं। अरिष्यंतं। आ। रुहेम। स्वस्त

१७ ये। स्वस्ति। नः। पथ्यासु। धन्व ऽसु। स्वस्ति। अप्ऽसु। वृजने। स्वः ऽवति। स्व

स्ति। नः। पुत्र ऽकृथेषु। योनिषु। स्वस्ति। राये। मरुतः। दधातन। स्वस्तिः। इ

त्। हि। प्र ऽपथे। श्रेष्ठा। रेक्णस्वती। अभि। या। वामं। एति। सा। नः। अमा।

सो इति। अरणे। नि। पातु। स्व ऽआवेशा। भवतु। देव ऽगोपा। एव। प्लतेः। सू

नुः। अवीवृधत्। वः। विश्वे। आदित्याः। अदिते। मनीषी। ईशानासः। न

रः। अमर्त्येन। अस्ता वि। जनः। दिव्यः। गयेन। ५ कथा। देवानां। कतम

स्य। यामनि। स्व ऽमंतु। नाम। शृण्वतां। मनामहे। कः। मृळाति। कतमः।

नः। मयः। करत्। कतमः। ऊती। अभि। आ। ववर्त्तति। ऋतु ऽयंति। ऋतवः। १७

हृत्ऽसु। धीतयः। वेनंति। वेनाः। पतयंति। आ। दिद्युः। मा। मर्डिता। विद्युते। अ
न्यः। एभ्यः। देवेषु। मे। अधि। कामाः। अयंस्त। नराशंसं। वा। पूषणं। अगोह्यं। अ
ग्निं। वेदेद्ऽइद्धं। अभि। अर्चसे। गिरा। सूर्यामासा। चंद्रमसा। यमं। दिवि। त्रितं।
वातं। उषसं। अक्तुं। अश्विना। कथा। कविः। तुविऽरवान्। कया। गिरा। बृहस्प
तिः। ववृधते। स्ववृक्तिऽभिः। अजः। एकऽपात्। सुऽहवेभिः। ऋक्वऽभिः। अहिः
। शृणोतु। बुध्न्यः। हवीमनि। दक्षस्य। वा। अदिते। जन्मनि। व्रते। राजाना। मि
त्रावरुणा। आ। विवाससि। अतूर्तऽपंथाः। पुरुऽरथः। अर्यमा। सप्तऽहोता।
विषुऽरूपेषु। जन्मऽसु। ते। नः। अर्वंतः। हवनऽश्रुतः। हवं। विश्वे। शृ
ण्वंतु। वाजिनः। मितऽद्रवः। सहस्रऽसाः। मेधसाताऽइव। त्मना। महः।

प॰अ॰२ ये। धनं। संऽइथेषु। जभ्रिरे।०। पुरंऽधिं। स्तोमैः। कृणुध्वं। सख्याय। पूषणं। ते। हि।
१८ देवस्य। सवितुः। सवीमनि। क्रतुं। सचंते। सऽचितः। सऽचेतसः। त्रिः। सप्त। स
स्राः। नद्यः। महीः। अपः। वनस्पतीन्। पर्वतान्। अग्निं। ऊतये। कृशानुं। अस्तॄ
न्। तिष्यं। सधऽस्थे। आ। रुद्रं। रुद्रेषु। रुद्रियं। हवामहे। सरस्वती। सरयुः। सिंधुः
। ऊर्मिऽभिः। महः। महीः। अवसा। आ। यंतु। वक्षणीः। देवीः। आपः। मातरः। सूद
यित्न्वः। घृतऽवत्। पयः। मधुऽमत्। नः। अर्चत। उत। माता। बृहत्ऽदिवा। शृ
णोतु। नः। त्वष्टा। देवेभिः। जनिऽभिः। पिता। वचः। ऋभुक्षाः। वाजः। रथःपतिः।
भगः। रण्वः। शंसः। शशमानस्य। पातु। नः। ७ ।०। भद्रा। रुद्राणां। मरुतां। उ
पऽस्तुतिः। गोभिः। स्याम। यशसः। जनेषु। आ। सदा। देवासः। इळया। सचे

१८

महि । यां । मे । धियं । मरुतः । इंद्र । देवाः । अददात । वरुण । मित्र । यूयं । तां । पीप
यत । पयसाऽइव । धेनुं । कुवित् । गिरः । अधि । रथे । वहाथ । कुवित् । अंग । प्रति ।
यथा । चित् । अस्य । नः । सऽजात्यस्य । मरुतः । बुबोधथ । नाभा । यत्र । प्रथमं । सं
ऽनसाम । अहे । तत्र । जामिऽत्वं । अदितिः । दधातु । नः ॥ ० ॥ मातरा । मही इति । देवी इति
। देवान् । जन्मना । यज्ञिये इति । ऋतः । उभे इति । बिभृतः । उभयं । भरीमऽभिः ।
पुरु । रेतांसि । पितृऽभिः । च । सिंचतः ॥ वि । सा । होत्रा । विश्वं । अश्नोति । वार्यं । बृह
स्पतिः । अरमतिः । पनीयसी । ग्रावा । यत्र । मधुऽसुत् । उच्यते । बृहत् । अ
वीवशंत । मतिऽभिः । मनीषिणः ॥ एव । कविः । तुविऽरवान् । ऋतऽज्ञाः । द्रविण
स्युः । द्रविणसः । चकानः ॥ उक्थेभिः । अत्र । मतिऽभिः । च । विप्रः । अपीपयत् । गयः ॥

प॰अ॰२
१०

दिव्यानि। जन्म।०। ८ अग्निः। इंद्रः। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। वायुः। पूषा। सरस्व
ती। सऽजोषसः। आदित्याः। विष्णुः। मरुतः। स्वः। बृहत्। सोमः। रुद्रः। अदितिः। ब्र
ह्मणः। पतिः। इंद्राग्नी इति। वृत्रऽहत्येषु। सत्पती इति सत्ऽपती। मिथः। हिन्वा
ना। तन्वा। संऽओकसा। अंतरिक्षं। महि। आ। पप्रुः। ओजसा। सोमः। घृतऽश्रीः।
महिमानं। ईरयन्। तेषां। हि। मह्ना। महतां। अनर्वणां। स्तोमान्। इयर्मि। ऋत
ऽज्ञाः। ऋतऽवृधां। ये। अप्सवं। अर्णवं। चित्रऽराधसः। ते। नः। रासंतां। महये।
सुऽमित्र्याः। स्वःऽनरं। अंतरिक्षाणि। रोचना। द्यावाभूमी इति। पृथिवीं। स्कं
भुः। ओजसा। पृक्षाःऽइव। महयंतः। सुऽरातयः। देवाः। स्तवंते। मनुषाय। सूरयः।
।मित्राय। शिक्ष। वरुणाय। दाशुषे। या। संऽराजा। मनसा। न। प्रऽयुच्छतः। ययोः।

१०

धाम। धर्मणा। रोचते। बृहत्। ययोः। उभेइति। रोदसीइति। नाधसीइति। वृतौ। ९

या। गोः। वर्त्तनिं। परिऽएति। निःऽकृतं। पयः। दुहाना। व्रतऽनीः। अवारतः। सा। प्र

ऽब्रुवाणा। वरुणाय। दाशुषे। देवेभ्यः। दाशत्। हविषा। विवस्वते। दिवःऽसः। अ

ग्निऽजिह्वाः। ऋतऽवृधः। ऋतस्य। योनिं। विऽमृशंतः। आसते। द्यां। स्कभित्वी। अ

पः। आ। चक्रुः। ओजसा। यज्ञं। जनित्वी। तन्वि। नि। ममृजुः। परिऽक्षिता। पितरा।

पूर्वजावरीइतिपूर्वऽजावरी। ऋतस्य। योना। क्षयतः। संऽओकसा। द्यावापृथि

वीइति। वरुणाय। सव्रतेइतिसऽव्रते। घृतऽवत्। पयः। महिषाय। पिन्वतः। पर्ज

न्या वाता। वृषभा। पुरीषिणा। इंद्रवायूइति। वरुणः। मित्रः। अर्यमा। देवान्।

आदित्यान्। अदितिं। हवामहे। ये। पार्थिवासः। दिव्यासः। अप्ऽसु। ये। त्वष्टारं।

प॰ अ॰ २ वायुं । ऋभवः । यः । ओ इति । हवे । दैव्या । होतारा । उषसं । स्वस्तये । बृहस्पतिं । वृत्रऽखादं ।
२० सुऽमेधसं । इंद्रियं । सोमं । धनऽसाः । ऊं इति । ईमहे । १० ब्रह्म । गां । अनूवं । जनयंतः । ओषधीः । वनस्पतीन् । पृथिवीं । पर्वतान् । अपः । सूर्यं । दिवि । रोहयंतः । सुऽदानवः । आर्याः । व्रता । विऽसृजंतः । अधि । क्षमि । भुज्युं । अंहसः । पिपृथः । निः । अश्विना । श्यावं । पुत्रं । वध्रिऽमत्याः । अजिन्वतं । कमनऽद्युवं । विऽमदाय । ऊहथुः । युवं । विष्णाप्वं । विश्वकाय । अव । सृजथः । पावीरवी । तन्यतुः । एकऽपात् । अजः । दिवः । धर्ता । सिंधुः । आपः । समुद्रियः । विश्वे । देवासः । शृणवन् । वचांसि । मे । सरस्वती । सह । धीभिः । पुरंऽध्या । विश्वे । देवाः । सह । धीभिः । पुरंऽध्या । ॰ । अरातिऽसाचः । अभिऽसाचः । स्वःऽविदः । स्वः । गिरः । ब्रह्म । सुऽउक्तं । जुषेरत ।
२०

देवान्। वसिष्ठः। अमृतान्। ववंदे। ये। विश्वा। भुवना। अभि। प्रऽतस्थुः॥० ११ दे
वान्। हुवे। बृहत्ऽश्रवसः। स्वस्तये। ज्योतिःऽकृतः। अध्वरस्य। प्रऽचेतसः। ये। व
वृधुः। प्रऽतरं। विश्वऽवेदसः। इंद्रऽज्येष्ठासः। अमृताः। ऋतऽवृधः॥ इंद्रऽप्रसूताः।
वरुणऽप्रशिष्टाः। ये। सूर्यस्य। ज्योतिषः। भागं। आनशुः। मरुत्ऽगणे। वृजने
। मन्म। धीमहि। माघोने। यज्ञं। जनयंत। सूरयः॥ इंद्रः। वसुऽभिः। परि। पातु। नः
। गयं। आदित्यैः। नः। अदितिः। शर्म। यछतु। रुद्रः। रुद्रेभिः। देवः। मृळयाति। नः।
त्वष्टा। नः। ग्नाभिः। सुऽविताय। जिन्वतु॥ अदितिः। द्यावापृथिवी इति। ऋतं। मह
त्। इंद्राविष्णू इति। मरुतः। स्वः। बृहत्। देवान्। आदित्यान्। अवसे। हुवामहे।
वसून्। रुद्रान्। सवितारं। सुऽदंससं॥ सरस्वान्। धीभिः। वरुणः। धृतऽव्र

१.अ.२
२१

तः। पूषा। विष्णुः। महिमा। वायुः। अश्विना। ब्रह्मऽकृतः। अमृताः। विश्वऽवेद
सः। शर्म। नः। यंसन्। त्रिऽवरूथं। अंहसः॥ १२ वृषा। यज्ञः। वृषणः। संतु। यज्ञि
याः। वृषणः। देवाः। वृषणः। हविःऽकृतः। वृषणा। द्यावापृथिवी इति। ऋतवरी
इत्यृतऽवरी। वृषा। पर्जन्यः। वृषणः। वृषऽस्तुभः। अग्नीषोमा। वृषणा। वा
जेऽसातये। पुरुऽप्रशस्ता। वृषणा। उप। ब्रुवे। यौ। ईजिरे। वृषणः। देवऽयज्य
या। ता। नः। शर्म। त्रिऽवरूथं। वि। यंसतः॥ धृतऽव्रताः। क्षत्रियाः। यज्ञनिःऽकृ
तः। बृहत्ऽदिवाः। अध्वराणां। अभिऽश्रियः। अग्निऽहोतारः। ऋतऽसापः।
अद्रुहः। अपः। असृजन्। अनु। वृत्रऽतूर्ये। द्यावापृथिवी इति। जनयन्। अ
भि। व्रता। आपः। ओषधीः। वनिनानि। यज्ञियाः। अंतरिक्षं। स्वः। आ। पप्रुः। ऊत

यै। वज्रं। देवासः। तन्वि। नि। ममृजुः। धर्तारः। दिवः। ऋभवः। सुऽहस्ताः। वातापर्ज
न्या। महिषस्य। तन्यतोः। आपः। ओषधीः। प्र। तिरंतु। नः। गिरः। भगः। रातिः। वा
जिनः। यंतु। मे। हवं। १३ समुद्रः। सिंधुः। रजः। अंतरिक्षं। अजः। एकऽपात्।
तनयित्नुः। अर्णवः। अहिः। बुध्न्यः। श्रृणवत्। वचांसि। मे। विश्वे। देवासः। उत।
सूरयः। मम। स्याम। वः। मनवः। देवऽवीतये। प्रांचं। नः। यज्ञं। प्र। नयत। सा
धुऽया। आदित्याः। रुद्राः। वसवः। सुऽदानवः। इमा। ब्रह्म। शस्यमानानि।
जिन्वत। पुरःऽहिता। ऋतस्य। पंथां। अनु। एमि। साधुऽया। क्षेत्रस्य। पतिं।
प्रतिऽवेशं। ईमहे। विश्वान्। देवान्। अमृतान्। अप्रऽयुछतः। वसिष्ठासः।
पितृऽवत्। वाचं। अक्रत। देवान्। ईळानाः। ऋषिऽवत्। स्वस्तये। प्रीताःऽइ

प॰ अ॰ २

२२

१५

वानृतयः। कामे। आऽदृत्य। अस्मे इति। देवासः। अव। धूनुत। वसु।०। १४ इमां।
धियं। सप्तऽशीर्ष्णीं। पिता। नः। ऋतऽप्रजातां। बृहतीं। अविंदत्। तुरीयं। स्वित्।
जनयत्। विश्वऽजन्यः। अयास्यः। उक्थं। इंद्राय। शंसन्। ऋतं। शंसंतः। ऋ
जु। दीध्यानाः।०। विप्रं। पदं। अंगिरसः। दधानाः। यज्ञस्य। धाम। प्रथमं। म
नंत। हंसैःऽइव। सखिऽभिः। वावदत्ऽभिः। अश्मन्ऽमयानि। नहना। विऽअ
स्यन्। बृहस्पतिः। अभिऽकनिक्रदत्। गाः। उत। प्र। अस्तौत्। उत्। च। विद्वा
परः। न्। अगायत्। अवः। द्वाभ्यां। एकया। गाः। गुहा। तिष्ठंतीः। अनृतस्य। सेतौ। बृ
हस्पतिः। तमसि। ज्योतिः। इच्छन्। उत्। उस्राः। आ। अकः। वि। हि। तिस्रः। आ
वरित्यावः। विऽभिद्य। पुरं। शयथा। ईं। अपाचीं। निः। त्रीणि। साकं। उदऽ

२२

धेः। अकृंतत्। बृहस्पतिः। उषसं। सूर्यं। गां। अर्कं। विवेद। स्तनयन्ऽइव। द्यौः॥ इं
द्रः। वलं। रक्षितारं। दुघानां। करेणऽइव। वि। चकर्त। रवेण। स्वेदांजिऽभिः।
आऽशिरं। इच्छमानः। अरोदयत्। पणिं। आ। गाः। अमुष्णात्। १५ सः। ईं। सत्ये
भिः। सखिऽभिः। शुचत्ऽभिः। गोऽधायसं। वि। धनऽसैः। अदर्दरित्यदर्दः॥ ब्रह्मणः।
पतिः। वृषऽभिः। वराहैः। घर्मऽस्वेदेभिः। द्रविणं। वि। आनट्। ते। सत्येन। मन
सा। गोऽपतिं। गाः। इयानासः। इषणयंत। धीभिः। बृहस्पतिः। मिथःऽअवद्य
पेभिः। उत्। उस्रियाः। असृजत। स्वयुक्ऽभिः। तं। वर्धयंतः। मतिऽभिः। शिवाभिः
सिंहंऽइव। नानदतं। सधऽस्थे। बृहस्पतिं। वृषणं। शूरऽसातौ। भरेऽभरे।
अनु। मदेम। जिष्णुं। यदा। वाजं। असनत्। विश्वऽरूपं। आ। द्यां। अरुक्षत्। उत्ऽ

प॰अ॰ २ तराणि। सद्म। बृहस्पतिं। वृषणं। वर्धयंतः। नानां। संतः। बिभ्रतः। ज्योतिः। आ

२३ सा। सत्यां। आऽशिषं। कृणुत। वयःऽधै। कीरिं। चित्। हि। अवथ। स्वेभिः। एवैः।

पश्चा। मृधः। अप। भवंतु। विश्वाः। तत्। रोदसीइति। शृणुतं। विश्वमिन्वेइति

विश्वंऽइन्वे। इंद्रः। मह्ना। महतः। अर्णवस्य। वि। मूर्धानं। अभिनत्। अर्बुदस्य। १२

० १६ उदऽप्रुतः। न। वयः। रक्षमाणाः। वावदतः। अभ्रियस्यऽइव। घोषाः। गि

रिऽभ्रजः। न। ऊर्मयः। मदंतः। बृहस्पतिं। अभि। अर्काः। अनावन्। सं। गोभिः। आं

गिरसः। नक्षमाणः। भगः। इव। इत्। अर्यमणं। निनाय। जनः। मित्रः। न। दंपतीइ

तिदंऽपती। अनक्ति। बृहस्पते। वाजय। आशून्ऽइव। आजौ। साधुऽअर्याः। २३

अतिथिनीः। इषिराः। स्पार्हाः। सुऽवर्णाः। अनवद्यऽरूपाः। बृहस्पतिः। पर्वतेभ्यः।

विऽतूर्य। निः। गाः। ऊपे। यवंऽइव। स्थिविऽभ्यः। आऽप्रुषायन्। मधुना। ऋतस्य। योनिं।
अवऽक्षिपन्। अर्कः। उल्कांऽइव। द्योः। बृहस्पतिः। उद्धरन्। अश्मनः। गाः। भूम्याः
। उद्नाऽइव। वि। त्वचं। बिभेद। अप। ज्योतिषा। तमः। अंतरिक्षात्। उद्नः। शीपालंऽ
इव। वातः। आ। अजत्। बृहस्पतिः। अनुऽमृश्य। वलस्य। अभ्रंऽइव। वातः। आ। चक्रे।
आ। गाः। यदा। वलस्य। पीयतः। जसुं। भेत्। बृहस्पतिः। अग्नितपःऽभिः। अ
र्कैः। दत्ऽभिः। न। जिह्वा। परिऽविष्टं। आदत्। आविः। निऽधीन्। अकृणोत्। उ
स्रियाणां। १० बृहस्पतिः। अमत। हि। त्यत्। आसां। नाम। स्वरीणां। सदने। गुहा
। यत्। आंडाऽइव। भित्वा। शकुनस्य। गर्भं। उत्। उस्रियाः। पर्वतस्य। त्मना। आ
अजत्। अश्ना। अपिऽनद्धं। मधु। परि। अपश्यत्। मत्स्यं। न। दीने। उदनि। क्षियंतं।

प॰ अ॰ २

२४

निः। तत्। जभार। चमसं। न। वृक्षात्। बृहस्पतिः। विऽरवेण। विऽकृत्य। सः। उ
षां। अविंदत्। सः। स्वः१रिति स्वः। सः। अग्निं। सः। अर्केण। वि। बुबाधे। तमांसि
। बृहस्पतिः। गोऽवपुषः। वलस्य। निः। मज्जानं। न। पर्वणः। जभार। हिमाऽ
इव। पर्णा। मुषिता। वनानि। बृहस्पतिना। अकृपयत्। वलः। गाः। अनानुऽकृ
त्यं। अपुनरिति। चकार। यात्। सूर्यामासा। मिथः। उत्ऽचरातः। अभि। श्याऽ
वं। न। कृशनेभिः। अश्वं। नक्षत्रेभिः। पितरः। द्यां। अपिंशन्। रात्र्यां। तमः।
अदधुः। ज्योतिः। अहन्। बृहस्पतिः। भिनत्। अद्रिं। विदत्। गाः। इदं। अक
र्म। नमः। अभ्रियाय। यः। पूर्वीः। अनु। आऽनोनवीति। बृहस्पतिः। सः। हि। गो
भिः। सः। अश्वैः। सः। वीरेभिः। सः। नृऽभिः। नः। वयः। धात्। १८ अनुवाकः॥ ७८

२४

भद्राः । अग्नेः । वध्रिऽअश्वस्य । संऽदृशः । वामी । प्रऽनीतिः । सुऽरणाः । उपऽइतयः
। यत् । ईं । सुऽमित्राः । विशः । अग्रे । इंधते । घृतेन । आऽहुतः । जरते । दविद्युतत् ।
घृतं । अग्नेः । वध्रिऽअश्वस्य । वर्धनं । घृतं । अन्नं । घृतं । ऊं इति । अस्य । मेदनं । घृते
न । आऽहुतः । उर्विया । वि । पप्रथे । सूर्यःऽइव । रोचते । सर्पिःऽआसुतिः । यत् । ते । म
नुः । यत् । अनीकं । सुऽमित्रः । संऽईधे । अग्ने । तत् । इदं । नवीयः । सः । रेवत् । शोच ।
सः । गिरः । जुषस्व । सः । वाजं । दर्षि । सः । इह । श्रवः । धाः । यं । त्वा । पूर्वं । ईळितः । वध्रि
ऽअश्वः । संऽईधे । अग्ने । सः । इदं । जुषस्व । सः । नः । स्तिऽपाः । उत । भव । तनूऽपाः ।
दात्रं । रक्षस्व । यत् । इदं । ते । अस्मेइति । भव । द्युम्नी । वाध्रिऽअश्व । उत । गोपाः । मा । त्वा
। तारीत् । अभिऽमातिः । जनानां । शूरःऽइव । धृष्णुः । च्यवनः । सुऽमित्रः । प्र । नु ।

प॰अ॰२
२५

वोचं। वाधिऽअश्वस्य। नाम। सं। अन्त्या। पर्वत्या। वसूनि। दासा। वृत्राणि। आर्या। जिगेथ। ०। जनानां। त्वं। अग्ने। पृतनाऽयून्। अभि। स्याः। १९ दीर्घऽतंतुः। बृहत्ऽउक्षा। अयं। अग्निः। सहस्रऽस्तरीः। शतऽनीथः। ऋभ्वा। द्युऽमान्। द्युमत्ऽसु। नःऽभिः। मृज्यमानः। सं। मित्रेषु। दीदयः। देवयत्ऽसु। त्वेदूतिः। धेनुः। सुऽदुघा। जातऽवेदः। असश्चताऽइव। समना। सबःऽधुक्। त्वं। नःऽभिः। दक्षिणावत्ऽभिः। अग्ने। सुऽमित्रेभिः। इध्यसे। देवयत्ऽभिः। देवाः। चित्। ते। अमृताः। जातऽवेदः। महिमानं। वाधिऽअश्व। प्र। वोचन्। यत्। संऽपृच्छं। मानुषीः। विशः। आयन्। त्वं। नःऽभिः। अजयः। त्वाऽवृधेभिः। पिताऽइव। पुत्रं। अबिभः। उपऽस्थे। त्वां। अग्ने। वध्रिऽअश्वः। सपर्यन्। जुषाणः। अस्य। संऽइधं। यविष्ठ। उत। पू

२५

वीन् । अवनोः । व्राधतः । चित् । शाश्वत् । अग्निः । वध्रिऽअश्वस्य । शत्रून् । नृऽभिः
। जिगाय । सुतसोमवत्ऽभिः ॥ समनं । चित् । अदहः । चित्रभानो इति चित्रऽभानो
। अव । व्राधंतं । अभिनत् । वृधः । चित् । अयं । अग्निः । वध्रिऽअश्वस्य । वृत्रऽहा ।
सनकात् । प्रऽइद्धः । नमसा । उपऽवाक्यः ॥ सः । नः । अजामीन् । उत । वा । विऽजा
मीन् । अभि । तिष्ठ । शर्धतः । वाध्रिऽअश्व ॥ ५ ॥ जुषस्व । इळः । पदे । प्रति । हर्य ।
घृताचीं । वर्ष्मन् । पृथिव्याः । सुदिनऽत्वे । अह्नां । ऊर्ध्वः । भव । सुक्रतो इति सुऽक्रतो
। देवऽयज्या ॥ आ । देवानां । अग्रऽयावा । इह । यातु । नराशंसः । विश्वऽरूपेभिः ।
अश्वैः । ऋतस्य । पथा । नमसा । मियेधः । देवेभ्यः । देवऽतमः । सुसूदत् ॥ शश्वत्ऽ
तमं । ईळते । दूत्याय । हविष्मंतः । मनुष्यासः । अग्निं । वहिष्ठैः । अश्वैः । सुऽवृता । र

५·अ·२
२६

थैन।आ।देवान्।वक्षि।नि।सद।इह।होता।वि।प्रथतां।देवऽजुष्टं।तिरश्चा।दी
र्घं।द्राघ्मा।सुरभि।भूतु।अस्मेइति।अहेळता।मनसा।देव।बर्हिः।इंद्रऽज्येष्ठा
न्।उशन्तः।यक्षि।देवान्।दिवः।वा।सानु।स्पृशत।वरीयः।पृथिव्या।वा।मात्र
या।वि।श्रयध्वं।उशतीः।द्वारः।महिना।महत्ऽभिः।देवं।रथं।रथऽयुः।धार
यध्वं। २१ देवीइति।दिवः।दुहितरा।सुशिल्पेइति सुऽशिल्पे।उषसा।नक्ता।स
दतां।नि।योनौ।आ।वां।देवासः।उशतीइति।उशन्तः।उशौ।सीदंतु।सुभगेइतिसुऽ
भगे।उपऽस्थे।ऊर्ध्वः।ग्रावा।बृहत्।अग्निः।संऽइद्धः।प्रिया।धामानि।अदितेः।
उपऽस्थे।पुरःऽहितौ।ऋत्विजा।यज्ञे।अस्मिन्।विदुःऽतरा।द्रविणं।आ।यजेथां   २६
।तिस्रः।देवीः।बर्हिः।इदं।वरीयः।आ।सीदत।चकृम।वः।स्योनं।मनुष्वत्।यज्ञं।

स्कऽधिता। हवी बि। दूळ्हो। देवी। घृतऽपदी। जुषंत। देव। त्वष्टः। यत्। ह। चारुऽत्वं।
आनट्। यत्। अंगिरसां। अभवः। सचाऽभूः। सः। देवानां। पाथः। उप। प्र। विद्वा
न्। उशन्। यक्षि। द्रविणःऽदः। सुऽरत्नः। वनस्पते। रशनया। निऽयूय। देवानां
। पाथः। उप। वक्षि। विद्वान्। स्वदाति। देवः। कृणवत्। हवींषि। अवतां। द्यावापृ
थिवी इति। हवं। मे। आ। अग्ने। वह। वरुणं। इष्टये। नः। इंद्रं। दिवः। मरुतः। अंत
रिक्षात्। सीदंतु। बर्हिः। विश्वे। आ। यजत्राः। ॥ २२ बृहस्पते। प्रथमं। वाचः।
अग्रं। यत्। प्र। ऐरत। नामऽधेयं। दधानाः। यत्। एषां। श्रेष्ठं। यत्। अरिप्रं। आ
सीत्। प्रेणा। तत्। एषां। निऽहितं। गुहा। आविः। सक्तुंऽइव। तितउना। पुनंतः।
यत्र। धीराः। मनसा। वाचं। अक्रत। अत्र। सखायः। सख्यानि। जानते। भद्रा।

प॰अ॰२
२७

एषां। लक्ष्मीः। निऽहिता। अधि। वाचि। यद्गेन। वाचः। पदऽवीयं। आयन्। तां। अनु। अविंदन्। ऋषिषु। प्रऽविष्टां। तां। आऽभृत्य। वि। अदधुः। पुरुऽत्रा। तां। सप्त। रेभाः। अभि। सं। नवंते। उत। त्वः। पश्यन्। न। ददर्श। वाचं। उत। त्वः। शृण्वन्। न। शृणोति। एनां। उतो इति। त्वस्मै। तन्वं। वि। सस्रे। ०। उत। त्वं। सख्ये। स्थिरऽपीतं। आहुः। न। एनं। हिन्वंति। अपि। वाजिनेषु। अधेन्वा। चरति। मायया। एषः। वाचं। शुश्रुऽवान्। अफलां। अपुष्पां। २३ यः। तित्याज। सचिऽविदं। सखायं। न। तस्य। वाचि। अपि। भागः। अस्ति। यत्। ईं। शृणोति। अलकं। शृणोति। नहि। प्रऽवेद। सुऽकृतस्य। पंथां। अक्ष[illegible]ण्ऽवंतः। कर्णऽवंतः। सखायः। मनःऽजवेषु। असमाः। बभूवुः। आदघ्नासः। उपऽकक्षासः। ऊं इति। त्वे। ह्रदाःऽइव। स्नात्वाः। ऊं इति। त्वे। द

२८

दृश्रे। हृदा। तष्टेषु। मनसः। जवेषु। यत्। ब्राह्मणाः। सं॒ऽयजंते। सखायः। अत्र। अ
ह। त्वं। वि। जहुः। वेद्याभिः। ओहऽब्रह्माणः। वि। चरंति। ऊं इति। त्वे। इमे। ये। न। अर्वा
क्। न। परः। चरंति। न। ब्राह्मणासः। न। सुतेऽकरासः। ते। एते। वाचं। अभिऽप
द्य। पापया। सिरीः। तंत्रं। तन्वते। अप्रऽजज्ञयः। सर्वे। नंदंति। यशसा। आऽगते
न। सभाऽसहेन। सख्या। सखायः। किल्बिषऽस्पृत्। पितुऽसनिः। हि। एषां। अ
रं। हितः। भवति। वाजिनाय। ऋचां। त्वः। पोषं। आस्ते। पुपुष्वान्। गायत्रं। त्वः।
गायति। शक्वरीषु। ब्रह्मा। त्वः। वदति। जातऽविद्यां। यज्ञस्य। मात्रां। वि। मिमीते।
ऊं इति। त्वः। २४ इत्यष्टमाष्टके द्वितीयोध्यायः॥ ॥ॐ॥ देवानां। नु। वयं। जा
ना। प्र। वोचाम। विपन्यया। उक्थेषु। शस्यमानेषु। यः। पश्यात्। उत्ऽतरे। युगे।

प०अ०३
२८

ब्रह्मणः। पतिः। एता। सं। कर्मारःऽइव। अधमत्। देवानां। पूर्व्ये। युगे। असतः। स
त्। अजायत। देवानां। युगे। प्रथमे। ० ततः। आशाः। अनु। अजायंत। ततः। उत्ता
नऽपदः। परि। भूः। जज्ञे। उत्तानऽपदः। भुवः। आशाः। अजायंत। अदितेः। दक्षः।
अजायत। दक्षात्। ऊं इति। अदितिः। परि। अदितिः। हि। अजनिष्ट। दक्ष। या।
दुहिता। तव। तां। देवाः। अनु। अजायंत। भद्राः। अमृतऽबंधवः। १ यत्। देवाः। अ
दः। सलिले। सुऽसंरब्धाः। अतिष्ठत। अत्र। वः। नृत्यतांऽइव। तीव्रः। रेणुः। अप।
आयत। यत्। देवाः। यतयः। यथा। भुवनानि। अपिन्वत। अत्र। समुद्रे। आ। गूळ्हं
। आ। सूर्यं। अजभर्तन। अष्टौ। पुत्रासः। अदितेः। ये। जाताः। तन्वः। परि। देवान्। उ
प। प्र। ऐत्। सप्तऽभिः। परा। मार्तांडं। आस्यत्। सप्तऽभिः। पुत्रैः। अदितिः। उप। प्र।

२८

ऐत । पूर्व्यं । युगं । प्रऽजायै । मृत्यवे । त्वत् । पुनः । मार्त्तंडं । आ । अभरत् ॥ २ जनिष्ठाः
। उग्रः । सहसे । तुराय । मंद्रः । ओजिष्ठः । बहुलऽअभिमानः । अवर्धन् । इंद्रं । मरुतः
चित् । अत्र । माता । यत् । वीरं । दधनत् । धनिष्ठा । दुहः । निऽसत्ता । पृश्नी । चित् ।
एवैः । पुरु । त्रांसेन । ववृधुः । ते । इंद्रं । अभिवृत्ताऽइव । ता । महाऽपदेन । ध्वांतात् ।
प्रऽपित्वात् । उत् । अरंत । गर्भाः । ऋषा । ते । पादौ । प्र । यत् । जिगासि । अवर्धन् ।
वाजाः । उत । ये । चित् । अत्र । त्वं । इंद्र । सालावृकान् । सहस्रं । आसन् । दधिषे । अश्वि
ना । आ । ववृत्याः । समना । तूर्णिः । उप । या । सि । यज्ञं । आ । नासत्या । सख्याय । वक्षि
। वष्व्यां । इंद्र । धारयः । सहस्रा । अश्विना । शूरा । ददतुः । मघानि । मंदमानः । ऋता
त् । अधि । प्रऽजायै । सखिऽभिः । इंद्रः । इषिरेभिः । अर्थं । आ । आभिः । हि । मायाः ।

प॰अ॰३ उप। दस्युं। आ। अगात्। मिर्द्वः। प्रातम्राः। अवपत्। तमांसि। ३ सऽनामाना। चित्। ध्वसयः। नि। अस्मे। अर्व। अहन्। इंद्रः। उषसः। यथा। अनः। ऋष्वैः। अगछः। सखि ऽभिः। निऽकामैः। सा कं। प्रतिऽस्था। हृद्या। जघंथ। त्वं। जघंथ। नमुर्चिं। मखस्युं। दासं। कृण्वा नः। ऋषये। विऽमायं। त्वं। चकर्थ। मनवे। स्योनान्। पथः। देवऽत्रा। अंजसाऽइव। यानान्। त्वं। एतानि। पप्रिषे। वि। नाम। इंद्र। नः। इंद्र। दधिषे। गभ स्तौ। अनु। त्वा। देवाः। त्रावसा। मदंति। उपरिऽबुध्नान्। वनिनः। चकर्थ। चक्रं। य त्। अस्य। अप्ऽसु। आ। निऽसत्तं। उतो इति। तत्। अस्मे। मधु। इत्। चक्षद्यात्। पृथिव्यां। अतिऽसितं। यत्। ऊधः। पयः। गोषु। अदधाः। ओषधीषु। अखात्। इंद्र। यायात्। इति। यत्। वदंति। ओजसः। जातं। उत। मन्ये। एनं। मन्योः। इंद्राय। हर्म्ये

षु। तस्थौ। यतः। प्रऽजज्ञे। इंद्र। अस्य। वेद। वयः। सुऽपर्णाः। उप। सेदुः। इंद्रं। प्रि
यऽमेधाः। ऋषयः। नाधमानाः। अप। ध्वांतं। ऊर्णुहि। पूर्धि। चक्षुः। मुमुग्धि
। अस्मान्। निधयाऽइव। बद्धान्। ४ वसूनां। वा। चर्कृषे। इयक्षन्। धिया। वा
। यज्ञैः। वा। रोदस्योः। अर्वतः। वा। ये। रयिऽमंतः। सातौ। वनुं। वा। ये। सुऽश्रुणं।
सुऽश्रुतः। धुरितिधुः॥ हवः। एषां। असुरः। नक्षत। द्यां। श्रवस्यता। मनसा। निं
सत। क्षां। चक्षाणाः। यत्र। सुविताय। देवाः। द्यौः। न। वारेभिः। कृणवंत। स्वैः। इयं।
एषां। अमृतानां। गीः। सर्वऽताता। ये। कृपणंत। रत्नं। धियं। च। यज्ञं। च। सा
धंतः। ते। नः। धांतु। वसव्यं। असामि। आ। तत्। ते। इंद्र। आयवः। पनंत। अभि।
ये। ऊर्वं। गोऽमंतं। तितृत्सान्। सकृत्ऽस्वं। ये। पुरुऽपुत्रां। महीं। सहस्रऽधा

प॰अ॰३ रां। बृहतीं। दुधुक्षन्। शचीऽवः। इंद्रं। अवसे। कृणुध्वं। अनानतं। दमयंतं। पृ

३० तन्यून्। ऋभुक्षणं। मघऽवानं। सुऽवृक्तिं। भर्ता। यः। वज्रं। नर्यं। पुरुऽक्षुः॥ य

त्। ववानः। पुरुऽतमं। पुराषाट्। आ। वृत्रऽहा। इंद्रः। नामानि। अप्राः। अचेति

। प्रऽसहः। पतिः। तुविष्मान्। यत्। ईं। उश्मसि। कर्तवे। करत्। तत्॥ ५ प्र।

सु। वः। आपः। महिमानं। उत्ऽतमं। कारुः। वोचाति। सदने। विवस्वतः॥ प्र।

सप्तऽसप्त। त्रेधा। हि। चक्रमुः। प्रऽसृत्वरीणां। अति। सिंधुः। ओजसा॥ प्र। ते।

अरदत्। वरुणः। यातवे। पथः। सिंधो इति। यत्। वाजान्। अभि। अद्रवः। त्वं

। भूम्याः। अधि। प्रऽवता। यासि। सानुना। यत्। एषां। अग्रं। जगतां। इरज्य

सि॥ दिवि। स्वनः। यतते। भूम्या। उपरि। अनंतं। शुष्मं। उत्। इयर्ति। भानु

३०

नो। अभ्रात्ऽइव। प्र। स्तनयंति। वृष्टयः। सिंधुः। यत्। एति। वृषभः। न। रोरुवत्।
अभि। त्वा। सिंधो इति। शिशुं। इत्। न। मातरः। वाश्राः। अर्षंति। पयसाऽइव।
धेनवः। राजाऽइव। युध्वा। नयसि। त्वं। इत्। सिचौ। यत्। आसां। अग्रं। प्रऽव
तां। इनक्षसि। इमं। मे। गंगे। यमुने। सरस्वति। शुतुद्रि। स्तोमं। सचत। परुष्णि
। आ। असिक्न्या। मरुत्ऽवृधे। वितस्तया। आर्जीकीये। शृणुहि। आ। सुऽ
सोमया। ६ तृष्टऽअमया। प्रथमं। यातवे। सऽजूः। सुऽसर्त्वा। रसया। श्वेत्या।
त्या। त्वं। सिंधो इति। कुभया। गोऽमतीं। क्रुमुं। मेहत्न्वा। सऽरथं। याभिः। ईय
से। ऋजीती। एनी। रुशती। महिऽत्वा। परि। ज्रयांसि। भरते। रजांसि। अदब्धा
। सिंधुः। अपसां। अपःऽतमा। अश्वा। न। चित्रा। वपुषीऽइव। दर्शता। सुऽअश्वा।

प॰अ॰३
३१

सिंधुः। सुऽरथा। सुऽवासाः। हिरण्ययी। सुऽकृता। वाजिनीऽवती। ऊर्णाऽव
ती। युवतिः। सीलमाऽवती। उत। अधि। वस्ते। सुऽभगा। मधुऽवृधं। सुऽखं। रथं
। युयुजे। सिंधुः। अश्विनं। तेन। वाजं। सनिषत्। अस्मिन्। आजौ। महान्। हि। अ
स्य। महिमा। पनस्यते। अदब्धस्य। स्वऽयशसः। विऽरप्शिनः। ९ आ। वः। ऋं
जसे। ऊर्जां। विऽउष्टिषु। इंद्रं। मरुतः। रोदसी इति। अनक्तन। उभे इति। यथा
। नः। अहनी इति। सचाऽभुवा। सदःऽसदः। वरिवस्यातः। उत्ऽभिदा। तत्। ऊं
इति। श्रेष्ठं। सवनं। सुनोतन। अत्यः। न। हस्तऽयतः। अद्रिः। सोतरि। विदत्। हि
। अर्यः। अभिऽभूति। पौंस्यं। महः। राये। चित्। तरुते। यत्। अर्वतः। तत्। इत्।
हि। अस्य। सवनं। विवेः। अपः। यथा। पुरा। मनवे। गातुं। अश्रेत्। गोऽअर्णि

३१

स्रि। त्वाष्ट्रे। अश्वेऽनिर्णिजि। प्र। ईं। अध्वरेषु। अध्वरान्। अशिश्रयुः। अप। हत।
रक्षसः। भंगुरऽवतः। स्कभायत। निःऽऋतिं। सेधत। अमतिं। आ। नः। रयिं।
सर्वऽवीरं। सुनोतन। देवऽअव्यं। भरत। श्लोकं। अद्रयः। दिवः। चित्। आ। वः।
अमवत्ऽतरेभ्यः। विऽभ्वना। चित्। आश्वपःऽतरेभ्यः। वायोः। चित्। आ।
सोमः। रभःऽतरेभ्यः। अग्ने। चित्। अर्च। पितुकृत्ऽतरेभ्यः। ८ भुरंतु। नः।
यशसः। सोतु। अंधसः। ग्रावाणः। वाचा। दिविता। दिवित्मता। नरः। यत्र। दु
हते। काम्यं। मधु। आऽघोषयंतः। अभितः। मिथःऽतुरः। सुन्वंति। सोमं। रथि
रासः। अद्रयः। नि। अस्य। रसं। गोऽइषः। दुहंति। ते। दुहंति। ऊधः। उपऽसेचना
य। कं। नरः। हव्या। न। मर्जयंते। आसऽभिः। एते। नरः। सुऽअपसः। अमूत

प॰ अ॰ ३ न । ये । इंद्राय । सुनुथ । सोमं । अद्रयः । वामंऽवामं । वः । दिव्याय । धाम्ने । वसुऽ

३२ वसु । वः । पार्थिवाय । सुन्वते । ८ अभ्रऽप्रुषः । न । वाचा । प्रुषा । वसु । हविष्मंतः । न ।
यज्ञाः । विऽजानुषः । सुऽमारुतं । न । ब्रह्माणं । अर्हसे । गणं । अस्तोषि । एषां । न ।
शोभसे । श्रिये । मर्यासः । अंजीन् । अकृण्वत । सुऽमारुतं । न । पूर्वीः । अति । क्ष
पः । दिवः । पुत्रासः । एताः । न । येतिरे । आदित्यासः । ते । अक्राः । न । ववृधुः । प्र ।
ये । दिवः । पृथिव्याः । न । बर्हणा । त्मना । रिरिच्रे । अभ्रात् । न । सूर्यः । पाजस्वंतः । न
। वीराः । पनस्यवः । रिशादसः । न । मर्याः । अभिऽद्यवः । युष्माकं । बुध्ने । अपां ।
न । यामनि । विथुर्यति । न । मही । श्रथर्यति । विश्वऽप्सुः । यज्ञः । अर्वाक् । अयं । सु
। वः । प्रयस्वंतः । न । सत्राचः । आ । गत । पूयं । धूःऽसु । प्रऽयुजः । न । रश्मिऽभिः ।

३२

ज्योतिष्मंतः। न। भासा। विऽउष्टिषु। श्येनासः। न। स्वऽयशसः। रिशादसः। प्रवासः।
न। प्रऽसितासः। परिऽप्रुषः॥ १० प्र। यत्। वहध्वे। मरुतः। पराकात्। यूयं। महः। संऽ
वरणस्य। वस्वः। विदानासः। वसवः। राध्यस्य। आरात्। चित्। द्वेषः। सनुतः। यु
योत। यः। उत्ऽऋत्विया। यज्ञे। अध्वरेऽस्थाः। मरुत्ऽभ्यः। न। मानुषः। ददाशत्। रे
वत्। सः। वयः। दधते। सुऽवीरं। सः। देवानां। अपि। गोऽपीथे। अस्तु।०। आदित्ये
न। नाम्ना। शंऽभविष्ठाः। ते। नः। अवंतु। रथऽतूः। मनीषां। महः। च। यामन्। अध्व
रे। चकानाः॥ ११ विप्रासः। न। मन्मऽभिः। सुऽआध्यः। देवऽअव्यः। न। यज्ञैः। सुऽ
अप्नसः। राजानः। न। चित्राः। सुऽसंदृशः। क्षितीनां। न। मर्याः। अरेपसः। अग्निः।
न। ये। भ्राजसा। रुक्मऽवक्षसः। वातासः। न। स्वऽयुजः। सद्यःऽऊतयः। प्रऽज्ञा

प॰अ॰३ तारः। न। ज्येष्ठाः। सुऽनीतयः। सुऽशर्माणः। न। सोमाः। ऋतं। यते। वातासः। न। ये।

३३ धुनयः। जिगत्नवः। अग्नीनां। न। जिह्वाः। विऽरोकिणः। वर्मणऽवंतः। न। योधाः।

शिमीऽवंतः। पितॄणां। न। शंसाः। सुऽरातयः। रथानां। न। ये। अराः। सऽनाभयः।

जिगीवांसः। न। शूराः। अभिऽद्यवः। वरेऽयवः। न। मर्याः। घृतऽप्रुषः। अभिऽस्व

र्तारः। अर्कं। न। सुऽस्तुभः। अश्वासः। न। ये। ज्येष्ठासः। आशवः। दिधिषवः। न।

रथ्यः। सुऽदानवः। आपः। न। निम्नैः। उदऽभिः। जिगत्नवः। विश्वऽरूपाः। अंगि

रसः। न। सामऽभिः। १२ ग्रावाणः। न। सूरयः। सिंधुऽमातरः। आऽदर्दिरासः। अ

द्रयः। न। विश्वहा। शिशूलाः। न। क्रीळयः। सुऽमातरः। महाऽग्रामः। न। यामन्।

उत। त्विषा। उषसां। न। केतवः। अध्वरऽश्रियः। शुभंऽयवः। न। अंजिऽभिः। वि। ३३

अश्वितन्। सिंधवः। न। ययियः। भ्राजत्ऽऋष्टयः। पराऽवतः। न। योजनानि। ममि
रे। सुऽभागान्। नः। देवाः। कृणुत। सुऽरत्नान्। अस्मान्। स्तोतॄन्। मरुतः। ववृधा
नाः। आ। गात। सनात्। हि। वः। रत्नऽधेयानि। संति। १२ अपश्यं। अस्य। महतः। महि
ऽत्वं। अमर्त्यस्य। मर्त्यासु। विक्षु। नाना। हनू इति। विभृते इति विऽभृते। सं। भरेते
इति। असिन्वती इति। बप्सती इति। भूरि। अत्तः। गुहा। शिरः। निऽहितं। ऋधक्। अ
क्षी इति। असिन्वन्। अत्ति। जिह्वया। वनानि। अत्रा। ति। अस्मे। पुट्ऽभिः। सं।
भरंति। उत्तानऽहस्ताः। नमसा। अधि। विक्षु। प्र। मातुः। प्रऽतरं। गुह्यं। इच्छन्।
कुमारः। न। वीरुधः। सर्पत्। उर्वीः। ससं। न। पक्वं। अविदत्। शुचंतं। रिरिह्वांसं।
रिपः। उपऽस्थे। अंतः। इति। तत्। वां। ऋतं। रोदसी इति। प्र। ब्रवीमि। जायमानः।

प॰अ॰३ मातरा। गर्भः। अत्ति। न। अहं। देवस्य। मर्त्यः। चिकेत। अग्निः। अंग। विऽचेताः। सः।
३४ प्रऽचेताः। यः। अस्मै। अन्नं। तु। सु। आऽदधाति। आज्यैः। घृतैः। जुहोति। पुष्य
ति। तस्मै। सहस्रं। अक्षऽभिः। वि। चक्षे। अग्ने। विनुवतः। प्रत्यङ्। असि। त्वं। किं
। देवेषु। त्यजः। एनः। चकर्थ। अग्ने। पृच्छामि। नु। त्वां। अविद्वान्। अक्रीळन्। हरिः। क्रीळन्।
अत्तवे। अदन्। वि। पर्वऽशः। चकर्त्त। गांऽइव। असिः। विषूचः। अश्वान्। युयु
जे। वनेऽजाः। ऋजीतिऽभिः। रशनाभिः। गृभीतान्। चक्षदे। मित्रः। वसुऽ
भिः। सुऽजातः। सं। आनृधे। पर्वऽभिः। वावृधानः। १४ अग्निः। सप्तिं। वाजंऽभ
रं। ददाति। अग्निः। वीरं। श्रुत्यं। कर्मनिःऽस्थां। अग्निः। रोदसी। दूति। वि।
चरत्। सं ऽ अंजन्। अग्निः। नारीं। वीरऽकुक्षिं। पुरंऽधिं। अग्ने। अप्नसः। संऽ ३४

इत्। अस्तु। भद्रा। अग्निः। मही इति। रोदसी इति। आ। विवेश। अग्निः। एकं। चो
दयत्। समत्ऽसु। अग्निः। वृत्राणि। दयते। पुरूणि। अग्निः। ह। त्यं। जरतः। क
र्णं। आव। अग्निः। अत्ऽभ्यः। निः। अदहत्। जरूथं। अग्निः। अत्रिं। घर्मे। उ
रुष्यत्। अंतः। अग्निः। नृऽमेधं। प्रऽजया। असृजत्। सं। अग्निः। दात्। द्र
विणं। वीरऽपेशाः। अग्निः। ऋषिं। यः। सहस्रा। सनोति। अग्निः। दिवि। ह
व्यं। आ। ततान। अग्नेः। धामानि। विऽभृता। पुरुऽत्रा। अग्निं। उक्थैः। ऋष
यः। वि। ह्वयंते। अग्निं। नरः। यामनि। बाधितासः। अग्निं। वयः। अंतरिक्षे
। पतंतः। अग्निः। सहस्रा। परि। याति। गोनां। अग्निं। विशः। ईळते। मानु
षीः। याः। अग्निं। मनुषः। नहुषः। वि। जाताः। अग्निः। गांधर्वीं। पथ्यां। ऋत

प॰ अ॰ ३
३५

स्य। अग्नेः। ग्मूर्तिः। घृते। आ। निऽसत्ता। अग्नये। ब्रह्म। ऋभवः। ततक्षुः। अग्निं। महां। अवोचाम। सुऽवृक्तिं। अग्ने। प्र। अव। जरितारं। यविष्ठ। १५॥७
यः। इमा। विश्वा। भुवनानि। जुह्वत्। ऋषिः। होता। नि। असीदत्। पिता। नः। सः। आऽशिषा। द्रविणं। इच्छमानः। प्रथमऽछत्। अवरान्। आ। विवेश। किं। स्वित्। आसीत्। अधिऽस्थानं। आऽरंभणं। कतमत्। स्वित्। कथा। आसीत्। यतः। भूमिं। जनयन्। विश्वऽकर्मा। वि। द्यां। और्णोत्। महिना। विश्वऽचक्षाः। विश्वतःऽचक्षुः। उत। विश्वतःऽमुखः। विश्वतःऽबाहुः। उत। विश्वतःऽपात्। सं। बाहुऽभ्यां। धमति। सं। पतत्रैः। द्यावाभूमी इति। जनयन्। देवः। एकः। ०। मनीषिणः। मनसा। पृच्छत। इत्। ऊं इति। तत्। यत्। अधिऽअति

३५

ष्वत्।भुवना।नि।धारयन्।या।ते।धामानि।परमाणि।या।अवमा।या।मध्य
मा।विश्वऽकर्मन्।उत।इमा।शिक्ष।सखिऽभ्यः।हविषि।स्वधाऽवः।स्वयं।यज
स्व।तन्वं।वृधानः।विश्वऽकर्मन्।हविषा।ववृधानः।स्वयं।यजस्व।पृथिवीं।उ
त।द्यां।मुह्यंतु।अन्ये।अभितः।जनासः।इह।अस्माकं।मघऽवा।सूरिः।अस्तु।
वाचः।पतिं।विश्वऽकर्माणं।ऊतये।मनःऽजुवं।वाजे।अद्य।हुवेम।सः।नः।विश्वा
नि।हवनानि।जोषत्।विश्वऽशंऽभूः।अवसे।साधुऽकर्मा।१६ चक्षुषः।पिता
।मनसा।हि।धीरः।घृतं।एने इति।अजनत्।नम्नमाने इति।यदा।इत्।अंताः
।अदद्दहंत।पूर्वे।आत्।इत्।द्यावापृथिवी इति।अप्रथेतां।विश्वऽकर्मा।विऽ
मनाः।आत्।विऽहायाः।धाता।विऽधाता।परमा।उत।संऽदृक्।तेषां।इष्टानि।

सं॒ऽदृ॒ष्टा । म॒दं॒ति॒ । यत्र॑ । स॒प्त॒ऽऋ॒षीन् । प॒रः । एकं॑ । आ॒हुः ॥ यः । नः॒ । पि॒ता । ज॒नि॒ता । यः । वि॒ऽधा॒ता । धामा॑नि । वेद॑ । भुव॑नानि । विश्वा॑ । यः । दे॒वानां॑ । ना॒म॒ऽधाः । एकः॑ । ए॒व । तं । सं॒ऽप्र॒श्नं । भु॒व॒ना । यं॒ति॒ । अ॒न्या ॥ ते । आ । अ॒य॒जं॒त॒ । द्रवि॑णं । सं । अ॒स्मै॒ । ऋष॑यः । पूर्वे॑ । ज॒रि॒तारः॑ । न । भू॒ना । अ॒सूर्ते॑ । सूर्ते॑ । रज॑सि । नि॒ऽस॒त्ते । ये । भू॒तानि॑ । सं॒ऽअकृ॑ण्वन् । इ॒मानि॑ ॥ प॒रः । दि॒वा । प॒रः । ए॒ना । पृ॒थि॒व्या । प॒रः । दे॒वेभिः॑ । असु॑रैः । यत् । अस्ति॑ । कं । स्वि॒त् । गर्भं॑ । प्र॒थ॒मं । द॒ध्रे॒ । आपः॑ । यत्र॑ । दे॒वाः । सं॒ऽअप॑श्यंत । विश्वे॑ ॥ तं । इत् । ० । सं॒ऽअग॑च्छंत । विश्वे॑ । अ॒जस्य॑ । नाभौ॑ । अधि॑ । एकं॑ । अर्पि॑तं । यस्मि॑न् । विश्वा॑नि । भुव॑नानि । त॒स्थुः ॥ न । तं । वि॒दा॒थ॒ । यः । इ॒मा । ज॒जान॑ । अ॒न्यत् । यु॒ष्माकं॑ । अंत॑रं । ब॒भू॒व॒ । नी॒हा॒रेण॑ । प्रावृ॑ताः । ज॒ल्प्या॑ । च॒ । अ॒सु॒ऽतृपः॑ । उ॒क्थ॒ऽशासः॑ । च॒रं॒ति॒

ति। १७ यः। ते। मन्यो इति। अविधत्। वज्र। सायक। सहः। ओजः। पुष्यति। विश्वं।
आनुषक्। सह्याम। दासं। आर्यं। त्वया। युजा। सहःऽकृतेन। सहसा। सहस्वता। मन्युः
। इंद्रः। मन्युः। एव। आस। देवः। मन्युः। होता। वरुणः। जातऽवेदाः। मन्युं। विशः। ई
ळते। मानुषीः। याः। पाहि। नः। मन्यो इति। तपसा। सऽजोषाः। अभि। इहि। मन्यो
इति। तवसः। तवीयान्। तपसा। युजा। वि। जहि। शत्रून्। अमित्रऽहा। दस्युऽहा। वृत्रऽहा।
च। विश्वा। वसूनि। आ। भर। त्वं। नः। त्वं। हि। मन्यो इति। अभिभूतिऽओजाः। स्व
यंऽभूः। भामः। अभिमातिऽसहः। विश्वऽचर्षणिः। सहुरिः। सहावान्। अस्मा
सु। ओजः। पृतनासु। धेहि। अभागः। सन्। अप। पराऽइतः। अस्मि। तव। क्रत्वा। त
विषस्य। प्रचेत इति प्रऽचेतः। तं। त्वा। मन्यो इति। अक्रतुः। जिहीळ। अहं। स्वा। तनूः।

बलऽदेयाय। मा। आ। इहि। अयं। ते। अस्मि। उप। मा। आ। इहि। अर्वाङ्। प्रतीची
नः। सहुरे। विश्वऽधायः। मन्यो इति। वज्रिन्। अभि। मां। आ। ववृत्स्व। हनाव। दस्यू
न्। उत। बोधि। आपेः। अभि। प्र। इहि। दक्षिणतः। भव। मे। अध। वृत्राणि। जंघ
नाव। भूरि। क्रतो। होमि। ते। धरुणं। मधुः। अग्रं। उभौ। उपऽअंशु। प्रथमा। पिबाव।
१८ त्वया। मन्यो इति। सऽरथं। आऽरुजंतः। हर्षमाणासः। धृषिताः। मरुत्वः।
तिग्मऽइषवः। आयुधा। संऽशिशानाः। अभि। प्र। यंतु। नरः। अग्निऽरूपाः।
अग्निःऽइव। मन्यो इति। त्विषितः। सहस्व। सेनाऽनीः। नः। सहुरे। हूतः। एधि। ह
त्वाय। शत्रून्। वि। भजस्व। वेदः। ओजः। मिमानः। वि। मृधः। नुदस्व। सहस्व। म
न्यो इति। अभिऽमातिं। अस्मे इति। रुजन्। मृणन्। प्रऽमृणन्। प्र। इहि। शत्रू

नः । उग्रं । ते । पाजः । ननु । आ । रुरुध्रे । वशी । वशं । नयसे । एकऽज । त्वं । एकः । बहूनां

। असि । मन्यो इति । ईळितः । विशंऽविशं । युधये । सं । शिशाधि । अकृत्तऽरुक् । त्व

या । युजा । वयं । द्युऽमंतं । घोषं । विऽजयाय । कृण्महे । विजेषऽकृत् । इंद्रःऽइव । अन

वऽब्रवः । अस्माकं । मन्यो इति । अधिऽपाः । भव । इह । प्रियं । ते । नाम । सहुरे । गृ

णीमसि ।०। आऽबभूथ । आऽभूत्या । सहऽजाः । वज्र । सायक । सहः । बिभर्षि ।

अभिऽभूते । उत्ऽतरं । क्रत्वा । नः । मन्यो इति । सह । मेदी । एधि । महाऽधनस्य ।

पुरुऽहूत । संऽसृजि । सं । सृष्टं । धनं । उभयं । संऽआकृतं । अस्मभ्यं । दत्तां । वरुणः ।

च । मन्युः । भियं । दधानाः । हृदयेषु । शत्रवः । पराऽजितासः । अप । नि । लयंतां । १९ ॥ ७

अनुवाकः ॥ सत्येन । उत्तभिता । भूमिः । सूर्येण । उत्तभिता । द्यौः । ऋतेन । आदि

स्यां। तिष्ठंति। दिवि। सोमः। अधि। श्रितः॥ सोमेन। आदित्याः। बलिनः। सोमेन।
पृथिवी। मही। अथो इति। नक्षत्राणां। एषां। उपऽस्थे। सोमः। आऽहितः॥ सोमं।
मन्यते। पपिऽवान्। यत्। संऽपिंषंति। ओषधिं। सोमं। यं। ब्रह्माणः। विदुः। न।
तस्य। अश्नाति। कः। चन॥ आछत्ऽविधानैः। गुपितः। बार्हतैः। सोम। रक्षि
तः। ग्राव्णां। दूत्। शृण्वन्। तिष्ठसि। न। ते। अश्नाति। पार्थिवः॥ यत्। त्वा। देव।
प्रऽपिबंति। ततः। आ। प्यायसे। पुनरिति। वायुः। सोमस्य। रक्षिता। समानां। मा
सः। आऽकृतिः॥ २० रैभी। आसीत्। अनुऽदेयी। नाराशंसी। निऽओचनी। सू
र्यायाः। भद्रं। दूत्। वासः। गाथया। एति। परिऽकृतं॥ चित्तिः। आः। उपऽबर्ह
णं। चक्षुः। आः। अभिऽअंजनं। द्यौः। भूमिः। कोशः। आसीत्। यत्। अया

त्। सूर्या। पतिं। स्तोमाः। आसन्। प्रतिऽधयः। कुरीरं। छंदः। ओपशः। सूर्यायाः।
अश्विना। वरा। अग्निः। आसीत्। पुरःऽगवः। सोमः। वधूऽयुः। अभवत्। अ
श्विना। आस्तां। उभा। वरा। सूर्यां। यत्। पत्ये। शंसंतीं। मनसा। सविता। अ
ददात्। मनः। अस्याः। अनः। आसीत्। द्यौः। आसीत्। उत। छदिः। शुक्रौ। अ
नड्वाहौ। आस्तां। ०। यत्। अहं। ११ ऋक्ऽसामाभ्यां। अभिऽहितौ। गावौ। ते। सा
मनौ। इतः। श्रोत्रं। ते। चक्रे इति। आस्तां। दिवि। पंथाः। चराचरः। शुची इति।
ते। चक्रे इति। यात्याः। विऽआनः। अक्षः। आऽहतः। अनः। मनस्मयं। सूर्या
। आ। अरोहत्। प्रऽयती। पतिं। सूर्यायाः। वहतुः। प्र। अगात्। सविता। यं। अ
वऽअसृजत्। अघासु। हन्यंते। गावः। अर्जुन्योः। परि। उह्यते। यत्। अश्वि

अश्विना । वरा । पुत्रः । पितरौ । अवृणीत । पूषा । यत् । अयातं । शुभः । पतीइति । वरेयं । सूर्यां । उप । अकं । २

ना । पृच्छमानौ । अयातं । त्रिऽचक्रेण । वहतुं । सूर्यायाः । विश्वे । देवाः । अनु । तत् । वां । एकं । चक्रं । वां । आसीत् । क्व । देष्ट्राय । तस्थथुः । २२ द्वेइति । ते । चक्रेइति । सू र्ये । ब्रह्माणः । ऋतुऽथा । विदुः । अथ । एकं । चक्रं । यत् । गुहा । तत् । अद्धातयः । इत् । विदुः । सूर्यायै । देवेभ्यः । मित्राय । वरुणाय । च । ये । भूतस्य । प्रऽचेतसः । इदं । तेभ्यः । अकरं । नमः । पूर्वऽअपरं । चरतः । मायया । एतौ । शिशूइति । क्रीळंतौ । परि । यातः । अध्वरं । विश्वानि । अन्यः । भुवना । अभिऽचष्टे । ऋतून् । अन्यः । विऽदधत् । जायते । पुनरिति । नवःऽनवः । भवति । जायमानः । अह्नां । केतुः । उषसां । एति । अग्रं । भागं । देवेभ्यः । वि । दधाति । आ । यन् । प्र । चंद्रमाः । तिरते । दीर्घं । आयुः । सुऽकिंशुकं । शल्मलिं । विश्वऽरूपं । हिरण्यऽवर्णं । सुऽ

कृतं। सुऽचक्रं। आ। रोह। सूर्ये। अमृतस्य। लोकं। स्योनं। पत्ये। वहतुं। कृणुष्व। २२
उत्। ईर्ष्व। अतः। पतिऽवती। हि। एषा। विश्वऽवसुं। नमसा। गीःऽभिः। ईळे।
अन्यां। इच्छ। पितृऽसदं। विऽअक्तां। सः। ते। भागः। जनुषा। तस्य। विद्धि। ०।
विश्ववसो इति विश्वऽवसो। नमसा। ईळामहे। त्वा। अन्यां। इच्छ। प्रऽफर्व्यं। सं
। जायां। पत्या। सृज। अनृक्षराः। ऋजवः। संतु। पंथाः। येभिः। सखायः। यंति
। नः। वरेऽयं। सं। अर्यमा। सं। भगः। नः। निनीयात्। सं। जाः पत्यं। सुऽय
मं। अस्तु। देवाः। प्र। त्वा। मुंचामि। वरुणस्य। पाशात्। येन। त्वा। अबध्ना
त्। सविता। सुऽशेवः। ऋतस्य। योनौ। सुऽकृतस्य। लोके। अरिष्टां। त्वा। स
ह। पत्या। दधामि। प्र। इतः। मुंचामि। न। अमुतः। सुऽबद्धां। अमुतः। करं।

दथं।आ।व

प·अ·२ यथा।इयं।इंद्र।मीढ्वः।सुऽपुत्रा।सुऽभगा।असति।२५ पूषा।त्वा।इतः।नयतु।
४० हस्तऽगृह्य।अश्विना।त्वा।प्र।वहतां।रथेन।गृहान्।गच्छ।गृहऽपत्नी।यथा
।असः।वशिनी।त्वं।विदासि।इह।प्रियं।प्रऽजया।ते।सं।ऋध्यतां।अस्मिन्।गृ
हे।गार्हऽपत्याय।जागृहि।एना।पत्या।तन्वं।सं।सृजस्व।अध।जिव्री।इति।
विदथं।आ।वदाथः।नीलऽलोहितं।भवति।कृत्या।आसक्तिः।वि।अज्यते।
एधंते।अस्याः।ज्ञातयः।पतिः।बंधेषु।बध्यते।परा।देहि।शामुल्यं।ब्रह्मऽ
भ्यः।वि।भज।वसु।कृत्या।एषा।पत्ऽवती।भूत्वी।आ।जाया।विशते।प
तिं।अश्रीरा।तनूः।भवति।रुशती।पापया।अमुया।पतिः।यत्।वध्वः।वा
ससा।स्वं।अंगं।अभिऽधित्सते।२९ ये।वध्वः।चंद्रं।वहतुं।यक्ष्माः।यंति।

४०

जनात् । अनु । पुनरिति । तान् । यज्ञियाः । देवाः । नयंतु । यतः । आऽगताः । मा ।
विदन् । परिऽपंथिनः । ये । आऽसीदंति । दंपती इति दंऽपती । सुऽगेभिः । दुःऽगं
। अति । इतां । अप । द्रांतु । अरातयः । सुऽमंगलीः । इयं । वधूः । इमां । सं । ऽएत । प
श्यत । सौभाग्यं । अस्यै । दत्वाय । अथ । अस्तं । वि । परा । इतन । तृष्टं । एतत् । क
टुकं । एतत् । अपाष्ठऽवत् । विषऽवत् । न । एतत् । अत्तवे । सूर्यां । यः । ब्रह्मा । वि
द्यात् । सः । इत् । वाधूऽयं । अर्हति । आऽशसनं । विऽशसनं । अथो इति । अधिऽवि
कर्तनं । सूर्यायाः । पश्य । रूपाणि । तानि । ब्रह्मा । तु । शुंधति ॥ २६ ॥ गृभ्णामि । ते
। सौभगऽत्वाय । हस्तं । मया । पत्या । जरत्ऽअष्टिः । यथा । असः । भगः । अर्य
मा । सविता । पुरंऽधिः । मह्यं । त्वा । अदुः । गार्हऽपत्याय । देवाः । तां । पूषन् । शिवऽ

प॰अ॰३

४१

तमां। आ। ई॒रय॒स्व॒। यस्यां। बीजं। म॒नु॒ष्याः॑। वप॑न्ति। या। नः॒। ऊ॒रू इति॑। उ॒श॒ती। वि॒ऽश्रय॑ते। यस्यां। उ॒शन्तः॑। प्र॒ऽहरा॑म। शेपं॑। तुभ्यं॑। अ॒ग्ने। परि॑। अ॒व॒ह॒न्। सू॒र्यां। व॒ह॒तुना॑। स॒ह। पुनः॑ इति॑। पति॑ऽभ्यः। जा॒यां। दाः॒। अ॒ग्ने॒। प्र॒ऽजया॑। स॒ह। पुनः॑ इति॑। पत्नीं॑। अ॒ग्निः। अ॒दा॒त्। आयु॑षा। स॒ह। वर्च॑सा। दी॒र्घऽआ॑युः। अ॒स्याः॒। यः। पतिः॑। जीवा॑ति। श॒रदः॑। श॒तं। सोमः॑। प्र॒थ॒मः। वि॒वि॒दे॒। ग॒न्ध॒र्वः। वि॒वि॒दे॒। उत्ऽत॑रः। तृ॒तीयः॑। अ॒ग्निः। ते॒। पतिः॑। तु॒रीयः॑। ते॒। म॒नु॒ष्य॑ऽजाः॥ २७ सोमः॑। द॒द॒त्। ग॒न्ध॒र्वाय॑। ग॒न्ध॒र्वः। द॒द॒त्। अ॒ग्नये॑। र॒यिं। च॒। पु॒त्रान्। च॒। अ॒दा॒त्। अ॒ग्निः। म॒ह्यं। अथो॒ इति॑। इ॒मां। इ॒ह। ए॒व। स्तं॒। मा। वि। यौ॒ष्टं॒। विश्वं॑। आयुः॑। वि। अ॒श्नु॒तं॒। क्रीळ॑न्तौ। पु॒त्रैः। नप्तृ॑ऽभिः। मोद॑मानौ। स्वे। गृ॒हे। आ। नः॒। प्र॒ऽजां। ज॒न॒य॒तु॒। प्र॒जाऽप॑तिः। आ॒ऽज॒र॒सा

वि

४१

या। सं। अनक्तु। अर्यमा। अदुःऽमंगलीः। पतिऽलोकं। आ। विश। ० अघोरऽच
क्षुः। अपतिऽघ्नी। एधि। शिवा। पशुऽभ्यः। सुऽमनाः। सुऽवर्चाः। वीरऽसूः। देव
ऽकामा। स्योना। ० इमां। त्वं। इंद्र। मीढ्वः। सुऽपुत्रां। सुऽभगां। कृणु। दश। अस्यां।
पुत्रान्। आ। धेहि। पतिं। एकादशं। कृधि। संऽराज्ञी। श्वशुरे। भव। संऽराज्ञी। श्व
श्र्वां। भव। ननांदरि। संऽराज्ञी। भव। संऽराज्ञी। अधि। देवृषु। सं। अंजंतु। विश्वे
। देवाः। सं। आपः। हृदयानि। नौ। सं। मातरिश्वा। सं। धाता। सं। ऊं इति। देष्ट्री
। दधातु। नौ। २० ८१ ॥इत्यष्टमाष्टके तृतीयोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥वि। हि। सोतोः
। असृक्षत। न। इंद्रं। देवं। अमंसत। यत्र। अमदत्। वृषाकपिः। अर्यः। पुष्टेषु।
मत्ऽसखा। विश्वस्मात्। इंद्रः। उत्ऽतरः। परा। हि। इंद्र। धावसि। वृषाकपेः।

प॰अ॰४
५२

अति । व्यथिः । नो इति । अह । प्र । विंदसि । अन्यत्र । सोमऽपीतये ॥ । किं । अयं ।
त्वां । वृषाकपिः । चकार । हरितः । मृगः । यस्मै । इरस्यसि । इत् । ऊं इति । नु । अ
र्यः । वा । पुष्टिऽमत् । वसु ॥ । यं । इमं । त्वं । वृषाकपिं । प्रियं । इंद्र । अभिऽरक्षसि
। श्वा । नु । अस्य । जंभिषत् । अपि । कर्णे । वराहऽयुः ॥ । प्रिया । तष्टानि । मे । कपिः ।
विऽअक्ता । वि । अदूदुषत् । शिरः । नु । अस्य । राविषं । न । सुऽगं । दुःऽकृते । भु
वं ॥ ० १ न । मत् । स्त्री । सुभसत्ऽतरा । न । सुयाशुऽतरा । भुवत् । न । मत् । प्र
तिऽच्यवीयसी । न । सक्थि । उत्ऽयमीयसी ॥ । उवे । अंब । सुऽलाभिके । य
थाऽइव । अंग । भविष्यति । भसत् । मे । अंब । सक्थि । मे । शिरः । मे । विऽइव ।
हृष्यति ॥ । किं । सुबाहो इति सुऽबाहो । सुऽअंगुरे । पृथुस्तो इति पृथुऽस्तो ।

पृथुऽजघने। किं। शूरऽपत्नि। नः। त्वं। अभि। अमीषि। वृषाकपिं। ०। अवीरांऽइ
व। मां। अयं। शराऽरुः। अभि। मन्यते। उत। अहं। अस्मि। वीरिणी। इंद्रऽपत्नी।
मरुत्ऽसखा। ०। संऽहोत्रं। स्म। पुरा। नारी। समनं। वा। अव। गच्छति। वेधाः।
ऋतस्य। वीरिणी। इंद्रऽपत्नी। महीयते। ०। २ इंद्राणीं। आसु। नारिषु। सुऽभगां।
अहं। अश्रवं। नहि। अस्याः। अपरं। चन। जरसा। मरते। पतिः। ०। न। अहं। इंद्राणि
। ररण। सख्युः। वृषाकपेः। ऋते। यस्य। इदं। अप्यं। हविः। प्रियं। देवेषु। गच्छति। ०।
वृषाकपायि। रेवति। सुऽपुत्रे। आत्। ऊं इति। सुऽस्नुषे। घसत्। ते। इंद्रः। उक्षणः।
प्रियं। काचित्ऽकरं। हविः। ०। उक्ष्णः। हि। मे। पंचऽदश। साकं। पचंति। विंशतिं।
उत। अहं। अद्मि। पीवः। इत्। उभा। कुक्षी इति। पृणंति। मे। ०। वृषभः। न। तिग्मऽशृं

प॰अ॰४ गः। अंतः। यूथेषु। रोरुवत्। मंथः। ते। इंद्र। शं। हृदे। यं। ते। सुनोति। भावयुः।

४३ ।०। ३ न। सः। ईशे। यस्य। रंबते। अंतरा। सक्थ्या। कपृत्। सः। इत्। ईशे। यस्य

।रोमशं। निऽसेदुषः। विऽजृंभते। ०। अयं। इंद्र। वृषाकपिः। परस्वंतं। हतं।

विदत्। असिं। सूनां। नवं। चरुं। आत्। एधस्य। अनः। आऽचितं। ०। अयं।

एमि। विऽचाकशत्। विऽचिन्वन्। दासं। आर्यं। पिबामि। पाकऽसुत्वनः। अ

भि। धीरं। अचाकशं। ०। धन्व। च। यत्। कृंतत्रं। च। कति। स्वित्। ता। वि। यो

जना। नेदीयसः। वृषाकपे। अस्तं। आ। इहि। गृहान्। ^पुनः। आ। इहि। वृषा उप।०

कपे। सुविता। कल्पयावहै। यः। एषः। स्वप्नऽनंशनः। अस्तं। एषि। पथा। पु ४३

नः। ०। यत्। उदंचः। वृषाकपे। गृहं। इंद्र। अजगंतन। क्व। स्यः। पुल्वघः। मृगः।

कं। अगन्। जनस्यो पनः॥ ०॥ पर्शुः। ह। नाम। मानवी। साकं। ससूव। विंशतिं। भ
द्रं। भल। त्यस्यै। अभूत्। यस्याः। उदरं। आमयत्॥ ०॥ ४ रक्षःऽहनं। वाजिनं।
आ। जिघर्मि। मित्रं। प्रथिष्ठं। उप। यामि। शर्म। शिशानः। अग्निः। क्रतुऽभिः। सं
ऽइद्धः॥ ०॥ अयःऽदंष्ट्रः। अर्चिषा। यातुऽधानान्। उप। स्पृश। जातऽवेदः। संऽइद्धः।
आ। जिह्वया। मूरऽदेवान्। रभस्व। क्रव्यऽअदः। वृक्त्वी। अपि। धत्स्व। आसन्।
उभा। उभया। विन्। उप। धेहि। दंष्ट्रा। हिंस्रः। शिशानः। अवरं। परं। च। उत। अं
तरिक्षे। परि। याहि। राजन्। जंभैः। सं। धेहि। अभि। यातुऽधानान्। यज्ञैः। इ
षूः। संऽनममानः। अग्ने। वाचा। शल्यान्। अशनिऽभिः। दिहानः। ताभिः।
विध्य। हृदये। यातुऽधानान्। प्रतीचः। बाहून्। प्रति। भङ्ग्धि। एषां। अग्ने। त्वचं।

१·अ·४ यातुऽधानस्य । भिंधि । हिंस्रा । अशनिः । हरसा । हंतु । एनं । प्र । पर्वाणि । जात

४४ ऽवेदः । शृणीहि । क्रव्यऽअत् । क्रविष्णुः । वि । चिनोतु । वृक्णं ॥ ५ यत्र । इदानीं । प

श्यसि । जातऽवेदः । तिष्ठंतं । अग्ने । उत । वा । चरंतं । यत् । वा । अंतरिक्षे । पथि

ऽभिः । पतंतं । तं । अस्ता । विध्य । शर्वा । शिशानः । उत । आऽलब्धं । स्पृणुहि । जा

तऽवेदः । आऽलेभानात् । ऋष्टिऽभिः । यातुऽधानात् । अग्ने । पूर्वः । नि । जहि ।

शोशुचानः । आमऽअदः । क्ष्विंकाः । तं । अदंतु । एनीः । इह । प्र । ब्रूहि । यतमः । सः ।

अग्ने । यः । यातुऽधानः । यः । इदं । कृणोति । तं । आ । रभस्व । संऽइधा । यविष्ठ ।

नृऽचक्षसः । चक्षुषे । रंधय । एनं ॥ तीक्ष्णेन । अग्ने । चक्षुषा । रक्ष । यज्ञं । प्रांचं । व ४४

सुऽभ्यः । प्र । नय । प्रचेतऽइतिप्रऽचेतः । हिंस्रं । रक्षांसि । अभि । शोशुचानं । मा । त्वा ।

दृभन्। यातुऽधानाः। नृऽचक्षः। नृऽचक्षाः। रक्षः। परि। पश्य। विक्षु। तस्य। त्रीणि।
प्रति। शृणीहि। अग्रा। तस्य। अग्ने। पृष्टीः। हरसा। शृणीहि। त्रेधा। मूलं। यातुऽधा
नस्य। वृश्च। ६ त्रिः। यातुऽधानः। प्रऽसितिं। ते। एतु। ऋतं। यः। अग्ने। अनृतेन। हं
ति। तं। अर्चिषा। स्फूर्जयन्। जातऽवेदः। संऽअक्षं। एनं। गृणते। नि। वृङ्धि। तत्।
अग्ने। चक्षुः। प्रति। धेहि। रेभे। शफऽआरुजं। येन। पश्यसि। यातुऽधानं। अ
थर्वऽवत्। ज्योतिषा। दैव्येन। सत्यं। धूर्वंतं। अचितं। नि। ओष। यत्। अग्ने। अ
द्य। मिथुना। शपातः। यत्। वाचः। तृष्टं। जनयंत। रेभाः। मन्योः। मनसः।
शरव्या। जायते। या। तया। विध्य। हृदये। यातुऽधानान्। परा। शृणीहि। त
पसा। यातुऽधानान्। परा। अग्ने। रक्षः। हरसा। शृणीहि। परा। अर्चिषा।

१·अ·४ मूरऽदेवान्। शृणीहि। परा। असुऽतृपः। अभि। शोशुचानः। परा। अद्य। देवाः।
४५ वृजिनं। शृणंतु। प्रत्यक्। एनं। शपथाः। यंतु। तृष्टाः। वाचाऽस्तेनं। शरवः।
ऋछंतु। मर्मन्। विश्वस्य। एतु। प्रऽसितिं। यातुऽधानः। ७ यः। पौरुषेयेण।
क्रविषा। संऽअंक्ते। यः। अश्व्येन। पशुना। यातुऽधानः। यः। अघ्न्यायाः।
भरति। क्षीरं। अग्ने। तेषां। शीर्षाणि। हरसा। अपि। वृश्च। संवत्सरीणं।
पयः। उस्रियायाः। तस्य। मा। अशीत्। यातुऽधानः। नृऽचक्षः। पीयूषं।
अग्ने। यतमः। तितृप्सात्। तं। प्रत्यंचं। अर्चिषा। विध्य। मर्मन्। विषं। गवां।
यातुऽधानाः। पिबंतु। आ। वृश्च्यंतां। अदितये। दुःऽएवाः। परा। एनान्। ४५
देवः। सविता। ददातु। परा। भागं। ओषधीनां। जयंतां। सनात्। अग्ने। मृण

सि। यातुऽधानान्। ना। त्वा। रक्षांसि। पृतनासु। जिग्युः। अनु। दह। सहऽमूरान्।
क्रव्यऽअदः। मा। ते। हेत्याः। मुक्षत। दैव्यायाः। त्वं। नः। अग्ने। अधरात्। उदक्ता
त्। त्वं। पश्चात्। उत। रक्ष। पुरस्तात्। प्रति। ते। ते। अजरासः। तपिष्ठाः। अघ
ऽशंसं। शोशुचतः। दहंतु। ८ पश्चात्। पुरस्तात्। अधरात्। उदक्तात्। क
विः। काव्येन। परि। पाहि। राजन्। सखे। सखायं। अजरः। जरिम्णे। अग्ने।
मर्त्तान्। अमर्त्यः। त्वं। नः। परि। त्वा। अग्ने। पुरं। वयं। विप्रं। सहस्य। धीमहि।
धृषत्ऽवर्णं। दिवेऽदिवे। हंतारं। भंगुरऽवतां। विषेण। भंगुरऽवतः। प्रति। स्म
। रक्षसः। दह। अग्ने। तिग्मेन। शोचिषा। तपुःऽअग्राभिः। ऋष्टिऽभिः। प्रति।
अग्ने। मिथुना। दह। यातुऽधाना। किमीदिना। सं। त्वा। शिशामि। जागृहि।

प॰ अ॰ ५ अदब्धं । विप्र । मन्मऽभिः । प्रति । अग्ने । हरसा । हरः । शृणीहि । विश्वतः । प्रति । या

५६ तुऽधानस्य । रक्षसः । बलं । वि । रुज । वीर्यं । २५ हविः । पांतं । अजरं । स्वःऽविदि

। दिविऽस्पृशि । आऽहुतं । जुष्टं । अग्नौ । तस्य । भर्मणे । भुवनाय । देवाः । धर्मणे ।

कं । स्वधया । पप्रथंत । गीर्णं । भुवनं । तमसा । अपऽगूळ्हं । आविः । स्वः । अभ

वत् । जाते । अग्नौ । तस्य । देवाः । पृथिवी । द्यौः । उत । आपः । अरणयन् । ओ

षधीः । सख्ये । अस्य । देवेभिः । नु । इषितः । यज्ञियेभिः । अग्निं । स्तोषाणि । अ

जरं । बृहंतं । यः । भानुना । पृथिवीं । द्यां । उत । इमां । आऽततान । रोदसी इति ।

अंतरिक्षं । यः । होता । आसीत् । प्रथमः । देवऽजुष्टः । यं । संऽआंजन् । आज्ये ५६

न । वृणानाः । सः । पतत्रि । इत्वरं । स्थाः । जगत् । यत् । श्वात्रं । अग्निः । अकृणो

सूक्तऽवाकं। प्रथमं। आत्। इत्। अग्निं। आत्। इत्। हविः। अजनयन्त। देवाः। सः। एषां। यज्ञः।

तू। जातऽवेदाः। यत्। जातऽवेदः। भुवनस्य। मूर्धन्। अतिष्ठः। अग्ने। सह। रो अभवत्
चनेन। तं। त्वा। अहेम। मतिऽभिः। गीःऽभिः। उक्थैः। सः। यज्ञियः। अभवः। रोद तनूऽपाः।
सिऽप्राः॥ १० मूर्द्धा। भुवः। भवति। नक्तं। अग्निः। ततः। सूर्यः। जायते। प्रातः। उत्ऽयन्।
मायां। ऊं इति। तु। यज्ञियानां। एतां। अपः। यत्। तूर्णिः। चरति। प्रऽजानन्। दृशे
न्यः। यः। महिना। संऽइद्धः। अरोचत। दिविऽयोनिः। विभाऽवा। तस्मिन्। अग्नौ
।सूक्तऽवाकेन। देवाः। हविः। विश्वे। आ। अजुहवुः। तनूऽपाः॥ ७॥ द्यौः। वेद। तं। पृ
थिवी। तं। आपः। यं। देवासः। अजनयन्त। अग्निं। यस्मिन्। आ। अजुहवुः। भुवना
अ नि। विश्वा। सः। अर्चिषा। ०। ऋजुऽयमानः। अतपत्। महिऽत्वा। स्तोमेन। हि। दि
वि। देवासः। अग्निं। अजीजनन्। शक्तिऽभिः। रोदसिऽप्रां। तं। ऊं इति। अकृण्वन्।

प॰अ॰४
५७

त्रेधा। भुवे। कं। सः। ओषधीः। पचति। विश्वऽरूपाः ॥ ११ यदा। इत्। एनं। अदधुः। य
ज्ञियासः। दिवि। देवाः। सूर्यं। आदितेयं। यदा। चरिष्णू इति। मिथुनौ। अभूतां। आ
त्। इत्। प्र। अपश्यन्। भुवनानि। विश्वा ॥ विश्वस्मै। अग्निं। भुवनाय। देवाः। वै
श्वानरं। केतुं। अह्नां। अकृण्वन्। आ। यः। ततान। उषसः। विऽभातीः। अपो
इति। ऊर्णोति। तमः। अर्चिषा। यन्। वैश्वानरं। कवयः। यज्ञियासः। अग्निं। दे
वाः। अजनयन्। अजुर्यं। नक्षत्रं। प्रत्नं। अमिनत्। चरिष्णु। यक्षस्य। अधिऽअ
क्षं। तविषं। बृहन्तं। वैश्वानरं। विश्वहा। दीदिऽवांसं। मंत्रैः। अग्निं। कविं। अच्छ। वदा
मः। यः। महिम्ना। परिऽबभूव। उर्वी इति। उत। अवस्तात्। उत। देवः। परस्तात्।
द्वे इति। सृती इति। अशृणवं। पितॄणां। अहं। देवानां। उत। मर्त्यानां। ताभ्यां। इदं।

५७

विश्वं। एजत्। सं। एति। यत्। अंतरा। पितरं। मातरं। च। १२ द्वे इति। समीची इ
ति सं॒ऽईची। बिभृतः। चरंतं। शीर्षतः। जातं। मनसा। विऽमृष्टं। सः। प्रत्यङ्। विश्वा। भु
वना। नि। तस्थौ। अप्रऽयुच्छन्। तरणिः। भ्राजमानः। यत्र। वदेते इति। अवरः। परः।
च। यज्ञऽन्योः। कतरः। नौ। वि। वेद। आ। शेकुः। इत्। सधऽमादं। सखायः। नक्ष
त। यज्ञं। कः। इदं। वि। वोचत्। कति। अग्नयः। कति। सूर्यासः। कति। उषसः। क
ति। ऊं इति। स्वित्। आपः। न। उपऽस्पिजं। वः। पितरः। वदामि। पृच्छामि। वः। कव
यः। विद्मने। कं। यावत्ऽमात्रं। उषसः। न। प्रतीकं। सुऽपर्ण्यः। वसंते। मातरि
श्वः। तावत्। दधाति। उप। यज्ञं। आऽयन्। ब्राह्मणः। होतुः। अवरः। निऽसीदन्। १९
।१३ इंद्रं। स्तवा। नृऽतमं। यस्य। मह्ना। विऽबबाधे। रोचना। वि। ज्मः। अंतान्। आ।

यः। पुरुः। चर्षणिऽधृत्। वरः। अभिः। प्र। सिंधुऽभ्यः। रिरिचा। नः। महिऽत्वा। सः। सूर्यः। परि। उरु। वरांसि। आ। इंद्रः। ववृत्यात्। रथ्याऽइव। चक्रा। अतिष्ठंतं। अपस्यं। न। सर्गं। कृष्णा। तमांसि। त्विष्या। जघान। समानं। अस्मै। अनपऽवृत्। अर्च। क्षमया। दिवः। असमं। ब्रह्म। नव्यं। वि। यः। पृष्ठाऽइव। जनिमानि। अर्यः। इंद्रः। चिकाय। न। सखा। अर्यं। ईषे। इंद्राय। गिरः। अनिशितऽसर्गाः। अपः। प्र। ईरयं। सगरस्य। बुध्नात्। यः। अक्षेणऽइव। चक्रिया। शचीभिः। विष्वक्। तस्तंभ। पृथिवीं। उत। द्यां। आपांतऽमन्युः। तृपलऽप्रभर्मा। धुनिः। शिमीऽवान्। शरुऽमान्। ऋजीषी। सोमः। विश्वानि। अतसा। वनानि। न। अर्वाक्। इंद्रं। प्रतिऽमानानि। देभुः। १४ न। यस्य। द्यावापृथिवी इति। न। धन्व। न। अंतरिक्षं। न। अद्रयः।

सोमः। अक्षाः। इति। यत्। अस्य। मन्युः। अधिऽनीयमानः। शृणाति। वीळु। रु
जति। स्थिराणि। जघान। वृत्रं। स्वऽधितिः। वनाऽइव। रुरोज। पुरः। अरदत्। न
। सिंधून्। बिभेद। गिरिं। नवं। इत्। न। कुंभं। आ। गाः। इंद्रः। अकृणुत। स्वयुक्
ऽभिः। त्वं। ह। त्यत्। ऋणऽयाः। इंद्र। धीरः। असिः। न। पर्व। वृजिना। शृणासि।
प्र। ये। मित्रस्य। वरुणस्य। धाम। युजं। न। जनाः। मिनंति। मित्रं। प्र। ये। मित्रं।
प्र। अर्यमणं। दुःऽएवाः। प्र। संऽगिरः। प्र। वरुणं। मिनंति। नि। अमित्रेषु।
वधं। इंद्र। तुम्रं। वृषन्। वृषाणं। अरुषं। शिशीहि। इंद्रः। दिवः। इंद्रः। ईशे।
पृथिव्याः। इंद्रः। अपां। इंद्रः। इत्। पर्वतानां। इंद्रः। वृधां। इंद्रः। इत्। मेधिरा
णां। इंद्रः। क्षेमे। योगे। हव्यः। इंद्रः। १५ प्र। अक्तुऽभ्यः। इंद्रः। प्र। वृधः। अहऽ

प॰अ॰४
५९

भ्यः।प्र।अंतरिक्षात्।प्र।समुद्रस्य।धासेः।प्र।वातस्य।प्रथसः।प्र।ज्मः।अंतात्।प्र।
सिंधुऽभ्यः।रिरिचे।प्र।क्षितिऽभ्यः।प्र।शोशुचत्याः।उषसः।न।केतुः।असिन्वा
।ते।वर्त्ततां।इंद्र।हेतिः।अश्माऽइव।विध्य।दिवः।आ।सृजानः।तपिष्ठेन।हेष
सा।द्रोघऽमित्रान्।अनु।अह।मासाः।अनु।इत्।वनानि।अनु।ओषधीः।अनु
।पर्वतासः।अनु।इंद्रं।रोदसी इति।वावशाने इति।अनु।आपः।अजिहत।जायमा
नं।कर्हि।स्वित्।सा।ते।इंद्र।चेत्या।असत्।अघस्य।यत्।भिनदः।रक्षः।आऽ
इषत्।मित्रऽक्रुवः।यत्।शासने।न।गावः।पृथिव्याः।आऽपृक्।अमुया।शयं
ते।शत्रुऽयंतः।अभि।ये।नः।ततस्रे।महि।व्राधंतः।ओगणासः।इंद्र।अंधे
न।अमित्राः।तमसा।सचंतां।सुऽज्योतिषः।अक्तवः।तान्।अभि।स्युरिति
॥

५९

स्युः। पुरू॒णि। हि। त्वा॒। सव॑ना। जना॑नां। ब्रह्मा॑णि। मंद॑न्। गृ॒णतां। ऋषी॑णां। इमां।
आऽघो॑षन्। अ॒व॒सा। सुऽस्तु॑तिं। ति॒रः। विश्वा॑न्। अर्च॑तः। याहि। अ॒र्वाङ्। एव।
ते। व॒यं। इंद्र॑। भुं॒जती॑नां। वि॒द्याम॑। सुऽम॒ती॒नां। नवा॑नां। ०। विश्वामित्राः। ०। १८ ॥१८

स॒हस्र॑ऽशीर्षा। पुरु॑षः। स॒ह॒स्र॒ऽअ॒क्षः। स॒हस्र॑ऽपात्। सः। भूमिं॑। वि॒श्वतः॑। वृ॒त्वा।
अति॑। अ॒ति॒ष्ठ॒त्। द॒श॒ऽअं॒गु॒लं। पुरु॑षः। ए॒व। इ॒दं। सर्वं॑। यत्। भू॒तं। यत्। च॒। भव्यं॑।
उ॒त। अ॒मृ॒त॒ऽत्वस्य॑। ईशा॑नः। यत्। अन्ने॑न। अ॒ति॒ऽरोह॑ति। ए॒ता॒वा॑न्। अ॒स्य॒।
म॒हि॒मा। अतः॑। ज्याया॑न्। च॒। पुरु॑षः। पादः॑। अ॒स्य॒। विश्वा॑। भू॒तानि॑। त्रि॒ऽपात्।
अ॒स्य॒। अ॒मृतं॑। दि॒वि। त्रि॒ऽपात्। ऊ॒र्ध्वः। उत्। ऐ॒त्। पुरु॑षः। पादः॑। अ॒स्य॒। इ॒ह। अ॒
भ॒व॒त्। पुनः॑। इति॑। ततः॑। विष्व॑ङ्। वि। अ॒क्रा॒म॒त्। सा॒श॒ना॒न॒श॒ने इति॑। अ॒भि। त

प॰अ॰४
५०

स्मात्। वि ऽ राट्। अजायत। वि ऽ राजः। अधि। पुरुषः। सः। जातः। अति। अरि
च्यत। पश्चात्। भूमिं। अथो इति। पुरः॥ १७ यत्। पुरुषेण। हविषा। देवाः।
यज्ञं। अतन्वत। वसंतः। अस्य। आसीत्। आज्यं। ग्रीष्मः। इध्मः। शरत्।
हविः। तं। यज्ञं। बर्हिषि। प्र। औक्षन्। पुरुषं। जातं। अग्रतः। तेन। देवाः। अयजंत।
साध्याः। ऋषयः। च। ये। तस्मात्। यज्ञात्। सर्व ऽ हुतः। सं ऽ भृतं। पृषत् ऽ आज्यं। पशू
न्। तान्। चक्रे। वायव्यान्। आरण्यान्। ग्राम्याः। च। ये। ०। ऋचः। सामानि। ज
ज्ञिरे। छंदांसि। जज्ञिरे। तस्मात्। यजुः। तस्मात्। अजायत। तस्मात्। अश्वाः।
अजायंत। ये। के। च। उभयादतः। गावः। ह। जज्ञिरे। तस्मात्। तस्मात्। जाताः
। अजावयः॥ १८ यत्। पुरुषं। वि। अदधुः। कतिधा। वि। अकल्पयन्। मुखं।

५०

किं। अस्य। कौ। बाहू इति। कौ। ऊरू इति। पादौ। उच्येते इति। ब्राह्मणः। अस्य। मुखं
। आसीत्। बाहू इति। राजन्यः। कृतः। ऊरू इति। तत्। अस्य। यत्। वैश्यः। पत्ऽभ्यां।
। शूद्रः। अजायत। चंद्रमाः। मनसः। जातः। चक्षोः। सूर्यः। अजायत। मुखात्। इं
द्रः। च। अग्निः। च। प्राणात्। वायुः। अजायत। नाभ्याः। आसीत्। अंतरिक्षं। शीर्ष्णः।
द्यौः। सं। अवर्तत। पत्ऽभ्यां। भूमिः। दिशः। श्रोत्रात्। तथा। लोकान्। अकल्पय
न्। सप्त। अस्य। आसन्। परिऽधयः। त्रिः। सप्त। संऽइधः। कृताः। देवाः। यत्। यज्ञं।
तन्वानाः। अबध्नन्। पुरुषं। पशुं। यज्ञेन। यज्ञं। अयजंत। देवाः। तानि। धर्माणि। प्र
थमानि। आसन्। ते। ह। नाकं। महिमानः। सचंत। यत्र। पूर्वे। साध्याः। संति। देवाः ॥१६
। १९ अनुवाकः ॥ ॥ सं। जागृऽवत्ऽभिः। जरमाणः। इध्यते। दमे। दमूनाः। इषयन्।

इळः। पदे। विश्वस्य। होता। हविषः। वरैण्यः। विऽभुः। विभाऽवा। सुऽसखा। सखि
ऽयते। सः। दर्शतऽश्रीः। अतिथिः। गृहेऽगृहे। वनेऽवने। शिश्रिये। तक्ववीःऽइव।
जनंऽजनं। जन्यः। न। अति। मन्यते। विशः। आ। क्षेति। विश्यः। विशंऽविशं। सुऽ
दक्षः। दक्षैः। क्रतुना। असि। सुऽक्रतुः। अग्ने। कविः। काव्येन। असि। विश्वऽवित्
। वसुः। वसूनां। क्षयसि। त्वं। एकः। इत्। द्यावा। च। यानि। पृथिवी इति। च। पुष्य
तः। सुऽजानन्। अग्ने। तव। योनिं। ऋत्वियं। इळायाः। पदे। घृतऽवंतं। आ। असं
दः। आ। ते। चिकित्रे। उषसांऽइव। एतयः। अरेपसः। सूर्यस्यऽइव। रश्मयः। तव।
श्रियः। वर्ष्यस्यऽइव। विऽद्युतः। चित्राः। चिकित्रे। उषसां। न। केतवः। यत्। ओष
धीः। अभिऽसृष्टः। वनानि। च। परि। स्वयं। चिनुषे। अन्नं। आस्ये। २० तं। ओष

धीः। दधिरे। गर्भं। ऋत्वियं। तं। आपः। अग्निं। जनयंत। मातरः। तं। इत्। समानं।
वनिनः। च। वीरुधः। अंतःऽवतीः। च। सुवते। च। विश्वहा। वातऽउपधूतः। इषि
तः। वशान्। अनु। तृषु। यत्। अन्ना। वेविषत्। विऽतिष्ठसे। आ। ते। यतंते। रथ्यः। यथा
। पृथक्। शर्धांसि। अग्ने। अजराणि। धक्षतः। मेधाऽकारं। विदथस्य। प्रऽसाधनं।
अग्निं। होतारं। परिऽभूतमं। मतिं। तं। इत्। अर्भे। हविषि। आ। समानं। इत्। तं। इत्।
महे। वृणते। न। अन्यं। त्वत्। त्वां। इत्। अत्र। वृणते। त्वाऽयवः। होतारं। अग्ने। वि
दथेषु। वेधसः। यत्। देवऽयंतः। दधति। प्रयांसि। ते। हविष्मंतः। मनवः। वृक्तऽ
बर्हिषः।०। २१ ।०। मर्त्यः। संऽइधा। दाशत्। उत। वा। हविःऽकृति। तस्य। होता। भ
वसि। यासि। दूत्यं। उप। ब्रूषे। यजसि। अध्वरिऽयसि। इमाः। अस्मै। मतयः। वा

प॰अ॰५
५२

चः। अस्मत्। आ। ऋचः। गिरः। सु ऽ स्तुतयः। सं। अग्मत। वसु ऽ यवः। वसवे। जात ऽ वे
दसे। वृद्धासु। चित्। वर्धनः। यासु। चाकनत्। इमां। प्रत्नाय। सु ऽ स्तुतिं। नवीयसीं।
वोचेयं। अस्मै। उशते। शृणोतु। नः। भूयाः। अंतरा। हृदि। अस्य। नि ऽ स्पृशे। ०। य
स्मिन्। ऊनवासः। ऋषभासः। उक्षणः। वशाः। मेषाः। अव ऽ सृष्टासः। आ ऽ हुताः।
कीलाल ऽ पे। सोम ऽ पृष्ठाय। वेधसे। हृदा। मतिं। जनये। चारुं। अग्नये। अहावि। अ
ग्ने। हविः। आस्ये। ते। स्रुचि ऽ इव। घृतं। चम्वि ऽ इव। सोमः। वाज ऽ सनिं। रयिं। अस्मे
इति। सु ऽ वीरं। प्र ऽ शस्तं। धेहि। यशसं। बृहंतं। २२ यज्ञस्य। वः। रथ्यं। विश्पतिं।
विशां। होतारं। अक्तोः। अतिथिं। विभा ऽ वसुं। शोचन्। शुष्कासु। हरिणीषु। जर्भुर
त्। वृषा। केतुः। यजतः। द्यां। अश्नुत। इमं। अंजः ऽ पां। उभये। अकृण्वत। धर्माणं।

५२

अग्निं । विदथस्य । साधनं । अक्तुं । नायद्धं । उषसः । पुरःऽहितं । तनूंऽ३नपातं । अरुष
स्य । निं । सते । बट् । अस्य । नीथा । वि । पूणेः । चा । मन्मदे । वयाः । अस्य । प्रऽहुताः । आ
सुः । अत्ते । वि । यक्षा । घोरासः । अमृतऽत्वं । आज्ञात । आत्ता । दूतं । जनस्य । देमस्य । चकि
रन् । ऋतस्य । हि । प्रऽसितिः । द्यौः । उरू । व्यचः । नमः । मही । अरमतिः । पनीयसी । इं
द्रः । मित्रः । वरुणः । सं । चिकित्रिरे । अथो इति । भगः । सविता । पूतऽदक्षसः । प्र । रुद्रेण ।
ययिना । यंति । सिंधवः । तिरः । मही । अरमतिं । दधन्विरे । येभिः । परिऽज्मा । परिऽय
न् । उरु । ज्रयः । वि । रोरुवत् । जठरे । विश्वं । उक्षते । २२ क्राणाः । रुद्राः । मरुतः । विश्वऽ
कृष्टयः । दिवः । श्येनासः । असुरस्य । नीळयः । तेभिः । चष्टे । वरुणः । मित्रः । अर्यमा
। इंद्रः । देवेभिः । अर्वशेभिः । अर्वशः । इंद्रे । भुजं । न्नान्नूमानासः । आऽतृता । सूरः । दृशी

प॰अ॰४
५३

के। वृषणः। चपांसि। प्र। ये। नु। अस्य। अर्हणा। ततक्षिरे। युजं। वज्रं। नृऽसदनेषु। का
रवः। सूरः। चित्। आ। हरितः। अस्य। रीरमत्। इंद्रात्। आ। कः। चित्। भयते। तवीय
सः। भीमस्य। वृष्णः। जठरात्। अभिऽश्वसः। दिवेऽदिवे। सहुरिः। स्तन्। अबाधितः।
स्तोमं। वः। अद्य। रुद्राय। शिक्वसे। क्षयत्ऽवीराय। नमसा। दिदिष्टन। येभिः। शिवः।
स्वऽवान्। एवयावऽभिः। दिवः। सिसक्ति। स्वऽयशाः। निकामऽभिः। ते। हि। प्रऽजायाः
। अभरंत। वि। श्रवः। बृहस्पतिः। वृषभः। सोमऽजामयः। ०। वि। धारयत्। देवाः। दक्षैः।
भृगवः। सं। चिकित्रिरे। २४ ।०। भूरिऽरेतसा। नराशंसः। चतुःऽअंगः। यमः। अ
दितिः। देवः। त्वष्टा। द्रविणःऽदाः। ऋभुक्षणः। प्र। रोदसी इति। मरुतः। विष्णुः। अर्हिरे। ५३
उत। स्यः। नः। उशिजां। उर्विया। कविः। अहिः। शृणोतु। बुध्न्यः। हवीमनि। सूर्यामासा।

विऽचरंता। दिविऽक्षिता। धिया। स्त्रीमी न द्दुधी इति। अस्य। बोधुतं। प्र। नः। पूषा। चरथौ।
विश्वऽदेव्यः। अपां। नपात्। अवतु। वायुः। इष्टयै। आत्मानं। वस्यः। अभि। वातं। अ
र्चत। तत्। अश्विना। सुऽहवा। यामनि। श्रुतं। विन्नं। आसां। अभयानां। अधिऽ
क्षितं। गीःऽभिः। ॐ इति। स्वऽयशसं। गणीमसि। ग्नाभिः। विश्वाभिः। अदितिं। अ
नर्वणं। अक्तोः। युवानं। नृऽमनाः। अध। पतिं। रेभत्। अत्र। जनुषा। पूर्वः। अंगि
राः। ग्रावा। वाणः। ऊर्ध्वाः। अभि। चक्षुः। अध्वरं। येभिः। विऽहायाः। अभवत्। विऽच
क्षणः। पाथः। सुऽमेकं। स्वऽधितिः। वनन्ऽवति। २५ मह्नि। द्यावा पृथिवी इति। भूतं।
उर्वी इति। नारी इति। यह्वी इति। ना रोदसी इति। सदं। नः। तेभिः। नः। पातं। सह्यसः। एभिः।
नः। पातं। भूषणि। यज्ञेऽयज्ञे। सः। मर्त्यः। देवान्। सपर्यति। यः। सुम्नैः। दीर्घश्रुतऽ

तेमः। आऽविवासाति। एनान्। विश्वेषां। दुरज्यवः। देवानां। काः। महः। विश्वे। हि। विश्व
ऽमहसः। विश्वे। यज्ञेषु। यज्ञियाः। ते। घ। राजानः। अमृतस्य। मंद्राः। अर्यमा। मित्रः।
वरुणः। परिऽज्मा। कृत्। रुद्रः। नृणां। स्तुतः। मरुतः। पूषणः। भगः। उत। नः। नक्तं।
अपां। वृषणवसू इति वृषणऽवसू। सूर्यामासौ। सदनाय। सधन्या। सचा। यत्। सा
दि। एषां। अहिः। बुध्नेषु। बुध्न्यः। २६ उत। नः। देवौ। अश्विना। शुभः। पती इति।
धामऽभिः। मित्रावरुणौ। उरुष्यतां। ०। अति। धन्वाऽइव। दुःऽइता। उत। नः। रु
द्रा। चित्। मृळतां। अश्विना। विश्वे। देवासः। रथः। पतिः। भगः। ऋभुः। वाजः। ऋ
भुक्षणः। परिऽज्मा। विश्वऽवेदसः। ऋभुः। ऋभुक्षाः। ऋभुः। विधर्तः। मदः। आ। ते।
हरी इति। जूजुवानस्य। वाजिना। दुस्तरं। यस्य। साम। चित्। ऋधक्। यज्ञः। न। मा

नुषः। कृधि। नः। अह्रयः। देव। सवितरिति। सः। च। स्तुषे। मघोनां। सहो इति। नः। इं
द्रः। वह्निऽभिः। नि। एषां। चर्षणीनां। चक्रं। रश्मिं। न। योयुवे। आ। एषु। द्यावापृथि
वी इति। धातं। महत्। अस्मे इति। वीरेषु। विश्वऽचर्षणि। श्रवः। पृक्षं। वाजस्य। सा
तये। पृक्षं। राया। उत। तुर्वणे। २७ एतं। शंसं। इंद्र। अस्मऽयुः। त्वं। कूऽचित्। संतं। स
हसाऽवन्। अभिष्टये। सदा। पाहि। अभिष्टये। मेदतां। वेदता। वसो इति। एतं। मे।
स्तोमं। तना। न। सूर्ये। द्युतत्ऽयामानं। ववृधंत। नृणां। संऽवननं। न। अश्व्यं। त
ष्टाऽइव। अनपऽच्युतं। ववर्त। येषां। राया। युक्ता। एषां। हिरण्ययी। नेमऽधिता।
न। पौंस्या। वृथाऽइव। विष्टऽअंता। प्र। तत्। दुःऽशीमे। पृथवाने। वेने। प्र। रामे। वो
चं। असुरे। मघवत्ऽसु। ये। युक्त्वाय। पंच। शता। अस्मऽयु। पथा। विऽश्रा वि। एषां।

प॰ अ॰ ८
५५

अधि। इत्। नु। अत्र। सप्ततिं। च। सप्त। च। सद्यः। दिदिष्ट। तान्वैः। सद्यः। दिदिष्ट। पा
र्थ्यः। सद्यः। दिदिष्ट। मायवः। २८ प्र। एते। वदंतु। प्र। वयं। वदाम। ग्रावऽभ्यः। वा
चं। वदत। वदत्ऽभ्यः। यत्। अद्रयः। पर्वताः। साकं। आशवः। श्लोकं। घोषं। भ
रथ। इंद्राय। सोमिनः। एते। वदंति। शतऽवत्। सहस्रऽवत्। अभि। क्रंदंति। हरि
तेभिः। आसऽभिः। विष्ट्वी। ग्रावाणः। सुऽकृतः। सुऽकृत्यया। होतुः। चित्। पूर्वे। ह
विःऽअद्यं। आशत। एते। वदंति। अविदन्। अना। मधु। नि। ऊंखयंते। अधि।
पक्वे। आमिषि। वृक्षस्य। शाखां। अरुणस्य। बप्सतः। ते। सूभर्वाः। वृषभाः। प्र। ईं।
अराविषुः। बृहत्। वदंति। मदिरेण। मंदिना। इंद्रं। क्रोशंतः। अविदन्। अना। म
धु। संऽरभ्य। धीराः। स्वसृऽभिः। अनर्तिषुः। आऽघोषयंतः। पृथिवीं। उपब्दिऽभिः।

५५

सुऽपर्णाः। वाचं। अक्रत। उप। द्यवि। आऽखरे। कृष्णाः। इषिराः। अनर्तिषुः। न्यक्। नि।
यंति। उपरस्य। निःऽकृतं। पुरु। रेतः। दधिरे। सूर्यऽश्वितः॥ ५ उग्राःऽइव। प्रऽ
वहंतः। संऽआयमुः। साकं। युक्ताः। वृषणः। बिभ्रतः। धुरः। यत्। श्वसंतः। जग्रसा
नाः। अराविषुः। शृण्वे। एषां। प्रोथथः। अर्वतांऽइव। दशावनिऽभ्यः। दशऽकक्ष्ये
भ्यः। दशऽयोक्त्रेभ्यः। दशऽयोजनेभ्यः। दशाभीशुऽभ्यः। अर्चत। अजरेभ्यः। दश
। धुरः। दश। युक्ताः। वहत्ऽभ्यः। ते। अद्रयः। दशऽयंत्रासः। आशवः। तेषां। आ
ऽधानं। परि। एति। हर्यतं। ते। ऊं इति। सुतस्य। सोम्यस्य। अंधसः। अंशोः। पीयू
षं। प्रथमस्य। भेजिरे। ते। सोमं। अदः। हरी इति। इंद्रस्य। निंसते। अंशुं। दुहंतः। अ
धि। आसते। गवि। तेभिः। दुग्धं। पपिऽवान्। सोम्यं। मधु। इंद्रः। वर्धते। प्रथते। वृ

षुऽपतेै। वृषा। वः। अंशुः। न। किल। रिषाथन। दूळ्ऽवंतः। सदा। इत्। स्थन। आऽतृ-
ताः। रैवत्याऽइव। महसा। चारवः। स्थन। ४। यस्य। ग्रावाणः। अजुषध्वं। अध्वरं।
। ३० तृदिलाः। अतृदिलासः। अद्रयः। अश्रमणाः। अश्नथिताः। अमृत्यवः। अ-
नातुराः। अजराः। स्थ। अमविष्णवः। सुऽपीवसः। अतृषिताः। अतृष्णऽजः। ध्रु-
वाः। एव। वः। पितरः। युगेऽयुगे। क्षेमऽकामासः। सदसः। न। युंजते। अजुर्यासः।
। हरिऽसाचः। हरिद्रवः। आ। द्यां। रवेण। पृथिवीं। अशुश्रवुः। तत्। इत्। वदंति।
अद्रयः। विऽमोचने। यामन्। अंजःपाःऽइव। घ। इत्। उपब्दिऽभिः। वपंतः। बी-
जंऽइव। धान्यऽकृतः। पृंचंति। सोमं। न। मिनंति। बप्सतः। सुते। अध्वरे। अधि।
। वाचं। अक्रत। आ। क्रीळयः। न। मातरं। तुदंतः। वि। सु। मुंच। सुसुऽवुषः। मनी-

षां। वि। वर्त्तिं तां। अद्वयः। चायमानाः। ३१ ॥ इत्यष्टमाष्टके चतुर्थोध्यायः॥ ॥ ओ
म्॥ ॥ हये। जाये। मनसा। तिष्ठ। घोरे। वचांसि। मिश्रा। कृणवावहै। नु। न। नौ। मं
त्राः। अनुदितासः। एते। मयः। करन्। परऽतरे। चन। अहन्। किं। एता। वाचा।
कृणव। तव। अहं। प्र। अक्रमिषं। उषसां। अग्रियाऽइव। पुरूरवः। पुनः। अस्तं। प
रा। इहि। दुःऽआपना। वातःऽइव। अहं। अस्मि। इषुः। न। श्रिये। इषुऽधेः। असना।
गोऽसाः। शतऽसाः। न। रंहिः। अवीरे। क्रतौ। वि। दविद्युतत्। न। उरा। न। मायुं। चि
तयंत। धुनयः। सा। वसु। दधती। श्वशुराय। वयः। उषः। यदि। वष्टि। अंतिऽगृहा
त्। अस्तं। ननक्षे। यस्मिन्। चाकन्। दिवा। नक्तं। श्नथिता। वैतसेन। त्रिः। स्म। मा।
अह्नः। श्नथयः। वैतसेन। उत। स्म। मे। अव्यत्यै। पृणासि। पुरूरवः। अनु। ते। केतं। आ

यं। राजा। मे। वीर। तन्वः। तत्। आसीः॥ १ या। सुऽजूर्णिः। श्रेणिः। सुम्नेऽआपिः। हृदेऽ
चक्षुः। न। ग्रंथिनी। चरण्युः। ताः। अंजयः। अरुणयः। न। सुस्रुः। श्रिये। गावः। न। धे
नवः। अनवंत। सं। अस्मिन्। जायमाने। आसत। ग्नाः। उत। ईं। अवर्धन्। नद्यः। स्व
ऽगूर्ताः। महे। यत्। त्वा। पुरूरवः। रणाय। अवर्धयन्। दस्युऽहत्याय। देवाः॥ सचा।
यत्। आसु। जहतीषु। अत्कं। अमानुषीषु। मानुषः। निऽसेवे। अप। स्म। मत्।
त्रसंती। न। भुज्युः। ताः। अत्रसन्। रथऽस्पृशः। न। अश्वाः॥ यत्। आसु। मर्तः। अम
तासु। निऽस्पृक्। सं। क्षोणीभिः। क्रतुऽभिः। न। पृंक्ते। ताः। आतयः। न। तन्वः। शुं
भत। स्वाः। अश्वासः। न। क्रीळयः। दंदशानाः॥ विऽद्युत्। न। या। पतंती। दविद्योत्।
भरंती। मे। अप्या। काम्यानि॥ जनिष्टो इति। अपः। नर्यः। सुऽजातः। प्र। उर्वशी। तिर

तु। दीर्घं। आयुः॥ २ जज्ञिषे। इत्था। गोऽपीथ्याय। हि। दधाथ। तत्। पुरूरवः। मे। ओजः
। अशासं। त्वा। विदुषी। सस्मिन्। अहन्। न। मे। आ। अशृणोः। किं। अभुक्। वदासि।
कदा। सूनुः। पितरं। जातः। इच्छात्। चक्रन्। न। अश्रु। वर्तयत्। विऽजानन्। कः। दंपती
इति दंऽपती। सऽमनसा। वि। यूयोत्। अध। यत्। अग्निः। श्वशुरेषु। दीदयत्। प्रति। ब्रु
वाणि। वर्तयते। अश्रु। चक्रन्। न। क्रंदत्। आऽध्ये। शिवायै। प्र। तत्। ते। हिनव
यत्। ते। अस्मे इति। परा। इहि। अस्तं। नहि। मूर। मा। आपः॥ सुऽदेवः। अद्य। प्रऽप
तेत्। अनावृत्। पराऽवतं। परमां। गंतवै। ऊं इति। अध। शयीत। निःऽऋतेः। उपऽ
स्थे। अध। एनं। वृकाः। रभसासः। अद्युः॥ पुरूरवः। मा। मृथाः। मा। प्र। पप्तः। मा। त्वा।
वृकासः। अशिवासः। ऊं इति। क्षन्। न। वै। स्त्रैणानि। सख्यानि। संति। सालावृकाणां।

१·अ·५ हृदयानि। एता। ३ यत्। विऽरूपा। अचरं। मर्त्येषु। अवसं। रात्रीः। शरदः। चतस्रः।
५८ घृतस्य। स्तोकं। सकृत्। अह्नः। आश्नां। तात्। एव। इदं। तत्ऽपाणा। चरामि। अंतरिक्ष
ऽप्रां। रजसः। विऽमानीं। उप। शिक्षामि। उर्वशीं। वसिष्ठः। उप। त्वा। रातिः। सुऽकृ
तस्य। तिष्ठात्। नि। वर्तस्व। हृदयं। तप्यते। मे। इति। त्वा। देवाः। इमे। आहुः। ऐळ
। यथा। ईं। एतत्। भवसि। मृत्युऽबंधुः। प्रऽजा। ते। देवान्। हविषा। यजाति। स्वःऽ
गे। ऊं इति। त्वं। अपि। मादयासे। ४ प्र। ते। महे। विदथे। शंसिषं। हरी इति। प्र। ते। वन्वे
। वनुषः। हर्यतं। मदं। घृतं। न। यः। हरिऽभिः। चारु। सेचते। आ। त्वा। विशंतु।
हरिऽवर्पसं। गिरः। हरिं। हि। योनिं। अभि। ये। संऽअस्वरन्। हिन्वंतः। हरी इति। ५८
दिव्यं। यथा। सदः। आ। यं। पृणंति। हरिऽभिः। न। धेनवः। इंद्राय। शूषं। हरिऽवंतं।

अर्चत । सः । अस्य । वज्रः । हरितः । यः । आयसः । हरिः । निऽकामः । हरिः । आ । गभ
स्त्योः । द्युम्नी । सुऽशिप्रः । हरिमन्युऽसायकः । इंद्रे । नि । रूपा । हरिता । मिमिक्षि
रे । दिवि । न । केतुः । अधि । धायि । हर्यतः । विव्यचत् । वज्रः । हरितः । न । रंह्या । तु
दत् । अहिं । हरिऽशिप्रः । यः । आयसः । सहस्रऽशोकाः । अभवत् । हरिऽभरः । त्वं
ऽत्वं । अहर्यथाः । उपऽस्तुतः । पूर्वेभिः । इंद्र । हरिऽकेश । यज्वऽभिः । त्वं । हर्यसि । त
व । विश्वं । उक्थ्यं । असामि । राधः । हरिऽजात । हर्यतं । ५ ता । वज्रिणं । मंदिनं । स्तो
म्यं । मदे । इंद्रं । रथे । वहतः । हर्यता । हरी इति । पुरूणि । अस्मै । सवनानि । हर्यते । इं
द्राय । सोमाः । हरयः । दधन्विरे । अरं । कामाय । हरयः । दधन्विरे । स्थिराय । हिन्वन्
हरयः । हरी इति । तुरा । अर्वत्ऽभिः । यः । हरिऽभिः । जोषं । ईयते । सः । अस्य । का

प॰अ॰५ ५९

मं। हरि॑ऽवन्तं। आनट्। हरि॑ऽश्मशारुः। हरि॑ऽकेशः। आयसः। तुरः॑ऽपेये। यः।
हरि॑ऽपाः। अवर्धत। ०। वाजिनी॑ऽवसुः। अति। विश्वा। दुः॑ऽइता। परि॑। सत्। हरी॒ इ
ति। स्रुवाः॑ऽइव। यस्य। हरि॑णी॒ इति॑। वि॒ऽपेततुः। शिप्रे॒ इति॑। वाजाय। हरि॑णी॒ इति॑। द
विध्वतः। प्र। यत्। कृते। चमसे। मर्मृजत्। हरी॒ इति॑। पीत्वा। मदस्य। हर्यतस्य।
अंधसः। उत। स्म। सद्म। हर्यतस्य। पस्त्योः। अत्यः। न। वाजं। हरि॑ऽवान्। अचिक्र
दत्। मही। चित्। हि। धिषणा। अहर्यत्। ओजसा। बृहत्। वयः। दधिषे। हर्यतः।
चित्। आ। ६ आ। रोदसी इति॑। हर्यमाणः। महि॑ऽत्वा। नव्यं॑ऽनव्यं। हर्यसि। मन्म।
नु। प्रियं। आ। पस्त्यं। असुर। हर्यतं। गोः। आविः। कृधि। हरये। सूर्याय। आ। त्वा। ह
र्यतं। प्रऽयुजः। जनाः। रथे। वहन्तु। हरि॑ऽशिप्रं। इन्द्र। पिब। यथा। प्रति॑ऽभृतस्य।

५९

मध्वः। हर्यन्। यज्ञं। सधऽमादे। दशऽओणिं। अपाः। पूर्वेषां। हरिऽवः। सुतानां।
अथो इति। इदं। सवनं। केवलं। ते। ममद्धि। सोमं। मधुऽमन्तं। इंद्र। सत्रा। वृषन्।
जठरे। आ। वृषस्व ७ याः। ओषधीः। पूर्वाः। जाताः। देवेभ्यः। त्रिऽयुगं। पुरा। म
नै। नु। बभ्रूणां। अहं। शतं। धामानि। सप्त। च। शतं। वः। अंब। धामानि। सहस्रं।
उत। वः। रुहः। अध। शतऽक्रत्वः। यूयं। इमं। मे। अगदं। कृत। ओषधीः। प्रति।
मोदध्वं। पुष्पऽवतीः। प्रऽसूवरीः। अश्वाःऽइव। सऽजित्वरीः। वीरुधः। पारयि
ष्ण्वः। ओषधीः। इति। मातरः। तत्। वः। देवीः। उप। ब्रुवे। सनेयं। अश्वं। गां। वासः।
आत्मानं। तव। पुरुष। अश्वत्थे। वः। निऽसदनं। पर्णे। वः। वसतिः। कृता। गोऽभा
जः। इत्। किल। असथ। यत्। सनवथ। पुरुषं। ८ यत्र। ओषधीः। संऽअग्मत।

प॰ अ॰ ५ राजानः॥ सम्ऽइतौऽइव। विप्रः। सः। उच्यते। भिषक्। रक्षःऽहा। अमीवऽचातनः॥

६० अश्वऽवतीं। सोमऽवतीं। ऊर्जयंतीं। उतऽओजसं। आ। अवित्सि। सर्वाः। ओषधीः। अस्मै। अरिष्टऽतातये। उत्। शुष्माः। ओषधीनां। गावः। गोस्थात्ऽइव। ईरते। धनं। सनिष्यंतीनां। आत्मानं। तव। पुरुष। इष्कृतिः। नाम। वः। माता। अथो इति। यूयं। स्थ। निःऽकृतीः। सीराः। पतत्रिणीः। स्थन। यत्। आमयति। निः। कृथ। अति। विश्वाः। परिऽस्थाः। स्तेनःऽइव। व्रजं। अक्रमुः। ओषधीः। प्र। अचुच्यवुः। यत्। किं। च। तन्वः। रपः। २ यत्। इमाः। वाजयन्। अहं। ओषधीः। हस्ते। आऽदधे। आत्मा। यक्ष्मस्य। नश्यति। पुरा। जीवऽगृभः। यथा। यस्य। ओषधीः। प्रऽसर्पथ। अंगंऽअंगं। परुःऽपरुः। ततः। यक्ष्मं। वि। बाधध्वे। उग्रः। मध्यम

६०

मन्नीः ऽइव। साकं। यक्ष्म। प्र। पत। चाषेण। किकिदीविना। साकं। वातस्य। ध्राज्या। साकं। नश्य। निःऽहाकया। अन्याः। वः। अन्याम्। अवतु। अन्या। अन्यस्याः। उप। अवत। ताः। सर्वाः। संऽविदानाः। इदं। मे। प्र। अवत। वचः। याः। फलिनीः। याः। अफलाः। अपुष्पाः। याः। च। पुष्पिणीः। बृहस्पतिऽप्रसूताः। नः। मुंचंतु। अंहसः। १० मुंचंतु। मा। शपथ्यात्। अथो इति। वरुण्यात्। उत। अथो इति। यमस्य। पड्वीशात्। सर्वस्मात्। देवऽकिल्बिषात्। अवऽपतंतीः। अवदन्। दिवः। ओषधयः। परि। जीवं। अश्नवामहै। न। सः। रिष्याति। पुरुषः। याः। ओषधीः। सोमऽराज्ञीः। बह्वीः। शतऽविचक्षणाः। तासां। त्वं। असि। उत्ऽतमा। अरं। कामाय। शं। हृदे। ० विऽस्थिताः। पृथिवीं। अनु। बृहस्पतिऽप्रसूताः। अस्यै। सं। दत्त। वीर्यं। मा। वः। रिष

नाः॥

यं।४

प॰अ॰५ त्वा। खनिता। यस्मै। च। अहं। खनामि। वः। द्विऽपत्। चतुःऽपत्। अस्माकं। सर्वं
६१ । अस्तु। अनातुरं। याः। च। इदं। उपऽशृण्वंति। याः। च। दूरं। पराऽगताः। सर्वाः
। संऽगत्य। वीरुधः। ०। ओषधयः। सं। वदंते। सोमेन। सह। राज्ञा। यस्मै। कृणो
ति। ब्राह्मणः। तं। राजन्। पारयामसि। त्वं। उत्ऽतमा। असि। ओषधे। त
व। वृक्षाः। उपस्तयः। उपस्तिः। अस्तु। सः। अस्माकं। यः। अस्मान्। अभिऽदा
सति। ११ बृहस्पते। प्रति। मे। देवतां। इहि। मित्रः। वा। यत्। वरुणः। वा। असि।
पूषा। आदित्यैः। वा। यत्। वसुऽभिः। मरुत्वान्। सः। पर्जन्यं। शंऽतनवे। वृ
षय। आ। देवः। दूतः। अजिरः। चिकित्वान्। त्वत्। देवऽआपे। अभि। मां। अ
गच्छत्। प्रतीचीनः। प्रति। मां। आ। ववृत्स्व। दधामि। ते। द्युऽमतीं। वाचं। आस

६१

नः। अस्मे इति। धेहि। द्युऽमतीं। वाचं। आसन्। बृहस्पते। अनमीवां। इषिरां
। यया। वृष्टिं। शंऽतनवे। वनाव। दिवः। द्रप्सः। मधुऽमान्। आ। विवेश॥ आ। नः।
द्रप्साः। मधुऽमंतः। विशंतु। इंद्र। देहि। अधिऽरथं। सहस्रं। नि। सीद। होत्रे। ऋतु
ऽथा। यजस्व। देवान्। देवऽआपे। हविषा। सपर्य। आर्ष्टिषेणः। होत्रं। ऋषिः। नि
ऽसीदन्। देवऽआपिः। देवऽसुमतिं। चिकित्वान्। सः। उत्ऽतरस्मात्। अधरं।
समुद्रं। अपः। दिव्याः। असृजत्। वर्ष्याः। अभि। अस्मिन्। समुद्रे। अधि। उत्ऽत
रस्मिन्। आपः। देवेभिः। निऽवृताः। अतिष्ठन्। ताः। अद्रवन्। आर्ष्टिषेणेन। सृष्टाः
देवऽआपिना। प्रऽइषिताः। मृक्षिणीषु। १२ यत्। देवऽआपिः। शंऽतनवे। पुरःऽ
हितः। होत्राय। वृतः। कृपयन्। अदीधेत्। देवऽश्रुतं। वृष्टिऽवनिं। रराणः। बृह

८·अ·५
६२

स्पतिः । वाचं । अस्मे । अयच्छत् । यं । त्वा । देवऽआपिः । शुशुचानः । अग्ने । आर्ष्टिषेणः ।
मनुष्यः । संऽईधे । विश्वेभिः । देवैः । अनुऽमद्यमानः । प्र । पर्जन्यं । ईरय । वृष्टिऽमंतं ।
त्वां । पूर्वे । ऋषयः । गीःऽभिः । आयन् । त्वां । अध्वरेषु । पुरुऽहूत । विश्वे । सहस्राणि
। अधिऽरथानि । अस्मे इति । आ । नः । यज्ञं । रोहित्ऽअश्व । उप । याहि । एतानि । अग्ने ।
नवतिः । नव । त्वे इति । आऽहुतानि । अधिऽरथा । सहस्रा । तेभिः । वर्धस्व । तन्वः । शूर ।
पूर्वीः । दिवः । नः । वृष्टिं । इषितः । रिरीहि । एतानि । अग्ने । नवतिं । सहस्रा । सं । प्र । य
च्छ । वृष्णे । इंद्राय । भागं । विद्वान् । पथः । ऋतुऽशः । देवऽयानान् । अपि । औलानं । दि
वि । देवेषु । धेहि । अग्ने । बाधस्व । वि । मृधः । वि । दुःऽगहा । अप । अमीवां । अप । रक्षां
सि । सेध । अस्मात् । समुद्रात् । बृहतः । दिवः । नः । अपां । भूमानं । उप । नः । सृज ।

६२

दुहृ। १२ कं। नः। चित्रं। इषण्यसि। चिकित्वान्। पृथुऽग्मानं। वाश्रं। ववृधध्यै।
कत्। तस्य। दातु। शवसः। विऽउष्टौ। तक्षत्। वज्रं। वृत्रऽतुरं। अपिन्वत्। सः। हि।
द्युता। विऽद्युता। वेति। साम। पृथुं। योनिं। असुरऽत्वा। आ। ससाद। सः। सऽनी
ळेभिः। प्रऽसहानः। अस्य। भ्रातुः। न। ऋते। सप्तथस्य। मायाः। सः। वाजं। या
ता। अपदुःऽपदा। यन्। स्वःऽसाता। परि। सदत्। सनिष्यन्। अनर्वा। यत्। शत
ऽदुरस्य। वेदः। घ्नन्। शिश्नऽदेवान्। अभि। वर्पसा। भूत्। सः। यह्व्यः। अवनीः।
गोषु। अर्वा। आ। जुहोति। प्रऽधन्यासु। सस्रिः। अपादः। यत्र। युज्यासः। अर
थाः। द्रोणिऽअश्वासः। ईरते। घृतं। वारितिवाः। सः। रुद्रेभिः। अशस्तऽवारः। ऋ
भ्वा। हित्वी। गयं। आरेऽअवद्यः। आ। अगात्। वम्रस्य। मन्ये। मिथुना। विवव्री

क्षयाय। गातुं। विदत्। ४

प॰ अ॰ ५
६३

दूतिवि ऽ वेत्री। अन्नं। अभि ऽ दूत्य। अरोदयत्। मुषायन्। सः। दूत्। दासं। तुवि ऽ र वं। पतिः। दन्। बद्ध ऽ अक्षं। त्रि ऽ गी षीणे। द्मन्युत्। अस्य। त्रितः। नु। ओजसा। वृ धानः। विपा। वराहं। अयः ऽ अग्रया। हन्निति हन्। १४ सः। द्रुह्वणे। मनुषे। ऊ र्ध्वसानः। आ। साविषत्। अर्शसानाय। त्रारुं। सः। नृऽतमः। नहुषः। अस्मत्। सुऽजातः। पुरः। अभिनत्। अर्हन्। दस्युऽहत्ये। सः। अभ्रियः। न। यवसे। उदन्य न्। अनः। अस्मे। दूति। उषायत्। सीदन्। दुर्दुं। ऋशरैः। सुखेनः। अयः ऽ अपाष्ठिः। हंति। दस्यून्। सः। व्राधतः। शवसानेभिः। अस्य। कुत्साय। शुष्णं। कृपणे। परा। अदात्। अयं। कविं। अनयत्। गृस्यमानं। अत्कं। यः। अस्य। सनिता। उत। नृणां। अयं। दमास्यन्। नर्येभिः। अस्य। दस्मः। देवेभिः। वरुणः। न। मायी। अयं। कनीनः।

६३

ऋतुऽपाः । अवेदि । अमिमीत । अरसंतायः । चतुःऽपात् । अस्य । स्तोमेभिः । औशि

जः । ऋजिश्वा । व्रजं । दरयत् । वृषभेण । पिप्रोः । सुत्वा । यत् । युजतः । दीदयत् । गीः ।

पुरः । इयानः । अभि । वर्पसा । भूत् । एव । महः । अस्कर । वृक्षथाय । वम्रकः । पुटऽ

भिः । उपऽसर्पत् । इंद्रं । सः । इयानः । करति । स्वस्तिं । अस्मै ॥ ० ॥ १५ ॥ अनुवाकः ॥ ८१

इंद्र । दृह्य । मघऽवन् । त्वाऽवत् । इत् । भुजे । इह । स्तुतः । सुतऽपाः । बोधि । नः । वृ

धे । देवेभिः । नः । सविता । प्र । अवतु । श्रुतं । आ । सर्वऽताति । अदितिं । वृणीमहे । भ

रायः । सः । भरत । भागं । ऋत्वियं । प्र । वायवे । शुचिऽपे । क्रंदत्ऽइष्टये । गोरस्य ।

यः । पयसः । पीतिं । आ । नशे ॥ ० ॥ आ । नः । देवः । सविता । साविषत् । वयः । ऋजु

ऽयते । यजमानाय । सुन्वते । यथा । देवान् । प्रतिऽभूषेम । पाकऽवत् ॥ ० ॥ इंद्रः ।

प०अ०५
६४

अस्मे इति।स्वऽमनाः।अस्तु।विश्वहा।राजा।सोमः।सुवितस्य।अधि।एतु।नः।
यथाऽयथा।मित्रऽधितानि।संऽदधुः।०।इंद्रः।उक्थेन।शवसा।परुः।दधे।
बृहस्पते।प्रऽतरीता।असि।आयुषः।यज्ञः।मनुः।प्रऽमतिः।नः।पिता।हि।कं।०।
इंद्रस्य।नु।सुऽकृतं।दैव्यं।सहः।अग्निः।गृहे।जरिता।मेधिरः।कविः।यज्ञः।च।
भूत्।विदथे।चारुः।अंतमः।०। १६ नावुः।गुहा।चकृम।भूरि।दुःऽकृतं।न।आ
विःऽत्यं।वसवः।देवऽहेळनं।माकिः।नः।देवाः।अनृतस्य।वर्पसः।०।अपा।अ
मीवां।सविता।सा।विषत्।न्यक्।वरीयः।दुत।अप।सेधंतु।अहयः।०।ऊर्ध्वः।ग्रा
वा।वसवः।अस्तु।सोतरि।विश्वा।द्वेषांसि।सनुतः।युयोत।सः।नः।देवः।स
विता।पायुः।ईड्यः।०।ऊर्जं।गावः।यवसे।पीवः।अत्तन।ऋतस्य।याः।सदने।

को नो । अद्ध्वे । तनूः । एव । तन्वः । अस्तु । भेषजं ।० क्रतुऽप्रावा । जरिता । शश्वतां । अ
वः । इंद्रः । इत् । भद्रा । प्रऽमतिः । सुतऽवतां । पूर्णं । ऊधः । दिव्यं । यस्य । सिक्तये ।० चि
त्रः । ते । भानुः । क्रतुऽप्राः । अभिष्टिः । संति । स्पृधः । जरणिऽप्राः । अधृष्टाः । रजिष्ठ
या । रज्या । पश्वः । आ । गोः । तूतूर्षति । परि । अग्रं । दुवस्युः ॥ १२ ॥ उत् । बुध्यध्वं ।
सऽमनसः । सखायः । सं । अग्निं । इंध्वं । बहवः । सऽनीळाः ।० इंद्रऽवतः । अवसे ।
नि । ह्वये । वः । मंद्रा । कृणुध्वं । धियः । आ । तनुध्वं । नावं । अरित्रऽपरणीं । कृणु
ध्वं । इष्कृणुध्वं । आयुधा । अरं । कृणुध्वं । प्रांचं । यज्ञं । प्र । नयत । सखायः । युन
क्त । सीरा । वि । युगा । तनुध्वं । कृते । योनौ । वपत । इह । बीजं । गिरा । च । श्रुष्टिः । सऽ
भराः । असत् । नः । नेदीयः । इत् । सृण्यः । पक्वं । आ । इयात् । सीरा । युंजंति । कव

१·अ·५ ६५

यः।सुगा।वि।तन्वते।पृथक्।धीराः।देवेषु।सुम्नऽया।निः।आऽहावान्।कृणो
तन।सं।वरत्राः।दधातन।सिंचामहै।अवतं।उद्रिणं।वयं।सुऽसेकं।अनुपऽ
क्षितं।इष्कृतऽआहावं।अवतं।सुऽवरत्रं।सुऽसेचनं।उद्रिणं।सिंचे।अक्षितं।
।१८ प्रीणीत।अश्वान्।हितं।जयाथ।स्वस्तिऽवाहं।रथं।इत्।कृणुध्वं।द्रोण
ऽआहावं।अवतं।अश्मऽचक्रं।अंसत्रऽकोशं।सिंचत।नृऽपानं।व्रजं।कृणुध्वं
।सः।हि।वः।नृऽपानः।वर्म।सीव्यध्वं।बहुला।पृथूनि।पुरः।कृणुध्वं।आयसीः।
अधृष्टाः।मा।वः।सुस्रोत्।चमसः।दृंहत।तं।आ।वः।धियं।यज्ञियां।वर्ते।
ऊतये।देवाः।देवीं।यजतां।यज्ञियां।इह।०।आ।तु।सिंच।हरिं।ईं।द्रोः।उपऽ ६५
स्थे।वाशीभिः।तक्षत।अश्मन्ऽमयीभिः।परि।स्वजध्वं।दशऽकक्ष्याभिः।

उभे इति। धुरौ। प्रति। वह्निं। युनक्त। उभे इति। धुरौ। वह्निः। आऽपिब्दमानः। अंतः। योनौऽइव। चरति। द्विःऽजानिः। वनस्पतिं। वने। आ। अस्थापयध्वं। निः। सिक्त। दधिध्वं। अखनंतः। उत्सं। कपृत्। नरः। कपृथं। उत्। दधातन। चोदयत। खुदत। वाजऽसातये। निःऽत्रिग्यः। पुत्रं। आ। च्यवय। ऊतये। इंद्रं। सऽबाधः। इह। सोमऽपीतये। १० प्र। ते। रथं। मिथुऽकृतं। इंद्रः। अवतु। धृष्णुऽया। अस्मिन्। आजौ। पुरुऽहूत। श्रवाय्ये। धनऽभक्षेषु। नः। अव। उत्। स्म। वातः। वहति। वासः। अस्याः। अधिऽरथं। यत्। अजयत्। सहस्रं। रथीः। अभूत्। मुद्गलानी। गोऽइष्टौ। भरे। कृतं। वि। अचेत्। इंद्रऽसेना। अंतः। यच्छ। जिघांसतः। वज्रं। इंद्र। अभिऽदासतः। दासस्य। वा। मघऽवन्। आर्यस्य। वा। सनुतः।

यत्रय। वृधं। उद्गः। द्रुदं। अपिबत्। जर्हृषाणः। कूटं। स्मातं। हत्। अभिऽमाति।
एति। प्र। मुष्कऽभारः। श्रवः। दुछमानः। अजिरं। बाहू इति। अभरत्। सिसास
न्। नि। अक्रं दयन्। उपऽयंतः। एनं। अमे हयन्। वृषभं। मध्ये। आजेः। तेन।
सूभर्वं। शतऽवेत्। सहस्रं। गवां। मुद्गलः। प्रऽधने। जिगाय। ककर्दवे। वृ
षभः। युक्तः। आसीत्। अवावचीत्। सारथिः। अस्य। केशी। दुधेः। युक्तस्य।
द्रवतः। सह। अनसा। ऋछंति। स्म। निःऽपदः। मुद्गलानीं। २० उत। प्रऽधिं।
उत्। अहन्। अस्य। विद्वान्। उप। अयुनक्। वंसगं। अत्र। शिक्षन्। इंद्रः।
उत्। आवत्। पतिं। अघ्न्यानां। अरंहत। पद्याभिः। ककुत्ऽमान्। शुनं। अ
ष्ट्राऽवी। अचरत्। कपर्दी। वरत्रायां। दारु। आऽनह्यमानः। नृम्णानि। कृण्व

नू।बृहद्दिवे।जनाय।गाः।पस्पृधानः।तविषीः।अधत्त।इमं।तं।पत्न्या।वृषभस्य।
युंजे।काष्ठायाः।मध्ये।द्रुऽघनं।शयानं।येन।जिगाय।शतऽवत्।सहस्रं।
गवां।मुद्गलः।पृतनाज्येषु।आरे।अघा।कः।नु।इत्था।ददर्श।यं।युंजंति।
तं।ऊं इति।आ।स्थापयंति।न।अस्मै।तृणं।न।उदकं।आ।भरंति।उत्ऽ
तरः।धुरः।वहति।प्रऽदेदिशत्।परिवृक्ताऽइव।पतिऽविद्यं।आनट्।पी
प्याना।कूचक्रेणऽइव।सिंचन्।एषऽएष्या।चित्।रथ्या।जयेम।सुऽमंग
लं।सिनऽवत्।अस्तु।सातं।त्वं।विश्वस्य।जगतः।चक्षुः।इंद्र।असि।चक्षु
षः।वृषा।यत्।आजिं।वृषणा।सिसाससि।चोदयन्।वध्रिणा।युजा॥ १२
२१ आशुः।शिशानः।वृषभः।न।भीमः।घनाघनः।क्षोभणः।चर्षणीनां।

प० अ० ५ ६७

संऽक्रंदनः। अनिऽमिषः। एकऽवीरः। शतं। सेनाः॥ अजयत्। साकं। इंद्रः॥ संऽ
क्रंदनेन। अनिऽमिषेण। जिष्णुना। युत्ऽकारेण। दुःऽच्यवनेन। धृष्णुना। तत्।
इंद्रेण। जयत। तत्। सहध्वं। युधः। नरः। इषुऽहस्तेन। वृष्णा॥ सः। इषुऽहस्तैः।
सः। निषंगिऽभिः। वशी। संऽस्रष्टा। सः। युधः। इंद्रः। गणेन। संसृष्टऽजित्।
सोमऽपाः। बाहुऽशर्धी। उग्रऽधन्वा। प्रतिऽहिताभिः। अस्ता॥ बृहस्पते। प
रि। दीय। रथेन। रक्षःऽहा। अमित्रान्। अपऽबाधमानः। प्रऽभंजन्। सेनाः।
प्रऽमृणः। युधा। जयन्। अस्माकं। एधि। अविता। रथानां॥ बलऽविज्ञायः।
स्थविरः। प्रऽवीरः। सहस्वान्। वाजी। सहमानः। उग्रः। अभिऽवीरः। अभिऽ ६७
सत्वा। सहःऽजाः। जैत्रं। इंद्र। रथं। आ। तिष्ठ। गोऽवित्। गोत्रऽभिदं। गोऽवि

दं। वज्रऽबाहुं। जयंतं। अज्म। प्रऽमृणंतं। ओजसा। इमं। सऽजाताः। अनु। वीर
यध्वं। इंद्रं। सखायः। अनु। सं। रभध्वं। २२ अभि। गोत्राणि। सहसा। गाहमा
नः। अदयः। वीरः। शतऽमन्युः। इंद्रः। दुःऽच्यवनः। पृतनाषाट्। अयुध्यः।
अस्माकं। सेनाः। अवतु। प्र। युत्ऽसु। इंद्रः। आसां। नेता। बृहस्पतिः। दक्षि
णा। यज्ञः। पुरः। एतु। सोमः। देवऽसेनानां। अभिऽभंजतीनां। जयंतीनां। म
रुतः। यंतु। अग्रं। इंद्रस्य। वृष्णः। वरुणस्य। राज्ञः। आदित्यानां। मरुतां। श
र्धः। उग्रं। महाऽमनसां। भुवनऽच्यवानां। घोषः। देवानां। जयतां। उत्।
अस्थात्। उत्। हर्षय। मघऽवन्। आयुधानि। उत्। सत्वनां। मामकानां
। मनांसि। उत्। वृत्रऽहन्। वाजिनां। वाजिनानि। उत्। रथानां। जयतां। यं

तु । घोषाः । अस्माकं । इंद्रः । संऽऋतेषु । ध्वजेषु । अस्माकं । याः । इषवः । ताः । जयं
तु । अस्माकं । वीराः । उत्ऽतरे । भवंतु । अस्मान् । ऊं इति । देवाः । अवत । हवेषु ।
अमीषां । चित्तं । प्रतिऽलोभयंती । गृहाण । अंगानि । अप्वे । परा । इहि । अभि ।
प्र । इहि । निः । दह । हृत्ऽसु । शोकैः । ० । प्र । इत । जयत । नरः । इंद्रः । वः । शर्म ।
यच्छतु । उग्राः । वः । संतु । बाहवः । अनाधृष्याः । यथा । असथ । २३ असावि ।
सोमः । पुरुऽहूत । तुभ्यं । हरिऽभ्यां । यज्ञं । उप । याहि । तूयं । तुभ्यं । गिरः । वि
प्रऽवीराः । इयानाः । दधन्विरे । इंद्र । पिब । सुतस्य । अप्ऽसु । धूतस्य । हरि
ऽवः । पिब । इह । नृऽभिः । सुतस्य । जठरं । पृणस्व । मिमिक्षुः । यं । अद्रयः । इं
द्र । तुभ्यं । तेभिः । वर्धस्व । मदं । उक्थऽवाहः । प्र । उग्रां । पीतिं । वृष्णे । इयर्मि । स

स्यां। प्रऽयै। स्रुतस्य। हरिऽअश्व। तुभ्यं। इंद्र। धेनाभिः। इह। मादयस्व। धीभिः।
विश्वाभिः। शच्या। गृणानः। ऊती। प्राचीऽवः। तव। वीर्येण। वयः। दधानाः। उ
शिजः। ऋतऽज्ञाः। प्रजाऽवत्। इंद्र। मनुषः। दुरोणे। तस्थुः। गृणंतः। सधऽमा
द्यासः। प्रनीतिऽभिः। ते। हरिऽअश्व। सुऽस्तोः। सुऽसुम्नस्य। पुरुऽरुचः। जना
सः। मंहिष्ठां। ऊतिं। विऽतिरे। दधानाः। स्तोतारः। इंद्र। तव। सूनृताभिः। २४ उ
प। ब्रह्माणि। हरिऽवः। हरिऽभ्यां। सोमस्य। याहि। पीतये। सुतस्य। इंद्र। त्वा। य
ज्ञः। क्षममाणं। आनट्। दाश्वान्। असि। अध्वरस्य। प्रऽकेतः। सहस्रऽवाजं। अ
भिमातिऽसहं। स्रुतेऽरणं। मघऽवानं। सुऽवृक्तिं। उप। भूषंति। गिरः। अप्रतिऽ
इतं। इंद्रं। नमस्याः। जरितुः। पनंत। सप्त। आपः। देवीः। सुऽरणाः। अमक्ताः। या

प॰ अ॰ ५
६९

भिः। सिंधूं। अतरः। इंद्र। पूःऽभित्। नवतिं। स्रोत्याः। नव। च। स्रवंतीः। देवेभ्यः।
गातुं। मनुषे। च। विंदः। अपः। महीः। अभिऽशस्तेः। अमुंचः। अजागः। आसु
। अधि। देवः। एकः। इंद्र। याः। त्वं। वृत्रऽतूर्ये। चकर्थ। ताभिः। विश्वऽआयुः। तन्वं
। पुपुष्याः। वरेण्यः। क्रतुः। इंद्र। सुऽशस्तिः। उत। अपि। धेना। पुरुऽहूतं। ईट्टे।
आ। अर्दयत्। वृत्रं। अकृणोत्। ऊं इति। लोकं। ससहे। शक्रः। पृतनाः। अभिष्टिः। १। ११
२५ कदा। वसो इति। स्तोत्रं। हर्यते। आ। अव। श्मशा। रुधत्। वाः। इति। वाः। दीर्घं
। सुतं। वाताप्याय। हरी इति। यस्य। सुऽयुजा। विऽव्रता। वेः। अर्वंता। अनु।
शेपा। उभा। ऋजी इति। न। केशिना। पतिः। दन्। अप। योः। इंद्रः। पापजे। आ। म
र्तः। न। शश्रमाणः। बिभीवान्। शुभे। यत्। युयुजे। तविषीऽवान्। सचा। आ

६९

योः । इंद्रः । चर्कृषे । आ । उपानसः । सपर्यन् । नदयोः । विऽव्रतयोः । शूरः । इंद्रः ।
अधि । यः । तस्थौ । केशऽवंता । व्यचस्वंता । न । पुष्ट्यै । वनोति । शिप्राभ्यां । शि
प्रिणीऽवान् । २६ प्र । अस्तौत् । ऋष्वऽओजाः । ऋष्वेभिः । ततक्ष । शूरः । शवसा । ऋ
भुः । न । क्रतुऽभिः । मातरिश्वा । वज्रं । यः । चक्रे । सुऽहनाय । दस्यवे । हिरीमशः ।
हिरीमान् । अरुतऽहनुः । अद्भुतं । न । रजः । अव । नः । वृजिना । शिशीहि । ऋचा ।
वनेम । अनृचः । न । अब्रह्मा । यज्ञः । ऋधक् । जोषति । त्वे । ऊर्ध्वा । यत् । ते । त्रे
तिनी । भूत् । यज्ञस्य । धूःऽसु । सद्मन् । सऽजूः । नावं । स्वऽयशसं । सचा । आयोः ।
श्रिये । ते । पृश्निः । उपऽसेचनी । भूत् । श्रिये । दर्विः । अरेपाः । यया । स्वे । पात्रे । सिंच
से । उत् । शतं । वा । यत् । असुर्य । प्रति । त्वा । सुऽमित्रः । इत्था । अस्तौत् । दुःऽमि

वि। तन्वाथे इति।

प·अ·५
८०

त्रः। इत्था। अस्तोत्। आवः। यत्। दस्युऽहत्ये। कुत्सऽपुत्रं। प्र। ०। कुत्सऽवत्सं। २०॥११

॥ इत्यष्टमाष्टके पंचमोऽध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥ उभौ। ऊं इति। नूनं। तत्। इत्। अर्थये

थे इति। धियः। वस्त्रा। अपसोऽइव। सध्रीची ना। यातवे। प्र। ईं। अज्मगारिति।

सुदिनाऽइव। पृक्षः। आ। तंसयेथे इति। उष्टाराऽइव। फर्वरेषु। श्रयेथे इति। प्रा

येगाऽइव। नूवाज्यो। ज्मासुः। आ। इत्थ। दूताऽइव। हि। स्थः। यशसा। जनेषु। मा

। अप। स्थात्। तं। महिषाऽइव। अवऽपानात्। साकंऽयुजा। शकुनस्यऽइव। पक्षा

। पश्वाऽइव। चित्रा। यजुः। आ। गमिष्टं। अग्निःऽइव। देवऽयोः। दीदिऽवांसा।

परिज्मानाऽइव। यजथः। पुरुऽत्रा। आ। पी इति। वः। अस्मे इति। पितराऽइव।

पुत्रा। उग्राऽइव। रुचा। नृपती इवेति नृपतीऽइव। तुर्यै। हर्याऽइव। पुष्टे।

८०

किरणाऽइव । भुज्ये । श्रुष्टीवानाऽइव । हवं । आ । गमिष्टं । वंसगाऽइव । पूषर्या
। शिंबाता । मित्राऽइव । ऋता । शतरा । शातपंता । वाजाऽइव । उच्चा । वयसा ।
घर्म्येऽस्था । मेषाऽइव । इषा । सपर्या । पुरीषा ॥ १ सृण्याऽइव । जर्भरी इति । तुर्फरीतू
इति । नैतोशाऽइव । तुर्फरी इति । पर्फरीका । उदन्यजाऽइव । जेमना । मदेरू इति । ता
। मे । जरायु । अजरं । मरायु । पज्राऽइव । चर्चरं । जारं । मरायु । क्षद्माऽइव । अर्थेषु । त
र्त्रीथः । उग्रा । ऋभू इति । न । आपत् । खरमज्रा । खरऽज्रुः । वायुः । न । पर्फरत् ।
क्षयत् । रयीणां । घर्माऽइव । मधु । जठरे । सनेरू इति । भगेऽअविता । तुर्फरी इति ।
फारिवा । अरं । पतराऽइव । चचरा । चंद्रऽनिर्निक् । मनःऽऋंगा । मनन्या । न । जग्मी
इति । बृहंताऽइव । गंभरेषु । प्रतिऽस्थां । पादाऽइव । गाधं । तरते । विदाथः । कर्णाऽइ

प०अ०६ वा।न्नृग्मुः। अनु। हि। स्मरा॑थः। अंशाऽइव। नः। भजतं। चित्रं। अप्नः। आरंगराऽइ

७१ व। मधु। आ। ई॒रयेथेइति। सारघाऽइव। गवि। नीचीनऽबारे। कीनाराऽइव। स्वेदं

। आऽसिस्विदाना। क्षामऽइव। ऊर्जा। सुयवसऽअत्। सचेथेइति। ऋध्याम। स्तो

मं। सनुयाम। वाजं। आ। नः। मंत्रं। सऽरथा। इह। उप। यातं। यशः। नाँ। पक्वं। मधु। गो प

षु। अंतः। आ। भूतऽअंशः। अश्विनोः। कामं। अप्राः। २ आविः। अभूत्। महि।

माघोनं। एषां। विश्वं। जीवं। तमसः। निः। अमोचि। महि। ज्योतिः। पितृऽभिः।

दत्तं। आ। अगात्। उरुः। पंथाः। दक्षिणायाः। अदर्शि। उच्चा। दिवि। दक्षिणाऽ

वंतः। अस्थुः। ये। अश्वऽदाः। सह। ते। सूर्येण। हिरण्यऽदाः। अमृतऽत्वं। भजंते। ७१

वासःऽदाः। सोम। प्र। तिरंते। आयुः। दैवी। पूर्तिः। दक्षिणा। देवऽयज्या। न। क

वऽअरिभ्यः। नहि। ते। पृणंति। अथ। नरः। प्रयतऽदक्षिणासः। अवद्यऽभिया। बृह
वः। पृणंति। अनूतऽधारं। वायुं। अर्कं। स्वःऽविदं। नृऽचक्षसः। ते। अभि। चक्षते। ह
विः। ये। पृणंति। प्रऽच। यच्छंति। संऽगमे। ते। दक्षिणां। दुहते। सप्तऽमातरं। दक्षिणाऽ
वान्। प्रथमः। हूतः। एति। दक्षिणाऽवान्। ग्रामऽनीः। अग्रे। एति। तं। एव। मन्ये। नृ
ऽपतिं। जनानां। यः। प्रथमः। दक्षिणां। आऽविवाय। ३ तं। एव। ऋषिं। तं। ऊं इति।
ब्रह्माणं। आहुः। यज्ञऽन्यं। सामऽगां। उक्थऽशासं। सः। शुक्रस्य। तन्वः। वेद। ति
स्रः। यः। प्रथमः। दक्षिणया। रराध। दक्षिणा। अश्वं। दक्षिणा। गां। ददाति। दक्षि
णा। चंद्रं। उत। यत्। हिरण्यं। दक्षिणा। अन्नं। वनुते। यः। नः। आत्मा। दक्षिणां। व
र्म। कृणुते। विऽजानन्। न। भोजाः। ममुः। न। निऽअर्थं। ईयुः। न। रिष्यंति। न। व्यथं

८.अ.६

ते। ह। भोजाः। इदं। यत्। विश्वं। भुवनं। स्वरिति स्वः। च। एतत्। सर्वं। दक्षिणा।
एभ्यः। ददाति। भोजाः। जिग्युः। सुरभिं। योनिं। अग्रे। भोजाः। जिग्युः। वध्वं।
या। सुऽवासाः। भोजाः। जिग्युः। अंतःऽपेयं। सुरायाः। भोजाः। जिग्युः। ये। अ
हूताः। प्रऽयंति। भोजाय। अश्वं। सं। मृजंति। आशुं। भोजाय। आस्ते। कन्या।
शुंभमाना। भोजस्य। इदं। पुष्करिणीऽइव। वेश्म। परिऽकृतं। देवमानाःऽइव। चि
त्रं। भोजं। अश्वाः। सुष्ठुऽवाहः। वहंति। सुऽवृत्। रथः। वर्त्तते। दक्षिणायाः।
भोजं। देवासः। अवत। भरेषु। भोजः। शत्रून्। संऽअनीकेषु। जेता। ४ किं।
इच्छंती। सरमा। प्र। इदं। आनट्। दूरे। हि। अध्वा। जगुरिः। पराचैः। का। अस्मे
ऽहितिः। का। परिऽतक्म्या। आसीत्। कथं। रसायाः। अतरः। पयांसि। इंद्रस्य। दू

७२

नीः। दूषिता। चरामि। महः। इच्छन्ती। पणयः। निऽधीन्। वः। अतिऽस्कदः। भि-
यसा। तत्। नः। आ। वत्। तथा। रसायाः। अतरं। पयांसि। कीदृङ्। इन्द्रः। स-
रमे। का। दृशीका। यस्य। इदं। दूतीः। असरः। पराकात्। आ। च। गच्छात्। मि-
त्रं। एन। दधाम। अथ। गवां। गोऽपतिः। नः। भवाति। ०। दभ्यं। दभत्। सः। ०।
असरं। पराकात्। न। तं। गूहंति। स्रवतः। गभीराः। हताः। इंद्रेण। पणयः। शय-
ध्वे। इमाः। गावः। सरमे। याः। ऐच्छः। परि। दिवः। अंतान्। सुऽभगे। पतंती। कः।
। ते। एनाः। अव। सृजात्। अयुध्वी। उत। अस्माकं। आयुधा। संति। तिग्मा।
। ५ असेन्या। वः। पणयः। वचांसि। अनिषव्याः। तन्वः। संतु। पापीः। अधृष्टः।
वः। एतवै। अस्तु। पंथाः। बृहस्पतिः। वः। उभया। न। मृळात्। अयं। निऽधिः।

प॰ अ॰ ६
७३

सरमे। अद्रिऽबुध्नः। गोभिः। अश्वेभिः। वसुऽभिः। निऽऋष्टः। रक्षंति। तं। प
णयः। ये। सुऽगोपाः। रेकु। पदं। अलकं। आ। जगंथ। आ। दुह। गमन्। ऋष
यः। सोमऽशिताः। अयास्यः। अंगिरसः। नवऽग्वाः। ते। एतं। ऊर्वं। वि। भ
जंत। गोनां। अथ। एतत्। वचः। पणयः। वमन्। इत्। एव। च। त्वं। सरमे। आ
ऽजगंथ। प्रऽबाधिता। सहसा। दैव्येन। स्वसारं। त्वा। कृणवै। मा। पुनः। गाः
। अप। ते। गवां। सुऽभगे। भजाम। न। अहं। वेद। भ्रातृऽत्वं। नो इति। स्वसृ
ऽत्वं। इंद्रः। विदुः। अंगिरसः। च। घोराः। गोऽकामाः। मे। अछदयन्। यत्।
आयं। अप। अतः। इत। पणयः। वरीयः। दूरं। इत। पणयः। वरीयः। उत्।
गावः। यंतु। मिनतीः। ऋतेन। बृहस्पतिः। याः। अविंदत्। निऽगूळ्हाः।

७३

११

सोमः। ग्रावाणः। ऋषयः। च। विप्राः। ६ ते। अवदन्। प्रथमाः। ब्रह्मऽकिल्बि
षे। अकूपारः। सलिलः। मातरिश्वा। वीळुऽहराः। तपः। उग्रः। मयः। ऽभूः। आ
पः। देवीः। प्रथमऽजाः। ऋतेन। सोमः। राजा। प्रथमः। ब्रह्मऽजायां। पुनरिति।
प्र। अयच्छत्। अहृणीयमानः। अनुऽअर्तिता। वरुणः। मित्रः। आसीत्। अ
ग्निः। होता। हस्तऽगृह्य। आ। निनाय। हस्तेन। एव। ग्राह्यः। आऽधिः। अ
स्याः। ब्रह्मऽजाया। इयं। इति। च। अवोचन्। न। दूताय। प्रऽह्ये। तस्थे।
एषा। तथा। राष्ट्रं। गुपितं। क्षत्रियस्य। देवाः। एतस्यां। अवदंत। पूर्वे। सप्तऽ
ऋषयः। तपसे। ये। निऽसेदुः। भीमा। जाया। ब्राह्मणस्य। उपऽनीता। दुःऽधां।
दधाति। परमे। विऽओमन्। ब्रह्मऽचारी। चरति। वेविषत्। विषः। सः। देवा

प॰अ॰६ नो। भवति। एकं। अंगं। तेन। जायां। अनु। अविंदत्। बृहस्पतिः। सोमेन। नी

७४ तां। क्रुद्धं। न। देवाः। पुनः। वै। देवाः। अददुः। पुनः। मनुष्याः। उत। राजानः। सत्यं

।कृण्वानाः। ब्रह्मऽजायां। पुनः। ददुः। पुनःऽदाय। ब्रह्मऽजायां। कृत्वी। देवैः

।निःऽकिल्बिषं। ऊर्जं। पृथिव्याः। भक्त्वाय। उरुऽगायं। उप। आसते। ७ संऽ

इद्धः। अद्य। मनुषः। दुरोणे। देवः। देवान्। यजसि। जातऽवेदः। आ। च। वह।

मित्रऽमहः। चिकित्वान्। त्वं। दूतः। कविः। असि। प्रऽचेताः। तनूऽनपात्।

पथः। ऋतस्य। यानान्। मध्वा। संऽअंजन्। स्वदय। सुऽजिह्व। मन्मानि।

धीभिः। उत। यज्ञं। ऋंधन्। देवऽत्रा। च। कृणुहि। अध्वरं। नः। आऽजुह्वानः। ई

ड्यः। वंद्यः। च। आ। याहि। अग्ने। वसुऽभिः। सऽजोषाः। त्वं। देवानां। असि। य

उषासानक्तासदतांनियोनौ   भुत्रपतनेवितरंवरीयो

द्रु। होता। मनुः। एनान्। यक्षि। दुषितः। यजीयान्। प्राचीनं। बर्हिः। प्रऽदिशा। पृथि
व्याः। वस्तोः। अस्याः। वृज्यते। अग्रे। अह्नां। ०। देवेभ्यः। अदितये। स्योनं। व्यचस्व
ती ः। उर्विया। वि। श्रयंतां। पतिऽभ्यः। न। जनयः। शुंभमानाः। देवीः। द्वारः। बृ
हतीः। विश्वंऽइन्वाः। देवेभ्यः। भवत। सुप्रऽअयनाः। ८ आ। सुस्वयंती इति।
यजते इति। उषासानक्ता इति। ०। दिव्ये इति। योषणे इति। बृहती इति। सुरुक्मे इ
ति सुऽरुक्मे। अधि। श्रियं। शुक्रऽपिशं। दधाने इति। ०। सुऽवाचा। मिमा
ना। यज्ञं। मनुषः। यजध्यै। प्रऽचोदयंता। विदथेषु। कारू इति। प्राचीनं।
ज्योतिः। प्रऽदिशा। दिशंता। आ। नः। यज्ञं। भारती। तूयं। एतु। इळा। म
नुष्वत्। इह। चेतयंती। तिस्रः। देवीः। बर्हिः। आ। इदं। स्योनं। सरस्वती।

देव्याहोतारा प्र

प॰अ॰६
७५

सुऽअपसः। सदंतु। यः। इमे इति। द्यावापृथिवी इति। जनित्री इति। रूपैः। अ
पिंशत्। भुवनानि। विश्वा। तं। अद्य। होतः। इषितः। यजीयान्। देवं। त्वष्टा
रं। इह। यक्षि। विद्वान्। उपऽअवसृज। त्मन्या। संऽअंजन्। देवानां। पाथः
। ऋतुऽथा। हवींषि। वनस्पतिः। शमिता। देवः। अग्निः। स्वदंतु। हव्यं। मधु
ना। घृतेन। सद्यः। जातः। वि। अमिमीत। यज्ञं। अग्निः। देवानां। अभवत्।
पुरःऽगाः। अस्य। होतुः। प्रऽदिशि। ऋतस्य। वाचि। स्वाहाऽकृतं। हविः।
अदंतु। देवाः। २ मनीषिणः। प्र। भरध्वं। मनीषां। यथाऽयथा। मतयः।
संति। नृणां। इंद्रं। सत्यैः। आ। ईरयाम। कृतेभिः। सः। हि। वीरः। गिर्वणस्युः
। विदानः। ऋतस्य। हि। सदसः। धीतिः। अद्यौत्। सं। गार्ष्टेयः। वृषभः। गोभिः।

७५

आ । नद्रू । उत् । अतिष्ठत् । तविषेण । रवेण । मदांति । चित् । सं । विव्याच । रजांसि ।
इंद्रः । किल । श्रुत्यै । अस्य । वेद । सः । हि । जिष्णुः । पथिऽकृत् । सूर्याय । आ । त् । मे
नां । कृण्वन् । अच्युतः । भुवत् । गोः । पतिः । दिवः । सनऽजाः । अप्रतिऽइतः ।०।
व्रता । अमिनात् । अंगिरःऽभिः । गृणानः । पुरूणि । चित् । नि । ततान । रजांसि
। दाधार । यः । धरुणं । सत्यऽताता । इंद्रः । दिवः । प्रतिऽमानं । पृथिव्याः । वि
श्वा । वेद । सवना । हंति । शुष्णं । महीं । चित् । द्यां । आ । अतनोत् । सूर्येण । चा
स्कंभ । चित् । स्कंभनेन । स्कभीयान् । १० वज्रेण । हि । वृत्रऽहा । वृत्रं । अस्तः ।
अदेवस्य । शूशुवानस्य । मायाः । वि । धृष्णो इति । अत्र । धृषता । जघंथ ।
अथ । अभवः । मघऽवन् । बाहुऽओजाः । सचेत । यत् । उषसः । सूर्येण । चि

प॰ अ॰ ८ त्रां। अस्य। केतवः। रां। अविंदन्। आ। यत्। नक्षत्रं। ददृशे। दिवः। न। पुनः। यतः।
७८ नकिः। अद्धा। नु। वेद। दूरं। किल। प्रथमाः। जग्मुः। आसां। इंद्रस्य। याः। प्रऽ

सवे। सस्रुः। आपः। क्व। स्वित्। अग्रं। क्व। बुध्नः। आसां। आपः। मध्यं। क्व। वः।
नूनं। अंतः। सृजः। सिंधून्। अहिना। जग्रसानान्। आत्। इत्। एताः। प्र।
विविज्रे। जवेन। मुमुक्षमाणाः। उत। याः। मुमुचे। अध। इत्। एताः। न। रमं
ते। निःऽतिक्ताः। सध्रीचीः। सिंधुं। उशतीःऽइव। आयन्। सनात्। जारः। आ
रितः। पूःऽभित्। आसां। अस्ते। आ। ते। पार्थिवा। वसूनि। अस्मे इति। जग्मुः।
सूनृताः। इंद्र। पूर्व्यः। ११ इंद्र। पिब। प्रतिऽकामं। सुतस्य। प्रातःऽसावः। तव।
हि। पूर्वऽपीतिः। हर्षस्व। हंतवे। शूर। शत्रून्। उक्थेभिः। ते। वीर्या। प्र। ब्रवाम।

७८

यः। ते। रथः। मनसः। जवीयान्। आ। इंद्र। तेन। सोम ऽपेयाय। याहि। तूयं। आ। ते।
हरयः। प्र। द्रवंतु। येभिः। यासि। वृषऽभिः। मंदमानः। हरिऽवता। वर्चसा। सूर्यस्य। श्रे
ष्ठैः। रूपैः। तन्वं। स्पर्शयस्व। अस्माभिः। इंद्र। सखिऽभिः। हुवानः। सध्रीचीनः।
मादयस्व। निऽसद्य। यस्य। त्यत्। ते। महिमानं। मदेषु। इमे इति। मही इति। रोद
सी इति। न। अविविक्तां। तत्। ओकः। आ। हरिऽभिः। इंद्र। युक्तैः। प्रियेभिः। या
हि। प्रियं। अन्नं। अच्छ। यस्य। शश्वत्। पपिऽवान्। इंद्र। शत्रून्। अननुऽकृत्या।
रण्या। चकर्थ। सः। ते। पुरंऽधिं। तविषीं। इयर्ति। सः। ते। मदाय। सुतः। इंद्र। सो
मः। १२ इदं। ते। पात्रं। सनऽवित्तं। इंद्र। पिब। सोमं। एना। शतक्रतो इति शत ऽ
क्रतो। पूर्णः। आऽहावः। मदिरस्य। मध्वः। यं। विश्वे। इत्। अभिऽहर्यंति। देवाः। वि।

प॰ अ॰ ६ हि। त्वां। इंद्र। पुरुधा। जनासः। हितऽप्रयसः। वृषभ। ह्वयंते। अस्माकं। ते। मधु

७७ मत्ऽतमानि। इमा। भुवन्। सवना। तेषु। हर्य। प्र। ते। इंद्र। पूर्व्याणि। प्र। नूनं।

वीर्या। वोचं। प्रथमा। कृतानि। सती। नःऽमन्युः। अश्रथयः। अद्रिं। सुऽवेदनां।

अकृणोः। ब्रह्मणे। गां। नि। सु। सीद। गणऽपते। गणेषु। त्वां। आहुः। विप्रऽत

मं। कवीनां। न। ऋते। त्वत्। क्रियते। किं। चन। आरे। महां। अर्कं। मघऽवन्।

चित्रं। अर्च। अभिऽख्या। नः। मघऽवन्। नाधमानान्। सखे। बोधि। वसुऽप

ते। सखीनां। रणं। कृधि। रणऽकृत्। सत्यऽशुष्म। अभक्ते। चित्। आ। भज। रा

ये। अस्मान्। १० १२ अनुवाकः॥ तं। अस्य। द्यावापृथिवी इति। सऽचेतसा। विश्वेभिः।

देवैः। अनु। शुष्मं। आवतां। यत्। ऐत्। कृण्वानः। महिमानं। इंद्रियं। पीत्वी। सोम

स्य। क्रतु॑ऽमान्। अ॒व॒र्ध॒त॒। तं। अ॒स्य॒। विष्णुः॑। म॒हि॒मा। नं। ओज॑सा। अं॒शुं। द॒ध॒
न्वान्। मधु। नः। वि। र॒प्श॒ते॒। दे॒वेभिः॑। इंद्रः॑। म॒घ॒ऽवा। स॒या॒व॒ऽभिः। वृ॒त्रं। ज॒घ॒न्वा
न्। अ॒भ॒व॒त्। वरे॑ण्यः। वृ॒त्रेण। यत्। अहि॑ना। बिभ्र॑त्। आयु॒धा। सं॒ऽअ॒स्थि॒थाः।
यु॒धये॑। शंसं॑। आ॒ऽवि॒दे। विश्वे॑। ते। अत्र॑। म॒रुतः॑। स॒ह। त्मना॑। अव॑र्धन्। उ॒ग्र।
म॒हि॒मानं॑। इंद्रि॑यं। ज॒ता॒नः। एव॑। वि। अ॒बा॒ध॒त॒। स्पृधः॑। प्र। अ॒प॒श्य॒त्। वी॒रः। अ॒
भि। पौंस्यं॑। रणं॑। अ॒वृ॒श्च॒त्। अद्रिं॑। अव॑। स॒ऽस्य॒दः॑। स॒ज॒त्। अस्त॑भ्नात्। कै॒नां
। सु॒ऽअ॒प॒स्यया॑। पृ॒थुं। आ। तु॒। इंद्रः॑। स॒त्रा। तवि॑षीः। अ॒प॒त्य॒त॒। वरी॑यः। द्यावा॑। पृ॒थि
वी इति॑। अ॒बा॒ध॒त॒। अव॑। अ॒भ॒र॒त्। धृ॒षि॒तः। वज्रं॑। आ॒य॒सं। शेवं॑। मि॒त्राय॑। वरु॑णा
य। दा॒शुषे॑। १४ इंद्र॑स्य। अत्र॑। तवि॑षीभ्यः। वि॒ऽर॒प्शिनः॑। ऋ॒घा॒य॒तः। अ॒रं॒ह॒यं॒त॒।

प॰अ॰ ६
७८

मन्यवे। वृत्रं। यत्। उग्रः। वि। अवृश्चत्। ओजसा। अपः। बिभ्रतं। तमसा। परिऽ
वृतं। या। वीर्याणि। प्रथमानि। कर्त्वा। महिऽत्वेभिः। यतमानौ। संऽईयतुः। ध्वां
तं। तमः। अव। दध्वसे। हते। इंद्रः। मह्ना। पूर्वऽहूतौ। अपत्यत। विश्वे। देवासः।
अध। वृष्ण्यानि। ते। अवर्धयन्। सोमऽवत्या। वचस्यया। रुद्रं। वृत्रं। आहिं।
इंद्रस्य। हन्मना। अग्निः। न। जंभैः। तृषु। अन्नं। आ। अवयत्। भूरि। दक्षेभिः। वच
नेभिः। ऋक्वऽभिः। सख्येभिः। सख्यानि। प्र। वोचत। इंद्रः। धुनिं। च। चुमुरिं। च।
दंभयन्। श्रद्धाऽमनस्या। शृणुते। दभीतये। त्वं। पुरूणि। आ। भर। स्वऽअश्व्या
।येभिः। मंसै। निःऽवचनानि। शंसन्। सुऽगेभिः। विश्वा। दुःऽइता। तरेम। विदो
इति। सु। नः। उर्विया। गाधं। अद्य। १० १५ धर्मा। संऽअंता। त्रिऽवृतं। वि। आपतुः।

७८

तयोः। ऋषिं। मातरिश्वा। जगाम। दिवः। पयः। दिधिषाणाः। अवेषन्। विदुः। देवाः
।सहऽसामानं। अर्कं। तिस्रः। देष्ट्राय। निःऽऋतीः। उप। आसते। दीर्घऽश्रुतः।
वि। हि। जानंति। वह्नयः। तासां। नि। चिक्युः। कवयः। निऽदानं। परेषु। याः। गुह्येषु।
व्रतेषु। चतुःऽकपर्दा। युवतिः। सुऽपेशाः। घृतऽप्रतीका। वयुनानि। वस्ते। तस्यां
।सुऽपर्णा। वृषणा। नि। सेदतुः। यत्र। देवाः। दधिरे। भागधेयं। एकः। सुऽपर्णः। सः
।समुद्रं। आ। विवेश। सः। इदं। विश्वं। भुवनं। वि। चष्टे। तं। पाकेन। मनसा। अपश्यं
।अंतितः। तं। माता। रेळ्हि। सः। ऊं इति। रेळ्हि। मातरं। सुऽपर्णं। विप्राः। कवयः।
वचःऽभिः। एकं। संतं। बहुधा। कल्पयंति। छंदांसि। च। दधतः। अध्वरेषु। ग्रहान्।
सोमस्य। मिमते। द्वादश। १६ षट्ऽत्रिंशान्। च। चतुरः। कल्पयंतः। छंदांसि। च।

प॰ अ॰ ६ दधतः। आऽद्वादशं। यज्ञं। विऽमाय। कवयः। मनीषा। ऋक्ऽसामाभ्यां। प्र। रथं।
७९ वर्तयंति। चतुःऽदश। अन्ये। महिमानः। अस्य। तं। धीराः। वाचा। प्र। नयंति। स
प्त। आप्नानं। तीर्थं। कः। इह। प्र। वोचत्। येन। पथा। प्रऽपिबंते। सुतस्य। सहस्र
धा। पंचऽदशानि। उक्था। यावत्। द्यावापृथिवी इति। तावत्। इत्। तत्। सहस्र
धा। महिमानः। सहस्रं। यावत्। ब्रह्म। विऽस्थितं। तावती। वाक्। कः। छंदसां।
योगं। आ। वेद। धीरः। कः। धिष्ण्यां। प्रति। वाचं। पपाद। कं। ऋत्विजां। अष्टमं। शू
रं। आहुः। हरी इति। इंद्रस्य। नि। चिकाय। कः। स्वित्। भूम्याः। अंतं। परि। एके।
चरंति। रथस्य। धूःऽसु। युक्तासः। अस्थुः। श्रमस्य। दायं। वि। भजंति। एभ्यः।
यदा। यमः। भवति। हर्म्ये। हितः। १० १७ चित्रः। इत्। शिशोः। तरुणस्य। वक्ष

थः। न। यः। मातरौ। अपि ऽएति। धातवे। अनूधाः। यदि। जीजनत्। अध। च। नु।
ववक्ष। सद्यः। महि। दूत्यं। चरन्। अग्निः। ह। नाम। धायि। दन्। अप्सः ऽतमः। सं ऽयः।
वना। युवते। भस्मना। दता। अभि ऽप्रमुरा। जुह्वा। सु ऽअध्वरः। इनः। न। प्रोथ
मानः। यवसे। वृषा। तं। वः। विं। न। द्रु ऽसदं। देवं। अंधसः। इंदुं। प्रोथंतं। प्र ऽवपं
तं। अर्णवं। आसा। वह्निं। न। शोचिषा। वि ऽरप्शिनं। महि ऽव्रतं। न। सरजंतं।
अध्वनः। वि। यस्य। ते। ज्रयसानस्य। अजर। धक्षोः। न। वाताः। परि। संति। अ
च्युताः। आ। रण्वासः। युयुधयः। न। सत्वनं। त्रितं। नक्षंत। प्र। शिषंतः। इष्टये। सः।
इत्। अग्निः। कण्व ऽतमः। कण्व ऽसखा।। ० अग्निः। पातु। गृणतः। अग्निः। सू
रीन्। अग्निः। ददातु। तेषां। अवः। नः। १८ वाजिन् ऽतमाय। सह्यसे। सु ऽपि

प॰ अ॰ ६
८०

त्र्य॒। त्र्युषु। च्यवा॑नः। अनु॑। जात॑ऽवेदसे। अ॒ध्रुद्रे॑। चि॒त्। यः। धृ॒षता॑। वरं॑। सुते॑। म
हि॒नूऽन्तेमाय। धन्व॑ना। इ॒त्। अवि॒ष्युते। एव। अ॒ग्निः। मर्त्तैः॑। स॒ह। सू॒रिऽभिः॑।
व॒सुः। स्त॒वे। सह॑सः। सू॒नरः॑। नृऽभिः॑। मि॒त्रासः॑। न। ये। सु॒ऽधि॑ताः। ऋ॒तऽय
वः। द्यावः॑। न। द्युम्नैः॑। अ॒भि। सं॒ति। मानु॑षान्। ऊर्जः॑। न॒पात्। स॒ह॒सा॒ऽवन्।
इति॑। त्वा॒। उ॒प॒ऽस्तु॒त्तस्य॑। वं॒दते॑। वृषा॑। वा॒क्। ०। इति॑। त्वा॒। अग्ने॑। वृ॒षि॒ऽह॒व्य
स्य। पुत्राः॑। उ॒प॒ऽस्तु॒तासः॑। ऋ॒षयः॑। अ॒वो॒च॒न्। ता॒न्। च॒। पा॒हि॒। गृ॒ण॒तः॑। च॒।
सू॒रीन्। वष॑ट्। वष॑ट्। इति॑। ऊ॒र्ध्वासः॑। अ॒न॒क्ष॒न्। नमः॑। नमः॑। ०। १९ पि
ब॑। सोमं॑। म॒हते॑। इं॒द्रियाय॑। पिब॑। वृ॒त्राय॑। हन्त॑वे। श॒विष्ठ॒। पिब॑। रा॒ये। शव॑
से। हू॒यमा॑नः। पिब॑। मध्वः॑। तृ॒पत्। इं॒द्र। आ। वृष॑स्व। अ॒स्य। पि॒ब॒। क्ष॒ऽमतः॑।

८०

प्रऽस्थितस्य। इंद्र। सोमस्य। वरं। आ। सुतस्य। स्वस्तिऽदाः। मनसा। मादयस्व।
अर्वाचीनः। रेवते। सौभगाय। ममत्तु। त्वा। दिव्यः। सोमः। इंद्र। ममत्तु। यः। सू
यते। पार्थिवेषु। ममत्तु। येन। वरिवः। चकर्थ। ममत्तु। येन। निऽरिणासि। शत्रू
न्। आ। द्विऽबर्हाः। अमिनः। यातु। इंद्रः। वृषा। हरिऽभ्यां। परिऽसिक्तं। अंधः।
गवि। आ। सुतस्य। प्रऽभृतस्य। मध्वः। सत्रा। खेदां। अरुशऽहा। आ। वृषस्व।
नि। तिग्मानि। भ्राशयन्। भाश्यानि। उग्राय। ते। सहः। बलं। ददामि। प्रतिऽ
इत्य। शत्रून्। विऽगदेषु। वृश्च। २० वि। अर्यः। इंद्र। तनुहि। श्रवांसि। ओजः।
स्थिराऽइव। धन्वनः। अभिऽमातीः। अस्मद्र्यक्। ववृधानः। सहःऽभिः। अ
निऽभृष्टः। तन्वं। ववृधस्व। इंद्र। हविः। मघऽवन्। तुभ्यं। रातं। प्रति। संऽरा

प॰अ॰६ ट्। अहृणानः। गृभाय। तुभ्यं। सुतः। मघुऽवन्। तुभ्यं। पक्वः। अद्धि। इंद्र।
८१ पिब। च। प्रऽस्थितस्य। अद्धि। इंद्र। इंद्र। प्रऽस्थिता। इमा। हवींषि। चनः। द
धिष्व। पचत। उत। सोमं। प्रयस्वंतः। प्रति। हर्यामसि। त्वा। सत्याः। संतु।
यजमानस्य। कामाः। प्र। इंद्राग्निऽभ्यां। सुऽवचस्यां। इयर्मि। सिंधौऽइव।
प्र। ईरयं। नावं। अर्कैः। अयाःऽइव। परि। चरंति। देवाः। ये। अस्मभ्यं। धनऽ
दाः। उत्ऽभिदः। च। ३१ न। वै। ऊं इति। देवाः। क्षुधं। इत्। वधं। ददुः। उत।
आशितं। उप। गच्छंति। मृत्यवः। उतो इति। रयिः। पृणतः। न। उप। दस्यति।
उत। अपृणन्। मर्डितारं। न। विंदते। यः। आध्राय। चकमानाय। पित्वः।
अन्नऽवान्। सन्। रफिताय। उपऽजग्मुषे। स्थिरं। मनः। कृणुते। सेवते। ८१

पुरा। उतोइति। चित्। सः। मर्डितारं। न। विंदते। सः। इत्। भोजः। यः। गृहवे। ददाति।
अन्नऽकामाय। चरते। कृशाय। अरं। अस्मै। भवति। यामंऽहूतौ। उत। अप
रीषु। कृणुते। सखायं। न। सः। सखा। यः। न। ददाति। सख्ये। सचाऽभुवे। सचमा
नाय। पित्वः। अप। अस्मात्। प्र। अयात्। न। तत्। ओकः। अस्ति। पृणंतं। अन्यं।
अरणं। चित्। इच्छेत्। पृणीयात्। इत्। नाधमानाय। तव्यान्। द्राघीयांसं। अनु।
पश्येत। पंथां। ओइति। हि। वर्तंते। रथ्याऽइव। चक्रा। अन्यंऽअन्यं। उप। तिष्ठं
त। रायः। २२ मोघं। अन्नं। विंदते। अप्रऽचेताः। सत्यं। ब्रवीमि। वधः। इत्। सः
। तस्य। न। अर्यमणं। पुष्यति। नोइति। सखायं। केवलऽअघः। भवति। केव
लऽआदी। कृषन्। इत्। फालः। आशितं। कृणोति। यन्। अध्वानं। अप।

१० अ० ६ वृंक्ते। चुरित्रैः। वर्दन्। ब्रह्मा। अवदतः। वनीयान्। पृणन्। आपिः। अपृणंतं। अ
८२
भि। स्यात्। एक॰पात्। भूयः। द्वि॰पदः। वि। चक्रमे। द्वि॰पात्। त्रि॰पादं। अभि
। एति। पश्चात्। चतुः॰पात्। एति। द्वि॰पदां। अभि॰स्वरे। सं॰पश्यन्। पंक्तीः
। उप॰तिष्ठमानः। सुमौ। चित्। हस्तौ। न। समं। विविष्टः। सं॰मातरा। चित्।
न। समं। दुहाते इति। यमयोः। चित्। न। सुमा। वीर्याणि। ज्ञाती इति। चित्।
तौ। सं। तौ। न। समं। पृणीतः। २३ अग्ने। हंसि। नि। अत्रिणं। दीद्यत्। मर्त्ये
षु। आ। स्वे। क्षये। शुचि॰व्रत। उत। तिष्ठसि। सु॰आहुतः। घृतानि। प्रति।
मोदसे। यत्। त्वा। स्रुचः। सं॰अस्थिरन्। सः। आ॰हुतः। वि। रोचते। अग्निः
। ईळेन्यः। गिरा। स्रुचा। प्रतीकं। अज्यते। घृतेन। अग्निः। सं। अज्यते। म

८२

घृतऽप्रतीकः। आऽहुतः। रोचमानः। विभाऽवसुः। जरमाणः। सं। इध्यसे। देवे
भ्यः। हव्यऽवाहन। तं। त्वा। हवंत। मर्त्याः॥ २४ तं। मर्ताः। अमर्त्यं। घृतेन। अ
ग्निं। सपर्यत। अदाभ्यं। गृहऽपतिं। अदाभ्येन। शोचिषा। अग्ने। रक्षः। त्वं।
दह। गोपाः। ऋतस्य। दीदिहि। सः। त्वं। अग्ने। प्रतीकेन। प्रति। ओष। यातुऽधा
न्यः। उरुऽक्षये। षु। दीद्यत्। तं। त्वा। गीःऽभिः। उरुऽक्षयाः। हव्यऽवाहं। सं। ई
धिरे। यजिष्ठं। मानुषे। जने॥ २५ इति। वै। इति। मे। मनः। गां। अश्वं। सनुया
म्। इति। कुवित्। सोमस्य। अपां। इति॥ प्र। वाताःऽइव। दोधतः। उत्। मा।
पीताः। अयंसत। ० रथं। अश्वाःऽइव। आशवः। ० उप। मा। मतिः। अस्थि
त। वाश्रा। पुत्रंऽइव। प्रियं। ० अहं। तष्टाऽइव। वंधुरं। परि। अचामि। हृदा।

प॰अ॰६ मतिं।०।नहि। मे। अक्षिऽपत्। चन। अछान्त्सुः। पंच। कृष्टयः।०। २६ नहि। मे।

रोदसी इति। उभे इति। अन्यं। पक्षं। चन। प्रति।०। अभि। द्यां। महिना। भुवं। अ
भि। इमां। पृथिवीं। महीं।०। हंत। अहं। पृथिवीं। इमां। नि। दधानि। इह। वा। इह
वा।०। ओषं। इत्। पृथिवीं। अहं। जंघनानि।०। दिवि। मे। अन्यः। पक्षः। अधः।
अन्यं। अचीकृषं।०। अहं। अस्मि। महाऽमहः। अभिऽनभ्यं। उत्ऽईषितः।
।०। गृहः। यामि। अरंऽकृतः। देवेभ्यः। हव्यऽवाहनः।०। २७ ॥ इत्यष्टमाष्टके
षष्ठोध्यायः॥॥ ओम्॥ ॥तत्। इत्। आस। भुवनेषु। ज्येष्ठं। यतः। जज्ञे। उग्रः।
त्वेषऽनृम्णः। सद्यः। जज्ञानः। नि। रिणाति। शत्रून्। अनु। यं। विश्वे। मदंति। ऊ
माः। ववृधानः। शवसा। भूरिऽओजाः। शत्रुः। दासाय। भियसं। दधाति। अवि

अनत्। च। विऽअनत्। च। सस्नि। सं। ते। नवंत। प्रऽभृता। मदेषु। त्वेइति। क्रतुं।
अपि। वृंजंति। विश्वे। द्विः। यत्। एते। त्रिः। भवंति। ऊमाः। स्वादोः। स्वादीयः।
स्वादुना। सृज। सं। अदः। सु। मधु। मधुना। अभि। योधीः। इति। चित्। हि।
स्मा। धना। जयंतं। मदेऽमदे। अनुऽमदंति। विप्राः। ओजीयः। धृष्णो इति। स्थि
रं। आ। तनुष्व। मा। त्वा। दभन्। यातुऽधानाः। दुःऽएवाः। त्वया। वयं। शाशद्म
हे। रणेषु। प्रऽपश्यंतः। युधेन्यानि। भूरि। चोदयामि। ते। आयुधा। वचःऽभिः।
सं। ते। शिशामि। ब्रह्मणा। वयांसि। १ स्तुषेय्यं। पुरुऽवर्पसं। ऋभ्वं। इनऽतमं
। आप्त्यं। आप्त्यानां। आ। दर्षते। शवसा। सप्त। दानून्। प्र। साक्षते। प्रतिऽमानानि। प्र।
भूरि। नि। तत। दधिषे। अवरं। परं। च। यस्मिन्। आविथ। अवसा। दुरोणे। आ।

मातरा। स्थापयसे। जिगत्नू इति। अतः। इनोषि। कर्वरा। पुरूणि। इमा। ब्रह्म।
बृहत्ऽदिवः। विवक्ति। इन्द्राय। शूषं। अग्रियः। स्वःऽसाः। महः। गोत्रस्य। क्ष
यति। स्वऽराजः। एव। महान्। बृहत्ऽदिवः। अथर्वा। अवोचत्। स्वां। तन्वं।
इन्द्रं। एव। स्वसारः। मातरिभ्वरीः। अरिप्राः। हिन्वन्ति। च। शवसा। वर्धयंति
। च। २ हिरण्यऽगर्भः। सं। अवर्तत। अग्रे। भूतस्य। जातः। पतिः। एकः। आ
सीत्। सः। दाधार। पृथिवीं। द्यां। उत। इमां। कस्मै। देवाय। हविषा। विधेम। यः।
आत्मऽदाः। बलऽदाः। यस्य। विश्वे। उपऽआसते। प्रऽशिषं। यस्य। देवाः। यस्य
। छाया। अमृतं। यस्य। मृत्युः। ०। यः। प्राणतः। निऽमिषतः। महिऽत्वा। एकः।
इत्। राजा। जगतः। बभूव। यः। ईशे। अस्य। द्विऽपदः। चतुःऽपदः। ०। यस्य। इमे।

हिमऽवंतः। महिऽत्वा। यस्य। समुद्रं। रसया। सह। आहुः। यस्य। इमाः। प्रऽदिशः।
यस्य। बाहू इति॥ येन। द्यौः। उग्रा। पृथिवी। च। दृळ्हा। येन। स्वरिति स्वः। स्तभि
तं। येन। नाकः। यः। अंतरिक्षे। रजसः। विऽमानः॥ ३ यं। क्रंदसी इति। अवसा।
तस्तभाने इति। अभि। ऐक्षेतां। मनसा। रेजमाने इति। यत्र। अधि। सूरः। उत्ऽ
इतः। विऽभाति॥ आपः। ह। यत्। बृहतीः। विश्वं। आयन्। गर्भं। दधानाः। ज
नयंतीः। अग्निं। ततः। देवानां। सं। अवर्तत। असुः। एकः॥ यः। चित्। आपः। म
हिना। परिऽअपश्यत्। दक्षं। दधानाः। जनयंतीः। यज्ञं। यः। देवेषु। अधि। देवः। ए
कः। आसीत्॥ मा। नः। हिंसीत्। जनिता। यः। पृथिव्याः। यः। वा। दिवं। सत्यऽ
धर्मा। जजान। यः। च। अपः। चंद्राः। बृहतीः। जजान॥ प्रजापते न त्वदेतान्य

१.अ.७ न्योविश्वाजातानिपरितावभूव।यत्कामास्तेजुहुमस्तंनोअस्तु वयंस्यामप
८.५ तयोरयीणां।१०।४ वसुं।न।चित्रऽमहसं।गृणीषे।वामं।शेवं।अतिथिं।अद्विषे
ण्यं।सः।रासते।शुरुधः।विश्वऽधायसः।अग्निः।होता।गृहऽपतिः।सुऽवीर्यं
।जुषाणः।अग्ने।प्रति।हर्य।मे।वचः।विश्वानि।विद्वान्।वयुनानि।सुक्रतो
इति।सुऽक्रतो।घृतऽनिर्निक्।ब्रह्मणे।गातुं।आ।ईरय।तव।देवाः।अ
जनयन्।अनु।व्रतं।सप्त।धामानि।परिऽयन्।अमर्त्यः।दाशत्।दाशुषे।
सुऽकृते।ममहस्व।सुऽवीरेण।रयिणा।अग्ने।सुऽआभुवा।यः।ते।आन
ट्।संऽइधा।तं।जुषस्व।०।हविष्मंतः।ईळते।सप्त।वाजिनं।शृण्वंतं।अग्निं।घृ ८५
तऽपृष्ठं।उक्षणं।पृणंतं।देवं।पृणते।सुऽवीर्यं।त्वं।दूतः।प्रथमः।वरेण्यः।सः।

हूयमानः। अमर्ताय। मत्स्व। त्वां। मर्जयन्। मरुतः। दाशुषः। गृहे। त्वां। स्तोमे
भिः। भृगवः। वि। रुरुचुः॥ ५ इषम्। दुहन्। सुऽदुघां। विश्वऽधायसं। यज्ञऽप्रि
ये। यजमानाय। सुक्रतो इति सुऽक्रतो। अग्ने। घृतऽस्नुः। त्रिः। ऋतानि। दीद्यत्।
वर्तिः। यज्ञं। परिऽयन्। सुक्रतुऽयसे। त्वां। दूतं। अस्याः। उषसः। विऽउष्टिषु। दूतं।
कृण्वानाः। अयजंत। मानुषाः। त्वां। देवाः। महयाय्याय। ववृधुः। आज्यं। अग्ने
। निऽमृजंतः। अध्वरे। नि। त्वा। वसिष्ठाः। अह्वंत। वाजिनं। गृणंतः। अग्ने। वि
दथेषु। वेधसः॥ ०। धारय॥ ० ६ अयं। वेनः। चोदयत्। पृश्निऽगर्भाः। ज्योतिः
ऽजरायुः। रजसः। विऽमाने। इमं। अपां। संऽगमे। सूर्यस्य। शिशुं। न। विप्राः।
मतिऽभिः। रिहंति। समुद्रात्। ऊर्मिं। उत्। इयर्ति। वेनः। नभःऽजाः। पृष्ठं। ह

प०अ०७
८६

र्यतस्य। दर्शि। ऋतस्य। सानौ। अधि। विष्टपि। भ्राट्। समानं। योनिं। अभि।
अनूषत। व्राः। समानं। पूर्वीः। अभि। वावशानाः। तिष्ठन्। वत्सस्य। मात
रः। सऽनीळाः।०। चक्रमाणाः। रिहंति। मध्वः। अमृतस्य। वाणीः। जानंतः।
रूपं। अकृपंत। विप्राः। मृगस्य। घोषं। महिषस्य। हि। ग्मन्। ऋतेन। यंतः। अ
धि। सिंधुं। अस्थुः। विदत्। गंधर्वः। अमृतानि। नाम। अप्सराः। जारं। उपऽ
सिष्मियाणा। योषा। बिभर्त्ति। परमे। विऽओमन्। चरत्। प्रियस्य। योनिषु।
प्रियः। सन्। सीदत्। पक्षे। हिरण्यये। सः। वेनः।७ नाके। सुऽपर्णं। उप। य
त्। पतंतं। हृदा। वेनंतः। अभि। अचक्षत। त्वा। हिरण्यऽपक्षं। वरुणस्य। दू
तं। यमस्य। योनौ। शकुनं। भुरण्युं।०। प्रत्यङ्। चित्रा। बिभ्रत्। अस्य। आयु

८६

धानि। ० नाम। जुनन्त। प्रियाणि। द्रप्सः। समुद्रं। अभि। यत्। जिगाति। पश्य
न्। गृध्रस्य। चक्षसा। विऽधर्मन्। ० भानुः। तृतीये। चक्रे। रजसि। प्रिया
णि। ८ इमं। नः। अग्ने। उप। यज्ञं। आ। इहि। पंचऽयामं। त्रिऽवृतं। सप्तऽतंतुं।
असः। हव्यऽवाट्। उत। नः। पुरःऽगाः। ज्योक्। एव। दीर्घं। तमः। आ। अशयि
ष्ठाः। अदेवात्। देवः। प्रऽचता। गुहा। यन्। प्रऽपश्यमानः। अमृतऽत्वं। एमि
। शिवं। यत्। संतं। अशिवः। जहामि। स्वात्। सख्यात्। अरणीं। नाभिं। ए
मि। पश्यन्। अन्यस्याः। अतिथिं। वयायाः। ऋतस्य। धाम। वि। मिमे। पु
रूणि। शंसामि। पित्रे। असुराय। शेवं। अयज्ञियात्। यज्ञियं। भागं। एमि।
बह्वीः। समाः। अकरं। अंतः। अस्मिन्। इंद्रं। वृणानः। पितरं। जहामि। अ

५॰अ॰७
८७

ग्निः । सोमः । वरुणः । ते । च्यवंते । परिऽआवर्तन् । राष्ट्रं । तत् । अवामि । आऽयन् ।
निःऽमायाः । ऊं इति । त्ये । असुराः । अभूवन् । त्वं । च । मा । वरुण । कामयासे ।
ऋतेन । राजन् । अनृतं । विऽविंचन् । मम । राष्ट्रस्य । अधिऽपत्यं । आ । इहि ।
इदं । स्वः । इदं । इत् । आस । वामं । अयं । प्रऽकाशः । उरु । अंतरिक्षं । हनाव ।
वृत्रं । निःऽएहि । सोम । हविः । त्वा । संतं । हविषा । यजाम । कविः । कविऽ
त्वा । दिवि । रूपं । आ । असजत् । अप्रऽभूती । वरुणः । निः । अपः । सृजत् ।
क्षेमं । कृण्वानाः । जनयः । न । सिंधवः । ताः । अस्य । वर्णं । शुचयः । भरिभ्र
ति । ताः । अस्य । ज्येष्ठं । इंद्रियं । सचंते । ताः । ईं । आ । क्षेति । स्वधया । मदंतीः ।
ताः । ईं । विशः । न । राजानं । वृणानाः । बीभत्सुवः । अप । वृत्रात् । अतिष्ठन् ।

८७

बीभत्सूनां। सऽयुजं। हंसं। आहुः। अपां। दिव्यानां। सख्ये। चरंतं। अनुऽस्तुभं। अ
नु। चूर्चूर्यमाणं। इंद्रं। निः। चिक्युः। कवयः। मनीषा॥ १० अहं। रुद्रेभिः। वसुऽ
भिः। चरामि। अहं। आदित्यैः। उत। विश्वऽदेवैः। अहं। मित्रावरुणा। उभा। बि
भर्मि। अहं। इंद्राग्नी इति। अहं। अश्विना। उभा। अहं। सोमं। आहनसं। बिभर्मि
। अहं। त्वष्टारं। उत। पूषणं। भगं। अहं। दधामि। द्रविणं। हविष्मते। सुप्रऽअ
व्ये। यजमानाय। सुन्वते। अहं। राष्ट्री। संऽगमनी। वसूनां। चिकितुषी। प्र
थमा। यज्ञियानां। तां। मा। देवाः। वि। अदधुः। पुरुऽत्रा। भूरिऽस्थात्रां। भू
रि। आऽवेशयंतीं। मया। सः। अन्नं। अत्ति। यः। विऽपश्यति। यः। प्राणिति। यः।
ईं। शृणोति। उक्तं। अमंतवः। मां। ते। उप। क्षियंति। श्रुधि। श्रुत। श्रद्धिऽवं।

प॰अ॰७ ते। वदामि। अहं। एव। स्वयं। इदं। वदामि। जुष्टं। देवेभिः। उत। मानुषेभिः।
८८ यं। कामये। तंऽतं। उग्रं। कृणोमि। तं। ब्रह्माणं। तं। ऋषिं। तं। सुऽमेधां। ११
अहं। रुद्राय। धनुः। आ। तनोमि। ब्रह्मऽद्विषे। शरवे। हंतवै। ऊं इति। अहं।
जनाय। सऽमदं। कृणोमि। अहं। द्यावापृथिवी इति। आ। विवेश। अहं। सु
वे। पितरं। अस्य। मूर्धन्। मम। योनिः। अप्ऽसु। अंतरिति। समुद्रे। ततः। वि।
तिष्ठे। भुवना। अनु। विश्वा। उत। अमूं। द्यां। वर्ष्मणा। उप। स्पृशामि। अहं।
एव। वातःऽइव। प्र। वामि। आऽरभमाणा। भुवनानि। विश्वा। एतावती।
महिना। सं। बभूव। १२ न। तं। अंहः। न। दुःऽइतं। देवासः। अष्ट। मर्त्यं। स
ऽजोषसः। यं। अर्यमा। मित्रः। नयंति। वरुणः। अति। द्विषः। तत्। हि। वयं। ८८

वृणीमहे ।०।येन । निः । अंहसः । यूयं । पाथ । नेथ । च । मर्त्यं । अति । द्विषः । ते । नूनं ।
नः । अयं । ऊतये ।०। न । यिष्ठाः । ऊं इति । नः । नेषणि । पर्षिष्ठाः । ऊं इति । नः । पर्षणि
। अति । द्विषः । यूयं । विश्वं । परि । पाथ ।०। युष्माकं । शर्मणि । प्रिये । स्याम । सुऽ
प्रनीतयः । अति । द्विषः । आदित्यासः । अति । स्रिधः ।०। उग्रं । मरुत्ऽभिः ।
रुद्रं । हुवेम । इंद्रं । अग्निं । स्वस्तये । अति । द्विषः । नेतारः । ऊं इति । सु । नः । तिरः ।
।०। अति । विश्वानि । दुःऽइता । राजा । नः । चर्षणीनां । अति । द्विषः । श्रुनं ।
अस्मभ्यं । ऊतये ।०। शर्म । यच्छंतु । सऽप्रथः । आदित्यासः । यत् । ईमहे । अ
ति । द्विषः ।०। १३ ए त्री । वि । अख्यत् । आऽयती । पुरुऽत्रा । देवी । अक्षऽभिः
। विश्वाः । अधि । श्रियः । अधित । आ । उरु । अप्राः । अमर्त्या । निऽवतः । देवी ।

प॰अ॰७ उत्ऽवतः। ज्योतिषा। बाधते। तमः। निः। ऊं इति। स्वसारं। अकृत। उषसं। देवी
८९ । आऽयती। अप। इत्। ऊं इति। हासते। तमः। सा। नः। अद्य। यस्याः। वयं।
नि। ते। यामन्। अविक्ष्महि। वृक्षे। न। वसतिं। वयः। नि। ग्रामासः। अवि
क्षत। नि। पत्ऽवंतः। नि। पक्षिणः। नि। श्येनासः। चित्। अर्थिनः। यव
य। वृक्यं। वृकं। यवय। स्तेनं। ऊर्म्ये। अथ। नः। सुऽतरा। भव। उप। मा। पे
पिशत्। तमः। कृष्णं। विऽअक्तं। अस्थित। उषः। ऋणाऽइव। यातय। उप।
ते। गाःऽइव। आ। अकरं। वृणीष्व। दुहितः। दिवः। रात्रि। स्तोमं। न। जिग्युषे। ८
। १५ मम। अग्ने। वर्चः। विऽहवेषु। अस्तु। वयं। त्वा। इंधानाः। तन्वं। पुषेम।
मह्यं। नमंतां। प्रऽदिशः। चतस्रः। त्वया। अधिऽअक्षेण। पृतनाः। जयेम ८९

मु। मम। देवाः। विऽहवे। संतु। सर्वे। इंद्रऽवंतः। मरुतः। विष्णुः। अग्निः। मम।
अंतरिक्षं। उरुऽलोकं। अस्तु। मह्यं। वातः। पवतां। कामे। अस्मिन्। मयि।
देवाः। द्रविणं। आ। यजंतां। मयि। आऽशीः। अस्तु। मयि। देवऽहूतिः। दै
व्याः। होतारः। वनुषंत। पूर्वे। अरिष्टाः। स्याम। तन्वा। सुऽवीराः। मह्यं। यजं
तु। मम। यानि। हव्या। आऽकूतिः। सत्या। मनसः। मे। अस्तु। एनः। मा॥ नि
गां। कतमत्। चन। अहं। विश्वे। देवासः। अधि। वोचत। नः। देवीः। षट्। उ
र्वीः। उरु। नः। कृणोत। विश्वे। देवासः। इह। वीरयध्वं। मा। हास्महि। प्रऽज
या। मा। तनूभिः। मा। रधाम। द्विषते। सोम। राजन्। १५ अग्ने। मन्युं। प्रति
ऽनुदन्। परेषां। अदब्धः। गोपाः। परि। पाहि। नः। त्वं। प्रत्यंचः। यंतु। निऽगुतः।

प॰अ॰७ पुनरिति। ते। अमा। एषां। चित्तं। प्रऽबुधां। वि। नेशत्। धाता। धातॄणां। भुव

९० नस्य। यः। पतिः। देवं। त्रातारं। अभिमातिऽसहं। इमं। यज्ञं। अश्विना। उ

भा। बृहस्पतिः। देवाः। पांतु। यजमानं। निऽअर्थात्। उरुऽव्यचाः। नः। म

हिषः। शर्म। यंसत्। अस्मिन्। हवे। पुरुऽहूतः। पुरुऽक्षुः। सः। नः। प्रऽजायै।

हरिऽअश्व। मृळय। इंद्र। मा। नः। रीरिषः। मा। पराऽदाः। ये। नः। सऽपत्नाः।

अप। ते। भवंतु। इंद्राग्निऽभ्यां। अव। बाधामहे। तान्। वसवः। रुद्राः। आ

दित्याः। उपरिऽस्पृशं। मा। उग्रं। चेत्तारं। अधिऽराजं। अक्रन्। १८ ना अनुवाकः ८३

सत्। आसीत्। नो इति। सत्। आसीत्। तदानीं। न। आसीत्। रजः। नो ९०

इति। विऽओम। परः। यत्। किं। आ। अवरीवरिति। कुह। कस्य। शर्मन्।

अंभः । किं । आसीत् । गहनं । गभीरं । न । मृत्युः । आसीत् । अमृतं । न । तर्हि ।
न । रात्र्याः । अह्नः । आसीत् । प्रऽकेतः । आनीत् । अवातं । स्वधया । तत् । एकं ।
तस्मात् । ह । अन्यत् । न । परः । किं । चन । आस । तमः । आसीत् । तमसा । गू
ळ्हं । अग्रे । अप्रऽकेतं । सलिलं । सर्वं । आः । इदं । तुच्छ्येन । आभु । अपिऽहितं ।
यत् । आसीत् । तपसः । तत् । महिना । अजायत । एकं । कामः । तत् । अग्रे । सं । अ
वर्तत । अधि । मनसः । रेतः । प्रथमं । यत् । आसीत् । सतः । बंधुं । असति । निः ।
अविंदन् । हृदि । प्रतिऽइष्य । कवयः । मनीषा । तिरश्चीनः । विऽततः । रश्मिः ।
एषां । अधः । स्वित् । आसीत् । उपरि । स्वित् । आसीत् । रेतःऽधाः । आसन् । म
हिमानः । आसन् । स्वधा । अवस्तात् । प्रऽयतिः । परस्तात् । ० कुतः । आऽजा

प॰ अ॰ ७
९१

ता। कुतः। इयं। विऽसृष्टिः। अर्वाक्। देवाः। अस्य। विऽसर्जनेन। अथ। कः। वेद।
यतः। आऽबभूव। इयं। विऽसृष्टिः। यतः। आऽबभूव। यदि। वा। दधे। यदि। वा।
। न। यः। अस्य। अधिऽअक्षः। परमे। विऽओमन्। सः। अंग। वेद। ० वेद। १७॥ ७॥
यः। यज्ञः। विश्वतः। तंतुऽभिः। ततः। एकऽशतं। देवऽकर्मेभिः। आऽयतः।
इमे। वयंति। पितरः। ये। आऽययुः। प्र। वय। अप। वय। इति। आसते। तते। पु
मान्। एनं। तनुते। उत्। आ। कृणत्ति। पुमान्। वि। तत्ने। अधि। नाके। अस्मिन्।
इमे। मयूखाः। उप। सेदुः। ऊं इति। सदः। सामानि। चक्रुः। तसराणि। ओतवे।
कः। आसीत्। प्रऽमा। प्रतिऽमा। किं। निऽदानं। आज्यं। किं। आसीत्। परिऽ
धिः। कः। आसीत्। छंदः। किं। आसीत्। प्रउगं। किं। उक्थं। यत्। देवाः। देवं। अ

९१

यजंत। विश्वे। अग्नेः। गा यत्री। अभवत्। स ऽयुग्वा। उष्णिहया। सविता। सं। बभूव। अनुऽस्तुभा। सोमः। उक्थैः। मह स्वान्। बृहस्पतेः। बृहती। वाचं। आवत्। विऽराट्। मित्रावरुणयोः। अभिऽश्रीः। इंद्रस्य। त्रिऽस्तुप्। इह। भागः। अह्नः। विश्वान्। देवान्। जगती। आ। विवेश। तेन। चाकॢप्रे। ऋषयः। मनुष्याः। चाकॢप्रे। तेन। ऋषयः। मनुष्याः। यज्ञे। जाते। पितरः। नः। पुराणे। पश्यन्। मन्ये। मनसा। चक्षसा। तान्। ये। इमं। यज्ञं। अयजंत। पूर्वे। सह ऽस्तोमाः। सह ऽछंदसः। आऽवृतः। सह ऽप्रमाः। ऋषयः। सप्त। दैव्याः। पूर्वेषां। पंथां। अनुऽदृश्य। धीराः। अनुऽआलेभिरे। रथ्यः। न। रश्मीन्। १८ अप। प्राचः। इंद्र। विश्वान्। अमित्रान्। अप। अपाचः। अभिऽभूते। नुदस्व। अप। उदीचः। अप। शूर। अध

राचैः।उरौ।यथा।तव।शर्मन्।मदेम।कुवित्।अङ्ग।यवऽमन्तः।यवं।चित्।य
था।दान्ति।अनुऽपूर्वं।विऽयूय।इहऽइह।एषां।कृणुहि।भोजनानि।ये।बर्हिषः
।नमःऽवृक्तिं।न।जग्मुः।नहि।स्थूरि।ऋतुऽथा।यातं।अस्ति।न।उत।अश्वैः।वि
विदे।संऽगमेषु।०।युवं।सुरामं।अश्विना।नमुचौ।आसुरे।सचा।विऽपिपाना
।शुभः।पती इति।इन्द्र।कर्मऽसु।आवतं।पुत्रंऽइव।पितरौ।अश्विना।उभा।इन्
द्र।आवथुः।काव्यैः।दंसनाभिः।यत्।सुरामं।वि।अपिबः।शचीभिः।सरस्व
ती।त्वा।मघऽवन्।अभिष्णक्।०।१९ ईजानं।इत्ता।घोः।गृत्तेऽवसुः।ईजानं।
भूमिः।अभि।प्रऽभूषणि।ईजानं।देवौ।अश्विनौ।अभि।सुम्नैः।अवर्धतां।ता।
वां।मित्रावरुणा।धारयत्क्षिती इति धारयत्ऽक्षिती।सुऽसुम्ना।इषितत्वता।य

जामसि। युवोः। क्राणाय। सख्यैः। अभि। स्याम। रक्षसः। अधः। चित्। नु। यत्। दिधि
षामहे। वां। अभि। प्रियं। रेक्णः। पत्यमानाः। दद्वान्। वा। यत्। पुष्यति। रेक्णः
। सं। ऊं इति। आ। अरन्। नकिः। अस्य। मघानि। अस्मे। अन्यः। असुर। सूयत।
द्यौः।।०। मूर्धा। रथस्य। चाकन्। न। एतावता। एनसा। अंतकऽध्रुक्। अस्मि
न्। सु। एतत्। शाकऽपूते। एनः। हिते। मित्रे। निऽगतान्। हंति। वीरान्। अवोः
। वा। यत्। धात्। तनूषु। अवः। प्रियासु। यज्ञियासु। अर्वा। युवोः। हि। माता। अ
दितिः। विऽचेतसा। द्यौः। न। भूमिः। पयसा। पुपूतनि। अव। प्रिया। दिदिष्टन।
सूरः। निनिक्त। रश्मिऽभिः। युवं। हि। अप्नःऽराजौ। असीदतं। तिष्ठत्। रथं। न। धूः
ऽसदं। वनऽसदं। ता। नः। कणूकऽयंतीः। नृऽमेधः। तत्रे। अंहसः। सुऽमेधाः।

१० अ० ७
९३

तत्रे। अंहसः। २० प्रोइति। सु। अस्मै। पुरःऽरथं। इंद्राय। शूषं। अर्चत। अभीके।
चित्। ऊंइति। लोकुऽकृत्। संऽगे। समत्ऽसु। वृत्रऽहा। अस्माकं। बोधि। चोदि
ता। नभंतां। अन्यकेषां। ज्याकाः। अधि। धन्वऽसु। त्वं। सिंधून्। अव। असृजः। अ
धराचः। अहन्। अहिं। अशत्रुः। इंद्र। जज्ञिषे। विश्वं। पुष्यसि। वार्यं। तं। त्वा। परि।
स्वजामहे। ०वि। सु। विश्वाः। अरातयः। अर्यः। नशंत। नः। धियः। अस्ता। अ
सि। शत्रवे। वधं। यः। नः। इंद्र। जिघांसति। या। ते। रातिः। ददिः। वसु। ०यः। नः।
इंद्र। अभितः। जनः। वृकऽयुः। आऽदिदेशति। अधःऽपदं। तं। ईं। कृधि। विऽबा
धः। असि। ससहिः। ०अभिऽदासति। सऽनाभिः। यः। च। निष्ट्यः। अव। तस्य।
बलं। तिर। महीऽइव। द्यौः। अध। त्मना। ०सखिऽत्वं। आ। रभामहे। क्रतस्य।

९३

नः। पथा। नय। अति। विश्वा। नि। दुःऽइता। ० अस्मभ्यं। सु। त्वं। इंद्र। तां। शिक्ष। या।
दोहते। प्रति। वरं। जरित्रे। अच्छिद्रऽऊध्नी। पीपयत्। यथा। नः। ० २१ उभे। इति।
यत्। इंद्र। रोदसी इति। आऽपप्राथ। उषाःऽइव। महिनं। त्वा। महीनां। संऽराजं।
चर्षणीनां। देवी। जनित्री। अजीजनत्। भद्रा। जनित्री। अजीजनत्। अव। स्म।
दुःऽहना यतः। मर्तस्य। तनुहि। स्थिरं। ० अधः। त्या। बृहती। दृषः। विश्वऽइव चंद्राः।
अमित्रऽहन्। शचीभिः। शक्र। धूनुहि। इंद्र। विश्वाभिः। ऊतिऽभिः। ० अव। य
त्। त्वं। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। विश्वानि। धूनुषे। रयिं। न। सुन्वते। सचा
। सहस्त्रिणीभिः। ऊतिऽभिः। ० अव। स्वेदाःऽइव। अभितः। विषक्। पतंतु। दि
द्यवः। दूर्वायाःऽइव। तंतवः। वि। अस्मत्। एतु। दुःऽमतिः। ० दीर्घं। हि। अंकुशं।

प॰अ॰७
९४

यथा। शक्ति। बिभर्षि। मंतुऽमः। पूर्व्येण। मघऽवन्। पदा। अजः। वयां। यथा। यु
मः। ० न किः। देवाः। मिनीमसि। न किः। आ। योपयामसि। मंत्रऽश्रुत्यं। चराम
सि। पक्षेभिः। अपिऽकक्षेभिः। अत्र। अभि। सं। रभामहे। २२ यस्मिन्। वृक्षे। सु
ऽपलाशे। देवैः। संऽपिबते। यमः। अत्र। नः। विश्पतिः। पिता। पुराणान्। अनु।
वेनति। पुराणान्। अनुऽवेनंतं। चरंतं। पापया। अमुया। असूयन्। अभि। अ
चाकशं। तस्मै। अस्पृहयं। पुनरिति। यं। कुमार। नवं। रथं। अचक्रं। मनसा। अ
कृणोः। एकऽईषं। विश्वतः। प्रांचं। अपश्यन्। अधि। तिष्ठसि। यं। कुमार। प्र। अ
वर्तयः। रथं। विप्रेभ्यः। परि। तं। साम। अनु। प्र। अवर्तत। सं। इतः। नावि। आ
ऽहितं। कः। कुमारं। अजनयत्। रथं। कः। निः। अवर्तयत्। कः। स्वित्। तत्। अद्य।

नः । ब्रूयात् । अनुऽदेयी । यथा । अभवत् । यथा । अभवत् । अनुऽदेयी । ततः । अ
ग्रं । अजायत । पुरस्तात् । बुध्नः । आऽततः । पश्चात् । निःऽअयनं । कृतं । इदं । य
मस्य । सदनं । देवऽमानं । यत् । उच्यते । इयं । अस्य । धम्यते । नाळीः । अयं । गीः
ऽभिः । परिऽकृतः ॥ २३ ॥ केशी । अग्निं । केशी । विषं । केशी । बिभर्ति । रोदसी इति
। केशी । विश्वं । स्वः । दृशे । केशी । इदं । ज्योतिः । उच्यते । मुनयः । वातऽरशनाः । पि
शंगाः । वसते । मला । वातस्य । अनु । ध्राजिं । यंति । यत् । देवासः । अविक्षत । उत्ऽ
मदिताः । मौनेयेन । वातान् । आ । तस्थिम । वयं । शरीरा । इत् । अस्माकं । यूयं । म
र्तासः । अभि । पश्यथ । अंतरिक्षेण । पतति । विश्वा । रूपा । अवऽचाकशत् । मुनिः
। देवस्यऽदेवस्य । सौकृत्याय । सखा । हितः । वातस्य । अश्वः । वायोः । सखा । अथो

प॰अ॰७ इति । वेदेऽइषितः । मुनिः । उभौ । समुद्रौ । आ । क्षेति । यः । च । पूर्वः । उत । अपरः ।
९५ अप्सरसां । गंधर्वाणां । मृगाणां । चरणे । चरन् । केशी । केतस्य । विद्वान् । स
खा । स्वादुः । मदिन्ऽतमः । वायुः । अस्मै । उप । अमंथत् । पिनष्टि । स्म । कुनंन
मा । केशी । विषस्य । पात्रेण । यत् । रुद्रेण । अपिबत् । सह । २४ उत । देवाः । अवऽ
हितं । देवाः । उत् । नयथ । पुनरिति । उत । आगः । चक्रुषं । देवाः । देवाः । जीवय
थ । पुनरिति । द्वौ । इमौ । वातौ । वातः । आ । सिंधोः । आ । पराऽवतः । दक्षं । ते ।
अन्यः । आ । वातु । परा । अन्यः । वातु । यत् । रपः । आ । वात । वाहि । भेषजं । वि
। वात । वाहि । यत् । रपः । त्वं । हि । विश्वऽभेषजः । देवानां । दूतः । ईयसे । आ । त्वा
। अगमं । शं । तातिऽभिः । अथो इति । अरिष्टतातिऽभिः । दक्षं । ते । भद्रं । आ । अ

९५

भार्षं। परा। यक्ष्मं। सुवामि। ते। त्रायंतां। इह। देवाः। त्रायंतां। मरुतां। गणाः। त्रायं
तां। विश्वा। भूतानि। यथा। अयं। अरपाः। असत्। आपः। इत्। वै। ऊं इति। भेष
जीः। आपः। अमीवऽचातनीः। आपः। सर्वस्य। भेषजीः। ताः। ते। कृण्वंतु। भेष
जं। हस्ताभ्यां। दशऽशाखाभ्यां। जिह्वा। वाचः। पुरःऽगवी। अनामयित्नुऽभ्यां
। त्वा। ताभ्यां। त्वा। उप। स्पृशामसि। २५ तव। त्ये। इंद्र। सख्येषु। वह्नयः। ऋतं। म
न्वानाः। वि। अदर्दिरुः। वलं। यत्र। दशस्यन्। उषसः। रिणन्। अपः। कुत्साय।
मन्मन्। अह्यः। च। दंसयः। अव। असृजः। प्रऽस्वः। श्वंचयः। गिरीन्। उत्। आ
जः। उस्राः। अपिबः। मधु। प्रियं। अवर्धयः। वनिनः। अस्य। दंससा। शुशोच।
सूर्यः। ऋतऽजातया। गिरा। वि। सूर्यः। मध्ये। अमुचत्। रथं। दिवः। विदत्।

१०अ०७

९६

दासाय। प्रतिऽमानं। आर्यः। दृळ्हानि। पिप्रोः। असुरस्य। मायिनः। इंद्रः। वि।
आस्यत्। चकृऽवान्। ऋजिश्वना। अनो। धसानि। धुषितः। वि। आस्यत्। नि
ऽधीन्। अदेवान्। अमृणत्। अयास्यः। मासा ऽइव। सूर्यः। वसु। पुर्यं। आ। द
दे। गृणानः। शत्रून्। अशृणात्। विरुक्मता। अयुद्धऽसेनः। विऽभ्वा। विऽभिं
दता। दाशत्। वृत्रऽहा। तुज्यानि। तेजते। इंद्रस्य। वज्रात्। अबिभेत्। अभि
ऽश्नथः। प्र। अक्रामत्। शुंध्यूः। अजहात्। उषाः। अनः। एता। त्या। ते। श्रुत्या
नि। केवला। यत्। एकः। एकं। अकृणोः। अयज्ञं। मासां। विऽधानं। अदधाः।
अधि। द्यवि। त्वया। विऽभिन्नं। भरति। प्रऽधिं। पिता। २६ सूर्यऽरश्मिः। हरिऽ
केशः। पुरस्तात्। सविता। ज्योतिः। उत्। अयान्। अजस्रं। तस्य। पूषा। प्रऽस

९६

वे। याति। विद्वान्। सं॒ऽपश्यन्। विश्वा। भुवनानि। गोपाः। नृऽचक्षाः। एषः।
दिवः। मध्ये। आस्ते। आपप्रिऽवान्। रोदसी इति। अंतरिक्षं। सः। विश्वाचीः।
अभि। चष्टे। घृताचीः। अंतरा। पूर्वं। अपरं। च। केतुं। ० विश्वा। रूपा। अभि।
चष्टे। शचीभिः। ० इंद्रः। न। तस्थौ। संऽअरे। धनानां। विश्वऽवसु। सोम।
गंधर्वं। आपः। ददृशुषीः। तत्। ऋतेन। वि। आयन्। तत्। अनुऽअवैत्।
इंद्रः। रारहाणः। आसां। परि। सूर्यस्य। परिऽधीन्। अपश्यत्। विश्वऽ
वसुः। अभि। तत्। नः। गृणातु। दिव्यः। गंधर्वः। रजसः। विऽमानः। ० धि
यः। हिन्वानः। धियः। इत्। नः। अव्याः। सस्निम्। अविंदत्। चरणे। नदीनां।
। अपः। अवृणोत्। दुरः। अश्मऽव्रजानां। प्र। आसां। गंधर्वः। अमृतानि।

प०अ०७
१७

वोचत् । इंद्रः । दक्षं । परि । जानातु । अहीनां । २७ अग्ने । तव । श्रवः । वयः । महि
। भ्राजंते । अर्चयः । विभावसो इति विभाऽवसो । बृहद्भानो इति बृहत्ऽ
भानो । शवसा । वाजं । उक्थ्यं । दधासि । दाशुषे । कवे । पावकऽवर्चाः । शुक्र
ऽवर्चाः । अनूनऽवर्चाः । उत् । इयर्षि । भानुना । पुत्रः । मातरा । विऽचरन् ।
उप । अवसि । पृणक्षि । रोदसी इति । उभे इति । ऊर्जः । नपात् । जातऽवेदः ।
सुऽशस्तिऽभिः । मंदस्व । धीतिऽभिः । हितः । त्वे इति । इषः । सं । दधुः । भूरिऽ
वर्पसः । चित्रऽऊतयः । वामऽजाताः । इरज्यन् । अग्ने । प्रथयस्व । जंतुऽ
भिः । अस्मे इति । रायः । अमर्त्य । सः । दर्शतस्य । वपुषः । वि । राजसि । पृणक्षि
। सानसिं । क्रतुं । इष्कर्तारं । अध्वरस्य । प्रऽचेतसं । क्षयंतं । राधसः । महः ।

१०

गतिं। वामस्य। सुऽभगां। महीं। इषं। दधासि। सानसिं। रयिं। ऋतऽवानं।
महिषं। विश्वऽदर्शतं। ०। श्रुतऽकर्णं। सप्रथःऽतमं। त्वा। गिरा। दैव्यं। मानु
षा। युगा। २९ अग्ने। अच्छ। वद। इह। नः। प्रत्यङ्। नः। सुऽमनाः। भव। प्र। नः।
यच्छ। विशः। पते। धनऽदाः। असि। नः। त्वं। प्र। नः। यच्छतु। अर्यमा। प्र। भगः।
प्र। बृहस्पतिः। प्र। देवाः। प्र। उत। सूनृता। रायः। देवी। ददातु। नः। सोमं। राजानं
। अवसे। अग्निं। गीःऽभिः। हवामहे। आदित्यान्। विष्णुं। सूर्यं। ब्रह्माणं। च। बृ
हस्पतिं। इन्द्रवायू इति। बृहस्पतिं। सुऽहवा। इह। हवामहे। यथा। नः। सर्वः। इ
त्। जनः। सँगत्यां। सुऽमनाः। असत्। अर्यमणं। बृहस्पतिं। इन्द्रं। दानाय। चो
दय। वातं। विष्णुं। सरस्वतीं। सवितारं। च। वाजिनं। ०। अग्निऽभिः। ब्रह्मा। य

प॰ अ॰ ७ ह्मं। च। वर्धय। त्वं। नः। देवऽतातये। रायः। दानाय। चोदय। २९ अयं। अग्ने

९८ । जरिता। त्वे इति। अभूत्। अपि। सहसः। सूनो इति। नहि। अन्यत्। अस्ति। आ

प्यं। भद्रं। हि। शर्म। त्रिऽवरूथं। अस्ति। ते। आरे। हिंसानां। अप। दिद्युं। आ। कृ

धि। प्रऽवत्। ते। अग्ने। जनिम। पितुऽयतः। साचीऽइव। विश्वा। भुवना। नि

। ऋंजसे। प्र। सप्तयः। प्र। सनिषंत। नः। धियः। पुरः। चरंति। पशुपाःऽ

इव। त्मना। उत। वै। ऊं इति। परि। वृणक्षि। बप्सत्। बहोः। अग्ने। उलपस्य।

स्वधाऽवः। उत। खिल्याः। उर्वराणां। भवंति। मा। ते। हेतिं। तविषीं। चुक्रुधा

निऽवतः। म। यत्। उत्ऽवतः। यासि। बप्सत्। पृथक्। एषि। प्रगर्धिनीऽइव। सेना। यदा

। ते। ण वप्ताऽइव। श्मश्रु। वपसि। प्र। भूम। प्रति। अस्य। श्रेणयः। ददृश्रे। एकं। ९८

निऽयानं। बृहवः। रथासः। बाहू इति। यत्। अग्ने। अनुऽमर्मृजानः। न्यङ्। उत्ता
नां। अनुऽएषि। भूमिं। उत्। ते। शुष्माः। जिहतां। उत्। ते। अर्चिः। उत्। ते। अग्ने
। शशमानस्य। वाजाः। उत्। श्वंचस्व। नि। नम। वर्धमानः। आ। त्वा। अद्य। विश्वे
। वसवः। सदंतु। अपां। इदं। निऽअयनं। समुद्रस्य। निऽवेशनं। अन्यं। कृणुष्व
। इतः। पंथां। ते न। याहि। वशान्। अनु। आऽअयने। ते। पराऽअयने। दूर्वाः
। रोहंतु। पुष्पिणीः। ह्रदाः। च। पुंडरीकाणि। समुद्रस्य। गृहाः। इमे। ३० ॥ इत्य
ष्टमाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ त्यं। चित्। अत्रिं। ऋतऽजुरं। अर्थं। अश्वं। न।
यातवे। कक्षीवंतं। यदि। पुनरिति। रथं। न। कृणुथः। नवं। त्यं। चित्। अश्वं।
न। वाजिनं। अरेणवः। यं। अत्नत। दृव्हं। ग्रंथिं। न। वि। स्यतं। अत्रिं। यविष्ठं। आ।

प.अ.८
९९

रजः। नरा। दंसिष्ठौ। अत्रये। शुभ्रा। सिसासतं। धियः। अथ। हि। वां। दिवः। नरा। पु
नरिति। स्तोमैः। न। विऽश्रासै। चितं। तत्। वां। सुऽराधसा। रातिः। सुऽमतिः। अ
श्विना। आ। यत्। नः। सदने। पृथौ। समने। पर्षथः। नरा। सुवं। भुज्युं। समुद्रे।
आ। रजसः। पारे। इंखितं। यातं। अच्छ। पतत्रिऽभिः। नासत्या। सातये। कृतं।
आ। वां। सुम्नैः। शंयू इव। इति शंयू इव। मंहिष्ठा। विश्वऽवेदसा। सं। अस्मे इति।
भूषतं। नरा। उत्सं। न। पिप्युषीः। इषः। १ अयं। हि। ते। अमर्त्यः। इंदुः। अत्यः।
न। पत्यते। दक्षः। विश्वऽआयुः। वेधसे। अयं। अस्मासु। काव्यः। ऋभुः। व
ज्रः। दास्वते। अयं। बिभर्ति। ऊर्ध्वऽकृशनं। मदं। ऋभुः। न। कृत्व्यं। मदं। घृषुः।
श्येनाय। कृत्वने। आसु। स्वासु। वंसगः। अव। दीधेत्। अहीशुवः। यं। सुऽपर्णः।

९९

पराऽवतः। श्येनस्य। पुत्रः। आ। अभरत्। शतऽचक्रं। यः। अह्यः। वर्तनिः। यं।
ते। श्येनः। चारुं। अवृकं। पदा। आ। अभरत्। अरुणं। मानं। अंधसः। एना। व
यः। वि। तारि। आयुः। जीवसे। एना। जागार। बंधुता। एव। तत्। इंद्रः। इंदुना।
देवेषु। चित्। धारयाते। महि। त्यजः। क्रत्वा॥ ० ॥ सुकृतो इति सुऽकृतो। क्र
त्वा। अयं। अस्मत्। आ। सुतः। २ इमां। खनामि। ओषधिं। वीरुधं। बलवत्
ऽतमां। यया। सऽपत्नीं। बाधते। यया। संऽविंदते। पतिं। उत्तानऽपर्णे। सुऽभगे।
देवऽजूते। सहस्वति। सऽपत्नीं। मे। परा। धम। पतिं। मे। केवलं। कुरु। उत्ऽत
रा। अहं। उत्ऽतरे। उत्ऽतरा। इत्। उत्ऽतराभ्यः। अध। सऽपत्नी। या। म
म। अधरा। सा। अधराभ्यः। नहि। अस्याः। नाम। गृभ्णामि। नो इति। अस्मिन्।

प॰ अ॰ ८ रमते। जनै। परां। एव। परा॑ऽवतं। सऽपत्नीं। गमयामसि। अहं। अस्मि। सह

१०० माना। अथ। त्वं। असि। ससहिः। उभे इति। सहस्वती इति। भूत्वी। सऽपत्नीं

।मे। सहावहै। उप। ते। अधां। सहमानां। अभि। त्वा। अधां। सहीयसा। मां॥

अनु। प्र। ते। मनः। वत्सं। गोःऽइव। धावतु। पथा। वाःऽइव। धावतु। ३॥६

अरण्यानि। अरण्यानि। असौ। या। प्रऽइव। नश्यसि। कथा। ग्रामं। न।

पृच्छसि। न। त्वा। भीःऽइव। विंदती३। वृषऽरवाय। वदते। यत्। उपऽअवदति।

चिच्चिकः। आघाटिभिःऽइव। धावयन्। अरण्यानिः। महीयते। उत। गावःऽ

इव। अदंति। उत। वेश्मऽइव। दृश्यते। उतो इति। अरण्यानिः। सायं। शकटीः

ऽइव। सर्जति। गां। अंग। एषः। आ। ह्वयति। दारु। अंग। एषः। अप। अवधीत्ताव १००

सन्। अरण्यान्यां। सायं। अक्रुक्षत्। इति। मन्यते। न। वै। अरण्यानिः। हंति। अ
न्यः। चेत्। न। अभिऽगछति। स्वादोः। फलस्य। जग्ध्वाय। यथाऽकामं। नि।
पद्यते। आंजनऽगंधिं। सुरभिं। बहुऽअन्नां। अकृषिऽवलां। प्र। अहं। मृगाणां
। मातरं। अरण्यानिं। अशंसिषं। ६ श्रत्। ते। दधामि। प्रथमाय। मन्यवे। अह
न्। यत्। वृत्रं। नर्यं। विवेः। अपः। उभे इति। यत्। त्वा। भवतः। रोदसी इति। अ
नु। रेजते। शुष्मात्। पृथिवी। चित्। अद्रिऽवः। त्वं। मायाभिः। अनवद्य। मा
यिनं। श्रवस्यता। मनसा। वृत्रं। अर्दयः। त्वां। इत्। नरः। वृणते। गोऽइष्टिषु। त्वां
। विश्वासु। हव्यासु। इष्टिषु। आ। एषु। चाकंधि। पुरुऽहूत। सूरिषु। वृधासः। ये।
मघऽवन्। आनशुः। मघं। अर्चंति। तोके। तनये। परिष्टिषु। मेधऽसाता। वाजि

प. अ. ८
१०१

नै। अद्रिवो। धनैः। सः। इत्। नु। रायः। सुऽभृतस्य। चाकनत्। मदं। यः। अस्य। रंह्यं। चि
केतति। त्वाऽवृधः। मघऽवन्। दाश्वऽअध्वरः। मक्षु। सः। वाजं। भरते। धना। नृ
भिः। त्वं। शर्धाय। महिना। गृणानः। उरु। कृधि। मघऽवन्। शग्धि। रायः। त्वं। नः।
मित्रः। वरुणः। न। मायी। पित्वः। न। दस्म। दयसे। विऽभक्ता। ५ सुस्वानासः। इंद्र।
स्तुमसि। त्वा। ससऽवांसः। च। तुविऽनृम्ण। वाजं। आ। नः। भर। सुवितं। यस्य।
चाकन्। त्मना। तना। सनुयाम। त्वाऽऊताः। ऋष्वः। त्वं। इंद्र। शूर। जातः। ०। बि
भृमसि। प्रऽस्रवणे। न। सोमं। अर्यः। वा। गिरः। अभि। अर्च। विद्वान्। ऋषी
णां। विप्रः। सुऽमतिं। चकानः। ते। स्याम। ये। रणयंत। सोमैः। एना। उत। तुभ्यं। र
थऽओळ्ह। भक्षैः। इमा। ब्रह्म। इंद्र। तुभ्यं। शंसि। दाः। नृऽभ्यः। नृणां। शूर। शवः।

१०१

तेभिः। भव। सऽक्रतुः। येषु। चाकन्। उत। त्रायस्व। गृणतः। उत। स्तीन्। श्रुधि। हवं।
इंद्र। शूर। पृथ्याः। उत। स्तवसे। वेन्यस्य। अर्कैः। आ। यः। ते। योनिं। घृतऽवंतं।
अस्वाः। ऊर्मिः। न। निम्नैः। द्रवयंत। वक्वाः॥ ६ सविता। यंत्रैः। पृथिवीं। अरम्णा
त्। अस्कंभने। सविता। द्यां। अदृंहत्। अश्वंऽइव। अधुक्षत्। धुनिं। अंतरिक्षं।
अतूर्ते। बद्धं। सविता। समुद्रं। यत्र। समुद्रः। स्कभितः। वि। औनत्। अपां। नपात्।
सविता। तस्य। वेद। अतः। भूः। अतः। आ। उत्ऽस्थितं। रजः। अतः। द्यावापृथिवी इ
ति। अप्रथेतां। पश्चा। इदं। अन्यत्। अभवत्। यजत्रं। अमर्त्यस्य। भुवनस्य। भूना।
सुऽपर्णः। अंग। सवितुः। गरुत्मान्। पूर्वः। जातः। सः। ऊं इति। अस्य। अनु। धर्म। गा
वःऽइव। ग्रामं। युयुधिःऽइव। अश्वान्। वाश्राऽइव। वत्सं। सुऽमनाः। दुहाना। पतिःऽ

इव। जायां। अभि। नः। नि। एतु। धर्त्ता। दिवः। सविता। विश्वऽवारः। हिरण्यऽस्तूपः।
सवितः। यथा। त्वा। आंगिरसः। जुह्वे। वाजे। अस्मिन्। एव। त्वा। अर्चन्। अवं
से। वंदमानः। सोमस्यऽइव। अंशुं। प्रति। जागर। अहं। ५ संऽइद्धः। चित्। सं
।इध्यसे। देवेभ्यः। हव्यऽवाहन। आदित्यैः। रुद्रैः। वसुऽभिः। नः। आ। गहि।
मृळीकाय। नः। आ। गहि। ० मर्त्तासः। त्वा। संऽइधान। हवामहे। मृळीका
य। हवामहे। त्वां। ऊं दूति। जातऽवेदसं। विश्वऽवारं। गृणे। धिया। अग्ने। देवा
न्। आ। वह। नः। प्रियऽव्रतान्। मृळीकाय। प्रियऽव्रतान्। अग्निः। देवः। दे
वानां। अभवत्। पुरःऽहितः। अग्निं। मनुष्याः। ऋषयः। सं। ईधिरे। अग्निं।
महः। धनऽसातौ। अहं। हुवे। मृळीकं। धनऽसातये। अग्निः। अत्रिं। भर

त्रऽवाजं। गविष्ठिरं। प्र। आवत्। नः। कण्वं। त्रसदस्युं। आऽहवे। अग्निं। वसि
ष्ठः। हवते। पुरःऽहितः। मृळीकाय। पुरःऽहितः॥ ८ श्रद्धया। अग्निः। सं। इ
ध्यते। श्रद्धया। हूयते। हविः। श्रद्धां। भगस्य। मूर्धनि। वचसा। आ। वेदया
मसि। प्रियं। श्रद्धे। ददतः। प्रियं। श्रद्धे। दिदासतः। प्रियं। भोजेषु। यज्वऽसु। इ
दं। मे। उदितं। कृधि। यथा। देवाः। असुरेषु। श्रद्धां। उग्रेषु। चक्रिरे। एवं। भोजे
षु। यज्वऽसु। अस्माकं। उदितं। कृधि। श्रद्धां। देवाः। यजमानाः। वायुऽगोपाः।
उप। आसते। श्रद्धां। हृदय्यया। आऽकूत्या। श्रद्धया। विंदते। वसु। श्रद्धां। प्रातः। ह
वामहे। श्रद्धां। मध्यंदिनं। परि। श्रद्धां। सूर्यस्य। निऽम्रुचि। श्रद्धे। श्रत्। धापय।
अनुवाकः ८४ इह। नः। ९ शासः। इत्था। महान्। असि। अमित्रऽखादः। अद्भुतः। न। यस्य। ह

न्यते। सखा। न। जीयते। कदा। चन। स्वस्तिऽदाः। विशः। पतिः। वृत्रऽहा। विऽमृधः।
वशी। वृषा। इंद्रः। पुरः। एतु। नः। सोमऽपाः। अभयंऽकरः। वि। रक्षः। वि। मृधः।
जहि। वि। वृत्रस्य। हनू इति। रुज। वि। मन्युं। इंद्र। वृत्रऽहन्। अमित्रस्य। अभिऽ
दासतः। वि। नः। इंद्र। मृधः। जहि। नीचा। यच्छ। पृतन्यतः। यः। अस्मान्। अभिऽ
दासति। अधरं। गमय। तमः। अप। इंद्र। द्विषतः। मनः। अप। जिज्यासतः। वधं।
वि। मन्योः। शर्म। यच्छ। वरीयः। यवय। वधं। १० ईंखयंतीः। अपस्युवः। इंद्रं। जा
तं। उप। आसते। भेजानासः। सुऽवीर्यं। त्वं। इंद्र। बलात्। अधि। सहसः। जातः।
ओजसः। त्वं। वृषन्। वृषा। इत्। असि। त्वं। इंद्र। असि। वृत्रऽहा। वि। अंतरिक्षं।
अतिरः। उत्। द्यां। अस्तभ्नाः। ओजसा। त्वं। इंद्र। सऽजोषसं। अर्कं। बिभर्षि। बा

ह्वोः। वज्रं। त्रिऽगुनः। ओजसा। त्वं। इंद्र। अभिऽभूः। असि। विश्वा। जातानि। ओ
जसा। सः। विश्वाः। भुवः। आ। अभवः। ११ सोमः। एकेभ्यः। पवते। घृतं। एके। उप।
आसते। येभ्यः। मधु। प्रऽधावति। तान्। चित्। एव। अपि। गच्छतात्। तपसा। ये। अ
नाधृष्याः। तपसा। ये। स्वः। ययुः। तपः। ये। चक्रिरे। महः। ०। ये। युध्यंते। प्रऽधनेषु।
शूरासः। ये। तनूऽत्यजः। ये। वा। सहस्रऽदक्षिणाः। ०। ये। चित्। पूर्वे। ऋतऽसापः। ऋतऽसापः।
ऋतऽवृधः। पितॄन्। तपस्वतः। यम। ०। सहस्रऽनीथाः। कवयः। ये। गोपायंति। सू
र्यं। ऋषीन्। तपस्वतः। यम। तपःऽजान्। अपि। गच्छतात्। १२ अरायि। काणे।
विऽकटे। गिरिं। गच्छ। सदान्वे। शिरिंबिठस्य। सत्वऽभिः। तेभिः। त्वा। चातयाम
सि। चत्तः। इतः। चत्तः। अमुतः। सर्वा। भ्रूणानि। आरुषी। अराय्यं। ब्रह्मणः।

प्रते। तीक्ष्णऽशृंगः। उत्ऽऋषन्। दुहि। अदः। यत्। दारु। प्लवते। सिंधोः। पारे। अ
पुरुषं। तत्। आ। रभस्व। दुर्हनोदूति दुःऽहनो। तेन। गच्छ। परःऽतरं। यत्। ह। प्रा
चीः। अजगंत। उरुः। मंडूरऽधाणिकीः। हताः। इंद्रस्य। शत्रवः। सर्वे। बुद्बुदऽया
ऽवः। परि। द्रुमे। गां। अनेषत। परि। अग्निं। अहृषत। देवेषु। अक्रत। श्रवः।
कः। इमान्। आ। दधर्षति। १२ अग्निं। हिन्वंतु। नः। धियः। सप्तिं। आशुंऽइ
व। आजिषु। तेन। जेष्म। धनंऽधनं। यया। गाः। आऽकरामहे। सेनया। अग्ने।
तव। ऊत्या। तां। नः। हिन्व। मघत्तये। आ। अग्ने। स्थूरं। रयिं। भर। पृथुं। गोऽ
मंतं। अश्विनं। अंग्धि। खं। वर्तय। पणिं। अग्ने। नक्षत्रं। अजरं। आ। सूर्यं।
रोहयः। दिवि। दधत्। ज्योतिः। जनेभ्यः। अग्ने। केतुः। विशां। असि। प्रेष्ठः। श्रे

ष्ठः। उपऽस्थऽ सत्। बोधं। स्तोत्रे। वयः। दधत्। १४ इमा। नु। कं। भुवना। सी
सधाम। इंद्रः। च। विश्वे। च। देवाः। यज्ञं। च। नः। तन्वं। च। प्रऽजां। च। आदित्यैः
। इंद्रः। सह। चीकॢपाति। आदित्यैः। इंद्रः। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। अस्माकं। भू
तु। अविता। तनूनां। हत्वाय। देवाः। असुरान्। यत्। आयन्। देवाः। देवऽत्वं।
अभिऽरक्षमाणाः। प्रत्यंचं। अर्कं। अनयन्। शचीभिः। ०। १५ सूर्यः। नः। दिवः।
पातु। वातः। अंतरिक्षात्। अग्निः। नः। पार्थिवेभ्यः। जोषे। सवितः। यस्य। ते।
हरः। शतं। सवान्। अर्हति। पाहि। नः। दिद्युतः। पतंत्याः। चक्षुः। नः। देवः। स
विता। चक्षुः। नः। उत। पर्वतः। चक्षुः। धाता। दधातु। नः। चक्षुः। नः। धेहि। चक्षु
षे। चक्षुः। विऽख्यै। तनूभ्यः। सं। च। इदं। वि। च। पश्येम। ०। वि। पश्येम। नः। चक्ष

प० अ०८ सः। १६ उत्। असौ। सूर्यः। अगात्। उत्। अयं। मामकः। भगः। अहं। तत्। विद्वला

१०५ ।पतिं। अभि। अक्षि। सा। वि॒ऽसस॒हिः। अहं। केतुः। अहं। मूर्धा। अहं। उग्रा। वि॒ऽ

वाचनी। मम। इत्। अनु। क्रतुं। पतिः। सेहानायाः। उपऽआचरेत्। मम। पुत्राः।

शत्रुऽहनः। अथो इति। मे। दुहिता। विऽराट्। उत। अहं। अस्मि। संऽजया। प

त्यौ। मे। श्लोकः। उत्ऽतमः। येन। इंद्रः। हविषा। कृत्वी। अभवत्। द्युम्नी। उत्

ऽतमः। इदं। तत्। अक्रि। देवाः। असपत्ना। किल। अभुवं। असपत्ना। सपत्नऽघ्नी

।जयंती। अभिऽभूवरी। आ। अवृक्षं। अन्यासां। वर्चः। राधः। अस्थेयसांऽइव।

सं। अजैषं। इमाः। अहं। सऽपत्नीः। अभिऽभूवरी। यथा। अहं। अस्य। वीरस्य।

विऽराजानि। जनस्य। च। १७ तीव्रस्य। अभिऽवयसः। अस्य। पाहि। सर्वऽरथा।

वि। हरी इति। इह। मुंच। इंद्र। मा। त्वा। यजेमानासः। अन्ये। नि। रीरमन्। तुभ्यं। इमे
। सुतासः। तुभ्यं। सुताः। तुभ्यं। ॐ इति। सोत्वासः। त्वां। गिरः। श्वात्र्याः। आ। ह्वयंति।
इंद्र। इदं। अद्य। सवनं। जुषाणः। विश्वस्य। विद्वान्। इह। पाहि। सोमं। यः। उक्ता
ता। मनसा। सोमं। अस्मै। सर्वऽहृदा। देवऽकामः। सुनोति। न। गाः। इंद्रः। त
स्य। परा। ददाति। प्रऽशस्तं। इत्। चारुं। अस्मै। कृणोति। अनुऽस्पष्टः। भवति।
एषः। अस्य। यः। अस्मै। रेवान्। न। सुनोति। सोमं। निः। अरत्नौ। मघऽवा। तं।
दधाति। ब्रह्मऽद्विषः। हंति। अनेनुऽदिष्टः। अश्वऽयंतः। गमंतः। वाजयंतः। ह
वो महे। त्वा। उपऽगंतवै। ॐ इति। आऽभूषंतः। ते। सुऽमतौ। नवायां। वयं। इंद्र।
त्वा। शुनं। हुवेम। १८ मुंच। अभि। त्वा। हविषा। जीवनाय। कं। अज्ञातऽयक्ष्मात्।

प॰ अ॰ ८
१०६

उत । राजऽयक्ष्मात् । ग्राहिः । जग्राह । यदि । वा । एतत् । एनं । तस्याः । इंद्राग्नी
इति । प्र । मुमुक्तं । एनं । यदि । क्षितऽआयुः । यदि । वा । पराऽइतः । यदि । मृत्योः ।
अंतिकं । निःऽइतः । एव । तं । आ । हरामि । निःऽऋतेः । उपऽस्थात् । अस्पार्षं । ए
नं । शतऽशारदाय । सहस्रऽअक्षेण । शतऽशारदेन । शतऽआयुषा । हवि
षा । आ । अहार्षं । एनं । शतं । यथा । इमं । शरदः । नयाति । इंद्रः । विश्वस्य । दुः
ऽइतस्य । पारं । शतं । जीव । शरदः । वर्धमानः । शतं । हेमंतान् । शतं । ऊं इति । व
संतान् । शतं । इंद्राग्नी इति । सविता । बृहस्पतिः । शतऽआयुषा । हविषा । इमं ।
पुनः । दुः । आ । अहार्षं । त्वा । अविदं । त्वा । पुनः । आ । अगाः । पुनःऽनव । सर्वऽअंग ।
सर्वं । ते । चक्षुः । सर्वं । आयुः । च । ते । अविदं । १९ ब्रह्मणा । अग्निः । संऽविदानः ।

१०६

रक्षःऽहा । बाधतां । इतः । अमीवा । यः । ते । गर्भं । दुःऽनामा । योनिं । आऽशये ॥ अमी

वा ॥ अग्निः । तं । ब्रह्मणा । सह । निः । क्रव्यऽअत् । अनीनशत् । यः । ते । हंति । पतयंतं

। निऽसत्स्नुं । यः । सरीसृपं । जातं । यः । ते । जिघांसति । तं । इतः । नाशयामसि । यः । ते ।

ऊरू इति । विऽहरति । अंतरा । दंपती इति दंऽपती । आऽशये । योनिं । यः । अंतः । आऽरेळ्हि

॥ यः । त्वा । भ्राता । पतिः । भूत्वा । जारः । भूत्वा । निऽपद्यते । प्रऽजां ॥ यः । त्वा । स्वप्नेन ।

तमसा । मोहयित्वा । निऽपद्यते ॥ २० ॥ अक्षीभ्यां । ते । नासिकाभ्यां । कर्णाभ्यां ।

छुबुकात् । अधि । यक्ष्मं । शीर्षण्यं । मस्तिष्कात् । जिह्वायाः । वि । वृहामि । ते । ग्रीवा

भ्यः । ते । उष्णिहाभ्यः । कीकसाभ्यः । अनूक्यात् । यक्ष्मं । दोषण्यं । अंसाभ्यां । बा

हुऽभ्यां ॥ आंत्रेभ्यः । ते । गुदाभ्यः । वनिष्ठोः । हृदयात् । अधि । यक्ष्मं । मतस्नाभ्यां ।

यक्ष्मं। प्लाशिऽभ्यः।०। ऊरुऽभ्यां। ते। अष्ठीवत्ऽभ्यां। पार्ष्णिऽभ्यां। प्रऽपदाभ्यां। यक्ष्मं। श्रोणिऽभ्यां। भासदात्। भंससः।०। मेहनात्। वनंऽकरणात्। लोमऽभ्यः। ते। नखेभ्यः। यक्ष्मं। सर्वस्मात्। आत्मनः। तं। इदं।०। अंगात्ऽअंगात्। लोम्नःऽलोम्नः। जातं। पर्वणिऽपर्वणि।० २१ अप। इहि। मनसः। पते। अप। क्राम। परः। चर। परः। निःऽऋत्यै। आ। चक्ष्व। बहुधा। जीवतः। मनः। भद्रं। वै। वरं। वृणते। भद्रं। युंजंति। दक्षिणं। भद्रं। वैवस्वते। चक्षुः। बहुऽत्रा। जीवतः। मनः। यत्। आऽशसा। निःऽशसा। अभिऽशसा। उपऽआरिम। जाग्रतः। यत्। स्वपंतः। अग्निः। विश्वानि। अप। दुःऽकृतानि। अजुष्टानि। आरे। अस्मत्। दधातु। यत्। इंद्र। ब्रह्मणः। पते। अभिऽद्रोहं। चरामसि। प्रऽचेताः। नः। आंगि

रसः। द्विषतां। पातु। अंहसः॥ ॰ जाग्रत्ऽस्वप्नः। संऽकल्पः। पापः। यं। द्विष्मः। तं।
सः। ऋच्छतु। यः। नः। द्वेष्टि। तं। ऋच्छतु। २२ देवाः। कपोतः। इषितः। यत्। इच्छन्।
दूतः। निःऽऋत्याः। इदं। आऽजगाम। तस्मै। अर्चाम। कृणवाम। निःऽकृतिं।
शं। नः। अस्तु। द्विऽपदे। शं। चतुःऽपदे। शिवः। कपोतः। इषितः। नः। अस्तु
। अनागाः। देवाः। शकुनः। गृहेषु। अग्निः। हि। विप्रः। जुषतां। हविः। नः।
परि। हेतिः। पक्षिणी। नः। वृणक्तु। हेतिः। पक्षिणी। न। दभाति। अस्मान्। आ
ष्ट्रीं। पदं। कृणुते। अग्निऽधाने। शं। नः। गोभ्यः। च। पुरुषेभ्यः। च। अस्तु। मा। नः।
हिंसीत्। इह। देवाः। कपोतः। यत्। उलूकः। वदति। मोघं। एतत्। यत्। कपो
तः। पदं। अग्नौ। कृणोति। यस्य। दूतः। प्रऽहितः। एषः। एतत्। तस्मै। यमा

येन । नमः । अस्तु । मत्स्यवे । ऋचा । कपोतं । नुदत । प्रऽमोदं । दूर्षं । मदन्तः । परि । गां ।
नयध्वं । संऽयोपयन्तः । दुःऽदूतानि । विश्वा । हित्वा । नः । ऊर्जं । प्र । पतात् । पति
ष्ठः । २३ ऋषभं । मा । समानानां । सऽपत्नानां । विऽससहिं । हंतारं । शत्रूणां । कृ
धि । विऽराजं । गोऽपतिं । गवां । अहं । अस्मि । सपत्नऽहा । इंद्रःऽइव । अरिष्टः ।
अक्षतः । अधः । सऽपत्नाः । मे । पदोः । इमे । सर्वे । अभिऽस्थिताः । अत्र । एव । वः ।
अपि । नह्यामि । उभे । इति । आर्त्नी इति । इव । ज्यया । वाचः । पते । नि । से
ध । इमान् । यथा । मत् । अधरं । वदान् । अभिऽभूः । अहं । आ । अगमं । विश्वऽ
कर्मेण । धाम्ना । आ । वः । चित्तं । आ । वः । व्रतं । आ । वः । अहं । संऽदूतिं । ददे । योग
ऽक्षेमं । वः । आऽदाय । अहं । भूयासं । उत्ऽतमः । आ । वः । मूर्धानं । अक्रमीं । अ

धःऽपदात्। मे। उत्। वदत। मंडूकाःऽइव। उदकात्। मंडूकाः। उदकात्ऽइव। २४ ॥५

तुभ्य। इदं। इंद्र। परि। सिच्यते। मधु। त्वं। सुतस्य। कलशस्य। राजसि। त्वं। रयिं।
पुरुऽवीरां। ऊं इति। नः। कृधि। त्वं। तपः। परिऽतप्य। अजयः। स्व१रितिस्वः॥ स्वःऽ
जिते। महि। मंदानं। अंधसः। हवामहे। परि। शुक्रं। सुतान्। उप। इमं। नः। यज्ञं।
इह। बोधि। आ। गहि। स्पृधः। जयंतं। मघऽवानं। ईमहे। सोमस्य। राज्ञः। वरु
णस्य। धर्मणि। बृहस्पतेः। अनुऽमत्याः। ऊं इति। शर्मणि। तव। अहं। अद्य।
मघऽवन्। उपऽस्तुतौ। धातः। विधातरितिविऽधातः। कलशान्। अभक्ष
यं। प्रऽसूतः। भक्षं। अकरं। चरौ। अपि। स्तोमं। च। इमं। प्रथमः। सूरिः। उत्। मृ
जे। सुते। सातेन। यदि। आ। अगमं। वां। प्रति। विश्वामित्रजमदग्नीइति। दमे॥

प० अ० ८ । २५ वातस्य । नु । महिमानं । रथस्य । रुजन् । एति । स्तनयन् । अस्य । घोषः ।
१०९ दिवि ऽस्पृक् । याति । अरुणानि । कृण्वन् । उतो इति । एति । पृथिव्या । रेणुं । अ
स्यन् । सं । प्र । ईरते । अनु । वातस्य । वि ऽस्थाः । आ । एनं । गच्छंति । समनं । न । यो
षाः । ताभिः । स ऽयुक् । स ऽरथं । देवः । ईयते । अस्य । विश्वस्य । भुवनस्य । रा
जा । अंतरिक्षे । पथि ऽभिः । ईयमानः । न । नि । विशते । कतमत् । चन । अहः
इति । अपां । सखा । प्रथम ऽजाः । ऋत ऽवा । क्व । स्वित् । जातः । कुतः । आ । बु
भूव । आत्मा । देवानां । भुवनस्य । गर्भः । यथा ऽवशं । चरति । देवः । एषः । घोषाः ।
इत् । अस्य । शृण्विरे । न । रूपं । तस्मै । वाताय । हविषा । विधेम । २६ मय ऽभूः ।
वातः । अभि । वातु । उस्राः । ऊर्जस्वती । ओषधीः । आ । रिशंतां । पीवस्वतीः । जी १०९

वऽधन्याः । पिबंतु । अवसाय । पत्ऽवते । रुद्र । मृळ । याः । सऽरूपाः । विऽरूपाः
। एकऽरूपाः । यासां । अग्निः । इष्ट्या । नामानि । वेद । याः । अंगिरसः । तपसा । इ
ह । चक्रुः । ताभ्यः । पर्जन्य । महि । शर्म । यच्छ । याः । देवेषु । तन्वं । ऐरयंत । यासां । सो
मः । विश्वा । रूपाणि । वेद । ० । प्रजाऽवतीः । इंद्र । गोऽस्थे । रिरीहि । प्रजाऽपतिः
। मह्यं । एताः । रराणः । विश्वैः । देवैः । पितृऽभिः । संऽविदानः । शिवाः । सतीः ।
उप । नः । गोऽस्थं । आ । अकरित्यकः । तासां । वयं । प्रऽजया । सं । सदेम । २७ ॥ ४
विऽभ्राट् । बृहत् । पिबतु । सोम्यं । मधु । आयुः । दधत् । यज्ञऽपतौ । अविऽह्रु
तं । वातऽजूतः । यः । अभिऽरक्षति । त्मना । प्रऽजाः । पुपोष । पुरुधा । वि । राज
ति । विऽभ्राट् । बृहत् । सुऽभृतं । वाजऽसातमं । धर्मन् । दिवः । धरुणे । सत्यं ।

प॰अ॰८ अर्पितं। अमित्रऽहा। वृत्रऽहा। दस्युहन्ऽतमं। ज्योतिः। जज्ञे। असुरऽहा।
११० सपत्नऽहा॥०॥ उत्ऽतमं। विश्वऽजित्। धनऽजित्। उच्यते। बृहत्। विश्वऽभ्रा
ट्। भ्राजः। महि। सूर्यः। दृशे। उरु। पप्रथे। सहः। ओजः। अच्युतं॥०॥ येन। दृ
मा। विश्वा। भुवनानि। आऽभृता। विश्वऽकर्मणा। विश्वदेव्यऽवता। २८ ॥४
त्वां। त्यं। दूटतः। रथं। इंद्र। प्र। आवः। सुतऽवतः। अश्नणः। सोमिनः। हवं। त्वं
। मखस्य। दोधतः। त्रिरः। अवं। त्वचः। भरः। अगच्छः। सोमिनः। गर्हे। त्वं। त्यं
। इंद्र। मर्त्यं। आस्त्रऽबुध्नाय। वेन्यं। मुहुः। श्रथ्नाः। मनस्यवे॥०॥ सूर्यं। पश्चा।
संतं। पुरः। कृधि। देवानां। चित्। तिरः। वर्त्रौ। २९ ४ आ। याहि। वनसा। सह।
गावः। सचंत। वर्त्तनिं। यत्। ऊधऽभिः। आ। याहि। वस्व्यां। धिया। मंहिष्ठः। ११०

जारयत्ऽमखः। स्रृदानुऽभिः। पितुऽभृतः। न। तंतुं। इत्। सुऽदानवः। प्रति।
दुध्मः। यजामसि। उषाः। अप। स्वसुः। तमः। सं। वर्त्तयति। वर्त्तनिं। सुऽजात
ता। ३० आ। त्वा। अहार्षं। अंतः। एधि। ध्रुवः। तिष्ठ। अविऽचाचलिः। विशः। त्वा।
सर्वाः। वांछंतु। मा। त्वत्। राष्ट्रं। अधि। भ्रशत्। इह। एव। एधि। मा। अप। च्योष्ठाः
। पर्वतःऽइव। अविऽचाचलिः। इंद्रःऽइव। इह। ध्रुवः। तिष्ठ। इह। राष्ट्रं। ऊं इ
ति। धारय। इमं। इंद्रः। अदीधरत्। ध्रुवं। ध्रुवेण। हविषा। तस्मै। सोमः। अ
धि। ब्रुवत्। तस्मै। ऊं इति। ब्रह्मणः। पतिः। ध्रुवा। द्यौः। ध्रुवा। पृथिवी। ध्रुवा
सः। पर्वताः। इमे। ध्रुवं। विश्वं। इदं। जगत्। ध्रुवः। राजा। विशां। अयं। ध्रुवं।
ते। राजा। वरुणः। ध्रुवं। देवः। बृहस्पतिः। ध्रुवं। ते। इंद्रः। च। अग्निः। च। राष्ट्रं। धा

रयतां। ध्रुवं। ध्रुवं। ध्रुवेण। हविषा। अभि। सोमं। मृशामसि। अथो इति। ते। इं
द्रः। केवलीः। विशः। बलिऽहृतः। करत्। ३१ अभिऽवर्तेन। हविषा। येन। इं
द्रः। अभिऽववृते। तेन। अस्मान्। ब्रह्मणः। पते। अभि। राष्ट्राय। वर्तय। अभिऽ
वृत्य। सऽपत्नान्। अभि। याः। नः। अरातयः। अभि। पृतन्यंति। तिष्ठ। अभि। यः।
नः। दुरस्यति। अभि। त्वा। देवः। सविता। अभि। सोमः। अवीवृतत्। अभि। त्वा
। विश्वा। भूतानि। अभिऽवर्तः। यथा। असंसि।०। असपत्नः। किल। अभुवं। असपत्नः।
सपत्नऽहा। अभिऽराष्ट्रः। विऽससहिः। यथा। अहं। एषां। भूतानां।०। ३२ प्र।
वः। ग्रावाणः। सविता। देवः। स्रवतु। धर्मणा। धूःऽसु। युज्यध्वं। सुनुत। ग्रावाणः।
अप। दुच्छुनां। अप। सेधत। दुःऽमतिं। उस्राः। कर्तन। भेषजं। ग्रावाणः। उपरेषु।

आ। मृह्नीयंते। सऽजोषसः। वृक्षे। दधत। वृक्ष्यं। ग्रावाणः। सवित। नु। वः।०। यजमा
नाय। सुन्वते। ३३ प्र। सूनवः। ऋभूणां। बृहत्। नवंत। वृजना। क्षामं। ये। विश्व
ऽधायसः। अश्नन्। धेनुं। न। मातरं। प्र। देवं। देव्या। धिया। भरत। जातऽवेदसं।
हव्या। नः। वक्षत्। आनुषक्। अयं। ॐ इति। स्यः। प्र। देवऽयुः। होता। यज्ञाय।
नीयते। रथः। न। योः। अभिऽवृतः। घृणिऽवान्। चेतति। त्मना। अयं। अग्निः। उ
रुष्यति। अमतोत्ऽइव। जन्मनः। सहसः। चित्। सहीयान्। देवः। जीवातवे। कृ
तः। ३४ पतंगं। अक्तं। असुरस्य। मायया। हृदा। पश्यंति। मनसा। विपःऽचितः।
समुद्रे। अंतरिति। कवयः। वि। चक्षते। मरीचीनां। पदं। इच्छंति। वेधसः। पतंगः। वा
चं। मनसा। बिभर्त्ति। तां। गंधर्वः। अवदत्। गर्भे। अंतरितिं। तां। द्योतमानां। स्व

१.अ.८ यं। मनीषां। ऋतस्य। पदे। कवयः। नि। पांति। ०। ३५ त्यं। ऊं इति। सु। वाजिनं। देवऽ
११२ जूतं। सहःऽवानं। तरुतारं। रथानां। अरिष्टऽनेमिं। पृतनाजं। आशुं। स्वस्तये। ता
र्क्ष्यं। इह। हुवेम। इंद्रस्यऽइव। रातिं। आऽजोहुवानाः। स्वस्तये। नावंऽइव। आ। रु
हेम। उर्वी इति। न। पृथ्वी इति। बहुले इति। गभीरे इति। मा। वां। आऽइतौ। मा। प
राऽइतौ। रिषाम। सद्यः। चित्। यः। शवसा। पंच। कृष्टीः। सूर्यःऽइव। ज्योतिषा। अ
पः। ततान। सहस्रऽसाः। शतऽसाः। अस्य। रंहिः। न। स्म। वरंते। युवतिं। न। शर्यां। ३॥
३६ उत्तु। त्रिष्टुप्तु। अवोपसृप्त। इंद्रस्य। भागं। ऋत्वियं। यदि। श्रातः। जुहोतन। य
दि। अश्रातः। ममत्तन। श्रातं। हविः। ओ इति। सु। इंद्र। प्र। याहि। जगाम। सूरः। ११२
अध्वनः। विऽमध्यं। परि। त्वा। आसते। निधिऽभिः। सखायः। कुलऽपाः। न। व्राजऽ

पतिं। चरंतं। श्रातं। मन्ये। ऊधनि। श्रातं। अग्नौ। सुऽश्रातं। मन्ये। तत्। ऋतं। नवीयः। मा
ध्यंदिनस्य। सवनस्य। दध्नः। पिब। इंद्र। वज्रिन्। पुरुऽकृत्। जुषाणः॥ ३ ॥ प्र। स
सहिषे। पुरुऽहूत। शत्रून्। ज्येष्ठः। ते। शुष्मः। इह। रातिः। अस्तु। इंद्र। आ। भर। दक्षि
णेन। वसूनि। पतिः। सिंधूनां। असि। रेवतीनां। । परा।ऽवतः। आ। जगंथ। परस्याः
। सृकं। संऽशाय। पविं। इंद्र। तिग्मं। वि। शत्रून्। ताढि। वि। मृधः। नुदस्व। इंद्र। क्ष
त्रं। अभि। वामं। ओजः। अजायथाः। वृषभ। चर्षणीनां। अप। अनुदः। जनं। अमि
त्रऽयंतं। उरुं। देवेभ्यः। अकृणोः। ऊं इति। लोकं। ३ ॥ प्रथः। च। यस्य। सऽप्रथः।
च। नाम। आनुऽस्तुभस्य। हविषः। हविः। यत्। धातुः। द्युतानात्। सवितुः। च।
विष्णोः। रथंऽतरं। आ। जभार। वसिष्ठः। अविंदन्। ते। अतिऽहितं। यत्। आसी

तु। युज्ञस्य। धाम। पुरमं। गुहा। यत्। ०। भरत्ऽवाजः। बृहत्। आ। चुक्रे। अ
ग्नेः। ते। अविंदन्। मनसा। दीध्यानाः। यजुः। स्कन्नं। प्रथमं। देवऽयानं। ०।
आ। सूर्यात्। अभरन्। घर्मं। एते। ३९ बृहस्पतिः। नयतु। दुःऽगहा। तिरः।
पुनः। नेषत्। अघऽशंसाय। मन्म। क्षिपत्। अशस्तिं। अप। दुःऽमतिं। हन्। अ
थ। करत्। यजमानाय। शं। योः। नराशंसः। नः। अवतु। प्रऽयाजे। ०। अनुऽ
याजेः। हवैषु। ०। तपुःऽमूर्धा। तपतु। रक्षसः। ये। ब्रह्मऽद्विषः। शरवे। हंतवे। ऊं
तिं। ०। ४० अपश्यं। त्वा। मनसा। चेकितानं। तपसः। जातं। तपसः। विऽभूं
तं। इह। प्रऽजां। इह। रयिं। रराणः। प्र। जायस्व। प्रऽजया। पुत्रऽकाम। ०। दीध्यानां
। स्वायां। तनूं। ऊर्ति। ऋत्व्ये। नाधमानां। उप। मां। उच्चा। युवतिः। बभूयाः। ०। पुत्रऽ

कामे। अहं। गर्भं। अदधां। ओषधीषु। अहं। विश्वेषु। भुवनेषु। अंतरिति। अहं।
प्रऽजाः। अजनयं। पृथिव्यां। अहं। जनिऽभ्यः। अपरीषु। पुत्रान्। ४१ विष्णुः। यो
निं। कल्पयतु। त्वष्टा। रूपाणि। पिंशतु। आ। सिंचतु। प्रजाऽपतिः। धाता। गर्भं। द
धातु। ते। गर्भं। धेहि। सिनीवालि। गर्भं। धेहि। सरस्वति। गर्भं। ते। अश्विनौ।
देवौ। आ। धत्तां। पुष्करऽस्रजा। हिरण्ययी इति। अरणी इति। यं। निःऽमंथतः।
अश्विना। तं। ते। गर्भं। हवामहे। दशमे। मासि। सूतवे। ४२ महि। त्रीणां। अवः।
अस्तु। द्युक्षं। मित्रस्य। अर्यम्णः। दुःऽआधर्षं। वरुणस्य। नहि। तेषां। अमा।
चन। न। अध्वऽसु। वारणेषु। ईशे। रिपुः। अघऽशंसः। यस्मै। पुत्रासः। अदितेः।
प्र। जीवसे। मर्त्याय। ज्योतिः। यच्छंति। अजस्रं। ४३ वातः। आ। वातु। भेषजं। शंऽ

मुा मयःऽभु। नः। हृदे। प्र। नः। आयूंषि। तारिषत्। उत। वात। पिता। असि। नः। उत। भ्राता। उत। नः। सखा। सः। नः। जीवातवे। कृधि। यत्। अदः। वात। ते। गृहे। अमृतस्य। निऽधिः। हितः। ततः। नः। देहि। जीवसे। ४४ प्र। अग्नये। वाचं। ईरय। वृषभाय। क्षितीनां। सः। नः। पर्षत्। अति। द्विषः। यः। परस्याः। पराऽवतः। तिरः। धन्व। अतिऽरोचते। ०। यः। रक्षांसि। निऽजूर्वति। वृषा। शुक्रेण। शोचिषा। ०। यः। अस्य। पारे। रजसः। शुक्रः। अग्निः। अजायत। ०। ४५ प्र। नूनं। जातऽवेदसं। अश्वं। हिनोत। वाजिनं। ०। अस्य। प्र। जातऽवेदसः। विप्रऽवीरस्य। मीळ्हुषः। मही। इयर्मि। सुऽस्तुतिं। याः। रुचः। जातऽवेदसः। देवऽत्रा। हव्यऽवाहनीः। ताभिः। नः। यज्ञं। इन्वतु। ४६ आ। अयं। गोः। पृश्निः। अक्रमीत्। असदत्। मातरं। पुरः। पितरं। च।

प्रऽयन्। स्वरितिस्वः। अंतरिति। चरति। रोचना। अस्य। प्राणात्। अपऽअनती॥ वि
। अख्यत्। महिषः। दिवं। त्रिंशत्। धाम। वि। राजति। वाक्। पतंगाय। धीयते। प्र
ति। वस्तोः। अह। द्युऽभिः। ४७ ऋतंचसत्यंचाभीद्धात्तपसोध्यजायत॥ ततोरा
त्र्यजायततततःसमुद्रोअर्णवः। समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोअजायत॥ अहोरात्रा
णिविदधद्विश्वस्यमिषतोवशी। सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पयत्। दि
वंचपृथिवींचांतरिक्षमथोस्वः। ४८ संऽसं। इत्। युवसे। वृषन्। अग्ने। विश्वानि।
अर्यः। आ। इळः। पदे। सं। इध्यसे। सः। नः। वसूनि। आ। भर। सं। गच्छध्वं। सं। वद
ध्वं। सं। वः। मनांसि। जानतां। देवाः। भागं। यथा। पूर्वे। संऽजानानाः। उपऽआ
सते। समानः। मंत्रः। संऽइतिः। समानी। समानं। मनः। सह। चित्तं। एषां। समानं।

मंत्रं। अभि। मंत्रये। वः। समानेन। वः। हविषा। जुहोमि। समानी। वः। आऽकूतिः। समाना। हृदयानि। वः। समानं। अस्तु। वः। मनः। यथा। वः। सुऽसह। असति ५९ ॥ इति अष्टमाष्टके अष्टमोध्यायः॥ ॥ संवत् १८५२ वैसाख शुद्ध २ भौमवासरे॥ ६ ॥
इति दशमं मंडलं॥ अनुवाकः ८५

[OrderDescription]
,CREATED=15.02.20 12:06
,TRANSFERRED=2020/02/15 at 14:38:50
,PAGES=875
,TYPE=STD
,NAME=S0002827
,Book Name=M-2667-TRIGVED SANHITA 1-4 MANDAL
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF

FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF

FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF

FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF

FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF

FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF

FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF

FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF

FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF

FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF

FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF

FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF

FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF

FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
,FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF

FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF
,FILE212=00000212.TIF
,FILE213=00000213.TIF
,FILE214=00000214.TIF
,FILE215=00000215.TIF

FILE216=00000216.TIF
,FILE217=00000217.TIF
,FILE218=00000218.TIF
,FILE219=00000219.TIF
,FILE220=00000220.TIF
,FILE221=00000221.TIF
,FILE222=00000222.TIF
,FILE223=00000223.TIF
,FILE224=00000224.TIF
,FILE225=00000225.TIF
,FILE226=00000226.TIF
,FILE227=00000227.TIF
,FILE228=00000228.TIF
,FILE229=00000229.TIF

FILE230=00000230.TIF
,FILE231=00000231.TIF
,FILE232=00000232.TIF
,FILE233=00000233.TIF
,FILE234=00000234.TIF
,FILE235=00000235.TIF
,FILE236=00000236.TIF
,FILE237=00000237.TIF
,FILE238=00000238.TIF
,FILE239=00000239.TIF
,FILE240=00000240.TIF
,FILE241=00000241.TIF
,FILE242=00000242.TIF
,FILE243=00000243.TIF

FILE244=00000244.TIF
,FILE245=00000245.TIF
,FILE246=00000246.TIF
,FILE247=00000247.TIF
,FILE248=00000248.TIF
,FILE249=00000249.TIF
,FILE250=00000250.TIF
,FILE251=00000251.TIF
,FILE252=00000252.TIF
,FILE253=00000253.TIF
,FILE254=00000254.TIF
,FILE255=00000255.TIF
,FILE256=00000256.TIF
,FILE257=00000257.TIF

FILE258=00000258.TIF
,FILE259=00000259.TIF
,FILE260=00000260.TIF
,FILE261=00000261.TIF
,FILE262=00000262.TIF
,FILE263=00000263.TIF
,FILE264=00000264.TIF
,FILE265=00000265.TIF
,FILE266=00000266.TIF
,FILE267=00000267.TIF
,FILE268=00000268.TIF
,FILE269=00000269.TIF
,FILE270=00000270.TIF
,FILE271=00000271.TIF

FILE272=00000272.TIF
,FILE273=00000273.TIF
,FILE274=00000274.TIF
,FILE275=00000275.TIF
,FILE276=00000276.TIF
,FILE277=00000277.TIF
,FILE278=00000278.TIF
,FILE279=00000279.TIF
,FILE280=00000280.TIF
,FILE281=00000281.TIF
,FILE282=00000282.TIF
,FILE283=00000283.TIF
,FILE284=00000284.TIF
,FILE285=00000285.TIF

FILE286=00000286.TIF
,FILE287=00000287.TIF
,FILE288=00000288.TIF
,FILE289=00000289.TIF
,FILE290=00000290.TIF
,FILE291=00000291.TIF
,FILE292=00000292.TIF
,FILE293=00000293.TIF
,FILE294=00000294.TIF
,FILE295=00000295.TIF
,FILE296=00000296.TIF
,FILE297=00000297.TIF
,FILE298=00000298.TIF
,FILE299=00000299.TIF

FILE300=00000300.TIF
,FILE301=00000301.TIF
,FILE302=00000302.TIF
,FILE303=00000303.TIF
,FILE304=00000304.TIF
,FILE305=00000305.TIF
,FILE306=00000306.TIF
,FILE307=00000307.TIF
,FILE308=00000308.TIF
,FILE309=00000309.TIF
,FILE310=00000310.TIF
,FILE311=00000311.TIF
,FILE312=00000312.TIF
,FILE313=00000313.TIF

FILE314=00000314.TIF
,FILE315=00000315.TIF
,FILE316=00000316.TIF
,FILE317=00000317.TIF
,FILE318=00000318.TIF
,FILE319=00000319.TIF
,FILE320=00000320.TIF
,FILE321=00000321.TIF
,FILE322=00000322.TIF
,FILE323=00000323.TIF
,FILE324=00000324.TIF
,FILE325=00000325.TIF
,FILE326=00000326.TIF
,FILE327=00000327.TIF

FILE328=00000328.TIF
,FILE329=00000329.TIF
,FILE330=00000330.TIF
,FILE331=00000331.TIF
,FILE332=00000332.TIF
,FILE333=00000333.TIF
,FILE334=00000334.TIF
,FILE335=00000335.TIF
,FILE336=00000336.TIF
,FILE337=00000337.TIF
,FILE338=00000338.TIF
,FILE339=00000339.TIF
,FILE340=00000340.TIF
,FILE341=00000341.TIF

FILE342=00000342.TIF
,FILE343=00000343.TIF
,FILE344=00000344.TIF
,FILE345=00000345.TIF
,FILE346=00000346.TIF
,FILE347=00000347.TIF
,FILE348=00000348.TIF
,FILE349=00000349.TIF
,FILE350=00000350.TIF
,FILE351=00000351.TIF
,FILE352=00000352.TIF
,FILE353=00000353.TIF
,FILE354=00000354.TIF
,FILE355=00000355.TIF

FILE356=00000356.TIF
,FILE357=00000357.TIF
,FILE358=00000358.TIF
,FILE359=00000359.TIF
,FILE360=00000360.TIF
,FILE361=00000361.TIF
,FILE362=00000362.TIF
,FILE363=00000363.TIF
,FILE364=00000364.TIF
,FILE365=00000365.TIF
,FILE366=00000366.TIF
,FILE367=00000367.TIF
,FILE368=00000368.TIF
,FILE369=00000369.TIF

FILE370=00000370.TIF
,FILE371=00000371.TIF
,FILE372=00000372.TIF
,FILE373=00000373.TIF
,FILE374=00000374.TIF
,FILE375=00000375.TIF
,FILE376=00000376.TIF
,FILE377=00000377.TIF
,FILE378=00000378.TIF
,FILE379=00000379.TIF
,FILE380=00000380.TIF
,FILE381=00000381.TIF
,FILE382=00000382.TIF
,FILE383=00000383.TIF

FILE384=00000384.TIF
,FILE385=00000385.TIF
,FILE386=00000386.TIF
,FILE387=00000387.TIF
,FILE388=00000388.TIF
,FILE389=00000389.TIF
,FILE390=00000390.TIF
,FILE391=00000391.TIF
,FILE392=00000392.TIF
,FILE393=00000393.TIF
,FILE394=00000394.TIF
,FILE395=00000395.TIF
,FILE396=00000396.TIF
,FILE397=00000397.TIF

FILE398=00000398.TIF
,FILE399=00000399.TIF
,FILE400=00000400.TIF
,FILE401=00000401.TIF
,FILE402=00000402.TIF
,FILE403=00000403.TIF
,FILE404=00000404.TIF
,FILE405=00000405.TIF
,FILE406=00000406.TIF
,FILE407=00000407.TIF
,FILE408=00000408.TIF
,FILE409=00000409.TIF
,FILE410=00000410.TIF
,FILE411=00000411.TIF

FILE412=00000412.TIF
,FILE413=00000413.TIF
,FILE414=00000414.TIF
,FILE415=00000415.TIF
,FILE416=00000416.TIF
,FILE417=00000417.TIF
,FILE418=00000418.TIF
,FILE419=00000419.TIF
,FILE420=00000420.TIF
,FILE421=00000421.TIF
,FILE422=00000422.TIF
,FILE423=00000423.TIF
,FILE424=00000424.TIF
,FILE425=00000425.TIF

FILE426=00000426.TIF
,FILE427=00000427.TIF
,FILE428=00000428.TIF
,FILE429=00000429.TIF
,FILE430=00000430.TIF
,FILE431=00000431.TIF
,FILE432=00000432.TIF
,FILE433=00000433.TIF
,FILE434=00000434.TIF
,FILE435=00000435.TIF
,FILE436=00000436.TIF
,FILE437=00000437.TIF
,FILE438=00000438.TIF
,FILE439=00000439.TIF

FILE440=00000440.TIF
,FILE441=00000441.TIF
,FILE442=00000442.TIF
,FILE443=00000443.TIF
,FILE444=00000444.TIF
,FILE445=00000445.TIF
,FILE446=00000446.TIF
,FILE447=00000447.TIF
,FILE448=00000448.TIF
,FILE449=00000449.TIF
,FILE450=00000450.TIF
,FILE451=00000451.TIF
,FILE452=00000452.TIF
,FILE453=00000453.TIF

FILE454=00000454.TIF
,FILE455=00000455.TIF
,FILE456=00000456.TIF
,FILE457=00000457.TIF
,FILE458=00000458.TIF
,FILE459=00000459.TIF
,FILE460=00000460.TIF
,FILE461=00000461.TIF
,FILE462=00000462.TIF
,FILE463=00000463.TIF
,FILE464=00000464.TIF
,FILE465=00000465.TIF
,FILE466=00000466.TIF
,FILE467=00000467.TIF

FILE468=00000468.TIF
,FILE469=00000469.TIF
,FILE470=00000470.TIF
,FILE471=00000471.TIF
,FILE472=00000472.TIF
,FILE473=00000473.TIF
,FILE474=00000474.TIF
,FILE475=00000475.TIF
,FILE476=00000476.TIF
,FILE477=00000477.TIF
,FILE478=00000478.TIF
,FILE479=00000479.TIF
,FILE480=00000480.TIF
,FILE481=00000481.TIF

FILE482=00000482.TIF
,FILE483=00000483.TIF
,FILE484=00000484.TIF
,FILE485=00000485.TIF
,FILE486=00000486.TIF
,FILE487=00000487.TIF
,FILE488=00000488.TIF
,FILE489=00000489.TIF
,FILE490=00000490.TIF
,FILE491=00000491.TIF
,FILE492=00000492.TIF
,FILE493=00000493.TIF
,FILE494=00000494.TIF
,FILE495=00000495.TIF

FILE496=00000496.TIF
,FILE497=00000497.TIF
,FILE498=00000498.TIF
,FILE499=00000499.TIF
,FILE500=00000500.TIF
,FILE501=00000501.TIF
,FILE502=00000502.TIF
,FILE503=00000503.TIF
,FILE504=00000504.TIF
,FILE505=00000505.TIF
,FILE506=00000506.TIF
,FILE507=00000507.TIF
,FILE508=00000508.TIF
,FILE509=00000509.TIF

FILE510=00000510.TIF
,FILE511=00000511.TIF
,FILE512=00000512.TIF
,FILE513=00000513.TIF
,FILE514=00000514.TIF
,FILE515=00000515.TIF
,FILE516=00000516.TIF
,FILE517=00000517.TIF
,FILE518=00000518.TIF
,FILE519=00000519.TIF
,FILE520=00000520.TIF
,FILE521=00000521.TIF
,FILE522=00000522.TIF
,FILE523=00000523.TIF

FILE524=00000524.TIF
,FILE525=00000525.TIF
,FILE526=00000526.TIF
,FILE527=00000527.TIF
,FILE528=00000528.TIF
,FILE529=00000529.TIF
,FILE530=00000530.TIF
,FILE531=00000531.TIF
,FILE532=00000532.TIF
,FILE533=00000533.TIF
,FILE534=00000534.TIF
,FILE535=00000535.TIF
,FILE536=00000536.TIF
,FILE537=00000537.TIF

FILE538=00000538.TIF
,FILE539=00000539.TIF
,FILE540=00000540.TIF
,FILE541=00000541.TIF
,FILE542=00000542.TIF
,FILE543=00000543.TIF
,FILE544=00000544.TIF
,FILE545=00000545.TIF
,FILE546=00000546.TIF
,FILE547=00000547.TIF
,FILE548=00000548.TIF
,FILE549=00000549.TIF
,FILE550=00000550.TIF
,FILE551=00000551.TIF

FILE552=00000552.TIF
,FILE553=00000553.TIF
,FILE554=00000554.TIF
,FILE555=00000555.TIF
,FILE556=00000556.TIF
,FILE557=00000557.TIF
,FILE558=00000558.TIF
,FILE559=00000559.TIF
,FILE560=00000560.TIF
,FILE561=00000561.TIF
,FILE562=00000562.TIF
,FILE563=00000563.TIF
,FILE564=00000564.TIF
,FILE565=00000565.TIF

FILE566=00000566.TIF
,FILE567=00000567.TIF
,FILE568=00000568.TIF
,FILE569=00000569.TIF
,FILE570=00000570.TIF
,FILE571=00000571.TIF
,FILE572=00000572.TIF
,FILE573=00000573.TIF
,FILE574=00000574.TIF
,FILE575=00000575.TIF
,FILE576=00000576.TIF
,FILE577=00000577.TIF
,FILE578=00000578.TIF
,FILE579=00000579.TIF

FILE580=00000580.TIF
,FILE581=00000581.TIF
,FILE582=00000582.TIF
,FILE583=00000583.TIF
,FILE584=00000584.TIF
,FILE585=00000585.TIF
,FILE586=00000586.TIF
,FILE587=00000587.TIF
,FILE588=00000588.TIF
,FILE589=00000589.TIF
,FILE590=00000590.TIF
,FILE591=00000591.TIF
,FILE592=00000592.TIF
,FILE593=00000593.TIF

FILE594=00000594.TIF
,FILE595=00000595.TIF
,FILE596=00000596.TIF
,FILE597=00000597.TIF
,FILE598=00000598.TIF
,FILE599=00000599.TIF
,FILE600=00000600.TIF
,FILE601=00000601.TIF
,FILE602=00000602.TIF
,FILE603=00000603.TIF
,FILE604=00000604.TIF
,FILE605=00000605.TIF
,FILE606=00000606.TIF
,FILE607=00000607.TIF

FILE608=00000608.TIF
,FILE609=00000609.TIF
,FILE610=00000610.TIF
,FILE611=00000611.TIF
,FILE612=00000612.TIF
,FILE613=00000613.TIF
,FILE614=00000614.TIF
,FILE615=00000615.TIF
,FILE616=00000616.TIF
,FILE617=00000617.TIF
,FILE618=00000618.TIF
,FILE619=00000619.TIF
,FILE620=00000620.TIF
,FILE621=00000621.TIF

FILE622=00000622.TIF
,FILE623=00000623.TIF
,FILE624=00000624.TIF
,FILE625=00000625.TIF
,FILE626=00000626.TIF
,FILE627=00000627.TIF
,FILE628=00000628.TIF
,FILE629=00000629.TIF
,FILE630=00000630.TIF
,FILE631=00000631.TIF
,FILE632=00000632.TIF
,FILE633=00000633.TIF
,FILE634=00000634.TIF
,FILE635=00000635.TIF

FILE636=00000636.TIF
,FILE637=00000637.TIF
,FILE638=00000638.TIF
,FILE639=00000639.TIF
,FILE640=00000640.TIF
,FILE641=00000641.TIF
,FILE642=00000642.TIF
,FILE643=00000643.TIF
,FILE644=00000644.TIF
,FILE645=00000645.TIF
,FILE646=00000646.TIF
,FILE647=00000647.TIF
,FILE648=00000648.TIF
,FILE649=00000649.TIF

FILE650=00000650.TIF
,FILE651=00000651.TIF
,FILE652=00000652.TIF
,FILE653=00000653.TIF
,FILE654=00000654.TIF
,FILE655=00000655.TIF
,FILE656=00000656.TIF
,FILE657=00000657.TIF
,FILE658=00000658.TIF
,FILE659=00000659.TIF
,FILE660=00000660.TIF
,FILE661=00000661.TIF
,FILE662=00000662.TIF
,FILE663=00000663.TIF

FILE664=00000664.TIF
,FILE665=00000665.TIF
,FILE666=00000666.TIF
,FILE667=00000667.TIF
,FILE668=00000668.TIF
,FILE669=00000669.TIF
,FILE670=00000670.TIF
,FILE671=00000671.TIF
,FILE672=00000672.TIF
,FILE673=00000673.TIF
,FILE674=00000674.TIF
,FILE675=00000675.TIF
,FILE676=00000676.TIF
,FILE677=00000677.TIF

FILE678=00000678.TIF
,FILE679=00000679.TIF
,FILE680=00000680.TIF
,FILE681=00000681.TIF
,FILE682=00000682.TIF
,FILE683=00000683.TIF
,FILE684=00000684.TIF
,FILE685=00000685.TIF
,FILE686=00000686.TIF
,FILE687=00000687.TIF
,FILE688=00000688.TIF
,FILE689=00000689.TIF
,FILE690=00000690.TIF
,FILE691=00000691.TIF

FILE692=00000692.TIF
,FILE693=00000693.TIF
,FILE694=00000694.TIF
,FILE695=00000695.TIF
,FILE696=00000696.TIF
,FILE697=00000697.TIF
,FILE698=00000698.TIF
,FILE699=00000699.TIF
,FILE700=00000700.TIF
,FILE701=00000701.TIF
,FILE702=00000702.TIF
,FILE703=00000703.TIF
,FILE704=00000704.TIF
,FILE705=00000705.TIF

FILE706=00000706.TIF
,FILE707=00000707.TIF
,FILE708=00000708.TIF
,FILE709=00000709.TIF
,FILE710=00000710.TIF
,FILE711=00000711.TIF
,FILE712=00000712.TIF
,FILE713=00000713.TIF
,FILE714=00000714.TIF
,FILE715=00000715.TIF
,FILE716=00000716.TIF
,FILE717=00000717.TIF
,FILE718=00000718.TIF
,FILE719=00000719.TIF

FILE720=00000720.TIF
,FILE721=00000721.TIF
,FILE722=00000722.TIF
,FILE723=00000723.TIF
,FILE724=00000724.TIF
,FILE725=00000725.TIF
,FILE726=00000726.TIF
,FILE727=00000727.TIF
,FILE728=00000728.TIF
,FILE729=00000729.TIF
,FILE730=00000730.TIF
,FILE731=00000731.TIF
,FILE732=00000732.TIF
,FILE733=00000733.TIF

FILE734=00000734.TIF
,FILE735=00000735.TIF
,FILE736=00000736.TIF
,FILE737=00000737.TIF
,FILE738=00000738.TIF
,FILE739=00000739.TIF
,FILE740=00000740.TIF
,FILE741=00000741.TIF
,FILE742=00000742.TIF
,FILE743=00000743.TIF
,FILE744=00000744.TIF
,FILE745=00000745.TIF
,FILE746=00000746.TIF
,FILE747=00000747.TIF

FILE748=00000748.TIF
,FILE749=00000749.TIF
,FILE750=00000750.TIF
,FILE751=00000751.TIF
,FILE752=00000752.TIF
,FILE753=00000753.TIF
,FILE754=00000754.TIF
,FILE755=00000755.TIF
,FILE756=00000756.TIF
,FILE757=00000757.TIF
,FILE758=00000758.TIF
,FILE759=00000759.TIF
,FILE760=00000760.TIF
,FILE761=00000761.TIF

FILE762=00000762.TIF
,FILE763=00000763.TIF
,FILE764=00000764.TIF
,FILE765=00000765.TIF
,FILE766=00000766.TIF
,FILE767=00000767.TIF
,FILE768=00000768.TIF
,FILE769=00000769.TIF
,FILE770=00000770.TIF
,FILE771=00000771.TIF
,FILE772=00000772.TIF
,FILE773=00000773.TIF
,FILE774=00000774.TIF
,FILE775=00000775.TIF

FILE776=00000776.TIF
,FILE777=00000777.TIF
,FILE778=00000778.TIF
,FILE779=00000779.TIF
,FILE780=00000780.TIF
,FILE781=00000781.TIF
,FILE782=00000782.TIF
,FILE783=00000783.TIF
,FILE784=00000784.TIF
,FILE785=00000785.TIF
,FILE786=00000786.TIF
,FILE787=00000787.TIF
,FILE788=00000788.TIF
,FILE789=00000789.TIF

FILE790=00000790.TIF
,FILE791=00000791.TIF
,FILE792=00000792.TIF
,FILE793=00000793.TIF
,FILE794=00000794.TIF
,FILE795=00000795.TIF
,FILE796=00000796.TIF
,FILE797=00000797.TIF
,FILE798=00000798.TIF
,FILE799=00000799.TIF
,FILE800=00000800.TIF
,FILE801=00000801.TIF
,FILE802=00000802.TIF
,FILE803=00000803.TIF

FILE804=00000804.TIF
,FILE805=00000805.TIF
,FILE806=00000806.TIF
,FILE807=00000807.TIF
,FILE808=00000808.TIF
,FILE809=00000809.TIF
,FILE810=00000810.TIF
,FILE811=00000811.TIF
,FILE812=00000812.TIF
,FILE813=00000813.TIF
,FILE814=00000814.TIF
,FILE815=00000815.TIF
,FILE816=00000816.TIF
,FILE817=00000817.TIF

FILE818=00000818.TIF
,FILE819=00000819.TIF
,FILE820=00000820.TIF
,FILE821=00000821.TIF
,FILE822=00000822.TIF
,FILE823=00000823.TIF
,FILE824=00000824.TIF
,FILE825=00000825.TIF
,FILE826=00000826.TIF
,FILE827=00000827.TIF
,FILE828=00000828.TIF
,FILE829=00000829.TIF
,FILE830=00000830.TIF
,FILE831=00000831.TIF

FILE832=00000832.TIF
,FILE833=00000833.TIF
,FILE834=00000834.TIF
,FILE835=00000835.TIF
,FILE836=00000836.TIF
,FILE837=00000837.TIF
,FILE838=00000838.TIF
,FILE839=00000839.TIF
,FILE840=00000840.TIF
,FILE841=00000841.TIF
,FILE842=00000842.TIF
,FILE843=00000843.TIF
,FILE844=00000844.TIF
,FILE845=00000845.TIF

FILE846=00000846.TIF
,FILE847=00000847.TIF
,FILE848=00000848.TIF
,FILE849=00000849.TIF
,FILE850=00000850.TIF
,FILE851=00000851.TIF
,FILE852=00000852.TIF
,FILE853=00000853.TIF
,FILE854=00000854.TIF
,FILE855=00000855.TIF
,FILE856=00000856.TIF
,FILE857=00000857.TIF
,FILE858=00000858.TIF
,FILE859=00000859.TIF

FILE860=00000860.TIF
,FILE861=00000861.TIF
,FILE862=00000862.TIF
,FILE863=00000863.TIF
,FILE864=00000864.TIF
,FILE865=00000865.TIF
,FILE866=00000866.TIF
,FILE867=00000867.TIF
,FILE868=00000868.TIF
,FILE869=00000869.TIF
,FILE870=00000870.TIF
,FILE871=00000871.TIF
,FILE872=00000872.TIF
,FILE873=00000873.TIF

FILE874=00000874.TIF
,FILE875=00000875.TIF
,